A MAGYAR BÜNTETŐTÖRVÉNYEK ZSEBKÖNYVE.

IRTA

EDVI ILLÉS KÁROLY dr.

BUDAPEST.

RÉVAI TESTVÉREK KIADÁSA.

1895.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ELŐSZÓ.

E kis mű az élő magyar büntetőtörvények összeségének foglalata. Ennyiben tárgya ugyanaz, a mi a bűntettek és vétségekről, valamint a kihágásokról szóló, összesen négy kötetre terjedő kommentárome, de a melyet mégis nem helyettesíteni, hanem csak kiegészíteni van hivatva.

A kommentár súlypontja a magyarázat: a zsebkönyvé a törvény szövege. Amaz a büntetőjog teljes anyagát felöleli és részletesen kifejti: az utóbbi csak rövid megjegyzésekkel és utalásokkal világosítja meg a törvény értelmét s a különböző intézkedések egymáshoz való viszonyát. Ehhez képest czélja e műnek az, hogy adott esetben gyors és biztos tájékozást nyujtson az ügyvéd, biró, ügyész, a közigazgatási hivatalnok s a rend- és csendőrség tagjai részére, kik azt hivatásuk teljesítése közben mindig maguknál tarthatják.

A lényegesebb kérdések bővebb kifejtése iránt a jegyzetekben kommentárom illető helyére hivatkozom. Minthogy a zsebkönyvet saját nagyobb munkám nyomán, ennek kiegészítéséül készítém el: az erre való utalásokat megengedhetőnek véltem.

Gyakorlati szempontból súlyt helyeztem arra, hogy minden büntetendő cselekmény illetékes foruma első pillanatra feltűnjék. E czélból a következő megjelöléseket alkalmaztam:

a) A bűntettek és vétségek felett elsőfokúlag rendszerint a kir. törvényszék, az utóbbiak felett kivételesen a kir. jbiróság itél. E vétségekre vonatkozó §§. elején (Jb.) megjelölés tünteti fel a kivé-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

telt, míg a többi eseteknél e betűk hiánya a törvényszék hatóságát jelenti.

b) A kihágásokról szóló Btk. esetei rendszerint a járásbiróság ügyköréhez tartoznak. Ezek tehát megjelölés nélkül maradtak. Ellenben (Kh.) jelet kaptak e csoportban ama kihágások, a melyek felett a közigazgatási hatóság itél.

c) Viszont a többi törvényekben előforduló kihágások rendes birósága a közigazgatási hatóság. Ezek közül tehát (Jb.) megjelöléssel tüntettem ki azokat, a melyek felett a járásbiróság itél.

Kis művem további megjegyzést nem igényel. Életrevalóságát a gyakorlat fogja kipróbálni. Szükségét magam éreztem, bár kommentáromat majdnem könyv nélkül tudom. Ha mások is ily arányban érzik egy büntetőjogi zsebkönyv hiányát: úgy sorsa iránt nem aggódom.

Kelt Budapesten, 1895. évi május havában.

E. I. K.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

TARTALOMJEGYZÉK.

A) Büntetőtörvénykönyv (1878. évi V. tcz.) és egyéb törvények a bűntettekről és vétségekről.

ELSŐ RÉSZ.

Általános határozatok.

I. FEJEZET.

Bevezető intézkedések.

Oldal

1. Bűntett, vétség és büntetés jogforrása. (1. §.) ... 3
2. Az enyhébb törvény alkalmazása. (2. §.) ... 3
3. Időszámítás. (3. §.) ... 4
4. Pénzérték számítása. (4. §.) ... 4

II. FEJEZET.

A jelen törvény hatálya terület és személyek tekintetében.

1. Belföldön elkövetett bűntettek- és vétségekre nézve. (5—6. §§.) ... 4
2. Külföldön elkövetett bűntettek- és vétségekre nézve. (7—16. §.) ... 5
3. A bűntettesek kiadása. (17. §.) ... 8
4. Külföldön hozott büntető ítélet. (18. §.) ... 9
5. A mentelmi jog. (19. §.) ... 9

III. FEJEZET.

A büntetések.

1. A büntetések nemei. (20—21. §§.) ... 9
2. Maximum és minimum. (22—26. §§.) ... 10
3. Fegyház. (28—34. §§.) ... 11
4. Államfogház. (35. §.) ... 13
5. Börtön. (36—38. §§.) ... 13
6. Fogház. (39—41. §§.) ... 14

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal
7. Javítóintézet és magánelzárás. (42—43. §§.) 15
8. Közvetítő-intézet. (44—47. §§.) 16
9. Feltételes szabadonbocsátás. (48—51. §§.) 17
10. Átmeneti intézkedés. (52. §.) 18
11. Pénzbüntetés. (53. §.) 19
12. A pénzbüntetés hovafordítása. (1892. évi XXVII. tcz. 3. §.) 20
13. Hivatal- és politikai jogvesztés. (54—59. §§.) 20
14. Foglalkozástól való eltiltás. (60. §.) 23
15. Bizonyos tárgyak elkobzása. (61—63. §§.) 23
16. Külföldiek kiutasítása. (64. §.) 24

IV. FEJEZET.

A kisérlet.

1. A kisérlet büntethetősége. (65. §.) 25
2. A kisérlet büntetése. (66. §.) 26
3. Büntetés alá nem eső kisérlet. (67—68. §§.) 26

V. FEJEZET.

A részesség.

1. Felbujtó, bűnsegéd, társtettes. (69—70. §§.) 27
2. A részesek büntetése. (71—72 §§.) 28
3. Excessus mandati. (73. §.) 29
4. Személyes tulajdonságok és körülmények. (74. §.) 29

VI. FEJEZET.

A szándék és gondatlanság. (75. §.) 30

VII. FEJEZET.

A beszámitást kizáró vagy enyhitő okok.

1. Ontudatlan állapot és elmezavar. (76. §.) 30
2. Ellenállhatatlan kényszer. (77—78. §§.) 31
3. Jogos védelem. (79. §.) 32
4. Végszükség. (80 §.) 33
5. Tévedés. (81—82. §§.) 33
6. Gyermek- és fiatalkor. (83—87. §§.) 34
7. Siketnémaság. (88. §.) 36

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal
8. Súlyosító és enyhítő körülmények. (89—92. §§.) ... 36
9. Aggkor és testi gyengeség. (93. §.) ... 38
10. Vizsgálati fogság. (94. §.) ... 38

VIII FEJEZET.

A bűnhalmazat.

1. Eszmei és anyagi halmazat. (95—96. §§.) ... 39
2. Az anyagi halmazat büntetése. (97—103. §§.) ... 40
3. Összbüntetés alakítása több külön büntetésből. (104. §.) 42

IX. FEJEZET.

A bűnvádi eljárás megindítását és a büntetés végrehajtását kizáró okok.

1. A bűnös halála a kegyelem és a bűnvádi eljárás elévülése. (105—109. §§.) ... 43
2. A magánindítvány, mint a bűnvádi eljárás megindításának feltétele. (110—116. §§.) ... 44
3. Az elitélt halála, a kegyelem és a büntetés elévülése. (117—125. §§.) ... 47

MÁSODIK RÉSZ.

A büntettek és vétségek nemeiről és azok büntetéséről.

I. FEJEZET.

A felségsértés.

1. Esetei és büntetése. (126—129. §§.) ... 50
2. Szövetkezés, előkészület és felhivás felségsértésre. (130—134. §§.) ... 51
3. A feljelentés elmulasztása. (135. §.) ... 53
4. A kisérlet, előkészület, szövetség és felhivás büntetlensége. (136—137. §§.) ... 53
5. Mellékbüntetés. (138. §.) ... 54

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

II. FEJEZET.

A király, a királyi ház tagjainak bántalmazása és a király megsértése.

Oldal

1. A király bántalmazása és megsértése. (139—140. §§.) 54
2. A királyi ház tagjainak bántalmazása és megsértése. (141. §.) 55

III. FEJEZET.

A hűtlenség.

1. A katonai árulás. (142—145. §§.) 55
2. Diplomáczíai árulás (146—147. §§.) 58
3. Szövetkezés és felhivás hűtlenségre. (148—149. §§.) 59
4. Mellékbüntetés. (150. §.) 59
5. A szövetség büntetlensége. (151. §.) 59

IV. FEJEZET.

A lázadás.

1. Esetei és büntetése. (152—155. §§.) 60
2. Szövetkezés és felhivás lázadásra. (156—158. §§.) 61
3. A lázadás és az arra irányzott szövetkezés büntetlensége. (159—160. §§.) 62
4. Jogtalan toborzás. (161. §.) 63
5. Mellékbüntetés. (162. §.) 63

V. FEJEZET.

A hatóságok, országgyülési tagok, vagy hatósági közegek elleni erőszak,

1. Erőszak a törvényhozó testületek tagjai s a hatóságok ellen. (163—164. §§.) 63
2. Erőszak a hatóság tagjai és közegei ellen. (165—167. §§.) 64
3. Minősített hatóság elleni erőszak. (168. §.) 66
4. Mellékbüntetés. (169. §.) 67
5. Szövetkezés hatóság elleni erőszakra. (170. §.) 67

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

VI. FEJEZET.

Az alkotmány, a törvény, a hatóságok vagy a hatósági közegek elleni izgatás.

Oldal
1. Felhivás. (171. §.) ... 67
2. Izgatás (172—173. §§.) ... 68
3. Bűntett és bűntevő feldicsérése. (174. §.) ... 69

VII. FEJEZET.

A magánosok elleni erőszak.

1. Erőszak betöréssel és nyilt helyen. (175—176. §§.) ... 70
2. Erőszak a munkabér felemelése vagy leszállítása végett. (177. §.) ... 70

VIII. FEJEZET.

A polgárok választási joga ellen elkövetett bűntettek és vétségek.

1. Erőszak. (178. §.) ... 71
2. Hamisítás. (179—183. §§.) ... 72
3. Családrd szavazás. (184. §.) ... 74
4. Megvesztegetés. (185—186. §§.) ... 75
5. Hivatalos presszió. (187. §.) ... 76
6. Mellékbüntetés. (188.) ... 76
7. Feljelentési határidő. (189. §.) ... 76

IX. FEJEZET.

A vallás szabad gyakorlata elleni bűntettek és vétségek.

1. Istenkáromlás és vallásháborítás. (190—191. §§.) ... 77
2. A lelkész megtámadása vagy bántalmazása. (192. §.) 78

X. FEJEZET.

A személyes szabadságnak, a házjognak, továbbá a levél- és a távirdai titoknak közhivatalnok általi megsértése.

1. Személyes szabadság megsértése. (193—198. §§.) ... 79
2. Házjog megsértése. (199. §.) ... 81

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal
3. Levél- és távirdai titok megsértése. (200—201. §§.) .. 82
4. Mellékbüntetés. (202. §.) 83

XI. FEJEZET.

A pénzhamisítás.

1. Pénzhamisítvány előállítása, s arra irányzott szövetség. (203—205. §§.) 83
2. Pénzhamisítvány forgalombahozása és kiadása. (206—209. §§.) 85
3. Közhitelpapirok. (210—211. §§.) 86
4. Mellékbüntetés. (212. §.) 87
5. A bankszabadalom megsértése. (1887. évi XXVI. tcz. 4. §.) 88

XII. FEJEZET.

A hamis tanuzás és hamis eskü.

1. Szándékos hamis tanuzás. (213—218. §§.) 88
2. Szándékos hamis eskü. (219. §.) 80
3. Hamis tanuzás fegyelmi ügyben. (220. §.) 91
4. Gondatlan hamis tanuzás és eskü. (221. §.) 92
5. Csábítás hamis tanuzásra és esküre. (222. §.) 92
6. Mellékbüntetés. (223. §.) 93
7. Büntetlen hamis tanuzás és eskü. (224—225. §§.) ... 93
8. Az igaz- vallomás visszavonása. (226. §.) 94

XIII. FEJEZET.

A hamis vád.

1. Hamis vád bűntette és vétsége. (227—229. §§.) ... 94
2. Fölmentésre alkalm. bizonyítékok elhallgatása (230. §.) 96
3. Az itélet közzététele. (231. §.) 96

XIV. FEJEZET.

A személyem elleni büntettek és vétségek.

1. Nemi erőszak és megfertőztetés. (232—240. §§.) ... 97
2. Természet elleni fajtalanság. (241—242. §§.) 100
3. Vérfertőztetés. (243—244. §§.) 100

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal
4. Szemérem elleni bűntett. (245. §.) ... 101
5. Házasságtörés. (246. §.) ... 102
6. Csábítás bűntette. (247. §.) ... 102
7. Szemérem elleni vétség. (248—249. §§.) ... 103
8. Mellékbüntetés. (250.) ... 104

XV. FEJEZET.

Kettős házasság. (251—253. §§.) ... 104

XVI. FEJEZET.

A családi állásra vonatkozó bűntettek és vétségek.

1. A gyermek családi állása elleni bűntettek. (254. §.) 105
2. Érvénytelen házasság csalárd megkötése. (255—257. §§.) 106
3. Házassági akadály eltiltkolása a lelkész által. (1868. évi LIII. tcz. 10. §.) ... 107

XVII. FEJEZET.

A rágalmazás és a becsületsértés.

1. Rágalmazás. (258—260. §§.) ... 107
2. Becsületsértés. (261. §.) ... 109
3. Hatóságok stb. nyilvános sértése. (262. §.) ... 110
4. Valódiság kifogása. (263—265. §§.) ... 111
5. Rágalmazás vagy becsületsértés hatóság előtti ügyben. (266. §.) ... 112
6. Præjudiczialis ügy. (267. §.) ... 113
7. Indítvány, felhatalmazás, kívánság. (268—272. §§.) ... 113
8. Holtak rágalmazása vagy sértése. (273. §.) ... 115
9. Kölcsönös rágalmazás és becsületsértés. (274—275. §§.) 116
10. Az indítványozási jog kiterjesztése. (276. §.) ... 117
11. Az itélet közzététele. (277. §.) ... 117

XVIII. FEJEZET.

Az emberi élete elleni bűntettek és vétségek.

1. Gyilkosság és szándékos emberölés. (278—281. §§.) 118
2. Beleegyező megölése. (282. §.) ... 119
3. Részesség öngyilkosságban és az amerikai párbaj (283. §.) ... 120

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal
4. Gyermekölés. (284. §.) ... 120
5. Magzatelhajtás. (285—286. §§.) ... 121
6. Kitétel és elhagyás. (287. §.) ... 122
7. Szövetkezés gyilkosságra. (288. §.) ... 123
8. Mellékbüntetés. (289. §.) ... 123
9. Gondatlan emberölés. (290—291. §§.) ... 124
10. Kártérítés. (292. §.) ... 125

XIX. FEJEZET.

A párviadal.

1. Kihivás, elfogadás, buzdítás, kiállás. (293—297. §§.) 125
2. Az ellenfél megsebesítése vagy megölése. (298—299. §§.) 127
3. Tanuk, orvosok, segédek. (300. §.) ... 128

XX. FEJEZET.

A testi sértés.

1. Súlyos és könnyű testi sértés. (301—305. §§.) ... 128
2. Halált okozó testi sértés. (306—307. §§.) ... 131
3. Többek bántalmazásából származó súlyos és halált okozó testi sértés. (308. §.) ... 132
4. Egészségsértés mérgezés által. (309. §.) ... 133
5. Gondatlan súlyos testi sértés. (310. §.) ... 133
6. Kártérítés. (311. §.) ... 134
7. Indítvány könnyű testi sértésnél. (312. §.) ... 134
8. Házi fegyelem joga. (313. §.) ... 135

XXI. FEJEZET.

A közegészség elleni büntettek és vétségek.

1. Élelmi czikkek hamisítása, kutak és víztartók megmérgezése. (314—315. §§.) ... 135
2. Ragályos betegség elleni szabály megszegése. (316. §.) 136

XXII. FEJEZET.

A személyes szabadság megsértése magánszemélyek által.

1. Gyermekrablás. (317—319. §§.) ... 137
2. Szöktetés. (320. §.) ... 138

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal
3. Nőragadás. (321—322. §§.) ... 139
4. Személyes szabadság jogtalan korlátozása. (323—325. §§.) ... 140
5. Mellékbüntetés. (326. §.) ... 141

XXIII. FEJEZET.

A levél- és távsürgönytitok megsértése magánszemélyek által. (327. §.) ... 142

XXIV. FEJEZET.

A titok tiltott felfedezése. (328—329. §§.) ... 143

XXV. FEJEZET.

A magánlak megsértése magánszemélyek által. (330—332. §§.) ... 144

XXVI. FEJEZET.

A lopás.

1. Egyszerű lopás. (333—335. §§.) ... 146
2. Minősített lopás. (336—338. §§.) ... 148
3. A lopás büntetése. (339—341. §§.) ... 150
4. Családi és házi lopás. (342—343. §§.) ... 151

XXVII. FEJEZET.

A rablás és a zsarolás.

1. Rablás. (344—349. §§.) ... 152
2. Zsarolás. (350—354. §§.) ... 154

XXVIII. FEJEZET.

A sikkasztás, zártörés és hűtlen kezelés.

1. Sikkasztás. (355—358. §§.) ... 156
2. Sikkasztás zártöréssel. (359—360. §§.) ... 158
3. Hűtlen kezelés. (361—364. §§.) ... 159

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XXIX. FEJEZET.

A jogtalan elsajátítás.

Oldal
1. Talált dolog és régi kincs. (365—366. §§.) ... 161
2. Véletlenül vagy tévedésből birtokbavett dolog. (367. §.) 162
3. Furtum possessionis. (368. §.) ... 162
4. A családtagok indítványozási joga. (369. §.) ... 163

XXX. FEJEZET.

Az orgazdaság és bűnpártolás.

1. Orgazdaság. (370—373. §§.) ... 164
2. Bűnpártolás. (374—378. §§.) ... 166

XXXI. FEJEZET.

A csalás.

1. Közönséges és biztosítási csalás. (379—383. §§.) ... 167
2. Hitelezési csalás. (384. §.) ... 170
3. Kiskorú vagy gondnokolt személy rászedése (385. §.) 170
4. Uzsora vétsége. (1883. évi XXV. tcz. 1—6. §§.) ... 171
5. A hitelező kijátszása. (386—387. §§.) ... 174
6. Mellékbüntetés, indítvány. (388—390. §§.) ... 175

XXXII. FEJEZET.

Okirathamisítás.

1. Közokirathamisítás. (391—400. §§.) ... 175
2. Magánokirathamisítás. (401—403. §§.) ... 180
3. Kitöltetlen irat hamis kitöltése, hamis okirat használata. (404—405. §§.) ... 182
4. Okirat megsemmisítése, megrongálása, eltitkolása. (406. §.) ... 182
5. Határjelhamisítás. (407. §.) ... 183
6. Közérdekű határ- és földmérési jelek megrongálása vagy megsemmisítése. (1891. évi XLI. tcz. 1—4. §§.) 183

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XXXIII. FEJEZET.

Oldal

Orvosi és községi hamis bizonyítványok kiállítása és használása. (408—411. §§.) ... 184

XXXIV. FEJEZET.

Bélyeghamisítás.

1. Bélyeghamisítás vétsége. (412. §.) ... 186
2. Árúvédjegy bitorlása. (1890. évi II. tcz. 23—25. §§.) 187

XXXV. FEJEZET.

A csalárd és vétkes bukás.

1. Csalárd bukás. (414—415. §§.) ... 188
2. Koholt követelés bejelentése, s a hitelezők megvesztegetése a csődeljárásban. (1881. évi XVII. tcz. 265—266. §§.) ... 190
3. Vétkes bukás. (416. §.) ... 190
4. Felelős személyek kereskedelmi társaság vagy egylet bukásánál. (417.) ... 192

XXXVI. FEJEZET.

Más vagyonának megrongálása.

1. Ingó vagyon rongálása. (418—419. §§.) ... 192
2. Vallási szertartásra rendelt és más közérdekű dolgok megrongálása. (420. §.) ... 193
3. Ingatlan elfoglalása, rongálása, s a földtől el nem valasztott termék felhasználása. (421. §.) ... 194

XXXVII. FEJEZET.

A gyujtogatás.

1. Szándékos gyujtogatás. (422—424. §§.) ... 195
2. Tűzvészokozás vétsége. (425. §.) ... 197
3. Mellékbüntetés. (426. §.) ... 197
4. A gyujtogatás büntetlensége. (427. §.) ... 198
5. Szövetkezés gyujtogatásra. (428. §.) ... 198

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XXXVIII. FEJEZET.

Oldal
Vízáradás okozása. (429—433. §§.) ... 198

XXXIX. FEJEZET.

Vaspályák, hajók, távirdák megrongálása és egyéb közveszélyű cselekmények.

1. Közveszélyű rongálás és vasuti jelzés bűntette (434—436. §§.) ... 200
2. Közveszélyű rongálás és vasuti jelzés vétsége. (437—438. §§.) ... 201
3. A táviró-készülék megrongálása. (439—441. §§.) ... 201
4. A tenger alatti kábel megrongálása. (1888. évi XII. tcz. 5—6. §§.) ... 202
5. Mellékbüntetés. (442—443. §§.) ... 203
6. Hajó megfeneklésének, elsülyedésének, vagy összezuzatásának okozása. (444—445. §§.) ... 203
7. Marhavész terjedése elleni szabályok megszegése. (1888. évi VII. tcz. 146. §.) ... 204

XL. FEJEZET.

A foglyok megszöktetése. (447—448. §§.) ... 205

XLI. FEJEZET.

A fegyveres erő elleni büntettek és vétségek.

1. Védkötelezettség kijátszása. (1889. évi VI. tcz. 45., 47., 48., 49. §§.) ... 206
2. Csábítás a behívási parancs iránti engedetlenségre. (1890. évi XXI. tcz. 6. §.) ... 208
3. Csábítás szökésre és a katonaszökevény pártolása. (453—454. §§.) ... 208
4. Hadi titok kikémlelése és közzététele. (455—456. §§.) 209
5. Szállítási szerződés megszegése. (457. §.) ... 210
6. Elhatárolása a hűtlenségtől. (458. §.) ... 211
7. Mellékbüntetés. (459. §.) ... 211
8. Ujonczállítás előli szökés és tiltott nősülés. (460. §.) 211

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XLII. FEJEZET.

A hivatali és ügyvédi büntettek és vétségek.

Oldal
1. Közhivatalnok fogalma. (461. §.) ... 212
2. Hivatali sikkasztás. (462—464. §§.) ... 212
3. Megvesztegetés. (465—470. §§.) ... 214
4. Hivatali visszaélés vétsége. (471. §.) ... 216
5. Hivatali erőszak. (472—477. §§.) ... 217
6. Hivatali bűnpártolás. (478. §.) ... 218
7. Hivatali titok elárulása. (479. §.) ... 219
8. Hivatali kötelesség megtagadása. (480—481. §§.) ... 220
9. Ügyvédi büntettek és vétségek. (482—483. §§.) ... 220
10. Mellékbüntetés. (484. §.) ... 221

XLIII. FEJEZET.

Záró határozatok. (485—486. §§.) ... 221

B) Büntetőtörvénykönyv a kihágásokról. (1879. évi XL. tcz.)

ELSŐ RÉSZ.

Általános határozatok.

1. A kihágás forrásai. (1. §.) ... 225
2. A kihágási törvény, miniszteri és szabályrendelet hatálya. (2—4. §§.) ... 225
3. A miniszteri és szabályrendelet érvényességének feltételei. (5—10. §§.) ... 226
4. A miniszteri és szabályrendelet hatályának megszünése. (11. §.) ... 228
5. A btk. általános részének viszonya a kihágásokhoz. (12. §.) ... 229
6. Külföldön elkövetett kihágás. (13—14. §§.) ... 230
7. A kihágások büntetései. (15—25. §§.) ... 230
8. Kisérlet, részesség. (26—27. §§.) ... 233
9. Szándék és gondatlanság. (28. §.) ... 233
10. Bűnhalmazat. (29—30. §§.) ... 234
11. Elévülés. (31 §.) ... 235
12. Rendőri büntetés vétség miatt. (32. §.) ... 235

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

MÁSODIK RÉSZ.

A kihágások nemeiről és azok büntetéséről.

I. FEJEZET.

Az állam elleni kihágások.

Oldal
1. A hadi erő eszközeinek veszélyeztetése. (33. §.) --- 237
2. Fegyverek- és lőszerekre vonatkozó tilalmak megszegése s tiltott lókivitel. (34—35. §§.) --- --- --- 237
3. Zászló- és czímerkihágás. (36—37. §§.) --- --- --- 239
4. Államellenes tankönyv és tanszer használata. (38. §.) 240

II. FEJEZET.

A hatóságok és a közcsend elleni kihágások.

1. Felhivás a másra kiszabott pénzbüntetés fedezésére. (39. §.) --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- 240
2. Hamis vészjelzés. (40. §.) --- --- --- --- --- --- 241
3. Veszélyes fenyegetés. (41. §.) --- --- --- --- --- 241
4. Hatóság iránti engedetlenség. (42. §.) --- --- --- 242
5. Név, állás eltagadása, közhivatalnoki vagy katonai jelleg szinlelése és czímbitorlás (43—45. §§.) --- --- 242
6. Hatóságsértés. (46. §.) --- --- --- --- --- --- 243
7. Hatósági hirdetmény megrongálása, tiltott hirdetés közzététele. (47—48. §§.) --- --- --- --- --- --- 244
8. Fáklyásmenet és kivilágítás tiltott rendezése. (49—50. §§.) --- --- --- --- --- --- --- --- --- 245

III. FEJEZET.

A vallás és annak szabad gyakorlata elleni kihágások.

1. A vallási tisztelet tárgyainak meggyalázása. (51. §.) 246
2. Az 1868. évi LIII. tcz. némely intézkedésének megszegése. (52—54. §§.) --- --- --- --- --- --- --- 246

IV. FEJEZET.

Pénz- és értékpapirok hamisitására vonatkozó kihágások.

1. Pénz, értékpapir és bélyeg hamisitása forgalombahozás czélzata nélkül. (55—57. §§.) --- --- --- --- 248

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal
2. Előkészület pénz- és bélyeghamisításra. (58. §.) .. 249
3. Pénz- vagy bélyegnek látszó tárgyak készítése. (59. §.) 249

V. FEJEZET.

A családi állás elleni kihágások. (60. §.) 250

VI. FEJEZET.

A közbiztonság elleni kihágások.

1. Fegyvertartás tilalmának megszegése. (61. §.) 251
2. Csavargás és koldulás. (62—69. §§.) 252
3. A kitiltó rendelet megszegése(70. §.) 254
4. Utlevél stb. hamisítása. (71. §.) 254
5. Név, állás és lakhely be nem írása vagy hamis beírása a vendégkönyvbe. (72—73. §§.) 255

VII. FEJEZET.

A közrend és közszemérem elleni kihágások.

1. Záróra megszegése. (74. §.) 256
2. Nyilvános verekedés. (75. §.) 257
3. Nyilvános mulatság vagy mutatvány rendezése hatósági engedély nélkül. (76—77. §§.) 258
4. A rend fentartását czélzó hatósági intézkedések megszegése. (78. §.) 258
5. Csalárd szemfényvesztés. (79. §.) 259
6. Nyilvános emlékművek és a közönség oltalma alá helyezett tárgyak megrongálása. (80. §.) 259
7. Közszemérem elleni kihágások. (81—83. §§.) 260
8. Botrányt okozó részegség és lerészegítés. (84—85. §§.) 261
9. Állatkinzás. (86. §.) 262

VIII. FEJEZET.

Szerencsejáték által elkövetett kihágások. (87—91. §§.) 262

IX. FEJEZET.

A közegészség és testi épség elleni kihágások.

1. Kuruzslás. (92. §.) 264
2. Gyógysegély megtagadása vagy elhalasztása. (93—98. §§.) 265

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal

3. Járványos vagy ragályos betegség terjedésének megakadályozására vonatkozó szabályok megszegése (99—103. §§.) ... 267
4. Az emberi élelemre levágandó állatokra vonatkozó szabályok megszegése. (104. §.) ... 269
5. Ivóvíz megrontása. (105. §.) ... 270
6. Dajkaságra vállalkozás ragályos betegséggel. (106. §.) 270
7. Mérgező vagy ártalmas tárgyakra s mérgekre vonatkozó szabályok megszegése. (107—108. §§.) ... 271
8. A robbanó és gyujtó anyagokra vonatkozó szabályok megszegése. (109—110. §§.) ... 272
9. Gépek és közlekedési eszközökre vonatkozó biztonsági szabályok megszegése. (111—114. §§.) ... 273
10. Tiltott lövöldözés és lövöldenyitás. (115—116. §§.) 275
11. Építkezési és útrendőri kihágások. (117—120. §§.) ... 276
12. Veszélyes állat tiltott és gondatlan tartása. (121—122. §§.) ... 277
13. A holttesttel való bánásra és a köztisztaságra vonatkozó szabályok megszegése (123—125. §§.) ... 278

X. FEJEZET.

A tulajdon elleni kihágások.

1. Lopás, jogtalan használat és vagyonrongálás. (126—127. §§.) ... 279
2. Összejátszás árverés meghiusítására. (128. §.) ... 280
3. Gyanus dolog megszerzése, zálogbavétele vagy eltitkolása (129—132. §§.) ... 281
4. Tiltott zárfelnyitás vagy kulcskészítés. (133—135. §§.) 282
5. A mértékekre s a hús és kenyérnemüek eladására vonatkozó szabályok megszegése. (136—138. §§.) ... 283
6. Tüzrendőri szabályok s közveszély idején kiadott hatósági intézkedések megszegése. (141—142. §§.) 285
7. Hatályon kívül helyezett szakaszok. (139., 140. és 143. §§.) ... 286

XI. FEJEZET.

Záró határozatok. (144—145. §§.) ... 286

C) Egyéb törvényekben előforduló kihágások.

I. Sajtórendőri esetek. (1848. évi XVIII. tcz. 30., 31., 35., 38., 40., 41. és 44. §§.) ... 289

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal

II. Népiskolai törvény áthágása. (1868. évi XXXVIII. tcz. 4. §.) ... 291
III. Lóállítási kötelesség megszegése. (1873. évi XX. tcz. 9. §.) ... 291
IV. Választási kihágások. (1874. évi XXXIII. tcz. 93., 94. és 103—106. §§.) ... 292
V. Zugirászat. (1874. évi XXXIV. tcz. 39. §.) ... 294
VI. Cselédrendőri kihágások. (1876. évi XIII. tcz. 107—112. §§.) ... 294
VII. Közegészség elleni kihágások. (1876. évi XIV. tcz. 7., 20., 21., 26., 35. és 95. §§.) ... 297
VIII. A köteles bejelentés elmulasztása Budapesten. (1879. évi XXVIII. tcz. 19. §.) ... 298
IX. Erdei kihágások. (1879. évi XXXI. tcz.)
1. Erdei lopás. (90—96. és 99. §§.) ... 299
2. Orgazdaság és bűnpártolás. (97—98. és 116. §§.) 301
3. Erdei kártétel. (100—108. §§.) ... 302
4. Veszélyes erdei kihágások. (109—114. §§.) ... 305
5. Erdei kihágásokra vonatkozó közös intézkedések 307
X. Zálogüzletre vonatkozó szabályok megszegése. (1881. évi XIV. tcz. 23—24. §§.) ... 309
XI. Kivándorlás tiltott közvetítése. (1881. é. XXXVIII. tcz. 2. §.) ... 310
XII. A műemlékek fentartása iránti szabályok megszegése. (1881. évi XXXIX. tcz. 15—16. §§.) ... 310
XIII. A filloxera elleni óvóintézkedések megszegése. (1883. évi XVII. tcz. 12. §.) ... 311
XIV. Az ország czímerének tiltott használata. (1883. évi XVIII. tcz. 9. §.) ... 312
XV. Vadászati kihágások. (1883. é. XX. tcz. 26—33. §§.) 313
XVI. Káros hitelügyletek kötése. (1883. évi XXV. tcz.)
1. Hitelezési ügyl. biztosításának tiltott módja. (17—18. §§.) ... 315
2. Korcsmai tiltott hitelezés. (24. és 26. §§.) ... 316
XVII. Részletügyletre vonatkozó szabályok megszegése. (1883. évi XXXI. tcz. 14. §.) ... 316
XVIII. Ipari kihágások. (1884. évi XVII. tcz. 156—159. és 164. §§.) ... 317
XIX. Vízrendőri kihágások. (1885. évi XXIII. tcz. 184—185. §§.) ... 320
XX. A selyemtenyésztésre vonatkozó szabályok megszegése. (1885. évi XXV. tcz. 4. §.) ... 323
XXI. Lakási szándék be nem jelentése külföldi által. (1886. évi XVII. tcz. 15. §.) ... 323
XXII. Állategészségügyi kihágások. (1888. évi VII. tcz. 152—154. §§.) ... 324
XXIII. Kábelkihágások. (1888. évi XII. tcz. 2—4. és 8. §§.) 327

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Oldal

XXIV. Halászati kihágások. (1888. évi XIX. tcz. 62—66. §§.) ... 328
XXV. Telegráf- és telefonkihágás. (1888. évi XXXI. tcz. 11. §.) ... 331
XXVI. Katonai kihágások. (1889. évi VI tcz. 35., 44., 50. és 61. §§.) ... 332
XXVII. Út- és vámrendőri kihágások. (1890. évi I. tcz.)
1. A forgalom biztonságának veszélyeztetése. (107—123. §§. ... 334
2. Az uttest és tartozékainak épsége elleni kihágások. (125—128. §§.) ... 342
3. A közútak és egyéb műtárgyak fentartásának veszélyeztetése. (129—137. §§.) ... 345
4. Út, híd stb. építése engedély nélkül. (138—139. §§.) ... 348
5. Vámszedési kihágások. (140—144. §§.) ... 348
6. Bíráskodás, pénzbüntetés hovafordítása, eljárás ... 350
XXVIII. Kötelező árúvédjegy mellőzése. (1890. évi II. tcz. 31. §.) ... 351
XXIX. Vasárnapi munkaszünet megszegése. (1891. évi XIII. tcz. 6. §.) ... 351
XXX. Iparosok betegsegélyezésére vonatkozó szabályok megszegése. (1891. évi XIV. tcz. 83. §.) ... 352
XXXI. Lőfegyverek megvizsgáltatásának elmulasztása (1891. évi XXXIV. tcz. 5. §.) ... 353
XXXII. Ragadós tüdőlob kiirtására vonatkozó szabályok megszegése. (1893. évi II. tcz. 7. §.) 354
XXXIII. Mesterséges borok készítése és forgalombahozása. (1893. évi XXIII. tcz. 5. és 6. §§.) 354
XXXIV. Ipari és gyári munkások baleset elleni védelmére vonatkozó szabályok megszegése. (1893. évi XXVIII. tcz. 37—39. §§.) ... 356
XXXV. Csomagokban árult czikkek törvényellenes megjelölése. (1893. évi XXXIV. tcz. 4—6. §§.) 358
XXXVI. Mezőrendőri kihágások. (1894. évi XII. tcz. 93—96. §§.) ... 360
XXXVII. Üzletszerű fogadások közvetítése a lóversenyen engedély nélkül. (1894. évi XXIX. tcz. 10. §.) ... 366
XXXVIII. Anyakönyvi kihágások. (1894. évi XXXIII. tcz. 80—83. §§.) ... 366

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

DJ Az életbeléptetési törvény.

(1880. évi XXXVII. tcz.)

Oldal

1. Hatályba lépett és hatályban hagyott törvények, rendeletek és szabályok. (1—15. §§.) --- --- --- --- 371
2. A korábbi és az új törvények közti eltérések kiegyenlítése. (16—34. §§.) --- --- --- --- --- --- --- 375
3. A szabadságvesztés tartama alatt elkövetett bűntett vagy vétség büntetése. (35—37. §§.) --- --- --- --- 382
4. Biráskodás és eljárás. (38—47. §§.) --- --- --- --- 383
5. Záró határozatok. (48—49. §§.) --- --- --- --- --- 388

Tárgymutató --- --- --- --- --- --- --- --- 389

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Rövidítések.

B.T. = Büntető Jog Tára.
Btk. = Büntetőtörvénykönyv. (1878. évi V. tcz.)
C. = Curia.
D. T. = Döntvénytár.
é. T. = Életbeléptetési Törvény. (1880. évi XXXVII. tcz.)
Ig. K. = Igazságügyi Közlöny.
Illés Bt. = A büntetőtörvénykönyv magyarázata. (1894. II. kiadás, I—III. kötet.)
Illés Kt. = A kihágásokról szóló törvények magyarázata. (1892.)
Jb. = Járásbíróság.
J. K. = Jogtudományi Közlöny.
Képvh. ig. b. = Képviselőház igazságügyi bizottsága.
Kh. = Közigazgatási hatóság.
Ktk. = Büntetőtörvénykönyv a kihágásokról.
M. I. = Magyar Igazságügy.
M. K. = Magyar Közigazgatás.
T. = Törvényszék.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A)

BÜNTETŐ TÖRVÉNYKÖNYV

1878 V. TCZ.

ÉS EGYÉB TÖRVÉNYEK A BŰNTETTEKRŐL ÉS VÉTSÉGEKRŐL.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ELSŐ RÉSZ.

ÁLTALÁNOS HATÁROZATOK.

I. FEJEZET.

BEVEZETŐ INTÉZKEDÉSEK.

1. Bűntett, vétség és büntetés jogforrása.

1. §. Bűntettet vagy vétséget csak azon cselekmény képez, melyet a törvény annak nyilvánít.

Bűntett vagy vétség miatt senki sem büntethető más büntetéssel, mint a melyet arra, elkövetése előtt, a törvény megállapított.

1. Büntett az a cselekmény, melyre a bűntett, vétség az, melyre a vétség büntetése alkalmaztatik (20., 85. és 92. §§).

2. A btk. mellett bűntettet és vétséget állapit meg: az 1890. évi XXI. tcz. 6. §-a (csábítás a behivási parancs iránti engedetlenségre); vétségről intézkedik: az 1868. évi LIII. tcz. 10. §-a (házassági akadály eltitkolása a lelkész által), az 1881. évi XVII. tcz. 265. és 266. §-ai (hamis bejelentés és megvesztegetés a csődeljárásban), az 1883. évi XXV. tcz. 1—16. §-ai (uzsora vétsége), az 1888. évi XII. tcz. 5. és 6. §-ai (kábelvétség), az 1889. évi VI. tcz. 45., 47., 48. és 49. §-ai (fegyveres erő elleni vétségek), az 1890. évi II. tcz. 23. s köv. §-ai (árúvédjegy bitorlása), s az 1891. évi XLI. tcz. (határ- és földmérési jelek megrongálása).

3. Az 1884. évi XVI. tcz. szerint a szerzői jog bitorlása is vétség; de minthogy ez iránt a polgári bíróságok járnak el: azt a jelen mű keretébe fel nem vettük.

4. Cselekmény alatt a mulasztás is értendő. (Anyaggy. I. 175—178. l.; Illés: Bt. I. k. 38. l.)

5. A bűntettek és vétségek főbüntetéseit a 20., mellékbüntetéseit az 53—64. §§. sorolják fel.

2. Az enyhébb törvény alkalmazása.

2. §. Ha a cselekmény elkövetésétől az itélethozásig terjedő időközben, egymástól különböző törvények,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

gyakorlat vagy szabályok léptek hatályba : ezek közül a legenyhébb intézkedés alkalmazandó.

1. Melyik az enyhébb törvény: ez iránt l. Illés: Bt. I. k. 43. lap.
2. Az enyhébb törvény kérdése a minősítés, a büntetés, az elévülés, s a magánindítvány tekintetében merülhet fel. Az elévülésre vonatkozik a 3. sz. döntvény. (B. T. III. 307.)
3. A jelen §-sal összefüggnek az É. T. 16., 17., 18., 29., 30. és 32. §-ai.

3. Időszámítás.

3. §. *A jelen törvény alkalmazásánál egy nap: huszonnégy órával, egy hét: hét nappal; a hó és az év pedig a közönséges naptár szerint számítandó.*

1. Napok szerinti számítás példái a 183., 189., 195., 301. és 323. §§.; hónapokról van szó pl. a btk. 112., s a ktk. 31. §-ában.
2. Egy vagy több hétben szokták az elzárás- vagy fogházbüntetést kiszabni. Az évek az elévülésnél (106. és 120. §§), s a szabadságbüntetéseknél szerepelnek.

4. Pénzérték számítása.

4. §. *A jelen törvényben említett pénzösszegek folyó értékben értendők, tekintet nélkül az arany- vagy ezüstpénznek árfolyamára.*

1. Pénzérték fordul elő pl. a 334., 356., 359., 380. és a 402. §§-ban.
2. Az új pénz behozataláról, melynek egysége a korona, az 1892. évi XVII. tcz. intézkedik.

II. FEJEZET.

A JELEN TÖRVÉNY HATÁLYA TERÜLET ÉS SZEMÉLYEK TEKINTETÉBEN.

1. Belföldön elkövetett büntettek és vétségekre nézve.

5. §. *A jelen törvény hatálya a magyar állam egész területére kiterjed, Horvát- és Szlavonországok kivételével.*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Az ezen területen, akár magyar honosok, akár külföldiek által elkövetett büntettek és vétségek a jelen törvény határozatai szerint büntettetnek.

A kivételeket, a fegyveres erőhöz tartozó személyekre nézve, külön törvény szabályozza.

A területkivüliségre nézve a nemzetközi jog szabályai irányadók.

***6. §.** Ezen kifejezés alatt: «magyar honos» mindazok értetnek, a kik a magyar állam területén honossággal bírnak.*

A monarchia másik államának honosaira — a mennyiben ezen törvény kivételt nem állapit meg — a külföldiekre nézve megállapitott rendelkezések alkalmazandók.

1. A magyar állam egysége folytán a horvát és magyar bíróságok, mint társhatóságok érintkeznek. A magyar honos felett tehát (akár magyar, akár horvát községi illetőségű) az elkövetés helyének bírósága az ott érvényes törvény szerint itél. (Illés: Bt. I. k. 55. l.)

2. A katonaságra nézve az 1855. évi katonai btk. van érvényben, melyet az 1889. évi VI. tcz. 62. §-a is hatályban tartott. A fegyveres erőhöz tartozó egyénekre vonatkozólag ez ideig csak a behivási parancs iránti engedetlenségről szóló 1890. évi XXI. tcz tartalmaz külön intézkedést.

3. A területkivüliség ellentéte az, midőn a hazai jog a nyilt tengeren levő hajókra, s az úgynevezett konzuláris területekre is kiterjed. A konzuli biráskodásról az 1891. évi XXXI. tcz. szól.

4. Magyar honosok alatt a horvát-szlavon alattvalók is értetvén (6. §.): a 7. és 17. §§. ezekre is vonatkoznak.

5. Az osztrák honos a btk. szempontjából is rendszerint külföldi. E szabály alól kivételt állapitanak meg a 7., 17. és 145. §§.

2. Külföldön elkövetett bűntettek- és vétségekre nézve.

***7. §.** A jelen törvény szerint büntetendő továbbá:*

1. azon magyar honos, a ki a Második Rész I., II., III. és IV. fejezeteiben meghatározott valamely büntetendő cselekményt, — úgyszintén, a ki a XI. fejezetben meghatározott pénzhamisitást, — külföldön követi el, a mennyiben ennek tárgyát a magyar állami

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

pénztáraknál fizetés gyanánt elfogadott fém- vagy papirpénz vagy pedig a jelen törvényben pénzzel egyenlőnek tekintett magyarországi, vagy horvát-szlavonországi közhitelpapir (210—211. §§.) képezi;

2. azon külföldi, a ki az előbbi pontban emlitett büntettet vagy vétséget, a jelen törvény Második Része II. fejezetében meghatározott büntett vagy vétségnek kivételével, külföldön követi el.

Ezen szakasz rendelkezése az ebben elősorolt esetekben alkalmazandó akkor is: ha az illető személy a magyar állam területén kivül itéltetett el, — habár az ellene ott kiszabott büntetését kiállotta is, vagy ha magyar kir. miniszter ellenjegyzése nélkül kegyelmeztetett meg. A kiállott büntetés mindazonáltal a jelen törvény szerint meghatározandó büntetés megállapitásánál a lehetőségig számitásba veendő.

Ha azonban a pénzhamisitás ezen szakasz 1. pontjában meghatározott büntettét vagy vétségét, vagy annak 2. pontjában emlitett büntettet, avagy vétséget, a monarchia másik államának honosa követte el, és ezért saját államában már megbüntettetett vagy megkegyelmeztetett: ellene a bűnvádi eljárás csak akkor inditható meg, ha azt az igazságügyminiszter elrendeli.

***8. §.** A 7. §. 1. pontjában emlitett eseteken kivül is a jelen törvény szerint büntetendő azon magyar honos: a ki az ebben meghatározott valamely büntettet vagy vétséget külföldön követ el.*

***9. §.** A jelen törvény határozatai szerint büntetendő azon külföldi is: a ki valamely a 7. §. 2. pontjában meg nem emlitett büntettet vagy vétséget külföldön követi el, — a mennyiben kiadatásának a szerződések vagy eddigi gyakorlat szerint helye nincs, és az igazságügyminiszter a bűnvádi eljárás megindítását elrendeli.*

***10. §.** Azon magyar honosra, ki büntettet vagy vétséget követett el, ha ezen cselekménye után más állam honosává lesz is: a magyar honosokra meg-*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

állapitott szabályok; azon külföldire pedig, ki mint ilyen, valamely büntettet vagy vétséget követett el, ha utóbb a magyar állam honosává lesz a külföldiekre megállapitott szabályok alkalmazandók. A 17. §. rendelkezése azonban ezen esetre is kiterjed.

11. §. Külföldön elkövetett bűntett vagy vétség miatt, a 8. és 9. §§. eseteiben nem indittathatik meg a bűnvádi eljárás ha a cselekmény, az elkövetés helyén fennálló, vagy a magyar törvény szerint nem büntethető, vagy azok egyike szerint megszünt büntethető lenni, vagy ha a büntetést az illetékes külföldi hatóság elengedte.

12. §. Ha a 8. és 9. §§. eseteiben a bűntett vagy vétség büntetése az elkövetés helyén enyhébb annál, a melyet ezen törvény megállapit: az előbbi alkalmazandó.

13. §. A 8. és 9. §§. eseteiben a büntetésnek külföldön kiállott része a magyar biróságok által megállapitandó büntetésbe mindig beszámitandó.

14. §. Ha a magyar állam területén kivül elkövetett büntett vagy vétség miatt a külföldi törvény szerint oly büntetés lenne alkalmazandó, melyet a jelen törvény el nem fogadott: az a jelen törvénynek (20. §.) azon büntetési nemére lesz változtatandó, mely annak leginkább megfelel.

15. §. Ha a magyar honos, a magyar állam területén kivül olyan cselekményt követett el, melyre a jelen törvény által hivatalvesztés vagy a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése van megállapitva: e mellékbüntetés alkalmazása végett a bünvádi eljárás akkor is megindítandó, ha büntetését külföldön már kiállotta, vagy ha azt az illetékes külföldi hatóság elengedte.

16. §. A jelen törvénynek azon rendeletei, melyek szerint az abban meghatározott bizonyos bűntettek és vétségek miatt az eljárás csak a sértett fél inditványára kezdhető meg, — akkor is alkalmazandók: ha azok akár magyar honos, akár külföldi által külföl-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

dön követtettek el, vagy ha a külföldön elkövetett cselekmény, az elkövetés helyén fennálló törvények szerint, csak a sértett fél indítványára üldözhető.

1. A 7. §-ban felsorolt bűntettek elkövetője, *feltétlenül* a jelen törvény szerint büntetendő, habár a külföldön már elitélve, megbüntetve, vagy megkegyelmezve volt is.

2. A 8. és 9. §§. eseteiben a bűntett vagy vétség külföldi elkövetője nálunk csak *feltételesen* (11. §.) büntethető. Menynyiben büntethető az, a ki a külföldön akár a külállam politikai intézményei, akár a magyar állam és a magyar közhatóságok ellen bűntettet követ el: ez iránt lásd Illés: Bt. I. k. 65. l.

3. A 10. §. alkalmazhatásának feltétele is az, hogy a magyar honos vagy külföldi külföldön kövessen el bűntettet vagy vétséget. Ha belföldön követi el: az 5. §. 2. bekezdése irányadó.

4. A 11—13. §§. a külföldön elk. bűntettek és vétségek megbüntetésének feltételeit határozzák meg. E §§. a magyar honosokra és külföldiekre egyiránt vonatkoznak.

5. Külföldi nálunk csak az esetben büntethető, ha kiadatásának helye nincs, s ha az igazságügyminiszter az eljárás megindítását elrendeli. (7. §. 3. bek., 9. és 17. §§.)

6. A 14. és 15. §§., mintegy kiegészítve a 12. §-t, a magyar és külföldi büntető törvények együttes alkalmazásának eseteit határozzák meg; a 16. §. pedig a magyar btk. alkalmazásáról szól külföldön elkövetett magánindítványú bűntettek és vétségek eseteiben.

3. A bűntettesek kiadása.

***17. §.** Magyar honos más állam hatóságának soha sem adható ki.*

A monarchia másik államának honosa csak saját államhatóságának adható ki.

1. Más állam hatóságának csak külföldi adható ki, de ez is csak akkor, ha a külföldön bűntettet vagy vétséget követett el, s ha kiadatásának a nemzetközi szerződések szerint helye van (9. §.). Kihágás miatt kiadásnak helye nincs. (Ktk. 14. §.)

2. Kiadatási szerződés köttetett: 1853-ban Belgiummal, 1854- és 55-ben a német államokkal, 1855-ben Franciaországgal és Svájczczal, 1857-ben az északamerikai Unióval, 1861-ben Spanyolországgal.

Ily szerződéseket tartalmaznak a következő törvényczikkek: 1871. XXIV. (Svéd-Norvégiával); 1871. XXV. (Franczia-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

országgal); 1871. XXVI. (Olaszországgal); 1872. XXV. (Montenegróval); 1873. IV (Belgiummal); 1874. II. (Angliával); 1875. XXXVIII. (Oroszországgal); 1881. XVIII. (Hollandiával); 1881. XIX. (Belgiummal); 1882. XXXIV. (Szerbiával); 1882. XXXVII. (Luxemburggal); 1883. XL. (Olaszországgal); 1884. XXXVII. (Braziliával) és 1887. VII. (Monakóval).

Törökországgal fennálló viszonyunkat a passaroviczi béke szabályozza.

3. A kiadatási eljárásról az 1881. évi 28586. sz. és az 1892. évi 3200. sz. I. m r. intézkedik. Erre vonatkozik az 1883. évi 1979 sz. B. m. r. is. (Illés: Bt. I. k. 68., 69. l.)

4. Magyarország és Ausztria között a kiadatás iránti jogsegélyről az 1880. évi 35135. sz. I. m. r. szól. (Bj. T. I. k. 240.) Az osztrák honos, ki más külállam területén követ el bűntettet, vagy vétséget s nálunk kézrekerül: saját államának sem adható ki. (Illés: Bt. I. k. 77. l.)

4. Külföldön hozott büntető ítélet.

18. §. Más állam hatósága által hozott büntető ítélet a magyar állam területén nem hajtható végre.

E §-nak a 15. §-sal való egybevetéséből folyik, hogy az itt kézrekerült bűntettesre a jelen törvény szerint külön ki kell szabni a mellékbüntetést, habár a külföldön már elítélve és megbüntetve volt is.

5. A mentelmi jog.

19. §. Az országgyűlés, úgyszintén a közösügyek tárgyalására kiküldött bizottság tagjainak mentelmi jogát a jelen törvény nem érinti.

1. A delegáczió tagjainak mentelmi jogáról az 1867. évi XII. tcz. 47. §-a szól.

2. Az országgyűlés tagjainak mentelmi joga iránt lásd a képvh. ig. b 1884. évi május 8-iki jelentését. (B. T. VIII. 113.)

III. FEJEZET.

A BÜNTETÉSEK.

1. A büntetések nemei.

20. §. A büntetések nemei a következők;
1. halálbüntetés;
2. fegyház;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. államfogház;
4. börtön;
5. fogház;
6. pénzbüntetés.

Az 1., 2. és 4. pontok alatt megjelölt büntetések kizárólag bűntettekre, az 5. pont alatt pedig kizárólag vétségekre alkalmazandók.

Az államfogház (3. pont), ha az öt évnél rövidebb időtartamra állapittatik meg: vétség-, ha pedig öt évi vagy azon fölüli tartamban állapittatik meg: bűntett esetében alkalmazandó.

A pénzbüntetés, mint önálló büntetés kizárólag vétségekre, — mint mellékbüntetés azonban bűntettekre és vétségekre is alkalmazható.

***21. §.** A halálbüntetés zárt helyen kötél által hajtatik végre.*

1. Halálbüntetés a 128. és 178. §§-ban fordul elő.
2. Halálbüntetés helyett fegyház alkalmazható a 66., 72., 87., 91. és 92. §§. eseteiben, — börtön szabandó ki a 85 §. esetében.
3. A halálb. végrehajtását az 1880. évi 2106. I. m. e. sz. rendelet */.* alatti melléklete szabályozza. (Illés: Bt. I. k. 94. l.)
4. A fegyházbüntetésről a 22. és a 28—34., az államfogházról a 23. s a 35., a börtönről a 24. és a 36—38., a fogházról a 25 és a 39—41. §§. intézkednek.
5. A fogház végrehajtásának egyik módozata a javítóintézetben való elzárás. (42. §.)
6. A pénzbüntetés (26. és 27. §§.), mint fő- és mellékbüntetés (53. §.) fordul elő. Főbüntetésképp szerepel a 261., 366. és 443. §§. eseteiben.
7. A halálb., fegyház, börtön és öt éven felüli államfogház, a bűntett, az öt éven alóli államf., a fogház és pénzb. a vétség büntetése.

Ha a bíróság a 92. §. alapján börtön helyett fogházat állapit meg: ez által a bűntettet vétséggé fokozza le (korrekcionálizáczió).

2. Maximum és minimum.

***22. §.** A fegyház vagy életfogytig tart, vagy határozott időtartamú.*

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A határozott idejű fegyház leghosszabb tartama tizenöt év, legrövidebb pedig két év.

23. §. Az államfogház leghosszabb tartama tizenöt év, legrövidebb pedig egy nap.

24. §. A börtön leghosszabb tartama tíz év, legrövidebb tartama pedig hat hó.

25. §. A fogház öt évig tarthat, legrövidebb tartama egy nap.

26. §. Pénzbüntetés akár mint önálló büntetés, akár mint mellékbüntetés egy forinttól négyezer forintig szabható ki.

1. Az életfogytig tartó fegyház a 128., 142., 144., 237., 242., 280., 349., 424., 431., 435. és 436. §§-ban fordul elő. A büntetés tartama alatt elk. bűntett vagy vétség megbüntetése iránt lásd az É. T. 35. és 37. §§-ait.

2. Életfogytig tartó fegyház helyett a 66., 72., 85., 87., 91. és 92. §§. eseteiben időleges fegyház, illetőleg börtön szabható ki.

3. Az időleges fegyház maximuma az É. T. 36. §-a esetében 20 évre felemelhető. Ugyane §. alapján pótbüntetésként két éven aluli fegyház is kiszabható. Erre vonatkozik a 18. sz. döntvény. (B. T. VI. 146.)

4. Az államfogház kivételesen szintén 20 évre emelhető fel. (É. T. 36. §.)

5 A börtön 10 évi maximuma csak bűnhalmazatnál (99. §.), s a 93. §. esetében alkalmazható. Az utóbbi § szerint 15 évi börtön is kiszabható. Lásd még az É. T. 36. §-át.

6. A fogház maximuma a 97. §. alapján egy évvel emelhető. A pénzbüntetésre nézve lásd a 102. §-t.

7. A pénzbünt. külön minimumát állapitják meg a 314., 418—420. §§.

3. Fegyház.

28. §. A fegyházbüntetés országos fegyintézetben hajtatik végre.

29. §. A fegyházra itélt egyén (fegyencz) a megállapitott, s az igazgatóság által kijelölt munka teljesitésére szoritandó, s a 30. §-ban meghatározott idő alatt éjjel és nappal, azontul pedig éjjel magánelzárásban tartandó.

Mindenik fegyencz fegyházi ruhát tartozik viselni

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a fegyházi szabályok szerint élelmeztetik, ezen szabályoknak és a házi fegyelemnek alá van vetve.

Fegyintézeten kívül csupán közmunkára, és csak akkor alkalmazhatók a fegyenczek, ha őket a többi munkásoktól elkülöníteni lehetséges.

30. §. *Mindenik fegyencz, rendszerint büntetésének megkezdésekor magán-zárkába helyeztetik, s ha három évig vagy ennél hosszabb ideig tartó fegyházra ítéltetett: egy évig; a három évnél rövidebb időre ítélt pedig: büntetése tartamának egy harmadrésze alatt, — a fegyházi szabályokban meghatározott látogatások, az iskola, az istentisztelet és a szabad levegőn időzés (31. §.) kivételével, mindeniktől elkülönítve, éjjel és nappal magánelzárásban tartatik.*

A magánelzárásban levő fegyencz kiszabott munkáját zárkájában tartozik teljesíteni.

31. §. *Az egészséges fegyenczek különbség nélkül, a magánelzárás alatt levők azonban a többiektől elkülönítve, a fegyház területén belől, a szabályokban meghatározott módon és őrizet alatt, naponként egy órát a szabad levegőn töltenek. Ezen idő, egészségi tekintetből az orvos véleménye alapján, az igazgató által egy órával meghosszabbítható.*

32. §. *A magánelzárás nem alkalmazható: ha az a fegyencz testi vagy szellemi épségét közvetlenül veszélyezteti; s félbeszakítandó: mihelyt ily veszély jelenségeit az orvos észleli, s bejelenti.*

33. §. *Ha a magánelzárás az előbbi szakaszban meghatározott okból, a büntetés kezdetén nem foganatosíttatott, vagy félbeszakíttatott: az, amennyiben a félbeszakítás okai megszüntek, a büntetés tartamának első felében utólag alkalmazandó.*

A büntetési idő első felén túl, fegyelmi büntetés esetét kivéve, magánelzárásnak nincs helye.

34. §. *Azokra, a kik életfogytig tartó fegyházra vannak ítélve: a magánelzárás csak a büntetés megkezdésétől számítandó tíz év alatt, azontúl pedig csak mint fegyelmi büntetés alkalmazható.*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. Fegyházak jelenleg a váczi, illavai, lipótvári, munkácsi, nagy-enyedi szamosujvári, soproni, s női fegyenczek részére a mária-nostrai fegyintézetek.

2. A fegyházrendtartást az 1880. évi 2106/I. M. E. sz. rendelet 2 ·/. alatti utasítása tartalmazza.

3. A magánelzárás, mint fegyelmi büntetés (33. és 34. §§), részint a fegyházrendtartás 80. §-a, részint az É. T. 35 és 37. §§-ai alapján szabható ki.

4. Államfogház.

35. §. *A kik államfogházra itéltetnek el (államfoglyok), külön országos fogházban, és a mennyire a helyi viszonyok megengedik, éjjel elkülönítve, nappal pedig többen együtt őriztetnek. Az államfoglyok munkára nem kényszeríthetők; szabadságukban áll azonban, valamely, az intézet viszonyainak megfelelő és általuk választott munkával foglalkozni; továbbá saját ruházatukat viselhetik, önmagukat élelmezhetik. A házi rend és a fegyelem, főleg az őrizet és az intézethez nem tartozó személyekkel való érintkezés tekintetében, a fegyházra és a börtönre megállapítottaknál enyhébb szabályoknak vannak alávetve.*

Az államfogházban letartóztatott személyek, az igazgatóság által kijelölt területen naponként két órát a szabadban tölthetnek.

1. Államfogház jelenleg Szegeden van.

2. Az államfogház végrehajtásáról ujabban az 1895. évi 1140/I. M. E. sz. alatt kiadott utasítás intézkedett. (Ig. K. 1895. 4. sz.).

5. Börtön.

36. §. *A börtönbüntetés kerületi börtönben vagy az igazságügyminiszter által e czélra kijelölt törvényszéki fogházakban hajtatik végre.*

37. §. *A börtönre ítélt egyének, viszonyaiknak megfelelő munkát teljesítenek, az illető börtönre nézve megállapított munkanemek közül azonban szabadon választhatnak; őket a börtön-épület területén kívül csupán közmunkával és csak beleegyezésükkel lehet*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

foglalkoztatni, mely esetben a fegyenczektől és a szabad munkásoktól elkülönitendők.

A börtönre itéltek alá vannak vetve a magánelzárásnak, valamint a ruházat, élelem, házirend és fegyelem tekintetében a börtönszabályok rendeleteinek, melyek azonban a fegyházianknál enyhébbek.

38. §. *A 30., 31., 32. és 33. §§. határozatai a börtönre itélt egyénekre is alkalmazandók, azon módositással: hogy azok a börtönhez tartozó területen belől naponként két órát töltenek a szabad levegőn, mely idő csupán fegyelmi büntetésképen szállitható le naponként egy órára. Ezen megszoritás, félbeszakitás nélkül, két napnál hosszabb időre nem terjedhet.*

1. A szegedi kerületi úgynevezett csillagbörtönön kivül börtönök gyanánt szolgálnak a budapesti, pestvidéki, eperjesi, sátoralja-ujhelyi, pozsonyi, balassagyarmati, komáromi, jászberényi, zombori, temesvári, lugosi, nagyváradi, kassai, veszprémi, kaposvári, kolozsvári, gyulafehérvári és brassói fogházak, melyekbe más törvényszék által börtönre itélt egyéneket is befogadnak.
2. Csupán az illető törvényszék által elitélt rabok részére vannak börtönül kijelölve a nagybecskereki, pancsovai, fehértemplomi, zilahi, beszterczebányai és fiumei fogházak.
3. A börtönbüntetés végrehajtásáról az 1880. évi 2106/I. M. E. sz. rendelet 4 °/. alatti utasítása intézkedik.

6. Fogház.

39. §. *A fogházbüntetés törvényszéki, vagy járási fogházban hajtatik végre.*

40. §. *A kik fogházra itéltetnek: rendszerint csak azon esetben vannak az éjjeli és nappali magánelzárásnak alávetve, ha büntetésük egy évnél hosszabb időre terjed, mely esetben a magán-elzárás tartamára nézve a 30. §. szabályai alkalmazandók.*

A fogházra itéltek, a 37. §-ban meghatározott választási joggal, viszonyaiknak megfelelő munkára köteleztetnek; a fogház területén kivül azonban csak beleegyezésükkel és csupán közmunkára alkalmazhatók. Élelem, házi rend és fegyelem tekintetében a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

fogházi szabályoknak vannak alá rendelve; ezek azonban enyhébbek, mint a melyek a fegyházra vagy börtönre nézve vannak megállapítva.

41. §. Különösen tekintetre méltó okoknál fogva a bíróság ítéletében a fogházra ítélteket a munka alól felmentheti; valamint megengedheti azt is, hogy magukat saját költségükön élelmezzék.

1. A törvényszéki és jbirósági fogházak kezeléséről az 1880. évi 2106/I. m e. szám alatti rendelet 5 ·/. alatti utasítása intézkedik, mely az 1874. évi 696. szám alatt kiadott fogházrendtartás I. és II. részének érvényben hagyott szakaszait is magában foglalja.

2. Az egy évnél rövidebb idejű fogházra ítéltek is magánelzárásban tarthatók a 42. §. esetében.

3. A fogházrendtartás 36. §-a a törvény 41. §-a esetén kívül is megengedi a magánélelmezést:

a) ha az illető a kir. jbíróság által ítéltetett el;

b) ha más esetben a kedvezményre kiválóan jó magaviselete által érdemessé vált. Az előbbi esetben a büntetés egész tartamára, az utóbbiban annak két utolsó harmadrészére megadható a kedvezmény.

7. Javítóintézet és magánelzárás.

42. §. Fogházra ítélt, de életük huszadik évét túl nem haladott egyénekre nézve, javításuk czéljából, a bíróság ítéletileg elrendelheti: hogy hat hónapnál tovább nem terjedő büntetésüket, vagy ha az tovább terjedne, annak egy részét, — mely azonban hat hónapot túl nem haladhat, — magánelzárásban állják ki.

A bíróság az ítéletben azt is kimondhatja, hogy az ily ifju egyének magánelzárás helyett javító-intézetbe szállíttassanak, sőt azt, — ha az ítéletben ki nem mondatott, de a javítás tekintetéből czélszerűnek mutatkoznék, a felügyelő-bizottság ajánlatára az igazságügyi miniszter elrendelheti.

43. §. A felügyelő-bizottság tagjai: a törvényszék elnöke, illetőleg helyettese, a királyi ügyész, illetőleg királyi alügyész, az igazgató (felügyelő), a lelkész,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

a tanító, továbbá a törvényhatóság közigazgatási bizottsága által megválasztott két egyén.

Határozathozatalnál, a mely a járásbirósági fogházban letartóztatott ifjú egyének javító-házba szállítását tárgyazza, az illető járásbiró is meghallgatandó.

1. Jelenleg Aszódon, Rákos-Palotán, Székesfehérvárott és Kolozsvárott van javítóintézet.
2. Javítóintézetben való elzárásnak a 84. és 85. §§. eseteiben, s kihágás miatti elitélésnél(ktk. 19., 65. és 66. §§.) van helye. (Ig. K. 1894. évi 5. sz).
3. A javítóintézetbe való befogadás feltételeit az 55 §-ból álló alapszabályok 6—9. §-ai határozzák meg.
4. A felügyelő bizottság eljárásának módozatait az 1880. évi 2106/I. m. e. sz. a. rendelethez mellékelt utasítás szabályozza.

8. Közvetítő-intézet.

44. §. Azok, a kik legalább három évi fegyházra vagy börtönre itéltetvén, büntetésük kétharmadrészét kitöltötték, és szorgalmuk, valamint jóviseletük által a javulásra alapos reményt nyujtottak: büntetésük hátralevő részének kitöltése végett, közvetitő-intézetbe szállittatnak, a hol szintén munkával foglalkoztatnak, azonban enyhébb bánásmódban részesülnek.

45. §. Az életfogytig tartó fegyházbüntetésre itéltek, büntetésük tizedik évének eltelte után, s a 44. §-ban meghatározott föltételek alatt, szintén a közvetitő-intézetbe szállittathatnak.

46. §. A közvetitő-intézetbe való szállitást, a felügyelő-bizottság meghallgatása után, az igazságügyminiszter rendeli el.

47. §. A közvetitő-intézetben létező foglyok, fegyelmi vétség esetében a fegyházba, illetőleg a börtönbe visszaküldhetők.

1. Közvetítő-intézet Kis-Hartán s a váczi és lipótvári fegyintézetek mellett van.
2. Államfogházra itéltek nem szállíthatók közvetítő-intézetbe.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

9. Feltételes szabadonbocsátás.

48. §. A közvetítő-intézetben letartóztatott egyéneket, ha jóviseletük és szorgalmuk által a javulás reményét megerősítették, saját kérelmükre, a felügyelő-bizottság ajánlatára az igazságügy-miniszter feltételes szabadságra bocsáthatja, ha büntetésük háromnegyed részét, az életfogytiglani fegyházra ítéltek pedig legalább tizenöt évet kitöltöttek.

Feltételes szabadságra bocsáthatók saját kérelmükre és a felügyelő-bizottság ajánlatára azon egyének is, kik három évnél rövidebb fegyházra, vagy egy évet fölülhaladó börtönre vagy másnemű szabadságvesztés büntetésre ítéltettek, ha büntetésük háromnegyed részét kiállották, és a 44. §-ban meghatározott egyéb feltételek reájuk nézve megvannak.

49. §. Nem bocsáttatnak föltételes szabadságra:

1. külföldiek;

2. visszaesők a 333., 344., 350., 355., 370., 379., 422., 423., 424. §§-ban meghatározott büntettek vagy vétségek eseteiben.

50. §. A föltételes szabadságra bocsátottak tartózkodási hely, viselet és életmód tekintetében, külön rendőri szabályok alatt állanak, melyeknek megsértése esetében, föltételes szabadságukat az igazságügyminiszter visszavonhatja.

A föltételes szabadságnak visszavonása után, az ítéletben megállapított büntetés megszakított végrehajtása tovább folytatandó; a szabadságban töltött idő azonban a büntetésbe nem számíttatik be.

Ha büntetésük ideje a föltételes szabadság visszavonása nélkül telt ki: a büntetés kiállottnak tekintetik.

51. §. Sürgős esetekben joguk van a közigazgatási tisztviselőknek, községi elöljáróknak és a kir. ügyészeknek, a föltételes szabadságra bocsátott egyént rögtön letartóztatni; a letartóztatásról és ennek

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

okáról azonban, további intézkedés végett, az igazságügyminiszter haladéktalanul értesitendő.

Ezen letartóztatás ideje, a feltételes szabadság visszavonása esetében, a még kiállandó büntetés tartamába beszámittatik.

1. Feltételes szabadságra bocsáthatók a fegyházra, börtönre, államfogházra és fogházra elitéltek, ha büntetésük egy évet meghalad. Lásd még az 52. §-t.

2. A horvát-szlavon alattvalóra a 49. §. kizárása nem vonatkozik, ellenben az osztrák honos, mint külföldi, e §. alá esik.

3. A visszaesés itt nem akként értendő, mint a 338. s az ehhez csatlakozó §§. eseteiben.

4. Az eljárást az 1880. évi 2106/I. m. e. sz. a. rendelet 7 ·/. a. utasítása szabályozza.

5. Közigazgatási tisztviselők alatt (51. §.) az államrendőrség tagjai is értendők.

10. Átmeneti intézkedés.

52. §. A szabadságvesztés-büntetések addig, mig azok végrehajtására a jelen fejezet határozatainak megfelelő intézetek nem szerveztetnek: a fennálló szabályok szerint foganatositandók.

A föltételes szabadságra bocsátásnak mindazonáltal ezen idő alatt is van helye, és pedig tekintet nélkül az itéletben megállapitott szabadságvesztés büntetésének tartamára, azokra nézve is, kik közvetitő-intézetbe nem szállittattak, ha a 44., illetőleg a 48. §§-ban meghatározott egyéb föltételek reájuk nézve megvannak.

A jelen törvénynek megfelelő intézetek felállitása, illetőleg berendezése után: az igazságügyminiszter köteles intézkedni, hogy azok arányához képest az elitéltek, és pedig azok is, a kik szabadságvesztés-büntetésüket már megkezdették, ezen intézetekbe szállittassanak, s büntetésüknek hátralevő részét a jelen törvénynek megfelelőleg állják ki.

1. A §. 2. bek. nem úgy értendő, mintha az egy éven aluli szabadságvesztésre itélt egyének is feltételes szabadságra bocsáthatók volnának. (Illés: Bt. I. k. 120. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. E §. folytán a fegyenczek és rabok egy része még ma is törvényszéki fogházakban, s a magánelzárás mellőzésével tölti ki büntetését.

11. Pénzbüntetés.

53. §. A pénzbüntetés minden egyénre nézve külön állapitandó meg. Az itéletben meghatározandó egyszersmind a szabadságvesztés-büntetés tartama is, melyre a pénzbüntetés, — ennek behajthatatlansága esetében, — átváltoztatandó. Ezen meghatározásnál egy forinttól tiz forintig terjedő összeg helyett egy nap számitható.

A pénzbüntetést helyettesitő szabadságvesztés-büntetés tartama azonban, ha az főbüntetésként állapittatott meg: hat hónapot; ha pedig mellékbüntetésként szabatott ki: három hónapot nem haladhat túl, s az első esetben fogházra, a másodikban pedig azon nemű szabadságvesztés-büntetésre változtatandó, melyre a bűnös a pénzbüntetésen felül itéltetett.

Életfogytig vagy tizenöt évig tartó fegyházi vagy hasonló tartamú államfogházi büntetés esetében: a pénzbüntetést szabadságvesztés-büntetésre nem lehet átváltoztatni.

Az elitélt hagyatékából a pénzbüntetés csak akkor hajtható be, ha az itélet még annak életében jogerejüvé vált.

1. A 12. számú döntvény szerint a pénzb. egytől tiz frtig terjedőleg egy vagy több napi szabadságvesztésre változtatható át (B. T. V. 373.). Tehát minél szegényebb az elitélt annál kisebb összeg számítandó egy napra. (J. K. 1892 118. C.)

2. A helyettesítő szabadságvesztés csak egynemű szabadságbüntetés lehet, habár a 102. §. alapján kiszabott többféle pénzbüntetésnek többféle szabadságvesztés (pl. börtön, fogház és elzárás) felelne is meg. A szabadságvesztés neme ilyenkor az legyen, melyet a bíróság főbüntetésként megállapít. (Illés: Bt. I. k. 124. l.)

3. A helyettesítő szabadságvesztés akkor is külön állapítandó meg mindegyik pénzbüntetésre, ha a bíróság a 92. §. alapján fogház helyett szabja ki a pénzbüntetést. (Bj. T. XII. 178. C.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. Jogerejűvé nem vált itélet esetén a pénzbüntetés nem terheli az elitélt hagyatékát.

12. A pénzbüntetés hováfordítása.

1892. évi XXVII. t. cz. 3. §. *A jelen törvény erejénél fogva mindennemű pénzbüntetés, akár királyi bíróságok, akár pedig közigazgatási hatóságok állapították meg, hacsak az itélet alapjául szolgáló törvény, miniszteri rendelet vagy az 1879. évi XL. tcz. 1. §-a alapján megállapított szabályrendelet világosan más rendelkezést nem tartalmaz: az igazságügyminiszter kezelése alá tartozik és a felmerülő szükséghez és czélszerűséghez képest letartóztató-intézeti építkezésekre, javító-intézeti és rabsegélyezési czélokra fordítandó.*

1. A pénzbüntetés hováfordításáról a btk. 27. §-a intézkedett. Ezt az 1887. évi VIII. tcz., az utóbbit a jelen törvény váltotta fel.

2. Eltérően intézkedik a pénzb. hováfordításáról az 1889. évi VI. tcz. 45., 47., 48. és 49. §-aiban meghatározott vétségekre nézve ugyane törvény 66. §-a.

3. A pénzbünt. behajtásáról és kezeléséről az 1880. évi 2106/I. M. E. sz. alatt kelt rendelet 6 ·/. alatti melléklete intézkedik.

13. Hivatal- és politikai jogvesztés.

54. §. A jelen törvényben meghatározott esetekben a szabadságvesztés-büntetésen fölül hivatalvesztés, és a politikai jogok gyakorlatának ideiglenes felfüggesztése, mint mellékbüntetés, együtt vagy külön állapitandó meg.

Azon esetekben mindazonáltal, melyekben a biró által megállapitott büntetés hat havi fogházat vagy hat havi államfogházat nem halad felül, habár e mellett pénzbüntetés is állapíttatott meg; ugyszintén azon esetekben, melyekben főbüntetésül csak pénzbüntetés mondatott ki (92. §.) a hivatalvesztés és politikai jogok felfüggesztése mellőzhető.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

55. §. A hivatalvesztésre ítélt elveszti:

1. kinevezés vagy választás útján nyert közhivatalát vagy szolgálatát; úgyszintén hatósági megerősítés folytán viselt hivatalát, szolgálatát vagy állását, s az ezek után járó nyugdijigényeit, nyug- vagy kegydijat;

2. ügyvédi, közjegyzői, nyilvános tanári vagy nyilvános tanitói állását;

3. a gyámságot vagy gondnokságot;

4. az örökösökre át nem szálló nyilvános czimeit, belföldi rend- és diszjeleit, külföldi rend- és diszjelek viselhetésének jogositványát;

5. a megjelölt hivatalok, szolgálatok, állások és kitüntetések elnyerésére való képességet, a biróság által meghatározott idő tartamára (57. §.).

56. §. A politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése abban áll, hogy az erre ítélt:

1. nem lehet tagja az országgyülésnek és a törvényhatósági vagy a községi képviselőtestületnek;

2. nem lehet esküdtszéki tag;

3. nem bir választói joggal az országos képviselői, törvényhatósági vagy községi választásoknál.

57. §. A hivatalvesztésnek és a politikai jogok felfüggesztésének tartamát a biróság határozza meg.

Ezen idő vétség esetében: egy évtől három évig, büntett esetében pedig: három évtől tiz évig terjedhet, s a szabadságvesztés-büntetésnek, elévülés esetében pedig ennek befejeztével kezdődik.

Halálbüntetésnek szabadságvesztés-büntetésre átváltoztatása esetében: a hivatalvesztés és a politikai jogok felfüggesztésének tartama, az átváltoztatással együtt határoztatik meg.

58. §. A ki hivatalvesztésre és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztésére elitéltetett, ha szabadságvesztés-büntetését kiállotta: közhivatalra vagy közhatósági megerősitéstől függő hivatalra, állásra vagy szolgálatra azon időtől fogva ismét alkalmazható, a melytől politikai jogait ujolag gyakorolhatja.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A szülőt, a ki szabadságvesztés-büntetését kiállotta, mindazonáltal gyermekei fölötti gyámság, illetőleg gondnokság átvételében a jelen törvény nem gátolja.

59. §. *Az elitélt a szabadságvesztés-büntetés tartama alatt, az 55. §-ban felsorolt hivataloktól, állásoktól és szolgálatoktól, ugyszintén a politikai jogok gyakorlásától, valamint a czimek, rendek és diszjelek viselhetésétől, a törvény erejénél fogva fel van függesztve a nélkül, hogy ez az itéletben külön kimondatnék.*

Ezen idő alatt a megjelölt hivatalok, szolgálatok, rendek és diszjelek után járó fizetések vagy más javadalmazások, továbbá a nyug- és kegydijak élvezete is megszűnik.

1. Hivatal- és politikai jogvesztést a 138., 139., 141., 150., 162., 188., 212., 326., 341., 354., 358., 373., 388., 399., 415., 426., 459. és 484., — csupán hivatalvesztést a 140., 162., 169., 202., 223., 250., 289., 326., 359., 364., 377., 410., 411., 416., 433. és 448. §§. állapítanak meg. A politikai jogvesztés egymagában csak a 188. §-ban fordul elő.

2. A hivatalvesztéstől különbözik a viselt hivatal vagy állás, illetőleg az ügyvédség elvesztése (202., 412., 442. és 484. §§.). *A 42. sz. döntvény* szerint ezt a biróság az 54. §. alapján nem mellőzheti. (B. T. IX. 385.)

3. Az egyházi személyeknél a hivatalvesztést a 399. §. 2. bek. szerinti mellékb. helyettesíti.

4. Az 54. §. 2. pontjában hivatk. 92. §. mellett a 66. és 72. §§. is figyelembe veendők.

5. Korrekczionalizáczió esetén a csupán bűntettre megállapított mellékbüntetés (lásd pl. a 169. §-t) nem alkalmazandó.

6. A közhivatal, szolgálat vagy állás iránt (55. §. 1. p.) lásd a 461., továbbá a 397. §-t. A nyugdíjigény elvesztését hivatalvesztésre való elitélés esetén az 1885. évi XI. tczikk 5. §-ának 4. pontja is kimondta.

7. Az ügyvédség elvesztése (55. §. 2. p.) szintén csak időleges (57. §.). Ujra elnyerhetése iránt lásd az É. T. 28. §-át. Az ügyvédekre vonatkozó jogvesztést állapít meg az 1874. évi XXXIV. tcz. 24. §-a is.

8. A közjegyző, tanár és tanító is csak időlegesen válik képtelenné ez állásra. A büntetési idő (57. §.) letelte után ismét alkalmazható.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

9. A gyámság és gondnokság elvesztése iránt (55. §. 3. p.) lásd még az É. T. 25. §-át, s ennek folytán az 1877. évi XX. tcz. 43. §-át, valamint 28. §-ának e) és záró pontját. (Illés: Bt. I. k. 132. l.)

10 A belföldi rend- és díszjelek, valamint czimek elvesztése (55. §. 4. p.) végleges. A külföldi rend- és díszjeleket, ha az illető állam hatósága el nem vette: az elitélt büntetésének letelte után (57. §.) ismét viselheti.

11. E mellékbüntetések életfogytig tartó fegyház mellett is alkalmazandók. Az idő ez esetben a büntetés netaláni megszünésétől számítandó. (B. T. III. 153. IV. 22. 37. VI. 113)

12. A hivatal- és politikai jogvesztés alkalmazásáról bűnhalmazat esetén lásd a 103. §-t, a főbüntetés elévülése esetén a 123. §-t.

13. Nem alkalmazható a hivatal- s a politikai jogvesztés, ha az elitélt külföldi, s az országból kiutasíttatott (64. §.); vagy ha az illető 16 éven aluli kiskorú. (85. §.)

14. A korábbi törvényekben előforduló jogelvonások iránt lásd az É. T. 18—21. §-ait.

14. Foglalkozástól való eltiltás.

60. §. *A jelen törvény különös részében határoztatnak meg az esetek, melyekben a bűnösnek itélt személy a szakképzettséget kivánó foglalkozás gyakorlatától eltiltandó.*

1. A foglalkozástól való eltiltást a 291. és 310. §§. mondják ki.

2. A jelen §-t a ktk. 15. §-a a kihágásokra is kiterjesztette. Lásd még az ipartörvény vagyis az 1884. évi XVII. tcz. 155. §-át.

15. Bizonyos tárgyak elkobzása.

61. §. *Azon tárgyak, melyek a büntett vagy vétség által hozattak létre, úgyszintén azok, melyek a büntett vagy vétség elkövetésére szolgáltak, — a mennyiben a tettes, vagy a részes tulajdonai: elkobzandók; ha pedig azoknak birtoklása, használása vagy terjesztése különben is tiltva van: akkor is elkobzandók és megsemmisitendők, ha másnak tulajdonát képezik.*

Az elkobzott tárgyak értéke, a mennyiben azok meg nem semmisittetnének, a pénzbüntetésekre nézve megállapitott czélokra fordítandó (27. §.).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

62. §. Ha a büntetendő cselekmény nyomtatvány, irat vagy képes ábrázolat közzététele vagy terjesztése által követtetett el: a szerzőnek, a nyomdásznak, az elárusitónak vagy terjesztőnek, úgyszintén a nyilvános kiállitónak birtokában levő példányok, minták vagy lemezek elkobzása és megsemmisitése, itélet által az esetben is kimondandó: ha a bűnvádi eljárás senki ellen sem indittathatik meg.

63. §. Nyomtatvány alatt értetik valamely iratnak vagy ábrázolatnak nyomda, metszet, minta, gép vagy más mesterséges készület vagy vegyészet által eszközlött többszörösitése.

1. Elkobzandó és megsemmisítendő, illetőleg értékesítendő tárgyak, pl. a pénzhamisítványok (203. §.), a pénzhamisításra szolgáló eszköz k (ktk. 58. §.), fegyverek, méreg stb

2. A bűnjel gyanánt elkobzott tárgy, hacsak véletlenül volt eszköze a jogsértésnek (pl. gondatlan emberölésnél) itélet után a tulajdonosnak visszaadandó. (Illés: Bt. I. k. 140. l.)

3. A 61. §-ban hivatkozott 27. §-t az 1892. évi XXVII. tcz. 3. §-a helyettesíti.

4. A 62. §. esetében az eljárás a sajtóügyi bíróság hatásköréhez tartozik. (1883. évi 3367. sz. C.)

5. A nyomtatványok vagy metszvények zár alá vétele iránt az 1848. évi XVIII. tcz. 22. §-a szerint a vizsgálóbiró intézkedik, ki az 1876. évi jul. hó 25-én kelt pótrendelet 17. §-a szerint a bevádolt nyomtatványokat azonnal zár alá veheti, mihelyt a vád elébe terjesztetett.

6. A 61. és 62. §§-at a ktk. 25. §-a a kihágásokra is kiterjesztette.

7. Nyomtatvány utján (63. §.) elk. büntetendő cselekmény felett a sajtóbiróságok és esküdtszékek itélnek. (É. T. 39. §. 2. bek.)

16. Külföldiek kiutasítása.

64. §. Külföldiek büntett miatt, a törvény különös részében meghatározott büntetésen fölül, az országból való kiutasitásra is itélhetők, és a visszatéréstől is örökre vagy határozott időre eltilthatók.

1. Külföldi alatt az osztrák honos is értendő. (6. §.)

2. A kiutasítás körüli eljárást az 1880. évi 2106/I. m. e. sz. alatti rendelethez csatolt utasítás szabályozza. (Illés: Bt. I. k. 142. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Ha a kiutasított a visszatéréstől is el van tiltva (B. T. I. 404. III. 11): visszatérése esetén a ktk. 70. §-a alapján büntetendő.

IV. FEJEZET.

A KISÉRLET.

1. A kisérlet büntethetősége.

65. §. *A cselekmény, melylyel a szándékolt bűntett vagy vétség végbezvitele megkezdetett, de be nem végeztetett: a megkezdett bűntett vagy vétség kisérletét képezi.*

A bűntett kisérlete mindig, a vétségé azonban csak a törvény különös részében meghatározott esetekben büntetendő.

1. Kisérlete csak szándékos bűntettnek, vagy vétségnek lehet.

2. A szándék határoz a felett, hogy valamely cselekmény (pld. a testi sérelmezés) bevégzett, vagy csak megkisérelt büntett-e (emberölés kisérlete vagy bevégzett testi sértés).

3. A kisérlet tényeleme a kezdő cselekedet, vagyis a tényálladék valamely részének külső megvalósítása. Ez kivételesen mulasztásban is állhat. (Illés: Bt. I. k. 154. l.)

4. A mi a kezdő cselekedet előtt történik: az csupán előkészület, mely rendszerint büntetés alá nem esik. Kivételesen az előkészület is büntethető, pl. a btk. 133., 293. §§., s a ktk. 58. §-a eseteiben.

5. A szövetség (132. §,) szintén csak előkészület. Önálló büntettként szerepel a 130., 131., 148., 156., 157., 170., 205., 288. és 428. §§. eseteiben.

6. Teljesen alkalmatlan eszközökkel, s alkalmatlan, illetőleg nem létező tárgyon nem lehet kisérletet elkövetni. (Illés: Bt. I. k. 161. l.)

7. A kisérlet és bevégzés elhatárolásáról folytatólagos és csoport által elkövetett büntetendő cselekményeknél, továbbá erőszakos n. közösülésnél, emberölésnél, lopásnál, közokirathamisításnál és gyujtogatásnál lásd Illés: Bt. I. k 164 l.

8. A vétség kisérlete a 204., 207., 209., 316, 339., 352., 418., 446. és 476. §§. szerint büntetendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. A kisérlet büntetése.

66. §. A kisérlet enyhébben büntetendő, mint a véghezvitt bűntett vagy vétség.

A kisérlet büntetése a véghezvitt büntettre vagy vétségre megállapitott büntetés legkisebb mértékén alul is, sőt a megállapitottnál enyhébb büntetési nemben is kiszabható.

Olyan esetekben, melyekben a véghezvitt büntettre halál-, vagy életfogytig tartó fegyházbüntetést határoz a törvény: a kisérlet büntetése határozott ideig tartó fegyház, mely azonban a halállal büntetendő büntetteknél öt, az életfogytig tartó fegyházzal büntetendőknél három évnél enyhébb nem lehet.

1. Kisérlet miatt a büntetés legmagasabb mértéke (90. §.) sohasem alkalmazható.
2. Az enyhitésnél nem kell a 91. vagy 92. §-ra hivatkozni: mert ezek a bevégzett bűntettekre vonatkoznak, s mert a jelen §. messzebbmenő enyhitést enged meg.
3. A §. 2. bek. folytán fegyház helyett börtön és fogház, börtön helyett fogház vagy pénzbüntetés alkalmazható.
4. Halál és életfogytig tartó fegyház helyett a 92. §. alapján sem lehet öt, illetőleg három évi fegyháznál kisebb büntetést kiszabni. Csupán a 87. §. esetében lehet a kisérlet büntetése rövidebb idejű fegyház. (Illés: Bt. I. k. 170—173. l.)

3. Büntetés alá nem eső kisérlet.

67. §. Nem büntettetik a kisérlet:

1. ha a tettes a megkezdett bűntett vagy vétség véghezvitelétől önkényt elállott;

2. ha a bűntett vagy vétség tényálladékához tartozó eredményt, — mielőtt cselekménye fölfedeztetett volna, — önkényt elhárította.

68. §. Ha a kisérleti cselekmény, mint ilyen, a 67. §. értelmében büntetés alá nem vonható, azonban már magában véve valamely büntetendő cselekménynek tényálladékát képezi: ennek megbüntetését a 67. §. intézkedése ki nem zárja.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. A 67. §. 1. pontjának tárgya a be nem végzett (még folytatható), a 2. ponté a bevégzett (úgynevezett teljes) kisérlet.

2. Mielőtt valaki a büntetendő cselekményt megkezdte (előkészület): elállása folytán nem a 67. §. 1. pontja, hanem a 65. §. alapján válik bűntetlenné.

3. A bűntett bevégzése után az eredmény elhárítása csak a gyujtogatásnál vonja maga után a bűntetlenséget. (427. §)

4. A 68. §. tárgya az úgynevezett minősített kisérlet, melynél a kisérleti cselekmény (pl. az emberölés kisérlete) valamely önálló deliktum (a testi sértés) tényálladékát foglalja magában.

V. FEJEZET.

A RÉSZESSÉG.

1. Felbujtó, bűnsegéd, társtettes.

69. §. *A véghezvitt vagy megkisérlett bűntett vagy vétség részese az:*

1. a ki mást, a bűntett vagy vétség elkövetésére szándékosan reábir (felbujtó);

2. a ki a bűntett vagy vétség elkövetését szándékosan előmozditja, vagy könnyiti; vagy annak előmozditására vagy könnyitésére mást reábir; úgyszintén, a ki másokkal a cselekmény elkövetésénél, vagy annak elkövetése után nyujtandó segély, vagy a cselekményből származó haszon biztositása, vagy pedig a hatósági intézkedések meghiusitása iránt megelőzőleg egyetért (bűnsegéd).

70. §. *Tetteseknek tekintendők mindazok, kik a bűntettet vagy vétséget együtt vagy közösen követik el.*

1. A részesség alanyi feltétele a közös elhatározás az iránt, hogy a czélbavett büntetendő cselekmény elkövettessék (akarategység). Gondatlanság esetén tehát a részesség ki van zárva (Dt. rf. XXVI. 91. C.); ellenben előfordulhat az a præterintenczionális büntetendő cselekményeknél. (Illés: Bt. I. k. 205. l.)

2. A részesség tárgyi feltétele a véghezvitt vagy megkisérelt büntetendő cselekmény. Az előkészület stádiumában a szövetkezés (részesség) csak a törvény különös rendelete alapján büntethető. (65. §. 5. jegyz.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A felbujtás lételeme a reábirás (determináló hatás). Reábirás a közreműködés felajánlása is, ha az olyan, hogy e nélkül a bűntett elkövetése lehetetlen. (B. T. VII. 313.)

4. A felhivás, mely a tettesben nem idézte elő az elhatározást, nem felbujtás. A nyilvános és egyenes felhivás mindazonáltal a 134., 149., 158. és 171. §§. szerint ez esetekben is büntethető. Ugyanily szempont alá esik a 222. s a 452. §-ban megh. csábitás, mely szintén nem más, mint eredménytelen felhivás.

5. Bűnsegéd: *a)* a fizikai vagy pszichikai közreműködő; *b)* a segéd felbujtója; *c)* az utólagos segély megigérője. Az utóbbi különbözik a bűnpártolótól. (374. és 375. §§.)

6. A bűnsegítés egyes nemeiről, alkalmazva különböző bűntettekre, s a deliktum komplexumra lásd Illés: Bt. I. k. 198—204. l.

7. A társtettesek (70 §.) szintén részesek. Ha nem így volna: akkor pl. a 336. §. 7. pontja, s a 462. § esetében társtettességet az extraneusra nézve megállapitani nem lehetne.

8. Nem társ-, hanem önálló tettesek azok, a kiknek közreműködése az illető bűntett vagy vétség tényálladékához hozzátartozik (pl a 308. és 400. §§.).

9. Társtettes az, a ki elkövetési cselekedettel járul a végbevitelhez. Ez különíti el a bűnsegédtől.

10. A társtettesség és bűnsegítés elhatárolásáról a 158., 165., 175., 176., 232., 261., 278., 285., 301., 321., 333, 344., 349., 350., 391., 414. és 422. §§. eseteiben lásd Illés: Bt. I. köt. 211—217. l.

11. A tettescselekedet a felbujtást és bünsegítést, a felbujtás az utóbbit abszorbeálja. (Illés: Bt. I. k. 204. l.)

2. A részesek büntetése.

71. §. *A tettesek és azok felbujtói, az elkövetett büntettre vagy vétségre határozott büntetéssel büntetendők.*

72. §. *A bűnsegédek büntetésének megállapitásánál, a kisérletre vonatkozó szabályok (66. §.) szolgálnak irányadóul.*

1. Tettesek a 71. §. szerint csupán a társtettesek, ellentétben a bűntett, vagy vétség önálló tettesével. (70. §. 8. jegyz.)

2. A társtettes és felbujtó büntetésének megállapitásánál a 71. §-ra is hivatkozni kell.

3. A bűnsegéd büntetése a 66. §. alapján, hivatkozással a 72. §-ra, állapitandó meg. (66. §. 1—4. jegyz.)

4. A jelen §§. alkalmazása a tettesek és részesek együttes felelősségétől függ. Nincs helye tehát ezeknek a sajtóvétsé-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

geknél és bűntetteknél, melyekre nézve az 1848. évi XVIII. tcz. 13. és 33. §§-ai a fokozatos felelősséget állapítják meg. (Illés Bt. I. k. 221. l.)

5. Az erdélyrészi sajtórendtartás a sajtódeliktumokra nézve is fentartja az együttes felelősséget. Ezen felül büntetés alá helyezi a köteles figyelem elmulasztását. (Illés: Bt. I. k. 223. l.)

3. Exczessus mandati.

73. §. Ha a tettes súlyosabb büntetés alá eső cselekményt követett el, mint a melyre a felbujtó reábirta: a súlyosabb beszámitású cselekmény a felbujtót nem terheli. Ugyanazon szabály áll a bűnsegédekre nézve is.

1. E §. elve az, hogy a mit a tettes a részesek szándékán kívül elkövetett: csak neki számítandó be.

2. A tullépés kvalitativ és kvantitativ természetű lehet; továbbá különbséget tesz az eszközökben s az eredményben való exczessus. (Illés: Bt. I. k. 227. és 228. l.)

3. A jelen §. folytán a társtettesnek sem számítható be közreműködő társának túllépése.

4. Személyes tulajdonságok és körülmények.

74. §. Valamely tettes vagy részes személyes tulajdonságai vagy körülményei, melyek az elkövetett cselekmény büntethetőségét megszüntetik, büntetését enyhítik vagy súlyosbítják: a többi tettes- és részesre nézve tekintetbe nem vehetők.

1. Személyes tulajdonságok pl. a kor, nem, szülői vagy gyermeki minőség, stb.; személyes körülmények pl. a hivatali vagy szolgálati viszony.

2. E tulajdonságok és körülmények, tekintve hatásukat, három csoportra oszthatók. Ezek: *a)* a büntethetőséget kizáró, s a büntetést enyhítő vagy súlyosbító körülmények (76., 77., 79., 80., 89—92. §§.); *b)* magát a tettet nem érintő, de ugyanannak súlyosabb vagy enyhébb faját létrehozó körülmények (mint pl. a gyermekölésnél s a cselédlopásnál); *c)* a büntetendő tényálladékot létrehozó specziális körülmények (pl. a vérrokonság a vérfertőztetésnél).

3. Az *a)* pont alatti körülmények csak arra vonatkoznak, a kinek személyében felmerültek. A *b)* alatti körülmények, a mennyiben tisztán személyesek, a résztvevőkre sohasem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

terjednek ki, — ha azonban a tényálladékban objektivizálva vannak: valamennyi közreműködőre kihatnak. A *c)* alatti körülmények mindig kihatnak a tudatos közreműködőkre. (Illés: Bt. I. k. 231—238. l.)

VI. FEJEZET.

A SZÁNDÉK ÉS GONDATLANSÁG.

75. §. *Büntettet csak szándékosan elkövetett cselekmények képeznek.*

Ugyanez áll a vétségekre is, kivévén, ha a gondatlanságból (culpa) elkövetett cselekmény a törvény különös részében vétségnek nyilvánittatik.

1. A szándék és gondatlanság közös kelléke az öntudatos szabad elhatározás valamely cselekvésre vagy mulasztásra, mely jogsértést eredményez, vagy eredményezhet.

2. Szándék (dolus), a jogsértő eredmény előrelátása és akarása (tudat és akarat).

3. A szándék, tekintve keletkezését: előre megfontolt (praemeditált), vagy előre meg nem fontolt és rögtönös (278., 279. és 281. §§.), — tekintve irányát: határozott (d. determinatus) vagy határozatlan (d. indeterminatus), s az utóbbi eshetőleges (d. eventualis) vagy általában határozatlan. (Illés: Bt. I. k. 241. l.)

4. Gondatlanság (culpa) a jogsértő eredmény előreláthatása, s megelőzésének lehetősége. Büntethetőségének feltétele a jelen törvény szerint: az eredmény bekövetkezése.

5. A gondatlanság minőségileg távoli vagy közeli (c. remota és proxima), mennyiségileg sulyos vagy enyhe (c. lata és levis). (Illés: Bt. I. k. 245. l.)

6. A jelen törvény gondatlanságból eredő vétséget állapít meg a 221., 253., 257., 290., 291., 310., 416., 425., 432., 437., 438., 440., 445., 448. és 457. §§. eseteiben.

7. A kihágásokat illetőleg a ktk. 28. §-a épp az ellenkező szabályt állítja fel, mint a jelen §.

VII. FEJEZET.

A BESZÁMÍTÁST KIZÁRÓ VAGY ENYHÍTŐ OKOK.

1. Öntudatlan állapot és elmezavar.

76. §. *Nem számitható be a cselekmény annak: a ki azt öntudatlan állapotban követte el, vagy kinek*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

elmetehetsége meg volt zavarva, és e miatt akaratának szabad elhatározási képességével nem birt.

1. Öntudatlan állapot elmezavar nélkül: *a)* az álom és álomittasság; *b)* a teljes részegség. Az erős indulat csak rendkivüli esetben szüntetheti meg az öntudatot. (Illés: Bt. I. k. 265. l.)

2. Az elmezavar nem más, mint elmebetegség. Ez gyakran az öntudat megszüntetésével, s mindenkor megzavarásával jár.

3. Az elmebetegségek egyes fajainak ismertetését lásd Illés: Bt. I. k. 270—278. lapokon.

4. Az elmezavar léte vagy nemléte iránt az orvos-szakértő nyilatkozik. A szakértőtől azt kell kérdezni, hogy vádlott a cselekmény elkövetésekor épelméjű vagy elmezavart volt-e. A beszámíthatóságról nyilatkozni nem a szakértő feladata.

5. A jelen §-sal szemben a korlátolt beszámíthatóságot felvetni és megállapítani nem lehet. (Illés: Bt. I. k. 279. l.)

6. A jelen §. nem engedi meg, hogy a bíróság az elmebetegség körén kívül is megállapítsa a beszámítást kizáró elmezavart; ellenben lehetővé teszi, hogy elmezavar esetén is elitélje azt, a ki e mellett akaratának szabad elhatározási képességével birt. (Illés: Bt. I. k. 283. l.)

2. Ellenállhatatlan kényszer.

77. §. *Nem számítható be a cselekmény, ha elkövetője ellenállhatatlan erő, vagy oly fenyegetés által kényszeríttetett arra, a mely saját, vagy valamelyik hozzátartozójának életét vagy testi épségét közvetlenül veszélyeztette, a mennyiben a veszély másképen nem volt elhárítható.*

78. §. *Hozzátartozóknak tekintetnek: a fel- és lemenő ágbeli rokonok és sógorok, a testvérek, unokatestvérek és ezeknél még közelebbi rokonok, az örökbefogadó és tápszülők, az örökbe fogadott és tápgyermekek, a házastársak és jegyesek, testvérek házastársai s a házastársnak testvérei.*

1. Az erőszak és fenyegetés, mint vis abszoluta, itt akként szerepel, hogy valaki általa mást büntetendő cselekmény elkövetésére kényszerít.

2. A cselekvőnek bensejében keletkezett pszichikai kényszer nem a 77., hanem a 76. §. alá esik.

3. A vagyoni károsítással, vagy becsületsértő hírek közzé-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tételével való fenyegetés nem menti ki az ennek folytán cselekvő bűntettest.

4. Hozzátartozók a 78. §. értelmében még a 80., 135., 185., 230., 234., 343. és a 378. §§-ban, — más értelemben a 280., 281., 302., 307., 342. és a 369. §§-ban fordulnak elő.

3. Jogos védelem.

79. §. Kizárja továbbá a cselekmény beszámíthatóságát a jogos védelem.

Jogos védelem az: mely akár a megtámadottnak, akár másnak, személye vagy vagyona ellen intézett, vagy azt fenyegető jogtalan és közvetlen megtámadásnak elhárítására szükséges.

A jogos védelem határainak félelemből, ijedtségből, vagy megzavarodásból származott túlhágása nem büntettetik.

1. E §. csak emberek támadásaival szemben alkalmazható, ellenben ki van zárva az állatok támadásánál és kártételénél.

2. A támadás jogtalan, ha arra a megtámadott okot nem szolgáltatott, vagy ha az nem alapul törvényszerű hatósági intézkedésen. A közhivatalnok által, törvényes hatáskörén belül elkövetett jogsértő cselekményt a magános rendszerint nem tekintheti jogtalan támadásnak. (Illés: Bt. I. k. 291. l.)

3. A közhivatalnok ellen, ki valakit hivatala gyakorlatában jogtalanul bántalmaz (473. §.): helye van a jogos védelemnek. (Dt. uf. II. k. 144. l. C.)

4. Hatóság elleni erőszak helyett csak testi sértés állapítandó meg, ha valaki a hatáskörét túllépő közhivatalnokot bántalmazta, de a jogos védelem határát túllépte. (Dt. uf. VI. k. 216. l.).

5. A támadás közvetlen lehet akkor is, ha tettleg még be nem következett. A már elmult vagy a csak kilátásba helyezett támadással szemben a védelemnek helye nincs.

6. Személy elleni támadás az, a mely az életet, a testi épséget, szabadságot, szemérmet és becsületet veszélyezteti, a vagyon elleni támadás alatt minden károsító fellépés értendő.

7. A jogtalan támadás ellen alkalmazható védelem jogából folyik, hogy a megtámadott nem köteles mások (pl. a rendőrség) segítségét igénybe venni, vagy futás által menekülni.

8. A védelem mértéke rendszerint alanyi szempontból ítélendő meg. E szerint szükséges védelem az, a melyet a meg-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

támadott a veszély pillanatában annak tart. (Illés: Bt. I. k. 296. l.)

9. A védelmet nemcsak a megtámadott, hanem az ő érdekében más is alkalmazhatja. Az utóbbi akárki lehet, tehát nem csak a megtámadott hozzátartozója.

10. A védelem jogát rendszerint nem korlátozza a támadó s a védekező közötti viszony. Csak szülőjével szemben köteles a megtámadott gyermek előbb a menekülést megkísérelni, s csak ennek sikertelensége esetén léphet fel tettlegesen. (B. T. XVIII. 83.) Az alkalmazott eszköz minősége s az okozott jogsértés nagysága sem teszi jogtalanná a különben jogos védelmet. (Illés: Bt. I. k. 297—300. l.)

11. A védelem túlhágása esetén a felmentés a §. 3. bekezdésére alapítandó. Ha túlhágás fenn nem forog: a felmentés alapja csak a 2. bek. lehet. (B. T. XX. 132. C.)

12. A felmentés alapja mindegyik esetben csak vádlott cselekménye beszámíthatóságának kizárása lehet. (B. T. XVIII. 60. C.) A bűnösséget tehát a védelem túlhágása esetén sem szabad megállapítani. (Illés: Bt. I. k. 301. l.)

4. Végszükség.

80. §. Nem büntettetik a cselekmény, ha az, a tettes vagy hozzátartozói életének vétlenül származott, más módon el nem hárítható, közvetlen veszélyből való megmentése végett, végszükségben követtetett el.

1. A testi épség, szabadság és vagyon megmentése végett nincs helye a végszükség jogának.

2. Az életveszélynek a veszélybe jutott hibáján kívül kell előállania

3. Ha valaki mások jogának megsértése nélkül mentheti meg életét: nem hivatkozhatik a végszükség jogára.

4. Hozzátartozók iránt lásd a 78. §-t.

5. A végszükség állapota és a jogos védelem elhatárolásáról lásd Illés: Bt. I. k. 306. l.

5. Tévedés.

81. §. A büntetőtörvény nem-tudása vagy téves felfogása a beszámítást nem zárja ki.

82. §. Nem számíthatók be a büntettnek vagy a vétségnek tényálladékához tartozó, vagy annak súlyosabb beszámítását okozó ténykörülmények, ha az el-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

követő, a cselekmény elkövetésekor, azokról nem birt tudomással.

A gondatlanságból elkövetett cselekményekre ezen szabály csak az esetben alkalmazható, ha az érintett körülmények nem tudása már magában nem képez gondatlanságot.

1. A 81. §. a jogbeli, a 82. §. a ténybeli tévedésről szól (Ignorantia juris és facti).

2. A 81. §. csak a büntető törvény nem tudását említvén: a jogbeli tévedés egyéb eseteinek mentő hatását nem érinti. (Illés: Bt. I. k. 309. l.)

3. A 82. §. szerint csak a lényeges tévedés zárja ki a beszámítást Nem lényeges tévedés az, mely által a tényálladék s a cselekmény minősítése vagy beszámítása változást nem szenved.

4. Nem lényeges a személyben vagy tárgyban való tévedés (error in persona, in objecto), s az elvétés (aberratio ictus). Az utóbbira nézve a *6o. sz. döntvény* kimondotta, hogy midőn a tettes mást sértett, mint a kit sérteni akart: felelőssége akként állapítandó meg, mintha cselekményét az ellen követte volna el, a kit megölni vagy testileg sérteni akart. (B. T. XII. 226.)

5. Hasonló szempont alá esik az ú. n. Wéber-féle dolus generalis esete is. (Illés: Bt. I. k. 315. l.)

6. Gyermek- és fiatalkor.

83. §. A ki a büntett vagy vétség elkövetésekor életkorának tizenkettedik évét meg nem haladta: bűnvád alá nem vonható.

84. §. A ki akkor, midőn a büntettet vagy vétséget elkövette, életkorának tizenkettedik évét már túlhaladta, de tizenhatodik évét még be nem töltötte, ha cselekménye bűnösségének felismerésére szükséges belátással nem birt: azon cselekményéért büntetés alá nem vehető.

Az ilyen kiskorú azonban javító-intézetbe való elhelyezésre ítéltethetik, de abban életkora huszadik évén túl nem tartathatik.

85. §. Ha az előbbi szakaszban meghatározott korú egyének a cselekmény elkövetésének idején képe-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

sek voltak annak bűnösségét felismerni, a következő szabályok szerint büntetendők:

1. halállal vagy életfogytig tartó fegyházzal büntetendő bűntett miatt: két évtől öt évig terjedhető börtönnel;

2. öt évtől tizenöt évig tartó fegyházzal vagy államfogházzal büntetendő bűntett miatt: két évig terjedhető börtönnel, illetőleg hasonló tartamu államfogházzal;

3. más bűntett miatt: két évig terjedhető fogházzal;

4. vétség miatt: rendőri büntetéssel.

A jelen szakasz értelmében büntetendő egyénekre nézve hivatalvesztés vagy a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése nem állapitható meg.

***86. §.** Az előbbi szakasz szerint büntetendő egyének szabadságvesztés-büntetésük egész időtartama alatt a többi foglyoktól elkülönitendők.*

***87. §.** A ki a bűntett elkövetésének idején életkorának huszadik évét még nem haladta túl: halálra vagy életfogytig tartó fegyházra nem itélhető.*

1. A 83. §. szerint a 12 éven aluli gyermeknek büntetőjogilag nincs számbavehető akarata. A ki az ily gyermek által büntetendő cselekményt vitet véghez: az tettese az illető cselekménynek; a ki 12 éven aluli leánynyal közösül: az a 232. §. alá esik. (Illés: Bt. I. k. 318. l.).

2. A 84. §. értelmében a bíróság azt, a ki bünösségét belátni képes nem volt, akkor sem mondhatja ki bünösnek, ha javitóintézetben való elhelyezésre itéli. Az időt azonban, a meddig az illető javitóintézetben tartandó: a bíróság határozza meg.

3. A 18 éven aluli egyén is büntetlen marad a 243. §. esetében.

4. A 85. §. csak arra alkalmazható, a ki cselekménye elkövetésekor 16. évének utolsó napját, s e nap-utolsó óráját még be nem töltötte. (B. T. XI. 357.)

5. A 85. §. büntetései a törvény különös részében az egyes bűntettekre és vétségekre megállapított büntetéseket helyettesitik. A 66., 72. és 92. §§. tehát e §. mellett is alkalmazhatók.

6. A 85. §. 3. pontja alapján büntetendő cselekmény a *30. sz. döntvény* szerint vétség. (B. T. VIII. 2.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

7. A 4. pont szerint alkalmazandó rendőri büntetés nem változtatja át a vétséget kihágássá. (Ktk. 32. §.)
8. A 86. §-nak megfelelő intézkedést tartalmaz az 1880. évi 2106. sz. alatt kiadott fogházrendtartás 132. §-a.
9. A 87. §. esetében a halál- és életfogytig tartó fegyházbüntetést 10—15 évi fegyház helyettesíti. A kisérlet büntetéséről lásd a 66. §. 4. pontját.

7. Siketnémaság.

88. §. *Siketnémák, ha cselekvésük bűnösségének felismerésére szükséges belátással nem birnak: büntett vagy vétség miatt nem büntethetők.*

1. Ha a bíróság a belátás hiányát megállapítja: a 84. §. értelmében megszünteti az eljárást.
2. Bünösség esetén a törvény rendes büntetései alkalmazandók.

8. Súlyosító és enyhítő körülmények.

89. §. *A büntetések kiszabásánál figyelembe veendők a bűnösség fokára befolyással biró súlyosító és enyhítő körülmények.*

90. §. *Ha a súlyosító körülmények, számuk vagy nyomatékuk tekintetében túlnyomók: a büntetésnek az elkövetett cselekményre megállapított legmagasabb mértéke megközelitendő vagy alkalmazandó.*

91. §. *Ha pedig az enyhítő körülmények túlnyomóak: a cselekményre megállapított büntetésnek legkisebb mértéke megközelitendő vagy alkalmazandó.*

Ily esetben a halálbüntetés életfogytig tartó fegyházra, az életfogytig tartó fegyház pedig tizenöt évire változtatandó.

92. §. *Ha az enyhítő körülmények annyira nyomatékosak, vagy olyan nagy számmal forognak fenn, hogy a cselekményekre meghatározott büntetésnek legkisebb mértéke is aránytalanul súlyos lenne: ez esetben ugyanazon büntetési-nem a legkisebb mértékig leszállitható, és ha ez is túlszigoru volna: határozott időtartamhoz kötött fegyház helyett börtön, — börtön helyett fogház, — fogház helyett pénz-*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

büntetés, — ezen büntetési-nemek legkisebb mértékéig állapitható meg.

Halálbüntetés helyett tizenöt évi; életfogytig tartó fegyház helyett pedig tiz évi fegyháznál kisebb büntetés a jelen szakasz esetében sem állapitható meg.

1. A súlyosító és enyhítő körülmények egyensúlya esetén (89. §.) a büntetés középmértéke alkalmazandó.

2. A középmérték a *49. sz. döntvény* szerint fegyház és börtön esetén úgy határozandó meg, hogy a törvényes büntetés minimuma és maximuma közötti különbözet két egyenlő részre osztatván, ehhez hozzáadandó az a mennyiség, mely a számtani egységtől a büntetési tétel legalacsonyabb tartamáig fenmarad. (B. T. XI. 273.)

3. A súlyosító és enyhítő körülmények felsorolását és osztályozását lásd Illés: Bt. I k. 327—333. l.

4. Az egyszerű visszaesés, szintén súlyosító körülmény. Ettől különbözik a specziális visszaesés a 338., 349., 357., 371. és 381. §§. eseteiben.

5. A 92. §. alapján: *a)* a büntetés leszállítható annak legkisebb mértékéig (22—25. §§.); *b)* az illető büntetés enyhébb büntetésre változtatható át.

6. A pénzbüntetés különös minimuma (314., 418. és 419. §§.) a 92. §. alapján sem szállítható le a 26. §-ban megh. legkisebb mértékig. (Illés: Bt. I. k. 335. l.)

7. A 92. §. alapján a fegyházat nem lehet fogházra, a börtönt nem lehet pénzbüntetésre átváltoztatni, s egyikről sem lehet államfogházra átmenni. Kétszeres leszállításnak csak a 66., 72. és 85. §§. eseteiben van helye.

8. Az életf. tartó fegyh. helyettesitő büntetése a 92. §. esetében 10—15 évi fegyház.

9. Ha fegyház vagy börtön helyett fogházat vagy pénzbüntetést (66. és 92. §§.), öt éven felüli államfogház helyett rövidebb tartamú államfogházat szab ki a biró: ezzel a büntettet vétséggé fokozza le (korrekczionalizáczió).

10. A vétséggé való lefokozás hatása a mellékbüntetésre (54—59. §§. 5 j.), a bűnhalmazat beszámitására (97. §. a 98. és 99. §§. helyett) s az elévülésre (106. és 120. §§.) terjed ki. Az utóbbira vonatkozik az *59. sz. döntvény*. (B. T. XII. 226.)

11. A lefokozás nem eredményezi azt, hogy a hivatalból üldözendő cselekmény ez által magánindítványúvá lesz. Az sem következik a lefokozásból, hogy a csupán börtönnel büntetendő büntett az analog vétségre megállapított fogház- és pénzbüntetéssel illettessék. E szerint hibás pl. a *2. sz. döntvény* is. (Illés: Bt. I. k. 339. és 341. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

9. Aggkor és testi gyengeség.

93. §. Határozott ideig tartó fegyház helyett az előbbi szakaszban megjelölt eseten kivül is, börtön állapitandó meg, ha a bünös agg koránál, vagy testi gyöngeségénél fogva, a fegyházbüntetés egyáltalán túlságosan súlyosnak mutatkoznék.

Ez esetben azonban a börtönbüntetésnek tartama: a határozott ideig tartó fegyházbüntetés legmagasabb mértékéig felemelhető.

1. Aggkor az, a melyben az illetőn az öregséggel járó testi gyöngeség felismerhető.
2. E §. alapján a 92. §. alkalmazása nélkül két évi börtönnél kevesebbet kiszabni nem lehet. (B. T. IX. 326. C.)
3. Az alkalmazandó büntetés enyhébb neme itt a hosszabb tartam által kiegyenlítendő. (B. T. XI. 372. C.)

10. Vizsgálati fogság.

94. §. A vizsgálati fogságnak vádlott hibáján kivüli hosszu tartama, — a szabadságvesztés- vagy pénzbüntetésbe beszámitandó, s az itéletben mindenkor kiteendő: hogy ez által a büntetésből mennyi vétetett kitöltöttnek. Annak meghatározásánál azonban, a szabadságvesztés-büntetéseknél, a vizsgálati fogság a büntetésnek legfölebb egyenlő tartamu idejét pótolhatja.

1. A vizsgálati fogság kezdete az a nap, a melyen vádlott a biróság fogházába került.
2. A vádlott hibáján kivüli vizsg. fogság (mint felesleges, tehát hosszú), mindenkor beszámítandó. E tekintetben nem tesz különbséget, hogy bel- v. külföldön töltötte-e ki vádlott a vizsg. fogságot.
3. A vizsg. fogság beszámításának módozatai iránt lásd Illés: Bt. I. k. 344. l.
4. A büntetés kezdőpontja a vizsg. fogság beszámítása esetén is az itélet jogerőre emelkedésétől, illetőleg a C. itéletének keltétől számítandó.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

VIII. FEJEZET.

A BŰNHALMAZAT.

1. Eszmei és anyagi halmazat.

95. §. Ha valamely cselekmény a büntető-törvény több rendeletét sérti: ezek közül az lesz alkalmazandó, mely a legsúlyosabb büntetést, illetőleg büntetési-nemet állapitja meg.

96. §. Ha ugyanazon személy több büntetendő cselekményt, vagy ugyanazon büntetendő cselekményt több izben követte el: az egyes cselekményekre együttvéve egy összbüntetés szabandó ki.

Az összbüntetés a bűnös által elkövetett cselekményre meghatározott legsúlyosabb büntetési-nemben állapitandó meg; ha az határozott időtartamú szabadságvesztés-büntetésben áll, ennek leghosszabb tartama a következő szakaszokban megállapitott megszorításokkal felebb emelhető.

1. Bűnhalmazat létezik, ha ugyanazon személynek több büntetendő cselekménye egyszerre, vagy egymásra való tekintettel (104. §.) kerül elitélés alá.

2. A bűnhalmazat ellentéte a deliktumegység. Ide tartozik nemcsak az egyszerű, hanem az összetett, összefoglalt és folytatólagos bűntett, valamint a deliktum kollektivum is. Az egység fogalma alá tartoznak még a szubszidiaritás és abszorbczió esetei, s az értékek összeszámításából alakított vagyoni bűntett (335. §.). (Illés: Bt. I. k. 348—352; 361—366; 371. és 377. l.)

3. Az eszmei halmazat több tényálladék részleges, elválaszthatatlan összeolvadását jelenti. Az *51. sz. döntvény* eszmei halmazatban levőnek mondta ki a laksértéssel elkövetett élelmiszer-lopást. (B. T. XI 277. l.) Anyagi halmazat létezését állítja ez esetben Illés: Bt. I. k. 360. l.

4. Eszmei halmazat például a csalással kapcsolatos magánokirathamisítás (379. és 401. §§.), s a gyujtogatással elk. biztosítási csalás. (382. és 422. §§.)

5. Anyagi halmazat több, egymástól különvált vagy különválasztható büntetendő cselekmény esetén forog fenn. Ezek egyike lehet a másik elkövetésének eszköze is; így pl. a *28 sz. döntvény* szerint a testi sértés vagy emberölés

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

az ezáltal véghezvitt hatóság elleni erőszakkal anyagi halmazatban van. (B. T. VII. 266.)

6. Az anyagi halmazat egy cselekménynél (pl. lövés) s több egynemű eredménynél is előállhat. Ilyen pl. több ember megölése vagy testi sértése egy szándékos vagy egy gondatlan cselekmény, illetőleg mulasztás által. (Illés: Bt. I. k. 369. és 376. l.)

7. Az anyagi halmazatra rendszerint összbüntetés állapítandó meg. Kivételt képez a pénzbüntetések halmozása (102. §.)

8. Összbüntetésként állapítandó meg anyagi halmazat esetén a halál- és életfogytig tartó fegyház-büntetés is. (B. T. VII. 313. és XVII. 17. C.)

2. Az anyagi halmazat büntetése.

97. §. Vétségek, vagy vétségek és kihágások halmaza esetében: az azokra megállapítottak közül, a legsúlyosabb büntetés alkalmazandó, és a legsúlyosabbra kiszabott szabadságvesztés-büntetés egy évvel felemelhető.

98. §. Bűntett és más büntetendő cselekmények halmazánál a bűntettnek büntetése alkalmazandó, és a bűntettre megállapított, határozott időtartamú szabadságvesztés-büntetés, a többi cselekmény súlyosságához képest, két évvel felemelhető.

99. §. Bűntetteknek, vagy ezeken felül más büntetendő cselekményeknek halmazánál, az azokra megállapítottak közül, a legsúlyosabb büntetés alkalmazandó, és ha az határozott időtartamú szabadságvesztés-büntetés annak leghosszabb tartama öt évvel felebb emelhető.

100. §. A 98. és 99. §§. esetében a felemelt szabadságvesztés-büntetés tizenöt évet nem haladhat túl.

101. §. Különböző nemű szabadságvesztés-büntetések között a bűntettekre megállapított, s ez utóbbiak között a hosszabb tartamú tekintendő súlyosabbnak.

Ha tartamuk egyenlő: a 20. §-ban megállapított sorrend határoz.

Ha mindazonáltal államfogházzal és fegyház- vagy

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

börtönnel büntetendő cselekmények halmazánál, az államfogház a leghosszabb tartamú: ezen büntetés a fennforgó cselekményekre szabott, és ahhoz időtartamára nézve legközelebb álló szabadságvesztés-büntetés nemére, és ezen nemben az államfogház tartamával arányos időtartamú büntetésre változtatandó át, melyet a biró határoz meg.

Ezen szakasz rendeletei több vétségek, vagy vétségek és más büntetendő cselekmények halmazánál is alkalmazandók.

***102. §.** A pénzbüntetés minden cselekményre külön állapitandó meg.*

Ha többrendbeli pénzbüntetés helyett szabadságvesztés-büntetés állapittatik meg: ennek tartama az 53. §-ban meghatározott különböztetések szerinti tartam kétszeresét nem haladhatja túl.

***103. §.** Ezen törvénynek a hivatal-vesztésre, a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztésére, a kiutasitásra s az elkobzásra vonatkozó rendeletei az 57. §. korlátai között alkalmazandók még akkor is, ha azok a törvény különös részében az elkövetett cselekmények habár csak egyikére vannak is megállapitva.*

1. A 97—101. §§. a mérsékelt kumuláczió elvén alapulnak; a 102. §. a teljes kumuláczió elvének alkalmazása.

2. A mérsékelt kumuláczió alapelvét s gyakorlati alkalmazását részletesen kifejti a Curia 1892. évi április hó 21-én 428. sz. alatt hozott itélete. (B. T. XXIV. 177. és J. K. 1892. évi 24. sz. mell.)

3. Az összbüntetés kiszabásánál akkor is hivatkozni kell a 97—99. §§. valamelyikére, ha a büntetés a rendes maximumot még nem haladja. Csak halál- vagy életfogytig tartó fegyházbüntetésnél elég a 96. §.-ra hivatkozni.

4. A 97. §. csak vétségek, illetőleg vétségek és kihágások halmazatára vonatkozik. Egy vétség és egy kihágás esetén, habár ez szintén halmazat (96. §.), a büntetés felemelésének helye nincs. Kihágások halmazata esetén a ktk. 29. és 30. §.-ai alkalmazandók.

5. A 98. §. egy, a 99. §. több bűntett létezését föltételezi.

6. A 100. §. egyenes folyománya a 22. és 23. §§-nak. Kivételesen az É. t. 36. §.-a alapján lehet a büntetést húsz évre felemelni.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

7. A 101. § folytán államfogház rendszerint nem szabható ki. Kivételnek csak akkor van helye, ha öt éven felüli államfogház, mint bűntett büntetése, fogházzal, vagy elzárással találkozik.

8. A pénzbüntetések kumulációja (102. §.) akkor is alkalmazandó, ha e mellett szabadságbüntetést is kell kiszabni. A helyettesítő szabadságbüntetés, tekintettel az 53. §-ra: 12, illetőleg 6 hónapig felemelhető.

9. A 103. §. analogiája folytán az 54., 61. és 64. §§-ban megh. mellékbüntetéseken kívül a 60. §. mellékbüntetése is megállapítandó halmazat esetén. Ugyanaz áll a viselt hivatal elvesztésére nézve is. (484. §.).

10. Ha több halmazati cselekményre van megállapítva pl. az 54. §. mellékbüntetése: ezek szintén összbüntetésben egyesítendők. Ugyanez áll a 104. §. esetében is. (Illés: Bt. I. k. 387 l.).

3. Összbüntetés alakítása több külön büntetésből.

104. §. A jelen fejezetben foglalt határozatok akkor is alkalmazandók:

1. ha valaki külön ítéletek által több rendbeli szabadságvesztés-büntetésre ítéltetett;

2. ha az elítélt, szabadságvesztés-büntetésének végrehajtása alatt, már jogerejű elítéltetése előtt elkövetett más büntetendő cselekmény miatt, határozott ideig tartó szabadságvesztés-büntetésre újolag ítéltetik el.

1. A jelen §. alkalmazásánál a 96. §-ra is hivatkozni kell.

2. Jogerejű elítélés után valamint a halmazat általában, úgy a jelen §. is ki van zárva.

3. Az első pont alapján akkor van helye összbüntetés kiszabásának, ha a külön letárgyalt ügyekben hozott ítéletek jogerőre emelkedtek. (B. T. XVIII. 62. C.)

4. A *33. sz. döntvény* szerint a külön letárgyalt ügyekben a bűnösség kimondása nem választható el a büntetés megállapításától. (B. T. VIII. 180.) Ily esetben az összbüntetést az a bíróság (tehát esetleg a Curia) szabja ki, melynek foruma előtt az egyesítendő ügyek találkoznak. (B. T. VI. 33. 88. IX. 85.)

5. A 2. pont esetében, ha valaki jogerejű büntetésének kiállását már megkezdette, s ezután összbüntetésre ítélik: ennek kezdete a kiállani már megkezdett büntetés első napjára teendő. (B. T. XVIII. 29. C.)

6. Nem a jelen, hanem az E. T. 35. és 36. §§-ai alap-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ján itélendő el az, a ki jogerejű elitéltetése után, fogságban léte alatt követ el büntetendő cselekményt. A kiszabandó külön büntetés a *18. sz. döntvény* szerint ez esetben is a már kiállani megkezdett szabadságvesztés nemében állapítandó meg. (B. T. VI. 146.)

IX. FEJEZET.

A BŰNVÁDI ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁT ÉS A BÜNTETÉS VÉGREHAJTÁSÁT KIZÁRÓ OKOK.

1. A bűnös halála, a kegyelem és a bűnvádi eljárás elévülése.

105. §. Kizárja a bűnvádi eljárást:

1. a bűnös halála;

2. a királyi kegyelem;

3. az elévülés.

106. §. Az elévülés kizárja a bűnvádi eljárás megindítását:

1. húsz év elteltével, ha az elkövetett büntettre halál, vagy életfogytig tartó fegyház;

2. tizenöt év elteltével, ha az elkövetett büntettre tiz éven felüli szabadságvesztés-büntetés;

3. tiz év elteltével, ha az elkövetett büntettre öt éven felüli szabadságvesztés-büntetés;

4. öt év elteltével, ha az elkövetett büntettre kisebb büntetés van megállapitva.

Vétségekre nézve a bűnvádi eljárás megindítása három év elteltével évül el.

107. §. Az elévülés kezdetét veszi:

1. a bevégzett büntettre vagy vétségre nézve: a véghezvitel napjával;

2. a megkisérlett büntettre vagy vétségre nézve: a véghezvitelre irányzott utolsó cselekmény elkövetésének napjával.

108. §. Az elévülést félbeszakasztja a bíróságnak az elkövetett büntett vagy vétség miatt, a tettes vagy részes ellen irányzott határozata vagy intéz-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kedése. A határozat vagy intézkedés napján azonban az elévülés újra kezdetét veszi.

Az elévülés csak azon egyénre nézve szakad félbe, kire a bíróság intézkedése vonatkozik.

***109. §.** Ha az eljárás megindítása vagy folytatása valamely előzetes kérdésnek hatósági elintézésétől függ: az elévülés az előzetes kérdés jogerejű elintézéséig nyugszik.*

1. A bűnös halála nem zárja ki az eljárást a bűntevő által létrehozott, vagy annak eszközéül szolgált tárgyak elkobzása iránt. (61., 62 és 118. §§.)

2. A bűnvádi eljárás megszüntetése kegyelem által az u. n. pertörlés (abolitio), a mely esetleg általános bűnbocsánat (amnestia) is lehet.

3. Az elévülés ideje (106. §.) nem a törvényes, hanem a biró által kiszabandó büntetés alapján határozandó meg. Ehhez képest az *59. sz. döntvény* szerint a bűntettből lefokozott vétség a 106. §. utolsó bekezdése alapján évül el (B. T. XII. 266); a *3. sz. döntvény* szerint pedig a ktk. 31. §.-a alapján évül el az oly cselekmény, a mely elkövetése idején vagy helyén kihágás volt, habár a btk. szerint vétség volna. (B. T. III. 307.)

4. A 112. és 174. §§. három havi, a 189. §. harmincz napi feljelentési határidőt állapítanak meg; az 1848. évi XVIII. tcz. 28. §-a szerint hat hó, illetőleg két év, a ktk. 31. §. szerint hat hó az elévülés ideje.

5. Az elévülés kezdőpontjául, ha csak az év ismeretes: annak első napját kell elfogadnunk.

6. Hamis tanuzás, kettős házasság és magánokirathamisítás elévülésének kezdőpontja iránt lásd Illés: Bt. I. k. 405. l.

7. Az elévülést a bíróságnak csak valamely határozott személy ellen irányzott, s csak bizonyos büntettre, vétségre vagy kihágásra vonatkozó intézkedése szakitja félbe. A büntettre vonatkozó intézkedés nem szakítja félbe az egyidejűleg vizsgálat alá vont vétség, az utóbbira vonatkozó intézkedés a kihágás elévülését.

8. Az elévülés szünetelését eredményező præjudiciális kérdésekről lásd Illés: Bt. I. k. 407. l.

2. A magánindítvány, mint a bűnvádi eljárás megindításának feltétele.

***110. §.** Büntett vagy vétség miatt, mely csak a sértett fél indítványára üldözhető, a jogositottnak*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

indítványa nélkül a bűnvádi eljárás meg nem indítható.

111. §. Ha mindazonáltal a 95. §-ban meghatározott esetben, olyan törvénysértésen felül, — mely miatt a bűnvádi eljárásnak csak a magánfél indítványára van helye, — olyan törvénysértés követtetett el, mely hivatalból üldözendő: ez utóbbira nézve a bűnvádi eljárás nem záratik ki az által, hogy a magánfél indítványozási jogával nem él, vagy elállását attól kijelenti.

112. §. A magánfél indítványa azon naptól számított három hó alatt terjesztendő elő, a mely napon az elkövetett büntett vagy vétség és annak elkövetője az indítványra jogositottnak tudomására jutott, ha a cselekmény büntethetősége, időközben, elévülés által el nem enyészett.

Kivétetnek azon esetek, melyekben rendszerint csak a magánfél indítványára üldözendő cselekmény miatt a bűnvádi eljárás megindítása hivatalból indítványozandó.

113. §. Ez indítványozásra jogosítva van: a sértett fél, ha életkorának tizenhatodik évét már betöltötte; ellenkező esetben annak törvényes képviselője.

Kiskorúak és gondnokság alatt levő pazarlók helyett, a vagyon ellen irányzott büntettek és vétségek esetében, az indítványt azoknak törvényes képviselője terjeszti elő.

Gondnokság alatt levő más egyének helyett, egyéb büntettek és vétségek esetében is az indítványozás joga azoknak törvényes képviselőjét illeti.

Ha azonban a sértett fél ellen, ennek törvényes képviselője, vagy gondnoka követte el a büntettet vagy vétséget: a bűnvádi eljárás hivatalból indítandó meg.

114. §. Ha ugyanazon büntettre vagy vétségre vonatkozólag az indítványozás joga több magánszemélyt illet: az egyiknek mulasztása vagy elállása a többiek jogát nem sziinteti meg.

115. §. Ha valamely büntett vagy vétség elköveté-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

sénél többen működtek közre (tettesek, részesek) és a bűnvádi eljárás valamennyi ellen, csak a magánfél indítványára indítható meg: az indítványnak előterjesztése azok egyike ellen az eljárásnak megindítását valamennyi ellen maga után vonja.

Ha a közreműködők között olyanok is vannak, kik ellen az eljárás hivatalból indítandó meg: a magánindítvány elmulasztása, a bűnvádi eljárásnak ez utóbbiak ellen megindítását nem akadályozza.

***116. §.** A magánfél, a mennyiben a törvény kivételt nem tesz, az itélet kihirdetése előtt indítványát vissza is vonhatja. A 115. §. esetében mindazonáltal az indítványnak a közreműködők egyikére nézve történt visszavonása az eljárás megszüntetését eredményezi a többiek ellen is.*

Az itélet kihirdetése után a visszavonás hatálytalan.

1. Egyes bűntettek és vétségekre vonatkozó magánindítványról a 229., 238., 244., 245., 246., 255., 268., 312, 322. 327., 328., 332., 342., 343., 358., 361., 369., 389., 390., 418. és 421. §§. intézkednek

2. Az indítvány vissza nem vonható a 238. és 322. §§. eseteiben.

3. Az indítványi bűntett vagy vétség kivételesen hivatalból üldözendő a 239., 242., 244., 322. és 390. §§. eseteiben. Ide tartozik a 113. § utolsó bek. is.

4. A magánindítványtól különbözik a felhatalmazás és kivánság (269—272. §§.)

5. A hivatalból üldözendő bűntett a lefokozás által nem válik indítványi vétséggé. (330. és 332. §§.)

6. Az indítványi határidő (112. §.) szakadatlanul folyik és semmi által félbe nem szakittatik. Kezdőpontjának meghatározásáról különböző büntetendő cselekményeknél lásd Illés: Bt. I. k. 418 l.

7. Az indítványozási idő leteltét kétes esetben hivatalból kell kinyomozni. (B. T. IV. 157. C.).

8. Az indítványi sajtóvétségek a többi magánindítványú cselekményekkel a határidő tekintetében (112. §.) azonosak (B. T. V. 272. IX. 80. XIV. 369.)

9. Az elévülés s az önjogú, de indítványt nem tett sértett fél halála megszünteti az indítványozási jogot; a bíróságon kívül tett lemondás vagy kiegyezés azonban nem. Illés: Bt. I. k. 419. k.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

10. Sértett fél (113. §.) a közvetlenül sértett vagy károsított személy. Az indítványozás joga tehát ennek örököseire át nem száll. (Illés: Bt. I. k. 420. l.)

11. Az indítványozás jogát a 244., 245., 246., 273., 343., 358. és 385. §§. eseteiben csak az ezekben kijelölt személyek gyakorolhatják.

12. Törvényes képviselője által gyakorolja az indítványozás jogát *a)* a 16 éven alóli vagy gondnokság alatt levő; *b)* a vagyon elleni bűntetteknél minden kiskorú és pazarlás miatt gondnokság alatt levő személy.

13. A 16. évét meghaladott kiskorú egyén mellett a *25 sz. döntvény* szerint törvényes képviselője is gyakorolhatja az indítványozás jogát. (B. T. VII. 185.)

14. A 114. §. értelmében az elállás akkor sem szünteti meg a többiek jogát, ha az indítványt csak az egyik fél terjeszti elő, s azt vissza is vonja, mielőtt a többiek a dolog tudomására jöttek.

15. A 115. §. első bekezdése az indítvány oszthatatatlanságának elvét állítja fel valamennyi közreműködőre nézve, viszont a második bek. a hivatalból üldözendő részeseket kiveszi a magánindítvány hatása alól.

16. Az indítvány visszavonása (116. §.) nyílt vagy hallgatólagos lehet. (Illés Bt. I. k. 427. l.)

17. Itélet alatt a 116. §. esetében az első bíróság itélete értendő.

18. A magánfél visszavonása a *14. sz. döntvény* szerint a hivatalból üldözendő közreműködőkre nem terjed ki. (B. T. V 397.)

19. A vád visszavonása esetében magánvádló a *7. sz. döntvény* szerint az összes költségeket viseli, kivéve azokat, a melyekre nézve a vádlottal kiegyezett. (B. T. IV. 114.)

20. Összefüggnek a jelen §§-kal az É. T. 29. és 30. §§.-ai is.

3. Az elitélt halála, a kegyelem és a büntetés elévülése.

117. §. A jogérvényesen megállapított büntetés végrehajtását kizárja:

1. az elitéltnek halála;

2. a királyi kegyelem;

3. az elévülés.

118. §. A 61. és 62. §§-ban megjelölt tárgyaknak elkobzását a tulajdonos halála nem szünteti meg. Ezen tárgyak akkor is elkobzandók, ha a vádlott elitéltetése előtt halt meg.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A pénzbüntetések behajtására nézve az 53. §. rendelete irányadó.

119. §. A királyi kegyelem az elkobzott tárgyak visszaadására, az eljárási és perköltségek vagy a sértett felet illető pénzbüntetés elengedésére nem terjed ki.

120. §. Kizárja a büntetés végrehajtását büntetteknél az elévülés:

1. huszonöt év elteltével, ha az itélet halált, vagy életfogytig tartó fegyházat;

2. husz év elteltével, ha az itélet tiz évet fölülhaladó határozott idejű fegyházat vagy államfogházat;

3. tizenöt év elteltével, ha az itélet öt év és tiz év közötti szabadságvesztés-büntetést;

4. tiz év elteltével, ha az itélet a 3. pont alatt meghatározottnál kisebb büntetést állapitott meg.

Vétség miatti elitéltetés esetében, a büntetés végrehajtása öt év elteltével évül el.

121. §. Az elévülés azon napon kezdődik, a melyen az itélet jogerőre emelkedett; ha pedig a büntetés végrehajtása már megkezdetett: azon napon, a melyen az, az elitéltnek megszökése által félbeszakittatott.

122. §. A szabadságvesztés-büntetés mellett megállapitott pénzbüntetés a főbüntetéssel együtt évül el.

123. §. Az elévülés hatálya nem terjed ki a jogerejű itélet által megállapitott hivatalvesztésre, sem a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztésére.

124. §. Az elévülés félbeszakad az illetékes hatóságnak a büntetés végrehajtására irányzott és az elitélt személyre vanatkozó bármely intézkedése, különösen annak elfogatása által.

Az intézkedés napján azonban az elévülés újra kezdetét veszi.

125. §. A büntető itéletben megitélt vagyoni elégtétel tekintetében az elévülést, valamint annak félbeszakitását, a polgári törvények szabályozzák.

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. Mennyiben zárja ki a büntetés végrehajtását az elmebetegség: ez iránt lásd Illés: Bt. I. k. 432. l.

2. Az elitélt halála nem zárja ki a pénzbüntetés behajtását (53. §. 4. bek.) s a 61. és 62. §§-ban említett tárgyak elkobzását. Nem zárja ezt ki a megkegyelmezés sem. (119. §.)

3. A kegyelmezési eljárásról az 1872. évi ügyészi utasítás 34. §-a, s az 1873. évi 15688. sz. alatti I. m. és az 1880. évi 252. sz. alatt kiadott főügyészi rendelet intézkedik. Lásd még a fogházrendtartás 160. és 169., a börtönr. 71., s a fegyházr. 72. §§-ait (Illés: Bt. I. k. 434. l.).

4. Az elévülési határidő (120. §.) kiszámításának alapja a kiszabott büntetés, tekintet nélkül annak pl. külföldön (13. §.) vagy vizsgálati fogságban (94. §.) kitöltött részére.

5. Az elévülés kezdőpontja (121. §), ha a Curia itélt: az a nap, melyen itéletét meghozta, s nyilt ülésen kihirdette.

6. Szökevény a 121. § értelmében a feltételesen szabadlábra, s a kórházba helyezett egyén is, ha magát a közhatóság rendelkezése alól elvonta. Arról az esetről, ha valaki perujítás folytán szakitja félbe büntetését, lásd Illés: Bt. I. k. 439. l

7. A btk. hatálybalépte előtt kiszabott büntetések elévüléséről lásd az É. T. 32. §-át.

8. Az elévülés hatása rendszerint az, ami a büntetés kiállásáé. Kivétel a visszaesés (338 stb. §§.), mert ehhez a büntetés kiállása szükséges.

9. A 122. §. a fő- és mellékbüntetésként megállapított pénzbüntetésre egyiránt vonatkozik.

10. A 123. §. önkényt folyik az 57. §-ból.

11. A szabadságvesztéssel együtt kiszabott pénzbüntetés behajtása iránt tett intézkedés az előbbinek elévülését is félbeszakitja. (124. §.)

12. A magánfelet illető vagyoni elégtétel a kártérítés (198., 292. és 311. §§.), az államkincstárt illető vagyoni követelések különösen az eljárási és rabtartási költségek. (125. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

MÁSODIK RÉSZ.

A BŰNTETTEK ÉS VÉTSÉGEK NEMEIRŐL ÉS AZOK BÜNTETÉSÉRŐL.

I. FEJEZET.

A FELSÉGSÉRTÉS.

1. Esetei és büntetése.

126. §. *A felségsértés bűntettét követi el:*

1. a ki a királyt meggyilkolja vagy szándékosan megöli, vagy ezen cselekmények valamelyikének végbezvitelét megkisérli;

2. a ki a király testi épségét megsérti, vagy őt az uralkodásra képtelenné teszi;

3. a ki a királyt az ellenség hatalmába adja, vagy az uralkodásnak gyakorlatában akadályozza, vagy személyes szabadságától erőszakkal vagy fenyegetéssel megfosztja;

4. a ki az előbbi két pontban meghatározott valamelyik cselekmény végbezvitelét megkisérli.

127. §. *A felségsértés bűntettét képezi azon cselekmény is, mely közvetlenül arra van irányozva, hogy:*

1. a trónöröklés törvényes rendje erőszakkal megváltoztassék;

2. a magyar állam alkotmánya, vagy a magyar államot képező országok közt fennálló államközösség, vagy a magyar állam és az osztrák-magyar monarchia másik állama közt fennálló kapcsolat erőszakkal megváltoztassék;

3. a magyar államnak, vagy az osztrák-magyar

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

monarchia másik államának területe, vagy ezeknek valamelyik része erőszakkal idegen uralom alá jusson, vagy azon államtól, a melyhez tartozik, erőszakkal elszakíttassék.

128. §. *A felségsértés a 126. §. 1. pontja esetében halállal, 2. és 3. pontja esetében életfogytig tartó fegyházzal, 4. pontja esetében pedig tiztől tizenöt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.*

129. §. *A ki a 127. §. 1. és 2. pontjaiban meghatározott felségsértést elköveti: tiz évtől tizenöt évig terjedhető államfoghâzzal büntetendő.*

A ki pedig a 127. §. 3. pontjában meghatározott felségsértést követi el: életfogytig tartó fegyházzal büntetendő.

1 A felségsértés alanya külföldi is lehet. (7. §. 2. p.)

2. A 126. §. tárgya a király személye (élete, testi épsége és szabadsága) és uralkodói jogai; a 127. §-é az alkotmány és a terület.

3. A felségsértésnél a kisérlet is bevégzett bűntettként büntetendő. (126. §. 1. és 4. p.) A 127. §. e szavai: «azon cselekmény, mely közvetlenül arra van irányozva» — szintén a kisérleti cselekményt jelölik meg. Az előkészületet a «közvetlenül» szó zárja ki e §. fogalmából. (Illés: Bt. II. k. 15. és 16. l.)

4. A kisérlet büntetlenségéről lásd a 136. §.-t.

5. Elsőfokúlag a jelen fejezet minden esetében a budapesti és marosvásárhelyi kir. törvényszék itél. (É. T. 39. §.)

2. Szövetkezés, előkészület és felhivás felségsértésre.

130. §. *A 126. §-ban meghatározott felségsértés elkövetésére létrejött szövetség, ha ehhez a bűntett véghezvitelére czélzó előkészületi cselekmény nem járul: öt évig terjedhető fegyházzal, ha pedig ily előkészületi cselekmény is követtetett el: öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal büntetendő.*

131. §. *A 127. §. 1. és 2. pontjaiban meghatározott felségsértés elkövetésére létrejött szövetség a 130. §-ban meghatározott megkülönböztetés szerint öt évig, illetőleg öt évtől tiz évig terjedhető államfogházzal büntetendő.*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ugyanezen megkülönböztetés szerint öt évig, illetőleg öt évtől tíz évig terjedhető fegyházzal büntetendő a szövetség: ha az a 127. §. 3. pontjában meghatározott bűntett elkövetése czéljából jött létre.

132. §. *A szövetség létrejött, ha két vagy több személy a felségsértés elkövetését közös egyetértéssel elhatározza.*

133. §. *A ki a nélkül, hogy ez iránt mással szövetkezett volna, a 126. §-ban meghatározott felségsértés elkövetésére előkészületeket tesz öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.*

134. §. *A ki gyülekezeten, nyilvánosan szóval, vagy a ki irat, nyomtatvány, képes ábrázolat terjesztése vagy közszemlére kiállítása által, a felségsértés elkövetésére egyenes felhívást intéz, — a mennyiben az irat vagy nyomtatvány, vagy képes ábrázolat tartalmát, illetőleg jelentését tudta: öt évtől tíz évig terjedhető fegyházzal; a 127. §. 1. vagy 2. pontjában meghatározott felségsértés elkövetésére irányzott egyenes felhivás esetében azonban, öt évtől tíz évig terjedhető államfogházzal büntetendő.*

Ha a felhivás teljesen sikertelen maradt: a büntetés öt évi államfogházat nem haladhat túl.

1. A 130—132. §§. a szövetkezést, a 133. §. az előkészületet, a 134. §. a felhivást helyezik büntetés alá.

2. A tervezgetés, közelebbről meghatározott czél nélkül, s a bűntársak keresése, vagy mások felhivása levél útján még nem szövetkezés.

3. A szövetkezés előkészület nélkül csak az állam elleni bűntetteknél (148., 156., 157. és 170. §§.) büntethető; a 205., 288. és 428. §§. eseteiben büntethetőségének feltétele az előkészület.

4. Az előkészület (133. §.) csak annyiban büntethető önállóan, a mennyiben szövetkezés (132. §.) nem létesült.

5. A felhivás (134. §.) itt is csupán mint nyilvános és egyenes felhivás (171. §.) büntethető. E kellékekről lásd Illés: Bt. II. k. 22. l.

6. A nyomtatvány (63. §.) által eszközölt felhivás a sajtóbiróság és esküdtszék elé tartozik. Nem ilyen a kézirat, s a festett vagy rajzolt képes ábrázolat terjesztése vagy közszemlére kitétele.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

7. A szövetkezés, előkészület és felhivás büntetlenségéről lásd a 136. és 137. §§-at.

3. A feljelentés elmulasztása.

135. §. Az, ki olyan időben vesz hitelt érdemlő tudomást arról, hogy felségsértés elkövetése czéloztatik, midőn annak megakadályozása még lehetséges, és arról a felsőbbségnek jelentést nem tesz: három évig terjedhető államfogházzal büntettetik, kivéve, ha a czélbavett bűntett abbanhagyatott.

A tettes vagy részes hozzátartozói (78. §.) a feljelentés elmulasztása miatt nem büntettetnek.

1. Nem alkalmazható e §., ha a szövetkezettek önként elállottak, s erről a feljelentésre kötelezettnek tudomása volt.
2. Az sem büntethető a jelen §. alapján, ki maga is részt vett a felségsértő cselekményben.

4. A kisérlet, előkészület, szövetség és felhivás büntetlensége.

136. §. A 126., 127., 130., 131., 133., 134. §-okban meghatározott cselekmények büntethetősége megszünik: ha a bűnös önként és mielőtt a cselekmény felfedeztetett volna, az előkészítést vagy a megkezdett véghezvitelt abbanhagyja, és minden káros következményt, mely a tettesek, részesek és a szövetkezettek tevékenységéből netalán származott, maga elhárit, vagy ha a hatóságnál kellő időben tett feljelentése folytán a következmények elháríttatnak.

137. §. Nem büntettetik a szövetség miatt az a ki előbb, mintsem a felségsértés elkövetésére, a szövetkezésen fölül valami merényeltetett, s mielőtt azt a hatóság felfedezte volna, a szövetségtől eláll, és elállását a szövetkezetteknek nemcsak tudomására juttatja, hanem azokat a merénylet felhagyására birni törekszik, vagy pedig a szövetséget a hatóságnak feljelenti.

1. E §§. logikai folyományai a 67. §-nak.
2. A 136. §. tárgya a 126., 127., 133. és 134. §§. esetein

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kívül az oly szövetkezés, a melyhez előkészületi cselekmény járult; a 137. §. az előkészület nélküli szövetkezés büntetlenségéről szól.

5. Mellékbüntetés.

138. §. A jelen fejezetben meghatározott bűntettek miatt, a szabadságvesztés-büntetés mellett a hivatalvesztés, és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is megállapitandó.

Nem alkalmazható e §. a 131. §. esetében, ha a szövetkezéshez előkészület nem járult, továbbá a 134. §. 2. bek. s a 135. §. eseteiben.

II. FEJEZET.

A KIRÁLY, A KIRÁLYI HÁZ TAGJAINAK BÁNTALMAZÁSA ÉS A KIRÁLY MEGSÉRTÉSE.

1. A király bántalmazása és megsértése.

139. §. A ki a királyt tettleg bántalmazza, a mennyiben cselekménye felségsértést nem képez: a király bántalmazásának bűntettét követi el, és tiz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházzal, hivatalvesztéssel, és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztésével büntetendő.

140. §. A ki a király ellen sértést követ el: vétség miatt két évig terjedhető fogházzal és hivatalvesztéssel büntetendő.

A ki azonban a sértést irat, nyomtatvány, képes ábrázolat terjesztése vagy közszemlére kiállitása által követi el: vétség miatt három évig terjedhető államfogházzal és hivatalvesztéssel büntetendő.

1. Bántalmazás alatt a tettleges, megsértés alatt a szó, irat, nyomtatvány vagy jelek általi sértés értendő.
2. Ha a bántalmazás testi sértést okoz: a 126. §. 2. esete létesül.
3. A királysértés lényege a tiszteletlenség. Meggyalázó

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kifejezés (261. §.) vagy rágalmazó állítás (258. §.) ehhez nem szükséges.

4. A 140. §. 2. bek. esete sajtóvétség.

5. Elsőfokúlag a fejezet minden esetében a budapesti és marosvásárhelyi kir. törvényszék itél. (É. T. 39. §.)

2. A királyi ház tagjainak bántalmazása és megsértése.

141. §. A ki a királyi család valamelyik tagját tettleg bántalmazza, a mennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik: a királyi ház tagja bántalmazásának büntettét követi el, és öt évig terjedhető fegyházzal, hivatalvesztéssel és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztésével büntetendő.

A ki a királyi ház valamelyik tagja ellen sértést követ el: vétség miatt egy évig terjedhető fogházzal; ha pedig a sértést irat, nyomtatvány, képes ábrázolat terjesztése vagy közszemlére kiállítása által követi el: két évig terjedhető államfogházzal büntetendő.

1. A bántalmazás itt a testi sértést is átfoglalja. Csupán a 306. §. esete súlyosabb, mint a jelen §. első pontjáé.

2. A sajtó útján elkövetett sértés sajtóvétség.

III. FEJEZET.

A HŰTLENSÉG.

1. Katonai árulás.

142. §. A hűtlenség büntettét követi el, és tíz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházzal büntetendő azon magyar honos: a ki valamely külhatalom kormányával szövetkezik, vagy azzal közvetlenül, vagy közvetve érintkezésbe bocsátkozik a végett, hogy azt a magyar állam, vagy az osztrák-magyar monarchia elleni ellenséges cselekményre birja; valamint az is, a ki valamely külhatalmat az osztrák-magyar monarchia ellen háborúra inditani törekszik.

Ha a hadüzenet megtörtént, vagy a háboru ki-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ütött: a hűtlenség életfogytig tartó fegyházzal büntetendő.

143. §. A hűtlenség büntettét követi el, és tiz évtől tizenöt évig terjedhető államfogházzal büntetendő azon magyar honos: a ki a hadüzenet megtörténte, vagy a háború kitörése után, az ellenség katonai szolgálatába lép.

Ha pedig azon hatalomnak a fennebbi idő előtt már katonai szolgálatában állott, s kényszer nélkül megmaradván abban, az osztrák-magyar monarchia fegyveres ereje, vagy az ezzel közösen működő, vagy a vele szövetkezett hadi erő ellen harczolt: öt évig terjedhető államfogházzal büntetendő.

144. §. A hűtlenség büntettét követi el, és életfogytig tartó fegyházzal büntetendő azon magyar honos:

1. a ki valamely várat, várost, erődöt, megerősített helyet, partot, szorost vagy katonai állomást, fegyver-, szer- vagy élelmi tárt, hajót, vagy az osztrák-magyar haderőhöz tartozó tisztet vagy katonát az ellenség hatalmába juttat, vagy e czélra az ellenséggel egyetért;

2. a ki valamely hadi művelet, tábor, vár vagy erőd tervét az ellenséggel közli;

3. a ki az ellenségnek a magyar állam vagy az osztrák-magyar monarchia területére jutását vagy azon való előhaladását elősegíti;

4. a ki az ellenséget pénzzel, továbbá fegyveres erejének, hadi szerének, vagy hadserege élelmi eszközeinek szaporitása, vagy azok beszerzésének könnyitése által segíti;

5. a ki az osztrák-magyar monarchia fegyveres erejéhez tartozó személyek hűségének megingatása által az ellenségnek segitségére van;

6. a ki az osztrák-magyar monarchia haderejének fegyver-, szer- vagy élelmi tárát, vagy pedig az osztrák-magyar fegyveres erő kárára vagy az ellenség előnyére, valamely hidat, töltést, gátat, vaspályát,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

utat felgyujt, felszakít, megrongál vagy egyébként használhatatlanná tesz;

7. a ki az osztrák-magyar haderő állásáról, állapotáról vagy mozdulatáról az ellenséget értesíti, az ellenség kémjét vagy kémszemlére kiküldött katonáját elrejti, vagy annak czélja kivitelére vagy menekülésére segélyt vagy tanácsot ad;

8. a ki a jelen szakaszban meghatározott valamely cselekményt, az osztrák-magyar monarchia szövetségesének területére nézve, vagy ennek haderejével közösen működő haderő ellen követi el.

***145. §.** A 142. és 144. §§. eseteiben külföldiekre a nemzetközi hadi szabályok alkalmazandók.*

Az osztrák-magyar monarchia másik államának honosaira mindazonáltal a 142., 143. és 144. §§. eseteiben ezen törvény rendeletei alkalmazandók.

1. A katonai hűtlenség alanya csak magyar (6. §.) vagy osztrák honos lehet. Külföldi a 143. §. esetében egyáltalában nem, a 142. és 144. §§. eseteiben pedig csak mint hadifogoly esik megtorlás alá. (Illés: Bt. II. k. 35. l.)

2. A hűtlenség tárgya a magyar állam és az osztrák-magyar monarchia külbiztonsága.

3. A 142. §. esete a hadüzenet előtt is létesülhet, a 143. és 144. §§. esetei csak a hadüzenet vagy a háború kitörése után követhetők el.

4. A 142. §-ban említett szövetkezés nem azonos a bűntársak szövetkezésével (132. §.) Ez esetben a kisérlet bevégzett bűntettként szerepel.

5. A 143. §. 1. pontja nem terjed ki a nem katonai szolgálatot teljesítő katonai egyénekre, a minő pl. a lelkész és orvos; a 2. pont szerint pedig nem büntethető az, aki habár kényszer nélkül maradt az ellenség katonai szolgálatában, ott pl. csak helyőrségi szolgálatot teljesít.

6. A 144. §. ama különös szolgálatokat sorolja fel, melyeket valaki hadüzenet vagy háború esetén az ellenség haderejének tehet.

7. A 144. §. 5. pontja a 453. §-sal, 2. és 7. pontja pedig a 455. és 456. §§-kal határos. (458. §.)

8. Elsőfokúlag a jelen fejezet minden esetében a budapesti és marosvásárhelyi kir. törvényszék itél. (É. T. 39. §.)

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Diplomácziai árulás.

146. §. A hűtlenség büntettét követi el, és tiz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházzal büntetendő: a kinek a hivatalánál vagy különös megbizatásánál fogva, a magyar államnak, vagy az osztrák-magyar monarchia másik államának biztonságát vagy más fontos érdekeit illető titkos okirat, adat vagy tudósitás birtokába, illetőleg tudomására jutván, azt közvetlenül vagy közvetve az ellenséggel közli.

Ha pedig az okiratot, adatot vagy tudósitást más hatalom kormányával nem azon czélból közli, hogy az az ellenség tudomására jusson, vagy pedig az ily okirat tartalmát, adatot vagy tudósitást egyébként nyilvánosságra hozza: öt évig terjedhető államfogházzal büntetendő.

147. §. Tiz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházzal büntetendő az is: a ki erőszak, lopás, sikkasztás vagy csel által jutván a fentebbi szakaszban meghatározott nemű okirat, adat vagy tudósitás birtokába, illetőleg tudomására, azt közvetve vagy közvetlenül az ellenséggel közli.

Ha pedig nem az ezen szakaszban meghatározott módon jutott a titkos okirat, adat, vagy tudósitás tudomására, azonban annak titkos voltát tudva, azt közvetve vagy közvetlenül az ellenséggel közli: öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

1. E bűntettek alanya külföldi is lehet. (Illés: Bt. II. k. 40. l.)

2. Ha a hivatalos titok nem esik a jelen §§. alá: az azzal való visszaélés a 479. §. szerint büntetendő.

3. A 146. §. 1. bek. és a 147. §. súlypontja az, hogy valaki az állam biztonságát érdeklő titkot az ellenséggel közli. Ez tehát csak a hadüzenet megtörténte vagy a háború kiütése után fordulhat elő.

4. A 146. §. 2. pontja arról az esetről szól, midőn valaki a titkot nem az ellenség tudósítása végett közli vagy hozza nyilvánosságra. Ez tehát béke idején is megtörténhetik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Szövetkezés és felhivás hűtlenségre.

148. §. A 142. §-ban, a 143. §. első pontjában, és a 144. §-ban meghatározott valamelyik cselekmény elkövetésére létrejött szövetség (132. §), ha ahhoz előkészületi cselekmény nem járult: öt évig terjedhető fegyházzal, ellenkező esetben pedig öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

149. §. A 142., 143 és 144. §§-ban meghatározott hűtlenség elkövetésére, a 134. §-ban meghatározott módon intézett nyilvános és egyenes felhivás öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

1. E §§. nem vonatkoznak a diplomácziai árulásra; sőt a 148. §. szerint a 143. §. 2. pontjának esete sem lehet tárgya a szövetkezésnek.

2. A szövetkezés itt különbözik a 142. §-ban említett szövetkezéstől. (Illés: Bt. II. k. 42. l.)

3. A szövetkezés büntetlenségéről lásd a 151. §-t.

4. Az eredménytelen felhivás a 149. §. esetében a 171. §. alapján büntetendő. (Illés: Bt. II. k. 43. l.)

4. Mellékbüntetés.

150. §. A hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése a jelen fejezet eseteiben is alkalmazandó.

E §. vétség esetén is (143. és 146. §§. 2. bek.) alkalmazandó.

5. A szövetség büntetlensége.

151. §. A szövetség büntetlensége iránt a 137. §-ban foglalt intézkedés, az ott megállapított feltételek alatt, a 142. §. esetei kivételével, a hűtlenség elkövetése czéljából létrejött szövetségre is kiterjesztetik.

1. A 137. §-ra való hivatkozás folytán a szövetkezés itt csak akkor válik büntetlenné, ha ahhoz előkészületi cselekmény nem járult.

2. A 142. §. kivétele csak arra az esetre vonatkozik, midőn valaki a külhatalom kormányával szövetkezett, s nem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

arra, midőn többen e §. értelmében hűtlenség elkövetésére szövetkeztek (132 §.), de tervük kivitelétől elállottak. (Illés: Bt. II. k. 44. l.)

3. Hiányként tünik fel, hogy a jelen §. nem terjed ki, miként a 136 §., az előkészülettel párosult szövetkezés és a felhivás büntetlenségére.

IV. FEJEZET.

A LÁZADÁS.

1. Esetei és büntetése.

152. §. A csoportosulás, melynek czélja:

1. az országgyűlést, annak valamelyik házát vagy bizottságát;

2. a közös ügyek tárgyalására kiküldött bizottságokat, vagy ezek egyikét, vagy azoknak valamelyik albizottságát;

3. a magyar kormányt erőszakkal, vagy veszélyes fenyegetéssel hivatásának szabad gyakorlatában akadályozni, vagy valaminek elhatározására, valamely intézkedésre, vagy valaminek elhagyására kényszeriteni: a lázadás bűntettét képezi, és tiz évtől tizenöt évig terjedhető államfogházzal büntetendő.

153. §. Lázadást képez azon csoportosulás is, melynek czélja: a polgárok valamelyik osztályát, nemzetiségét vagy hitfelekezetét fegyveresen megtámadni.

Ezen esetben a felbujtók és a vezetők öt évtől tiz évig terjedhető államfogházzal, a többiek pedig két évig terjedhető államfogházzal büntetendők.

154. §. Ha a lázadó csoport valamely községet, házat, fegyvertárt, hadiszertárt, lőportárt, vaspályát, távirda- vagy postahivatalt megtámadott vagy hatalmába keritett, a mennyiben súlyosabb büntetés alá eső bűntett nem forog fenn: a felbujtók és a vezetők tiz évtől tizenöt évig terjedhető államfogházzal, a többiek pedig két évtől öt évig terjedhető államfogházzal büntetendők.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

155. §. Ha a lázadó csoport rablást, gyujtogatást, pusztitást, vagy egyes személyek ellen erőszakot követett el, a mennyiben súlyosabb büntetés alá eső bűntett nem forog fenn: a felbujtók és vezetők tiz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházzal, a többiek öt évig terjedhető fegyházzal büntetendők.

1. A 152. és 153. §§. az egyszerű, a 154. és 155. §§. a minősített lázadást határozzák meg.

2. A lázadás alanya külföldi is lehet (7. §. 2. pont.)

3. Csoport a közbéke megzavarására alkalmas tömeg. (Anyaggy. II. k. 116. l.) A csoportosulás az összegyülekezés megkezdését jelenti.

4. Kormány alatt (152. §. 3. pont) a miniszterium és a minisztertanács értendő. Az egyes miniszter megtámadása a 163. §. alá esik.

5. A «nemzetiség» (153. §.) a magyar államban élő minden népfajt (tehát a magyart is) megjelöli.

6. A lázadás eszköze az erőszak vagy a veszélyes fenyegetés. Amaz a fizikai kényszert jelenti; az utóbbi iránt lásd a 167. §-t.

7 A lázadás a csoportosulás által van bevégezve, ha az a 152. vagy a 153. §-ban kiemelt czélból történt.

8. A csoport mindegyik tagja önálló tettese a lázadásnak. A 70. §. tehát ki van zárva.

9. A 154. §. esetében az erőszakoskodás kiválóan dolgokon, a 155. §. szerint személyeken, illetőleg közveszélyes módon (gyujtogatás, pusztitás) követtetik el.

10. Ha a csoport valamelyik tagja, a többiek tudtán kívül pl. rablást vagy gyujtogatást követ el: ez csak neki számitható be. (73. §.)

11. Elsőfokúlag a fejezet minden esetében a budapesti és marosvásárhelyi kir. törvényszék itél. (É. T. 39. §.)

2. Szövetkezés és felhivás lázadásra.

156. §. A lázadás előidézésére létrejött szövetség, ha a bűntett véghezvitelére előkészületi cselekmény nem követtetett el: egy évtől három évig terjedhető államfogházzal, ellenkező esetben pedig: két évtől öt évig terjedhető államfogházzal büntetendő.

157. §. Ha a 155. §-ban meghatározott bűntett véghezvitelére jött létre a szövetség a szövetkezők az előbbi szakaszban megállapított megkülönböztetés

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szerint három évig, illetőleg öt évig terjedhető fegyházzal büntetendők.

158. §. A ki a jelen fejezet előbbi szakaszaiban meghatározott cselekmény elkövetésére, a 134. §-ban kijelölt módon felhívást intéz vagy terjeszt, ha az a felhivás folytán követtetett el, vagy kiséreltetett meg: mint felbujtó büntetendő.

Ha pedig a felhivás teljesen eredménytelen maradt: hat hónaptól két évig terjedhető államfogházzal büntetendő.

1. Több személy egyesülése csak annyiban esik a 156. és 157. §§. alá, a mennyiben csoportosulássá nem válik. (Illés: Bt II. k. 52. l.)

2. Ha a felhivásnak sikere volt: a felhivó «mint felbujtó» büntetendő. Ez nem azt jelenti, hogy itt a 69. §. 1. pontja értelmében felbujtás szükséges, hanem csak azt, hogy a felhivás folytán eredmény következett be.

3. A sajtó útján eszközölt felhivás, mint sajtóvétség vagy bűntett, az esküdtszékhez tartozik.

3. A lázadás és az arra irányzott szövetkezés büntetlensége.

159. §. Lázadás miatt, a felbujtók és vezetők kivételével, nem büntettetnek azok, a kik a polgári vagy katonai hatóság felhivására a lázadás szinhelyét elhagyják, és a lázadásban többé részt nem vesznek.

A büntetlenség mindazonáltal nem terjed ki azon büntetendő cselekményekre, melyeket valaki, a lázadás tartama alatt, az ebben való részességen kivül követett el.

160. §. A szövetkezés büntetlenségére nézve a 137. §. rendelete, az ott meghatározott esetekben és feltételek alatt, a lázadás czéljából szövetkezettekre is alkalmazandó.

1. A 159. §. szerint a csoportosulással már bevégzett lázadásnál is beállhat a büntetlenség. Ez kivétel a 67. §. alól.

2. Az elállás csak azoknak válik javára, kik a csoportosulásban való részvételen kivül egyebet nem merényeltek.

3. A szövetkezés csak akkor válik büntetlenné, ha előkészületi cselekmény még nem történt. (137. §.). Ez hibás intézkedés. (151. §. 3. jegyzet.

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. Jogtalan toborzás.

161. §. A ki nem azon czélból, hogy az I., III., IV. fejezetben meghatározott valamely bűntettet elkövessen, a törvény vagy a magyar kormány engedélye nélkül a magyar állam területén csapatot gyüjt, azt felfegyverzi, hadi szerekkel ellátja, vagy hadigyakorlatokban oktatja, — úgy szintén az is, ki ily csapat vezényletét, vagy abban valamely tisztséget elvállal: lázadást követ el, és két évtől öt évig terjedhető államfogházzal, valamint négyezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E vétség lényege a jogtalan csapatgyűjtés, s a csapat felfegyverzése és hadi gyakorlatokban való oktatása.
2. A csapatgyűjtés czélja valamely meg nem engedett fegyveres, kiválóan katonai művelet.
3. Ha a tettesek czélja felségsértés, hűtlenség vagy lázadás elkövetésére irányul: a jelen §. nem alkalmazható.
4. A csapat egyes tagjai nem, hanem csak összegyűjtője, vezénylője és tisztjei büntethetők.

5. Mellékbüntetés.

162. §. A lázadás bűntette miatt, a szabadságvesztés-büntetésen felül, hivatalvesztés és a 152. és 155. §§. eseteiben a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is megállapitandó.

Nem alkalmazható e §. a 153., 154., 156., 158. és 161. §§-ban meghatározott vétségek eseteiben.

V. FEJEZET.

A HATÓSÁGOK, ORSZÁGGYŰLÉSI TAGOK, VAGY HATÓSÁGI KÖZEGEK ELLENI ERŐSZAK.

1. Erőszak a törvényhozó testületek tagjai, s a hatóságok ellen.

163. §. A csoportosulás, melynek czélja valamely hatóságot, erőszak vagy veszélyes fenyegetés által

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hivatása gyakorlatában megakadályozni, vagy valaminek elhatározására, valamely intézkedésre, valaminek elhagyására kényszeríteni a hatóság elleni erőszak büntettét képezi, és öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Ha pedig az erőszakot, vagy veszélyes fenyegetést, a fennebb meghatározott czélból, csupán egy személy követi el: három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Ugyanazon büntetés a megjelölt megkülönböztetés szerint alkalmazandó, ha az erőszak vagy veszélyes fenyegetés, a fennebb megállapított czélból, az országgyülésnek, vagy a közösügyek tárgyalására kiküldött bizottságoknak valamely tagja ellen követtetik el.

164. §. *Ezen elnevezés alatt «hatóság» a közigazgatási, birói és katonai hatóságok; «közigazgatási hatóság» elnevezése alatt pedig: a birságok kivételével, minden állami, törvényhatósági, és községi hatóság értendő.*

1. A törvényhozó testületek, s a kormány csoportos megtámadásáról a 152., a hatóság egyes tagjai és közegei elleni erőszakról a 165. §. szól.

2. A csoport fogalmához (152. §. 3. jegyz.) három egyén nem elegendő. (B. T. VI. 349. VII. 254. XXII. 41. C.)

3. A csoport elkövetési cselekedete a csoportosulás, melylyel a bűntettet bevégzi; az egyes egyéné az erőszak vagy veszélyes fenyegetés (167. §.) alkalmazása.

4. Hatóság a 164. §. szerint az oly hatóság, a mely kényszerítő hatalommal van felruházva. (Illés Bt. II. k. 60. l.) Az egyházi hatóság ide nem tartozik.

5. A hatóság nemcsak testület lehet. Az egyes miniszter, s a főszolgabiró, kir. ügyész és vizsgálóbiró is hatóság, midőn a törvény által reáruházott jogkörben jár el. (B T. IV. 341. XIX. 161.)

2. Erőszak a hatóság tagjai és közegei ellen.

165. §. *A hatóság elleni erőszak büntettét követi el, és három évig terjedhető börtönnel büntetendő az is: a ki valamely hatóságnak küldöttségét, választmányát, bizottságát, hivatalnokát vagy más közegét, vagy a küldöttség, választmány, bizottság valamely*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tagját vagy közegét, a törvény vagy a hatóság meghagyásának végrehajtásában, erőszak vagy veszélyes fenyegetés által akadályozza, vagy valamely intézkedésre kényszeriti, vagy pedig hivatalos eljárása alatt tettleg bántalmazza.

Ugyanezen büntetés alkalmazandó, ha a cselekmény, a fennebb megjelölt testületek vagy személyek védelmére rendelt vagy megjelent személyek ellen követtetik el.

166. §. Hatósági közegeknek tekintetnek a fennebb emlitetteken fölül:

1. a nyilvánosan felállított katonai és polgári őrök;

2. a közforgalomban levő vaspályák és az állami távirdák felügyelő- és kezelő-személyzete;

3. a rendőrségi személyzet, ide számitva a csőszöket, az erdő-, a folyam-, a gátőröket, a vadászati felügyelőket, a mennyiben a törvény által rendelt feltételek szerint alkalmaztattak.

167. §. Veszélyes fenyegetésnek tekintendő valamely bűntett vagy vétség elkövetésével való olyan fenyegetés, mely a fenforgó körülményeknél fogva alkalmas arra, hogy a fenyegetett személyben a veszély közvetlen bekövetkezése iránt alapos félelmet gerjeszszen.

1. A 165. §. bűntettének alanya csak annyiban lehet több egyén, a mennyiben a 168. §. esete fenn nem forog.

2. Mint pasziv alany itt is csak a kényszerítő hatalmat gyakorló hatóság (163. §. 4. jegyz.) tagja, vagy közege szerepelhet. A hatóság tagja és közege közötti különbség, mely a 262. §-nál irányadó, a hatóság elleni erőszaknál irrelevans.

3. A hivatali eskü csupán akkor szükséges ahhoz, hogy valaki hatósági közegnek tekintessék, midőn a törvény ezt megkivánja. Hatósági közeg pl. a kisbiró, a közrendőr, a mezei csősz, stb. (B. T. XI. 396. XVI. 184. XVI. 333. XIX. 81. C.)

4. Szükséges azonban, hogy a hatóság tagja vagy közege hivatalos minőségében, törvényes hatáskörén belül s a törvények lényeges megsértése nélkül járjon el (Illés Bt. II. k. 63. l.)

5. Az eljárás szabálytalansága nem zárja ki a h. e. erőszak megállapithatását.

6. Az elkövetés egyik módja a hivatásában eljáró közh.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

akadályozása vagy kényszerítése erőszak vagy v fenyegetés (167. §.) által. Az erőszak és fenyegetés közelebbi meghatározását lásd Illés Bt. II. k. 67. és 68. l.

7. A passziv ellenállás, midőn a tettes aktiv erőszak, vagy fenyegetés nélkül (pl. az ajtó bezárása vagy betámasztása által) akadályozza a hiv. eljárást, nem állapítja meg a h. e. erőszakot. Ilyen az egyszerű nem engedelmeskedés is.

8. A büntett az akadályozás, vagyis ellenállás (tehát nem megakadályozás), s a kényszerítés által van bevégezve. Az akadályozás esetében a h. e. erőszaknak nincs kisérlete. (B. T. V. 300. VII. 33. XI. 284. XXII. 280. C.)

9. Az elkövetés másik módja a közh. tettleges bántalmazása hiv. eljárása alatt. A bántalmazásnak nem kell a közhivatalnok akadályozására vagy kényszerítésére irányulnia.

10. Ha a bántalmazás testi sértéssé, vagy emberöléssé fajul: a *28. sz. döntvény* szerint anyagi halmazat forog fenn. (B. T. VII. 266. C.)

11. A hatóság e. erőszak abszorbeálja a szóbeli és tettleges becsületsértést (261. és 262. §§.), s a veszélyes fenyegetés és hatóságsértés kihágását. (Ktk. 41. és 46. §§.)

3. Minősített hatóság elleni erőszak.

168. §. Ha a 163. §-ban meghatározott büntettet fegyveres csoport, vagy a 165. §-ban megjelölt büntettet többen követték el, — amennyiben súlyosabb büntetés alá eső cselekmény nem forog fenn: a felbujtók és a vezetők öt évig terjedhető fegyházzal, a többiek pedig öt évig terjedhető börtönnel büntetendők.

Öt évig terjedhető börtönnel büntetendő az is: a ki a 163. §-ban meghatározott büntettet, habár egyedül, de fegyveresen követte el, úgyszintén, a ki a 165. §-ban meghatározott büntett elkövetése alkalmával fel volt fegyverkezve.

1. A jelen §. mindig a 163. vagy a 165. §-sal együtt alkalmazandó.

2. A 163. §. mindegyik esetének minősítése a fegyverrel való elkövetés.

3. A 165. §. egyik minősített esete szintén a tettes felfegyverzett volta. Fegyver minden vágó, ütő, vagy lövő eszköz, melylyel valakinek életét, vagy testi épségét veszélyeztetni lehet

4. Többen követik el a 165 §. büntettét, ha azt vala-

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mely csoport vagy több egyén viszi véghez. Ha az illetők csoportot nem képeznek: együttes közreműködésük csak akkor esik e §. alá, ha legalább hárman voltak. (B. T. VIII. 183. X. 321. C.)

5. Súlyosabb bűntett pl. a hatóság e. erőszakkal kapcsolatos emberölés. (165. §. 10. jegyz.)

4. Mellékbüntetés.

169. §. A jelen fejezetben meghatározott bűntett miatt, a szabadságvesztés-büntetésen felül, a hivatalvesztés is alkalmazandó.

Vétséggé való lefokozás esetén (92. §.) e §. nem alkalmazható.

5. Szövetkezés hatóság elleni erőszakra.

170. §. A hatóság elleni erőszak elkövetésére irányzott szövetség, ha a bűntett véghezvitelére előkészületi cselekmény még nem történt: három hónaptól egy évig, ellenkező esetben pedig egy évtől három évig terjedhető fogházzal büntetendő.

1. A szövetkezés iránt lásd a 132. §-t.

2. A szövetség büntetlensége a 160. §. analogiája folytán a 137. §. feltételei alatt itt is megállapítható. (Illés: Bt. II. k. 76. l.)

VI. FEJEZET.

AZ ALKOTMÁNY, A TÖRVÉNY, A HATÓSÁGOK VAGY A HATÓSÁGI KÖZEGEK ELLENI IZGATÁS.

1. Felhivás.

171. §. A ki valamely gyülekezeten nyilvánosan, szóval, vagy a ki nyomtatvány, irat, képes ábrázolat terjesztése, vagy közszemlére kiállítása által, bűntett vagy vétség elkövetésére egyenesen felhiv, ha a bűntett vagy vétség elkövettetett: mint felbujtó büntetendő.

Ha pedig a felhivás eredménytelen maradt, — a mennyiben az a jelen törvény külön rendeletei alá

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nem esik: két évig terjedhető államfogházzal és kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. Eredményes felhivás esetén a tettes, mint felbujtó (71. §.) büntetendő. (158. §. 2. jegyz.)

2. Az eredménytelen felhivás külön büntetését a 134. és 158. §§. állapítják meg. A 149. §. esetében a jelen §. alkalmazandó. (149. §. 4. jegyz.)

3. A nyilvánosság, a sajtó útján való közlést kivéve, nem a hely nyilvánosságát, hanem gyülekezetet képező több ember együttlétét jelenti.

4. A sajtó útján eszközölt felhivás sajtóvétség.

5. A kihágásra (pl. tiltott zászló kitüzésére) irányzott felhivás nem esik a jelen §. alá.

2. Izgatás.

172. §. A ki a 171. §-ban meghatározott módon a törvény ellen, vagy a ki a hatóságoknak törvényes hatáskörükben kiadott rendelete, meghagyása, határozata ellen engedetlenségre egyenes felhivást intéz vagy terjeszt: két évig terjedhető államfogházzal, és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetés éri azt: a ki a 171. §-ban meghatározott módon valamely osztályt, nemzetiséget vagy hitfelekezetet gyülöletre a másik ellen, úgyszintén azt is, a ki a tulajdon vagy a házasság jogintézménye ellen izgat.

173. §. Öt évig terjedhető államfogházzal büntetendő az: aki a 171. §-ban meghatározott módon, a király személyének sérthetetlenségét, a trónöröklés törvényes rendjét, az alkotmányos államformát, vagy a törvény kötelező erejét megtámadja; úgyszintén az is, ki az alkotmány egyes intézményei, a monarchia másik államával fennálló kapcsolat, vagy a magyar államot képező országok közt fennálló államközösség ellen, avagy a királynak, az országgyülésnek, az országgyülési bizottságoknak vagy a közös ügyek tárgyalására hivatott bizottságnak törvényes joga ellen lázit.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. A 172. §. első bek. szerinti felhivás lényegileg nem más, mint izgatás: mert tárgya nem valamely bűntett, vagy vétség.

2. Hatóság itt nemcsak a kényszerítő hatalmat gyakorló (164. §.), hanem a gondozó tevékenységű hatóságot is jelenti (Illés Bt. II. k. 83. l.)

3. A törvénytelen rendelet elleni felhivás nem büntethető.

4. 172. §. 2-ik pontjának tárgya a társadalmi rend, melynek tényezői az osztályok, nemzetiségek (153. §. 5. jegyz.), hitfelekezetek s a tulajdon és a házasság intézménye.

5. Az izgatástól különbözik a tárgyilagos, habár nyilvános előadás s a tudományos fejtegetés.

6. A 173. §. tárgyai az állam politikai intézményei: a király, az alkotmány s a terület.

7. A törvény kötelező erejének megtámadása- s a 171. és 172 §§. szerinti felhivás elhatárolásáról lásd a törvény indokolását. (Illés: Bt. II. k. 86. l.)

8. A megtámadás és lázítás ugyanazt jelenti, a mit az izgatás.

9. A nyomtatvány útján eszközölt izgatás sajtóvétség.

10. A 172. §. első és második pontjának s a 173. §-nak vétségei, habár egy nyilatkozatban fordulnak elő, bűnhalmazatot állapítanak meg.

3. Bűntett és büntevő feldicsérése.

174. §. *A ki a törvény által bűntettnek vagy vétségnek nyilvánított cselekményt a 171. §-ban meghatározott módon magasztal, vagy valamely bűntett vagy vétség elkövetőjét annak elkövetése miatt azon módon feldicsér, vagy nyilvánosan kitüntet, hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.*

A bűnvádi eljárás csak akkor indítható meg, ha a cselekmény elkövetése után három hó alatt a bíróságnál feljelentetett.

1. E vétség nem kölcsönzi jellegét ama bűntettől vagy vétségtől, melyre vonatkozik: mert tárgya az állam erkölcsi lénye s a törvény iránt tartozó tisztelet.

2. A kihágások feldicsérése nem esik a jelen §. alá. Nem büntethető a bűntett vagy vétség magasztalója sem, ha ez nem történt nyilvánosan.

3. A feldicsérés nyomtatvány útján sajtóvétség.

4. A három havi határidő itt az elévülési három évet (106. §.) helyettesíti.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

VII. FEJEZET.

A MAGÁNOSOK ELLENI ERŐSZAK.

1. Erőszak betöréssel és nyilt helyen.

175. §. Ha valamely csoport, azon czélból, hogy személyeken vagy dolgokon erőszakot kövessen el, valakinek lakába, üzleti helyiségébe, vagy bekerített birtokába betör: a csoportnak mindenik tagja, magánosok elleni erőszak bűntette miatt, két évig terjedhető börtönnel büntetendő.

176. §. Ha pedig valamely csoport nyilt helyen, akár személyeken, akár dolgokon követ el erőszakot: mindenik tagja, három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

1. E bűntett alanya a csoport (152 §. 3. és 163. §. 2. jegyz.) Ennélfogva a 70. §. ki van zárva.
2. A dolog itt az ingó és ingatlan dolgot jelenti.
3. Lakás, üzleti helyiség és bekerített birtok iránt lásd Illés: Bt. II. k. 95. l.
4. Az erőszakot nemcsak a tulajdonos, hanem a birtokos vagy birlaló ellen is el lehet követni.
5. A 175. §. lényege a csoportosulás és betörés. Az utóbbi által a bűntett be van végezve, míg az erre irányzott erőszak csupán kisérlet.
6. E bűntettet a «csoportos» betörés, s a tettesek czélja különíti el a 330. §. bűntettétől.
7. A 176. §. szerint az erőszaknak nyílt helyen kell történni. Bevégzéséhez az erőszak tettleges megkezdése szükséges.
8. Az egyhuzamban elkövetett erőszakoskodás egy (folytatólagos) bűntett. A 175. és 176. §§. bűntettei, s mindegyikkel, pl. a testi sértés, anyagi halmazatban állanak.

2. Erőszak a munkabér felemelése vagy leszállítása végett.

177. §. A magánosok elleni erőszak vétségét követi el, és hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő: a ki a munkabér felemelése vagy leszállítása végett valamely munkás, vagy munkaadó ellen erő-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szakot követ el, azt szóval vagy tettel bántalmazza, vagy erőszakkal fenyegeti.

Ugyanezen büntetés alá esnek azok is, a kik gyárak, műhelyek, vagy azon helyiségek előtt, a hol munkások dolgoznak, vagy a munkaadó, munkavezető lakása, illetőleg tartózkodási helye előtt összecsoportosulnak a végett, hogy a munka megkezdését, vagy folytatását megakadályozzák, vagy pedig a munkásokat a munka elhagyására birják.

1. Az első pont vétségének cselekvő alanya egyes egyén, a második ponté csoport. (152. és 163. §§.)

2. Az erőszak, mint fizikai kényszer, a vis abszoluta természetével bír; a tettleges bántalmazás nem.

3. A szóbeli bántalmazás itt fenyegetést jelent. Az erőszakkal való fenyegetés nem azonos a veszélyes fenyegetéssel. (167. §.)

4. Az első pont vétsége az erőszak vagy fenyegetés által végeztetik be. A czél elérése nem szükséges.

5. A második eset lényege a munkaadó jogtalan kényszerítésére irányzott csoportosulás. A munka csoportos beszüntetése (strike) s a munka abbanhagyására irányzott rábeszélés nem büntethető.

6. A jelen vétség határos az 1876. évi XIII. tcz. 110. s az 1884. évi XVII. tcz. 164. §-ában meghatározott cselédrendőri, illetőleg ipari kihágással. (Illés: Kt. 344. és 411. l.)

VIII. FEJEZET.

A POLGÁROK VÁLASZTÁSI JOGA ELLEN ELKÖVETETT BŰNTETTEK ÉS VÉTSÉGEK.

1. Erőszak.

178. §. Azok, a kik valamely választót erőszak vagy fenyegetés által, választási jogának szabad gyakorlatában megakadályoznak, történjék az akár országgyülési képviselő, akár törvényhatósági, községi tisztviselő, vagy előljáró, törvényhatósági bizottsági tag, vagy községi képviselő választására nézve: a választói jog megsértésének vétségét követik el, és hat hónapig terjedhető fogházzal, valamint egyenként kétszáz frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. E vétség alanyai nem lehetnek azok, a kik a választásnál hivatalos minőségben közreműködnek. (Illés: Bt. II. k. 106. l.)
2. Erőszak itt minden fizikai kényszer, mely az akadályozásra alkalmas (pl. elzárás, leitatás). A fenyegetés tágabb értelmű, mint a veszélyes fenyegetés. (167. §.)
3. A csellel való megakadályozás nem esik a jelen §. alá.
4. A bevégzéshez a választó valóságos megakadályozása szükséges. A kisérlet nem büntethető. (65. §. 2. bek.)
5. A feljelentést 30 nap alatt kell megtenni. (189. §.)

2. Hamisitás.

179. §. A választók összeirásával megbizott küldöttség elnöke, tagja vagy jegyzője, a ki a választók összeirása alkalmával a jogosultnak talált választó nevét a választók jegyzékébe nem irja be, ugyszintén az, a ki azon jegyzékbe olyan személy nevét irja be, a ki a küldöttség által jogositottnak nem találtatott: két évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Ugyanezen büntetés éri a központi választmány azon tagját vagy jegyzőjét is, a ki az ezen szakaszban meghatározott cselekményt, a választók névjegyzékének összeállitásánál követi el.

180. §. Azon közhivatalnok, a ki az országgyülési képviselő-választási törvény szerint, az összeiró küldöttség rendelkezésére bocsátandó valamely okiratba hamis adatot jegyez be, azon czélból, hogy ez által valaki választó jogától jogtalanul megfosztassék, vagy jogtalanul választó legyen; ugyszintén azon küldöttségi tag: a ki a választásra vagy a törvényhatósági, illetőleg községi bizottság összeállitására vonatkozó, vele hivatalosan közlött valamely okiratot meghamisit vagy elsikkaszt, megsemmisit vagy használhatatlanná tesz, két évig terjedhető börtönnel és kétezer forintig terjedhető birsággal büntetendő.

Ugyanezen büntetés éri azon közhivatalnokot is, a ki az ezen szakaszban körülirt cselekményt, a törvényhatósági, vagy községi képviselőtestület alakitására szolgáló legtöbb egyenes adót fizetők jegyzékének összeállitásánál követi el.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

181. §. Öt évig terjedhető börtönnel büntetendő a szavazatszedő küldöttség azon tagja, a ki a 178. §-ban megjelölt választások alkalmával:

1. a választási helyiségben, hivatalánál fogva átvett szavazási jegyet rendeltetésétől elvonja, vagy az által, hogy arra a szavazó beleegyezése nélkül más nevet ir, mint a mely azon az átvétel alkalmával irva volt, meghamisitja;

2. a szavazásra használt golyókat, vagy egyéb szavazási eszközöket kicseréli, azokból elvesz vagy azokhoz hasonló neműt jogtalanul hozzátesz; vagy

3. a szavazatot más jelöltnek nevére irja be, mint a kire a választó szavazott; vagy oly választónak szavazatot ir be, a ki nem szavazott; vagy nem irja be oly választó szavazatát, a ki szavazott;

4. a ki a szavazatok lajstromát, vagy a szavazatokat tartalmazó tárgyat rendeltetésétől elvonja vagy megsemmisiti, vagy a szavazatok összeszámitását más módon meghiusitja:

5. a ki a szavazatokat hamisan számitja össze.

182. §. Egy évig terjedhető fogházzal büntetendő a szavazatszedő küldöttséghez nem tartozó azon egyén, a ki a 178. §-ban megjelölt választások alkalmával:

1. a neki átadott szavazati jegyet eltulajdonitja, vagy az által meghamisitja, hogy arra a szavazónak beleegyezése nélkül más nevet ir, mint a mely azon az átadás alkalmával irva volt;

2. a szavazásra használt golyókat, vagy egyéb szavazási eszközöket kicseréli, azokból elvesz, vagy azokhoz hasonló neműeket jogtalanul hozzátesz;

3. a ki a szavazatok lajstromát vagy a szavazatokat tartalmazó tárgyat elveszi, vagy megsemmisiti, vagy a szavazatok összeszámitását más módon meghiusitja.

183. §. A 181. és 182. §§. eseteiben bűnvádi eljárás csak akkor indítható meg, ha a visszaélés ellen, a választás alatt, vagy legfölebb nyolcz nappal a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

választás eredményének kihirdetése után a küldöttség, vagy az ezt kiküldő hatóság előtt felszólamlás történt.

1. A választás előkészítése a választók névjegyzékének összeállítása. Az erre vonatkozó hamisításokról szól a 179. és 180. §. Maga a választás, illetőleg annak meghamisítása vagy meghiusítása a 181. és 182 §§. tárgya.

2. A 179. §. alanyai a választók összeirásánál s a névjegyzék kiigazításánál működő hivatalos személyek.

3. Az országgyűlési képviselőválasztók névjegyzékének összeállításáról az 1874. évi XXXIII. tcz. 17—55. §§-ai, a törvényhatósági és községi választók összeirásáról az 1886. évi XXI. tcz. 31., 79. és 83. illetőleg a XXII. tcz. 39. és 68. §§-ai szólnak (Illés: Bt. II. k. 108. l.)

4. A 180. §. 1. pontjának alanyai: *a)* az 1874. évi XXXIII. tcz. 33. §-a s az 1886. évi XXII. tcz. 36 §-a által megjelölt személyek; *b)* azok, a kik hivataluknál fogva a névjegyzékhez szükséges okiratok birtokába jutnak.

5. A 180. §. 2. pontjának alanyai azok lehetnek, a kik a virilisták névjegyzékének összeállítására hivatvák. (1886. évi XXI. tcz. 25. és XXII. tcz. 33. §.)

6. A 181. és 182. §§. háttere a választási eljárás. Az országgyűlési képviselők választásáról az 1874. évi XXXIII. tcz. 58—88. §-ai, a törvényhatósági választásról az 1886. évi XXI. tcz. 29—40. és 84. §§., a községi választásokról az 1886. évi XXII. tcz. 35., 46., 47., 49., 72., 79. és 80 §-ai intézkednek. (Illés: Bt. II. k. 112. l.)

7. A 181. §. alanyai csak a szavazatszedő küldöttség tagjai, a 182. §-é csak a küldöttséghez nem tartozó egyének lehetnek.

8. Tárgyai a két utóbbi §. eseteinek: a rovatos ívek, melyekre a szavazatok feljegyeztetnek, a szavazatlapok, a szavazási golyók és a szavazásról felvett jegyzőkönyvek.

9. A jelen §§-ban körülírt hamisítás tulajdonképpen közokirathamisítás volna (393. illetőleg 391. §.) Választási visszaélésnek tehát az ily hamisítás csak annyiban tekinthető, a mennyiben az itt kiemelt különös feltételek fenforognak.

10. A bűnvádi eljárás a 179. és 180. §§. eseteiben a rendes elévülési idő alatt évül el. (106. §.) Ugyanez áll a 181. és 182. §§. eseteiben is, ha a visszaélés ellen 8 nap alatt felszólamlás történt. (183. §.)

3. Csalárd szavazás.

184. §. A ki másnak neve alatt szavaz, vagy jelentkezik a szavazásra: vétséget követ el, és egy

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hónapig terjedhető fogházzal és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetés alá esik azon választó is, a ki egy választókerületben többször szavaz, vagy miután valamely választókerületben már szavazott, más választókerületben is szavaz.

1. A §. első esetének alanya bárki, a másodiké csak választó polgár lehet.
2. A vétség mindegyik esetben a szavazásra való jelentkezéssel végeztetik be. A tettes szándékának a valósággal meg nem egyező eredmény létrehozására kell irányulnia.
3. Az indítvány 30 nap alatt teendő meg. (189. §.)
4. A jelen §. határos a 400. §-sal.

4. Megvesztegetés.

185. §. A ki a választónak, vagy annak tudtával hozzátartozójának (78. §.), azon czélból, hogy az bizonyos jelöltre szavazzon, vagy ne szavazzon, vagy hogy a szavazástól tartózkodjék, pénzt vagy pénzértékét, vagy más előnyt ad vagy igér hat hónapig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetéssel büntetendő azon választó is, ki a neki, vagy tudtával hozzátartozójának, a jelen szakaszban megjelölt czélból adott pénzt, vagy más előnyt elfogadja.

186. §. Három hónapig terjedhető fogházzal és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az: a ki az előbbi szakaszban említett czélból etet és itat: valamint az is, a ki ezen etetést és itatást elfogadja.

1. A vesztegető bárki, a megvesztegetett csak választó polgár lehet.
2. A vesztegetés eszközei: pénz, pénzérték, anyagi előny, etetés és itatás.
3. A vesztegető büntethetőségének feltétele az, hogy a jelen §§. által kiemelt czélzattal cselekedjék. A megvesztegetett részéről elég, ha ezt tudja.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. Nem büntethető az előny elfogadója, ha erre jogos igénye volt.
5. A feljelentést 30 nap alatt kell megtenni. (189. §.)

5. Hivatalos presszió.

187. §. Azon közhivatalnok, a ki hivatala hatáskörébe eső cselekménye, vagy arra vonatkozó igérete által valamely választót, bizonyos jelölt melletti vagy elleni szavazásra, vagy a szavazástól tartózkodásra birni törekszik: két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

1. Közhivatalnok iránt lásd a 461. §-t.
2. A presszió itt már mint törekvés (kisérlet) bevégzett vétségként szerepel. A siker csak a beszámítást sulyosbítja.
3. A feljelentést 30 nap alatt kell megtenni. (189. §)

6. Mellékbüntetés.

188. §. A jelen fejezetben meghatározott bűntett vagy vétség elkövetői ellen a büntetésen felül a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is alkalmazandó.

Hivatalvesztés csak az ellen mondandó ki, a ki a bűntett vagy vétség elkövetésekor közhivatalt viselt.

1. Hivatalvesztést kell megállapítani a 179., 180., 181. és 187. §§. eseteiben.
2. Kimondható a hivatalvesztés a többi §§. eseteiben is, ha az illető bűntett vagy vétség elkövetője közhivatalnok volt.

7. Feljelentési határidő.

189. §. A 178., 184., 185., 186., 187. §§. eseteiben: a bűnvádi eljárás csak akkor inditható meg, ha a cselekmény elkövetése után harmincz nap alatt a bíróságnál feljelentetett.

1. E §. a 106. §-t helyettesíti.
2. A határidő a tett után következő napon kezdődik és megszakitás nélkül folyik.
3. A kir. ügyészségnél tett feljelentés foganatlan. (B. T. XX. 193. C.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. *A 38. sz. döntvény* szerint joga van a feljelentőnek minden birói határozat ellen, mely ellen felebbezésnek helye van, felebbezést használni. (B. T. IX. 305.)

IX. FEJEZET.

A VALLÁS SZABAD GYAKORLATA ELLENI BŰNTETTEK ÉS VÉTSÉGEK.

1. Istenkáromlás és vallásháboritás.

190. §. A ki a 171. §-ban meghatározott módon Isten ellen intézett gyalázó kifejezések által közbotrányt okoz, a ki az állam által elismert vallás szertartását erőszakkal megakadályozza, vagy megzavarja: vétséget követ el és egy évig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.

A kisérlet büntetendő.

191. §. Vétséget követ el, és hat hónapig terjedhető fogházzal és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő a ki az állam által elismert vallás szertartásai gyakorlatára rendelt helyiségben nyilvánosan botrányt követ el, vagy a vallási tiszteletnek tárgyát, — vagy oly tárgyakat, melyek a szertartások végzésére rendelvék, a szertartásra rendelt helyiségben, — vagy bár azon kivül, de a vallásos szertartás alkalmával, tettel vagy botrányos szavakkal meggyaláz.

1. A 190. §. első esete az *istenkáromlás*, melynek tárgya az Isten, mint a vallási tisztelet legfőbb tárgya. A szentháromság folytán kiterjed ez Krisztusra és a Szentlélekre is.

2. Az istenkáromlás büntethetőségéhez gyalázó kifejezés használása és közbotrány okozása (171. §.) szükséges.

3. A büntethetőség további feltétele az isteni lényt sértő szándék. Ennek hiányában csak káromkodásról lehet szó.

4. A nyomtatvány útján (62. §.) elk. istenkáromlás sajtóvétség.

5. E vétség határos a ktk. 51. §-ának kihágásával. (Illés: Bt. II. k. 127. l. és Kt. 122. l.)

6. A 190. §. második esete a *tulajdonképi vallásháboritás*,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

melynek tárgya minden elismert vallás szertartása (tehát a zsidóé is).

7. Lényege a szertartás erőszakos megakadályozása vagy megzavarása. Az erőszaknak közvetlenül a szertartás ellen kell irányulnia. (B. T. X. 309. XVII. 198.)

8. E vétség a szertartás megakadályozása vagy megzavarása által van bevégezve. Az ezt megelőző erőszakoskodás csak kisérlet.

9. A 191. §. első esete *nyilvános botrány elkövetése* a szertartásra rendelt helyen (templom, imaház, kápolna, kálváriai stációk, körmenetek alkalmával felállított oltárok stb.). Ide tartozik a temető is. (B T VIII. 21. XIII. 40. XXII. 169. C)

10. A közbotrány okozásáról s ennek a vallásháborítástól (190. §.) való elhatárolásáról lásd Illés: Bt. II. k. 130. l.

11. A 191. §. 2. esete a *vallási tisztelet, vagy szertartás tárgyainak meggyalázása.* Ilyenek pl. a szűz Mária, a szentek s a szentségek, mint képek vagy szobrok; továbbá az oltárok, szentségtartók, kelyhek, a frigyláda stb.

12. A meggyalázás tettel, vagy botrányos szavakkal történhetik. A szertartásra rendelt helyen kívül e cselekmény csak akkor büntethető, ha valaki szertartás alatt követi el. A szertartásra szánt, de még nem alkalmazott tárgyak meggyalázása nem büntethető.

13. A 191. §. vétsége szintén határos a ktk. 51. §-ának kihágásával. Ezenfelül a 420. §. vétségével is érintkezik. (Illés: Bt. II. k. 132. l.)

2. A lélkész megtámadása vagy bántalmazása.

192. §. *Vétséget követ el, és egy évig terjedhető fogházzal és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a ki az állam által elismert vallás lelkészét, — a midőn az vallási szertartást teljesit — szóval, tettel vagy fenyegetéssel, nyilvánosan megtámadja.*

Ha pedig a lelkészt vallási szertartás teljesítése alkalmával testileg bántalmazza büntettet követ el, és a mennyiben cselekménye súlyosabb beszámitás alá nem esik: két évig terjedhető börtönnel büntetendő.

1. E §. csak a vallási szertartást végző lelkészt védi.

2. A tettleges megtámadás azonos a jelképies becsületsértéssel s a bántalmazás nélküli erőszakkal; a testi bántalmazás testi fájdalmat vagy sérülést okozó fizikai behatást jelent.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A mennyiben a lelkész megtámadása közbotrányt is okoz (191. §.): a jelen vétség ezt abszorbeálja.
4. A lelkész bántalmazása esetén a jelen §. megelőzi a könnyü és súlyos testi sértés vétségét (301. és 302. §§.), ellenben nem alkalmazható a s. t. sértés büntettével szemben.

X. FEJEZET.

A SZEMÉLYES SZABADSÁGNAK, A HÁZJOGNAK, TOVÁBBÁ A LEVÉL- ÉS A TÁVIRDAI TITOKNAK KÖZHIVATALNOK ÁLTALI MEGSÉRTÉSE.

1. Személyes szabadság megsértése.

193. §. Azon közhivatalnok (461. §.), a ki hivatali hatalmával visszaélve, törvényellenesen valakit elfogat, elfog, vagy letartóztat: a személyes szabadság elleni vétséget követi el, és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő.

194. §. A 193. §-ban meghatározott vétséget követi el, és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő azon közhivatalnok is: a kinek hivatali kötelességéhez tartozik a büntető itéletek végrehajtása, vagy a felügyelet a szabadságvesztés-büntetések foganatosítására, avagy a vizsgálat alatti letartóztatásra szolgáló helyiség fölött, és aki abban valamely foglyot, a jogerejü itéletben, vagy az illetékes közhivatalnok rendeletében meghatározott időn túl, kötelességének megsértésével fogva tart.

195. §. A 193. és 194. §§. eseteiben két évig terjedhető fogházzal büntetendő az azokban meghatározott törvényszegés ha a szabadságtól való jogtalan megfosztás hét napnál tovább terjed, de tizenöt napot nem halad túl.

A büntetés három évig terjedhető börtön leend: ha a szabadságtól való jogtalan megfosztás tizenöt napnál tovább tartott, de egy hónapot nem haladott túl.

Ha a szabadságtól való jogtalan megfosztás egy hónapon túl, de három hónapnál rövidebb ideig tar-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tott: a büntetés öt évig, ha három hónapon túl haladott: öt évtől tíz évig terjedhető fegyház leend.

Ha a 193., 194. és a jelen szakaszok esetében a letartóztatott személyen más erőszak vagy sanyargatás követtetett el, — a mennyiben azok súlyosabb büntetés alá eső cselekményt nem képeznek az említett szakaszokban megállapított szabadságvesztés-büntetések egy évvel meghosszabbíthatók.

196. §. *Azon felügyelő (igazgató), a ki a fennálló szabályok ellenére, valakit a szabadságvesztés-büntetések végrehajtására rendelt és felügyelete alatt álló helyiségbe befogad; ugyszintén, aki valakinek, bár rendőri vagy más közigazgatási intézkedés folytán, a fogházba, vagy börtönbe történt beszállításáról, közvetlen felsőségét huszonnégy óra alatt nem értesíti, vétséget követ el, és egy hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.*

197. §. *Azon közhivatalnok, a ki valakinek törvényellenes letartóztatásáról, vagy fogvatartásáról hivatalos tudomással bírván, azt az illetékes felsőbbségnek azonnal fel nem jelenti, és azon felsőbbség, mely a feljelentés által, vagy más módon, hivatalos tudomására jutott tény megvizsgálását, és a kellő intézkedést negyvennyolcz óránál tovább halasztja: szintén a személyes szabadság elleni vétséget követi el, és egy hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.*

198. §. *A jelen fejezet előbbi szakaszaiban meghatározott szabadságvesztés-büntetésen fölül, a törvényellenesen letartóztatott részére, ha kívánja, a letartóztatás minden napjáért öt forinttól tíz forintig terjedhető kártalanítás állapítandó meg.*

Ez esetben további kártalanítási keresetnek helye nincs.

1. A 193—195. §§. a személyes szabadság jogtalan megfosztásáról (letartóztatás: 193. §. és fogvatartás: 194. §.) szólnak.

2. Alanya ez eseteknek csak oly közhivatalnok lehet, a ki hivatalánál fogva valakinek letartóztatására vagy fogva

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tartására jogosítva van. (Illés: Bt. II. k. 138., 139. és 144. l.) Mások ilynemű cselekménye a 323. és köv. §§ alá esik.

3. Törvényellenes a szabadságtól való megfosztás, ha a közh. törvényes hatáskörét túllépi, vagy ha a letartóztatás feltételeit meghatározó törvényes szabályokat megsérti.

4. Az elővezetés, befogás és fogvatartás feltételeit az 1872. évi id. bűnv. elj. szabályok 20., 21., 26., 27., 30. és 45.; továbbá a jbirósági eljárás 53—56. s a kh. eljárás 43—46. §§-ai határozzák meg (Illés: Bt. II. k. 140. l. és Kt. 501. és 537. l.) A fővárosi rendőrségre nézve az 1881. évi XXI. tcz. 16—20. és 29. §-ai irányadók.

5. Mennyiben vét a személyes szabadság ellen a községi biró, a ki valakit rendbüntetésül letartóztat, ez iránt lásd Illés: Bt. II. k. 142. l.

6 A vétség be van végezve, mihelyt a letartóztatás, vagy elfogatás megtörtént. Az elfogatás a személyes szabadság bármily rövid idejü korlátozását is jelenti. (B. T. XIV 321. C.) Az elővezetés elrendelése, habár jogtalan: nem esik a 193. §. alá. (B. T. XVI. 286. C.)

7. Az erőszak vagy sanyargatás a 195. §-ban testi sértés nélkül fordul elő. Ha testi sértés történt s a 195. §. 3. bek. fenn nem forog: anyagi halmazat létesül.

8. Egyszerű bántalmazás esetén a jelen §§. büntette vagy vétsége a 473. §. vétségével anyagi halmazatba jut.

9. A 196. §. első esetének alanya csak valamely letartóztatási helyiség (fegyház, börtön, fogház) felügyelője vagy igazgatója lehet.

10. A 196. §. 2-ik esete a törvényszéki vagy jbirósági fogház közvetlen kezelőjének, s a rendőrségi fogház őrének kötelességmulasztásáról szól. Ezek felsősége: a kir. ügyészség, a jbiróság, s az illető rendőri hivatal feje

11. A 197. §. törvényellenes letartóztatást vagy fogvatartást tesz föl. Ha valaki jogerős itélet folytán, habár ártatlanul szenved fogságot: az ártatlanságára vonatkozó bizonyítékok bejelentésének elmulasztása a 230. §. alá esik.

12. A személyes szabadság elleni vétség is csak szándékos lehet. (75. §.) Gondatlanság miatt csak fegyelmi eljárásnak van helye.

13. A kártalanítás (198. §.) polgári vagy bűnvádi úton kérhető, de csak a sértett személyt illeti meg. Örököseire csak a jogerősen megitélt kártalanítási összeg száll át.

2. Házjog megsértése.

199. §. *Azon közhivatalnok, a ki hivatalos hatalmával visszaélve, és törvényellenesen valakinek lakásába, üzlethelyiségébe, az azokhoz tartozó, vagy azok-*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kal összeköttetésben levő helyiségbe, vagy kerített helyre, a lakónak vagy a lakással rendelkezőnek akarata ellen behatol, vagy abban benmarad: a házi jog megsértésének vétségét követi el, és hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.

Ha pedig abban a jogtalan behatoláson felül házkutatást is tart: egy évig terjedhető fogházzal büntettetik.

1. E vétség alanya oly közhivatalnok lehet, ki valamely magánlakásban hivatalos funkcziót (pl. végrehajtást vagy házkutatást) teljesíteni jogosítva van. Mások laksértő cselekménye a 330—332. §§. alá esik.

2. A hivatalos eljárásnak alapul szolgáló törvények pl. az 1876. évi XV. tcz. (az adóvégrehajtásról), az 1881. évi XXI. tcz. 1. fejezete (a fővárosi rendőrségről), az 1881. évi LX. tcz. (a végrehajtásról). A személymotozásról és házkutatásról az ideiglenes eljárási szabályok VI. fejezete, s a jbirósági, illetőleg k. hatósági eljárás 50. és 41. §-ai intézkednek. (Illés: Kt. 500. és 536. l.)

3. Lakás, üzlethelyiség stb. iránt lásd a 175. és a 330. §§-at.

4. Gondatlanság esetén fegyelmi eljárásnak lehet helye.

3. Levél- és távirdai titok megsértése.

200. §. *Azon postahivatalnok vagy szolga, ki a postára adott levelet vagy csomagot, a törvényben meghatározott eseteken kívül felbontja, visszatartja, vagy megsemmisíti, vagy másnak ily cselekményt megenged, vagy ahhoz segédkezet nyujt: a levéltitok megsértésének vétségét követi el, és hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.*

201. §. *Azon távirdahivatalnok vagy szolga, ki a távirdára bizott sürgönyt meghamisítja, törvényellenesen felbontja, visszatartja vagy megsemmisíti, vagy annak tartalmát jogtalanul mással közli, vagy másnak ilynemű cselekményt megenged, vagy ahhoz segédkezet nyujt: a távirdai titok megsértésének vétségét követi el, és hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.*

1. A levél- és távirdai titok megsértéséről magánszemélyek által lásd a 327. §-t.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. A posta- és táviró-hivatalnok bizonyos esetben jogosítva van a feladott levelet, csomagot vagy sürgönyt felbontani, illetőleg visszatartani. A nem kézbesíthető levelek iránt lásd a Postarendeletek tára 1878. évf. 32. számát.

3. A vagyonbukottnak szóló levelek, sürgönyök stb. a tömeggondnoknak kézbesítendők. (1881. évi XVII. tcz. 91. §.)

4. A levelek lefoglalásáról és felbontásáról a bűnvádi eljárás folyamán lásd az ideiglenes eljárási szabályok 72. §-át. A jbirósági eljárás 50. §-a a magánlevelek és sürgönyök lefoglalását tiltja.

5. A lopás vagy sikkasztás (pl. pénzeslevélből) abszorbeálja a 200. §. vétségét.

4. Mellékbüntetés.

202. §. A 193—196. §-okban meghatározott bűntett vagy vétség elkövetői: a fennebb meghatározott büntetéseken felül hivatalvesztésre, — a jelen fejezet többi eseteiben pedig az általuk viselt hivatal vagy állás elvesztésére itélendők.

A viselt hivatal vagy állás elvesztése iránt lásd az 54—59. §§. 2. jegyzetét.

XI. FEJEZET.

A PÉNZHAMISÍTÁS.

1. Pénzhamisítvány előállítása s arra irányzott szövetség.

203. §. A pénzhamisítás bűntettét követi el: a ki azon czélból, hogy az valódi, illetőleg teljes értékű pénz gyanánt forgalomba tétessék, bel- vagy külföldön folyamatban levő:

1. fém- vagy papirpénzt utánoz, vagy utánoztat;

2. valódi fém- vagy papirpénzen olyan változást eszközöl, vagy eszközöltet, hogy az nagyobb értékűnek látszassék;

3. valódi arany- vagy ezüstpénz fémtartalmát bármi módon csökkenti, vagy csökkenteti.

Ugyanezen bűntettet követi el az is, a ki a forgalmon kivül helyezett pénzen, a fennebb említett czélból,

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

olyan változásokat eszközöl, vagy eszközöltet, hogy az még forgalomban levőnek látszassék.

204. §. *A pénzhamisítás az előbbi szakasz 1. és 2. pontjának, ugyszintén a forgalmon kivül helyezett pénz megváltoztatásának eseteiben: öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal, a 3. pontban megjelölt esetben pedig: öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.*

Ha azonban az előbbi szakaszban megjelölt cselekménynek tárgyát váltópénz, vagy azt pótló papirpénz képezi: a cselekmény vétséget képez és hat hónaptól három évig terjedhető fogházzal büntetendő.

A kisérlet büntetés alá esik.

205. §. *A 203. §-ban meghatározott bűntett elkövetésére irányzott szövetség (132. §.), ha ahhoz előkészületi cselekmény is járul, három hónapig terjedhető fogházzal büntettetik.*

1. A pénzhamisítás alanya külföldi és osztrák honos is lehet; a külföldön elkövetett pénzhamisítás azonban csak a magyar állampénztáraknál fizetés gyanánt elfogadott fém- vagy papirpénz hamisítása esetén büntethető. (7. §.)

2. A pénzhamisítás tárgyai: fém- és papirpénz, s a pénzzel egyenlőnek tekintett közhitelpapirok. (210—211. §§.)

3. Az 1892. évi XVII. tcz. szerint értékpénzek: az aranyból vert tíz- és húsz-koronások és az ezüst egyforintos; váltópénz: az ezüst egykoronás, a nikkel tíz- és húszfilléres és a bronzötvényű két- és egyfilléres (19. §.), továbbá az osztrák értékű rézpénz, s az ezüstből vert öt- és tízkrajczárosok.

4. A papirpénz államjegy (1, 5 és 50 frt), vagy bankjegy (10, 100 és 1000 frt). Az előbbiekre vonatkozó hamisítványok a közös pénzügyminiszteriumhoz, az utóbbiakra vonatkozók az osztrák-magyar bankhoz teendők át.

5. A pénz utánzása, megváltoztatása, s értékének csökkentése iránt lásd Illés: Bt. II. k. 161. l.

6. A pénzh. a hamisítvány elkészítése által van bevégezve. A készítés megkezdése kisérlet, mely vétség esetén is büntetendő. (204. §.)

7. A szándék speciális kelléke a forgalombahozás czélzata (ellentétben a 205. §. 1. pontjával). Ennek folyományaként szükséges, hogy a hamisítvány a forgalombahozásra alkalmas legyen. Ellenkező esetben legfeljebb csalás létesül. (Illés: Bt. II. k. 164., 165. l.)

8. A hamisítvány készítője és megrendelője a 203. §. mind-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

egyik esetében önálló tettes. Ezekre tehát a 70. §. nem alkalmazható.

9. A pénzhamisitásban való részesség alól kivételt állapit meg a 206. §. 2. pontja. (206. §. 2. jegyz.)

10. Több hamisítvány készítése hosszabb vagy rövidebb idő alatt: folytatólagos bűntett. (B. T. XII. 242. C.) Az értékpénz hamisítása abszorbeálja a váltópénz hamisítását. (B. T. XII. 69. C.)

11. A szövetkezés (205. §.) váltópénz elkészítésére nem büntethető. Az előkészület, ha csak egy ember követi el: a ktk. 58. §-a alá esik.

12. Elsőfokúlag a bpesti és mvásárhelyi kir. törvényszék itél. (É. T. 39 §.)

2. Pénzhamisitvány forgalombahozása és kiadása.

206. §. *A 204. §-ban meghatározott megkülönböztetés szerint, az ott megállapitott büntetéssel büntetendő az is:*

1. a ki az általa, de nem a 203. §-ban megjelölt czélból készitett hamis, vagy hamisitott pénzt forgalomba hozza;

2. a ki a tettessel vagy ennek részesével egyetértve, hamis, vagy hamisitott pénzt forgalombahozatal czéljából behoz, átvesz vagy megszerez.

207. §. *A hamis vagy hamisitott pénz csalárd használatának büntetését követi el: a ki a 203. és 206. §§-ban meghatározott eseteken kivül, hamis vagy hamisitott pénzt valódi, illetőleg teljes értékű gyanánt forgalomba hoz.*

Ha pedig hamis, vagy hamisitott váltópénz vagy ezt pótló papirpénz hozatik forgalomba: a cselekmény vétséget képez, melynek kisérlete is büntetendő.

208. §. *A hamis vagy hamisitott pénz csalárd használata a következő büntetésekkel büntetendő:*

1. három évig terjedhető fegyházzal, ha a hamis vagy hamisitott pénz ötszáz forintnál nagyobb értéket;

2. három évig terjedhető börtönnel, ha a hamis vagy hamisitott pénz ötszáz forintnál csekélyebb értéket képvisel;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. két évig terjedhető börtönnel, ha a csalárd használat csonkított arany- vagy ezüstpénzre vonatkozik;

4. hat hónapig terjedhető fogházzal, ha a cselekmény hamis, vagy hamisított váltópénzzel, vagy ezt pótló papirpénzzel követtetik el.

***209. §.** (Fb.) A ki a valódi pénz gyanánt kapott hamis vagy hamisított pénzt, valódi, illetőleg teljes értékű pénz gyanánt tudva tesz forgalomba: hamis pénz kiadásának vétségét követi el, és hat hónapig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.*

A kisérlet büntetendő.

1. A 206. §. első pontja esetében a forgalombahozás czélzatát (203. §.) a dolozus forgalombahozás helyettesíti.

2. E §. 2. pontja arra vonatkozik, a ki a pénzhamisítóval (203. §.) vagy ennek részesével egyetértve a forgalombahozásra vállalkozik. Ha ez megelőzi a készítést: a vállalkozó részes volna (203. §. 9. jegyz.); ha pedig utólagosan jön létre az egyetértés: orgazdaság vagy bűnpártolás létesülne.

3. Az elkövetés módja iránt (behoz, átvesz, megszerez) lásd Illés: Bt. II. k. 169. l. Ez esetben a forgalombatétel nem szükséges a bevégzéshez

4. A 207. és 209. §§. eseteinek tárgya csak pénzhamisítvány (203. §.) lehet. Alkalmazhatásuk feltétele az, hogy a tettes a pénzhamisítóval egyet nem értett. (206. §. 2. pont)

5. E §§. eseteit a hamisítvány megszerzésének módja s a szándék különbsége határolja el egymástól. (Illés: Bt. II. k. 171., 173. l.) Ennek kifejezést ád az elnevezés is: hamis vagy hamisított pénz csalárd használata (207. §.) és hamis pénz kiadásának vétsége. (209. §.)

6. A bevégzéshez a hamisítvány forgalombahozása, illetőleg kiadása szükséges. A pénzdarab kinálása csak kisérlet, mely a 209. §. szerint is büntetendő.

7. A 206. és 207. §§. eseteiben elsőfokúlag a bpesti és mvásárhelyi kir. törvényszék, a 209. §. esetében az illető kir. jbiróság itél. (É. T. 39. §. és 40. § 1. pont.)

3. Közhitelpapirok.

***210. §.** A papirpénzzel egyenlőnek tekintetnek a bemutatóra szóló, nyomtatott kötelezvények, bankjegyek, részvények, ezeket pótló ideiglenes részvény-*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

jegyek, utalványok vagy nyugták, ugyszintén ezen papirokhoz tartozó kamat- vagy osztalékszelvények és szelvényi utalványok (couponok és talon), melyek valamely állam kormánya, vagy ily papirok kiadására jogosított közpénztár, község, társulat, szövetkezet, testület vagy magános által kibocsáttatnak.

Ezen szakasz rendelete áll azon esetben is: ha a nyomatott okiraton a kibocsátó aláirása, egyes szavak vagy számok irva volnának.

***211. §.** A papirpénzzel egyenlőnek tekintetnek továbbá azon névre szóló kötelezvények és azoknak kamatszelvényei és szelvényutalványai is, melyeket a magyar kormány, vagy valamely magyar közpénztár bocsátott közre, ha azok a tőzsdei forgalom tárgyát képezik.*

1. A 210. §. a bemutatóra, a 211. §. a névre szóló értékpapirokat sorolja fel.

2. Bemutatóra szóló értékpapirokat az állam, közpénztár, stb. bocsát ki. A keresk. társaságokról (közkereseti, betéti és részvénytársaság) s a szövetkezetekről l. az 1875. XXXVII. tcz. 64., 125., 147. és 223. §-ait.

3. Bemutatóra szóló értékpapirok: a nyomtatott kötelezvények, bankjegyek és részvények, s az utóbbiakra vonatkozólag az ideiglenes részvényjegyek, utalványok vagy nyugták, s a kamat- vagy osztalék-szelvények és szelvényi utalványok. (Illés: Bt. II. k. 175. és 176. l.)

4. Névre szóló közhitelpapirok pl. a földtehermentesítési kötvények.

5. A jelen §-okban fel nem sorolt értékpapirok hamisítása a 403. §. 3. pontja alá esik.

4. Mellékbüntetések.

***212. §.** A jelen fejezetben meghatározott büntettek vagy vétségek elkövetői ellen: a büntetésen fölül a hivatalvesztés, és politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is alkalmazandó.*

E §. a 209. §. esetében is alkalmazandó.

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

5. A bankszabadalom megsértése.

1887. évi XXVI. tcz. 4. §. *A ki jogosulatlanul bankjegyeket, vagy más — az előmutatóra szóló — nem kamatozó oly kötelezvényeket bocsát ki, melyek a forgalomban pénzjegyek gyanánt használhatók, a mennyiben az nem képez az általános büntető törvények szerint súlyosabb büntetés alá eső cselekményt: vétség miatt az általa kibocsátott értékjegyek tizszeres összegével felérő, de legalább is kétezer forintnyi pénzbüntetéssel büntetendő.*

A bűnvádi eljárás a magyar korona országaiban csupán az osztr. magy. bank főtanácsának indítványára a budapesti, illetőleg a zágrábi kir. törvényszék által indítható meg.

A fennebbi pénzbüntetés szabadságbüntetéssé nem változtatható át.

1. E tcz. az osztr. magy. nemzeti bank szabadalmának tíz évre való meghosszabbításáról szól.

2. A jelen vétség tárgyai ama bankjegyek (10, 100 és 1000 frtosok), s pénzjegyek gyanánt forgalomban levő kötelezvények, melyeket csak az o. m. nemzeti bank van jogosítva kibocsájtani. Ha más bank vagy magános bocsát ki ily értékjegyeket: a nemzeti bank szabadalmát sérti.

3. Pénzhamisítás gyanánt büntetendő a cselekmény, ha valaki nem a maga nevében, hanem a nemzeti bank jegyeit utánozva, bocsát ki ilynemű értékjegyeket.

XII. FEJEZET.

A HAMIS TANUZÁS ÉS HAMIS ESKÜ.

1. Szándékos hamis tanuzás.

213. §. *A ki bűnvádi ügyben, a bíróság előtt az ügynek valamely lényeges körülményére nézve hamis vallomást tesz, és azt esküvel megerősíti: a hamis tanuzás büntettét követi el, és öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ha a hamis tanuzás a vádlott terhére követtetett el és az halálra ítéltetett: a hamisan tanuskodó tiz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházzal büntetendő; ha pedig a vádlott öt évnél tovább terjedő szabadságvesztés-büntetésre ítéltetett: a hamisan tanuskodó öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

214. §. Kihágási ügyekben a hamis tanuzás vétséget képez, és egy évig terjedhető fogházzal, és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

215. §. A ki polgári ügyben, annak lényeges körülményére nézve hamis vallomást tesz, és azt esküvel megerősíti: öt évig terjedhető börtönnel, és négyezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

216. §. Ha pedig a polgári ügy tárgyának értéke száz forintot nem halad fölül: a hamis tanuzás büntetése egy évig terjedhető börtönben, és négyszáz forintig terjedhető pénzbüntetésben állapitandó meg.

217. §. A hamis tanuval egyenlően büntettetik azon szakértő, a ki akár büntető-, akár polgári ügyben: a tényállás valamely lényeges körülményére nézve valótlanságot, vagy hamis véleményt, úgyszintén azon fordító és tolmács is, a ki valamely lényeges körülményre nézve, szóval vagy irásban hamis fordítást terjeszt a biróság vagy más hatóság elé.

218. §. Az esküvel való megerősítéssel egyenlő hatálylyal bir

1. a vallomásnak a tanú által való megerősítése ünnepélyes bizonylással, vagy hivatkozással lelkiismeretére azon esetekben, melyekben ilyen hivatkozásnak vagy bizonylásnak a letett esküvel egyenlő bizonyitó erőt tulajdonit a törvény;

2. a nyilatkozatnak szakértő, fordító, vagy tolmács által való megerősítése, hivatkozással hivatali, illetőleg általános szakértői, fordítói, vagy tolmácsi esküjére;

3. a vallomás-, illetőleg nyilatkozatnak a megjelölt személyek által való megerősítése, hivatkozással a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

fenforgó ügyben, ugyanazon minőségükben már előbb letett esküjökre.

1. A hamis tanuzást csak tanu, szakértő, fordító vagy tolmács (217. §.), a hamis esküt (219. §.) csak a polgári perben szereplő ügyfél követheti el.

2. A h. tanuzás büntető, polgári és fegyelmi ügyben (220. §.), s szándékosan és gondatlanságból (221. §.) követhető el.

3. Hamis tanuzást csak tanu kihallgatására és megesketésére jogosított hatóság előtt lehet elkövetni. Büntető ügyben (213. és 214. §§.) ilyen a bíróság, polgári ügyben (215. §.) a bírói és közigazgatási hatóság. (Illés: Bt II. k. 182. és 183. l.)

4. A büntető ügy tárgya bűntett, vétség vagy kihágás; a polgári ügy nemcsak a bíróság, hanem a közig. hatóság előtt folyó ügyeket is átfoglalja.

5. A h. tanuzás büntethetőségének feltétele a lényeges valótlanságot tartalmazó vallomásnak esküvel való megerősítése. Azt tehát csak eskü letételére képesített és kötelezett személy követheti el. (1868. évi LIV. tcz. 191., 224. és az 1893. évi XVIII. tcz. 91. §§.)

6. *A 26. sz. döntvény* szerint az eskü nélkül tett hamis tanuzás nem büntethető. (B. T. VII. 187.) Mennyiben büntethető az, mint bűnpártolás: ez iránt lásd Illés: Bt. II. k. 186. l.

7. «Lényeges körülmény» az, a melynek esküvel való bizonyítása jogsérelmet okozhat, vagy tényleg okozott. E szempontból az általános kérdésekre adott hamis válasz magában véve nem tekinthető hamis tanuzásnak. (Illés: Bt. II. k. 187—189. l.)

8. A h. tanuzás az eskü letétele illetőleg az ünnepélyes bizonylás által van bevégezve; ha pedig az eskü megelőzi a h. vallomást: az utóbbinak elmondása is szükséges a tényálladékhoz.

9. A reábirás hamis tanuzásra, ha a tanu esküt nem tett: a 222. §. alapján büntetendő.

10. A szándék s a 215. és 216. §§. elhatárolása iránt lásd Illés: Bt. II. k. 191. l.

11. Az elévülés az eskületétel, illetőleg a vallomás napján, s nem az illető ügy jogerős befejezése után veszi kezdetét. (107. §.)

2. Szándékos hamis eskü.

219. §. *A ki a polgári ügyben hamis fő-, pót-, becslő- vagy felfedező-esküt tesz: öt évig terjedhető börtönnel, és négyezer forintig terjedhető pénzbün-*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tetéssel; a 216. §. esetében pedig egy évig terjedhető börtönnel és négyszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E bűntett alanya csak a polgári rendes perben szereplő, esküre jogosított ügyfél (1881. évi LIX. tcz. 21. §.) lehet. A sommás perben tanuként kihallgatott fél (1893. évi XVIII. tcz. 95—99. §§.) esküvel erősített hamis vallomása a 215. és 216. §§. alá esik.

2. Az esküvel itt is egyenlő hatályú az ünnepélyes bizonylás. (218. §.)

3. Az eskü objektiv és szubiektiv hamisságáról, és törvnyes alakszerűségeiről lásd Illés: Bt. II. k. 196. l.

4. *A 20. sz. döntvény* szerint a hamis eskü bűntettét, illetőleg vétségét csak az ügyre nézve lényeges körülményeknek esküvel való megerősítése állapítja meg (B. T. VI. 185.) Lényeges körülmény iránt lásd a 213—218. §§. 7. jegyzetét.

5. A büntető bíróság hatásköre nem terjed ki a polgári perben hozott itélet hatályon kívül helyezésére és a kártérítés megitélésére. (B. T. XIX. 113. C.) Az eljárás szempontjából lásd még az 1881. évi LIX. tcz. 22. §-át.

3. Hamis tanuzás fegyelmi ügyben.

220. §. A ki közhivatalnok vagy ügyvéd elleni fegyelmi ügyben hamis vallomást tesz, és azt esküvel megerősíti: egy évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Ha azonban a hamis tanuzás a fegyelmileg vádoltnak terhére követtetett el, és az hivatalától vagy állásától elmozdittatott: a hamis tanuzás büntetése három évig terjedhető börtön, ha pedig csekélyebb büntetéssel büntettetett: két évig terjedhető börtön leend.

Az ezen szakaszban foglalt intézkedések, a katonai becsületbiróság előtti ügyekben, a polgári személyek által elkövetett hamis tanuzás esetében is alkalmazandók.

1. E §. kiegészíti a 213. és 214. §§-at.

2. Közhivatalnok a közjegyző is. (461. §.)

3. Fegyelmi törvények: a birákra nézve az 1871. évi VIII. tcz, az ügyvédek és közjegyzőkre nézve az 1874. évi

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XXXIV. és XXXV. tczikkek, a közigazgatási tisztviselőkre nézve az 1886. évi XXIII. tcz.

4. A katonai becsületbiróságok létezése és működése nem törvényen, hanem rendeleten alapul.

4. Gondatlan hamis tanuzás és eskü.

221. §. *A gondatlanságból elkövetett hamis tanuzás, szakértői nyilatkozat, vagy forditás, ügyszintén a gondatlanságból tett hamis eskü: egy évig terjedhető fogházzal büntetendő.*

1. E vétség tényálladékához a dolus kivételével mindaz szükséges, a mit az előző §§. a h. tanuzáshoz és eskühöz megkivánnak.

2. A gondatlanság elvi kifejtését a jelen eset alkalmából lásd Illés: Bt. II. k. 202. és 203. l.

3. A személyazonosság hamis tanusítása a közjegyző előtt nem a jelen, hanem a 400. §. alá esik. (B. T. XIV 68. C.) Nem tartozik ide az orvos által magánfél részére kiadott hamis látlelet sem. (B. T. XXI. 281. C.)

5. Csábitás hamis tanuzásra és esküre.

222. §. *A ki mást bűnvádi ügyben hamis tanuzásra, vagy a 217. vagy a 219. §§-ban meghatározott valamely cselekményre reábirni törekszik három évig terjedhető börtönnel, kihágási ügyben pedig: hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.*

A ki e cselekményt polgári ügyben követi el: két évig terjedhető fogházzal, és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel, a 216. §. esetében pedig: hat hónapig terjedhető fogházzal, és négyszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A ki pedig e cselekményt fegyelmi ügyben követi el, hat hónapig terjedhető fogházzal büntettetik.

1. E §. tárgya az eredménytelen felbujtás Ha az eredmény bekövetkezett: a csábító a h. tanuzás vagy h. eskü részese gyanánt (69. §. 1. p.) büntetendő.

2. A csábításnak olyannak kell lenni, a mely alkalmas a kivánt eredmény létrehozására. Az egyszerű felszólítás nem elég.

3. A csábításnak arra kell vonatkoznia, hogy a tanu vagy

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

fél az ügy lényeges körülményeire nézve tegyen hamis vallomást illetőleg esküt. (B. T. XXI. 66. C.)

4. Az arra irányzott csábítás, hogy valaki egy h. okiratot tanuként aláirjon: nem esik a jelen §. alá. (Illés Bt. II. k. 205. l.)

5. A jelen vétség annyiszor létesül, a hány egyént valaki a h. tanuzásra vagy esküre reábirni törekedett. (B. T. X. 152. C.)

6. Mellékbüntetés.

223. §. Az ezen fejezetben meghatározott cselekmények miatt, — a mennyiben azok büntettet képeznek a főbüntetéssel a hivatalvesztés is egybekötendő.

E §. nem alkalmazható a 214., 221, 222. és 226. §§. megfelelő eseteiben.

7. Büntetlen hamis tanuzás és eskü.

224. §. Nem büntettetik az ezen fejezetben meghatározott cselekmények miatt az

1. a ki a valónak megvallása által önmagát büntetendő cselekménynyel vádolná;

2. a ki büntető, vagy fegyelmi ügyben jogositva volt a tanuzást, vagy véleményadást megtagadni, de ezen jogára a bíróság által figyelmeztetve nem lett.

225. §. Nem büntettetik az a ki hamis tanuzását, nyilatkozatát (217. §.) vagy hamis esküjét az illető hatóságnál visszavonja, mielőtt ellene feljelentés történt, vagy a bűnvádi eljárás megindíttatott, és mielőtt hamis tanuzásából, nyilatkozatából vagy esküjéből másra hátrány háramlott volna.

1. A 224. §. 1. pontja úgy a büntető, mint a polgári eljárásra értendő. (Anyaggy. II. k. 366. l.)

2. A 224 §. 2. pontja alá eső személyek: *a)* a gyóntató pap; *b)* az ügyvéd (1874. évi XXXIV. tcz. 49. §.); *c)* vádlott hozzátartozói. (78. §. és id. bűnv. elj. sz. 75 §.)

3. A ki a bíróság által tett figyelmeztetés után mégis vallomást tesz: nem esik a 224. §. kedvezménye alá.

4. A 225. §. nem alkalmazható arra, ki csak a feljelentés megtörténte után, habár erről nem volt tudomása, vonja vissza vallomását.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

5. A visszavonás csak a tettesnek válik javára, míg a felbujtóra nem terjed ki.

8. Az igaz vallomás visszavonása.

226. §. A ki a valóval megegyező tanuzását, nyilatkozatát, vagy esküjét visszavonja és hamisnak állítja, habár ezen visszavonását esküvel vagy ezzel egyenlő hatályu módon (218. §.) meg nem erősítette, úgyszintén a ki mást ily hamis visszavonásra rábirni törekszik: az ügy és cselekménye különbségéhez képest a 213—219., 220., 222. és 223. §§-ban meghatározott büntetéssel büntetendő.

1. Bizonyíték csak az esküvel megerősített tanuvallomás lévén: az igaz vallomás visszavonása is csak akkor büntethető, ha a tanu eskü alatt tett vallomását vonja vissza. (Illés: Bt. II. k. 211. l.)

2. A visszavonás csak akkor esik a jelen §. alá, ha az a vallomás vagy nyilatkozat kivételére hivatott hatóság előtt, törvényes alakban, bár megesketés nélkül történt. (B. T. VIII. 377).

XIII. FEJEZET.

A HAMIS VÁD.

1. Hamis vád bűntette és vétsége.

227. §. Hamis vádat követ el az: a ki mást valamely hatóság előtt, büntetendő cselekmény elkövetésével tudva hamisan vádol, vagy ellene tudva hamis bűnjeleket vagy bizonyítékokat kohol, vagy állit elő.

Ha a hamis vád bűntettre vagy vétségre vonatkozik: bűntettet képez és öt évig terjedhető fegyházzal; ha pedig kihágásra, vagy olyan cselekményre, mely fegyelmi vétséget képez, mint vétség egy évig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha mindazonáltal a hamisan vádolt elitéltetett: az esetben a 213. és 220. §§-ban meghatározott büntetések

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

az azokban megállapított különböztetések mellett lesznek alkalmazandók.

Ezen szakasz esetében a főbüntetéssel együtt a hivatalvesztés is kimondandó.

***228. §.** A hamis vád hivatalból csak akkor üldözendő, ha ennek alapján a büntető eljárás a vádlott ellen már megindíttatott.*

***229. §.** Ha a hamis vád folytán a vádlott ellen büntető eljárás nem indíttatott meg: azon cselekmény miatt a bűnvádi eljárásnak csak a hamisan vádlott indítványára van helye, és a hamisan vádló egy évig terjedhető fogházzal, és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.*

1. A ki saját személyében, mint vádló fel nem léphet (113. §.): az, indítványi bűncselekményeknél hamis vádat el nem követhet.

2. Büntetendő cselekmény (227. §.) itt minden bűntett, vétség, kihágás (rendőri, vagy pénzügyi) és fegyelmi eset.

3. Elévült, vagy kegyelem útján elengedett büntetendő cselekmény nem lehet tárgya a hamis vádnak. (Illés: Bt. II. k. 216. l.)

4. H. vádat csak oly hatóság előtt lehet elkövetni, mely a feljelentés iránt intézkedni hivatva és jogosítva van.

5. E kifejezés: «hamisan vádol» — nemcsak a feljelentést, hanem a büntető per során előforduló további vádlási cselekményeket is, minő pl. a felebbezés, átfoglalja. (Illés: Bt. II. k. 217. l.)

6. A vádlással azonos cselekmény az, ha valaki más ellen hamis bűnjelet vagy bizonyítékot állít elő (calumnia realis).

7. A vád objektiv és szubjektiv hamissága iránt lásd Illés Bt. II. k. 218. és 219. l.

8. Ha a vád nem tudva hamis (rosszhiszemű): a cselekmény a 260. §. alá esik.

9. A h. vád akkor van bevégezve, mikor a feljelentő az utolsó vádlási cselekményt (pl. felebbezést) elkövette. Több egymást kiegészítő vádlási cselekmény esetén a h. vád folytatólagos bűntett.

10. A hamis vádnak nincs kisérlete.

11. Hivatalból vagy csak a magán fél indítványára üldözendő-e a hamis vád: ez attól függ, hogy megindították-e a bevádolt személy ellen a büntető eljárást. (228. és 229. §§.) A büntető elj. megindítottnak tekinthető, ha a bíróság vagy rendőrség vádlottat terheltként kihallgatja vagy letartóztatja. (Illés: Bt. II. k. 224. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

12. Az elhalt sértett fél indítványozási jogának (229. §.) fentartására a 273 §-ban megjelölt személyek is jogosítva vannak. (B. T. XXII. 375. C.)

13. Az elévülési s az indítványozási határidő (106. és 112. §§.) az alapul szolgáló büntető ügy jogerejű elintézésének, illetőleg az elintézés közlésének napjától számítandó. (B. T. XI. 153. C.)

2. Fölmentésre alkalmas bizonyítékok elhallgatása.

230. §. *A ki olyan tények vagy bizonyítékok tudomásával bír, melyektől ártatlanul vizsgálat alá vont egyénnek felmentése, vagy ártatlanul elítéltnek kiszabadulása függ, és azokat akár az illetővel, vagy hozzátartozóival, akár az illető hatósággal nem tudatja — ámbár azt magának, hozzátartozóinak, vagy más ártatlan személynek veszélyeztetése nélkül megtehette volna: vétséget követ el, és három évig terjedhető fogházzal büntetendő.*

1. E §. összefügg a 197. §-sal. (193—198. §§. 11. jegyz.)

2. A jelen vétség alanya közhivatalnok is lehet. Szubjektiv eleme a szándék (75. §.); az ellenséges indulat azonban nem szükséges.

3. Hozzátartozók iránt lásd a 78. §-t.

3. Az itélet közzététele.

231. §. *Ha a hamis vádban valaki bűnösnek ítéltetik: az itélet, a sértett fél kivánatára, az elítélt költségén sajtó utján is közzéteendő.*

1. E §. lényegileg azonos a 277. §-sal. Az itélet közzététele mindegyik szerint nem büntetés, hanem magánelégtétel.

2. Bűnhalmazat esetén az itéletnek csak a h. vádra vonatkozó része teendő közzé.

3. Sértett fél ez esetben az, a ki az indítvány előterjesztésére a 113. §. értelmében jogosítva van.

4. A biróság csak kimondja, hogy az itélet «közzéteendő», de a közzététel iránt a sértett félnek kell megtenni a szükséges lépéseket. Ezt a büntetés elévülésének határán belül megteheti. (Illés: Bt. II. k. 227. és 228. l.)

5. A közzététel költségeit a sértett fél előlegezi.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XIV. FEJEZET.

A SZEMÉREM ELLENI BŰNTETTEK ÉS VÉTSÉGEK.

1. Nemi erőszak és megfertőztetés.

232. §. *Erőszakos nemi közösülés bűntettét követi el, és tiz évig terjedhető fegyházzal büntetendő:*

1. a ki valamely nőszemélyt erőszakkal, vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy vele házasságon kívül nemileg közösüljön;

2. a ki valamely nőszemélynek öntudatlan, vagy akarata nyilvánítására, vagy védelmére tehetetlen állapotát arra használja fel, hogy vele házasságon kívül nemileg közösüljön, akár ő idézte elő azon állapotát, akár nem.

233. §. *A szemérem elleni erőszak bűntettét követi el, és öt évig terjedhető börtönnel büntetendő: a ki valamely nőszemélyen erőszakkal, vagy fenyegetéssel, vagy a nőszemélynek a 232. §. 2. pontjában meghatározott állapotában házasságon kívül fajtalanságot követ el, a mennyiben cselekménye súlyosabb beszámítású bűntettet nem képez.*

234. §. *Fenyegetés alatt a jelen fejezetben olyan fenyegetés értetik, mely alkalmas arra, hogy a fenyegetettben saját, vagy jelenlevő hozzátartozójának életét, vagy testi épségét veszélyeztető súlyos sértés közvetlen bekövetkezése iránt alapos félelmet gerjeszszen.*

235. §. *A 232. §-ban meghatározott bűntett: tiztől tizenöt évig, a 233. §-ban meghatározott bűntett pedig, öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal büntetendő:*

1. ha az felmenő vagy lemenő ágbeli rokonon vagy testvéren;

2. ha a tettes gyámságára, gondnokságára, tanitására, nevelésére, felügyeletére, gyógykezelésére vagy gondviselésére bizott személyen követtetett el.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

236. §. Azon férfi, a ki életkorának tizennegyedik évét be nem töltött tisztességes leánynyal nemileg közösül: a megfertőztetés bűntettét követi el, és öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

237. §. Ha a jelen fejezet előbbi szakaszaiban meghatározott bűntett, vagy ennek elkövetésére használt eszközök, vagy szerek a sértettnek halálát okozták: a büntetés életfogytig tartó fegyház leend.

238. §. A jelen fejezet előbbi szakaszaiban meghatározott bűntettek miatt a bűnvádi eljárás rendszerint csak a sértett fél indítványára indítható meg. Az indítvány azonban nem vonható vissza.

239. §. A sértett fél indítványa nélkül indítandó meg a bűnvádi eljárás:

1. ha a tettes ellen a jelen fejezet előbbi szakaszaiban meghatározott bűntettel az elkövetés idejére és helyére nézve összefüggő, és hivatalból üldözendő más bűntett is forog fenn;

2. ha a bűntett a megsértettnek halálát okozta;

3. ha a 235. §-ban meghatározott esetek valamelyike forog fenn.

240. §. Az erőszakos nemi közösülés, a szeméremellen erőszak és megfertőztetés nem büntettetik, ha a tettes és a sértett között a bűnvádi ítélet kihirdetése előtt házasság jött létre.

1. A 232—235. §§. a nemi erőszakról (erőszakos n. k. és szeméremellen erőszak), a 236. §. a megfertőztetésről, a 237—240. §§. mindhárom bűntettről szólnak.

2. Tettes ez esetekben csak férfi lehet; passziv alany gyanánt pedig csak nő szerepelhet.

3. A nemi erőszak passziv alanya bármily korú, tisztességes vagy tisztességtelen nőszemély, a megfertőztetésé csak 12—14 év közötti tisztességes leány lehet. A 12 éven aluli leányon, habár beleegyezésével véghezvitt közösülés vagy fajtalanság mindig a 232. §. 2. pontja, illetőleg a 233. §. alá esik.

4. A nemi erőszak elkövetésének eszközei: az erőszak, a fenyegetés, s a nő öntudatlan vagy akarata nyilvánítására képtelen állapotának (83. §.) felhasználása.

5. Erőszak itt oly fizikai kényszer, a mely alkalmas a nő komoly ellenállásának legyőzésére. Ilyen a 234 §. szerinti

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

fenyegetés is, a mely egyfelől a közönséges, másfelől a 167. §. szerinti veszélyes fenyegetéstől különbözik. (Illés: Bt. II. k. 233. l.) Hozzátartozók iránt (234. §.) lásd a 78. §-t.

6. Nemi közösülés (232. §.) a nemi részek egyesítését, fajtalanság (233. §.) másnemű fajtalan cselekedeteket jelent.

7. Az erőszakos n. k. bevégzéséhez nem szükséges nemzésre alkalmas közösülés vagy kéjkielégítés. Kisérlet az, ha valaki a kényszerítő erőszakot vagy a nő ellenállásra képtelen helyzetének felhasználását megkezdette, de a nemi részek egyesítéséig még nem jutott.

8. A szemérem elleni erőszak a fajtalan cselekmény elkövetésével van bevégezve; a fajtalanság czéljából véghezvitt kezdő cselekedet e bűntett kisérlete.

9. A nemi erőszak kisérletét a szándék határolja el a nőragadástól. (321. §.)

10. A ki a kényszerítésben vagyis az erőszakoskodásban tettlegesen résztvesz: társtettes. (70. §.)

11. A 235. § első pontja összefügg a 243. és 244. §§-kal. E pont nélkül a nemi erőszak és vérfertőztetés halmazatban volna, míg így a kettő egy összefoglalt bűntettet alkot.

12. A 235. §. 2. pontja csak fokozása a 247. §. 2. bek. esetének Tizenkét éven aluli leányon gyám stb. által elk. fajtalanság nem a 247., hanem a 235. §. alá esik.

13. A megfertőztetés (236. §.) elkövetési cselekedete a nemi közösülés vagy ennek kisérlete. Másnemű fajtalanság a 12—14 év közötti leányon csupán a 232., 233. és 247. §§. eseteiben büntethető.

14. A leány korában való igazolt tévedés büntetlenséget eredményez, vagy esetleg a 232. §. helyett a 236 §. alkalmazását vonhatja maga után.

15. A nemi erőszak és megfertőztetés anyagi halmazatban áll az okozott testi sértéssel. (Illés: Bt. II. k. 236., 243. l.) Halál okozása esetén a 237. §. szerint összefoglalt bűntett létesül.

16. A nemi erőszak ismétlése bűnhalmazatot, a megfertőztetésé folytatólagos bűntettet eredményez.

17. Az indítvány előterjesztésére (238. §.) a 113. §-ban felsorolt személyek hivatvák. A 16. évét meghaladott leány helyett a *25. sz. döntvény* szerint törvényes képviselője is indítványt tehet. (B. T. VII. 185.)

18. A 239. §. egyes pontjai iránt lásd Illés: Bt. II. köt. 247. l.

19. Büntetlenséget (240. §.) csak az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetése előtt kötött házasság eredményez. (Illés: Bt. II. k. 249. l.). A Curia eltérő határozatát lásd J. K. 1893. évi 6. sz.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Természet elleni fajtalanság.

241. §. Férfiak közt végbevitt fajtalanság, úgyszintén embernek állattal elkövetett fajtalansága: a természet elleni fajtalanság vétségét képezi, és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő.

242. §. A természet elleni fajtalanság büntettét képezi, és öt évig terjedhető börtönnel büntetendő: ha az férfiak között erőszakkal vagy fenyegetéssel követtetett el; ha pedig a büntett a sértetnek halálát okozta: életfogytig terjedő fegyházzal büntetendő.

1. Az állattal való fajtalanság: bestialitás, — a férfiak közötti pæderastia. A nők közötti fajtalanságot (lesbiai szerelem) törvényünk nem bünteti.
2. Az állattal való fajtalanságot nő is elkövetheti.
3. Erőszak és fenyegetés (234. §.) iránt lásd a 232. 5. jegyzetét.
4. A kisérlet, a mely különben alig fordulhat elő: a 241. §. esetében nem büntethető. (65. §. 2. bek.)
5. Halál okozása esetén összefoglalt bűntett létesül; a testi sértés anyagi halmazatot hoz létre.

3. Vérfertőztetés.

243. §. Nemi közösülés felmenő és lemenő ágbeli rokonok között: vérfertőztetést képez, és a felmenő ágbeli rokonon öt évig terjedhető fegyházzal, a lemenő ágbelin pedig két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

Másnemű fajtalanságok felmenő és lemenő ágbeli rokonok között: a felmenő ágbeli rokonon három évig terjedhető fegyházzal, a lemenő ágbelin pedig egy évig terjedhető fogházzal büntetendők.

A lemenő ágbeli rokon azonban nem büntettetik: ha a cselekmény elkövetésekor életének tizennyolczadik évét még nem haladta túl.

244. §. A testvérek közötti nemi közösülés szintén a vérfertőztetés büntettét képezi, és két évig terjedhető börtönnel büntetendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ezen büntetés a testvérek közötti természetelleni fajtalanságra is alkalmazandó.

A bűnvádi eljárásnak csak a szülő vagy gondnok indítványára van helye.

A 242. §. eseteiben a bűntett hivatalból üldözendő és az azon szakaszban meghatározott büntetéssel büntetendő.

1. A 243. §. esete nemi közösülést (232. §. 6. jegyz.), vagy fajtalanságot (233. §.) feltételez; a 244. §. tényálladéka ezenfelül természet elleni fajtalanság által is (fitestvérek közt: 241. §.) létesülhet.

2. A 14 éven aluli leánynyal elkövetett közösülés megfertőztetés (236. §.) is lehet. Ez esetben a 243. §. sulyosabb büntetése megelőzi a 236. §. büntetését; viszont az utóbbié a 244. §. büntetését előzi meg. (95. §.)

3. A 232. vagy 233. §§-ban megh. módon véghezvitt vérfertőztetés a 235. §. alá esik.

4. A 18 éven aluli egyén csupán a 243. §. szerint marad büntetlen, a 244. §. esetében a 12. és 16. év irányadó. (83—85. §§.)

5. A vérfertőztetés ismétlése folytatólagos bűntett.

6. A 244. §. 3. bek. folytán a nagykorú testvérek vérfertőztetése nem büntethető, ha a szülők már elhaltak, s az illetők gondnokság alatt nem állanak. (Illés: Bt. II. köt. 253. l.)

4. Szemérem elleni bűntett.

245. §. A ki magát valamely nő férjének szinli, és a nőnek tévedését felhasználja, hogy azzal nemileg közösüljön: a szemérem elleni bűntett miatt három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

A bűnvádi eljárásnak csak a sértett nőnek vagy férjének indítványára van helye.

1. E bűntettet csak férfi és pedig férjes nő vagy férjtelen ellen követheti el; az utóbbi ellen pl. akként, hogy vele magát álpap által megesketteti. (Illés: Bt. II. k. 254. l.)

2. A bűntett a nemi részek egyesítése által (közösülés) van bevégezve.

3. A férjtelen nő helyett, ha 16. évét meg nem haladta (113. §.), törvényes képviselője terjesztheti elő az indítványt.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

5. Házasságtörés.

246. §. (Fb.) A házasságtörés, ha a miatt a házasság-felbontás, vagy az elválás jogerejű ítélet által kimondatott: három hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.

A házasság felbontása vagy az elválás iránt benyujtott kereset félbeszakitja az elévülést; az elévülés azonban az ítélet jogerőre emelkedésekor újra kezdetét veszi.

A bűnvádi eljárásnak csak a sértett házastárs indítványára van helye.

1. A házasságtörés alanya nem házas is lehet, ki a házas féllel közösül.
2. Az elkövetési cselekedet a közösülés. (232. §. 6. jegyz.) Ennek ismétlése bűnfolytatást állapit meg. Kisérlete nem büntethető. (65. §. 2. bek.)
3. A büntethetőség alaki és anyagi feltételei iránt lásd Illés: Bt. II. k. 255. l.
4. Az elévülés az utolsó házasságtörő közösülés napján veszi kezdetét, s a válóper megindításáig folyik. (2. bek.)
5. Illetékes a kir. járásbiróság. (É. T. 40. §. 1. pont.)

6. Csábítás büntette.

247. §. Azon szülő, a ki törvényes vagy természetes nőgyermekét mással nemi közösülésre, — úgyszintén az, a ki törvényes vagy természetes gyermekét mással nemi vagy természetelleni fajtalanság elkövetésére csábítja: a csábítás büntettét követi el, és öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

Ugyanezen büntetéssel büntetendő az is, a ki a gyámságára, gondnokságára, nevelésére, tanitására vagy felügyeletére bizott személyt ezen cselekményre csábítja.

1. A §. első bek. a szülő által elkövetett kerítést (lenocinium) helyezi büntetés alá.
2. E pont első esete az, hogy a szülő természetes vagy törvényes leányát mással nemi közösülésre (232. §. 6. jegyz.), —

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

második esete az, hogy fi- vagy leánygyermekét mással nemi vagy természetelleni fajtalanságra (233. és 241. §§.) csábítja.

3. A §. második bek. szerint a gyám stb. nemcsak kerítés, hanem önmaga által elk. közösülés vagy fajtalanság által is véghezviheti e bűntettet. (B. T. IV. 95. XVIII. 231. C.)

4. A 12 éven alóli leány elcsábítása a 232. vagy 233., illetőleg 235. §. alkalmazását vonja maga után. (Illés: Bt. II. k. 260. l.)

5. Testi sértés okozása esetén bűnhalmazat létesül. (B. T. IV. 95. XVIII. 235. C.)

7. Szemérem elleni vétség.

248. §. (Fb.) A ki fajtalanságot tartalmazó iratot, nyomtatványt vagy képes ábrázolatot nyilvános helyen kiállít, árul vagy terjeszt: a szemérem elleni vétséget követi el, és három hónapig terjedhető fogházzal és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

(T.) Az irat, nyomtatvány, vagy képes ábrázolat szerzője, készítője, nyomtatója, ha ennek többszörözése, terjesztése vagy nyilvános helyen kiállítása az ő tudtával történik: hat hónapig terjedhető fogházzal és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

249. §. (Fb.) A ki szemérmet sértő cselekmény nyilvános elkövetése által közbotrányt okoz három hónapig terjedhető fogházzal és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. Mindkét §. alkalmazhatásának feltétele a nyilvánosság (134. és 171. §§.) és közbotrány.

2. A 248. §. első bek. esete a fajtalan irat, stb. kiállítása, árulása vagy terjesztése. Ez akkor is a jbirósághoz tartozó vétség, ha tárgya nyomtatvány volt. (E. T. 40. §. 1. p.)

3. A 248. §. második esete, ha valaki nyomtatvány által (63. §.) követi el: sajtóvétség, — egyébként a kir. törvényszék hatásköréhez tartozik.

4. A 249. §. vétsége mindenkor a jbiróság hatásköréhez tartozik. (E. T. 40. 1. p.)

5. Szemérmet sértő kihágások iránt lásd a ktk. 81., 82. és 83. §-ait.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

8. Mellékbüntetés.

250. §. *Az ezen fejezet előbbi szakaszaiban megjelölt cselekmények, a mennyiben bűntettet képeznek, a megállapított büntetéseken fölül hivatalvesztéssel is büntetendők.*

Nem alkalmazható e §. a 241., 243., 246., 248. és 249. §-ok vétségi eseteiben.

XV. FEJEZET.

KETTŐS HÁZASSÁG.

251. §. *A ki érvényes házassági kötelékben lévén, ismét házasságra lép, úgyszintén azon nem házas is, ki tudva oly egyénnel házasságot köt: a kettős házasság bűntettét követi, el és három évig terjedhető börtönnel büntetendő.*

Az pedig, a ki a vele házasságra lépő felet az előbbi kötelék fennállására nézve tévedésbe ejtette: öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

252. §. *Azon lelkész, a ki tudva, hogy a megkötni szándékolt házasság kettős házasság, a feleket összeadja: öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.*

253. §. *Azon lelkész, kit a kettős házasság megkötése körül gondatlanság terhel: vétség miatt egy évig terjedhető fogházzal büntetendő.*

1. A kettős házasság alanya házas és nem házas egyiránt lehet. A 70. §. tehát ki van zárva.

2. A lelkész tudatos közreműködése a 252. §. nélkül bünsegítés (69. §. 2. p.) volna. A gondatlan közreműködés (253. §.) a dolog természeténél fogva önálló vétség.

3. «Érvényes házasság» az, a mely az illető felekre nézve érvényes (bel- vagy külföldi) törvények szerint jött létre. A magyar állampolgárnak, habár külföldön kötött, polgári házassága nem érvényes.

4. A házasság alaki és anyagi érvényességének feltételéről lásd Illés: Bt. II. k. 269. és 270. l.

5. Vajjon érvényes volt-e az előbbi házasság: ezt kétség

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

esetén, mint præjudiciális kérdést (109. §.) az illetékes bíróságnak kell eldönteni. (B. T. XIX. 231. C.)

6. Az új házasságnak a törvényes alakszerűségek között kell megköttetnie, mert különben házasságról egyáltalában nem, és így kettős házasságról sem lehet szó.

7. E bűntett az új házasság megkötése által van bevégezve. Az elválás nem szükséges. A kisérletről lásd Illés: Bt. II. k. 272. l.

8. A 251. §. 2. bek. rendszerint alkalmazható, ha vádlott fennálló házasságát elhallgatta, magát pl. nőtlennek adva ki (B. T. VIII. 215. XIV. 137 XXIII. 20. XXIV. 265. C.), míg más nézet szerint a rászedett félnek tudnia kell a másik fél házasságáról, s az utóbbinak ez iránt kellett azt tévedésbe ejtenie. (B. T. VIII. 56. XVI. 121. XXIII. 25.)

9. Az érvényes házasság fennállása alatt több új házasság kötése anyagi halmazatot állapít meg.

10. Az elévülés az *55. sz. döntvény* szerint az utóbbi (vagyis a kettős) házasság megszünésének napján veszi kezdetét. (B. T. XII. 100.)

11. Az unitárius egyházi bíróság által felbontott házasságot illetőleg lásd a *61. sz. döntvényt*. (Illés: Bt. II. k. 276. l.)

XVI. FEJEZET

A CSALÁDI ÁLLÁSRA VONATKOZÓ BŰNTETTEK ÉS VÉTSÉGEK.

1. A gyermek családi állása elleni bűntettek.

254. §. *A ki valamely gyermeket más családba csempész, kicserél, elsikkaszt, eltitkol, rendszerint járt helyre kitesz, vagy bármely más módon családi állásától megfoszt, vagy ezen állását megváltoztatja: a családi állás elleni bűntettet követi el, és egy évig terjedhető börtönnel büntetendő.*

Ha pedig a cselekmény nyerészkedési szándékból követtetett el: öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

1. E bűntettek passziv alanya csak gyermek, némely esetben csak kisded lehet. A kor meghatározása a birótól függ, de a 7. év némi támpontúl szolgál. (Illés: Bt. II. k. 283. l.)

2. Az ide tartozó bűntettek: a gyermekcsempészet, — a gyermekkicserélés, — a gyermeksikkasztás, — a gyermek

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

eltitkolása, — a kitétel, — s a családi állás megváltoztatása más módon.

3. A gyermekcsempészetről, kicserélésről és eltitkolásról lásd a törvény indokolását. (Illés: Bt. II. k. 281. l.)

4. A gyermeksikkasztás határos a gyermekrablással. (317. §.)

5. A kitétel ez esetben csupán a gyermek családi állását, míg a 287. §. esetében életét veszélyezteti.

6. A családi állás e. bűntett más módja pl. a családi állás kimutatásának meghiusítása (suppressio), s a törvényes gyermek beiratása törvénytelen gyanánt. Az utóbbi eset a 400. §-sal határos. (Illés: Bt. II. k. 285. l.)

7. Az elévülés a jogsértő állapot megszűnésekor veszi kezdetét.

2. Érvénytelen házasság csalárd megkötése.

255. §. *A ki a házasság megkötésénél a másik fél előtt valamely bontó akadályt elhallgatott, vagy a másik felet oly tévesztés által birta a házasság megkötésére, mely miatt az felbontatott vagy semmisnek nyilvánittatott: a családi állás elleni bűntettet követi el, és két évig terjedhető börtönnel büntetendő.*

Ezen bűntett miatt csupán a sértett fél indítványára van helye a bűnvádi eljárásnak.

256. §. *Azon lelkész, a ki tudva, hogy olyan akadály forog fenn, mely miatt a házasság felbontható vagy semmis, a feleket mégis összeadja: három évig terjedhető börtönnel büntetendő.*

257. §. *Azon lelkész, a kit olyan házasság megkötésénél, mely fenforgó akadály miatt felbontható vagy semmis, gondatlanság terhel: vétséget követ el, és hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.*

1. A jelen eset alanya csupán az egyik házas fél lehet. A szándékosan közreműködő lelkész a 256. §. nélkül bűnsegéd volna.

2. Az elkövetés egyik módja: a létező bontó akadály elhallgatása, — a másik: valakinek reábirása oly házasságra, mely a megtévesztés miatt felbontatott vagy semmisnek nyilváníttatott. A két módozat közti különbségről lásd Illés: Bt. II. k. 288. l.

3. A bűntett a házasság csalárd megkötése által van bevégezve; szükséges azonban, hogy a házasság az elhallga-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tott bontó akadály vagy a másik fél pozitiv megtévesztése miatt feloldassék vagy semmisnek nyilváníttassék.

4. Az indítványozás határideje a házasság feloldásának vagy megsemmisítésének napján veszi kezdetét.

5. A 256. §. bűntettes a 257. §. vétsége önállóan, a 255. §. bűntette nélkül is létesülhet. (Illés: Bt. II. k. 290. l.)

3. Házassági akadály eltitkolása a lelkész által.

1868. évi LIII. tcz. 10. §. *Ha a háromszori kihirdetés megtörtént, de valamelyik fél lelkésze vonakodnék kiadni az elbocsájtó levelet: a házasulandó felek részéről két tanu nála megjelenvén kérik tőle az elbocsájtó levél kiadását, melynek megtagadása esetében a tanuk egyike azon kérdést intézi a lelkészhez, hogy a szándékolt egybekelés ellen jelentetett-e be akadály vagy nem? A lelkész által e kérdésre adott vagy megtagadott válaszról a tanuk bélyegmentes bizonyítványt adnak, mely teljesen pótolja az elbocsájtó levelet.*

A netalán bejelentett akadály eltitkolásáért a lelkész a saját egyházi hatósága által reá szabható fenyitéken kivül 500 forintig terjedhető birsággal és fél évig terjedhető fogsággal büntetendő. (É. T. 5. és 39. §§.)

1. E vétség szintén a családi állást veszélyezteti.

2. Alanya a hirdető lelkész oly esetben, midőn az esketést más teljesíti. A büntethetőség feltétele a szándék. (75. §.)

3. Pénzbirság helyett pénzbüntetés, fogság helyett fogház értendő.

XVII. FEJEZET.

A RÁGALMAZÁS ÉS A BECSÜLETSÉRTÉS.

1. Rágalmazás.

258. §. (Jb.) A rágalmazás vétségét követi el, és hat hónapig terjedhető fogházzal és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a ki valakiről, többek jelenlétében, vagy több, habár nem együtt levő

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

személy előtt olyan tényt állít, mely — valódisága esetében — az ellen, a kiről állíttatott, a büntető eljárás megindításának okát képezné, vagy azt a közmegvetésnek tenné ki.

259. §. *Egy évig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő a rágalmazás: ha a rágalmazó állítását nyomtatvány vagy nyilvánosan kiállított képes ábrázolat által tette közzé vagy terjesztette.*

260. §. *Rágalmazást követ el, és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő: a ki mást, valamely hatóság előtt, büntethető cselekmény elkövetésével vádol, ha vádja valótlannak bizonyul, és a hamis vád bűntette vagy vétsége fenn nem forog (227. §.).*

1. A rágalmazás közönséges (258. és 259. §§.) és hatóság előtti. (260. §) Lásd még a 262. és 273. §§-at.

2. Mennyiben lehet rágalmazást jogi személy ellen elkövetni: ez iránt lásd Illés: Bt. II. k. 300. l.

3. A tény valóban megtörtént dolgot jelent; itt azonban rendszerint csak ilyen tény ráfogásáról, valótlan, költött vagy elferdített tényről van szó. (7. jegyz.)

4. A cselekmény indokaira vagy céljaira vonatkozó u. n. belső tény is tárgya lehet a rágalmazó állításnak. (Illés: Bt. II. k. 301. l.)

5. Állítás nemcsak a rágalom kohólása, hanem terjesztése is. (Anyaggy. II. k. 455. l.) Alakja szóbeli, irásbeli, jelképies vagy sajtó utján való közlés lehet.

6. Büntető eljárás alatt a fegyelmi eljárás is értendő. A közmegvetésről s ezzel kapcsolatban a kereskedő hitelét sértő rágalmazásról lásd Illés: Bt. II. k. 303., 304. l.

7. Jogilag valótlan az egyébként való állítás is, ha azt bebizonyítani nem szabad. (264. §.)

8. Több személy alatt a *32. sz. döntvény* szerint legalább három személy értendő. (B. T. VIII. 179.) Mennyiben lehet rágalmazást levélben, levelezőlapon, táviratban, vagy irásbeli beadványban elkövetni: ez iránt lásd Illés: Bt. II. k. 305. l.

9. Egy személy rágalmazása több összefüggő állítással csak egy, több személy sértése egy állítással több rágalmazást állapít meg.

10. A 258. §. esetében elsőfokúlag (a 269—272. §§. kivételével) a kir. járásbiróság (É. T. 40. §. 2. pont), másodfokúlag a kir. Tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

11. A sajtó útján elk. rágalmazás (259. §.) tényálladéka

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ugyanaz, mint a közönségesé. E vétség speciális kellékeiről, valamint a sajtóügyi eljárásról lásd Illés: Bt. II. k. 310. l.

12. A 260. §. vétsége lényegileg nem más, mint gondatlan hamis vád. A büntethetőség feltételei tehát, a rosszhiszeműség kisebb fokától eltekintve itt is ugyanazok, mint a hamis vádnál.

13. A rosszhiszeműség itt abban áll, hogy a vádló felületes és jelentéktelen gyanú alapján tett feljelentést és így e részben könnyelműen járt el. (Illés: Bt. II. k. 316. l.) A jóhiszemű vádló fölmentendő, habár vádja valótlannak bizonyult is be. (B. T. XII. 200. XX 349.)

14. A 260. §. mint kiegészítése a 227. §-nak, a 262. és 263. s a 269–272. §§. eseteiben nem alkalmazható. (Illés: Bt. II. k. 330., 336., 349. l.).

15. E §. esetében elsőfokúlag a kir. Törvényszék itél. (É. T. 39. §)

2. Becsületsértés.

261. §. (Fb.) A ki más ellen meggyalázó kifejezést használ, vagy meggyalázó cselekményt követ el, a mennyiben a 258. §. esete fenn nem forog: a becsületsértés vétségét követi el és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel; ha pedig a meggyalázó kifejezést a 259. §-ban megjelölt módon tette közzé, vagy terjesztette: három hónapig terjedhető fogházzal és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha a cselekmény testi sértést képez az arról rendelkező törvény lesz alkalmazandó.

1. Becsületsértésről szólnak még a 262. és 273. §§.

2. Becsülets. passziv alanya a gyermek, a büntetett egyén, az alárendelt hivatalnok, a házastárs és a kollektiv egység is lehet. A gazda sértéséről cselédé irányában lásd az 1876. évi XIII. tcz. 45. és 46. §-ait.

3. A meggyalázó kifejezés az emberi méltóság lealacsonyítására, a hirnév csorbítására, s a hivatáshoz szükséges tulajdonságok kicsinylésére vonatkozhatik. A rágalmazó állítás is csak becsületsértést állapít meg, ha nem nyilvánosan (258. §. 8. jegyz.) történt.

4. A meggyalázás közvetlen, vagy közvetett, feltételes, vagy feltétlen, egyenes vagy példázó, — továbbá szóval vagy irásban, illetőleg nyomtatvány útján (63. §.) kifejezett lehet.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

(Illés: Bt. II. k. 321. és 322. l.) Az utóbbi esetben a becsület. sajtóvétség

5. A meggyalázó cselekmény a tettleges és jelképies becsületsértést jelöli meg.

6. A tettleges becsület. a szülőbántalmazást is átfoglalja, A mennyiben kölcsönös: a verekedés kihágásával (ktk. 75. §.) határos. (Illés: Bt. II. k 323. l.)

7. Alanyi szempontból elég a sértés tudata. A sértés czélzata (animus iniuriandi) nem szükséges.

8. A becsület. szubszidiárius helyet foglal el a 165., 192., 258. és 301. §§. eseteivel szemben; viszont a Ktk 46. §-ának kihágását a becsület. abszorbeálja,

9. Elsőfokúlag (a sajtóvétség s a 269—272. §§. eseteinek kivételével) a kir. járásbiróság (É. T. 40. §. 2. pont), másodfokúlag a kir. Törvényszék itél. (1883. évi VI tcz. 1. §.)

3. Hatóságok, stb. nyilvános sértése.

262. §. A törvény által alkotott testületek, hatóságok, vagy azok küldöttségei, tagjai ellen, habár nem nyomtatvány által elkövetett nyilvános rágalmazás vagy becsületsértés: egy évig terjedhető fogházzal és kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. A rágalmazás és becsületsértés fogalma itt is a 258. és 261. §§-on alapul.

2. Törvény által alkotott testület pl. az országgyülés, delegáczió, törvényh. közgyülés, keresk. és ügyvédi kamara választmánya stb.

3. Hatóság iránt lásd a 164. §-t. Idetartoznak az illető hatóságok küldöttségei es választmányai is, továbbá az egyházi hatóságok, a mennyiben közigazgatási vagy birói funkcziót teljesítenek. (Anyaggy. II. k. 467. l.)

4. A hatóság tagjai azok, a kik közvetlen részesei a közhatalom gyakorlatának. (Illés: Bt. II. k. 328. l.) Ilyenek tehát: a közs. előljárók, a közs. biró és jegyző is, valamint pl. a közgyám. A közrendőrök a *67. sz. döntvény* szerint nem tagjai, hanem csak közegei a hatóságnak. (B. T. XVI. 193.) Lásd még a 166. §-t.

5. Nyilvánosság alatt ez esetben a 171. §-nak megfelelő nyilvánosság értendő. (Illés: Bt. II. k. 329. és 330. l.)

6. Nem alkalmazható e §., ha a rágalm. vagy becsülets. nem vonatkozik a közhivatalnok hivatali kötelességeire. (Bt. XV. 296. C.).

7 Az eljárás a 269 - 272. §§. eseteiben az illető hatóság

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyülési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vagy közhivatalnok felhatalmazása vagy kívánsága folytán hivatalból indítandó meg.

8. Elsőfokúlag a kir. Törvényszék itél. (É. T. 39. §.)

4. Valódiság kifogása.

263. §. Rágalmazás és becsületsértés esetében az állított tény, illetőleg kifejezés valódiságának bebizonyitása meg van engedve, ha:

1. a sértett közhivatalnok vagy hatóságnak tagja, s az állitás vagy kifejezés hivatásának gyakorlatára vonatkozik;

2. a büntető eljárás, az állított tény miatt, az állitás idején már meg volt inditva;

3. az állított tény jogérvényes itéletben valódinak mondatott ki;

4. a sértett fél annak megengedését a biróság előtt maga kivánja;

5. a vádlott igazolja, hogy állitásának czélja a közérdek vagy jogos magánérdek megóvása vagy előmozditása volt.

Az állitás vagy kifejezés valódiságának bebizonyitása a vádlott büntetlenségét eredményezi.

264. §. Az állitás vagy kifejezés valódisága bebizonyitásának nincs helye, és az még a sértett fél kivánatára sem engedhető meg:

1. ha a rágalmazás vagy becsületsértés a 272. §-ban megjelölt személyek valamelyike ellen követtetett el;

2. ha az állitás vagy kifejezés olyan cselekményre vonatkozik, mely csak a sértett fél inditványára vonható bűnvádi eljárás alá, és az erre jogosított (113. §.) ilyen inditványt nem tett vagy azt visszavonta;

3. ha az állított tényre nézve jogérvényes felmentő itélet, vagy megszüntetési határozat hozatott;

4. ha az állitás vagy kifejezés a családi élet viszonyaira vonatkozik vagy a női becsületet támadja meg.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

265. §. Annak bizonyítása, hogy az állított tény köztudomásu, szintén nem engedhető meg.

1. A rágalmazás itt nem vonatkozik a 260. §. esetére. (Illés: Bt. II. k. 335. l.)

2 A valódiság bebizonyítása általában meg van engedve, ha ezt a sértett fél maga kivánja, vagy ha a sértő állítás oka a köz- vagy jogos magánérdek volt. (263. §. 4. és 5. p.) Kivételeket ezzel szemben csak a 264. § állapit meg.

3. A valódiság bebizonyításának különös okait a 263. §. 1—3. pontjai sorolják fel. Ezek alkalmazásánál is figyelembe veendő azonban egyfelől ugyane §. 5. pontja, másfelől a 264. §.

4. Büntető eljárás megindítása (2. pont) iránt lásd a 228. és 229. §§. 11. jegyzetét.

5. A 264. §. 1. és 2. pontja iránt lásd a törvény indokolását. (Anyaggy. II. k. 455—457. l.)

6. E §. 3. pontja nem zárja ki azt, hogy a fegyelmi ügyben hozott felmentő itélet ellen a büntetendő cselekményre vonatkozó állítás valódisága bebizonyíttassék. (B. T. XIX. 6. C.)

7. A 265. §. nem tiltja meg a birónak, hogy a köztudomású tényt figyelembe vegye.

5. Rágalmazás vagy becsületsértés hatóság előtti ügyben.

266. §. Rágalmazás vagy becsületsértés miatt bűnvádi eljárásnak nincs helye: ha a tény vagy a gyalázó kifejezés a hatóság előtt folyamatban levő ügyben, ezen ügyre és az ügyfelekre vonatkozólag, tárgyalás alkalmával szóval vagy az ügyiratokban állittatik, illetőleg használtatik; vagy ha a becsületsértő következtetések az ügyben felmerülő tényekből vagy körülményekből származtatnak.

Ezen intézkedés mindazonáltal nem zárja ki az ügyvéd, illetőleg közjegyző elleni fegyelmi eljárást, sem a rágalmazó vagy becsületsértő kifejezések megtorlása iránt más törvényekben foglalt intézkedések alkalmazását.

1. E §. nem terjed ki a 260. §. esetére

2 Hatóság iránt lásd a 262. §. 3. jegyzetét.

3. Ügyfelek alatt a felek képviselői, névszerint az ügyvédek is értendők. Ha a sértés nem a tárgyalás alatt levő

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ügyre, hanem csak az ügyfél személyére vonatkozik: e §. ki van zárva.

4. A tanu vagy az eljáró hatósági tag sértése nem esik a jelen §. alá

5. A rágalmazás vagy becsületsértés miatt tett feljelentést nem lehet a jelen §. alapján visszautasítani, hanem érdemlegesen kell elintézni. (B T. XXIII. 15. K. T.).

6. Az ügyvéd és közjegyző elleni fegyelmi eljárás iránt lásd a 220.. §. 3. jegyzetét. Rendbüntetést az 1868. évi LIV. tcz. 118., az 1877. évi XXI. tcz. 37 , az 1886. évi XXII. tcz. 54. és 60., az 1887. évi XXVIII. tcz. 2 §-ai, továbbá a jb. elj. 85. és a kh. elj. 72. §-ai állapítanak meg. A nem ügyvéd rendbüntetéséről bűnügyi beadványában elkövetett sértése miatt a *8. sz. döntvény* intézkedik. (B. T IV 161.)

6. Praejudiczialis ügy.

267. §. *Ha az állított tény miatt büntető vagy fegyelmi eljárás indittatott meg, mielőtt még a rágalmazás vagy becsületsértés tárgyában a bíróság jogérvényes ítéletet hozott: ez utóbbi iránti eljárás mindaddig felfüggesztendő, míg az annak alapját képező tény miatt folyamatba tett büntető vagy fegyelmi eljárás be nem fejeztetett.*

1. Ha a folyamatba tett ügyben az állított tény valódisága bebizonyult: vádlott a rágalmazási ügyben épp úgy felmentendő, mintha a 263. §. alapján ő maga eszközölte volna a bizonyítást.

2. Nemcsak a birósági, hanem a közigazgatási ügy is oka lehet a rágalmazás miatt indított eljárás felfüggesztésének. Erre vonatkozik a *35. sz. döntvény*. (B. T. VIII. 243.)

7. Indítvány, felhatalmazás, kivánat.

268. §. *A jelen fejezetben meghatározott büntetendő cselekmények miatt csak a sértett fél indítványára indítható meg a bűnvádi eljárás.*

269. §. *Ha a rágalmazás vagy becsületsértés az országgyülés, annak valamelyik háza, a horvát-szlavon-dalmát országgyülés, azoknak bizottsága, vagy a közös-ügyek tárgyalására kiküldött bizottságok, azok egyike, vagy valamelyikének küldöttsége*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ellen követtetik el: a bűnvádi eljárás hivatalból, de csak azon országgyülés, ház vagy közösügyi bizottság felhatalmazása folytán indítványozható, mely megsértetett, vagy a sértett bizottságot, illetőleg küldöttséget megválasztotta.

270. §. Hivatalból van helye a bűnvádi eljárás megindításának, ha:

1. hatóság vagy annak küldöttsége ellen (271. §.), vagy

2. közhivatalnok ellen hivatali kötelességeire vonatkozólag állíttatott olyan tény, mely valódisága esetében bűnvádi vagy fegyelmi büntetést vonna maga után;

3. a rágalmazás vagy a becsületsértés a közös hadsereg, a hadi tengerészet, a honvédség vagy pedig ezeknek valamelyik önálló része ellen követtetett el.

Ha a rágalmazás vagy becsületsértés valamelyik magyar kir. miniszter, vagy cs. és kir közös miniszter ellen hivatalos eljárására vonatkozólag követtetik el: a bűnvádi eljárás csak a sértett miniszter; ha pedig az az egész kormány ellen követtetik el: csak a minisztertanács; a 3. pontban megjelölt esetekben pedig: a közös hadügyminiszter, illetőleg a honvédelmi miniszter felhatalmazása folytán indítványoztathatik.

271. §. Bíróságok, bírák, bírósági hivatalnokok, a kir. ügyészségnek vagy tagjainak hivatali kötelességeire vonatkozó olyan állítás miatt, mely valódisága esetében azok ellen bűnvádi vagy fegyelmi büntetést vonna maga után: a bűnvádi eljárás rágalmazásért csak hivatalból, és az igazságügyminiszter felhatalmazása folytán indítható meg.

272. §. Ha a rágalmazás vagy becsületsértés

1. külföldi uralkodó vagy államfő ellen;

2. valamely külállamnak Ő Felségénél felhatalmazott követe vagy ügyviselője (Chargé d'affaires) ellen követtetik el: a bűnvádi eljárás, az illető állam, vagy követnek, illetőleg ügyviselőnek diplomácziai

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

úton kijelentett kívánatára, hivatalból indítandó meg.

1. A 268. §. a szabályt állítja fel, a 269—272. §§. a kivételeket határozzák meg.

2. A 268. §. szerint az elj. megindításának alapja a magánindítvány (110—116. §§.), a 269—271. §§. eseteiben a felhatalmazás, a 272. §. esetében a kívánat.

3. A rágalmazás és becsületsértés mindegyik esete lehet indítványi vagy felhatalmazási vétség. Kivétel a 260. §. vétsége, a mely mindenkor indítványi. (Illés: Bt. II. k. 350. l.).

4. A 262. §. esete rendszerint felhatalmazási vétség; indítványi csak akkor, ha valaki a 270. §. első és második pontjai és a 271. §-ban megjelölt hatóság vagy közhivatalnok ellen nyilvános becsületsértést követ el.

5. Mennyiben lehet a becsületsértés a 270. §. 1. és 2. p. és a 271. §. esetében indítványi vétség: ez iránt lásd Illés: Bt. II. k. 351. l.

6. A felhatalmazási vétségek a hivatalból üldözendő deliktumok közé tartoznak. A 110—116. §§. tehát ezekre nem alkalmazhatók.

7. A felhatalm. vétségek eseteiben a kir. ügyész képviseli a vádat. Ennek részére a felhatalmazást, esetleg a kir. főügyész megkeresése által a kívánatot diplomácziai úton, az igazságügyi, illetőleg a külügyminiszter közbejöttével kell kieszközölni.

8. A felhatalmazást, illetőleg kívánatot, a 269., 271. és 272. §§. s a 270. §. 3. pontja és utolsó bek. eseteiben a megjelölt hatóságok vagy hivatalos személyek adhatják meg, illetőleg jelenthetik ki.

9. A *22. sz. döntvény* szerint a 270. §. 1. és 2. pontja eseteiben is csupán a közvádló indítványozhatja a bűnvádi eljárást, a felhatalmazást azonban a 2. pont esetében úgy a sértett közhivatalnok, mint felettes hatósága megadhatja. (B. T. VI 217. C.)

10. A kir. ügyész felhatalmazását a sértett félnek a bírósághoz intézett feljelentése vagy kérelme nem pótolja. (B. T. XV. 301. C.)

8. Holtak rágalmazása, vagy sértése.

273. §. Holtak ellen elkövetett rágalmazás és becsületsértés is a jelen fejezet szabályai szerint büntetendő.

A bűnvádi eljárás megindítása azonban csak a megholtnak gyermekei, szülői, testvérei vagy házastársa által indítványozható.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ezen szabály alkalmazandó azon esetben is: ha a rágalmazott vagy sértett a rágalmazás vagy becsületsértés elkövetésekor még életben volt, de a bűnvádi eljárás megindítását halála előtt nem indítványozta.

1. E §. a 140. és 141. §§-ban felsorolt személyekre is kiterjed.

2. Az indítványra jogosított rokonok törvényes vagy törvénytelen származása nem tesz különbséget. (Illés: Bt. II. k. 359. l.)

3. A valódiság kifogása rendszerint ki van zárva, mert a 263. §. 5. pontja itt alig alkalmazható.

4. A körülményekhez képest e §. eseteiben is majd a kir. jbiróság vagy törvényszék, majd az esküdtszék itél.

9. Kölcsönös rágalmazás és becsületsértés.

274. §. Kölcsönös rágalmazás vagy becsületsértés esetében mindaddig, míg az egyik fél indítványára megindított bűnvádi eljárás befejezve nincs, jogában áll a másik félnek is az ellene elkövetett sértés miatt a bűnvádi eljárást megindítani, habár az elévülés határideje már lejárt volna. (112. §.)

275. §. Nyomban viszonzott kölcsönös becsületsértés esetében, a bíróság, a bűnösségnek megállapítása mellett a büntetés alul mindkét felet, vagy csak azok egyikét felmentheti.

1. E §§. nem terjednek ki a 160. §. esetére.

2. A sérelem kölcsönösségéhez nem szükséges az időbeli egység vagy közelség, hanem a sérelmek tárgyi és személyes összefüggése.

3. Az elévülés (106. §.) kölcsönös sértés esetén is kizárja a 274. §. alkalmazhatását.

4. A viszonvádat a tárgyalás befejezéséig és pedig kifejezetten kell előterjeszteni. (J. b. elj. 83. §.)

5. A kölcsönös sértés nyomban viszonzott akkor is, ha nem ugyan rögtön, de a legelső kinálkozó alkalommal viszonoztatott. (Pld. sajtó útján.)

6. A 275. §. alapja a sértések kölcsönös beszámítása (kompenzáczió) lévén, e §. viszonvád nélkül is alkalmazható.

7. A 275. §. alapján az is kérheti a felmentést, kinek a 113. §. folytán nincs joga az indítvány előterjesztésére.

8. A bp. kir. T. első sz. döntvénye szerint az, a kit jbiróság a 261. §. alapján elitélt, a 275. §. alapján pedig a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

büntetés alól felmentett, nem felebbezhet a tvszék oly ítélete ellen, melylyel az 200 frton alóli pénzbüntetésre ítélte. (B. T. XVII. 142.)

10. Az indítványozási jog kiterjesztése.

276. §. Ha magánfél indítványára indíttatott meg a bűnvádi eljárás (113. §.), és az indítványát visszavonta, vagy a vádlott jogérvényesen felmentetett: az utóbbi a rágalmazás miatt, a mennyiben a hamis vád esete fenn nem forogna, a visszavonás vagy felmentés napjától számítandó három hó alatt indíthatja meg vádlója ellen a bűnvádi eljárást.

1. E §. nem kölcsönös sértésre, hanem oly személy alaptalan bevádlására (260. §.) vonatkozik, a ki a másik ellen sértést nem követett el.

2. Tárgya ez intézkedésnek rágalmazás vagy becsületsértés miatt a hatóságnál tett alaptalan panasz. A dolog természetéből folyik, hogy az alaptalan panasz megtorlását czélzó indítványozási jog csak azon a napon veheti kezdetét, a melyen az alaptalanul vádolt személy ellen indított ügy véget ér. (Illés: Bt. II. k. 364. l.)

11. Az ítélet közzététele.

277. §. Rágalmazás és becsületsértés miatti elitéltetés esetében a sértett félnek kívánatára megrendelendő: hogy az ítélet egész terjedelmében, indokaival együtt, az elitéltnek költségére, azon vidéknek, hol a büntetendő cselekmény elkövettetett, valamelyik lapjában, és ha ott lap nem jelenik meg, a sértett fél által megjelölt belföldi lapban tétessék közzé.

Ezen kívánság a tárgyalás folyama alatt fejezendő ki.

Ha pedig a büntetendő cselekmény időszaki nyomtatványban követtetett el: az ítélet indokaival együtt, ugyanazon nyomtatványnak a jogérvényes ítélet kihirdetése vagy kézbesítése után megjelenő első száma elején teendő közzé.

1. Lásd a 231. §-hoz tett megjegyzéseket.

2. A §. 3. bek. nem terjed ki az időszaki nyomtatványok-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tól különböző nyomtatványokban (könyv, röpirat) elkövetett becsületsértésre.

3. Az időszaki nyomtatványban elkövetett sértés esetén az 1848. évi XVIII. tcz. 35. §-a folytán a marasztaló ítélet hivatalból s az illető lap által ingyen közlendő. (Illés: Bt. II. k. 367. l.)

XVIII. FEJEZET.

AZ EMBER ÉLETE ELLENI BŰNTETTEK ÉS VÉTSÉGEK.

1. Gyilkosság és szándékos emberölés.

278. §. A ki embert előre megfontolt szándékból megöl: a gyilkosság bűntettét követi el, és halállal büntetendő.

279. §. A ki embert szándékosan megöl, ha szándékát nem előre fontolta meg: a szándékos emberölés bűntettét követi el, és tiz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

280. §. Életfogytig tartó fegyházzal büntettetik a szándékos emberölés: ha azt a tettes, felmenő ágbeli törvényes rokonán, házastársán, több emberen, törvénytelen gyermek saját anyján, vagy törvényesítés esetében természetes atyján követte el.

281. §. Ha a szándék a tettesnek erős felindulásában keletkezett, és rögtön végre is hajtatott: az emberölés tiz évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

Ha pedig az erős felindulást az okozta, hogy a megölt személy a tettest vagy hozzátartozóit jogtalanul súlyosan bántalmazta vagy megsértette, és az emberölés ezen felindulásban rögtön végre is hajtatott: a büntetés öt évig terjedhető börtön leend.

Felmenő vagy lemenő ágbeli rokonnak vagy házastársnak erős felindulásban elkövetett megölése: öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

1. Az ember büntetendő megölése szándékos (278—282. és 284. §§.) és nem szándékos (290., 291., 306—309. §§.) lehet.

2. Az ember szándékos megölése: gyilkosság (278. §.) vagy szándékos emberölés. (279—281. §§.) Az utóbbinak kü-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lönös fajai: a beleegyező megölése (282. §.), s a gyermekölés. (284. §.)

3. Az emberölés tárgya az élő ember, születése pillanatától haláláig. A méhmagzat megölése: magzatelhajtás. (285. és 286. §§.)

4. Az emberölés megállapíthatásának tárgyi alapja a megölt egyén holtteste. Ennek hiányában rendszerint csak kisérlet állapítható meg. (B. T V 178. C.) A kivételeket lásd Illés: Bt. II. k. 382. l.

5. Az ölés eszköze bármi, pl. pszichikai behatás is lehet, feltéve, hogy a cselekmény és az eredmény közt megvan az okozatosság. (Illés: Bt. II. k. 382. l.) Teljesen alkalmatlan eszközzel az ölést megkisérelni sem lehet; a használt eszköz vagy szer elégtelen volta azonban még nem teszi azt alkalmatlanná. (385. l.)

6. A bevégzés, kisérlet és részesség iránt lásd Illés: Bt. II. k. 383—387. l.

7. Az előkészület csak akkor büntethető, ha gyilkosságra való szövetkezéssel (288. §.) párosul.

8. A gyilkosság intenczionális eleme: a præmeditácziö. (Illés: Bt. II. k. 387—391. l.), a szándékos emberölésé ennek, vagyis az előre megfontolásnak hiánya. (397. és 398. l.) Az utóbbit nem zárja ki a hosszabb ideig tartó előkészület és elhatározás, ha különben a præmeditációhoz szükséges lelki nyugalom hiányzott. (B. T. II. 196. VII. 208. IX. 210. X. 72. XI. 372. XIV. 512. C.)

9. A meg nem fontolt szándék specziális faja az erős felindulásban keletkezett és rögtön végrehajtott szándék. (281. §.) Az erős felindulást rendszerint a megölt vagy megölni szándékolt egyén jogtalan magatartása idézi elő. (Illés: Bt. II. k. 399. l.)

10. Az ölési szándék bizonyításáról a használt eszköz alapján lásd Illés: Bt. II. k. 391. és 403. l.

11. Több ember megölése rendszerint bűnhalmazat; a 280. §. szerint azonban összefoglalt bűntett. A több ember itt kettőt jelent. (B. T. XVI. 369. XVIII. 309. XIX. 380. XX. 204.)

12. A rablással kapcsolatos sz emberölés is összefoglalt bűntett (349. §.)

2. Beleegyező megölése.

282. §. A ki valakinek határozott és komoly kívánsága által biratott arra, hogy őt megölje: három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

1. A beleegyezésnek pozitiv felhívásban (kivánság) kell állnia. A hallgatólagos beleegyezés nem elég.

2. A kivánság nyilvánítása azonban konkludens cseleke-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

detekben is állhat, midőn t. i valaki félre nem érthető jelekkel kivánja megöletését.

3. A tettesnek éppen a megölt kivánsága folytán kellett magát az ölésre elhatároznia. Ha ezt egy harmadik személy igérete folytán tette: a jelen §. nem alkalmazható, habár a megölt beleegyezett élete kioltásába.

3. Részesség öngyilkosságban s az amerikai párbaj.

283. §. Három évig terjedhető fogházzal büntetendő az: a ki valakit az öngyilkosságra rábir, vagy e czélra annak tudva eszközöket vagy szereket szolgáltat.

Ha pedig két személy kölcsönösen megegyezett az iránt, hogy előre meghatározott módon a sorstól tétessék függővé, hogy közülök melyik váljék öngyilkossá, s ennek következtében az öngyilkosságra irányzott cselekmény végre is hajtatott, de a halál nem következett be: mindkettőre egy évtől öt évig terjedhető államfogház; ha pedig a halál bekövetkezett: az életben maradottra öt évtől tiz évig terjedhető államfogház állapitandó meg.

1. A reábirás egyértelmű a felbujtással. (69. §. 1. p.)

2. A segélynyujtás (eszközök vagy szerek szolgáltatása) itt szükebb értelmű, mint a 69. §. 2. pontjában. E tekintetben a jelen §. szorosan magyarázandó.

3. Az öngyilkosságban való részesség, mint önálló vétség, az abban való további részességet (69. és 70. §§.) nem zárja ki.

4. A §. 2. pontjának tárgya az amerikai párbaj. Ennek büntethetőségéhez az öngyilkosság tettleges megkezdése szükséges. E nélkül a megállapodás büntetlen.

4. Gyermekölés.

284. §. Azon anya, a ki a házasságon kivül született gyermeket a szülés alatt, vagy közvetlenül a szülés után, szándékosan megöli: öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

1. E bűntett alanya csak az anya lehet, a ki házasságon kívüli gyermeket szült.

2. Házasságon kívül született gyermek az, a ki törvény-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

telen nemzésből származik s utólagos házasság által törvényesítve nincs. (Illés: Bt. II. k. 411. és 412. l.) Ezzel ellentétben az *5. sz. döntvény* a házasság tényleges fennállásán kívüli születést veszi alapul. (B. T. IV. 113.)

3. Hogy élve született-e a megölt gyermek: ezt a szakértők állapítják meg (Tüdőpróba.) Az életképesség nem szükséges a tényálladékhoz; ha azonban elhajtás folytán koraszülés történt, s a gyermek ennek folytán halt meg: ez nem a jelen, hanem a 285. §. alá esik.

4. Arra is válaszolni kell a szakértőknek, hogy mennyi ideig élt a gyermek, s mi volt a halál oka.

5. «Szülés alatt»: midőn a szülés már megkezdődött, de még be nem végződött; «közvetlenül a szülés után» azt az időt jelenti, a meddig az anya kivételes testi és lelki állapota tart. (Illés: Bt. II. k. 414 l.)

6. Az elkövetés módja cselekvés vagy mulasztás lehet. Kisérlet képzelhető.

7. A részesekre a jelen §. nem alkalmazható. (Illés: Bt. II. k. 415. l.)

5. Magzatelhajtás.

285. §. A teherben levő nő, a ki méhmagzatát szándékosan elhajtja, megöli, vagy azt más által eszközölteti, ha házasságon kivül esett teherbe: két évig terjedhető börtönnel, ellenkező esetben pedig három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Ugyanazon büntetés éri azt, a ki a büntettet a teherben levő nő beleegyezésével követi el; ha pedig azt nyereményvágyból tette: öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

286. §. A ki a teherben levő nő méhmagzatát annak beleegyezése nélkül, szándékosan elhajtja vagy megöli: öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

Ha pedig ez által a teherben levő nő halálát okozta: tiz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

1. E bűntett alanya a teherben levő nő, s az elhajtást eszközlő személy lehet. A 70. §. tehát ezekre nézve ki van zárva.

2. Tárgya az anya testében élő méhmagzat. Kétség esetén: az anya létező vagy volt terhességét szakértőknek kell megállapítani. (Illés: Bt. II. k. 419. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Az elhajtás nem jelenti csupán a korai szülés előidézését, hanem egyértelmű a méhmagzat megölésével. (B. T. V. 255. C.) Ha tehát az elhajtott (pl. hét hónapos) gyermek életben maradt: a cselekmény nem büntethető; ha pedig más ok idézte elő az életképes gyermek halálát: ez által más tényálladék létesül. (Illés: Bt. II. k. 421. l.)

4. A méhmagzat megölése, mint az elkövetés külön módozata, azt jelenti, hogy a magzat az anya méhében öletett meg.

5. A magzatelhajtó eszközökről és szerekről lásd Illés: Bt. II. k. 422. l.

6. Kisérlet forog fenn, ha a méhmagzat megölése (illetőleg elhajtása) alkalmas módon megkezdetett, de a magzat vagy egyáltalában nem, vagy nem az elhajtás folytán halt meg. Az eszköz relative alkalmas volta s a nő terhessége kisérlet esetén bizonyítandó. (B. T. XXIII. 40. C.)

7. A szándék a 286. §. esetében az anya életének és testi épségének veszélyeztetésére is kiterjed. Ha az anya meghal: összefoglalt bűntett létesül; de ha csak testi sértést szenved: anyagi halmazat áll elő.

8. Az elhajtás ismételt megkisérlése nem halmazat. Az életképtelen, de élve született gyermek utólagos megölése az elhajtó által halmazatot eredményez.

9. A 286. §. viszonyáról a 304—306. §§-hoz lásd Illés: Bt. II. k. 426. l.

6. Kitétel és elhagyás.

287. §. Azon szülő, a ki koránál vagy állapotánál fogva önsegélyre képtelen gyermekét félreeső, vagy rendszerint járatlan helyre teszi ki, vagy olyan körülmények közt hagyja el, hogy annak megmentése a véletlentől függ: a gyermekkitétel büntettét követi el, és három évig terjedhető fegyházzal büntettetik.

A ki pedig önsegélyre, koránál vagy állapotánál fogva, képtelen személyt, kit ápolni köteles, vagy a ki felügyelete alatt áll, kitesz vagy segély nélküli állapotban elhagy: három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Ha a kitétel vagy elhagyás következtében a kitett vagy elhagyott személy súlyos testi sértést szenvedett: a cselekmény öt évig terjedhető fegyházzal: ha pedig ez által annak halála okoztatott: öt évtől tíz évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. A jelen §. tárgya is az emberi élet, melynek veszélyeztetése e bűntett mindegyik esetében a tényálladékhoz tartozik. (Illés: Bt. II. k. 428. l.)

2. Szülő a vérszerinti apa és anya. A nagyszülők és az örökbefogadó és tápszülők a §. 2. bek. alá esnek.

3. Az ápolási és felügyelői kötelesség állandó viszonyon (rokonok, gyám, gondnok stb.) vagy külön megbizáson (a minő pl. a dajkáé) alapulhat.

4. A koránál fogva önsegélyre képtelen gyermekről lásd a 254. §. 1. jegyzetét. Állapotánál fogva önsegélyre képtelen pl. a testi vagy elmebeteg, a tehetetlen agg stb.

5. A kitétel pozitiv cselekvés, t. i az önsegélyre képtelen személy elvitele járatlan stb. helyre: az elhagyás a gondozás, ápolás vagy felügyelet abbanhagyása.

6. A kitétel rendszerint járt helyre s általában az élet veszélyeztetése nélkül a 254. §. alá esik.

7. A bűntett az önsegélyre képtelen személynek segély nélküli állapotba való helyezésével be van végezve. Kisérlet ritkán fordulhat elő.

8. A szándék lényege itt az élet veszélyeztetésének tudata.

9. Több egyén egyidejű kitétele vagy elhagyása halmazat; a testi sértés vagy halál okozása azonban a §. 3. bek. szerint összefoglalt bűntettet hoz létre.

10. Az elévülés, ha az elhagyás hosszabb ideig tartott: e jogellenes állapot megszünésekor veszi kezdetét. (107. §.)

7. Szövetkezés gyilkosságra.

288. §. *A 278. §-ban meghatározott bűntett elkövetésére irányzott szövetség, ha ahhoz előkészületi cselekmény is járul, két évig terjedhető börtönnel büntettetik.*

1. A szövetkezés iránt lásd a 132. §-t.

2. Előkészület gyilkosságra az oly cselekmény, melyet valaki a tett elhatározása után, s ennek kivitele végett, de az elkövetés megkezdése előtt (65. §.) visz véghez.

3. Az előkészület szövetkezés nélkül, s a gyilkosság fel nem jelentése büntetlen.

4. A szövetségtől való elállás nem szünteti meg a büntethetőséget. A 67. §. alkalmazásának itt nincs helye.

8. Mellékbüntetés.

289. §. *A jelen fejezet előbbi szakaszaiban meghatározott büntetéseken felül a hivatalvesztés is kimondandó.*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. E mellékbüntetés a legenyhébb esetekben is (282—284. §§.) alkalmazandó. (54. §. 2. bek.)
2. Viszont a halálbüntetés s az életfogytigtartó fegyház mellett is (278. és 280. §§.) kiszabandó a hivatalvesztés. (54—59. §§. 11. jegyz.)

9. Gondatlan emberölés.

290. §. *A ki gondatlansága által embernek halálát okozta: az emberölés vétségét követi el, és három évig terjedhető fogházzal büntetendő.*

291. §. *Ha azonban a halál az azt okozónak hivatásában vagy foglalkozásában való járatlanságából, hanyagságából, vagy azok szabályainak megszegéséből származott, három évig terjedhető fogházzal és száz forinttól kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.*

A jelen szakasz eseteiben, a bíróság a bűnösnek talált személyt azon hivatás vagy foglalkozás gyakorlatától, belátása szerint végképpen vagy határozott időtartamra eltilthatja, és a gyakorlat ismétli megengedését újabb vizsgától, vagy a kellő képzettség megszerzését igazoló más bizonyítéktól teheti függővé.

1. A gondatlanság itt a tiszta kulpát jelenti. Ha valaki sérteni akar, bár ölni nem: az eredményért a 306. §. alapján felelős. Aberráció iktus esetén is a szándék irányadó (82. §. 4. jegyz.)
2. A büntethetőség feltétele az, hogy valakinek halálát más ember cselekvése vagy mulasztása idézze elő (külső kauzalitás), s hogy a tettest az eredmény okozása tekintetében gondatlanság terhelje (belső kauzalitás). Ezekről bővebben lásd Illés: Bt. II. k. 439—442. l.
3. A büntethetőséget nem szünteti meg az, hogy az eredmény miatt másokat is terhel gondatlanság, s hogy pl. maga a meghalt is oly hibát követett el, a mely közreható oka volt az eredménynek.
4. A 291. § alapja az, hogy a szakfoglalkozást gyakorló egyént hivatása a közönségesnél nagyobb gondosságra, rendkívüli elővigyázatra kötelezi.
5. Hivatás és foglalkozás alatt állandó és szakszerű működés értendő. (Illés: Bt. II. k. 444—445. l.)
6. Ha a gondatlanság, a mely valakinek halálát okozta, gyujtogatás vagy más közveszélyű cselekmény elkövetésé-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ben nyilvánul: a vétkes emberölés, mint az ilietö közveszélyü vétséggel összefoglalt vétség, a 425., 432., 437. és 445. §§. alapján büntetendő.

7. Több ember halálának okozása, habár egy gondatlan cselekmény vagy mulasztás által: anyagi hálmazatot állapít meg.

8. A rendőri tilalom megszegését (pl. a kuruzslást vagy sebes hajtást) az ez által elkövetett gondatlan emberölés abszorbeálja.

10. Kártérítés.

292. §. Gyilkosság és emberölés esetében, ha a megölt után oly személyek maradtak, kiknek tartásáról gondoskodni köteles volt: azok részére megfelelő kártérítés is megitélendő, mely, a viszonyokhoz képest egyszer mindenkorra fizetendő tőke vagy évi járadék lehet.

1. Ez intézkedés a 315., 424., 425., 431., 432., 435., 437., 444. és 445. §§. eseteire is kiterjed. A 306—309. §§. iránt lásd a 311. §. 1. jegyzetét.

2. Kár alatt az elhalt által eltartott egyénre háruló vagyoni hátrány, s a készkiadások (gyógyítási, ápolási és temetési költség) értendők.

3. Az elvesztett tartás megtérítését csak az igényelheti, a kit az elhalt már tényleg eltartott; a készkiadást mindenki, a ki azokat fedezni kénytelen volt.

4. A kár megitélésének és feltételeinek módozatai iránt lásd Illés: Bt. II. k. 448. l.

5. A kár követelésének joga a polgári jog szabályai szerint évül el.

XIX. FEJEZET.

A PÁRVIADAL.

1. Kihivás, elfogadás, buzdítás, kiállás.

293. §. Valakinek kihivása párviadalra, úgyszintén a kihivás elfogadása: vétséget képez, és hat hónapig terjedhető államfogházzal büntetendő.

294. §. Az előbbi szakaszban meghatározott büntetéssel büntetendők a segédek, valamint azok is, a kik a kiegyezést megakadályozzák. (300. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

295. §. A ki valakit párviadalra egyenesen buzdít, vagy azért hogy mást ki nem hí, vagy a kihivást el nem fogadja, megvetéssel fenyeget: egy évig terjedhető államfogházzal büntetendő.

296. §. A ki párviadal megkezdésére fegyveresen kiáll: egy évig terjedhető államfogházzal büntetendő.

297. §. Ha a felek a párviadaltól elállottak: senki sem büntethető.

1. A kihivás önálló vétség, ha elfogadás nem történt. Ellenkező esetben a párbaj megvivására vonatkozó kölcsönös megegyezésben áll a vétség lényege.

2. Nem kihivás az elégtétel kérése, ha ebből a párviadal szándéka ki nem tűnik.

3. A 293. §. vétségét a 296., illetőleg a 298. §. vétsége abszorbeálja.

4. A kihivás és elfogadás közvetítői rendszerint a segédek. (294. §.) Ezek büntetése a 296. és 298. §§. eseteiben is a jelen §. alapján, s nem mint bűnrészesekre (69. §. 2. pont) állapítandó meg.

5. A segédekkel egyenlően büntetendők az orvosok és tanuk is (300. §.), ha a kiegyezést megakadályozták; ellenben a segédek, a kik a párviadalt megakadályozni törekedtek, nem esnek büntetés alá. (300. §.)

6. A párviadalra való felbujtás a 69. §. 1. pontja alá esik; ha azonban csak ösztönzés (buzdítás és megvetéssel való fenyegetés) történt: a 295. §. önálló vétsége létesül.

7. E §. alkalmazhatásának feltétele az, hogy legalább kihivás következzék be. Ez esetben az instigáló akkor is büntetendő (kivéve a 297. §. esetét), ha párviadal nem történt.

8. Ha a segéd követi el a 295. §. vétségét: ez a 294. §. vétségével anyagi halmazatba jut.

9. Fegyveres kiállás az, midőn a felek a fegyveres támadás és védelem állapotába helyezkednek. Az ezt megelőző előkészületek (pl. a fegyverek megtöltése, s a harctér kimérése) ide nem tartoznak.

10. A 296. §. arra az esetre is kiterjed, midőn a felek már vívtak, de sebesülés vagy halál (298. §.) még nem következett be. (Illés: Bt. II. k. 458. l.)

11. Az elállásnak (297. §.) kölcsönösnek és önkényesnek kell lennie. Egyoldalú elállás a másik fél felelősségét nem szünteti meg.

12. A 297. §. az előző §§. mindegyikére kiterjed. (Illés: Bt. II. k. 459. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Az ellenfél megsebesítése vagy megölése.

298. §. A ki ellenfelét a párviadalban megsebesíti: két évig terjedhető államfogházzal büntetendő.

Ha a megsebesített fél testének valamely tagját vagy érzékét elveszítette, vagy ha a félnek a megsebesítésből gyógyithatatlan sérülése származott: a büntetés három évig terjedhető államfogház leend.

A ki pedig ellenfelét a párviadalban megölte, habár halála nem rögtön következett is be: öt évig terjedhető államfogházzal büntetendő.

299. §. Azon párbajvivő, a ki a párviadalnak szokásos vagy kölcsönös egyetértéssel megállapított szabályait megszegte, és annak következtében ellenfelét megölte: a szándékos emberölés; ha pedig megsebesítette. a súlyos testi sértés büntettére meghatározott büntetéssel büntetendő. (302. §.)

A jelen szakaszban meghatározott esetekben a segédek, mint bűnrészesek, büntetendők.

1. A 298. §. csak a sérelmet okozóra alkalmazható. A sértett a 296. §. alá esik.

2. Az eredménynek az egyik vivó fél cselekményéből kell bekövetkeznie (okozatosság). Ha tehát pl. a kard eltörik vagy a pisztoly szétpattan: az ez által okozott sérelem ide nem tartozik.

3. A 298. §. 2. bek. analog a 303. §-sal; minthogy azonban ettől mégis eltér: szorosan magyarázandó.

4. A 299. §. a párviadal szabályainak szándékos megszegését (75. §.) feltételezi.

5. Ha valaki ellenfelét e §. feltevése mellett megölte: akkor is szándékos emberölés (279. §.) s nem gyilkosság miatt büntetendő, ha az ölést előre elhatározta.

6. A párbajszabályok megszegésével elkövetett könnyű t. sértés is súlyos t. sértés gyanánt büntetendő. Ez utóbbira az eredményhez képest a 302. vagy 303. §. büntetése alkalmazandó.

7. A párbajsegédek csak akkor esnek a 299. §. alá, ha szándékosan hozzájárultak a szabályok megszegéséhez.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Tanuk, orvosok, segédek.

300. §. A párviadalnál jelen volt tanuk és orvosok, továbbá az előbbi szakasz eseteinek kivételével azon segédek, kik a párviadalt megakadályozni törekedtek: nem büntettetnek.

1. Tanuk az oly személyek, a kik a párviadalnál jelen vannak, hogy annak megtörténtét bizonyítsák.
2. A tanuk és orvosok büntetlensége feltétlen.
3. A segédek, kik a kihivást és elfogadást közvetítik (Kartellträger), s a kik a viadalt intézik és ellenőrzik (Sekundanten), az elállás esetét kivéve (297. §.), csak a jelen §. föltétele alatt válnak büntetlenekké.
4. A párviadal megakadályozására irányzott törekvéssel nem azonos az a formalitás, hogy a segédek a feleket a harcz megkezdése előtt kibékülésre szólítják fel.

XX. FEJEZET.

A TESTI SÉRTÉS.

1. Súlyos és könnyű testi sértés.

301. §. A ki másnak testét szándékosan, de ölési szándék nélkül bántalmazza, vagy egészségét sérti, ha az ez által okozott sérülés, betegség vagy elmekór húsz napnál hosszabb ideig tartott: a súlyos testi sértés bűntettét; ha húsz napot túl nem haladott, de nyolcz napnál tovább tartott: a súlyos testi sértés vétségét: ha pedig nyolcz napnál tovább nem tartott: a könnyű testi sértés vétségét követi el.

302. §. A súlyos testi sértés büntette: három évig terjedhető börtönnel,

(T. és jb.) a súlyos testi sértés vétsége: egy évig terjedhető fogházzal és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel,

(Jb.) a könnyű testi sértés vétsége pedig: hat hónapig terjedhető fogházzal és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A felmenő ágbeli rokonon elkövetett súlyos testi sértés büntette: öt évig terjedhető börtönnel, a súlyos testi sértés vétsége három, a könnyű testi sértés két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

303. §. *Öt évig terjedhető börtönnel büntetendő a testi sértés, ha annak következtében a sérült testének valamelyik nevezetesebb tagját, vagy érzékét, beszélő, halló, látó vagy nemző tehetségét elvesztette; ha e tagok, érzékek vagy tehetségek valamelyike használhatatlanná lett; ha a sérült nyomorékká vált; ha elméje megzavarodott; ha előreláthatólag hosszú ideig tartó betegségbe esett, vagy rendes foglalkozásának folytatására végkép, vagy előre láthatólag hosszú időre képtelenné vált, vagy feltűnően eltorzíttatott.*

Ha pedig e sértések valamelyike felmenő ágbeli rokonon követtetett el büntetése öt évig terjedhető fegyház.

304. §. *A 303. §-ban meghatározott büntetés alkalmazandó akkor is: ha a testi sértés terhes állapotban levő nőn követtetett el, és a nő annak folytán méhmagzatát elvesztette.*

305. §. *Ha a tettes szándéka a 303. és 304. §§-ban felsorolt következmények valamelyikére irányult, és az be is következett: a büntetés öt évig terjedhető fegyház leend.*

1. A testi sértés szándékos (301—309. §§.) vagy gondatlanságból eredő (310. §.), — a szándékos t. s. pedig egyszerű (301. §.), minősített (303—305. §§.), halált okozó (306. és 307. §§.), többek bántalmazása által előidézett (308. §.) és méreggel véghezvitt (309. §.) lehet.

2. A testi s. alanya a 308. §. esetén kivül is lehet több személy (részesek). Tárgya más ember teste vagy egészsége. Az öncsonkítás csak a 451. §. esetében büntetendő.

3. A bántalmazás itt más ember testének fájdalmat okozó közvetlen érintését jelenti, mi által az szemmel látható s bizonyos ideig tartó sérelmet szenved.

4. Az egészség megsértése más módon (pl. undor gerjesztése vagy pszychikai behatás által) okozott egészségháborítás. Ide tartozik pl. a bujakóros megfertőzés is, mely szintén nem vonható a bántalmazás fogalma alá.

5. Sérülés a test külső sérelme vagyis megsebzése (bőr-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lehámlás, koponyatörés stb.). A seb zúzott, metszett, vágott, szúrt és lőtt seb lehet. (Illés: Bt. II. k. 472. l.)

6. A betegség rendszerint együtt jár a sérelemmel. Különben az u. n. sebészi bántalmaktól különböző belső bajt jelenti.

7. Az elmekór, mint a t. s. következménye, erőművi úton (agysértés), vagy dynamikai úton (félelem, ijedtség, harag stb. által) állhat elő.

8. A sérülés, betegség és elmekór időtartamára vonatkozó szabályokat lásd Illés: Bt. II. k. 474. l. A munkaképtelenség napjainak száma nem irányadó. (B. T. V. 10., 11., 68., 256.)

9. A sérülés vagy betegség s a cselekmény között megvan az okozatosság, ha az eredményt közvetlenül, vagy más okok közrehatásával (concausae) a tett idézte elő. (Illés: Bt. II. k. 475. l.) Nem alterálja az okozatosságot az aberráczió iktus sem, (82. §. 4. jegyz.)

10. A sértéssel bevégzett t. s. a 301. §. szerint a sérülés időtartama alapján minősül súlyos vagy könnyű t. s. bűntettévé, illetőleg vétségévé. Sérülés vagy betegség hiányában kisérlet is csak kivételesen állapítható meg. (Illés: Bt. II. k. 477. l.)

11. A súlyos t. s. bűntettének (301. §.) kisérlete pl. az, ha valaki tényleg súlyos (20 nap alatt meg nem gyógyulható) sértést okoz, de a sérült 20 nap letelte előtt más ok folytán meghalt.

12. A szándéknak a 301. §. esetében csak arra kell irányulnia, a mit a tettes tesz vagy mulaszt, s nem egyszersmind a tett vagy mulasztás eredményére is. (Anyaggy. II. k. 541. l.) A t. s. tehát ez esetekben præterintenczionalis büntetendő cselekmény lévén: a részeseknek mindaz beszámítandó, a mi a tettesnek. (Illés: Bt. II. k. 479—482. l.)

13. A súlyos t. s. bűntettének büntetése a 302. §. szerint csak börtön lévén: ezzel szemben helytelen a *2. sz. döntvény*, mely szerint vétséggé való lefokozásnál (92. §.) pénzbüntetés is kiszabandó. (B. T. III. 306.) Helytelen a *37. sz. döntvény* is, mely szerint a 302. §. 1. bek. alapján kiszabandó pénzbüntetések a §. 2. bekezdésében is megfelelően alkalmazandók. (B. T. X, 161.) Lásd a 92. §. 11. jegyzetét, továbbá Illés: Bt. II. k. 484. és 485. l.

14. Felmenő ágbeli rokon (302. §.) a törvényes és természetes szülőket és nagyszülőket jelenti. (281. §.)

15. A súlyos t. s. vétsége felett elsőfokúlag a kir. járásbíróság, illetőleg a kir. törvényszék. (É. T. 40. §. 4. p.), a könnyű t. s. felett a kir. járásbíróság itél. (É. T. 40. §. 1. p.) Az utóbbi esetben másodfokúlag a kir. törvényszék, harmadfokúlag a kir. Tábla jár el, (1883. évi VI. tcz. 1—3. §§.)

16. A 303. és 304. §§. a cselekmény és szándék tekintetében teljesen megegyeznek a 301. §. bűntettével (2—7., 9.,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

10. és 12. jegyz.), s ettől csak az eredmény tekintetében térnek el. Ha azonban a tettes határozott szándékkal cselekszik (305. §.): ez esetben a szándék itt egyenesen az eredményre irányúl, és így a kisérlet mindenkor előfordulhat.

17. A 303. §. hat külön esetéről lásd Illés: Bt. II. k. 489—491. l.

18. A 304. §. csak az ellen alkalmazható, a ki a nő terhességét tudta (82. §.), vagy a jelekből felismerhette. (B. T. XIV. 55. XXIII. 71. C.) E §. második esete, midőn a tettes a sértett nő magzatának elvesztését is akarja (305. §.), határos a 286. §. esetével. A kettő közti különbségről lásd Illés: Bt. II. k. 493. l.

19. A 305. §. esetében a részesek esetleg csak a 303. vagy a 304. §. alapján itélendők el. (73. §.)

20. A 305. §. abban az esetben, ha a tettes mérget vagy ártalmas szert használt, midőn a 309. szerint öt évig terjedhető börtön a büntetés: megelőzi az utóbbi §-t; ha azonban életveszélyes szer volt a sértés eszköze: feltétlenül a 309. §. súlyosabb büntetése alkalmazandó.

21. Több ember sértése halmazat; ellenben egy ember megsértésénél az eredmények többsége csak egy testi s. tényálladékát hozza létre.

2. Halált okozó testi sértés.

306. §. Ha a súlyos testi sértés folytán a megsértett halála következett be: a büntetés tiz évig terjedhető fegyház; ha pedig a tettes szándéka a 303. és 304. §§-ban meghatározott következményekre volt irányozva, és a megsértettnek halála következett be: büntetése öt évtől tiz évig terjedhető fegyház.

307. §. Ha a 306. §. első esetében a halált okozó testi sértés a tettes erős felindulásában követtetett el, a büntetés egy évtől öt évig terjedhető börtön leend.

Ha pedig az erős felindulást az okozta, hogy a sértés folytán meghalt személy a tettest vagy hozzátartozóit jogtalanul súlyosan bántalmazta és a testi sértés ezen felindulásában rögtön követtetett el: a büntetés három évig terjedhető börtön leend.

A jelen szakasz intézkedései nem alkalmazhatók, ha a halált okozó testi sértés a tettesnek felmenő rokonain követtetett el.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. Ez eset csak az eredmény által különbözik a szándékos t. s. többi eseteitől.

2. A szándék itt sohasem irányulhat az eredményre, mert ez egyértelmű volna az ölési szándékkal. Ez eset tehát feltétlenül præterintenczionális bűntett.

3. Ha a bántalmazás vagy egészségsértés szándékos volt (301., 303. és 304. §§.), s eredményként a sértett halála következett be (okozatosság): a jelen §§. alkalmazandók, bármily csekély volt is magában véve a bántalmazás (pl. eltaszítás, arczulütés stb.). Viszont az ölésre alkalmas, pl. lövő, ütő vagy szúró eszköz használata sem minősíti a cselekményt emberöléssé, ha az ölési szándék nincs bizonyítva. (Illés: Bt. II. k. 495—497. l.)

4. E bűntettnek nincs kisérlete. A részesek (69. és 70. §§.) épp úgy felelősek a halálos eredményért, mint maga a tettes.

5. A 307. §. analog a 281. §-sal, míg a 306. §. a 279. §-hoz csatlakozik. Ezért megtörténhetik, hogy a bíróság a 279. vagy 281. §. alapján emelt vád alól felmentvén vádlottat: a 306. vagy 307. §. alapján itéli el.

3. Többek bántalmazásából származó súlyos és halált okozó testi sértés.

308. §. Ha a súlyos testi sértés többek bántalmazásából származott, és ki nem tudható, hogy ki vagy kik okozták azt: mindazok, a kik a bántalmazásban szándékosan résztvettek: két évig terjedhető börtönnel és külön-külön kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel; ha pedig a bántalmazásokból halál származott: három évig terjedhető börtönnel és külön-külön négyszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

1. Súlyos t. s. alatt ez esetben a *13. sz. döntvény* szerint súlyos t. s. bűntette (301. §.) értendő. (B. T. V. 373.) Súlyos t. s. vétsége esetén e döntvény folytán a 301. és 70. §§. alapján szokták vádlottakat elitélni.

2. E §. akkor alkalmazandó, ha többek részvétele a bántalmazásban olyan, hogy mindegyik résztvevő ellen csak segédi cselekedetet lehet megállapítani, mert a sérelem közvetlen elkövetője (tettes) ki nem tudható. E tétel bővebb kifejtését és következményeit lásd Illés: Bt. II. k. 501—504. l.

3. A bántalmazásban szándékosan résztvevők e §. szerint mindnyájan tettesek. A 70. §. tehát ki van zárva.

4. Ha a sértett egyén verekedés közben szenvedett súlyos sérelmet: a ktk. 75. §-a alapján szintén elitélendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. Egészségsértés mérgezés által.

309. §. A ki azon szándékkal, hogy másnak egészségét megrontsa, mérget vagy más ártalmas szert ad be, vagy bármi más módon alkalmaz: öt évig terjedhető börtönnel büntetendő; ha pedig a szer életveszélyes, de ölési szándék nélkül adatott be, vagy alkalmaztatott: a büntetés három évtől öt évig terjedhető fegyház leend.

Ha az életveszélyes szer beadása vagy alkalmazása folytán a 303. és 304. §§-ban meghatározott következmények valamelyike, vagy halál állott be: a tettes tíz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

1. A méreg oly anyag, a mely kémiai tulajdonságainál fogva kis mértékben is alkalmas az egészség megrontására vagy az élet kioltására.

2. Ártalmas szer az, mely az egészség megrontására alkalmas, annélkül, hogy méreg volna (pl. üvegpor).

3. Életveszélyes szer a méreg, ha oly módon és mértékben alkalmazzák, a mely az életet veszélyezteti. Így pl. a vitriol életveszélyes szer, ha valaki beveszi, míg külsőleg alkalmazva rendszerint nem az.

4. A méreg beadása annak lenyelését jelenti. Más módon való alkalmazás pl. a seb bekenése, a vitriollal való leöntés stb.

5. E bűntett a mérgező anyag beadása vagy alkalmazása által van bevégezve. Eredmény nem szükséges. Kisérlet lehetséges. (Illés: Bt. II. k. 509. l.)

6. A szándék itt (ellentétben a 301., 303. és 304. §§-kal) határozottan az egészség megrontására irányul (dolus determinatus). Ha a tettes czélja a 303. vagy a 304. §-ban megjelölt sértésre irányult, s a használt szer nem életveszélyes: a 309 §. első bek. helyett a 305. §. büntetése alkalmazandó.

5. Gondatlan súlyos testi sértés.

310. §. A ki gondatlanság által másnak súlyos testi sértést okozott: három hónapig terjedhető fogházzal, és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha azonban a súlyos testi sértés az azt okozónak saját hivatásában vagy foglalkozásában való járat-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lanságából, hanyagságából vagy azok szabályainak megszegéséből származott: egy évig terjedhető fogházzal és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A 291. §-nak a foglalkozás eltiltására és újbóli megengedésére vonatkozó határozatai a jelen szakasz eseteiben is alkalmazandók.

1. E §. a büntethetőség feltételei tekintetében teljesen azonos a 290. és 291. §§-kal, s ezektől csak az eredmény által különbözik. (Illés: Bt. II. k. 510—514. l.)
2. Súlyos t. s. itt az oly sértés, a melynél a sérülés, betegség vagy elmekór nyolcz napnál hosszabb ideig tartott. (301. §.)
3. A gondatlan könnyű t. s. büntetlen, vagy esetleg a vele kapcsolatos kihágás (ktk. 92—125. §§.) alkotó eleme gyanánt büntetendő.
4. Több ember súlyos t. sértése vagy megölése, habár csak gondatlanság által, anyagi halmazat,

6. Kártérítés.

311. §. *A jelen fejezet eseteiben a sértettnek kívánságára és részére a megfelelő kártérítés is megítélendő, mely tartós betegség, vagy munkaképtelenség esetében, a megsértettnek személyi és családi viszonyaihoz képest: egyszer mindenkorra megállapítandó tőke, vagy évi járadék lehet.*

1. E §. halál okozása esetén (306—309. §§.) nem alkalmazható: mert e szerint a kártérítés a «sértettnek kívánságára» itélendő meg. Ily esetekben a megitélés alapja az, hogy a ki kárt okoz, köteles azt megtéríteni.
2. Kár alatt a készkiadás (gyógyítási és utánjárási költség), s a sérelmezettet ért vagyoni hátrány értendő, melyet tartós betegsége vagy munkaképtelensége által szenvedett.
3. A kártérítést maga a sértett vagy törvényes képviselője (113. §.) kérheti.
4. A kár megitélésének feltételei és módozatai iránt lásd Illés: Bt. II. k. 516. l.

7. Indítvány könnyű testi sértésnél.

312. §. *Könnyű testi sértés vétsége miatt a bűnvádi eljárás csak a sértett fél indítványára indítható meg.*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. A felmenő ágbeli rokonon elkövetett könnyű t. s. is (302. §. 2. bek.) ide tartozik.

2. Az indítvány előterjesztése és visszavonása tekintetében lásd a 112—116. §§-at; az eljárás szempontjából a jb. eljárás 23—35. §§-ait.

8. Házi fegyelem joga.

313. §. A házi fegyelemre jogosított személy által, annak gyakorlatában elkövetett könnyű testi sértés miatt, büntetésnek nincs helye.

1. Házi fegyelemre jogosítva van: a szülő gyermeke fölött, a gyám gyámoltja, — a gazda cseléde — és az iparos 18 éves tanoncza irányában. (1877. évi XX. tcz.; 1876. évi XIII. tcz. 2., 45. és 46. §§.; 1884. évi XVII. tcz. 66. §.)

2. Nem illeti meg a házi fegyelem joga: a férjet neje, az iparost és kereskedőt segéde, a munkaadót a napszámos, s a tanítót tanítványa irányában.

3. Ha az illető visszaél a házi fegyelem jogával: a jelen §. nem alkalmazható (Illés: Bt. II. k. 520. l.)

XXI. FEJEZET.

A KÖZEGÉSZSÉG ELLENI BŰNTETTEK ÉS VÉTSÉGEK.

1. Élelmi czikkek hamisítása, kutak és víztartók megmérgezése.

314. §. A ki a közfogyasztás tárgyait képező, s elárusításra vagy szétosztásra rendelt élelmi czikkek közé az egészségre ártalmas anyagot kever, vagy kevertet; úgyszintén az, a ki az ekként meghamisított vagy életveszélyes élelmi czikkeket elárusítás, vagy szétosztás czéljából boltjában, vagy más árúhelyen vagy raktárában tartja: közegészség elleni vétséget követ el, és egy évig terjedhető fogházzal, czenfölül száz forinttól ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

315. §. A ki használatban levő kutat, vizvezetéket, víztartót megmérgez, úgyszintén a ki életveszélyes, vagy az egészségre ártalmas anyaggal kevert valamely élelmi czikket (314. §.) — ennek veszélyes

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vagy ártalmas tulajdonságát elhallgatva, elárusít, áruba bocsát vagy szétoszt: öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal, s ha ebből valakinek súlyos testi sértése vagy halála következett be, — a mennyiben gyilkosság nem forog fenn, — tiz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

1. A 314. §. kapcsolatos a 315. §. 2. pontjával, melynek tárgya szintén a közfogyasztásra szánt élelmi czikk.

2. Élelmi czikk minden táp- és élvezeti szer, melyet az emberek étel vagy ital gyanánt használnak.

3. A 314. §. az élelmi czikk megrontását és a hamis vagy életveszélyes élelmi czikk raktáron tartását, a 315. §. az ily czikk forgalombahozását helyezi büntetés alá.

4. A 314. §. vétsége az élelmi czikk meghamisítása, illetőleg az ártalmas élelmi czikknek elárusítás végett való tartása által van bevégezve; a 315. §. büntettének teljességéhez a továbbadás (áruba bocsátás, elárusítás, szétosztás) szükséges. Az egészség megrontása ez esetben sem feltétele a bűntett megállapításának; kivéve a súlyos testi sértés vagy halál bekövetkezését, mely esetben összefoglalt bűntett létesül.

5. A tettesnek mindegyik esetben azzal a tudattal kell cselekednie, hogy mások egészségét veszélyezteti (dolus).

6. Az élelmi czikk hamisításával határosak a ktk. 104. és 107. §-aiban meghatározott kihágások, míg a használatban levő kút, vízvezeték, vagy víztartó megmérgezése, vagyis a 315. §. 1. esete, a ktk. 105. §-ának kihágásával határos. A köztük levő különbségről lásd Illés: Bt. II. k. 527. és 528. l.

2. Ragályos betegség elleni szabály megszegése.

316. §. *(Fb.) A ki ragályos betegség idején a továbbterjedésnek megakadályozása végett elrendelt zár- vagy egyéb felügyeleti szabályokat megszegi: hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.*

(T.) Ha pedig valaki a zár-, vagy felügyeleti szabályok megszegésének következtében a ragályos betegséget megkapta: a megszegő három évig terjedhető fogházzal büntettetik.

A kisérlet büntetendő.

1. E §. alkalmazhatása a járványos betegség ellen kiadott speciális intézkedés létezésétől függ (Blankettstrafgesetz).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Az elkövetés módja cselekvés, vagy mulasztás lehet. Utóbbi esetben a kisérlet ki van zárva. (Illés: Bt. II. k. 531. l.)

3. E vétség is csak szándékos lehet. (75. §.) A kiadott rendszabály vagy intézkedés nem tudása, minthogy az nem büntető törvény (81. §.), felmentést vonhat maga után.

4. A §. 2. bek. csak akkor alkalmazható, ha az óvó intézkedés megszegése s a bekövetkezett megbetegedés között az okozatosság kimutatható.

5. A §. 1. bek. esetében elsőfokúlag a kir. jbiróság (É. T. 40. §. 3. p.), másodfokúlag a kir. tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

XXII. FEJEZET.

A SZEMÉLYES SZABADSÁG MEGSÉRTÉSE MAGÁNSZEMÉLYEK ÁLTAL.

1. Gyermekrablás.

317. §. *A ki tizennégy éven aluli gyermeket, akarata ellenére, szülője, gondnoka, vagy felügyelője hatalmából, erőszakkal, fenyegetéssel, vagy ravaszsággal elvisz, vagy letartóztat: a gyermekrablás büntettét követi el, és öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.*

318. §. *Öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal büntetendő a gyermekrablás: ha a végett követtetik el, hogy a rablott gyermek koldulásra, más nyerészkedési vagy pedig erkölcstelen czélra használtassék.*

319. §. *Ha az elrablott, vagy letartóztatott gyermeken súlyos testi sértés, erőszakos nemi közösülés, vagy megfertőztetés követtetett el: tiz évtől tizenöt évig terjedhető fegyház állapitandó meg.*

1. E bűntettet a szülő is elkövetheti, ha a gyermek felett más gyakorolja a törvényes hatalmat. Szülő, gondnok és felügyelő iránt lásd Illés: Bt. II. k. 539. l.

2. A 14 éven alóli gyermek fiú vagy leány lehet. Ha a gyermek 12 éven alóli: elvitele mindig akarata ellenére történtnek tekintendő. (83. §.) A 14 éven felüli gyermek elrablása a 323. s köv. §§. alá esik.

3. Az elvitel és elzárás lényege az, hogy a gyermek más hatalom alá jut, mint a mely alatt a törvény szerint állott. Erőszak, fenyegetés és ravaszság iránt lásd Illés: Bt. II. k. 539. l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. Az elvitel, vagy elzárás által a cselekmény be van végezve. A büntett különös czélja s a gyermeken véghezvitt további jogsértés a 318. és 319. §§. súlyosabb büntetését vonja maga után. Az utóbbi §. esete összefoglalt büntett.

5. Súlyos t. s. (319. §.) a 8 napnál hosszabb ideig tartó sérülést (301. §.) jelenti. A könnyű, vagy halált okozó t. s. (306. §.) s az emberölés anyagi halmazatban áll a 317. §. esetével.

6. Erőszakos n. k. iránt lásd a 232. §-t. A 233. és 236. §§. büntette anyagi halmazatot eredményez.

7. A cselekmény jogellenessége s a szándék iránt lásd Illés: Bt. II. k. 540. és 541. l.

8. Az elévülés kezdőpontja az a nap, a melyen a tettesnek az elrablott gyermek feletti hatalma megszünt. (107 §.) Az indítvány s a mellékbüntetés iránt lásd a 322. és 326. §-okat.

2. Szöktetés.

320. §. A ki életkorának tizennegyedik évét még túl nem haladott leányt, annak beleegyezésével, szülőjének, gondnokának, vagy felügyelőjének felügyelete alól, azok akarata ellenére elvisz, vagy letartóztat: öt évig terjedhető fogházzal büntetendő.

Ha pedig a 318. vagy 319. §§-ban meghatározott valamely ténykörülmény forog fenn: az ezen szakaszokban meghatározott büntetés lesz alkalmazandó.

1. A szöktetés cselekvő alanya rendszerint csak férfi, kivételesen azonban (különösen mint részes) nő is lehet.

2. Passziv alany gyanánt csak 14 éven aluli, de 12. évét már meghaladott (83. §.) leány szerepelhet.

3. A jogsértés tárgya első sorban a szülő, vagy azt helyettesítő személy joga, másodsorban a kiskorú személyes szabadsága.

4. A büntethetőség feltétele, hogy a szöktető idézte elő a leány beleegyezését, s hogy az illető ezt szülője, stb. akarata ellenére elvigye, vagy letartóztassa. Ha a leány önkényt (pl. előző levélváltás folytán) maga szökik valakihez: az utóbbi e §. alapján nem büntethető.

5. E vétség lényegéhez a fajtalansági vagy házasságkötési czélzat is hozzátartozik. (Illés: Bt. II. k 545. l.) Az ezen túlmenő czélzat és jogsértő cselekmény a 318. és 319. §§. alkalmazását vonhatja maga után.

6. Az elévülés kezdete iránt lásd a 317. §. 8. jegyzetét; az indítvány és mellékbüntetés iránt a 322. és 326. §-okat.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Nőragadás.

321. §. A ki fajtalanságra, vagy házasságkötésre irányzott czélból, valamely nőszemélyt, ennek akarata ellenére, erőszakkal, fenyegetéssel, vagy ravaszsággal hatalmába kerít, elvisz, vagy letartóztat: öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

322. §. A jelen fejezet 317—321. §§-ainak eseteiben a bűnvádi eljárás, a mennyiben a 239. §-ban meghatározott esetek valamelyike vagy súlyos testi sértés nem forogna fenn, csak a sértett fél indítványára indítandó meg. Az indítvány nem vonható vissza.

1. A férj neje irányában nem követheti el e bűntettet; különben passziv alanya lehet annak bármily (asszony, özvegy, hajadon, tisztességes, vagy tisztességtelen) nőszemély.

2. Az elvitel és letartóztatás itt is oly értelemben veendő, mint a 317. §-nál. A hatalombakerítés nem a kéjvágy közvetlen kielégítésére vonatkozó erőszakot (232. és 233. §§.) jelenti, hanem valódi értelmét a másik két tényezővel közös, ezeket kiegészítő cselekvőségben (az eddigi hatalomkörből való kihelyezés) találja, és így első sorban szintén a személyes szabadság megsértése gyanánt jelentkezik. (B. T. XX. 56. C.) E szempontból a jelen bűntett s a nemi erőszak kisérletének elhatárolásáról lásd Illés: Bt. II. k. 548. l.

3. Az erőszak, fenyegetés vagy ravaszság, mint a véghezvitel eszköze, mindig a nő akarata ellen irányul. Ez ellen véghezvitt a cselekmény akkor is, ha a nő akarata nyilvánítására képtelen állapotban van. (232. §. 2. p.)

4. A nő kézrekerítése által a bűntett be van végezve, habár a czélbavett eredmény (fajtalanság vagy házasságkötés) nem következett is be. A hatalombakerítésre irányzott cselekmény kisérlet.

5. Társtettesek azok, a kik a nő hatalombakerítésében elkövetési cselekedettel közreműködtek, habár a fajtalanság vagy házasságkötés csak egyikük czélja volt.

6. A nő testi sértése halmazatot állapít meg.

7. Az elévülés kezdete iránt lásd a 317. §. 8. jegyzetét, a mellékbüntetés iránt a 326. §-t.

8. Az indítványt a sértett fél, vagy törvényes képviselője (113. §.) van hivatva előterjeszteni. A 239. §. 1. és 2. pontja itt is feltétlenül, 3. pontja azonban csak megfelelő módosítással alkalmazandó. Súlyos t. s. alatt 8 napnál tovább tartó sérülés (301. §.) értendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. Személyes szabadság jogtalan korlátozása.

323. §. (Fb.) A ki valakit törvényellenesen elfog, elfogat, letartóztat, vagy személyes szabadságától bármi más módon megfoszt; úgyszintén az, a ki valakit, a törvény által megengedett esetekben tartóztat le, azonban e cselekményét azonnal, mihelyt lehetséges volt, a hatóságnak nem jelenti be: a személyes szabadság megsértésének vétségét követi el, és három hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.

(T.) Ha a letartóztatás hét napnál tovább tartott, de tizenöt napot túl nem haladott: egy évig; ha azonban tizenöt napnál tovább tartott, de egy hónapot nem haladott túl: két évig terjedhető fogházzal; ha egy hónapnál hosszabb, de három hónapnál rövidebb ideig tartott: három évig terjedhető börtönnel; ha pedig három hónapot túlhaladott: öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

Ha a letartóztatott ellen más erőszak vagy sanyargatás követtetett el, a mennyiben azok súlyosabb büntetés alá eső cselekményt nem képeznek, az ezen szakaszban meghatározott büntetések egy évvel meghosszabbíthatók.

324. §. Öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal büntetendő a személyes szabadság megsértése, ha;

1. a letartóztatás vagy a kinzás által a 303. vagy 304. §§-ban meghatározott testi sértés okoztatott:

2. a letartóztatott valamely külhatalomnak katonai szolgálatába vagy rabszolgaságba vitetett.

325. §. Tiz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházzal büntetendő a személyes szabadság megsértése, ha a letartóztatott annak vagy a letartóztatás alatt szenvedett sanyargatásnak következtében meghalt, a mennyiben a cselekmény gyilkosságot nem képez.

1. E §§. lényegileg azonosak a 193—195. §-okkal. Főkülönbség köztük a cselekvő alanyban (közhivatalnok vagy magánszemély) rejlik. Mikor tekintendő a közh. is magánszemélynek; ezirányt lásd Illés: Bt. II. k. 553 l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. A magánszemély által eszközölt elfogás vagy letartóztatás rendszerint törvényellenes; kivéve, ha valaki a tetten ért gonosztevőt tartóztatja le. Ez is büntetendővé válik azonban, ha a letartóztatás szükségen túl terjedt.

3. Elfogat a magánszemély valakit pl. akkor, midőn rendőr által letartóztatja.

4. A személyes szabadságtól való megfosztás «bármily más módon», egyértelmű azzal, hogy valaki mást szabad mozgásra irányzott akaratának tényleges megvalósításában akadályoz (lefogás a széken, megkötözés, vízbe dobás stb.).

5. A személyes szabadság korlátozásának hosszabb vagy rövidebb idejű tartama nem határoz; az tehát bármily rövid tartamú lehet. A letartóztatás hosszabb tartama azonban a 323. §. 2. bekezdésének büntetését vonja maga után.

6. Az elkövetés eszköze erőszak, fenyegetés, ravaszság, cselfogás s más személy tehetetlen állapotának fölhasználása lehet.

7. A cselekmény a szabad mozgási képesség tettleges megakadályozása által van bevégezve. A vétségnek nincs kisérlete. (65. §. 2. bek.)

8. A szándék lényege a szabadságsértés jogtalanságának tudata.

9. «Más erőszak vagy sanyargatás» (323. §. 3. bek.) a letartóztatáshoz szükséges erőszakon s a testi sértést nem okozó erőszak, vagy sanyargatás körén kivül eső cselekményt jelenti. Testi sértés esetén, kivéve a 324. §. 1. pontját, bűnhalmazat létesül.

10. A 324. §. első pontja, valamint a 325. §. összefoglalt bűntettet konstruálnak a személyes szabadság megsértése s a minősített t. s, illetőleg az emberölés eseteiből.

11. A 324. §. 2. esete egyik faja az emberrablásnak, mely e fogalomból a 317. §. szükebb meghatározása folytán szorult ki.

12. Kártérítés a 198. §. analogiája folytán követelhető.

13. Az eljárás hivatalból indítandó meg. Elsőfokúlag a 323. §. 1. bek. esetében a kir. jbiróság (É. T. 40. §. 3. p.), másodfokulag a kir. törvényszék itél. (1883. évi VI. tczikk 6. és 7. §§.)

5. Mellékbüntetés.

326. §. *A jelen fejezetben meghatározott büntetés mellett a hivatalvesztés, továbbá a 323. §. szerint fegyházzal büntetendő, és a 324. és 325. §§-ban meghatározott esetekben a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is megállapítandó.*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XXIII. FEJEZET.

A LEVÉL- ÉS TÁVSÜRGÖNYTITOK MEGSÉRTÉSE MAGÁNSZEMÉLYEK ÁLTAL.

327. §. *(Fb.) A ki másnak szóló levelet, lepecsételt iratot, vagy távsürgönyt, tudva jogosítlanul felbont; úgyszintén a ki másnak szóló, habár be nem pecsételt levél vagy távsürgöny birtokába helyezi magát a végett, hogy annak tartalmát megtudja, vagy azt hasonló czélból másnak jogtalanul átadja: vétséget követ el, és nyolcz napig terjedhető fogházzal és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.*

A ki pedig a fentebbi módon tudomására jutott titkot közzéteszi, vagy azt a levél, irat vagy távsürgöny küldőjének vagy a czimzettnek károsítására használja fel: három hónapig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A bűnvádi eljárás csak a sértett fél indítványára indítható meg.

1. A közhivatalnok által elk. analog vétségekről lásd a 200. és 201. §-okat.

2. A nyilt levél vagy sürgöny csak akkor lehet tárgya e vétségnek, ha a tettes czélzatosan helyezi magát annak birtokába; a zárt levél és ürgöny akkor is, ha tévedésből, vagy véletlenül jut hozzá. A lepecsételt irat ugyanoly szempont alá esik, mint a zárt levél.

3. A zárt levél, irat, vagy sürgöny czélzatos felbontása által a vétség be van végezve, habár a tettes nem is tudta meg annak tartalmát.

4. Ha valaki a titok megtudása vagy közlése végett helyezi magát a zárt vagy nyilt levél vagy sürgöny birtokába: ezáltal bevégzi a vétséget.

5. A vétség súlyosabb esete az, ha valaki a tiltott módon tudomására jutott titkot közzéteszi, vagy az érdekelt fél kárára felhasználja. A mennyiben a közzététel sajtó útján történik, ezáltal sajtóvétség létesül.

6. Elsőfokúlag, eltekintve a sajtóvétségtől, a kir. jbiróság (É. T. 40. §. 1. p.), másodfokúlag a kir. tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

7. Az indítványozási jog iránt lasd a 110—116. §-okat.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XXIV. FEJEZET.

A TITOK TILTOTT FELFEDEZÉSE.

328. §. Azon közhivatalnok, ügyvéd, orvos, sebész, gyógyszerész, szülésznő, a ki valamely család vagy személy jó hírnevét veszélyeztető, és hivatalánál, állásánál vagy foglalkozásánál fogva megtudott vagy reábizott titkot alapos ok nélkül másnak felfedez vétséget követ el, s a sértett fél indítványára, három hónapig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ezen intézkedés kiterjed a fenn megjelölt személyek segédeire is.

329. §. Nem tartozik az előbbi szakasz rendelkezése alá azon eset: ha a megjelölt személyek, a tudomásukra jutott vagy reájuk bizott titokról, a hatóságot kötelességükhöz képest értesítik, vagy ez által megkérdeztetvén, vagy mint tanuk kihallgattatván, azt a hatóság előtt felfedezik.

1. E vétség alanya csak közhivatalnok (461. §.) s a §-ban megjelölt valamely személy (közmegbizott) lehet. Az okleveles, de be nem jegyzett ügyvéd s a zugirász és kuruzsló ide nem tartoznak.

2. A ki nem hivatalánál, állásánál vagy foglalkozásánál fogva tudja meg a titkot, nem köteles azt megőrizni.

3. Ha a titok felfedezése nem veszélyezteti valakinek jó hírnevét, hanem pl. vagyoni kárt okoz: ez csak kártérítési igényre és fegyelmi eljárásra szolgálhat alapul.

4. Felfedezi a titkot az, a ki azt más személylyel, habár nem nyilvánosan közli. Ha a közlés sajtó útján történt: ezáltal sajtóvétség létesül.

5. Alapos ok a titok közlésére az, ha fel nem fedezése nagyobb bajt okozna, mint a minő felfedezés esetén az illető jó hírnevének csorbítása volna.

6. Alapos oka a titok felfedezésének a 329. §. szerint különösen az, ha az illető a hatóság előtt kötelességszerűleg fedezi azt fel. E kötelességet egyéb törvények határozzák meg.

7. Elsőfokúlag a kir. törvényszék, illetőleg az esküdtszék itél. (É. T. 39. §.) Az indítványozás iránt l. a 110—116. §-okat.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XXV. FEJEZET.

A MAGÁNLAK MEGSÉRTÉSE MAGÁNSZEMÉLYEK ÁLTAL.

330. §. A ki másnak lakásába, üzlethelyiségébe, azokkal összeköttetésben levő, vagy azokhoz tartozó helyiségbe, vagy kerített helyre, az ott lakó, vagy a lakással rendelkező beleegyezése nélkül, jogtalanul, erőszakkal, fenyegetéssel vagy hamis kulcsok használása által behatol, — a mennyiben súlyosabb büntetés alá eső cselekmény nem forogna fenn, — a magánlak megsértésének bűntettét követi el, és két évig terjedhető börtönnel büntetendő.

331. §. Három évig terjedhető börtönnel büntetendő a magánlak megsértése, ha:

1. közhivatalnoki minőség színlelése vagy hatósági rendelet ürügye alatt;

2. éjjel, vagy együttesen több személy által;

3. fegyveresen hajtatott végre.

332. §. (Fb.) A ki másnak lakásába, üzlethelyiségébe, azokkal összeköttetésben levő vagy azokhoz tartozó valamely helyiségbe jogos indok nélkül, cselszövénynyel, vagy az abban lakónak, vagy a lakással rendelkezőnek akarata ellenére bemegy, vagy abban akarata ellenére benmarad: három hónapig terjedhető fogházzal és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A bűnvádi eljárás csak a sértett fél indítványára indítandó meg.

1. Analog esetekről szólnak a 175. és 199. §§.

2. Lakás, üzleti helyiség, s ezekkel összefüggő vagy ezekhez tartozó más helyiség és «kerített» hely iránt lásd a 199. §-t. A 175. §. csak lakást, üzleti helyiséget és bekerített helyet említ. «Bekerített helyről» szól a 336. §. 3. pontja is. (Illés: Bt. II. k. 570. l.)

3. A nyilvános helyiségek (korcsma, iskola stb.) ki vannak zárva a magánlaksértés tárgyai közül.

4. A laksértés bűntettének (330. §.) lényege az idegen lakásba való behatolás, melynek eszköze erőszak. fenyegetés

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vagy hamis kulcs használata. Az erőszak, személyekre és dolgokra vonatkozhatik; a fenyegetés itt legtágabb értelemben veendő; hamis kulcs iránt lásd a 336. §. 4. pontját.

5. A behatolás megkezdése erőszakkal, fenyegetéssel vagy hamis kulcs használatával, kisérletet állapit meg.

6. Ha a behatolás csoport által (152. §. 3. jegyz.) történt, s arra irányult, hogy személyeken vagy dolgokon erőszakot kövessenek el: a 175. §. esete létesül.

7. A behatolás jogtalansága és jogos volta iránt lásd Illés: Bt. II. k. 573—574. l.

8. A 331. §. csak a 330. §-sal kapcsolatban, az ebben meghatározott ismérvek létezése esetén alkalmazható.

9. Éjjel az az idő, melyet a helyiség lakói éji nyugalomra szoktak használni. Együttesen több személy két személyt is jelent. Másfelől ide tartozik a csoport is, ha a 175. §. esete fenn nem torog. (6. jegyz.)

10. «Fegyveresen hajtatott végre» a behatolás, ha az fegyver használatával történt. A felfegyverzett állapot (337. §.) nem elég.

11. Lakáshoz tartozó helyiség a 332. §. esetében a bekerített udvar is, ha ajtóval vagy kapuval el van látva. (Illés: Bt. II. k. 578. l.)

12. Az elkövetés módja vétség esetén az idegen lakásba való jogtalan, de erőszakoskodás nélküli bemenetel vagy abban való benmaradás.

13. Jogtalan a bemenetel, ha jogos indok nélkül s a tulajdonos akarata ellenére történt. (A vagy szócska helytelenségéről lásd Illés: Bt. II. k. 579. l.)

14. A laksértés vétségével kapcsolatos élelmiszerlopás (ktk. 126. §.) az *51. sz. döntvény* szerint eszmei halmazatot állapít meg (B. T. XI. 277.)

15. A laksértés büntette hivatalból, vétsége csak a sértett fél indítványára üldözendő. A 330. §. alá eső cselekmény akkor is hivatalból üldözendő, ha a bíróság a 92. §. alapján vétséggé fokozza le.

16. Minthogy a vétséggé való lefokozás által a cselekmény nem lép ki a 330. §. keretéből, s a fogház csupán e §. börtönbüntetését helyettesíti: az ekként lefokozott vétségre a 332. §. pénzbüntetése nem alkalmazható.

17. A 332. §. esetében elsőfokúlag a kir. jbíróság (É. T. 40. §. 1. pont), másodfokúlag a kir. tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XXVI. FEJEZET.

A LOPÁS.

1. Egyszerü lopás.

333. §. *A ki idegen ingó dolgot másnak birtokából vagy birlalatából annak beleegyezése nélkül azon czélból vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonitsa: lopást követ el.*

334. §. *Ha a lopott dolog értéke nem nagyobb ötven forintnál: a lopás vétséget, ellenkező esetben pedig bűntettet képez.*

A lopott dolog értékének az veendő, melylyel az a lopás idején birt.

335. §. *Annak meghatározása végett, vajjon bűntettet vagy vétséget képez-e a lopás: mindazon dolgok értéke egybefoglalandó, melyeket ugyanazon tettes, bár több külön lopás alkalmával ellopott vagy ellopni megkisérlett, vagy melyeknek ellopásában részes volt.*

1. Az élelmi és élvezeti czikk lopásáról a ktk. 126. §-a, az erdei és mezőrendőri lopásról az 1879. évi XXXI., illetőleg az 1894. évi XII. tcz. külön intézkedik.

2. A lopás tárgya csak a dolog állaga lehet. A furtum ususról lásd a ktk. 127. §-át.

3. Ingó dolog az ingatlan tartozéka is, ha attól elválasztható. A föld termékének jogt. elválasztása és elvitele is a *29. sz. döntvény* szerint nem a 421. §. alá eső vétség, hanem lopás. (B. T. VIII., 1.)

4. Idegen dolog az, a mely másnak tulajdonához tartozik. Az uratlan dolog jogtalan elfoglalója csak az idegen foglalási jogot sérti meg (vadászati és halászati kihágás). Az elhagyott dolgot, mely szintén uratlan, bárki elfoglalhatja. Az elvesztett dolog és a régi kincs jogt. elsajátításáról lásd a 365. és 366. §-okat.

5. A közös tulajdonban levő dolog a tettest illető részen felül az utóbbira nézve szintén idegen.

6. A lopás külcselekménye az elvétel, vagyis az a fizikai aktus, melylyel valaki a dolgot másnak birtoklásából kihelyezve saját uralmának veti alá. Mihelyt az elvétel (apprehensio) megtörtént: a lopás be van végezve, habár a tettes

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

még nem vitte el a dolgot. Ezzel szemben a kisérletről lásd Illés: Bt. III. k. 34. és 35. l.

7. Az elvétel «másnak birtokából, vagy birlalatából» határolja el a lopást a sikkasztástól (355. §.) s a jogt. elsajátítástól. (365. §.) E határvonal bővebb kifejtését lásd Illés: Bt. III. k. 21—25. l.

8. A használat végett átadott ruhával, pld. a rabruhával való szökés a *34. sz. döntvény* szerint szintén lopás, ha a lopási szándék be van bizonyitva. (B. T. VIII. 240.)

9. E szavak: «annak (a birtokosnak, vagy birlalónak) beleegyezése nélkül» a jogosult valódi beleegyezésének hiányát jelentik. A színleges és látszólagos beleegyezés sem zárja ki a lopást.

10. Az eltulajdonítási czélzat egyértelmű azzal, hogy a tettes az idegen dolgot saját uralmának oly módon akarja alárendelni, mintha az tulajdona volna. A dolog állagát nem érintő ideiglenes használat tehát ide nem tartozik.

11. Az eltulajdonítás czélzatát rendszerint kizárja az, ha valaki zálogul, elzálogosítás, megsemmisítés vagy a tulajdonos érdekében leendő felhasználás végett veszi el az idegen dolgot. (Illés: Bt. III. k. 29. és 30. l.)

12. Az eltulajdonítás jogtalansága azt jelenti, hogy a tettes oly dolgot vesz el, a melynek eltulajdonítására nincs feljogosítva. Kizárja tehát az elt. jogtalanságát: a tulajdonos beleegyezése, s a tulajdonjog vitás volta; ellenben rendszerint megállapítható a jogtalanság az önbiráskodás eseteiben. (Illés: Bt. III. k. 31. és 32. l.)

13. Társtettes (70. §.) a lopásban az, a ki az elvétel tényében (elkövetési cselekedet) közvetlenül részt vett.

14. A 334. §-ból önkényt következik, hogy a lopás tárgya csak vagyoni értékkel biró dolog lehet. Mennyiben ilyenek az okiratok: eziránt lásd Illés: Bt. III. k. 41. l.

15. A ktk. 126. §-a 2 frt, az erdőtörv. 30 frt, a mezőr. törv. 60 kor. érték erejéig tekinti a cselekményt kihágásnak.

16. A 335. §. rendszerinti esete az, midőn valaki több egyszerű, 50 frtnál kisebb értékű lopást követ el, melyeknek együttes értéke az 50 frtot meghaladja. Ha a lopások összefoglalt értéke többszörösen meghaladja is az 50 frtot: a *44. sz. döntvény* szerint mégis csak egy bűntett állapítandó meg. (B. T. IX. 387.) Ellenkező nézet. Illés: Bt. III. k. 47. l.

17. E §. alkalmazandó azonban a *44 sz. döntvény* szerint akkor, ha vádl. az egyszerű lopások mellett önmagában is bűntettet képező egy vagy több lopást követett el. Ellenben lopásból származó orgazdaság esetén az *50. sz. döntvény* szerint nem történhetik meg az értékek összeszámítása. (B. T. XI. 275.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Minősített lopás.

336. §. Tekintet nélkül a lopott dolog értékére, büntettet képez a lopás, ha :

1. valamely az állam által elismert vallás szertartásaira rendelt helyiségben, a vallás szertartásaihoz tartozó, vagy kegyes vagy jótékony czélra szánt tárgy ;

2. temetőben a holtak emlékére rendelt, vagy holttesten levő tárgy lopatik el ;

3. épületben, bekerített helyen, vagy hajón követtetik el, hová a tolvaj betörés vagy bemászás által jutott, vagy ha a lopás czéljából a zár, vagy a megőrzésre szolgáló egyéb készület feltöretett ;

4. a felnyitásra hamis vagy ellopott kulcs használtatik ;

5. csata, tűzvész, vizáradás, vagy más közveszély színhelyén vagy közelében követtetik el ;

6. elkövetésénél rabló vagy tolvajszövetségnek két vagy több tagja működött közre ;

7. szolgálatban álló személy azon, kinek szolgálatában áll, vagy annak házához tartozó személyen követi el ;

8. a tolvajjal házközösségben vagy közös háztartásban élő személy ellen követtetik el ;

9. a lopást közhivatalnok, közhivatalnoki jellegének felhasználásával követi el ;

10. a tolvaj, vagy ha többen volnának, ezek egyike a lopás elkövetése végett közhivatalnoki jelleget vagy hatósági megbízást színlel.

337. §. Tekintet nélkül az ellopott dolog értékére, büntett miatt büntetendő a tolvaj : ha a lopás elkövetésekor fegyvert viselt, habár azt se nem használta, se nem mutatta.

Ugyanazon büntetés éri azon tetteseket és részeseket is, a kik ezen körülményről, a cselekmény megkezdése előtt tudomással birtak.

338. §. Tekintet nélkül az ellopott dolog értékére,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

büntettet képez a lopás, ha azt olyan egyén követte el, a ki rablás, zsarolás, lopás, sikkasztás vagy orgazdaság bűntette vagy vétsége miatt már két izben meg volt büntetve.

Nem alkalmazandó azonban ezen szabály, ha az utolsó lopás elkövetését megelőző büntetés kiállása óta tiz év már eltelt.

1. Ez esetekben a lopás kihágása is (333. §. 1. és 15. jegyzet) bűntetté minősül, kivéve a mezőrendőri lopást, melyet a tettes bemászással bekerített helyen követ el. (1894. évi XII. tcz. 93. §. *a)* pont)

2. A 336. §. első pontja nem alkalmazható, ha valaki szent helyről nem a szertartáshoz tartozó tárgyat, vagy ha ily tárgyat nem szent helyről lop el. Állam által elismert vallás és szertartásra rendelt hely iránt lásd a 190. és 191. §-okat. (Illés: Bt. II. 128. és 130.)

3. Nem esik a 2. pont alá a holtak kifosztása temetőn kivül s a sírok ideiglenes feldiszítésére rendelt tárgyak ellopása. (B. T. XV 281. XII. 38.)

4. A harmadik pont első esete a betöréses lopás. Épület, bekerített hely, hajó és betörés iránt. (Lásd Illés: Bt. III. k. 55. és 56. l.)

5. A harmadik pont második esete a bemászással épületben, bekerített helyen, vagy hajón elk. lopás. Bemászás az, midőn a tettes a lopás helyére valamely nehézség legyőzése után (magasabb kerítés, palánk átugrása) vagy a bejárásra rendszerint nem használt nyilásón hatol be. (Illés: Bt. III. k. 57. 58. l.) A mezőr. törv. 93. §-a csak a «bekerített helyen» (tehát nem az épületben vagy hajón) elk. ilynemű lopást veszi ki a bűntett esetei közül.

6. A harmadik pont harmadik esete, vagyis a feltöréses lopás akkor létesül, ha a tolvaj az épület, bekerített hely vagy hajó fogalmától különböző helyiség, vagy tartály záró készülékét töri fel. Továbbá szükséges, hogy a feltörés komoly akadályt hárítson el (pl. hordó megfurása), minélfogva pl. a levél vagy csomag feltörése ide nem tartozik. Közömbös, vajjon a tolvaj a hely szinén, vagy elvitele után máshol töri-e fel a tartályt. (B. T. XXI. 91. XXIII. 380.)

7. A negyedik pont esetében kulcs minden felnyitó eszköz; hamis kulcs az, a mely nem bizonyos zár felnyitására van rendelve; ellopott kulcs pedig az, melyet valaki a lopás elkövetése végett rejtekhelyéről vett el. (Illés: Bt. III. k. 64. és 65. l.)

8. Az ötödik pont a csata, tűzvész vagy árvíz esetén kivül csak akkor alkalmazható, ha a lopás alkalmául szolgált más közveszély azokkal egy vonalba helyezhető.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

9. A hatodik pont szerint rábló vagy tolvajszövetség azt jelenti, hogy többen határozatlan számú lopás, vagy rablás elkövetése végett szövetkeztek (bűnbanda).

10. A hetedik pont szerint «szolgálatban álló személy» az, a ki valakinél heti, havi, vagy évi fizetéssel tartós munkára van alkalmazva, mint pl. a cseléd, s az *53. sz. döntvény* szerint az iparos- és kereskedő-segéd, gazdatiszt, stb. (B. T. XII. 97.) A napszámos a *62. sz. döntvény* szerint ide nem tartozik. (B. T. XIV. 1.) A szolgálatadó «házához tartozó» személyek azok, a kik az illetőnek, habár csak ideiglenesen, háztartásához, vagy háznépéhez tartoznak (tehát pl. a vendég is). E pont minősítése a szolgálatban nem álló részesekre is kiterjed, ha a lopást a szolgálati viszony felhasználásával követték el. Lásd e tekintetben a *47. sz. döntvényt*. (Illés: Bt. III. k. 69., 70. l.)

11. A nyolozadik pont esetében a házközösség az együttlakást, a közös háztartás inkább az élelmezés közösségét jelenti.

12. A kilenczedik pont lényege a hivatali állás felhasználása lopásra, vagyis a közhivatalnok által (461. §.) elk. hivatali lopás; míg a tizedik pont esete a hivatali jelleg bitorlásán alapul. tehát csak magánszemély által követhető el, s inkább a csalással határos.

13. A fegyveres lopás (337. §.) alapja nem a fegyver tényleges használata, hanem csak a tolvaj fegyverzett volta, s az ezzel járó objektiv veszély. A fegyver itt közönséges értelemben veendő, s így a bot s hasonló eszköz ki van zárva. Fegyvert visel a lopásnál, tehát e §. alá esik az is, ki hivatásánál fogva van fegyverrel ellátva, mint pl. a csősz és rendőr.

14. Visszaesés (338. §.) nem forog fenn, ha a tettes előzőleg csak kihágás miatt (pl. a ktk. 126. §-a alapján) volt megbüntetve; ha azonban bűntett vagy vétség miatt volt büntetve: a *43. sz. döntvény* szerint közömbös, hogy az bevégzett vagy megkisérelt volt-e. (B. T. IX. 386.) Két ízben «meg volt büntetve» az, a ki mindkét büntetését kitöltötte, tehát pl. szökés vagy a büntetés elhalasztása által félbe nem szakította.

15. A visszaesésben elk. több kisebb lopás mindegyike büntetté minősül, s anyagi halmazat gyanánt itélendő el. (Illés: Bt. III. k. 78. l.)

16. A lopás, mint a visszaesés alapja, még a sikkasztásnál (357. §.) s az orgazdaságnál (371. §.) fordul elő.

3. A lopás büntetése.

339. §. *(Fb. és T.) A lopás vétsége egy évig terjedhető fogházzal büntettetik.*

A kisérlet büntetendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

340. §. A lopás büntette öt évig terjedhető börtönnel, a 336. §. 3., 4., 5., 6. pontjaiban meghatározott esetekben azonban, valamint a 338. §. esetében öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

341. §. Lopás miatt, a szabadságvesztés-büntetéssel a hivatal-vesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is egybekötendő.

1. A lopás vétsége felett, hat hónapot meg nem haladó fogház esetén, elsőfokúlag a kir. járbiróság (É. T. 40. §. 4. pont), másodfokúlag a kir. Tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

2. Ha ugyanaz a lopás több körülmény által válik minősítetté: ezek mindegyikének megállapítása mellett a büntetés mégis csak egy lopás miatt szabandó ki.

3. A mellékbüntetés, tekintet nélkül a lopott értékre, vétség esetén is alkalmazandó, illetőleg alkalmazható. (54. §.)

4. Családi és házi lopás.

342. §. Ha a lopás házastársak, fel- vagy lemenő ágbeli rokonok, testvérek, vagy közös háztartásban élő rokonok között követtetik el; úgyszintén, ha azt a gyámolt gyámja, a gondnokolt gondnoka, vagy a növendék nevelője ellen követi el: a bűnvádi eljárás csak a sértett fél indítványára indítható meg

343. §. A ki az ellen, kinek szolgálatában vagy fizetésében áll, vagy háztartásában él, vagy az utóbbival közös háztartásban élő hozzátartozók ellen (78. §.) követ el lopást, csak a szolgálatadó, a ház feje, vagy pedig a sértett fél indítványára vonathatik bűnvádi eljárás alá.

1. A családi lopás alanyai, a kik tettesek vagy meglopottak lehetnek: a házastársak, a fel- és lemenő ágbeli rokonok, az édes és mostoha, az egész és féltestvérek, és a közös háztartásban élő rokonok. Közös háztartás iránt lásd a 336. §. 11. jegyzetét. Rokonok alatt a törvény rácziója folytán itt a sógorok is (pl. a vő, az após, a testvér házastársa stb.) értendők.

2. A családi lopás második csoportjánál a gyám, gondnok és nevelő csak mint meglopottak szerepelnek, kikkel szemben a lopás tettesei: a gyámolt, gondnokolt és növendék.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A házi lopásnál sértettek: a szolgálatadó, a ház feje, s az utóbbival közös háztartásban elő hozzátartozók. (78. §.) A cseléd nem tartozik ezek közé, s e szerint hibás a *24. sz. döntvény*, mely szerint az ugyanazon háztartásban élő egyik cselédnek a másik cseléd ellen elkövetett lopása miatt a bűnvádi eljárás csak a gazda vagy a meglopott indítványára indítható meg. (B. T. VII. 169.)

4. A házi lopás tettesei: a szolgálatadóval szemben, a szolgálatban vagy fizetésben álló személyek, — a ház fejével és hozzátartozóival szemben azok, kik velük közös háztartásban élnek. Szolgálatban álló személy iránt lásd a 336. §. 10. jegyzetét; a fizetésben álló személyek köre ezzel azonos, mert a napszámost fizetésben állónak sem lehet tekinteni. Valakinek háztartásában élni nem egyértelmű az ugyanazon házban való vagy az együttlakással.

5. A 343. §. csak annyiban alkalmazható a 336. §. 7. és 8. pontja eseteiben, a mennyiben a meglopott s a tolvaj közötti viszony e §. keretébe illik. (Illés: Bt. III. k. 85. l.)

XXVII. FEJEZET.

A RABLÁS ÉS ZSAROLÁS.

1. Rablás.

344. §. A ki idegen ingó dolgot, annak birtokosától vagy birlalójától, — ez vagy más jelenlévő ellen alkalmazott erőszakkal vagy fenyegetéssel (347. §.) azon czélból vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonitsa: a rablás bűntettét követi el.

345. §. Rablásnak tekintetik, ha a tettenkapott tolvaj a lopás végbezvitele vagy a lopott tárgy megtartása végett erőszakot vagy fenyegetést használ.

346. §. Rablásnak tekintetik a lopás: ha oly módon követtetik el, hogy végbezvitele czéljából valamely személy öntudatlan, vagy védelmére tehetetlen állapotba helyeztetik.

347. §. Fenyegetés alatt, a 344. és 345. §§. esetében oly cselekmény közvetlen elkövetésével való fenyegetés értetik, mely által a fenyegetettnek vagy hozzátartozójának, vagy valamely jelenlévőnek élete, testi épsége vagy vagyona súlyos veszélynek tétetik ki.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

348. §. A rablás öt évtől tiz évig, a 346. §. esetében pedig öt évig terjedhető fegyházzal büntettetik.

349. §. Tiz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházzal büntettetik a rablás, ha:

1. a tettes rablás vagy zsarolás miatt már meg volt büntetve, és e miatti utolsó büntetésének kiállása óta tiz év még el nem telt;

2. a rablással a szándékos emberölés kisérlete vagy súlyos testi sértés is követtetett el.

Ha pedig szándékos emberölés is követtetett el: a büntetés életfogytig tartó fegyház leend.

1. A 344. §. a tulajdonképpi rablást, a 345. és 346. §§. a rablásnak tekintendő lopást határozzák meg. A 345. §. esete a fenyegetés és büntetés tekintetében a 344. §. esetével azonos.

2. A bűntett tárgya, az elvétel másnak birtokából vagy birlalatából, s az eltulajdonitás czélzata itt is ugyanaz, mint a lopásnál.

3. Az elvétel arra az esetre is kiterjed, midőn valaki kényszerítés folytán maga adja át a dolgot (kényszerített átadás).

4. Az erőszak a személy ellen intézett, annak ellenállását legyőző fizikai, a fenyegetés a 347 §. szerinti pszichikai kényszert jelenti. Kisebb fokú kényszer csak a zsarolás eszköze lehet Ugyanez áll az erőszakról, ha oly kis fokú, hogy hatásában a rablási fenyegetésen alul marad. (Illés: Bt. III. k. 99—101. l.)

5. Az erőkszaknak vagy fenyegetésnek oly viszonyban kell állani a dolog elvételéhez, a minő az eszköz és czél között létezik.

6. A bevégzéshez a dolog elvétele vagy kényszeritett átadása is szükséges. Az erőszak és fenyegetés alkalmazása e czélból csak kisérlet.

7. Társtettes (70. §.) a rablásnál az is, aki habár csak jelenléte által a megtámadottakra, ezek megfélemlítése által közvetlen befolyást (pszichikai kényszer) gyakorol. Az őr, kit senki sem lát, csak bűnsegéd.

8. A 345. §. szerint tettenkapott tolvaj nemcsak a tett színhelyén talált, hanem az üldözés közben utolért tolvaj is. (J. K. 1885. évi mell. 177. l. C.)

9. «A lopás véghezvitele végett» akkor használ a tettenért tolvaj erőszakot vagy fenyegetést, midőn a lopást már megkezdte, s ekközben a tettenérők ellenállását legyőzi. A bűntett ez esetben csak akkor tekinthető bevégzettnek,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ha az erőszak használatakor a lopás már a bevégzésig jutott. (Illés: Bt. III. k. 109. és 112. l.)

10. «A lopott tárgy megtartása végett» használtatott az erőszak, ha ezt a lopás bevégzése után tettenért tolvaj azok ellen alkalmazta, a kik tőle az ellopott dolgot visszavenni akarták. Ez esetnek nincs kisérlete.

11. Ha a tolvaj csak menekülése végett, midőn már nincs a lopott tárgy birtokában, használ erőszakot: ez nem esik a 345. §. alá.

12. A 346. §. első esetében az öntudatlan állapotba helyezésnek a rablási erőszak, vagy az ily erőszakra irányzott czél kizárásával kell történnie. Ha valaki azért helyez mást öntudatlan állapotba, hogy azután megölje és vagyonától megfoszsza: ez rablás és gyilkosság leend. (B. T. XII. 277. C.)

13. E §. második esete akkor létesül, ha a tettes lopási szándékkal oly módon helyez valakit védelmére tehetetlen állapotba (pl. rázárja az ajtót), a mely rablási erőszaknak vagy fenyegetésnek nem tekinthető.

14. A 348. §. külön büntetést határoz a 346. §. esetére. A 349. §. 1. pontjának büntetése azonban a 346. §-ra is vonatkozik. A mellékbüntetés iránt lásd a 354. §-t.

15. A 349. §. első pontja a jelen fejezet körére szorítja a visszaesést, mely azonban már egyszeri megbüntetés folytán is megállapítandó.

16. E §. második pontja és utolsó bek. összefoglalt bűntetté egyesíti a rablást a szándékos emberöléssel, illetőleg ennek kisérletével, s a súlyos testi sértéssel. Az összefoglalás feltételeiről és ez esetben a részességről lásd Illés Bt. III. k. 118—121. l. A gyilkossággal és könnyű t. sértéssel a rablás anyagi halmazatot alkot.

17. A 349. §. 2. pontja és utolsó bek. a 346. §. esetében nem alkalmazható.

18. A rablás az 1868. évi rögtönbirósági eljárás szerint halállal büntetendő. Ez eljárás alá tartoznak a rablók felbujtói, bűnsegédei, orgazdái és pártolói is. (Illés: Bt. III. k. 122. l.)

2. Zsarolás.

350. §. *A ki azon czélból, hogy magának vagy másnak jogtalanul vagyoni hasznot szerezzen, valakit erőszakkal vagy fenyegetéssel, valaminek cselekvésére, eltűrésére, vagy elhagyására kényszerit, a mennyiben cselekménye súlyosabban büntetendő cselekményt nem képez: a zsarolás vétségét követi el, és három évig terjedhető fogházzal büntetendő.*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

351. §. A zsarolás vétségét követi el, és a 350. §. szerint büntetendő az a ki azon czélból, hogy magának vagy másnak vagyoni hasznot szerezzen, valakit rágalmazó vagy becsületsértő állításának nyomtatvány által való közzétételével fenyeget.

352. §. A zsarolás vétségének kisérlete büntetendő.

353. §. Bűntettet képez a zsarolás, és öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő, ha:

1. a zsaroló gyilkossággal, súlyos testi sértéssel, gyujtogatással vagy más súlyos vagyoni kár okozásával fenyeget;

2. a közhivatalnoki minőség szinlelésével, vagy valamely hatóság hivatalos rendeletének ürügye alatt követtetett el.

354. §. A rablás és zsarolás bűntette és a 351. §-ban meghatározott zsarolás vétsége esetében a szabadságvesztés-büntetésen felül hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is kimondandó.

1. A zsarolás szubszidiárius helyet foglal el a rablás mellett, s határa ott kezdődik, a hol az utóbbié véget ér.

2. Az elkövetés módja a kényszerítés, melynek eszköze az erőszak vagy fenyegetés. Az erőszak itt is a fizikai kényszert jelenti (344. §. 4. jegyz.); a fenyegetés pedig, mint pszichikai kényszer, a legtágabb értelemben veendő, tehát a «minæ juris» eseteit is átfoglalja. (Illés: Bt. III. k. 128—129. l.)

3. Az erőszakkal vagy fenyegetéssel valaminek cselekvésére, eltürésére vagy elhagyására kell a megtámadottat kényszeríteni. Az eltűrés oly kényszerhelyzet következménye, melyet a vis abszoluta hoz létre: az elhagyás a vis kompulziva eredményeként tünik fel. (B. T. XIX. 318.) A kényszerítés, s a cselekvés, eltürés és elhagyás közötti okozati összefüggésről lásd Illés: Bt. III. k. 130. l.

4. Vagyoni haszon alatt minden vagyoni előny, tehát a meglevő vagyon biztosítása is értendő. A «jogtalanul» szó nem a czélbavett vagyoni haszon jogtalanságát, hanem a haszonszerzés jogtalan módját jelenti. E szerint az önsegély czéljából elk. erőszakos kényszerítés is zsarolást képez. (B. T. XIV. 145. XV. 209. XVIII. 285. XIX. 317.)

5. Midőn a tettes idegen ingó dolgot erőszakkal vagy

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

fenyegetéssel, s eltulajdonítási czélzattal vesz el valakitől: a cselekmény akkor válik zsarolássá, ha az erőszak kisebb fokú, mint a rablási erőszak (344. §. 4. jegyz.), vagy ha a fenyegetés nem üti meg a 347. §-ban felállított mértéket. (Illés: Bt. III. k. 133—135. l.)

6. A zsarolás akkor van bevégezve, midőn a megtámadott személy a kényszerítés folytán magát a tettes által követelt cselekvésre vagy elhagyásra elhatározza. Az erőszak vagy fenyegetés alkalmazása, a míg a kényszerítés be nem következett, kisérlete a zsarolásnak. (352. §.)

7. A 351. §. esete a fenyegetés speciális módja, s az által különbözik a közönséges zsarolástól, hogy itt a cselekmény a fenyegetéssel már be lévén végezve: a kisérlet lehetősége ki van zárva. Ha valaki a kilátásba helyezett becsületsértő állítást sajtó útján közzéteszi: a zsarolás mellett sajtóvétség miatt is büntetendő.

8. A 353. §. 1. pontja szerinti fenyegetés lényegileg azonos a 347. §-ban meghatározott fenyegetéssel A gyilkossággal vagy súlyos t. sértéssel való fenyegetés konkludens cselekedetekben (pl. fegyveres fellépésben) is állhat, melyben a fenyegetett élete komoly veszélyeztetését látja. (B. T. X. 365.)

9. A 353. §. 2. pontja a közhivatalnok által (461. §.) elk. úgynevezett hivatali zsarolást is átfoglalja: mert a 475. §. tárgya nem zsarolás, hanem csak jogtalan kényszerítés. (Nötigung). (Illés: Bt. III. k. 140. l.)

10. Mellékbüntetés (354. §.) a 350. §. esetében akkor sem alkalmazható, ha a zsarolas eszköze erőszak volt.

XXVIII. FEJEZET.

A SIKKASZTÁS, ZÁRTÖRÉS ÉS HŰTLEN KEZELÉS.

1. Sikkasztás.

355. §. *Sikkasztást követ el: a ki a birtokában vagy birlalatában levő idegen ingó dolgot jogtalanul eltulajdonitja vagy elzálogositja.*

Az eltulajdonitás be van végezve, mihelyt a birtokos vagy birlaló a dolgot elidegeniti, elhasználja, a visszakövetelésre jogositott előtt eltagadja, vagy avval bármi más módon, mint sajátjával rendelkezik.

356. §. *A sikkasztás, ha az elsikkasztott vagyon értéke nem tesz többet száz forintnál: vétséget, azonfölül pedig büntettet képez.*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

357. §. Büntettet képez a sikkasztás a 338. §. esetében is, az azon szakaszban megállapított megszorítás mellett.

358. §. A sikkasztás vétsége: egy évig terjedhető fogházzal, a sikkasztás büntette pedig öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

A szabadságvesztés-büntetésen felül egyszersmind a hivatalvesztés s a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is megállapitandó.

A 342. és 343. §§. határozatai a sikkasztás esetében is alkalmazandók.

1. Sikkasztást állapítanak meg a 359. és 462. §§. is. Az utóbbi §. folytán a közhivatalnok is magánsikkasztást követ el, ha a pénzt vagy pénzértéket nem hivatalánál fogva vette át.

2. Idegen ingó dolog iránt lásd a 333. §. 3—5. jegyzeteit. A takarékpénztári könyvre betett pénz tárgya lehet a sikkasztásnak, habár letéteményese csak a pénz egy részét veszi fel.

3. A tényálladék ama kelléke, hogy a dolog a tettes birtokában vagy birlalatában legyen: egyfelől a lopástól, másfelől a jogtalan elsajátítástól különíti el a sikkasztást.

4. A birtokbajutás módja rendszerint a reábizás. A ki találás, véletlen vagy tévedés folytán jut a dolog birtokába, melyet jogtalanul elsajátít: a 365—367. §§. alá esik. A vicziozus birtokbajutás csak akkor nem zárja ki a sikkasztást, ha az eltulajdonítás más büntetendő cselekmény pl. csalás gyanánt nem büntethető. (Illés: Bt. III. k. 151—154. l.)

5. Az eltulajdonítás a sikkasztásnál egyértelmű a tulajdon bitorlásával, mely az idegen ingó dolog elhasználásában, elidegenítésében, vagy abban áll, hogy birtokosa azzal más módon, mint sajátjával, rendelkezik. Ily rendelkezés lehet pl. a dolog végleges elzálogosítása. A dolog eltagadása a visszakövetelésre jogosított előtt nem eltulajdonítási cselekedet, hanem csak bizonyítéka a tettes eltulajdonítási szándékának.

6. Az elzálogosítás, mint a sikkasztás egyik módozata, azt az esetet jelöli meg, midőn a tettes ez által csak használni és nem eltulajdonítani akarja a dolgot.

7. Az eltulajdonítás és elzálogosítás jogtalanságáról s e szempontból a helyettesíthető és nem helyettesíthető dolog elsikkasztásáról lásd Illés: Bt. III. k. 158—160. l.

8. Az eltulajdonítás nem jogtalan, ha a dolog bizományként jutott az átvevő kezére, ha a felek közt elszámolási

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

viszony van, vagy ha valaki megtartási joggal bír valamely dologra. (Illés: Bt. III. k. 160—163. l.)

9. Kisérlet a sikkasztásnál csak kivételesen fordulhat elő. Igy pl., midőn valaki az elidegeníteni szándékolt dolgot megvételre kinálja.

10. A megtérítés csak kivételesen, helyettesíthető dolgoknál, szünteti meg a sikkasztás büntethetőségét.

11. Ismétlés esetén folytatólagos sikkasztás rendszerint csak akkor állapítható meg, ha az egyenkint elsikkasztott összegeket megtudni nem lehet.

12. A 356. §-ból következik, hogy a sikkasztás tárgya is csak vagyoni értékkel biró dolog lehet.

13. A 357. §-ról lásd a 338. §. 14—16. jegyzeteit.

14. A 358. §. 3. bek. iránt lásd a 342. és 343. §§. jegyzeteit.

2. Sikkasztás zártöréssel.

359. §. *(T. és Fb.) Sikkasztásnak tekintetik, és a 358. §-ban foglalt megkülönböztetés szerint egy évig terjedhető fogházzal, illetőleg öt évig terjedhető börtönnel büntetendő: ha a bíróság vagy más hatóság által zár alá vett dolog tulajdonosa, a nála hagyott, vagy reábizott ezen dologra nézve, a 355. §-ban megjelölt cselekmények valamelyikét elköveti.*

A szabadságvesztés-büntetésen felül a hivatalvesztés is kimondandó.

360. §. *(Fb.) A ki a zár eszközlésénél, a bíróság vagy más hatóság közege által alkalmazott pecsétet illetéktelenül eltávolitja, feltöri vagy megsérti, vagy pedig a lezárolt dolgok megőrzésére szolgáló helyiséget vagy tartályt felnyitja, a mennyiben a 359. §. esete nem forog fenn, zártörés miatt hat hónapig terjedhető fogházzal és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.*

1. A 359. §. esete csak sikkasztásnak «tekintetik»: mert az idegen dolog hiánya itt a valódi sikkasztást kizárja.

2. Ez eset tárgya a bíróság vagy más hatóság (pl. közigazgatási, pénzügyi és rendőri) által zár alá vett ingó dolog, ideértve az ingatlan tartozékait is. Minthogy a követelés, mint jog valamely testi dolog elnyerésére, ide nem tartozik; a lefoglalt követelés jogtalan felvétele sem vonható a jelen §. alá. (Illés: Bt. III. k. 173. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A zár alá vétel általában foglalást jelent. Ennek azonban alakilag és anyagilag érvényesnek kell lennie. A lényeges alakszerűségek megsértése hatálytalanná teszi a foglalást, és így kizárja a jelen §. alkalmazhatását; míg az anyagilag sérelmes zár rendszerint nem idézi elő e hatást. (Illés: Bt. III. k. 171. l.)

4. A zártöréssel kapcsolatos sikkasztás tettese csak a zár alá vett dolog tulajdonosa, a nála hagyott vagy reá bízott dologra nézve lehet. A másnál lefoglalt dolog elidegenítése által a tulajdonos, a *68. sz. döntvény* szerint a 368. §. vétségét követi el. (B. T. XVI. 149.) A ki a tulajdonos beleegyezésével idegeníti el a lefoglalt dolgot: ennek részesévé lesz; ha pedig ezt a tulajdonos tudtán kivül teszi: külön bűntett (pl. lopás) miatt itélendő el.

5. Ha az adós a lefoglalt tárgy elidegenítése előtt tartozását kifizeti, vagy ha a foglaltató az eladásba beleegyezik: a jelen §. nem alkalmazható.

6. A 358. §-ra való hivatkozás folytán ez eset is az érték szerint minősül bűntetté vagy vétséggé, mindazonáltal oly értelemben, hogy a 100 frtot meghaladó értékű tárgyak elidegenítése is csak vétség, ha a követelés járulékaival 100 frtnál kevesebb. (Illés: Bt. III. k. 178. l.)

7. A 360. §. csak a hatóság intézkedésének tekintélyét védi, és így e vétség tettese bárki lehet. A szeszfőzés ellenőrzése czéljából alkalmazott hivatalos zár megsértéséről az 1888. évi XXIV. tcz. 89. §-a intézkedik.

8. Elsőfokúlag a 359. §. vétsége felett, a mennyiben hat hónapon alúli fogház szabandó ki, a 360. §. esetében pedig feltétlenül a kir. jbiróság (É. T. 40. §. 1. és 4. pont), másodfokúlag mindkét esetben a kir. Tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

9. A bűnvádi eljárás mindegyik esetben hivatalból indítandó meg, mert a 359. §. csak a büntetés tartamára nézve hivatkozik a 358. §-ra. (B. T X. 160. C.)

3. Hűtlen kezelés.

361. §. *A ki idegen vagyon kezelésével, gondozásával, vagy felügyeletével van megbizva, és ezen minőségében annak, kinek érdekeit előmozditani kötelessége, tudva és akarva vagyoni kárt okoz: a hűtlen kezelés vétségét követi el, és három évig terjedhető fogházzal büntetendő.*

A bűnvádi eljárás csak a sértett fél indítványára indítható meg.

362. §. *Ha azonban a hűtlen kezelés vétségét*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

gyám, gondnok, zár-, tömeg- vagy alapítványi gondnok, végrendeleti végrehajtó, valamely részvénytársulat vagy szövetkezet igazgatóságának vagy felügyelő bizottságának tagja, vagy általában olyan személy, ki idegen vagyon kezelésével hatóságilag meg van bízva, vagy arra hatóságilag fel van hatalmazva, hivatása illetőleg megbízása körében követi el: a bűnvádi eljárás hivatalból indítandó meg.

363. §. *Büntettet képez és öt évig terjedhető börtönnel büntetendő a hűtlen kezelés ha azon czélból követtetik el, hogy a tettes magának vagy másnak jogtalanul vagyoni hasznot szerezzen.*

364. §. *A hűtlen kezelés esetében, a szabadságvesztés-büntetésen felül: a hivatalvesztés is kimondandó.*

1. Hűtlen kezelés csak akkor állapítható meg, midőn sikkasztás vagy csalás (381. §. 2. p.) fenn nem forog.

2. A hűtlen kezelés alanya magán- vagy közmegbizott lehet. Ehhez képest az egyszerű (361. §.) vagy minősített (362. §.).

3. E vétségnél a vagyon a legtágabb értelemben veendő, tehát az ingó és ingatlan dolgokat, s a vagyoni követelésekre vonatkozó jogokat is átfoglalja. Az oly dolog azonban, a mely még nem jutott a tettes kezelése alá, nem lehet tárgya a hűtlen kezelésnek, hanem legfeljebb a csalásnak. (B. T. VI. 208.)

4. A cselekmény lényege az, hogy a megbizott e minőségében megbizójának vagyoni kárt okoz; mihez képest e vétség a károsító cselekmény vagy mulasztás tudatos elkövetése által van bevégezve.

5. A mennyiben a kár okozásának szándéka azzal a czélzattal párosul, hogy a tettes ez által magának vagy másnak jogtalanul vagyoni hasznot szerezzen (363. §.): a hűtlen kezelés bűntetté minősül. A «jogtalanul» szó itt is módhatározó, mint a zsarolásnál. (350. §. 4. jegyz.)

6. A bűnv. elj. a 361. §. esetében csak a sértett fél indítványára, a 362. §. esetében hivatalból indítandó meg A 363. §. hozzájárulása e tekintetben különbséget nem tesz.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XXIX. FEJEZET.

A JOGTALAN ELSAJÁTÍTÁS.

1. Talált dolog és régi kincs.

365. §. (Fb.) A ki idegen dolgot talál, és azt nyolcz nap alatt a hatóságnak, vagy annak, a ki elvesztette, át nem adja: a talált dolog jogtalan elsajátításának vétségét követi el, és három hónapig terjedhető fogházzal, valamint ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

366. §. (Fb.) A ki régi kincset talál, és azt a hatóságnak nyolcz nap alatt be nem jelenti: a talált kincs jogtalan elsajátításának vétségét követi el, és ezer forintig terjedhető pénzbírsággal büntetendő.

A hatóságnál előre bejelentett kutatás esetében a büntetésnek csak akkor lesz helye, ha a talált tárgyak harmincz nap alatt nem jelentetnek be.

A talált kincs ezen esetekben elkoboztatik.

1. Mindkét §. szerint talált dolgot sajátít el a tettes. Csakhogy a 365. §. tárgya az elveszett dolog, a 366. §-é az elrejtett vagyis a régi kincs.

2. Elveszett dolog az, a mely kiesett a tulajdonos birtoklása köréből, a ki nem tudja, hogy azt hol hagyta el. Az elhányódott vagy hallgatólag másnak pl. a vendéglősnek birtoklásába átment dolog nem elveszett, habár tulajdonosa hollétét nem is tudja. Ennek elvétele tehát nem jogtalan elsajátítás, hanem lopás.

3. Találás tárgya lehet az oly dolog is, a melyről találója jogosan hiheti, hogy tulajdonosa elvesztette, habár ez szándékosan tette azt valamely félreeső helyre.

4. Az elsajátítás a 365. § szerint abban áll, hogy a találó a dolgot 8 nap alatt illetékes helyen át nem adja. E határidő előtt a vétség csak akkor van bevégezve, ha a találó a dolgot már korábban elidegeníti vagy felhasználja; a 8 nap letelte daczára pedig akkor válik büntetlenné a találó, ha mulasztása csak feledékenységből vagy hasonló okból származik. (Illés: Bt. III. k. 194—195. l.)

5. A dolog tényleges átadásával azonos eljárás az, ha a találó tudatja a hatósággal vagy a tulajdonossal, hogy a dolgot tőle átvehetik

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

6. A büntethetőség feltétele a szándék. (75. §.) Ez ki lehet zárva pl. az által, ha a találó szándékosan elhagyottnak (uratlannak) tarthatta a dolgot.

7. A régi kincs (366. §.) felét a föld ura, felét a találó nyeri, — 150 frt értéken felül pedig három egyenlő részre osztják azt a találó, a föld ura, s az államkincstár közt. A jogtalan elsajátítás tárgya tehát az előbbi esetben a kincs fele, az utóbbiban kétharmad része leend.

8. Az elsajátítás itt is abban áll, hogy a kincs találója azzal mint sajátjával rendelkezik, vagy hogy azt 8, illetőleg 30 nap alatt a hatóságnál be nem jelenti. (4. és 5. jegyz.)

9. A 366. §-ban használt «pénzbirság» kifejezés helyett «pénzbüntetés» értendő.

10. Elsőfokúlag mindkét §. esetében a kir. jbiróság (É. T. 40. §. 1. pont), másodfokúlag a kir. tábla itél. (1883. évi VI tcz. 6. és 7. §§.)

11. A bűnvádi eljárás megindítása iránt lásd a 369. §-t.

2. Véletlenül vagy tévedésből birtokbavett dolog.

367. §. *(Fb.) Vétséget követ el, és hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő: a ki a másnak tulajdonát képező ingó dolgot, ha véletlenségből vagy tévedésből birlalatába jutott, jogtalanul elsajátítja.*

1. E vétség a sikkasztással és csalással határos.

2. A ki véletlenül jut az idegen ingó dolog birtokába: elsajátítása által sikkasztást követne el, ha a jelen §. külön nem intézkednék. A tényálladék alkotó elemei tehát ugyanazok, mint a sikkasztásnál.

3. Ha valaki az átadó tévedése folytán jut az idegen dolog birtokába, s e tévedést ravasz fondorlattal saját előnyére felhasználja: cselekménye esetleg csalás leend. A jelen §. akkor alkalmazandó, ha a birtokbajutás tévedés következménye ugyan, de nem büntetendő, az ezt követő elsajátítás pedig jogtalan, mint a sikkasztásnál.

4. Elsőfokúlag a kir. jbiróság (É. T. 40. §. 1. p.), másodfokúlag a kir. tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

5. A bűnv. elj. megindításáról lásd a 369. §-t.

3. Furtum possessionis.

368. §. *(Fb.) Vétséget követ el, és hat hónapig terjedhető fogházzal, valamint ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő a ki saját, vagy a tulajdonos beleegyezésével, vagy annak számára más*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ingó dolgát a haszonélvezőtől, zálogbirtokostól, vagy attól, a ki a dologra nézve használati vagy megtartási joggal bir, jogtalanul elveszi.

1. E vétség külsőleg azonos a lopással, mert elkövetési cselekedete az ingó dolog elvétele másnak birtokából. Csakhogy a lopás a tulajdont sérti mig a jelen vétség az idegen dologra vonatkozó használati vagy birtoklási jog ellen irányul.

2. E vétség tárgya is csak testi dolog lévén: a lefoglalt követelés jogtalan felvétele helytelenül vonatik a jelen §. alá. (B. T. VI. 5. C.)

3. A tulajdonos érdekében cselekvő harmadik személy azzal jogilag azonos. Habár tehát ő idegen ingó dolgot vesz el a birtokostól: még sem követ el lopást, mert nem jogtalan eltulajdonítási czélzattal cselekszik.

4. Kinek van a birtokában levő idegen dologra nézve haszonélvezeti, használati, zálog- vagy megtartási joga: ezt a fennálló magánjogi törvények határozzák meg. (Illés: Bt. III. k. 203. l.)

5. Nem zárja ki a büntethetőséget az, ha valaki a dolog elvétele által valódi vagy vélt jogigényét akarja kielégíteni. (Önsegély). A *68. sz. döntvény* szerint tehát az is e §. alá esik, a ki másnál lefoglalt ingó dolgát (359. §. 4. jegyz.) azon az alapon veszi el, hogy az tulajdona. (B. T. XVI. 194.)

6. Elsőfokúlag a kir. jbiróság (É. T. 40. § 1. p), másodfokúlag a kir. tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.) A bűnv. elj. megindítása iránt lásd a 369. §-t.

4. A családtagok indítványozási joga.

369. §. *Ha a jogtalan elsajátítás által az elsajátítónak házastársa, fel- vagy lemenő ágbeli rokona, testvére, vele közös háztartásban élő rokona, gyámja, gondnoka vagy nevelője károsíttatott meg: a bűnvádi eljárás csak a sértett fél indítványára indítható meg.*

1. E §. azonos a 342. §-sal. (L. u. o. 1. és 2. jegyz.) A 343. §-nak megfelelő és egyéb esetekben a jogt. elsajátítás hivatalból üldözendő.

2. A 150 írtot meghaladó régi kincs elsajátításánál az államkincstár is érdekelve lévén (366. §. 7. jegyz.): ez esetben az államkincstár indítványozási joga akkor is fennáll, ha a másik károsított fél esetleg valamely családtag volna.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XXX. FEJEZET.

AZ ORGAZDASÁG ÉS BŰNPÁRTOLÁS.

1. Orgazdaság.

370. §. A ki olyan dolgot, melyről tudja, hogy lopás, sikkasztás, rablás vagy zsarolás bűntette következtében jutott birtokosa vagy birlalójának kezéhez, vagyoni haszon végett megszerez, elreji vagy annak elidegenitésére közreműködik: az orgazdaság bűntettét követi el, és öt evig terjedhető börtönnel büntetendő.

(I. és 3b.) Ha pedig a dolog lopás, zsarolás vagy sikkasztás vagy jogtalan elsajátitás vétsége következtében jutott birtokosa vagy birlalója kezéhez: az orgazdaság vétséget képez, és két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

371. §. Bűntettet képez az orgazdaság, ha aztolyan egyén követte el, a ki rablás, zsarolás, lopás, sikkasztás vagy orgazdaság miatt már két izben büntetve volt. Nem alkalmazható mindazonáltal e szabály, ha utolsó büntetésének kiállása óta tiz év már eltelt.

372. §. Ha a törvény az elkövetett bűntett tettesére tiz évi fegyháznál súlyosabb büntetést határoz, és az orgazda azon körülményt, mely a megjelölt súlyos büntetést vonja maga után, az orgazdaság elkövetésekor tudta, vagy ha az orgazdaságot üzletszerűleg viszi: öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

373. §. Orgazdaság miatt, a szabadságvesztésbüntetésen felül a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is kimondandó.

1. A lopás kihágásából (ktk. 126. §.) származó dolog megszerzése sem orgazdaság, sem gyanús dolog átvétele gyanánt (ktk. 129. §.) nem büntethető. Az erdei lopással kapcsolatos orgazdaságról az erdőtörvény 97. §-a intézkedik.

2. Az előző büntett vagy vétség (pl. a lopás) részese nem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

válik orgazdává az által, hogy a kezére jutott lopott dolgot értékesíti. (Illés: Bt. III. k 217—218. l.)

3. Az orgazdaság folytatása lévén ama bűntettnek vagy vétségnek, a melyre vonatkozik: ehhez képest tárgya szintén csak valamely idegen ingó dolog lehet. Nem szükséges azonban, hogy e dolgot az orgazda közvetlen előzője szerezte meg pl. lopás által, hanem elég, ha az általában lopásból stb. származik. Orgazda tehát az is, a ki az orgazdától vagy valamely jóhiszemű birtokostól szerzi meg a vicziozus dolgot.

4. A dolog megszerzőjének azonban tudnia kell, hogy az lopásból stb. származik. (Illés: Bt. III. k. 222. l.) A ki ezt nem tudja, hanem csak gyanítja a ktk. 129. §-a alapján büntetendő.

5. A megszerzésről, az elrejtésről, s a dolog elidegenítésében való közremí ködésről, mint az elkövetés módozatairól lásd Illés: Bt. III. k. 219—222. l.

6. A «vagyoni haszon végett» szavak azt jelentik, hogy az orgazdának saját vagyoni haszna végett kell cselekednie. A ki csak a dolog előző birtokosa érdekében az ez által elért vagyoni előny biztosítása végett jár el: nem orgazda, hanem bűnpártoló. (375. §.)

7. Az orgazdaság büntetté minősítése attól függ, hogy ismerte-e a tettes ama körülményeket, a melyek folytán az előző cselekmény, pl. a lopás, bűntetté minősült. Ez elv megfelelő alkalmazást nyer a 335. §. esetére is, mint ezt az *50. sz. döntvény* kimondotta. (B. T. XI 275)

8. A 371. §. azonos a lopásra vonatkozó 338. §-sal. (Lásd u. o. 14—16. jegyz.) A visszaesés alapja itt is csak bűntett vagy vétség miatti előző büntetés lehet.

9. A 372. §. első esete akkor áll elő, midőn az orgazda tudja, hogy a dolog rablásból származik: mert a 370. §-ban felsorolt bűntettek közül csak a rablásra van 10 évi fegyháznál súlyosabb büntetés megállapítva.

10. «Üzletszerűleg viszi» az orgazdaságot az, a ki azt kereset gyanánt bizonyos ideig folytatja. A tettes ellen tehát egyidejűleg több orgazdaságot kell bebizonyítani, a melyeket azonban az üzletszerűség egy bűntetté olvaszt össze.

11. Az orgazdaság büntetése nem lehet súlyosabb az előző bűntett vagy vétség büntetésénél. A jogtalan elsajátítással kapcsolatos orgazdaság büntetése tehát hat hónapi fogházat meg nem haladhat, kivétel a 371. §. s az üzletszerű org. esete.

12. A lopással és sikkasztással kapcsolatos orgazdaság vétsége felett, a mennyiben hat hónapot meghaladó fogház nem alkalmazandó (E. T. 40. §. 4. p.), a jogtalan elsajátítással kapcsolatos orgazdaság esetében pedig feltétlenül a kir. jbiróság (Illés: Bt. III. k. 213. l.), másodfokúlag mindkét esetben a kir. tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

13. Az orgazdaság hivatalból üldözendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Bűnpártolás.

374. §. (T. és Fb.) A ki valamely bűntett vagy vétség tettesének vagy részesének segítséget nyujt arra, hogy a hatóság üldözése elől meneküljön, a büntető eljárás sikerét meghiusítsa, vagy büntetlenül maradjon, ha ez iránt vele nem a bűntett vagy a vétség elkövetése előtt egyezett meg: bűnpártolást követ el, és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő.

375. §. (T. és Fb.) Bűnpártolást követ el az is, és az előbbi szakaszban meghatározott büntetéssel büntetendő: a ki a nélkül, hogy a bűntett vagy vétség elkövetése előtt a tettessel vagy a részessel az iránt megegyezett volna, a bűntettből vagy vétségből származó előny biztosítására közreműködik.

376. §. A ki a bűnpártolást azon czélból követte el, hogy magának vagy másnak vagyoni hasznot szerezzen: két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

377. §. Bűnpártolás miatt a szabadságvesztésbüntetésen felül a hivatalvesztés is megállapitandó, ha az olyan bűntett vagy vétség tettesére vagy részesére nézve követtetik el, mely büntettre vagy vétségre törvény szerint a hivatalvesztés megállapitandó.

378. §. A 374., 375. §§. rendeletei nem alkalmazhatók: ha a bűnpártoló az azokban meghatározott cselekményt valamely hozzátartozójának (78. §.) érdekében követte el.

1. A bűnpártolás a 374. §. szerint az előző cselekmény büntetőjogi következményeinek elhárítására, a 375. §. szerint az abból származó magánjogi előnyök biztosítására vonatkozik. Az előbbi alanyi, az utóbbi anyagi bűnpártolás.

2. Az előző cselekmény csak bűntett vagy vétség lehet. A kihágás pártolása nem büntethető, kivétel az erdei lopás (1879. évi XXXI. tcz. 97. §.)

3. A bűnpártolás járulékos természete mellett is önálló vétség; mihez képest a pártoló elitélése nem függ attól, hogy az előző cselekmény tettese kézrekerült és elitéltetett-e.

4. Az előző cselekmény tettesének vagy részesének nyújtott segítség (374. §) czélja vagy az, hogy az illető el ne itéltessék, vagy az, hogy a kiszabott büntetés elől meneküljön.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

5. Az elitélés előtt arra irányulhat a pártolás, hogy a büntető eljárás sikere meghiusíttassék, vagy hogy a bűntevő a hatóság üldözése elől meneküljön. Indítványi bűncselekményeknél attól függ a pártoló büntethetősége, hogy a sértett fél kellő idő alatt indítványt tegyen.

6. A pártolásnak a végett, hogy az elitélt büntetlenül maradjon, minden büntetéssel szemben helye van. Mennyiben történhetik ez meg a szabadság- vagy pénzbüntetésnek más helyett való kiállása, illetőleg lerovása, kegyelmi kérvény vagy bíróság előtti védelem által: ez iránt lásd Illés: Bt. III. k 236—237. l.

7. A 375. §. szerinti pártolás bármely bűntett vagy vétségből származó előny biztosítására vonatkozhatik: míg az orgazdaság e tekintetben a 370. §-ban felsorolt büntettekhez vagy vétségekhez van kötve. Ez esetekben is bűnpártolás azonban a cselekmény, ha a tettes nem vagyoni haszon czéljából cselekszik. (370. §. 6 jegyz.)

8. Az alanyi és anyagi bűnpártolás elhatárolásáról lásd Illés: Bt. III. k 239—240. l. A mennyiben a pártolás egyidejűleg a 374. és 375 §§-ba ütközik: csupán az előbbi alkalmazandó. (241. l.)

9. A bűnpártolás mindkét nemét vagyoni haszon czéljából (376. §.) is el lehet követni, a mennyiben a cselekmény orgazdasággá nem válik. «Magának vagy másnak» ez alatt nem a pártolt, hanem egy harmadik személy értendő.

10. A bűnpártolás büntetése nem lehet súlyosabb, mint a pártolt cselekmény tettesére megállapított törvényes büntetés. A büntetlenségre vonatkozó 378. §. a 376. § esetében nem alkalmazható. (Illés: Bt. III. k. 243. l.)

11. Elsőfokúlag rendszerint a kir. törvényszék itél, kivéve ha a főcselekmény a kir. járóság hatósági köréhez tartozik. A bűnvádi eljárás hivatalból indítandó meg.

XXXI. FEJEZET.

A CSALÁS.

1. Közönséges és biztosítási csalás.

379. §. *A ki azon czélból, hogy magának vagy másnak jogtalan vagyoni hasznot szerezzen, valakit ravasz fondorlattal tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart, és ez által annak vagyoni kárt okoz: csalást követ el.*

380. §. *Ha a csalás által okozott kár ötven forin-*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tot túl nem halad: a cselekmény vétséget, ellenkező esetben: büntettet képez.

381. §. Tekintet nélkül az okozott kár összegére, büntettet képez a csalás, ha:

1. a csaló annak elkövetése végett közhivatalnoki jelleget, vagy hatósági megbízást színlelt;

2. közhivatalnok, ügyvéd, meghatalmazott, ügyvivő vagy magánhivatalnok azt hivatala vagy megbízása körében követte el;

3. a csaló csalás miatt már két izben megbüntetve volt, és utolsó csalása elkövetését megelőző büntetésének kiállása óta tiz év még nem telt el.

382. §. Tekintet nélkül az okozott kár összegére, büntettet képez a csalás: ha valaki azt saját biztosított vagyonának megsemmisítése vagy megrongálása által követi el.

383. §. A csalás vétsége egy évig terjedhető fogházzal és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel, a csalás büntette pedig öt évig terjedhető börtönnel és kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha azonban az okozott kár értéke kétezer forintot felülhalad: ugyszintén a 381. §. 3. pontjában és a 382. §-ban meghatározott esetekben: a csalás öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

1. A csalás tárgya a vagyon, névszerint: az ingó és ingatlan dolog, a tulajdoni jog és birtoklás, a szerződés, örökség, a létező és ezután keletkező vagyoni jogok, s az ezekre vonatkozó biztosítékok.

2 A csalás vagyonjogi eleme az elérendő haszonban, s az ennek megfelelő károsításban nyilvánul. A mi a csaló részén a vagyoni haszon: csak az lehet a megcsalt részén a vagyoni kár.

3. A károsítás eszköze a tévedésbeejtés vagy tévedésbentartás. Mindegyik nemcsak tényekre, hanem a megtévesztő személy szándékaira és cselekvésének okaira is vonatkozhatik. (Illés: Bt. III. k. 261—265. l.)

4. A megtévesztésnek azonban ravasz fondorlattal kell történnie. Ez különíti el a csalárd vagyoni károsítást (fraus civilis) a büntetendő csalástól (fraus criminalis).

5. A ravasz fondorlat nem abszolut, hanem relativ foga-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lom. A relativitás abban áll, hogy a mennyiben valaki saját élettapasztalatait figyelembe nem veszi, s e miatt rászedik: ez esetben ravasz fondorlat nem forog fenn; ha azonban az illető saját észbeli felfogásának és műveltségének megfelelő körültekintéssel élt, s mégis megcsalták: ekkor az eszköz ravasz fondorlat volt. E szempontból a kártyavetéssel és szemfényvesztéssel eszközölt rászedés törvényünk szerint nem csalás, hanem csak kihágás. (Ktk. 79. §.)

6. Nem ravasz fondorlat az egyszerű hazugság, s az igéret vagy szerződési kötelezettség meg nem tartása. Rendszerint a polgári per támasztása vagy folytatása által sem lehet csalást elkövetni. (Illés: Bt. III. k. 268—269. l.)

7. A megtévesztés eredményeként akkor áll be a kár, ha a vagyon helyzete ennek folytán kedvezőtlenebbé vált, ha tehát az a kérdéses esemény után értékében csökkent. A kár a magánosokat vagy az államot érheti, s damnum emergens vagy lucrum cessens lehet. Ha azonban a tévedésbeejtett személy maga is erkölcstelen vagy büntetendő czélt akar elérni (turpis causa): az illető rendszerint nem panaszkodhatik megkárosíttatása miatt. (Illés: Bt. III. k. 272—274. l.)

8. A tévedésbeejtett és megkárosított személy azonossága nem fizikai, hanem jogi értelemben veendő. Ezért pl. az ingatlan ismételt eladása is csalásnak tekinthető annálfogva, mert a tévedésbe ejtett telekkönyvi hatóság a megkárosított valódi tulajdonos jogi érdekeit képviseli. (B. T. III. 377.) Csalásnak vette ez esetet eszmei halmazatban a 400. §-sal a *21. sz. döntvény* is. (B. T. VI. 186.) E kérdés másnemű megoldása iránt lásd Illés: Bt. III. k. 276. l.

9. A jogtalan vagyoni haszon-czélzata (animus lucri) kizárja a csalás köréből azt az esetet, midőn valaki ez uton jogos igényét elégíti ki. (Önsegély.)

10. A csalás be van végezve, mihelyt a megtévesztett egyén vagyonáról károsítólag intézkedik. A kár bekövetkezése előtt csak kisérletről lehet szó. A csalás vétségének kisérlete nem büntethető. (65. §. 2. bek.)

11. A 380. §-ból folyik, hogy a csalás által okozott kárnak pénzben kifejezhető értéket kell képviselnie.

12. A 381. §. 1. esete a minősítés tekintetében megegyezik a 336. §. 10. pontjával.

13. A 2. pont minősítésének alapja az lévén, hogy az illető közhivatalnok vagy magánmegbizott a benne helyezett bizalommal visszaél: ez okból e pont csak arra alkalmazható, a ki a csalást hivatala vagy megbizása körében követi el. (Illés: Bt. III. k. 285. l.)

14. A 3. pont esete, eltekintve attól, hogy itt a visszaesés legszorosabb értelemben fordul elő: egyébként megegyezik a visszaesésben elkövetett lopással. (338. §. 14—16. jegyz.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

15. A biztosítási csalás (382. §.) csak tárgyánál és elkövetési módjánál fogva különbözik a közönséges csalástól. (Illés: Bt. III. k 287., 288. l.) A mennyiben a tettes biztosított vagyonának felgyujtása által követi el a csalást, s ez által mások vagyonát és életét is veszélyezteti: eszmei halmazatban a 422. §. esete is létesül, s az utóbbi §. büntetése, mint súlyosabb alkalmazandó.

16. A 383. §. büntetései nemcsak az előző, hanem a 385—387. §§. eseteiben is alkalmazandók. A mellékbüntetésről lásd a 388., az indítványozás jogáról a 389. és 390. §§-at.

2. Hitelezési csalás.

384. §. Csalásnak tekintetik, és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő: ha valaki, habár csalási czélzat nélkül, ravasz fondorlattal mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart a végett, hogy attól magának hitelezést vagy hitelhosszabbitást eszközöljön ki.

1. Ez eset abban különbözik a közönséges csalástól, hogy itt a tettes jogtalan vagyoni haszonra irányzott czélzat, s megfelelő kár okozásának szándéka, vagyis «csalási czélzat» nélkül cselekszik.

2. A tettes czélja e §. szerint csak a hitelezés vagy hitelhosszabbítás kieszközlése lehet. Ha ez ravasz fondorlattal, de csalási czélzat nélkül történt: e §. alkalmazandó.

3. A hitelezés alakjába burkolt valóságos csalást helytelenül vonták több esetben e §. alá. (Illés: Bt. III. k. 291. l.)

4. A mellékbüntetésről lásd a 388. §-t.

5. A bűnvádi eljárás csak a hitelező indítványára indítható meg. (390. §.)

3. Kiskorú vagy gondnokolt személy rászedése.

385. §. Csalást követ el, és a jelen fejezetben megállapított különbségek szerint meghatározott büntetéssel büntetendő az, a ki valamely kiskorúnak vagy gondnokság alá helyezettnek tapasztalatlanságát, könyelműségét vagy szorultságát, saját vagy mások nyerészkedési czéljára felhasználja oly módon, hogy őt valamely okirat aláirására birja, melyben jelentékeny kárára vagyoni kötelezettséget vállal, valamely jogáról rendelkezik, vagy pedig mást

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vagyoni kötelezettsége alul egészben vagy részben felment.

1. Ez eset speczialitása az, hogy tényálladékához a ravasz fondorlattal való tévedésbeejtés és tévedésbentartás nem szükséges. Lényegénél fogva mintegy középhelyet foglal el az uzsora vétsége s a közönséges csalás közt.

2. Kiskorú az, a ki 24. évét még be nem töltötte, illetőleg a ki férjhezmenetel vagy korengedély által nagykorúvá nem lett; gondnokság alá helyezett személyek gyanánt itt az 1877. évi XX. tcz. 28. §-ának *a—c* pontjai alapján gondnokság alatt levők, u. m. az elmebetegek, siketnémák, gyönge elméjűek és tékozlók szerepelnek.

3. A cselekmény lényege az, hogy a tettes az ily egyént valamely okirat aláírására, s ez által az illetőre nézve káros vagyoni intézkedésre reábirja. A reábirás eszköze a kiskorú vagy gondnokolt személy tapasztalatlanságának, könnyelműségének vagy szorultságának felhasználása. (Illés: Bt. III. k. 293., 294. l.)

4. A károsító ügyletet sok esetben maga a kiskorú vagy gondnokolt személy ajánlja fel az uzsorásnak; de minthogy ennek megkötése csak az által válik büntetendővé, ha okirat aláírásában jelentkezik: ez aláírás kieszközlésére vonatkoznak a §. e szavai: «okirat aláírására birja». Okirat iránt lásd a 401. §-t.

5. A cselekmény az ügylet megkötése vagyis az okirat aláírása által van bevégezve. A kár bekövetkezése, s a czélbavett nyereség elérése nem szükséges a tényálladék teljességéhez.

6. Kár alatt vagyoni kár értendő. Mikor jelentékeny a kár: ez a körülményektől függő ténykérdés.

7. A nyerészkedési czélzat nem azonos a jogtalan vagyoni haszon czélzatával (379. §.), hanem általában nyereséget jelent, a mely esetleg nem is haladja túl a rendes kereskedői nyereséget.

8. A minősítés tekintetében a 380. és a 381. §. 3. pontja irányadó. Az utóbbi §. első pontja egyáltalában nem, 2. pontja csak kivételesen alkalmazható.

9. A büntetés iránt lásd a 383. és 388., az indítványozási jog iránt a 389. és 390. §§-at.

4. Uzsora vétsége.

1883. évi XXV tcz. *1. §. A ki másnak szorultságát, könnyelműségét, vagy tapasztalatlanságát felhasználva, olyan kikötések mellett hitelez vagy ád fizetési halasztást, melyek a neki vagy egy harmadik-*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nak engedett tulságos mérvű vagyoni előnyök által az adósnak vagy a kezesnek anyagi romlását előidézni vagy fokozni alkalmasak; vagy oly mérvűek, hogy az eset körülményeihez képest a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás közt szembeötlő aránytalanyság mutatkozik: az uzsora vétségét követi el, és egy hónaptól hat hónapig terjedhető fogházzal és száz forinttól kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ezenfelül a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is együtt, vagy külön kimondható.

2. §. A ki az uzsora elpalástolása végett előzetes bírói határozatot vagy egyezséget eszközöl ki; vagy az uzsora előnyeit színlelt ügylet vagy váltó alakjába rejtve kötteti ki; vagy az uzsorás ügyletből eredő kötelezettség teljesítését, a hitelt nyerő fél becsületének lekötésével, eskü alatt, vagy hasonló megerősítések mellett igérteti meg magának; vagy uzsorás ügyletekkel üzletszerüleg foglalkozik; vagy uzsora vétsége miatt már elitéltetett, és az utolsó büntetés kiállása óta tiz esztendő még el nem telt: két évig terjedhető pénzbüntetéssel, valamint hivatalvesztéssel és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztésével is büntetendő.

Ezenfelül az elitélt, ha belföldi és nem azon községi illetőségü, a melyben az uzsora vétségét elkövette, ezen községből, ha pedig külföldi, a magyar állam területéről kiutasitható.

3. §. Az előbbeni §§-ban megállapitott büntetés megfelelően alkalmazandó arra is, a ki a tényállást ismerve uzsorás követelést szerez meg, és azt másra átruházza, vagy annak uzsorás előnyeit maga érvényesiti.

4. §. A valósággal adott érték után, 8%-ot felül nem haladó kamat (1877. évi VIII. tcz.) kikötése, elfogadása vagy érvényesitése, büntető eljárás alá nem esik.

5. §. Ezen törvény alkalmazandó azokra is, kik a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

jelen törvény hatálybalépése előtt keletkezett valamely uzsorás követelést (1—2. §§.) a jelen törvény hatálybalépése után, a tényállást ismerve, a 4. §. korlátain túl érvényesítenek; kivéve, ha az ilyen követelés iránt, a törvény hatálybalépése előtt, jogérvényes bírói határozat vagy bírói egyezség keletkezett.

6. §. Ha a zálogüzlet-tulajdonos az 1881. évi XIV tcz. 11. §-a szerint megállapított díjaknál magasabbakat köteleztet, követel vagy szed, olyan körülmények között, melyek ezen cselekményt uzsoravétséggé minősítik: ellene a 7. §-ban kijelölt bíróság a kijelölt törvényben meghatározott büntetésen felül, az 1881.: XIV tcz. 23. §-ának második bekezdésében megállapított mellékbüntetést is alkalmazni tartozik.

1. Az uzsoravétség tárgyi feltétele 8%-nál nagyobb kamat kikötése. (4. §.) A büntethetőség egyéb feltételeit az 1. és 2. §§. határozzák meg. (Illés: Bt. III. k. 560—561. l.)

2. Az első §. az egyszerű, a 2. §. a minősített uzsora eseteit határozza meg. Az utóbbiak közül különösen kiválik az üzletszerű és a visszaesésben elkövetett uzsora.

3. A ki a 2 §. alapján elrendelt kitiltás ellenére visszatér ama területre, a honnan ki van tiltva: a ktk. 70. §-a alapján büntetendő.

4. Az uzsorás követelés megszerzése és érvényesítése harmadik személy által (3. §.) nem zárja ki az uzsorás büntethetőségét.

5. Az 5. §. tárgya az 1883 évi május hó 2-a előtt keletkezett uzsorás követelés, melyet a tettes e határidő után érvényesít; míg a 6. §. a zálogüzlet tulajdonosának uzsoravétségét határozza meg. (Illés: Bt. III. k. 562. l.)

6. A 7—15. §§. az eljárás szabályait s az ezekkel összefüggő anyagi intézkedéseket tartalmazzák; a 16. §. pedig kimondja, hogy nem alkalmazható e törvény az olyan ügyletekre, melyeket bejegyzett kereskedők, mint hitelnyerők kötnek.

7. Elsőfokúlag a kir. Törvényszék itél (7. §.) A bűnvádi eljárásnak rendszerint csak a sértett fél, ennek házastársa, fel- vagy lemenő ágbeli rokona, s a gyám vagy a gondnok indítványa folytán van helye. Az indítvány 3 év alatt terjeszthető elő és vissza nem vonható. (9. §.)

8. A bíróság az uzsora tényálladékának megállapításánál nincs a bizonyítékok teljességére vonatkozó törvényes intézkedésekhez kötve. (15. §.)

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

5. A hitelező kijátszása.

386. §. A ki azon czélból, hogy hitelezőit megkárosítsa, a bekövetkező hatósági végrehajtás előtt, vagyonához tartozó értéktárgyakat elrejt, eltitkol, elidegenít, megrongál, adósságokat vagy jogügyleteket kohol: tekintettel az okozott kár összegére, a 383. §. szerint büntetendő.

387. §. Azon adós, a ki fizetésképtelenségbe jutván, azon czélból, hogy hitelezőit megkárosítsa, a 414. §-ban meghatározott cselekmények valamelyikét követi el, ha ellene a csőd, akár azért, mert csak egy hitelezője van, akár azért, mert vagyona a csőd költségeinek fedezésére elégtelen, — ki sem mondatott: az okozott kár összegéhez képest a 383. §. szerint büntetendő.

1. A 386. §. esete inkább a lezárolt vagyon elsikkasztásával (359. §.), mint a csalással határos: mert tárgya a hitelező kijátszása a kielégítési alapul szolgáló vagyon elidegenítése által.

2. Vagyon alatt ez esetben az ingó és ingatlan dolgok, s a vagyoni értékű jogok és követelések értendők. A hitelezők kijátszását tehát az utóbbiak valamelyikének elidegenítése, vagy csalárd átruházása által is el lehet követni.

3. A kijátszás abban áll, hogy az adós magát a végrehajtás előtt, a §-ban meghatározott valamely módon, vagyontalanná teszi. (Illés: Bt. III. k. 298. l.) E cselekményt akkor tekintik «a bekövetkező hatósági végrehajtás előtt» véghezvittnek, midőn az adós ellen a kereset már beadatott, s ő arról tudomást nyert. (B. T. XXV. 351. C.)

4. A tényálladék teljességéhez nem szükséges ugyan a kár bekövetkezése, de ha a károsítás ki van zárva pl. azért, mert az adósnak van még végrehajtható vagyona: a bűnösség meg nem állapítható. (B. T. XII. 176. XX. 330. XXVI. 74.)

5. Közvetlen tettes csak az adós lehet. A vele közreműködő harmadik személy társtettes vagy bűnsegéd.

6. A 387. §. szintén a hitelezők csalárd megkárosítását helyezi büntetés alá. Alanya csak fizetésképtelenségbe jutott adós lehet. A fizetésképtelenséget nem kereskedőre nézve az 1881. évi XVII. tcz. 83. és 84., kereskedőre nézve ugyane törvény 144. §§-ai határozzák meg.

7. A bűncselekmény ugyanaz, mint a csalárd bukásnál s a 414. és 415. §§. helyett csak azért alkalmazandó a jelen

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

§., mert a csőd az ebben megjelölt valamely okból ki nem mondatott.

8. A hitelezők megkárosítására irányzott czélzat mindkét §. esetének szükséges kelléke.

9. A minősítés tekintetében a 380. §. és a 381. §. 3. pontja irányadó. A büntetésről lásd a 383. és 388., az indítványozási jogról a 389. és 390. §§-at.

6. Mellékbüntetés, indítvány.

388. §. Csalás miatt a szabadságvesztés-büntetéssel a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is megállapitandó.

389. §. A 342. §-ban meghatározott személyek között elkövetett csalás miatt, csupán a sértett fél indítványára indítható meg a bűnvádi eljárás.

390. §. A 381. és 382. §§-ban meghatározott esetek kivételével csalás miatt a sértett fél, — a 384. §. esetében pedig a hitelező indítványára indítandó meg a bűnvádi eljárás.

1. A mellékbüntetés e fejezet minden esetében alkalmazandó.

2. A csalás mindenkor, tehát a 381. és 382. §§. eseteiben is, csak a sértett fél indítványára üldözhető, ha a 342. §-ban megjelölt személyek között fordul elő. (389. §.)

3. Más esetekben a 381. és 382. §§-ba ütköző csalás hivatalból, egyébként szintén csak a sértett fél, illetőleg a hitelező indítványára üldözendő. (390. §.)

4. Az indítványozási jog iránt lásd a 110—116. §§-at.

XXXII. FEJEZET.

OKIRATHAMISÍTÁS.

1. Közokirathamisítás.

391. §. A ki hamis közokiratot készít, vagy valódi közokiratot tartalmának megváltoztatása által meghamisít, ha ebből valakire jogsérelem háramlik vagy háramolhatik, akár külföldi, akár belföldi legyen azon közokirat: a közokirat hamisításának

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

bűntettét követi el, és öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

392. §. A ki az előbbi szakaszban meghatározott cselekményt azon czélból követi el, hogy ez által magának vagy másnak jogtalan vagyoni hasznot szerezzen, vagy valakit vagyonában megkárosítson: öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

393. §. Azon közhivatalnok vagy váltójegyző, a ki hivatali hatáskörében hamis közokiratot állít ki, vagy a valódi közokiratot meghamisítja, ha ebből valakire jogsérelem háramlik vagy háramolhatik: öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

394. §. Közokirat hamisítását képezi, és a 393. §. rendelete szerint büntetendő, ha a közhivatalnok vagy váltójegyző, az általa hivatali minőségében vezetett jegyzőkönyvbe vagy egyéb közhivatali könyvbe, vagy az általa ugyanazon minőségben felvett okiratba valamely lényeges tényt hamisan vezet be, hiteles alakban hamis kivonatot ad ki, vagy ha a hivatali jegyzőkönyv vagy más közhivatali könyv lényeges tételét meghamisítja.

395. §. Közokirathamisítást követ el, és három évig terjedhető börtönnel büntetendő azon közhivatalnok is, a ki valamely okiratról hiteles alakban hamis másolatot ad ki, vagy valamely másolatot, nem létező eredeti okirat másolatának, hiteles alakban bizonyít.

396. §. A 395. §. intézkedései a hiteles alakban kiadott hamis fordítmányokra is kiterjednek.

397. §. Az anyakönyvek és azokból kiadott hiteles alakú kivonatok és bizonyítványok közokiratot képeznek, és az azok vezetésére, valamint azokból hiteles kivonatok és bizonyítványok vagy okiratok kiadására jogosított személyek, ezen cselekményeikre vonatkozólag, közhivatalnokoknak tekintetnek.

Ezen szabály a házassági perekben eljáró egyházi bíróságok tagjaira, jegyzőire és irattárnoki kezelőire, úgyszintén a káptalanok és konventek, mint közhitelességű helyek irattárainak kezelésével, az ezek feletti

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

felügyelettel, valamint az ezekből hiteles alakú okiratok kiadmányozásával megbízott személyekre is kiterjed.

398. §. Azon közhivatalnok, váltójegyző, úgyszintén azon hites fordító, a ki hivatalánál fogva vezetésére vagy őrizetére bízott nyilvános könyvet, jegyzőkönyvet vagy eredeti okiratot azon czélból, hogy valakinek jogára nézve lényeges bizonyítás meghiusíttassék vagy megnehezíttessék, megsemmisít, egészben vagy részben használhatatlanná tesz, eltitkol vagy pedig az ellenfélnek átad: közokirat-hamisítónak tekintetik és öt évtől tíz évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

Azon közhivatalnok, váltójegyző vagy hites fordító pedig, a ki a jelen szakasz előbbi pontjában meghatározott valamely cselekményt, az őrizetére bízott hiteles alakú másolatra vonatkozólag követi el: három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

399. §. Közokirat hamisítása miatt, az előbbi szakaszokban meghatározott büntetésen fölül, hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is kimondandó.

A 397. §-ban meghatározott személyekre vonatkozólag a hivatalvesztés helyett az ítéletben az mondandó ki, hogy házassági ügyekben való bíráskodásra vagy jegyzőkönyvvezetésre, továbbá közokiratok kiállítására, vezetésére vagy őrzésére képességgel nem bírnak.

400. §. A ki szándékosan közreműködik arra, hogy valaki jogai vagy jogviszonyainak lényegére vonatkozó valótlan tények, körülmények vagy nyilatkozatok vezettessenek be a nyilvános könyvbe, vagy más közokiratba: egy évig terjedhető fogházzal büntetendő.

A ki pedig az ezen szakaszban meghatározott cselekményt azért követi el, hogy ez által magának vagy másnak jogtalan hasznot szerezzen öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. A közokirathamisítás anyagi (391. és 392. §§.), vagy intellektualis. (400. §.) Mindkét nemű hamisításnak speciális esetei azok, a melyeket a közhivatalnok, mint hivatali bűntettet követ el (393—397. §§.), mely esetekhez az okirat megsemmisítése stb. közhivatalnok által. (398. §.) csatlakozik.

2. Ez esetek közös tárgya a közokirat, vagyis oly okirat, melyet valamely közhatóság illetőleg közhivatalnok, hivatali hatáskörében, vagy valamely közhitelességű személy, a részére kijelölt működési kör határain belül, az előírt alakban kiállít. (Illés: Bt. III. k. 311—313 l.) Ilyenek pl. az adókönyvek, a postai vevény, a marhajárlat, a kézbesítő ív, a vadászjegy stb. A póstakönyvbe vezetett hamis elismervényre vonatkozik a *65. sz. döntvény*. (B. T. XV. 66.)

3. «Hamis közokiratot készít» a 391. §. értelmében az, a ki valamely közhivatal, illetőleg közhivatalnok hamis aláírásával és hivatali pecsétjével ellátott közokiratot állít elő; «meghamisít» valódi közokiratot az, a ki annak lényeges tartalmát megváltoztatja.

4. A büntethetőség feltétele mindegyik esetben a jogsérelem vagy ennek lehetősége. A jogsértés az egyeseket s az államot érheti, köz- vagy magántermészetű lehet, s a vagyonra, családi állásra, becsületre, személyes szabadságra és egyéb magánjogokra vonatkozhatik.

5. A jogsérelem jelentéktelensége folytán külön szabályozást nyert az orvosi és községi bizonyítványok hamisítása (408—411. §§.), s az útlevél, képesítő bizonyítvány stb. hamisítása (ktk. 71. §.) Az iskolai (pl. az érettségi) bizonyítvány s a különböző oklevelek azonban nem a ktk. 71. §-ában említett «képesítvényi bizonyítványok», hanem a jelen fejezet által védett közokiratok közé tartoznak. (Illés: Bt. III. k. 317. l.)

6. A közokirathamisítás a hamisítvány szándékos elkészítése által be van végezve, ha ebből valakire jogsérelem háramolhatik. A használat nem szükséges a bevégzéshez.

7. A hamisítvány használata oly egyén által, ki nem volt részes (69. és 70. §§.) az előállításban: a 405. §. alá esik.

8. A 392. §. nem változtatja meg, hanem csak minősíti a 391. §. tényálladékát, a melyen alapul. E minősítés a csalással hozza kapcsolatba ez esetet. A czélbavett haszon jogtalansága folytán önsegély esetében itt is az áll, a mi a csalásnál. (379. §. 9. jegyz.)

9. A 393—398. §§. büntetteinek elkövetője csupán közhivatalnok (461. §.) lehet, ideszámítva a váltójegyzőt, s a 395—397. §§-ban felsorolt személyeket.

10. A 393., 394. és 397. §§. eseteinek tárgya csupán belföldi, a 395., 396. és 398. §§-é azonban külföldi okirat is lehet. E §§. alkalmazhatásának közelebbi feltételeit lásd Illés: Bt. III. k. 327—334. l.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

11. A 398. §. tényálladéka az alanyok különbségétől eltekintve azonos a 406. §. esetével. A bűntett objektuma mindegyik esetben köz- vagy magánokirat lehet.

12. A 399. §. mellékbüntetése nemcsak az előző §§. büntetteire, hanem a 404. és 405. §§. eseteire is vonatkozik, a mennyiben ezek tárgya közokirat. A 400. §. büntetése mellett azonban a 399. §. nem alkalmazható. Az egyházi személyekre vonatkozó büntető itélet, a kiszabott mellékbüntetés végrehajtása végett, az illetékes egyházi hatósághoz átteendő.

13. A 400. §. lényege az, hogy alakilag érvényes és kifogástalan közokiratba valótlan tartalom vétetik föl (intellektualis hamisítás). Tárgya minden közokirat lehet, mely jogok vagy jogviszonyok bizonyítására alkalmas.

14. A büntethetőség feltétele az, hogy a közokiratba oly valótlanság vétessék fel, a melyre az okirat bizonyító ereje kiterjed. E szempontból itélendő meg pl. az, hogy mennyiben esnek a jelen §. alá az ingatlan birtokra vonatkozó telekkönyvi bejegyzések, s mennyiben alkalmazható e §. különösen, az eladott ingatlan zálogjogi megterhelésére vagy ismételt eladására. (Illés: Bt. III. k. 339. l.) Az utóbbi esetre vonatkozik a *21. sz. döntvény*. (B. T. VI. 186.)

15. A jogsérelem vagy ennek lehetősége szintén a büntethetőség feltételei közé tartozik. (B. T. VI. 164. C.)

16. A cselekmény a valótlan tartalmú okirat felvételével van bevégezve. Az okirat használata, s a jogsérelem bekövetkezése nem szükséges a tényálladékhoz.

17. A részesség, s különösen a társtettesség (70. §.) ez esetben ki van zárva: mert a 400. §. szerint minden «közreműködő» egyenes tettes. (A 70. §. alkalmazhatásának megengedése művem III. kötetének 341. lapján téves).

18. A §. 2. bek. úgy viszonylik az első bekezdéshez, mint a 392. §. a 391. §-hoz. Megkülömböztető ismérv itt is a vagyoni haszon czélzata. Ha a megfelelő kár is bekövetkezik: a cselekmény csalás gyanánt is büntethető, mely a Kuria gyakorlata szerint eszmei halmazatban áll az intellektualis hamisítással.

19. Ha valaki a közreműködésével készült hamis tartalmú okiratot (pl. a tolvaj a lólevelet) felhasználja: a 405 §. önálló bűntette létesül.

20. Ha a közhivatalnok nem megtévesztés, hanem pl. megvesztegetés folytán, tehát tudva állítja ki a valótlan tartalmú okiratot: a 393. s köv. §§. valamelyike alá eső hivatali bűntett létesül, melynek a nem-hivatalnok közreműködők részesei.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Magánokirathamisítás.

401. §. A ki hamis magánokiratot készít vagy készíttet, magánokiratot részben vagy egészben meghamisít vagy meghamisíttat, ha azt arra használja, hogy ez által valamely kötelezettség, vagy jog létezése, megszünte vagy megváltoztatása bizonyíttassék, a magánokirat hamisítását követi el.

402. §. A magánokirat hamisítása vétséget képez, és egy évig terjedhető fogházzal, úgyszintén ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: ha a hamis okirat oly kötelezettség vagy jog létezésének, megszüntének vagy megváltoztatásának bizonyítására vonatkozik, melynek értéke ötven forintot nem halad túl.

Ha pedig a kötelezettség értéke, melyre a hamis vagy hamisított okirat vonatkozik, ötven forintot túlhalad: a hamisítás bűntettet képez, és három évig terjedhető börtönnel, valamint kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

403. §. Öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő a magánokirat hamisítása, ha

1. hamis váltó készítése, vagy a valódi váltó meghamisítása által követtetik el;

2. olyan kereskedelmi vagy üzleti könyv hamisíttatik meg, melynek a törvény föltétlenül vagy föltételesen bizonyító erőt tulajdonít;

3. kereskedelmi utalványok, takarékpénztári könyvecskék, közraktári jegyek, fuvarfeladási vevények, rakjegyek vagy más közforgalomban levő értékpapirok hamisíttatnak meg, a mennyiben azok a papirpénzzel egyenlőknek nem tekintetnek (210—211. §§.);

4. a jog vagy kötelezettség értéke, melyre a hamisítás vonatkozik, kétezer forintot túlhalad.

1. Magánokirat a felek közötti jogviszonyról készített, a polgári törvényekben megállapított kellékeknek megfelelő és perfektté vált irásbeli bizonyíték. (B. T. VI. 161. C.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A magánokirat bizonyító ereje iránt lásd az 1868. évi LIV. tcz. 167. és 168. §§-ait, s az 1893. évi XVIII. tcz. 73. §-át. Mennyiben lehet tárgya a magánokirathamisításnak a távirat: ez iránt lásd Illés: Bt. III. k. 356. l.

2. Hamis a m. o., ha azon a jogviszonyban állónak feltüntetett fél névaláírása hamis. Ennek módozatai iránt (ha valaki álnév alatt lép jogviszonyba, ha nem létező vagy irni nem tudó személy nevét, vagy valakinek valódi nevét csonkán írja alá) lásd Illés: Bt. III. k. 347—349. l.

3. Meghamisítja a valódi magánokiratot az, ki annak tartalmát valamely lényeges pontjában megváltoztatja (név vagy szó kitörlése, hozzáírása, az okmány egy részének levágása stb.). Nem lényeges a számjegyek megváltoztatása, ha az összeg betűkkel is ki van írva. Ha a változtatás a megsemmisítésig fokozódik: a 406. §. esete áll elő.

4. A tényálladék teljességéhez a hamisítvány használata is szükséges. A használatnak az okirat által jogviszonyban álló gyanánt feltüntetett fél ellen kell irányulnia. Különben nem okirathamisítás, hanem esetleg csalás létesül. (Illés: Bt. III. k. 350—353. l.)

5. A használatnak jogsérelem okozására kell vezetnie. Nem büntethető tehát a magánokirathamisítás, ha a hamisítványt valódi kötelezettség vagy jog fennállásának, avagy nem létező jog megszüntének, illetőleg átváltozásának bizonyítására szolgál. (B. T. V. 117. VI. 157.)

6. A használat megkezdése kisérlet (B. T. XIX. 2.), mely azonban vétség esetén nem büntethető. (65. §. 2. bek.)

7. A 402. §-ból folyik, hogy a magánokirathamisítás csak vagyoni értékű okiratra vonatkozhatik. A minősítés alapjául a valódi okirat meghamisítása esetén az a különbözet szolgál, mely a valódi és meghamisított érték között van.

8. A 403. §. első pontjának tárgya csak az 1876. évi XXVII. tcz. értelmében kiállított váltó lehet. A váltóhamisítás sajátszerűségeiről lásd Illés: Bt. III. k. 361—363. l.

9. A második pont alkalmazásánál a keresk. tkv. 31. és 32. §§-ai irányadók. E pont is csak a 401. §. határai közt alkalmazható; tehát ki van zárva akkor, ha a hamisítás czélja csak valamely bűntett pl. sikkasztás elpalástolása. A mérleghamisítás rendszerint a keresk. tkv. 218. és 219. §§-ai alá esik. (Illés: Bt. III. k. 363—365. l.)

10. A harmadik pont tárgyai a névre szóló rendeleti papirok, melyek középhelyet foglalnak el a közönséges adóslevelek (401. §.) és a 210. és 211. §§. alá eső értékpapirok közt.

11. A negyedik pont csak kiegészítése a 402. §-nak.

12. A mennyiben a magánokirathamisítás csalássá fokozódik: e kettő közt eszmei halmazat létesül.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Kitöltetlen irat hamis kitöltése, hamis okirat használata.

404. §. Okirathamisitást követ el, és a jelen fejezetben meghatározott megkülönböztetések szerint büntettetik az: a ki másnak aláirásával ellátott valamely kitöltetlen iratot az aláiró beleegyezése nélkül vagy tudva, a létrejött megállapodás ellenére tölt ki, ha az arra használtatik, hogy ez által az aláiró ellen valamely kötelezettség vagy jog létezése, megszünése vagy megváltoztatása bizonyittassék.

405. §. Az előbbi szakasz rendelete alá esik az is, a ki más által készitett hamis vagy hamisitott köz- vagy magán-okiratot, ezen minőségét tudva, használja.

1. Mindkét §. csak akkor alkalmazható, ha a cselekmény a fennebbi §§. alá nem esik (szubszidiaritás).

2. Mindegyik eset tárgya köz- és magánokirat lehet.

3. A 404. §. speciális feltétele valódi névaláirással ellátott papir, melyen egyébként vagy semmi sincs, vagy csak oly szöveg van irva, a mely még nem okirat. A kitöltés módozatai iránt lásd Illés: Bt. III. k. 369. l.

4. A 405. §. a fennebbiek szerint hamis vagy hamisított okiratot tesz fel. Alkalmazhatása attól függ, hogy a hamisítvány használója ne legyen részes a kérdéses hamisitvány készitésében. A használat irányáról magánokirathamisítás esetén lásd a 401. §. 4. és 5. jegyzetét.

4. Okirat megsemmisítése, megrongálása, eltitkolása.

406. §. Az okirathamisitás vétségét követi el, és két évig terjedhető fogházzal, valamint ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a ki azon czélból, hogy másnak kárt okozzon, olyan okiratot, mely vagy éppen nem, vagy nem kizárólag sajátja, jogtalanul megsemmisit, megrongál vagy eltitkol.

1. E §. a 398. §-sal együtt meriti ki az idetartozó eseteket.

2. Ez eset tárgya is lehet köz- vagy magánokirat. Az okirat «nem kizárólag» a tettes sajátja, ha arra vonatkozólag másnak valamely dologi pl. zálogjoga van, ideértve a tulajdon közösségét is.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Az elkövetés módozatai iránt lásd Illés: Bt. III. k. 372—274. l.

4. A kár, melyre a tettes célzata irányul, nem csupán vagyoni kár, hanem mindennemű jogbátrány lehet, a mely valakit pl. egy reá nézve értékes közokirat megsemmisítése által érhet

5. A károsítás bekövetkezése nem szükséges a bevégzéshez. A kisérlet nem büntethető. (65. §. 2. bek.)

5. Határjelhamisítás.

407. §. Határjel-hamisítás vétségét képezi, és három évig terjedhető fogházzal büntetendő: ha valaki valamely határkövet, vagy a határ megjelölésére szolgáló jelzőt vagy más tárgyat, károsítási szándékból megsemmisít, elvisz vagy más helyre áttesz.

1. E vétség tárgya minden határjel, mely a földbirtokot illető tulajdoni vagy más dologbani jog külső határainak felismerésére szolgál.

2. A határjel megsemmisítése vagy elvitele tényleg létező határjel elenyésztetésére vonatkozik; a határjel áttétele más helyre azt is jelenti, midőn valaki bizonyos helyre, a hol határ még nem volt, koholt határjelzőt állít.

3. Az a körülmény, hogy a tettes czélt ér: nem eredményezi a 421. §. alkalmazását. (B. T. XVIII. 183. C.)

4. A magán határ- és tilalmi jelek megsemmisítésére stb. vonatkozik az 1894. évi XII. tcz. 93. §-nak *b)* pontja is.

6. Közérdekű határ- és földmérési jelek megrongálása vagy megsemmisítése.

1891. évi XLI. tcz. *1. §. (Fb.) A ki az ország határának megjelölésére szolgáló szobrot, kő- vagy faoszlopot, árkot, kő- vagy földhalmot, vagy más jelzőt szándékosan és jogtalanul megrongál, vagy a határszobornak vagy oszlopnak feliratát, vagy egyéb megjelölését, részben vagy egészben olvashatatlanná vagy felismerhetetlenné teszi: vétséget követ el, és hat hóig terjedhető fogházzal büntetendő.*

2. §. (T.) Három évig terjedhető fogházzal és hivatalvesztéssel büntettetik az, ki az előző szakaszban felsorolt határjeleket szándékosan és jogtalanul, ha nem is a birtokviszonyok megzavarása czéljából

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

megsemmisíti, kidönti, szétrombolja, felismerhetetlenekké teszi vagy áthelyezi.

A kisérlet büntetendő.

3. §. (T. és Fb.) A jelen törvény 1. §-ában meghatározott cselekmények büntetése három hóig terjedhető fogház; a 2. §-ban körülirtaké pedig egy évig terjedhető fogház, ha azok törvényhatósági vagy községi határjelre vonatkozólag követtetnek el.

4. §. (Fb). Vétséget követ el, és három hóig terjedhető fogházzal büntettetik az, ki a polgári vagy katonai hatóság által elrendelt földmérés (háromszögmérés) czéljából felállított gulát, oszlopot, czöveket, vagy e czélra alkalmazott más jelzőt szándékosan és jogtalanul megrongál, megsemmisít, eltávolít vagy áthelyez.

1. Az első §. esete inkább a vagyonrongálás, a 2. §-é a határjelhamisítás természetével bir.

2. A birtokviszonyok megzavarása nem szükséges a tényálladékhoz; fenforgása azonban csak súlyosítja a beszámítást.

3. Az 5. §. szerint a btk. általános határozatai e vétségre is alkalmazandók.

4. Elsőfokúlag az 1. és 4. §§ eseteiben, s a 3. §. megfelelő esetében a kir jbiróság, a 2. §., s a 3. §. megfelelő esetében a törvényszék itél. (6. §.)

XXXIII. FEJEZET.

ORVOSI ÉS KÖZSÉGI HAMIS BIZONYÍTVÁNYOK KIÁLLÍTÁSA ÉS HASZNÁLÁSA.

408. §. *Azon orvos, a ki valamely egyén egészségi állapotáról hamis bizonyitványt a végett ad ki, hogy valamely hatóság vagy biztositó társaságnál használtassék: vétséget követ el, és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő.*

409. §. *A hamis bizonyitvány kiadásának vétségét követi el, és az előbbi szakaszban meghatározott büntetéssel büntetendő az: a ki a nélkül, hogy orvos volna, ezen minőséget szinlelve, vagy más orvos ne-*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vében, vagy költött név alatt, valakinek egészségi állapotáról bizonyítványt ad ki, vagy egy valódi orvosi bizonyítványt meghamisít a végett, hogy az valamely hatóságnál vagy biztosító társulatnál használtassék.

410. §. A ki a végett, hogy valamely hatóságot, vagy biztosítás esetében a biztosító társaságot, egészségi állapotára vonatkozólag tévedésbe ejtsen, tudva hamis orvosi bizonyítványt használ: egy évig terjedhető fogházzal és hivatalvesztéssel büntetendő.

411. §. Azon községi előljáró, a ki valakinek erkölcsi viseletéről, vagy vagyoni állapotáról tudva hamis tartalmu bizonyítványt ad ki: vétséget követ el, és hat hónapig terjedhető fogházzal, valamint kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel és hivatalvesztéssel büntetendő.

1. A 408—410. §§. tárgya az orvosi, a 411. §-é a községi bizonyítvány.

2. A 408. §. alanya csak orvos, a 409. §-é orvos és nem-orvos, a 410. §-é csak nem-orvos lehet.

3. Hamis a bizonyítvány a 408. §. szerint, ha tartalma valótlan (intellektualis hamisítás), — a 409. §. szerint, ha aláírása hamis vagy költött, vagy ha tartalma meg van hamisítva.

4. A vétség mindegyik esetben a hamis bizonyítvány kiadása (tehát nem kiállítása) által van bevégezve. (Illés: Bt. III. k. 381—382. l.), ha ez a hatóságnál vagy biztosító társaságnál leendő használat végett történt. (B. T. IV. 334.) A hatósági felhivásra adott szakértői vélemény ide nem tartozik.

5. A 410. §. abszorbeálja az előző §. vétségét, tehát akkor is alkalmazandó, ha valaki maga készíti a hamisítványt. A bevégzéshez csak a használat szükséges; a tévedésbeejtés nem. Ha ez is megtörtént: esetleg csalás létesül.

6. A 411. §. vétségét csak az követheti el, a ki valakinek erkölcsi és vagyoni állapotáról községi bizonyítvány kiadására jogosult. A bevégzéshez a bizonyítvány kiadása szükséges. A bizonyítvány használója nem büntethető, kivéve, ha ez által pl. csalást követ el.

7. Egyéb községi bizonyítvány hamisítása közokirathamisítás. (391. §. 5. jegyz.)

8. Elsőfokúlag mindegyik esetben a kir. Törvényszék itél. (É. T. 39. §.)

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XXXIV. FEJEZET.

BÉLYEGHAMISÍTÁS.

1. Bélyeghamisítás vétsége.

412. §. A ki az állam által kiadott bélyeget, postajegyet, vagy az adó biztosítására szolgáló más jegyet, pecsétet, valamely edény ürtartalmának, vagy a ki valamely fém természetének és beltartalmának bizonyítására szolgáló állami vagy hatósági jegyet utánoz vagy meghamisít, úgyszintén a ki ily bélyegeket, jegyeket, pecséteket tudva forgalomba hoz, vagy azokat értéktelenítési jelök eltávolításával ismét használja, a mennyiben az okozott vagy megkisérelt károsítás miatt (380. §) súlyosabb büntetés alá eső cselekményt nem követett el: bélyeghamisítás vétsége miatt egy évig terjedhető fogházzal, és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel és az általa viselt hivatal vagy állomás elvesztésével büntetendő.

1. E vétség alanya közhivatalnok is lehet.

2. A bélyeg (stempli) és postajegy ismert fogalmak. Az adó biztosítására szolgáló más jegy pl. a kártya lebélyegzése. A pecsét pl. a szeszfőzésnél fordul elő.

3. Bizonyos edények ürtartalmát a mértékhitelesítő hivatalok (1874. évi VIII. tcz.), a fémek természetét és beltartalmát a fémjelző hivatalok jelölik meg.

4. Ha az utánzás vagy hamisítás oly tökéletlen, hogy első pillanatra felismerhető: elkövetése nem büntethető.

5. A forgalombahozás azt jelenti, hogy az illető hamisítvány elárusítás és közforgalom tárgyává tétessék. Az egyszeri használat, illetőleg felhasználás csak pénzügyi kihágás leend.

6. «Értéktelenítési jelük eltávolításával» használ valamely bélyeget az, a ki a már használt valódi bélyegről a hatóság értéktelenítési jelét eltávolítja, s azután azt ismét használja.

7. E vétség teljességéhez nem szükséges a károsítás; de ha valakinek tévedésbeejtésével ez is megtörtént: csalás létesül. A mennyiben a kár 50 frtot meghalad, s a sértett fél panaszt tesz: vádlott csalás bűntette miatt, különben a jelen §. alapján itélendő el. (Illés: Bt. III. k. 390. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

8. A viselt hivatal elvesztése nem azonos a hivatalvesztéssel. (54. §. 2. jegyz.)
9. Elsőfokúlag a kir. Törvényszék itél. (É. T. 39. §.)

2. Árúvédjegy bitorlása.

1890. évi II. tcz. *23. §. A ki másnak kizárólagos használati jogát képező védjegygyel jogtalanul ellátott árut, ezt tudva, forgalomba hoz, vagy árul; továbbá az, a ki valamely védjegyet ily czélból utánoz a védjegyhamisitásnak vétségét követi el, és ötszáz forinttól kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő; visszaesés esetében, ha az utolsó büntetés kiállása óta tiz esztendő még el nem telt, három hónapig terjedhető fogházzal és ötszáz forinttól kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.*

A mennyiben a cselekmény a büntető törvénykönyv szerint súlyosabb beszámitás alá esik, különösen a mennyiben a büntető törvénykönyv 379. és következő szakaszai szerint csalás bűntette vagy vétsége is forog fenn: a büntető törvénykönyv rendelkezései alkalmazandók.

24. §. A 23. §-nak határozata alkalmazandó azok ellen is, kik belföldi termelő, iparos vagy kereskedő nevével, czégével, czimerével vagy üzletének elnevezésével jogtalanul megjelölt árúkat, ezt tudva, forgalomba hoznak vagy árulnak; továbbá azok ellen, a kik ily czélból a fölsorolt jelzéseket tudva, előállitják.

25. §. Nem zárja ki a 23. és 24. §-okban meghatározott cselekmények büntethetőségét, ha a védjegy, név, czég, czimer vagy a vállalat üzletének elnevezése, csekély változtatással vagy oly annyira nem eléggé észrevehető módon használtatik, hogy a közönséges vevő az árúk közti különbséget csak különös figyelem reáfordításával ismerheti föl.

1. E §§. a btk. 413. §-át helyettesítik. (30. §.)
2. Védjegy (23. §.) iránt lásd e törvény 1. és 2. §-át. A kereskedelmi miniszter bizonyos árúnemekre nézve elrendelheti, hogy azok belajstromozott védjegygyel láttassanak el. (6. §.) E rendelet megszegése kihágás. (31. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Belajstromozott védjegy hiján e vétség tárgya az illetőnek neve, czége stb. (24. §.)

4. A külföldi árúvédjegyek csak annyiban részesülnek a törvény oltalmában, a mennyiben a viszonosság az illető állammal meg van állapítva (32. §.) Ausztriára nézve a vám és kereskedelmi egyezmény (1868 évi XVI.; 1878. évi XX. és az 1887. évi XXIV. tcz.) irányadó. A többi államok iránt lásd Illés: Bt. III. k. 577. l.

5. Az elkövetés egyik módja a védjegy utánzása, a másik a hamis jelzéssel ellátott árú forgalombahozása vagy árulása. Az előbbihez a forgalombahozás czélzata, az utóbbihoz csak a jelzés hamisságának tudata szükséges.

6. A 25. §. értelme az, hogy midőn a jelzés eltér ugyan az eredetitől, de az eltérés alig felismerhető: ez a hamisítással azonos.

7. Elsőfokulag a kir Törvényszék itél. (26. §) Az eljárás csak a sértett fél indítványára indítható meg. (27. §. 1. bek.)

8. A hamisításra használt eszközök és készülékek megsemmisítése, a hamis jelzéssel ellátott árúk lefoglalása, a kár megitélése stb. iránt lásd a 27–29. §§-at.

XXXV. FEJEZET.

A CSALÁRD ÉS VÉTKES BUKÁS.

1. Csalárd bukás.

414. §. *A csalárd bukás büntettét követi el a vagyonbukott, ki azon czélból, hogy hitelezőit megkárosítsa:*

1. vagyonához tartozó értéktárgyat elrejt, félretesz, értéken alul elidegenit, elajándékoz, vagy őt cselekvőleg illető követelést elenged, eltitkol vagy valótlan követelést kifizet;

2. oly adósságot vagy kötelezettséget valónak ismer el, mely egészben vagy részben valótlan;

3. egy vagy több hitelezőjét kielégíti, zálog- vagy megtartási jognak engedélyezése, vagy vagyona valamely részének átengedése által kedvezményben részesiti;

4. kereskedelmi könyveket, ha a törvény azok vezetésére kötelezte, nem vezetett, vagy azokat megsemmisitette, elrejtette, hamisan vezette, vagy akkép változ-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tatta meg, hogy azokból cselekvő és szenvedő állapota, vagy üzletének folyama ki nem deríthető.

415. §. A csalárd bukás büntette: öt évig terjedhető fegyházzal, ha azonban az okozott kár kétezer forintot túl nem halad: három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

A szabadságvesztés-büntetésen felül a hivatalvesztés és politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is megállapítandó.

1. Vagyonbukott (közadós) a csődtörvény szerint az, kire nézve a csődnyitást elrendelő határozatot a csődbíróságnál kifüggesztették. (1881. évi XVII. tcz. 1. §.)

2. Az 1—3. pontok eseteinek alanya bárki, a 4. ponté csak oly kereskedő lehet, a ki keresk. könyveket köteles vezetni. (6. jegyz.) A kereskedelmi társaság bukása esetén felelős személyekről lásd a 417. §-t.

3. Az első pont tárgya az oly vagyon, melyről a bukott a csődnyitás előtt rendelkezhetett, vagy a mely a csődnyitás után a tömeggondnoknak még átadva nem lett. Az elkövetés módja ugyanaz, a mi a 386. §. esetében. (Illés: Bt. III. k. 399. l.)

4. A 2. pont tárgya a bukottat nem terhelő valótlan adósság vagy kötelezettség. Az első pont analog esetében a közadós ezt kifizeti: a 2. pont szerint csak valónak ismeri el. Ez megtörténhetik a csődnyitás előtt és után.

5. A 3. pontban valódi tartozás törlesztéséről és biztosításáról van szó. Ez az által válik büntethetővé, hogy az adós fizetésképtelenségét tudja, és így a cselekmény által tudva károsítja meg hitelezőit A valódi hitelező, ki a kedvezményt elfogadja: közelfogás szerint nem büntethető.

6 A 4. pont alanya nem lehet oly kereskedő, kinek üzlete a kisipar körét meg nem haladja: mert ez nem köteles keresk. könyvet vezetni. (1875. évi XXXVII. tcz. 5. és 25. §§.) Az elkövetés egyes módozatairól lásd Illés: Bt. III k. 403. l.

7. A csalárd bukás a károsító cselekménynyel, ha pedig a csőd előtt követtetett el: az ezt kiegészítő csődnyitással van bevégezve Kisérlet különösen az első pont esetében képzelhető.

8. Társtettesség (70. §.) csak akkor fordulhat elő, ha ugyanazon csődben több vagyonbukott van.

9. A csalárd bukás abszorbeálja az egyidejű vétkes bukást. A kettő tehát nincs halmazatban.

10. Okozott kár (415. §.) alatt a hitelezők összesége által a bukás következtében szenvedett kár értendő. Ellenkező nézet Curia. (B T. XVIII 316.), *Dr. Heil Fausztin* (J. K. 1889: 119.) és *Vargha Ferencz* (M. I. XXXVII 287—290.)

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Koholt követelés bejelentése, s a hitelezők megvesztegetése a csődeljárásban.

1881. évi XVII. tcz. *265. §. Vétséget követ el, és három évig terjedhető fogsággal, továbbá 1000 frtig terjedhető pénzbirsággal és hivatalvesztéssel büntetendő az, a ki azon czélból, hogy a közadósnak vagy magának, vagy másnak előnyt szerezzen, a csődeljárásban koholt követelést jelent be, vagy ilyen követelés bejelentésére más személyt használ fel.*

266. §. Vétséget követ el, és két évig terjedhető fogsággal és 500 frtig terjedhető pénzbirsággal büntetendő az, a ki a hitelezők valamelyikének, vagy annak belegyezésével hozzátartozójának, azon czélból, hogy szavazatával bizonyos határozat hozatalához hozzájáruljon, pénzt vagy pénzértéket, vagy más előnyt ád vagy igér.

Ugyanazon büntetéssel büntetendő az is, a ki az említett czélból adott vagy igért pénzt, pénzértéket vagy előnyt elfogadja.

1. E §§. elseje a 414. §. 2. pontját egészíti ki. Jelentősége az, hogy midőn a vagyonbukott bünössége (pl. elhalálozása folytán), s a koholt követelés bejelentőjével való egyetértése meg nem állapítható: az utóbbi e külön törvény alapján mégis büntethető legyen. (Illés: Bt. III. k. 558. l.)

2. A 266. §. tárgya a hitelezők szavazati jogának megvásárlása. A hitelezők hatáskörébe tartozik pl. a vagyonkezelő választása, a kényszeregyezség létrehozása stb.

3. Mindkét vétség csak szándékos lehet. (Btk. 75. §.) Fogság helyett fogház, pénzbirság helyett pénzbüntetés értendő.

3. Vétkes bukás.

416. §. A vétkes bukás vétségét követi el, és két évig terjedhető fogházzal, valamint hivatalvesztéssel büntetendő azon vagyonbukott, a ki:

1. fizetési képtelenségbe pazarlása, gondatlan üzletvezetése, tőzsdejáték vagy oly merész üzletek által jutott, melyek rendes üzletköréhez nem tartoznak;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. a 414. §. 4. pontjában megjelölt valamelyik cselekményt nem azon czélból követte el, hogy ez által hitelezőit megkárosítsa;

3. kereskedelmi könyvek vezetésére kötelezve, cselekvő és szenvedő vagyoni állapotáról évenkint rendes mérleget nem készít;

4. miután fizetési képtelenségét tudta, vagy tudnia kellett, új adósságokat csinált, vagy a csődkérvény beadásának elmulasztása által alkalmat szolgáltatott arra, hogy vagyonára egy vagy több hitelezője zálog- vagy megtartási jogot nyerjen.

1. Az első és 4. pont alanya minden vagyonbukott, a 2. és 3. pont csak kereskedő lehet. (414. §. 6. jegyz.)

2. Az első pont lényege a gondatlan és könnyelmű vagyonkezelés, mely fizetésképtelenséget idézett elő. E pont egyes eseteiről lásd Illés: Bt. III. k. 410—413. l.

3. A 2. pont, eltekintve a szándéktól, teljesen megegyezik a 414. §. 4. pontjával. A könyvek rendetlen vezetése vétkes bukásnál sem büntethető.

4. A 3. pont alapja az, hogy a könyvek vezetésére kötelezett kereskedő üzlete megnyitásakor s minden év végén tartozik mérleget készíteni. (1875. évi XXXVII. tcz. 26. §.) Itt csak az évi záró mérlegről van szó. Ha a kereskedő könyvet egyáltalában nem vezet: a 2. pont mellett a 3. pont is nem alkalmazható, mert mérleget könyvek nélkül készíteni nem lehet.

5. A 4. pont feltétele az, hogy az adós fizetésképtelenségbe jut. (387. §. 6. jegyz.) Az elkövetés egyik módja uj adósság csinálása, tehát cselekvés, másik a csődkérvény beadásának elmulasztása. A vétkességet akár az egyik, akár a másik alapon meg lehet állapítani.

6. A csődkérvény beadásának elmulasztása rendszerint együtt jár azzal, hogy az adós vagyonára egyik vagy másik hitelezője zálog- vagy megtartási jogot nyer. A mennyibeu ez nem történt, s az illető új adósságot sem csinált: a 4. pont nem alkalmazható.

7. E vétségnél előfordulhat a részesség is. (B. T. XX. 157. XXI. 94. XXII. 124. C.); a társtettesség azonban csak akkor, ha több a vagyonbukott.

8. Az elévülés a csődnyitás napján veszi kezdetét.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. Felelős személyek kereskedelmi társaság vagy egylet bukásánál.

417. §. Ha valamely kereskedelmi társaság vagy egylet vagyona ellen nyittatik csőd: a 414. §-ban meghatározott bűntett, vagy a 416. §-ban meghatározott vétség esetében, a bűnösség az üzlet vezetésével megbízott azon személyeket terheli, kik a büntetendő cselekményt elkövették.

1. Kereskedelmi társaságok: a közkereseti, a betéti és részvénytársaságok, s a szövetkezetek (1875. évi XXXVII. tcz. 61., 64., 125., 147. és 223. §§.) Egylet minden más egyesület, melynek vagyona van (pl. temetkezési egylet).

2. Kereskedelmi társaság vagy egylet bukása esetén a vagyonkezeléssel, az alapszabályok értelmében megbízott személyek felelősek.

XXXVI. FEJEZET.

MÁS VAGYONÁNAK MEGRONGÁLÁSA.

1. Ingó dolog rongálása.

418. §. A ki idegen ingó dolgot szándékosan és jogtalanul megrongál vagy megsemmisít: vétséget követ el, és három évig terjedhető fogházzal és ötven forinttól ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.

A kisérlet büntetendő.

A bűnvádi eljárásnak csak a sértett fél indítványára van helye.

419. §. Bűntettet képez a cselekmény és egy évtől három évig terjedhető börtönnel, ugyszintén kétszáz forinttól kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő ha az tanuk, szakértők, közhivatalnokok vagyonán, azok tanuzása, véleménye, vagy hivatalos eljárása miatt bosszúból követtetett el.

1. E §§. tárgya csak idegen ingó dolog, illetőleg vagyon lehet, nem számítva ide, miként a lopásnál (333. §. 3. jegyz.), az ingatlan tartozékait (ajtó, ablak, termék stb.), melyek

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

megrongálása által maga az ingatlan rongáltatik meg. (421. §.) A 419. §-ra nézve eltérően itélt a Curia. (B. T. XIII. 152.)

2. Megrongálás a dolog állagának lényeges és jelentékeny megrontása. A megsemmisítés által a dolog megszűnik az lenni, ami volt, vagy hozzáférhetetlenné válik (mint pl. a mély vizbe dobott gyűrű).

3. A szándék itt a tettes nagyobb gonoszságát, s ebből kifolyólag a cselekmény veszélyesebb voltát jelenti. (Illés: Bt. III. k. 426. l.)

4. A jogtalanság kelléke kizárja e vétség köréből a jogos védelemben, a végszükségben, s a tulajdonos beleegyezésével véghezvitt rongálást.

5. A rongálásnak értékcsökkenést (károsítás) kell eredményeznie. Kisérlet különösen felgyujtás által eszközölt rongálásnál fordulhat elő. (422. §. 3. jegyz.)

6 Nem állapítandó meg külön a vagyonrongálás, ha azt valamely súlyosabb bűntett (175., 330. §§. és 336. §. 3. pont) abszorbeálja.

7. A 419. §. csak a sértett fél személye és a cselekmény indító oka által különbözik a 418 §. esetétől.

8. A pénzbüntetés 50, illetőleg 200 frt minimuma a 92. §. alapján sem szállítható le. (92. §. 6 jegyz.) Eltérő itéletek. B. T. IV. 388. X. 207. XI. 365 XXII. 196—200. 289. Kuria.

9. A bűnvádi eljárás a 418. §. szerint csak a sértett fél indítványára, a 419. §. esetében hivatalból indítandó meg.

2. Vallási szertartásra rendelt és más közérdekü dolgok, megrongálása.

420. §. A 418. §. rendelkezése szerint büntetendő az: a ki vallási szertartásra rendelt épületet vagy más tárgyat, ugyszintén a ki sírt vagy síremléket, nyilvános emlékszobrot közkönyvtárban őrzött könyvet, kéziratot vagy a tudomány, művészet vagy ipar czéljainak szolgáló nyilvános gyüjteményben őrzött egyéb tárgyat, nyilvános levéltárban vagy közhivatali irattárban őrzött okmányt, iratot vagy más tárgyat jogtalanul megrongál, elpusztít, vagy megsemmisít.

1. E §. ingó és ingatlan dolgokra vonatkozik.

2. Vallási szertartásra rendelt épület a templom, imaház, kápolna stb., — más tárgy a szertartásoknál használt minden testi dolog, pl. oltár, szentségtartó, kehely, frigyláda stb. A vallási tisztelet tárgyai (pl. a szentképek) ide nem tartoznak. E tárgyak meggyalázására a 191. §. s a ktk. 51. §-a vonatkozik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A sír nem egyértelmű az abban eltemetett holttesttel. A síremlék azonos szempont alá esik a nyilvános emlékszoborral.

4. Közkönyvtárban könyvek és kéziratok, a nyilvános gyűjteményekben a tudomány, művészet vagy ipar czéljainak szolgáló tárgyak, a nyilvános levél- vagy irattárban közérdekű okmányok, iratok és más tárgyak őriztetnek.

5. A jelen §. tárgyainak bemocskolása a ktk. 80. §-a alá esik.

6. A műemlékek védelmére az 1881. évi XXXIX. tcz. vonatkozik.

7. A bűnvádi eljárás hivatalból indítandó meg.

3. Ingatlan elfoglalása, rongálása, s a földtől el nem választott termék felhasználása.

421. §. (Fb.) A ki másnak ingatlan vagyonát jogtalanul elfoglalja, vagy szándékosan és jogtalanul megrongálja, vagy annak a földtől el nem választott termékét felhasználja, a mennyiben súlyosabb büntetés alá eső cselekmény nem forog fenn és az okozott kár öt forint értéket felülmul: vétséget követ el, és három hónapig terjedhető fogházzal, valamint kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A bűnvádi eljárásnak csak a sértett fél indítványára van helye.

1. Ingatlan nemcsak a föld, s az ezzel összefüggő építmények, hanem ezek tartozékai is. (418. §. 1. jegyz.)

2. Az ingatlan elfoglalása egyértelmű annak birtorlásával (midőn pl, valaki az általa eladott birtokba a vevőt be nem bocsájtja).

3. Rongálás pl. az ingatlan alkotó részeinek megrontása, az élőfa vagy ültetvény megrongálása, a mennyiben erdei, út- vagy mezőrendőri kihágás, s az építmény (kunyhó) felgyujtása, a mennyiben gyujtogatás nem létesül. (422. §. 2. jegyz.)

4. A földtől el nem választott termék felhasználása csak akkor tartozik ide, ha sem a ktk. 127. §-a alá eső, vagy mezőrendőri kihágás, sem lopás nem létesül. (333. §. 3. j.)

5. A mezőrendőri törvény 93. §-ának *a)* pontja szerint büntetendő, ki másnak földtől el nem választott termékét jogosulatlanul leszedi, levágja vagy ellopja, a mennyiben a dolog értéke hatvan koronát meg nem halad, s a mennyiben a cselekmény lopás bűntettévé nem minősül. (336. §. 5. j.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

6. Elsőfokúlag a kir. jbiróság (É. T. 40. §. 1. p.), másodfokúlag a kir. tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

XXXVII. FEJEZET.

A GYUJTOGATÁS.

1. Szándékos gyujtogatás.

422. §. A gyujtogatás bűntettét követi el, és öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal büntetendő, a ki:

1. olyan házat, kunyhót, malmot vagy bármely épületet, vagy helyiséget, mely emberek lakául szolgál, vagy erre van rendelve, vagy pedig több ember összejövetelére használtatik, olyan időben szándékosan gyujt fel, midőn abban senki sem tartózkodik;

2. raktárt, gazdasági épületet, szabad téren fekvő nagyobb mennyiségű árú- vagy terménykészletet, a földtől el nem vált vagy garmadában vagy halomban levő gabnát, erdőt, nagyobb mennyiségű építési vagy tüzelésre szolgáló anyagkészletet, hidat, hajót vagy bányát szándékosan felgyujt.

Nem alkalmazandó a jelen szakasz, ha a felgyujtott tárgy a felgyujtó tulajdona és annak minősége vagy fekvése olyan volt, hogy felgyujtása másnak sem személyére, sem vagyonára nézve veszélyt nem okozott.

423. §. Tiz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházzal büntetendő a gyujtogató:

1. a ki a 422. §. 1. pontjában meghatározott valamely tárgyat szándékosan olyan időben gyujt fel, midőn abban egy vagy több ember tartózkodik;

2. a ki templomot, közkönyvtárt, közlevéltárt vagy olyan épületet, a melyben közhasználatra szolgáló tudományos vagy művészeti gyüjtemények tartatnak, vagy melyben lőpor vagy más gyú- vagy robbantó anyagok készittetnek vagy tartatnak, habár oly időben gyujt fel, midőn abban senki sem tartózkodik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

424. §. Életfogytig tartó fegyházzal büntetendő a gyujtogatás:

1. ha a gyujtás idején, a felgyujtott helyiségben levő személy a tűz által életét veszté, a mennyiben a gyujtogató azt, hogy azon helyiségben valaki van, belátthatta és cselekménye gyilkosságot nem képez;

2. ha ugyanazon személy egy időben, vagy rövid időközalatt, több gyujtogatást vagy egy gyujtogatást, de többek szövetségében követett el;

3. ha az csoportosan rablás vagy rombolás czéljából követtetett el.

1. A gyujtogatás tárgya ingó és ingatlan, idegen és saját vagyon lehet, — az utóbbi azonban csak akkor, ha felgyújtása mások személyét és vagyonát veszélyezteti. (422. §.) Ez eset gyakran együtt jár a biztosítási csalással. (382. §.)

2. Emberek lakául szolgáló helyiség (422. §. 1. pont) az, a melyben valaki tényleg lakik; erre van rendelve az, a mely e rendeltetésének még átadva nincs. Több ember összejövetelére szolgál az iskola, az üzlethelyiség stb. A szőllőbeli pinczehajlék és az ideiglenes csőszgunyhó nem tartozik ide (B. T. VI. 339. XX. 60. C.), és így felgyujtásuk csak vagyonrongálás lehet. (21. §. 3 jegyz.)

3. A 422. §. 2. pontjának tárgyai nagyrészt olyanok, melyeknek felgyujtása inkább a vagyont, mint az életet veszélyezteti. «Nagyobb mennyiségű terménykészlet» az, melynek értéke 50 frtot felülhalad. (Illés: Bt. III. k 444. l.) A ki szabad téren levő kisebb terménykészletet gyujt fel: csak vagyonrongálás miatt büntethető. (418. §. 5. jegyz.)

4. A 423. §. 2. pontjában felsorolt épületek és helyiségek rendszerint több ember összejövetelére, sőt lakául vannak rendelve. A lőpor vagy más robbantó anyagok tartására rendelt hely felgyujtása a robbanás által okoz nagyobb veszélyt. A mennyiben a robbantás gyujtogatássá nem minősül: a körülményekhez képest mint vagyonrongálás vagy emberölés, illetőleg mint ennek kisérlete büntetendő.

5. A 424. §. 1. pontja összefoglalt bűntett. Gyilkosság esetén ennek s a szándékos gyujtogatásnak anyagi halmazata (96. §.) létesül.

6. Több gyujtogatás elkövetése ugyanazon időben, vagy rövid időköz alatt (424. §. 2. pont) szintén összefoglalt bűntett. A több itt legalább hármat jelent (B. T. V. 134. C.); rövid időköz a gyujtogatásnak oly rögtönös egymásutánját jelenti, mely a közveszély által előidézett félelem megszünését, s a nyugalom helyreállását a zaklatások folytonossága által nem engedi. (B. T. VII 153. C.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

7. A 3. pont egyik esete a csoportos gyujtogatás. Csoport iránt lásd a 152. §. 3. jegyzetét. A rablást és rombolást e pont csak czél gyanánt tüzi ki. Ha a gyujtogatók tényleg raboltak: a rablás külön megállapítandó.

8. A gyujtogatás be van végezve, ha a tűz a felgyujtani szándékolt tárgyon megfogamzott (pl. a láng felcsapott). Kisérlet a gyujtó anyag érintkezésbe hozása a felgyujtandó tárgygyal, a nélkül, hogy a tűz kiütött Az ezt megelőző cselekmény (pl. a gyujtófa vagy csóva meggyujtása) csak előkészület.

9. A gyujtogatás mellékbüntetéséről lásd a 426., büntetlenségének feltételéről a 427. §-t.

2. Tűzvészokozás vétsége.

425. §. A ki a 422. vagy a 423. §§-ban megjelölt valamely tárgyat gondatlanságból gyujt fel: a tüzvész-okozás vétségét követi el, és egy évig terjedhető fogházzal, és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel; ha pedig azáltal valakinek halála okoztatott: öt évig terjedhető fogházzal büntetendő.

1. E vétség tárgya mindaz lehet, a mi a szándékos gyujtogatásé, tehát a saját vagyon is.

2. A tényálladékhoz tüzvész okozása szükséges. A tűzvész oly tüzet jelent, mely mások személyére és vagyonára nagyobb veszélyt (közveszélyt) idéz elő.

3. A tűvész oka gondatlanság. (75. §.) E kettő közt tehát okbeli összefüggésnek kell lenni.

4. Ha a tűz valakinek halálát okozza: ez által összefoglalt vétség létesül. A testi sértés csak súlyosítja a beszámítást.

5. A jelen vétség abszorbeálja a ktk. 141. §-ának kihágását.

3. Mellékbüntetés.

426. §. A gyujtogatás büntette miatt a szabadságvesztés-büntetésen fölül, hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is kimondandó.

E §. életfogytig tartó fegyház esetén is (424. §.) alkalmazandó.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. A gyujtogatás büntetlensége.

427. §. A gyujtogatás nem büntettetik, ha a tűz továbbterjedése, előbb mint a tett felfedeztett és nagyobb kár okoztatott volna, a tettes által, vagy az ő intézkedései következtében eloltatott.

1. E §. a szándékos és vétkes gyujtogatásra egyiránt vonatkozik. (Illés: Bt. III. k. 456. l.)
2. Nagyobb kár akkor áll elő, ha a gyujtogató bizonyos ideig rombolni hagyja a pusztító elemet.
3. Ha a tűz eloltása nem sikerült, vagy ha azt nem a tettes eszközölte: e §. nem alkalmazható.

5. Szövetkezés gyujtogatásra.

428. §. A gyujtogatás büntettének elkövetésére irányzott szövetség (132. §.), ha ahhoz előkészületi cselekmény is járul: két évig terjedhető börtönnel büntetendő.

1. A szövetséghez két vagy több személy együttes elhatározása szükséges. Az előkészületi cselekmény iránt lásd a 422. §. 8. jegyzetét.
2. A szövetségtől való elállás nem szünteti meg a büntethetőséget. A 67. §. alkalmazásának helye nincs.

XXXVIII. FEJEZET.

VÍZÁRADÁS OKOZÁSA.

429. §. A vizáradás okozásának büntettét követi el az: a ki valamely töltést, gátat, vagy zsilipet szándékosan és jogtalanul átmetsz, megrongál vagy megnyit és másnak vagyonába vizet bocsátván, azt áradás okozása által megkárosítja.

430. §. A vizáradás okozásának büntette öt évig terjedhető fegyházzal; ha azonban a kár kétszáz forintot nem halad felül, úgyszintén, ha a vizáradás a tettes vagyonának megmentése végett okoztatott: a következő szakaszban megjelölt esetek kivételével, három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

431. §. Ha a vízáradás okozásának büntette által egy vagy több embernek élete veszélyeztetett, és ezen veszély előrelátható volt: a tettes öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

Ha pedig az ezen szakasz előbbi pontjában meghatározott esetben a vízáradás által egy vagy több ember életét vesztette, és azt a tettes előreláthatta, a mennyiben cselekménye nem képez gyilkosságot: az életfogytig tartó fegyházzal büntetendő.

432. §. A ki gondatlanságból okoz vízáradást: vétséget követ el, és ha ez által másnak élete vagy vagyona veszélyeztetik: egy évig terjedhető fogházzal, és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel; ha pedig ez által valakinek halála okoztatott: öt évig terjedhető fogházzal büntetendő.

433. §. A vízáradás okozásának büntette miatt egyszersmind hivatalvesztés is kimondandó.

1. A 429—431. §§. tárgya a szándékos, a 432. §-é a gondatlan vízáradás okozása. A 433. §. csak az előbbi §§. eseteire vonatkozik.

2. E bűntett vagy vétség csak más vagyonán követhető el; az átvágott töltés, gát vagy zsilip azonban lehet a tettes tulajdona is.

3. A gát, töltés és zsilip fogalmát a vizjogi törvény (1885. évi XXIII. tcz.) határozza meg. Ennek 155. §-a szerint magánvédtöltést csak hatósági engedély alapján szabad állítani.

4. Nem jogtalan a cselekmény, ha valaki pl. az engedély nélkül felállított magánvédtöltést átmetszi. A saját vagyon megmentése azonban nem teszi a cselekményt jogossá, hanem csak enyhébb beszámításúvá. (430. §.)

5. A vízáradás oly vízömlést jelent, melynek kiterjedése és ereje rendes eszközökkel meg nem fékezhető.

6. Károsítást művelés alatt nem lévő terület elárasztása is eredményezhet. A cselekmény a károsítással van bevégezve.

7. A 431. §. első esetét az élet veszélyeztetésének előrelátása minősitett, második esetét az emberélet kioltása összefoglalt bűntetté teszi. Gyilkosság esetén bűnhalmazat forog fenn.

8. A 432. §. esete analog a 425. §. vétségével. A vízáradás előidézése, habár gondatlanságból, abszorbeálja a vízrendőri kihágást. (1885. évi XXIII. tcz. 184. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XXXIX. FEJEZET.

VASPÁLYÁK, HAJÓK, TÁVIRDÁK MEGRONGÁLÁSA ÉS EGYÉB KÖZVESZÉLYŰ CSELEKMÉNYEK.

1. Közveszélyű rongálás és vasuti jelzés bűntette.

434. §. A ki a vaspályának, gőz- vagy más hajónak, vagy ezekhez tartozó tárgynak szándékos megrongálása által, a vasúton vagy a hajón levő személyeket vagy árúkat veszélynek teszi ki: a közveszélyű megrongálás bűntettét követi el, és öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

435. §. Ha az előbbi szakaszban megjelölt bűntett következtében súlyos testi sértés történt: a tettes öt évtől tíz évig terjedhető fegyházzal; ha pedig valakinek halála okoztatott, a mennyiben gyilkosság nem forog fenn: életfogytig tartó fegyházzal büntetendő.

436. §. A közveszélyű cselekmény bűntettét követi el, és a következményekhez képest a 434. és 435. §§-ban meghatározott büntetéssel büntetendő: a ki a vaspályán, vagy annak közelében levő személyeket, vagy árúkat, a szabályszerű jelzés szándékos elmulasztása, vagy szándékos hamis jelzés által veszélynek teszi ki.

1. A vaspálya oly pályatest, a melyen gőz vagy villamos erő alkalmazásával történik a közlekedés. A lóvasut ide nem tartozik.

2. Hajó minden vizi jármű, a mely emberek és árúk szállítására alkalmas, tehát pl. a csónak, dereglye és tutaj is.

3. A vaspályához és hajóhoz tartozó más tárgyak pl. a hidak, átereszek, sorompók, sinek, mentőcsónakok stb.

4. A megrongálás a megsemmisítésre is kiterjed. (418. §. 2. jegyz.) A könnyen helyrehozható rongálás, pl. a vasuti sinek felszedése is ide tartozik.

5. A rongálás folytán akkor áll be a veszély, midőn a személyek vagy árúk sérelme nemcsak lehető, hanem valószínű. (Illés: Bt. III. k. 467. l.)

6. A veszélyt előidézett rongálással a bűntett be van végezve. Kisérletéről lásd a *33. sz. döntvényt.* (B. T. VI. 218.)

7. A 435. §. csak vaspálya rongálása esetén alkalmazható. A hajókról a 444. §. szól.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

8. A 436. §. bűntettét mulasztás által csak vasuti hivatalnok vagy szolga, szándékos hamis jelzéssel bárki elkövetheti. A szabályszerű jelzést a szolgálati utasítások irják elő.

9. A kártérítésről testi sértés és halál okozása esetén az 1874. évi XVIII. tcz. intézkedik. (Illés: Bt. III. k 474. l.)

2. Közveszélyű rongálás és vasuti jelzés vétsége.

437. §. A ki a 434. és 436. §§-ban megjelölt valamely cselekményt vagy mulasztást gondatlanságból követi el: vétség miatt egy évig terjedhető fogházzal, és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő; ha pedig a megjelölt cselekmény vagy mulasztás által halál okoztatott öt évig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

438. §. Két évtől öt évig terjedhető fogházzal büntetendő azon vasúti hivatalnok vagy szolga, a ki bármely szolgálati kötelességének megszegése által, a vaspályavonaton, vagy annak közelében levő személyeket vagy árúkat, a vaspálya által való megsérülés vagy megrongálás veszélyének teszi ki.

1. A 437. §. vétségét bárki elkövetheti, tehát a vasuti hivatalnok vagy szolga is, ha gondatlansága nem jár szolgálati kötelességének megszegésével. (438. §.)

2. Minthogy a 438. §. csak a vasuti személyzetre vonatkozik: a hajózási hivatalnok vagy szolga gondatlanság esetén a 437. vagy 445. §§. alá esik.

3. A szolgálati kötelesség megszegése a 438. §. esetében egyértelmű a büntetendő gondatlansággal. Szolgálati kötelesség nemcsak az, a mi irott utasításban van, hanem az is, a mit a vasuti hivatalnok vagy szolga állásából folyólag megtenni köteles.

4. A jelen vétség abszorbeálja a ktk. 111., 112. és 114. §§-ainak kihágását.

3. A táviró-készülék megrongálása.

439. §. A ki a távirdát, vagy annak valamely tartozékát szándékosan megrongálja, vagy szándékosan oly cselekményt vagy mulasztást követ el, mely által a távirda használhatósága félbeszakittatik vagy gátoltatik: vétséget követ el, és két évig terjed-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

440. §. (Fb.) Vétséget követ el, és három hónapig terjedhető fogházzal és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a ki gondatlanságból követ el oly cselekményt vagy mulasztást, mely által a távirda használhatósága félbeszakittatik.

441. §. A távirdai vagy távirászattal megbizott hivatalnok, a felügyelő- vagy a szolgaszemélyzet azon tagja, a ki a távirda használhatóságának félbeszakitását szolgálati kötelességének megszegése által okozta: hat hónapig terjedhető fogházzal, és ötszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E vétségek tárgya mindama testi dolgok összesége, melyek a táviráshoz szükségesek.

2. Szándékos rongálás esetén maga a rongálás is megállapitja a vétséget, gondatlanság esetén azonban ehhez a távirda használhatóságának félbeszakítása is (eredmény) szükséges.

3. A 440. és 441. §§. viszonya ugyanaz, a mi a 437. és 438. §§-é.

4. A 440. § esetében elsőfokúlag a kir. jbiróság (É. T. 40. §. 1. p.), másodfokúlag a kir. tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

4. A tenger alatti kábel megrongálása.

1888. évi XII. tcz. *5. §. Vétséget követ el, és három hónapig terjedhető fogházzal és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, aki gondatlanságból követ el oly cselekményt vagy mulasztást, a mely által a tenger alatti kábel használhatósága félbeszakittathatik.*

6. §. A ki a tenger alatti kábelt szándékosan megrongálja, vagy szándékosan olyan cselekményt vagy mulasztást követ el, mely által a tenger alatti kábel használhatósága félbeszakittathatik vagy gátoltathatik: vétséget követ el, és két évig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. E vétség az 1888. évi X. tczbe iktatott kábelegyezmény folytán jutott a törvénybe.
2. A kábelvétséget a nyilt s az idegen államhoz tartozó tengeren is el lehet követni.
3. Az 5. §. vétsége a fennebbi 440., a 6. §. vétsége a fennebbi 439. §. vétségével azonos.
4. A kábelkihágásokról ugyan-e törvény 2—4. és 8. §-ai szólnak (lásd a kihágások közt).
5. A 7. §. a büntetlenség feltételét határozza meg.
6. Elsőfokúlag a kir. törvényszék itél. Az eljárás hivatalból indítandó meg. (12. §.)

5. Mellékbüntetés.

442. §. A 438. és 441. §§-ban megjelölt személyek, a jelen fejezet előbbi szakaszaiban meghatározott büntetendő cselekmények miatt megállapított büntetéseken felül, egyszersmind hivataluktól, illetőleg szolgálatuktól való elmozdításra itélendők.

443. §. Azon vaspályai vagy gőzhajózási intézetnek igazgatóhivatalnoka, a ki a hivatalától vagy szolgálatától való elmozdításra itélt egyént nem bocsátja el azonnal, mihelyt a jogerőre emelkedett itélet vele közöltetett: vétség miatt száz forinttól ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. A 438. és 441. §§-ban csak vasuti és táviró-személyekről lévén szó: a 442. §. mellékbüntetése csak ezek büntette vagy vétsége miatt szabható ki (1. §.)
2. A 443. §-nak a gőzhajózási intézet igazgató-hivatalnokára vonatkozó része, az előző §. folytán, tárgytalan. (Illés: Bt. III. k 478. l.)
3. E §§. folytán a bíróság tartozik közölni az itéletet az illető intézet igazgatóságával. Ugyanez a hajózási hivatalnok vagy szolga elitélése esetén is szükséges.

6. Hajó megfeneklésének, elsülyedésének, vagy összezuzatásának okozása.

444. §. A ki szándékos cselekménye vagy mulasztása által valamely hajónak megfeneklését, elsülyedését vagy összezuzatását okozza, ha ez által másnak élete vagy vagyona veszélyeztetett; büntettet követ

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

el, és öt évtől tíz évig; ha azon cselekménye vagy mulasztása következtében súlyos testi sértés történt: tíz évtől tizenöt évig terjedhető fegyházzal; ha pedig ez által valaki életét vesztette, a mennyiben gyilkosság nem forog fenn: életfogytig tartó fegyházzal büntetendő.

445. §. Ha a hajó megfeneklését, elsülyedését, vagy összezuzatását okozó cselekmény vagy mulasztás gondatlanságból követtetett el, és ez által másnak élete vagy vagyona veszélyeztetett: vétség miatt egy évig, és ha halál okoztatott: öt évig terjedhető fogház állapitandó meg.

1. Hajó iránt lásd a 434. §. 2. jegyzetét. A 444. §. folytatása e §-nak, s analog a 435. §-sal.

2. E büntettet bárki, a hajó tulajdonosa is elkövetheti. Az utóbbinak czélja biztosítási csalás lehet. (382 §)

3. Az elkövetés módjai pl. a hajó megfurása, felrobbantása, zátonyra juttatása stb.

4. Veszély iránt lásd a 434. §. 5 jegyzetét.

5. Mindkét §. összefoglalt büntettet, illetőleg vétséget állapít meg az esetre, ha súlyos testi sértés vagy halál okoztatott.

7. Marhavész terjedése elleni szabályok megszegése.

1888. évi VII. tcz. *146. §. (Fb.) A ki marhavész terjedése ellen, a hatóság által elrendelt zár- vagy egyéb felügyeleti szabályokat megsérti: vétség miatt három hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.*

Ha a szabályok ezen megsértése következtében valamely marha a ragályos vészbe esett: az, a ki a szabályokat tudva megsértette, egy évig terjedhető fogházzal és czer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.

A kisérlet büntetendő.

1. E §. szó szerint megegyezik a btk. 446. §-ával, melynek helyébe lépett.

2. Az állategészségügyi törvény 5., 6., 41—43., 49—51. §-ai a marhavész megelőzését, 52—56 §-ai a kitört marhavész terjedésének megakadályozását czélozzák.

3. A jelen vétség az óvóintézkedések szándékos (btk. 75. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

megszegése által létesül. Ugyanez intézkedések gondatlan megszegése a 152. §. alá eső kihágás. (324. l.)

4. Elsőfokúlag a kir. jbiróság (É. T 40. §. 1. pont), másodfokúlag a kir. tábla itél (1883. évi VI. tcz. 6. és 7 §§.)

XL. FEJEZET.

A FOGLYOK MEGSZÖKTETÉSE.

447. §. A ki valamely fogolynak a fogságból vagy a hatósági őrizetből való megszökésére segélyt nyujt, bűntettet követ el, és két évig terjedhető börtönnel büntetendő.

A ki pedig a megszökés czéljából a fogolynak fegyvert, kulcsot vagy bármiféle más eszközt ad: három évig terjedhető börtönnel büntetendő.

448. §. Azon őr, felügyelő, vagy hatósági közeg, a ki a felügyeletére bizott fogolyt szándékosan megszökteti: öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

Ha pedig gondatlanságból okozta a felügyeletére bizott fogolynak megszökését: vétség miatt hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.

Ezen szakasz mindkét esetében a szabadságvesztés-büntetésen felül a hivatalvesztés is kimondandó.

1. Fogoly az, a ki törvényesen, habár esetleg jogtalanul, le van tartóztatva. A toloncz fogoly.

2. A 447. §. bűntettét bárki, tehát pl. a fogoly is elkövetheti, ha a társát megszökni segíti.

3. «Megszökésére segélyt nyujt» az, a ki a szökés iránt a fogolylyal egyetért. A segítségnyujtás által a bűntett be van végezve, habár a szökés nem sikerült.

4. Fegyverhez és kulcshoz hasonlók pl. a feszítő, vágó, szuró és robbanó eszközök.

5. A 448. §. nemcsak a hatóság állandó közegeire, hanem arra is vonatkozik, a kit csak esetleg biztak meg a fogoly felügyeletével vagy átkisérésével. Ilyen gyakran a tolonczkisérő egyén.

6. E §. szerint a tényálladék teljességéhez a fogoly tényleges megszöktetése, vagy gondatlanság folytán beállott megszökése szükséges. A szöktetés megkezdése kisérlet.

7. A gondatlan fogolyszöktetés azelőtt csak fegyelmi vétség volt.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XLI. FEJEZET.

A FEGYVERES ERŐ ELLENI BŰNTETTEK ÉS VÉTSÉGEK.

1. Védkötelezettség kijátszása.

1889. évi VI. tcz. *45. §. A ki hadkötelezettségét kikerülni törekszik az által, hogy az osztrák-magyar monarchia területét elhagyja, vagy az újonczozás folyama alatt az osztrák-magyar monarchia határain kívül tartózkodik: vétséget követ el, és egy évig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.*

47. §. A ki ravasz fondorlatokat használ a végett, hogy magát vagy mást a törvényes védkötelezettség alól kivonjon, vétséget követ el, és egy évig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

48. §. A ki ravasz fondorlatokat használ a végett, hogy magának vagy másnak, valamely a jelen törvényben a 25. §-tól egészen a 34. §-ig bezárólag megállapított, de őt meg nem illető kedvezményt kieszközöljön, vétséget követ el, és hat hónapig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.

49. §. A ki magát szándékosan megcsonkítja vagy olyan állapotba helyezi, melyben a védkötelezettség teljesítésére ideiglenesen vagy állandóan képtelenné válik, valamint az is, a ki a védkötelezettnek megcsonkítását vagy a szolgálatra képtelenségét eszközli, vagy erre, mint részes, közreműködik: vétséget követ el, és három évig terjedhető fogházzal és kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A fentebbi fogház- és pénzbüntetés éri azt is, a ki a jelen szakaszban meghatározott cselekményt katonai szolgálatban lévő személyen eszközli, vagy abban, mint részes, közreműködik.

1. A kihagyott 46. §. ama rendkívüli intézkedésekről szól, melyeket a honvédelmi miniszter a hadkötelezettség kike-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

rülése végett nagyobb számban előforduló szökések megakadályozására tehet.

2. A 45. §. a btk. 450.; a 47. és 48. §§. a btk. 449., a 49. §. a btk. 451. §-át helyettesítik.

3. A 45. §. vétsége csak súlyosabb esete az ujonczállítás előli szökésnek, melynek enyhébb esete a 44. §. szerint kihágás.

4. E vétség a megjelenés elmulasztása által van bevégezve, s mindaddig tart, míg a hadkötelezettség meg nem szünik, vagyis a 36. év betöltéséig. Az elévülés tehát akkor kezdődik, mikor az illető hazájába visszatér, vagy 36. évét betölti. (67. §.)

5. A ki a 45. §. esetében a korosztály és sorsszám rendén kívül állíttatik (16. és 17. §§.): az ahhoz képest, a mint utólag önként jelentkezett vagy nem, tényleges szolgálati idején felül még egy, illetőleg két évet tartozik szolgálni. (44. § és 45. §. 2. bek.)

6 A 47. és 48. §§. vétségének tettese nemcsak a hadköteles, hanem az is, a ki őt ravasz fondorlattal megszabadítani törekszik. Ravasz fondorlat iránt lásd a 379. §. 5. jegyzetét.

7. A 48 §-ban hivatkozott 25—34. §§. az egyévi önkéntesség elnyerésére, tartalékos orvossá vagy katonai hivatalnokká való kineveztetésre, s a pap- és tanítójelölteknek, valamint gazdasági vagy családi viszonyok folytán másoknak a póttartalékba való beosztására vonatkoznak.

8. E vétség a ravasz fondorlat használatával van bevégezve, habár az eredmény nem is következett be.

9. A vétkes hadköteles a korosztály és sorsszám rendén kívül állíttatik, s a 47. §. esetében a 44. §. rendelkezése alá esik (5. jegyz.), s e mellett elveszti a 25—30. és 32. §§-ban foglalt kedvezményekre való igényét. (65. §.)

10. A 49. §. vétségének tettese nemcsak az öncsonkító, hanem közreműködő bűntársa is. A btk. 70. §-a tehát ki van zárva. A szolgálatban levő katona öncsonkítása a katonai btk. 293. §-a alá esik.

11. A vétkes öncsonkító elveszti a korosztály és sorsszám szerinti állítás kedvezményét, s ha bármily szolgálatra alkalmas: a rendes időn felül két évig tartozik szolgálni, — a besorozott ujoncz és póttartalékos pedig, a ki állományba-vétele előtt követi el e vétséget, a 25—30. és a 32. §§-ban foglalt kedvezményekre netalán meglevő igényét is elveszti. (49. §. 2. és 3. bek. és 65. §.)

12. A pénzbüntetés mindegyik esetben a hadmentességi díjalap javára fordítandó. (66. §.)

13. Elsőfokúlag a kir. törvényszék itél. (68. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Csábítás a behivási parancs iránti engedetlenségre.

1890. évi XXI. tcz. *6. §. (T. és Fb.) A kimást, habár eredmény nélkül, a jelen törvény 1—4. §-aiban meghatározott bűntett vagy vétség elkövetésére csábít: büntettet, illetőleg vétséget követ el, és azon büntetendő cselekménynek tettesére megállapított büntetéssel büntettetik, a mely cselekményre a csábítás irányult.*

A csábítás büntetendő cselekményei fölött a fennálló hatásköri szabályok szerint, vagy a katonai (honvéd) vagy a polgári büntető bíróság itél.

1. E §. a btk. 452. §-át helyettesíti; az egész törvényczikk pedig az 1889. évi VI. tcz. 63. §-ának folyománya, mely szerint a behivási parancsnak minden szolgálatköteles egyén eleget tenni tartozik.

2. Az 1—4. §§. a katonai hatóság alá tartozó személyekre nézve határozzák meg a behivási parancs iránti engedetlenség büntetéseit. E büntetések megfelelően alkalmazandók a 6. §. esetében. (Illés: Bt. III. k. 573. l.)

3. A csábítást (6. §.) katonai és nem katonai személy követheti el. Az előbbi a katonai, az utóbbi a polgári bíróság hatósága alá tartozik.

4. A csábítással a bűntett, illetőleg vétség be van végezve. Ha eredménye is lett: ez súlyosbítja a beszámítást.

5 Az 1—4. §§-ban előforduló fogság és hat hónapon aluli börtön helyett a polgári büntető bíróság fogházat alkalmaz. (7. §.)

6. Vétség esetén, melynek büntetése 3 hónapot meg nem halad, elsőfokúlag a kir. jbiróság (É. T. 40. §. 1. pont), egyéb esetekben a kir. törvényszék itél. (Illés: Bt. III. k. 575. l.)

3. Csábítás szökésre és a katonaszökevény pártolása.

453. §. A ki a hadsereg, hadi tengerészet, vagy a honvédség tagját béke idején szökésre csábítja: két évig terjedhető fogházzal; ha pedig e cselekményt a hadüzenet megtörténte után követte el: öt évig terjedhető börtönnel és kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

454. §. Az előbbi szakaszban megállapított büntetéssel, az ott meghatározott megkülönböztetések sze-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

rint büntetendő az: a ki a hadsereg, hadi tengerészet, vagy a honvédség tagját, a kiről tudja, hogy megszökött, szökése előtt magánál, vagy felügyelete alatt álló helyiségben tartja, vagy annak a lappangásra vagy menekülésre bármiképen segélyt nyujt.

1. E §§. csupán a katonai kötelékhez nem tartozó személyekre és azokra alkalmazhatók, a kik, bár oda tartoznak is, nem állnak tényleges szolgálatban. (1889. évi VI. tcz. 62. §.) A katonai hatóságnak alárendelt személyek ily cselekménye a katonai btk. 206. §-a alá esik.

2. A szökés eseteit a katonai btk. 183—215. §§-ai határozzák meg. (Illés: Bt. III. k. 494. l.) Ezek közé tartozik a behivási parancs iránti engedetlenség is, a melyről azonban az 1890. évi XXI. tcz. külön intézkedik.

3. A csábítás a felhivással, illetőleg a reábirás iránti törekvéssel végeztetik be. A kisérlet tehát ki van zárva.

4. A 454. §. esete nem más, mint bünpártolás. (374. §.) Elkövetője csupán katonai hatóság alá nem tartozó személy, passziv alanya csak katonaszökevény lehet. (1. és 2. jegyz.)

5. Büntett esetén hivatal- és politikai jogvesztés is kimondandó (459. §.)

4. Hadi titok kikémlelése és közzététele.

455. §. *A ki az állam hadi erejére és hadi védelmére vonatkozó intézkedéseket, tárgyakat, melyekről tudja, vagy tudhatja, hogy titokban tartandók, valamely tilalom megszegésével, vagy félrevezetés, szinlelés vagy másnemü fondorlat által, béke idején és azon szándékból kémlel ki, hogy azokról más államot értesitsen: öt évig terjedhető államfogházzal és négyezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.*

456. §. *Öt évig terjedhető államfogházzal és négyezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az is: a ki az osztrák-magyar monarchia fegyveres erejének állásáról, mozdulatairól, erejéről és működéséről, az erődök és erősitvények állapotáról, úgyszintén a fegyverek, hadiszerek és szerelvények mennyiségéről vagy élelmiszerek hollétéről, mennyiségéről, minőségéről vagy szállitásáról, miután az*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ilynemü közlések már eltiltattak, vagy a közlések minőségéből, vagy a fennforgó körülményekből belátható, hogy közlése által az állam érdeke sértetik meg, valamely közleményt sajtó útján tesz közzé, a mennyiben a közlemény nem a kormány által nyilvánosságra hozott tudósítást tartalmazza.

1. Mindkét §. tárgya a hadi titok megsértése, s különösen a 455. §-é a kémkedés
2. A katonai hatóság alá tartozó személyek kémkedése a katonai btk. 321—326. §§-ai alá esik.
3. A hadi titok kikémlelése által a vétség be van végezve, habár a tettes azt nem is árulta el. A kisérlet büntetlen. (65. §. 2. bek.)
4. A 456. §. vétségét béke és háború idején bárki elkövetheti, a ki nem áll tényleges katonai szolgálatban. (1889. évi VI. tcz. 62. §.)
5. Ez eset sajtóvétség, mely felett az esküdtszék itél.

5. Szállítási szerződés megszegése.

457. §. A ki háboru idején vagy a hadseregnek, vagy a hadsereg egy részének hadi lábra helyeztetése után, a haderő részére eszközlendő szállítás iránt valamely hatósággal kötött szerződést nem teljesíti, vagy azt nem a szerződés határozmányainak megfelelőleg teljesíti: két évig terjedhető fogházzal, és kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetéssel büntetendők azok is, a kik a szállító részéről elvállalt kötelezettség teljesítését, az ezzel kötött szerződés által, és a czél tudatával, mint alszállítók, részben vagy egészben elvállalják, úgyszintén a meghatalmazottak vagy közbenjárók is, a mennyiben a szállitás elmulasztása, vagy nem kellő eszközlése körül gondatlansággal terheltetnek.

A fuvarozók, valamint a fuvarozási intézeteknél alkalmazottak, ha a katonaság, vagy annak részére a hadi szükségletek elszállitása, szándékos cselekvésük vagy mulasztásuk, vagy pedig gondatlanságuk következtében vagy nem, vagy nem kellőleg eszközöl-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tethetik: szintén a jelen szakasz rendelkezései szerint büntetendők.

1. E cselekmény, illetőleg mulasztás béke idején csak kártérítést von maga után.
2. A jelen vétség szándékos és gondatlanságból eredő lehet. (Illés: Bt. III. k. 501. l.)
3. A mulasztás vagy nem kellő teljesítés által e vétség be van végezve.

6. Elhatárolás a hűtlenségtől.

458. §. A jelen fejezetben foglalt rendelkezések csak az esetben alkalmazandók: ha a 144. §-ban meghatározott bűntett esete fenn nem forog.

1. A 144. §. bűntettével a fennebbi 453., 455. és 456. §§. esetei határosak.
2. A 453. §. bűntette a 144. §. 5. pontjával, a 455. és 456. §§. esetei a 144. §. 2. és 7. pontjaival érintkeznek. (Illés: Bt. III. k. 502—503. l.)

7. Mellékbüntetés.

459. §. A jelen fejezetben meghatározott bűntettek miatt a hivatalvesztés és politikai jogok felfüggesztése is kimondandó.

E mellékbüntetés csak a 453. és 454. §§. eseteiben alkalmazható.

8. Ujonczállítás előli szökés és tiltott nősülés.

460. §. Az 1868. évi XL. tcz. 46. és 47. §-ainak az engedély nélkül nősülőkre és a hadköteles szökevényekre, illetőleg a bűnrészesekre vonatkozó rendelkezései érintetlenül maradnak.

Az itt hivatkozott törvényt az 1889 évi VI. tcz. 35., 44., 50. és 61. §§-ai helyettesítik. (Lásd a kihágások közt.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XLII. FEJEZET.

A HIVATALI ÉS ÜGYVÉDI BŰNTETTEK ÉS VÉTSÉGEK.

1. Közhivatalnok fogalma.

461. §. Közhivatalnokoknak tekintendők azok, kik az állam közigazgatási vagy igazságszolgáltatási vagy valamely törvényhatóság, vagy község hatósági teendőjének teljesítésére hivataluknál, szolgálatuknál, vagy különös megbizatásuknál fogva kötelezvék; ugyszintén azok is, a kik az állam, törvényhatóság, vagy a község által közvetlenül kezelt közalapítványoknál, kórházaknál, tébolydáknál, mint felügyelők, orvosok, hivatalnokok vagy szolgák vannak alkalmazva.

A királyi közjegyzők szintén közhivatalnokoknak tekintetnek.

1. Államhatósági teendőt végeznek a közigazgatási tisztviselők, bírák, ügyészek stb.; az állam gondozó tevékenységének organumai pl. a vasuti, posta- és lottóhivatalnokok. Az államvasuti hivatalnok vagy szolga az *58. sz. döntvény* szerint közhivatalnok. (B. T. XII. 225.)

2. A törvényhatóság körében közhivatalnok a megyei és városi tisztviselő és szolgaszemélyzet; az utóbbiak eskű letétele nélkül is. (B. T. XIII. 80. C.) Ide tartoznak a mértékhitelesítő hivatalnokok is.

3. A községi előljárók mellett a kisbiró és éjjeli őr is hatósági közegek.

4. A különös megbizásnak, mi vagy általános lehet (pl. a napidijasnál), vagy valamely konkrét hivatali cselekményre vonatkozhatik (mint pl. a fogolykiséret), az arra jogosított hatóságtól kell erednie. Az eskü nem szükséges.

5. Az egyházi személy csak a 397. §-ban megjelölt működése tekintetében közhivatalnok; mint ilyen azonban a jelen fejezet körébe eső visszaélést is követhet el.

6. A nyilvános iskolák tanitói és tanárai a vizsgálat és vizsgálati bizonyitvány tekintetében szintén közhivatalnokok. (B. T. XXV. 257. C.)

2. Hivatali sikkasztás.

462. §. Azon közhivatalnok, a ki a hivatalánál fogva kezeihez letett, vagy kezelésére, illetőleg őrize-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tére bizott pénzt, vagy pénzértékkel bíró más tárgyat elsikkasztja: a hivatali sikkasztás büntettét követi el, és két évtől öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

Ha azonban az elsikkasztott tárgy értéke ezer forintot túlhalad: öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

463. §. *A hivatali sikkasztás elkövetője öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal büntetendő: ha a felfedezés meghiusitása vagy megnehezitése czéljából, a bevételek bejegyzésére vagy ellenőrzésére szolgáló könyvbe, számlába, vagy jegyzőkönyvbe hamis tételt jegyzett be, vagy a bejegyzett tételt meghamisitotta, valamely kezelési könyvet, számlát, jegyzőkönyvet vagy a sikkasztásra vonatkozó más okiratot vagy iratot megsemmisitett vagy használhatatlanná tett, és általában, ha a sikkasztással összefüggőleg, még más büntettet vagy vétséget is követett el, a mennyiben ez súlyosabb büntetés alá nem esik.*

464. §. *Vétséget képez a hivatali sikkasztás, és egy évig terjedhető fogházzal büntetendő, ha a 463. §-ban megjelölt eseteknek egyike sem forog fenn, és az elsikkasztott tárgy értéke a sikkasztónak óvadékpénzéből fedezhető volt.*

1. E bűntettet minden közhivatalnok (461. §.) elkövetheti, a ki «hivatalánál fogva» pénz vagy pénzértékű tárgy birtokába jut. (Illés: Bt. III. k. 516. l.) A *48. sz. döntvény* szerint a községi jegyző is felveheti az adószedő és bíró távollétében és ezek helyett az adópénzt. (B. T. XI 289.) Mikor jut a birósági végrehajtó «hivatalánál fogva» a felektől befolyt pénz birtokába: ez iránt lásd a *39. sz. döntvényt.* (B. T. IX. 307.)

2. Ugyanazon hivatalnok több sikkasztása, midőn tudva van, hogy kitől s mily összegeket vett át, nem válik folytatólagos bűntetté az által, hogy az illető valamennyit az egységes hivatali hűség megszegésével követi el. Eltérően itélt a Kuria. (B. T. XX. 186.)

3. A 463. § összefoglalt bűntettének főalakzata az, midőn a közhivatalnok, sikkasztása elpalástolása végett hamisítást követ el. Más esetben szükséges, hogy a konkurráló büntetendő cselekmény eszköze vagy indító oka legyen a sikkasztásnak. (Illés: Bt. III. k. 518., 519. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. Mellékbüntetésül a 464. §. esetében csak a viselt hivatal elvesztése mondandó ki. (484. §.)

3. Megvesztegetés.

465. §. Azon közhivatalnok, a ki a hivatalánál fogva teljesitendő cselekményért vagy annak mulasztásáért ajándékot vagy jutalmat követel, elfogad, vagy az ez iránti igéretet nem utasitja vissza, ha cselekménye vagy mulasztása nem járna hivatali kötelessége megszegésével: megvesztegetés vétsége miatt egy évig; ha pedig azzal járna: két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

Ugyanezen büntetések érik a közhivatalnokot azon esetben is, ha az ajándék vagy jutalom az ő beleegyezésével harmadik személynek adatott át vagy igértetett.

466. §. Az előbbi szakasz intézkedése nem vonatkozik a törvényen vagy szabályokon alapuló dijakra s jutalmakra, a közjegyzőknek a dijszabályzaton felül önként adott jutalmakra, kivéven, ha azok mint a biróság megbizottjai járnak el; továbbá a közhivatalnoknak valamely fél érdekében teljesitett rendkivüli munkálatáért a hivatali szabályok által megengedett jutalmazására és azon szokásos csekély ajándékokra, melyek a szolgáknak adatnak, a menynyiben ily ajándék felhivás nélkül adatik, és elfogadását a szolgálati szabályok különösen meg nem tiltják.

467. §. Azon közhivatalnok, a ki az adott vagy igért ajándékért vagy jutalomért, hivatali kötelességét akár cselekvés, akár mulasztás által megszegi: a megvesztegetés bűntette miatt öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

468. §. Ugyanazon büntetéssel büntetendő azon biró, vizsgáló-biró vagy esküdtszéki tag: a ki, habár hivatali kötelességét nem is szegi meg, hivatalánál fogva teljesitendő cselekményért vagy annak mulasztásáért ajándékot vagy jutalmat követel, elfogad vagy

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

az ez iránti igéretet nem utasitja vissza, és pedig még azon esetben is, ha az ajándék vagy jutalom az ő beleegyezésével harmadik személynek adatott vagy igértetett.

469. §. Öt évtől tiz évig terjedhető fegyházzal büntetendő:

1. a biró, ki azon polgári vagy büntető ügyben, melyre vonatkozólag megvesztegettetett, törvényellenesen itélt vagy határozott;

2. a vizsgáló-biró, a ki azon büntető ügyben követett eljárásában, illetőleg intézkedésében, melyre vonatkozólag megvesztegettetett, cselekvés vagy mulasztás által kötelességét megszegte;

3. azon közhivatalnok, a ki valamely hatóság által elrendelt árverésre és szerződés megkötésére nézve, vagy valamely szállitásnál és közmunkánál, az átadásra, átvételre, felügyeletre vagy felülvizsgálatra nézve hivatalánál vagy különös megbizatásánál fogva közreműködik, ha megvesztegetve, megbizatásában törvénytelenül járt el, és az ez által okozott kár ötezer forintot túlhalad.

470. §. Egy évig terjedhető fogházzal és ezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, a ki közhivatalnoknak, a végett, hogy ez kötelességét megszegje, ajándékot vagy jutalmat ad, vagy igér.

A ki pedig azt biróra, vizsgálóbiróra vagy esküdtszéki tagra nézve követi el: öt évig terjedhető fogházzal és kétezer forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. A 465—469. §§. tárgya a passziv, a 470. §-é az aktiv megvesztegetés. Az előbbinek cselekvő alanya a megvesztegetett közhivatalnok (461. §.), az utóbbié a megvesztegető.

2. «Hivatalánál fogva teljesítendő cselekményért, vagy annak mulasztásáért»: ez azt jelenti, hogy az ajándéknak vagy jutalomnak, illetőleg az ez iránt tett igéretnek meg kell előznie a hivatalos funkczió teljesítését vagy ennek elmulasztását.

3. Az igért vagy adott, illetőleg elfogadott ajándéknak vagy jutalomnak meg nem engedettnek (466. §.) kell lenni.

4. A 467. §. esete a 465. §. tényálladékán alapul. Ha a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

közhivatalnok még nem szegte meg hivatali kötelességét, de az ajándékot vagy jutalmat e czélból fogadta el: a 465. §. súlyosabb esete forog fenn; ha pedig megszegte: a 467. §. büntette abszorbeálja a csekélyebb fokú visszaélést.

5. A 468. §-ban említett biró és esküdtszéki tag akkor is a 467. §. büntetése alá esik, ha a megvesztegetés folytán teljesítendő cselekménye vagy ennek elmulasztása «nem járna hivatali kötelessége megszegésével». (465. §.)

6. A 469. §. 1. és 2. pontja a 467. §. helyébe lép olyankor, midőn a megvesztegetés folytán a biró vagy vizsgálóbiró törvényellenesen itél vagy határoz, illetőleg kötelességét cselekvés vagy mulasztás által megszegi.

7. A 469. §. 3. pontja esetében, ha a kár 5000 frtot meg nem halad, az illető vagyonkezelő hivatalnok hűtlen kezelés miatt (362. §). megvesztegetője pedig felbujtó gyanánt büntetendő.

8. Az aktiv megvesztegetés (470. §.) csak oly közhivatalnokkal szemben követhető el, a ki az előző §§. értelmében megvesztegethető. Ha az illető elfogadta a neki igért ajándékot vagy jutalmat: mindketten büntetendők; ellenkező esetben csak a megvesztegető.

9. Nem alkalmazható a 470. §., ha az ajándék vagy jutalom igérete nem a végett történt, hogy a közhivatalnok kötelességét megszegje. Az utóbbi azonban ily esetben is büntethető, ha meg nem engedett ajándékot fogad el.

10. Ha a megvesztegetett hivatalnok elköveti az ajándékozó által kivánt büntettet vagy vétséget: ekkor az ajándékozó mint felbujtó, büntetendő, kivéve, ha az elkövetett visszaélés büntetése kisebb a 470. §. büntetésénél.

4. Hivatali visszaélés vétsége.

471. §. *A közhivatalnok, a ki azon czélból, hogy valakinek jogtalanul hasznot vagy kárt vagy más sérelmet okozzon, hivatali eljárásában vagy intézkedésében kötelességét megszegi: a hivatali visszaélés vétségét követi el, és öt évig terjedhető fogházzal büntettetik.*

A kisérlet büntetendő.

1. E vétség szubszidiárius természetü, s akkor létesül, midőn a visszaélés más §. alá nem esik. Ilyen pl. az előkészület fogolyszöktetésre, mely a 448. §. alapján nem büntethető.

2. Az elkövetés módja a kötelesség bárminő megszegése lehet; a vétség beltartalma pedig jogtalan előny nyujtása,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vagy törvényellenes kár, illetőleg sérelem okozása. Ennek hiányában csak fegyelmi vétség létesül.

3. A mellékbüntetés iránt lásd a 484. §-t.

5. Hivatali erőszak.

472. §. A hivatali hatalommal való visszaélés bűntettét követi el és öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő azon közhivatalnok, a ki a fegyveres erőt jogos indok nélkül alkalmazza vagy beavatkozásra felhivja.

Ha azonban ezen esetben a fegyverek tettleges használata által súlyosabban büntetendő bűntett következtetett el: az erre megállapitott büntetés alkalmazandó.

473. §. Azon közhivatalnok, a ki hivatala gyakorlatában valakit tettleg bántalmaz, vagy bántalmaztat, a mennyiben cselekménye súlyosabb beszámitás alá nem esik: a hivatali hatalommal való visszaélés vétségét követi el, és hat hónapig terjedhető fogházzal büntetendő.

474. §. Nem esik beszámitás alá azon közhivatalnok, vagy a fegyveres erőnek azon tagja, a ki a 472. és 473. §§-ban meghatározott bűntett vagy vétség elkövetésével, törvényes felsőbbségének jogos hatáskörében kiadott rendeletét teljesitette.

475. §. A hivatali hatalommal való visszaélés vétségét követi el, és öt évig terjedhető fogházzal büntetendő azon közhivatalnok: a ki hivatali hatalmával visszaél a végett, hogy valakit jogtalanul valaminek eltűrésére vagy elhagyására kényszeritsen.

A kisérlet büntetendő.

476. §. A hivatali hatalommal való visszaélés bűntettét képezi, és három évig terjedhető fegyházzal büntetendő a biró vagy vizsgálóbiró, ha olyan személyt, kinek ártatlansága előtte tudva van, bűnvádi vizsgálat alá helyez.

477. §. Öt évig terjedhető börtönnel büntetendő azon közhivatalnok, a ki azon czélból, hogy a vádlot-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tól, tanutól, vagy szakértőtől vallomást vagy nyilatkozatot csikarjon ki, ezek valamelyike ellen bármily törvényellenes kényszereszközt alkalmaz, vagy alkalmaztat.

1. A hivatali erőszak esetei: *a)* a fegyveres erő jogt. alkalmazása (472. §.); *b)* a tettleges bántalmazás (473. és 474. §§.); *c)* a jogt. kényszerítés (475. §.); *d)* a bűnvádi vizsgálat elrendelése ártatlan személy ellen (476. §.); *e)* a kényszervallatás. (477. §.)

2. A 472. §. büntettét csak az követheti el, a ki a fegyveres erő felett intézkedni, vagy azt beavatkozásra felhivni jogosítva van. A fegyveres erő (rendőrség, csendőrség, katonaság) tagjai nem büntethetők. (474. §.)

3. A 473. §. vétségének alanya csak kényszereszközök alkalmazására jogosult közhivatalnok lehet. Ha a bántalmazás testi sértést (301. §.) okoz, vagy a személyes szabadság megsértésével (193. §.), avagy a kényszervallatással (477. §.) jön kapcsolatba: a jelen §. ki van zárva. (Illés: Bt. III. k. 537—538. l.)

4. A 472. és 473. §§-ra hivatkozik a közadók kezeléséről szóló 1883 évi XLIV. tcz. 98. §-a abból az alkalomból, ha az állami, törvényhatósági vagy községi közegek valaki ellen törvényellenes erőszakot vagy bántalmazást követnek el.

5. A jogtalan kényszerítés (475. §.) alanya is csak oly közhivatalnok lehet, a kinek bizonyos irányban joga van kényszert gyakorolni. E cselekmény a vagyoni haszon czélzatának hiánya folytán különbözik a zsarolástól. Ha a közhivatalnok ily czélzattal cselekszik: a 353 §. 2. pontjának esete áll elő, mely a jelen vétséget abszorbeálja. (Illés: Bt. III. k. 539—541. l.)

6. A 476. §. büntettét csak biró vagy vizsgálóbiró követheti el. A bünvádi vizsgálat akkor van elrendelve, mikor az ez iránt hozott határozat jogerejüvé vált. Ha a vizsgálati fogság is elrendeltetett: a jelen büntettel a 193—195. §§. büntette, illetőleg vétsége konkurrál.

7. A 477. §. alanya oly közhivatalnok lehet, a ki vallomások felvételére jogosítva van. A törvényellenes kényszereszköz nemcsak fizikai, hanem lelki erőszak is lehet. A testi sértés vagy halál okozása bűnhalmazatot eredményez.

8. A mellékbüntetés iránt lásd a 484. §-t.

6. Hivatali bűnpártolás.

478. §. A 476. §-ban megjelölt büntettet követi el, s az ott meghatározott büntetéssel büntetendő azon

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

közhivatalnok, a ki hivatali hatalmával visszaélve, azon czélból, hogy valakit a törvényes büntetés alól elvonjon, a büntető eljárás körül hivatali kötelességének teljesítését elmulasztja, vagy a büntető eljárás eredményének meghiusítására czélzó cselekményt vagy intézkedést tesz.

Ugyanazon büntetés alá esik azon közhivatalnok is, a ki azon kötelességét, hogy a jogérvényes büntető ítéletet végrehajtsa, a jelen szakaszban említett czélból nem teljesíti.

1. E bűntett alanya oly közhivatalnok lehet, kinek hivatali kötelessége a büntetendő cselekmény feljelentése, nyomozása és vizsgálata, s a büntetés végrehajtása.

2. Az el nem ítélt egyén pártolása cselekvés vagy mulasztás által követhető el. A jogerős büntető ítélet, melynek végre nem hajtása e bűntett másik esete, szabadság- vagy pénzbüntetésre, sőt valamely mellékbüntetésre is vonatkozhatik.

3. Kizárja a büntethetőséget, ha a közhivatalnok hozzátartozója irányában (78. §.) követi el a bűnpártolást. (378. §.)

7. Hivatali titok elárulása.

479. §. Egy évig terjedhető államfogházzal büntetendő azon közhivatalnok: a ki hivatali állásában tudomására jött hivatalos tárgyalást, meghagyást, tudósítást, vagy pedig hivatalos minőségében kezéhez jött iratot, tudva, hogy tartalmuk hivatali titkot képez, akár az állam, akár magánosok ártalmára, másokkal közöl, vagy közzétesz.

1. E vétséget minden közhivatalnok (461. §.) elkövetheti. Elkövethetik azt a 397. §-ban említett személyek is.

2. A titok közlése által a vétség be van végezve. Ha az illető ezt jutalom reményében teszi: ez csak súlyosítja a beszámítást: de ha jutalomért árulta el a hivatalos titkot: cselekménye megvesztegetéssé (467. §.) minősül.

3. Az elkövetés másik módja a közzététel. Ha ezt a közhivatalnok sajtó útján eszközli: cselekménye sajtóvétség leend.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

8. Hivatali kötelesség megtagadása.

480. §. Hivatali hatalommal való visszaélés vétségét követi el, és három hónapig terjedhető fogházzal büntetendő azon közhivatalnok, a ki hivatali kötelességének teljesítését megtagadja.

481. §. A hivatali kötelességnek megtagadása büntettet képez, és három évig terjedhető börtönnel büntetendő, ha annak teljesítése két vagy több közhivatalnok összebeszélésének következtében tagadtatott meg.

1. E §§. alanya minden közhivatalnok (461. §.), sőt a 397. §-ban felsorolt egyházi személy is lehet. (B. T. XXVI. 186.)

2. A büntethetőség feltétele a hivatali kötelesség teljesítésére valamely közhatóság vagy magánszemély által irányzott felszólítás.

3. Ha a kötelesség teljesítésének megtagadása a 471. §-ban megjelölt czélból történt: ez utóbbi §. megelőzi a 480. §-t.

4. A 481. §. két vagy több hivatalnok összebeszélését feltételezi, melynek eredménye a hivatali kötelesség teljesítésének együttes megtagadása. Kisérlet a dolog természeténél fogva ki van zárva.

9. Ügyvédi bűntettek és vétségek.

482. §. Azon ügyvéd, a ki ezen minőségében reá bizott ügyben mindkét félnek tanácscsal vagy tettel kötelességellenesen szolgál, vagy a ki az ügy folyama alatt ügyfelének képviseletével felhagyván vagy arról lemondván, ennek beleegyezése nélkül ellenfele képviseletét elvállalja: három évig terjedhető fogházzal; a ki pedig az ellenféllel egyetértve, saját ügyfelének kárára működik: öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.

483. §. Ügyvéd, a ki büntető ügyben ajándék vagy igéret által megvesztegetve, védencze ártalmára kötelességellenesen jár el, ha az ügy kihágásra vonatkozik: három hónapig terjedhető fogházzal; ha vétségre: egy évig, ha bűntettre: öt évig terjedhető

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

börtönnel; ha pedig olyan bűntettre vonatkozik, melyre a törvény életfogytig tartó fegyházat vagy halált állapit meg öt évig terjedhető fegyházzal büntetendő.

1. Ügyvédi bűntettet vagy vétséget csak az ügyvédi kamara lajstromába bejegyzett gyakorló ügyvéd követhet el.
2. Lényege e bűntett vagy vétségnek az ügyfél képviseletével (polgári, büntető vagy közigazgatási ügyben) való visszaélés.
3. A 482. §. alkalmazhatásának feltétele oly ügy, melyben két vagy több ellentétes érdekű fél szerepel. Ezen alapulnak a visszaélés egyes módozatai. (Illés: Bt. III. k. 551. l.)
4. A 483. §. esetében a terhelt, vádolt vagy elitélt személy képviseletével való visszaélésről van szó. Ha az ügyvéd nem megvesztegetés vagy igéret folytán szegi meg védencze iránti kötelességét: cselekménye nem esik a jelen §. alá, hanem fegyelmi vétség leend.

10. Mellékbüntetés.

484. §. A jelen fejezetben meghatározott büntettek miatt, a megállapitott büntetésen fölül a hivatalvesztés és a politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése is, a vétségek miatt pedig a viselt hivatal vagy állás, illetőleg az ügyvédség elvesztése kimondandó.

1. Büntettekről a 462., 463., 467—469., 472., 476—478., 481—483., vétségekről a 464., 465., 470., 471., 473., 475., 479. 480., 482. és 483. §§. szólnak.
2. A viselt hivatal elvesztése a *42. sz. döntvény* szerint feltétlenül kimondandó. (B. T. IX. 385.) Egyházi személy irányában a 399. §. értelmében kell azt kimondani.

XLIII. FEJEZET.

ZÁRÓ HATÁROZATOK.

485. §. A jelen törvény hatálybaléptével az ezzel ellenkező törvények, szabályok és gyakorlat hatályon kivül helyeztetnek.

486. §. A jelen törvény végrehajtásával az igazságügyi miniszter bizatik meg, hatálybaléptének ide-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

jéről és az átmeneti intézkedések iránt külön életbeléptetési törvény rendelkezik.

A btk. és ktk. életbeléptetéséről az 1880. évi XXXVII. törvényczikk szól. Mindkét törvény az 1880. évi szept. hó 1-én lépett hatályba.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

B)

BÜNTETŐ TÖRVÉNYKÖNYV A KIHÁGÁSOKRÓL

(1879. ÉVI XL. TÖRVÉNYCZIKK.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ELSŐ RÉSZ.

ÁLTALÁNOS HATÁROZATOK.

1. A kihágás forrásai.

1. §. Kihágást képez azon cselekmény, melyet
1. a törvény,
2. miniszteri rendelet,
3. a törvényhatóság, vagy
4. törvényhatósági joggal fel nem ruházott szabad királyi város, vagy rendezett tanácscsal biró város által kiadott szabályrendelet kihágásnak nyilvánít.
Úgy a miniszteri rendelet, mint a szabályrendeletek csupán valamely rendőri tilalomnak vagy rendelkezésnek megszegését minősíthetik kihágásnak.

1. A törvényben előforduló kihágások egy részének tényálladékát maga a törvény meghatározza (mint pl. a 41., 71., 75. és 126. §§), míg más része valamely miniszteri vagy szabályrendelettel függ össze (pl. 74., 76., 81. stb. §§.).
2. A miniszteri és szabályrendelet csak a prævenczió szempontjából, s az élet változó viszonyaiból kifolyólag minősíthet valamely cselekményt vagy mulasztást (rendőri tilalom vagy rendelkezés megszegése) kihágássá. (Illés: Kt. 18. l.)
3. Budapest főváros rendeletalkotási jogát az 1872. évi XXXVI. tcz., a törvényhatóságokét az 1886. évi XXI. tcz., a rendezett tanácscsal biró városokét (ideszámítva a törvényhatósági joggal nem biró szabad királyi városokat) az 1886. évi XXII. tcz. határozzák meg.
4. Kis és nagy község szabályrendeletet nem alkothat és így kihágást sem állapíthat meg.

2. A kihágási törvény, miniszteri és szabályrendelet hatálya.

2. §. A jelen büntető törvénykönyv hatálya ugyanazon területre terjed ki, mint a büntettekről és vétségekről rendelkező büntetőtörvénykönyv.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. §. A miniszteri rendeletnek hatálya, annak intézkedéséhez képest vagy a 2. §-ban meghatározott egész területre, vagy annak valamelyik részére, vagy csak egy vagy több törvényhatóság, város, vagy község területére terjed ki.

A törvényhatósági szabályrendelet, annak intézkedéséhez képest vagy a törvényhatóság egész területére, vagy csak egy részére, vagy annak hatósága alatt álló egy vagy több községre terjed ki.

A város által kiadott szabályrendelet csak az azt kibocsátó város területén bir hatálylyal.

4. §. A kihágás elkövetői az esetben is büntetendők, ha azon területen, melyen azt elkövették, csak ideiglenesen tartózkodnak, habár az rendes lak- vagy tartózkodási helyükön büntetendő cselekményt nem képez.

Ezen szabály a külföldiekre is alkalmazandó.

1. E §§. kapcsolatban a 13. és 14. §§-kal a btk. II. fejezetét helyettesítik, kivéve annak 5. §-át, melyre a fennebbi 2. §. utal, s 19. §-át, mely az alábbi 12. § folytán a kihágásokra is érvényes.

2. A 4. §-ban felállított szabály alól csupán a katonai hatóság alá tartozó személyek vannak kivéve. (1889. évi VI. tcz. 62. §.)

3. A miniszteri és szabályrendelet érvényességének feltételei.

5. §. A törvényhatósági vagy városi szabályrendelet érvényéhez a belügyminiszter megerősítése szükséges.

A városi szabályrendelet e czélból az alispán útján terjesztetik fel, ki azt saját véleményével nyolcz nap alatt felküldeni tartozik.

A belügyminiszternek joga van a hozzá felterjesztett szabályrendelet megerősítését annak általa megjelölt módosításaitól vagy pótlásaitól függővé tenni, sőt fontos okoknál fogva a szabályrendelet megerősítését egészen megtagadni.

Ha a belügyminiszter a felterjesztestől számitandó

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hatvan nap alatt egyáltalában nem nyilatkozik: a felterjesztett szabályrendelet megerősítettnek tekintetik.

6. §. Sürgős szükség esetében joga van a törvényhatóságnak vagy városnak a szabályrendeletet, annak meghozatala és kihirdetése után, a belügyminiszteri megerősítés előtt is hatályba léptetni.

Köteles mindazonáltal az illető hatóság minden ily szabályrendeletet, annak meghozatala után legfeljebb huszonnégy óra alatt s mindenesetre a kihirdetés előtt, a belügyminiszterhez felterjeszteni, s a felterjesztésben különösen felemliteni, hogy a szabályrendeletet ideiglenesen hatályba léptette.

A városok részéről a felterjesztés az alispán útján eszközlendő, ki azt saját véleményével legfeljebb huszonnégy óra alatt felterjeszteni tartozik.

Ha a belügyminiszter az ideiglenesen életbeléptetett szabályrendelet érvényét megszünteti, azt a hatóság ezen szakasz alapján hat hó lefolyta előtt meg nem újithatja.

7. §. A miniszteri rendelet a törvénynyel, a törvényhatósági szabályrendelet a törvénynyel vagy a miniszteri rendelettel, a városi szabályrendelet pedig sem a törvénynyel, sem a miniszteri rendelettel, sem saját törvényhatóságának szabályrendeletével összeütköző intézkedést nem állapithat meg.

8. §. Hogy valamely miniszteri rendelet vagy szabályrendelet kötelező legyen, szükséges:

1. hogy a hatóság annak kibocsátásánál a jelen törvény intézkedéseit megtartotta,

2. hogy a rendelet, illetőleg a szabályrendelet kellőleg kihirdettetett légyen. (9. §.)

9. §. A miniszteri rendelet a hivatalos lapban hirdetendő ki, s hatálya, a mennyiben a rendeletben hosszabb idő nem tüzetik ki, a hirdetés napját követő nyolczadik napon kezdődik.

A törvényhatósági és városi szabályrendeletek kihirdetési módozatait a helyi viszonyokhoz képest a belügyminiszter állapitja meg.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ilynemű szabályrendelet, a mennyiben abban hosszabb idő kitűzve nincs, a kihirdetési napot követő negyedik napon lép hatályba.

A 6. §-ban megjelölt ideiglenes szabályrendelet mindazonáltal a kihirdetést követő huszonnégy óra elteltével válik hatályossá.

10. §. A miniszteri rendeletnek vagy a szabályrendeletnek egyes esetekre való alkalmazásánál joga van a bíróságnak azok törvényessége fölött is határozni, de nem szabad azok szükségességét vagy czélszerűségét (1869. évi IV. tcz. 19. §.) bírálat alá venni.

Azon körülmény, hogy a törvényhatósági vagy városi szabályrendelet megalkotásánál a hatóság szabályszerűen volt-e összehíva; továbbá, hogy az alakulás és a határozathozatal szabályszerűen történt-e: a bíróság bírálatának tárgyát szintén nem képezheti.

1. A rendelet és szabály érvényességének feltételei külsők (5., 6., 8. és 9. §§.) és belsők (7. §.).

2. Az 5. és 6. §§. összefüggnek az E. T. 14. és 15. §-aival.

3. A 8. §-ban érintett «jelen törvény intézkedései» alatt első sorban az 1. §., másodsorban a büntetéseket megállapító 15—25. §§. értendők.

4. A 7. §. feltétele lényegileg azonos az 1886. évi XXI. tcz. 11. és XXII. tcz. 27. §-ával.

5. Az 1869. évi IV. tcz. 19. §-a csak általánosságban mondja ki az elvet, melynek alkalmazását a fennebbi 10. §. korlátok közé szorítja.

4. A miniszteri és szabályrendelet hatályának megszünése.

11. §. A miniszteri rendelet, vagy a szabályrendelet hatálya megszűnik:

1. ha határozott időre szól: ezen idő elteltével;

2. ha ragályos betegség, marhavész, gyakori tűzvész, vizár, vagy másnemű veszély tartamára csupán s nem a visszavonásig adatott ki: a veszély elmultával, különben pedig a visszavonás kihirdetésével;

3. ha kiállításokra, körmenetekre, ünnepélyekre s

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hasonló, rendszerint nem ismétlődő egyes esetekre vonatkozik: a kibocsátás indokául szolgált eset elmultát követő napon.

A törvényhatósági szabályrendelet azonfelül hatályon kivül helyeztetik az ugyanazon tárgyról kiadott miniszteri rendelet, a városi szabályrendelet pedig az ugyanazon tárgyról intézkedő miniszteri rendelet vagy törvényhatósági szabályrendelet hatályba léptével.

Ha azonban az alsóbb hatóság által kibocsátott szabályrendelet több intézkedést tartalmaz, s a felsőbb hatóság rendelete vagy szabályrendelete nem terjed ki valamennyire: az utóbbi által nem érintett intézkedések továbbra is hatályban maradnak.

1. A miniszteri rendelet hatálya csak az 1—3. pontokban kiemelt valamely okból szűnik meg.

2. A rendelet hatályának megszünése a jelen törvény hatályát is felfüggeszti oly esetben, midőn ez a rendelet megszegésére állapít meg büntetést (mint pl. a 103. §.).

5. A btk. általános részének viszonya a kihágásokhoz.

12. §. A büntettek- és vétségekről rendelkező büntető-törvénykönyv általános határozatai, a mennyiben a jelen törvény ellenkezőt nem állapit meg, a kihágások eseteiben is alkalmazandók.

1. A btk. I. fejezetéből a 2., 3. és 4., II. fejezetéből az 5.. 6. és 19. §§. alkalmazandók.

2. A III. fejezetből a 60- 62. §-okat az alábbi 25. §. kiterjesztette a kihágásokra is. A fejezet többi §-ai nem alkalmazhatók.

3. A kisérletről és részességről szóló IV. és V. fejezetek az alábbi 26. és 27. §-okkal, a szándék és gondatlanságról szóló VI. fejezet az alábbi 28. §-sal függnek össze.

4. A beszámítást kizáró vagy enyhítő okokról szóló VII. fejezet intézkedései közül a 76—84., s a 88—90. §§., továbbá a 91. §. 1. bekezdése, s a 94. § kihágásokra is alkalmazandók. A 85. §-sal az alábbi 32. §. függ össze, a 92. §-t az alábbi 21. §. helyettesíti.

5. A bűnhalmazatról szóló VIII. fejezet 95—104. §-ait az alábbi 29. és 30. §§. helyettesítik; ellenben a IX. fejezet

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

105—125. §-ai, a 106., 120. és 123. §§. kivételével, a kihágásokra is alkalmazandók, s részben az alábbi 31. §-sal függnek össze.

6. Külföldön elkövetett kihágás.

13. §. Külföldön elkövetett kihágás miatt büntetésnek nincs helye.

14. §. Kihágás miatt kiadás nem engedélyezhető.

1. A 13. §. szabálya alól csupán a kábelkihágás (1888. évi XII. tcz. 1—4. §§.), s a fegyveres erő elleni kihágások (1889. évi VI. tcz. 35., 44., 50., 61. és 69. §§.) vannak kivéve.
2. A 14. §. eltérőleg a btk. 17. §-ától, az osztrák honosokra és külföldiekre is alkalmazandó.

7. A kihágások büntetései.

15. §. A kihágások büntetései a következők:

1. Elzárás.

2. Pénzbüntetés.

16. §. A kihágás büntetése nem haladhat túl két hónapi elzárást és háromszáz forintnyi pénzbüntetést, ha törvényben; tizenöt napi elzárást és száz forintnyi pénzbüntetést, ha miniszteri rendeletben; öt napi elzárást és ötven forintnyi pénzbüntetést, ha törvényhatósági; három napi elzárást és húsz forintnyi pénzbüntetést, ha városi szabályrendeletben nyilvánittatik valamely cselekmény kihágásnak.

17. §. Az elzárás legrövidebb tartama három óra; a pénzbüntetés legkisebb összege ötven krajczár.

18. §. Az elzárás közigazgatási hatósági fogházban és pedig, a mennyiben a körülmények megengedik, magánzárkában hajtatik végre.

Az elzárásra itélt önmagát élelmezheti, s munkára, a következő szakaszban meghatározott eset kivételével, nem kényszeríthető.

19. §. Olyan helyeken a hol javító-intézet (B. T. K. 42. §.) létezik, három napnál hosszabb elzárásra itélt egyének, a kik életkoruk huszadik évét még nem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

haladták tul, büntetésüket a javító-intézetben állják ki, s ez esetben a házszabályokban meghatározott munkára kényszeritendők.

20. §. Ha valamely kihágásra a törvény, a miniszteri rendelet vagy a szabályrendelet csupán pénzbüntetést rendel: ez csak a behajthatatlanság esetében változtatható elzárásra.

21. §. Ha az enyhitő körülmények tulnyomóak: az elzárás helyett pénzbüntetés állapitható meg.

22. §. Ha az itéletben csupán pénzbüntetés állapittatik meg: meghatározandó egyszersmind az elzárás tartama, mely a pénzbüntetés behajthatatlansága esetében ennek helyébe lép.

Ezen átváltoztatásnál két forintot felül nem haladó pénzbüntetés helyett tizenkét óránál hosszabb ideig tartó elzárás nem állapitható meg.

Két forinttól tiz forintig egy napi, azon felül pedig minden tiz forintig terjedő összeg helyett egy-egy napi elzárás állapitandó meg.

23. §. Ha az itéletben az elzáráson felül pénzbüntetés is állapittatik meg meghatározandó az elzárás azon tartama is, mely a pénzbüntetés behajthatatlansága esetére, ennek helyébe lép.

Ezen esetben, tekintettel a pénzbüntetés összegére és a 22. §. rendelkezéseire, az elzárás tartama fölemelhető:

tizenöt napig terjedhető tartammal, ha törvényben;

öt napig, ha miniszteri rendeletben;

két napig, ha törvényhatósági szabályrendeletben;

egy napig, ha városi szabályrendeletben határoztatik meg az elkövetett kihágásnak a két büntetési nemmel való büntetése.

A jelen szakasz esetében az itt meghatározott korlátok közt az elzárásnak a 16. §-ban megállapitott időtartama is meghosszabbitható.

24. §. Hivatalvesztés és a politikai jogok felfüggesztése a kihágás fölött itélő bíróság által nem állapitható meg.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A fegyelmi törvények rendelkezései ezen intézkedés által nem érintetnek.

***25. §.** A büntető-törvénykönyv 60., 61. és 62. §§-aiban meghatározott mellékbüntetések, az ott megjelölt feltételek alatt, kihágási esetekben is alkalmazhatók.*

A különös szakképzettséget kívánó foglalkozás azonban hat hónapi időtartamon felül nem tiltható el.

Mennyiben van a büntető törvénykönyvben megállapított eseteken kivül is egyes esetekben elkobzásnak helye: a különös részben állapittatik meg.

1. A 15—21. §§. a kihágások főbüntetéseit, a 22. és 23. §§. a pénzbüntetés átváltoztatása iránti szabályokat, a 24. és 25. §§. a mellékbüntetéseket határozzák meg.

2. Az elzárás rendes maximuma (16. §.) felemelhető: *a)* ha pénzbüntetés is alkalmazandó (23. §.); *b)* ha bűnhalmazat forog fenn. (30. §.) Az időszámítás tekintetében lásd a btk. 3. §-át.

3. Az elzárás minimuma (17. §.) a kihágások egész területén érvényes.

4. A közigazgatási fogház (18. §.) nem azonos a dologházzal. Javító-intézetek iránt (19. §) lásd a btk. 42. §-ának 1—3. jegyzeteit.

5. A pénzbüntetés maximuma (16. §.) bűnhalmazat esetén sem emelhető fel, hanem minden kihágásra külön állapítandó meg (30. §.); minimuma (17. §.) egyes kihágásoknál eltér az általános minimumtól (pl. a 104. §.).

6. A pénzbüntetés kiszabása a 20. és 22. §§. szerint, átváltoztatása, behajthatatlansága esetére a 22. és 23. §§. értelmében történik. (Illés: Kt. 42—44. l.).

7. A pénzbüntetés átváltoztatásának más mértékét állapítja meg pl. az 1883. évi XXIII. tcz. 48. §-a, mig a müemlékek rongálása miatt kiszabott pénzbirság az 1881. évi XXXIX. tcz. szerint elzárásra át nem változtatható. Ily kivételektől eltekintve, s a korábbi törvényekből az É. T. 4. §-a által fentartott kihágások eseteiben mindig a fennebbi 22. és 23. §§. alkalmazandók.

8. A pénzbüntetés hováfordítása iránt, amennyiben a kihágási törvény külön nem intézkedik: az 1892 évi XXVII. tcz. 3. §-a irányadó. (20. l.)

9. A 24. §. folytán a kihágás miatt elitélt közhivatalnok ügye az itélet jogerőre emelkedése után fegyelmi hatóságához átteendő. Némely esetben a kihágási törvény is megállapítja a viselt hivatal elvesztését (pl. a 38. §.).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

10. A 25. §. által a btk. intézkedései közül fentartott 60. §. pl. a 130. §. esetében, a 61. §. a 136. §. kihágásánál, a 62. §. sajtórendőri kihágásnál nyer alkalmazást. Az utóbbi §-t kiegészíti a btk. 63. §-a, mely ennélfogva itt is érvényes.

8. Kisérlet, részesség.

26. §. Kihágás esetében a tettesen kivül a részesek (B. T. K. 69. §.) büntetendők.

A kihágás kisérlete nem büntettetik.

27. §. Ha oly rendelkezések, melyeknek megtartásáról a törvény, a miniszteri rendelet, vagy a szabályrendelet értelmében, a családfők, gyámok, gondnokok, felügyelők, a háztulajdonosok, az iparosok vagy gazdák tartoznak gondoskodni, — ezeknek rendelete vagy utasitása folytán a családtagok, a gyámoltak, a gondnokoltak, a felügyeletükre bizottak, a lakók, segédek, tanonczok, cselédek vagy munkások által sértetnek meg: a büntetés csakis amazok ellen állapitandó meg.

Ha mindazonáltal a jelen szakaszban megjelölt tettesek a kihágást a hatósági közegek felhivása, intése vagy figyelmeztetése ellenére követték el: ezek is megbüntetendők.

1. A kisérlet büntetlenségének különösen oly kihágásoknál van jelentősége, a melyeknek van kisérlete. Ilyen pl. az élelmiszerlopás. (126. §.) Kivétel az erdei lopás (301. l.)

2. A részesség tekintetében a btk. 69—74. §-ai irányadók. (12. §. 3. jegyz.)

3. A 27. §. kivétel ama szabály alól, hogy az utasítás vagy meghagyás (a mi tulajdonképen felbujtás) senkit sem ment fel a büntetés alól, hacsak a btk. 77. §-ának esete fenn nem forog. Büntetlenséget azonban csak a kihágás elkövetésére vonatkozó speciális utasítás, mely nem azonos az általános megbizással, eredményez.

9. Szándék és gondatlanság.

28. §. A kihágás az esetben is büntetendő, ha az gondatlanságból követtetett el, kivéve, ha a törvény, a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

rendelet vagy a szabályrendelet csak a szándékos elkövetést rendeli büntetni.

1. E § rendelkezése épen megfordítottja a btk. 75. §-ában felállított szabálynak. A szándék és gondatlanság elemzését e §§. szempontjából lásd Illés: Kt. 54—58. l.

2. Csupán a szándékos elkövetés büntetendő pl. a 39., 41., 71., 87., 126., 127. stb. §§. eseteiben.

10. Bűnhalmazat.

29. §. *Kihágások halmazata esetében:*

a) *ha csupán elzárás alkalmaztatik, az elzárás együttvéve egy összbüntetésben szabandó ki;*

b) *ha pénzbüntetés alkalmaztatik egyedül vagy elzárással együttesen, az a pénzbüntetéssel büntetendő mindenik kihágás miatt, a 16. §. korlátai között, külön-külön állapitandó meg.*

30. §. *A 29. §. eseteiben:*

a) *az összbüntetést képező elzárás időtartama, a 23. §-ban megállapitott különbségek szerint, az ott meghatározott időtartammal meghosszabbitható;*

b) *a kiszabott pénzbüntetés átváltoztatására nézve a 22. §. szabályai irányadók, következő megszoritással:*

Ha pénzbüntetés az összbüntetést helyettesitő elzárással együtt alkalmaztatik, az összbüntetésül kiszabott és a pénzbüntetést helyettesitő elzárás tartama együttvéve nem terjedhet túl:

90 napnál, ha törvénybe,
25 » ha miniszteri rendeletbe,
9 ha törvényhatósági szabályrendeletbe,
5 ha városi szabályrendeletbe ütköző kihágás forog fenn.

Ha pedig a pénzbüntetés egyedüli büntetés, az elzárás tartama nem terjedhet túl:

45 napnál, ha törvénybe,
15 » ha miniszteri rendeletbe,
7 ha törvényhatósági szabályrendeletbe,
3 ha városi szabályrendeletbe ütköző kihágás forog fenn.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. A 29. §. *a)* pontja a btk. 96. §-ának, *b)* pontja a btk. 102. §-ának felel meg. Az előbbinek elve a súlyosbítás, az utóbbié a halmozás.

2. Ha több elzárás konkurrál (29. §. *a)* pontja): az összbüntetésként kiszabandó elzárás leghosszabb tartama figyelemmel a 16. és 23. §§-ra, 75, 20, 7, illetőleg 3 nap lehet. (30. §. *a)* p.)

3 Ha csupán pénzbüntetések konkurrálnak (29. §. *b)* p.): az ezeket helyettesítő elzárás (22. §.) együttes tartamának maximuma 45, 15, 7, illetőleg 3 nap lehet.

4. Ha a kihágások egy része elzárással, más része pénzbüntetéssel büntetendő: az összbüntetésként, s a helyettesítő büntetésként kiszabandó elzárás együttes tartamának maximuma 90, 25, 9, illetőleg 5 nap lehet. (30. §. *b)* pont.)

11. Elévülés.

31. §. *A büntető eljárás megindíthatása, a mennyiben külön törvény ellenkezőt nem rendel: hat hó alatt; a kiszabott büntetés pedig: egy év alatt évül el.*

1. E §. a btk. 106. és 120. §-ait, s az ezeket kiegészítő 123. §-át helyettesíti.

2. Az elévülés kezdete, félbeszakítása és hatálya tekintetében a btk. 107—109., továbbá 121., 122., 124. és 125. §-ai kihágásokra is alkalmazandók. (12. §. 5. jegyz.)

3. A mennyiben a kihágás csak magánindítványra üldözhető (mint pl. a 126. §. esetében) az inditványozási jog gyakorlása tekintetében a btk. 110—116. §-ai irányadók. (12. §. 5. jegyz.)

4. A magánindítvány gyakorlására vonatkozó anyagi intézkedéseket kiegészitik a jbirósági eljárás 23—35., s a közigazgatási hatóság előtti büntető eljárást szabályozó rendelet 21—26. §-ai. (Illés: Kt. 491—496. és 531—532. l.)

12. Rendőri büntetés vétség miatt.

32. §. *A bűntettekről és vétségekről szóló büntető-törvénykönyv 85-ik §-ának 4-ik pontja eseteiben alkalmazandó rendőri büntetés a kiskorú által elkövetett vétségre a büntető-törvénykönyvben megállapított legmagasabb büntetés feléig terjedhet, de az elzárás hat hónapot, a pénzbüntetés ezer forintot meg nem haladhat.*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Több vétségnek, vagy vétségnek és kihágásnak halmazata esetében, az elzárás tartama nyolcz hónapra, a pénzbüntetés ezerötszáz frtra emelhető.

A pénzbüntetés átváltoztatásánál a 22. §. rendeletei irányadók; de az elzárás tartama, ha a pénzbüntetés egyedüli büntetést képez, három hónapon, ha elzárással együtt alkalmaztatik, kilencz hónapon túl nem terjedhet.

Az elzárás foganatosítására nézve a 18. és 19. §§. szabályai alkalmazandók.

Egyebekben, — ideértve a kisérlet büntethetőségét és az elévülést is, — a büntető-törvénykönyv intézkedései nyernek alkalmazást.

1. A btk. 85. §-a a 16 éven aluli kiskoru egyének büntetési fokozatait állapítja meg, s 4. pontjában kimondja, hogy vétség miatt csak rendőri büntetés alkalmazható.

2. A rendőri büntetéseket a fennebbi 15. §., ezek maximumát a 16. §. határozza meg. Az utóbbi §-tól eltérőleg a jelen §. az elzárás maximumát hat hónapban, a pénzbüntetését ezer forintban állapította meg. (1. bek.)

3. Bűnhalmazat esetén, eltérőleg a fennebbi 30. §-tól, az elzárás tartama 8 hó, a pénzbüntetés maximuma ezerötszáz frtra emelhető fel. (2. bek.)

4. A 30. §. *b)* pontja e §. szerint akként módosul, hogy a helyettesítő elzárás maximuma három, illetőleg kilencz hónapig emelkedhetik a szerint, a mint csak pénzbüntetések konkurrálnak, vagy ezek mellett elzárással büntetendő vétség is forog fenn. (3. bek.)

5. A cselekmény e §. alkalmazása mellett is vétség marad. (85. §. 7. jegyz.) Ez magyarázza meg a §. utolsó bekezdését.

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

MÁSODIK RÉSZ.

A KIHÁGÁSOK NEMEIRŐL ÉS AZOK BÜNTETÉSÉRŐL.

I. FEJEZET.

AZ ÁLLAM ELLENI KIHÁGÁSOK.

1. A hadi erő eszközeinek veszélyeztetése.

33. §. *A ki valamely vár vagy erőd, vagy a védelem czéljából létesitett megerősitett tábor fekvéséről, erődítvényeiről, vagy ezeknek valamelyik részéről, az illetékes hatóság engedelme nélkül, tervet vagy vázlatot készit vagy közzétesz, úgyszintén a ki hivatalos őrizet alatt levő ilyen tervet vagy vázlatot magának vagy másnak megszerez, lemásol, vagy lemásoltat: két hónapig terjedhető elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.*

1. E §. összefügg a btk. 144. §-ának 2. pontjával és 146. §-ával, s ezeket mintegy kiegészíti.

2. A kihágás első esete az, midőn valaki a vár vagy más erődítvény vázlatát elkészíti, második esete a hivatalos őrizet alatt levő vázlat vagy terv lemásolása vagy megszerzése. Ha az utóbbi cselekményt közhivatalnok, az őrizete alatt levő vázlaton vagy terven követi el: esetleg a btk. 479. §-ának vétsége létesül.

3. Mindkét kihágás szándékos és gondatlanságból eredő lehet. (28. §.)

4. Elsőfokúlag a kir jbiróság (É. T. 40. §. 5. p.), másodfokúlag a kir. tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

2. Fegyverek és lőszerekre vonatkozó tilalmak megszegése s tiltott lőkivitel.

34. §. *Egy hónapig terjedhető elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, a ki:*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. fegyvert vagy lőszert nagyobb mennyiségben titkon, vagy a kormány által kibocsátott tilalom ellenére megszerez;

2. olynemű fegyvereket, melyeknek tartása tiltva van, a hatóság engedélye nélkül készit, készittet, megszerez, vagy forgalomba hoz;

3. olyan időben, midőn ez a kormányrendelet által tiltatik, fegyvert, lőszert, vagy lovat külföldre szállit.

***35. §.** Háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő azon iparos vagy kereskedő, a ki a fegyverek vagy lőszerek készitésére, eladására, forgalombahozására vagy elszállitására vonatkozó rendeletet megszegi.*

1. A 34. §. első pontjának tárgyai a hatóságilag nem tiltott fegyverek és lőszer. «Titkon» szerez meg ilyet az, a ki hatósági engedély nélkül vesz, illetőleg tart fegyvert vagy lőszert; «a hadi kormány által kibocsátott tilalom ellenére» cselekszik az, aki hadi fegyvert vagy külföldről engedély nélkül behozott fegyvert szerez meg.

2. A 2. pont tárgyai a tiltott fegyverek. A fegyver és lőszer engedélyezésére, s a tiltott fegyverekre vonatkozó szabályokat az 1861. évi 41579. számú helytartótanácsi rendelet tartalmazza. (Illés: Kt. 79—80. l.)

3. A 3. pont tárgyai a hadi fegyverek és lőszer, valamint a lovak. E pont alkalmazhatása speciális fegyver- vagy lókiviteli tilalmat tesz fel, melyet a kormány válságos időkben kiad.

4. A 35. §. kihágását csak iparos vagy kereskedő követheti el. Közönséges fegyverek készítése iparhatósági igazolvány alapján gyakorolható (1884 évi XVII tcz. 4. §.); a hadi fegyvereket maga az állam készítteti, a tiltott fegyverek készítéséhez pedig belügyminiszteri engedély szükséges. A lőporgyártás egy 1853. évi legfelsőbb rendelet szerint állami egyedárúság. (Illés: Kt. 81. l.)

5. A fegyverek és lőszer eladásáról a fennebbi 2. jegyzetben említett rendelet intézkedik.

6. Mindegyik kihágás szándékos és gondatlanságból eredő lehet. (28. §.)

7. Elsőfokúlag a kir. jbiróság (É. T. 40. §. 5. p.), másodfokúlag a kir. tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

8. Az itéletben a tettesnél talált fegyver és lőszer elkobzása is kimondandó. (25. §.) Az elkobzott fegyverekkel való elbánásról az 1862. évi 19530. sz. helytartótanácsi rendelet szól. (Illés: Kt. 81. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Zászló- és czímerkihágás.

36. §. A ki olyan zászlót, czimert vagy jelvényt tűz ki vagy nyilvánosan használ, árul vagy másként terjeszt, a melynek kitűzése vagy használata azon okból, mert azok az állam és törvényes intézményei iránti ellenséges irányzatok jelzéseül szolgálnak, miniszteri rendelet által tiltva van: tizenöt napig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

37. §. Két hónapig terjedhető elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a ki az ország, a társországok vagy az osztrák-magyar monarchiának nyilvánosan kitűzött czimerét vagy zászlóját, ugyszintén, ki a polgári vagy katonai hatóságok által, ezen minőségük jelvényeül nyilvánosan használt zászlót vagy czimert meggyalázó szándékból bemocskolja, megrongálja vagy leszakítja.

1. A 36. §. alkalmazhatásának feltétele oly miniszteri rendelet, mely bizonyos zászló vagy czímer használatát a §-ban megjelölt okból eltiltja. Ily rendelet ma még nincs

2. Az idegen zászló, jelvény és czimer jogosulatlan használatának tilalmáról az 1848. évi XXI. tcz. alapján az 1874. évi 26559. sz. és az 1885. évi 62693. sz. B. m. rendeletek intézkednek. A tilalom megszegése az utóbbi rendelet alapján minősül kihágássá. (Illés: Kt. 82—83. l.)

3. A 37. §. tárgyai (az 1848. évi XXI., az 1867. évi XII. és az 1883. évi XVIII. tcz.-ek figyelembe vételével): *a)* az ország külön; *b)* a társországok; *c)* a magyar korona országainak egyesített; *d)* az osztrák-magyar monarchia; *e)* a polgári vagy katonai hatóságok külön zászlója vagy czímere. (Illés: Kt. 84—86. l.)

4. A zászló- vagy czímersértés kihágásához a meggyalázó szándék lévén szükséges: ez esetben a gondatlanság nem büntethető. (28. §.)

5. Elsőfokúlag a kir. járásbiróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a 36. §. esetében a kir. törvényszék, a 37. §. esetében a kir. tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 1., 6. és 7. §§.)

6. Az 1885. évi rendelet kihágásának elsőfokú birája megyékben a főszolgabiró, városokban a kapitány vagy a tanács által megbizott tisztviselő, Budapesten a kerületi kapitány. (É. T. 42. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. Államellenes tankönyv és tanszer használata.

38. §. A ki az államkormány által eltiltott tankönyvet vagy taneszközt tanczélra használ vagy használtat: az elkobzáson felül két hónapig terjedő elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Visszaesés esetében, a mennyiben utolsó büntetésének kiállásától két év még nem mult el: a tanító viselt hivatalának elvesztésére is itélhető.

1. E §. alkalmazhatásának feltétele oly specziális rendelet, melylyel a közoktatásügyi miniszter bizonyos tankönyv vagy tanszer iskolai használatát eltiltotta.
2. Alanya e kihágásnak a tanító, s a tanításra felügyelő egyén lehet. Ez esetben a gondatlanság is büntethető. (28. §.)
3. Elsőfokúlag a kir. jbiróság (É. T. 40. §. 5. p.), másodfokúlag a kir. tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.) A kitiltott tankönyv és taneszköz elkobzása tekintetében a btk. 61. §-a irányadó. (25. §.)

II. FEJEZET.

A HATÓSÁGOK ÉS A KÖZCSEND ELLENI KIHÁGÁSOK.

1. Felhivás a másra kiszabott pénzbüntetés fedezésére.

39. §. A ki azon czélból, hogy a büntető vagy fegyelmi eljárás folytán pénzbüntetésre itéltnek büntetése fedeztessék vagy kárpótoltassék, nyomtatvány által, vagy valamely gyülekezeten nyilvánosan szóval gyüjtésre hiv fel, vagy a gyüjtésre való felhivást terjeszti, vagy a gyüjtés eredményét ilyen módon közzé teszi: háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A gyüjtés által bejött pénz vagy érték elkobzandó.

1. E cselekmény a bűnpártolás jellegével bir, s kiegészíti a btk. 374. §-át.
2. Az itt szóban forgó pénzbüntetésnek jogerejű itélettel megállapítottnak kell lennie.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Az elkövetés mindegyik módozatának feltétele a nyilvánosság (sajtó vagy gyülekezet). A gyűjtésre való felhívással és a felhivás terjesztésével a kihágás be van végezve, habár gyűjtés még nem is történt.

4. E kihágás a benne rejlő czélzatnál fogva csak szándékos lehet. (28. §.)

5. Elsőfokúlag a kir. jbiróság (É. T. 40. §. 5. p.), másodfokúlag a kir. törvényszék itél. (1883. évi VI. tcz. 1. §.)

2. Hamis vészjelzés.

40. §. A ki a harangok félreverése vagy másnemű vészjelzés által, tudva, hogy erre ok nem forog fenn, a lakosok nyugalmát megzavarja, vagy a ki a hatóságot valótlan vészhir vagy zavargás bejelentése által szándékosan félrevezeti: nyolcz napig terjedhető elzárással büntetendő.

Ha pedig a hamis vészhir bejelentése következtében a rendőrség vagy a fegyveres erő kiállittatott: a tettes tizenöt napig terjedhető elzárással büntetendő.

1. E kihágás csak népes községben követhető el, mert néptelen, csak nehány család által lakott pusztán a köznyugalom megzavarásának nincs tere.

2. Az elkövetés mindkét módozata («tudva» a lakosok nyugalmát megzavarja, a hatóságot «szándékosan félrevezeti») csak szándékos lehet. (28. §.)

3. Elsőfokúlag a kir. járásbiróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. törvényszék itél. (1883. évi VI. tcz. 1. §.)

3. Veszélyes fenyegetés.

41. §. A ki nem zsarolási czélból (B. T. K. 350. §.) valakit gyilkosság, rablás, súlyos testi sértés, gyujtogatás vagy más közveszélyes bűntett elkövetésével, avagy pedig rágalmazó vagy becsületsértő állitásnak nyomtatvány utján való közzétételével fenyeget: egy hónapig terjedő elzárással és kétszáz forintig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

A ki pedig nem zsarolási czélból a fentemlitett bűntettek elkövetésével valamely vidéknek vagy községnek lakosait fenyegeti: két hónapig terjedhető el-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

zárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E kihágás lényege a megfélemlítés. A mennyiben ez valamely vidék vagy község lakosai ellen irányul: a cselekmény a közcsendet is háborítja
2. A fenyegetés akkor veszélyes, ha a fenyegetettben alapos félelem felköltésére alkalmas. (Illés: Kt. 94—98. l.)
3. «Nem zsarolási czélból»: ez azt jelenti, hogy a fenyegetésnek nem szabad vagyoni haszonra, s a fenyegetett egyén kényszerítésére (350. §.) irányulnia. Egyébként e kihágás is csak szándékos lehet. (28. §.)
4. Elsőfokúlag a kir. járásbiróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

4. Hatóság iránti engedetlenség.

42. §. *Nyolcz napig terjedhető elzárással büntetendő: a ki nyilvános csoportosulás vagy zavargás esetén, a hatóság által a rend fentartására, vagy helyreállitására tett intézkedéseknek nem engedelmeskedik.*

1. Csoport és csoportosulás iránt lásd a btk. 152. §-ának 3. jegyzetét.
2. E kihágás szubszidiarius helyet foglal el a csoportosulással elkövetett bűntettek (btk. 152., 163. és 175—177. §§.) mellett, s csak akkor állapítható meg, ha ama bűntettek valamelyike vádlott ellen be nem bizonyítható.
3. Az elkövetés a dolog természeténél fogva csak szándékos lehet. (28. §.)
4. Elsőfokúlag a kir. járásbiróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. törvényszék itél. (1883. évi VI. tcz. 1. §.)

5. Név, állás eltagadása, közhivatalnoki vagy katonai jelleg szinlelése és czímbitorlás.

43. §. *(Kh.) A ki a hatóság hivatalnoka vagy közege által hivatása gyakorlatában nevének, állásának, lakhelyének megmondására szólittatván fel, a feleletet megtagadja vagy valótlant állit: huszonöt forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.*

44. §. *(Kh.) A ki magát illetéktelenül közhivatalban vagy közszolgálatban álló személynek vagy a*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

fegyveres erő tagjának adja ki, vagy a ki hivatali egyenruhát, vagy a hatósági hivatalnok vagy közeg felismerésére szolgáló jelvényt, vagy pedig katonai egyenruhát jogtalanul visel: ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

45. §. (Kh.) A ki őt jogosan meg nem illető olyan czímet vagy rangfokozatot használ, a mely által a közönség tévutra vezettetik, valamint az is, a ki őt jogosan meg nem illető belföldi rend- vagy díszjeleket, vagy engedély nélkül külföldi rend- vagy díszjeleket nyilvánosan visel: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. Hatóság iránt lásd a btk. 164. §-át.

2. A 43. §. kihágásának lényege a hatóság szándékos félrevezetése és az ebből származható veszély. (Illés: Kt. 102. l.) Nem büntethető a név eltagadása vagy hamis bemondása, ha védelem czéljából (pl. az elfogott büntettes által) történt.

3. A 44. §. a közhivatalnoki jelleg szinlelésével elkövethető büntettek (btk. 336. §. 10., 353. §. 2., 381. §. 1. pontok) és egyéb visszaélések megelőzésére irányul. Ily szempont alá esik a katonai jelleg szinlelése is az e §-ban meghatározott módon.

4. A 45. §. első esete a czím- és rangbitorlás, melynek tárgya csak nyilvános czím és rangfokozat lehet (btk. 55. §. 4. pont), mint pl. az ügyvéd, doktor, tanár stb. Az álnév használata ide nem tartozik.

5. A belföldi rend- és díszjelek viselhetési jogát az illető a király adományozásával szerzi meg; a külföldiek viselhetésének joga az illető uralkodó adományozásán felül még a belföldi hatóság különös engedélyétől is függ.

6. A 43. §. kihágása csak szándékos, a 44. és 45. §§-é gondatlanságból eredő is lehet. (Illés: Kt. 103., 104. és 107. l.)

7. Mindhárom kihágás felett a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. §. 1. pont.) Az elsőfokú hatóságokat az É. T. 42. §-a, a felebbviteli hatóságokat a közigazgatási hatóság előtti büntető eljárást szabályozó rendelet 8. §-a jelöli meg. (Illés: Kt. 527. l.)

6. Hatóságsértés.

46. §. (Jb. és Kh.) A ki a hatósági hivatalnokot vagy közeget hivatalos eljárásában sértő kifejezésekkel illeti, úgyszintén, a ki valamely hatósághoz inté-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

zett beadványában, a hatóságot sértő kifejezéseket használ: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. Hatóság, hatósági közeg és közhivatalnok iránt lásd a btk. 164., 166. és 461. §§-ait.

2. A sértés szóbeli vagy irásbeli lehet, s esetleg fenyegetésben is állhat, de csak akkor tartozik a jelen §. alá, ha sem hatóság e. erőszak (btk. 165. §.), sem rágalmazás vagy bessületsértés (258., 261. és 262. §§.), sem fegyelmi vagy rendbüntetés alá tartozó eset fenn nem forog. (Illés: Kt. 111—114. l.)

3. Rendbüntetést minden hatóság alkalmazhat az előtte szóval vagy a hozzá intézett irásbeli beadványban használt sértő vagy tiszteletlen kifejezések, illetőleg magatartás miatt. A *8. sz. döntvény* szerint a bíróság a nem-ügyvéd által benyujtott irat aláiróját is rendbüntetéssel illetheti. (B. T. IV. 161.) Kihágás miatti eljárásnak ez esetekben helye nincs.

4. Az 1887. évi XXVIII. tcz. 2. §-a szerint 10—100 frtig terjedő pénzbirsággal (rendbüntetés) büntethető az ügyvéd, ki a bíróság vagy más hatóság előtt tiszteletlenül viselkedik vagy sértő kifejezéseket használ. Ha a sértés súlyosabb természetű vagy irásbeli beadványban fordul elő: a kihágási eljárás mellőzésével csak fegyelmi vagy bűnvádi eljárásnak van helye. (2. §. utolsó bek. és 3. §.)

5. E kihágás szándékos és gondatlanságból eredő lehet (28. §.)

6. Elsőfokúlag rendszerint a kir. járásbiróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. Tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.) Ha azonban a sértés közigazgatási hivatalnok vagy közeg ellen követtetik el: a közigazgatási hatóság biráskodik. (É. T. 41. §. 2. pont.) E hatóságok iránt lásd az É. T. 42., s a kh. elj. 8. §-át.

7. Hatósági hirdetmény megrongálása, tiltott hirdetés közzététele.

47. §. (Kh.) Nyolcz napig terjedhető elzárással büntetendő: a ki a hatóságnak nyilvánosan közzé tett rendeletét vagy hirdetményét, a hatóság meghagyása nélkül, szándékosan megrongálja, olvashatatlanná teszi, vagy leszakítja.

48. §. Nyolcz napig terjedhető elzárással büntettetik: a ki tiltott tartalmu hirdetést, annak tiltott voltát tudva, nyilvánosan kikiált vagy közzé tesz.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. A 47. §. tárgyai pl. az árverési hirdetmények, a polgári vagy katonai hatóság felhivásai, a rendőrség közérdekü rendeletei stb. E kihágás (szándékosan megrongálja) csak szándékos lehet (28. §.)

2. A 48. §. tárgyai a magánosok hirdetései, melyekben üzleti vagy másnemü ajánlataikat a közönség tudomására hozzák. Tiltott hirdetés az, a melynek közzétételét a hatóság különösen megtiltotta, vagy a mely a törvény vagy közerkölcsiség tilalmába ütközik.

3. A közzététel sajtó vagy falragaszok útján történhetik meg. A kikiáltás a nyilvánosságnak ugyanily fokát feltételezi. E kihágás is csak szándékos lehet. (Illés: Kt. 118. l.)

4. A külföldi sorsjegyek tiltott hirdetése az 1889. évi IX. tcz. 7. §-ába ütköző jövedéki kihágás.

5. A 47. §. kihágása a közigazgatási hatósághoz tartozik. (É. T. 41. §. 1. pont). E hatóságok iránt lásd az É. T. 42., s a kh. elj. 8. §-át.

6. A 48. §. esetében elsőfokúlag a kir. járásbiróság (É. T. 40. §. 5. pont) másodfokúlag, a kir. törvényszék itél. (1883. évi VI. tcz. 1. §.)

8. Fáklyásmenet és kivilágítás tiltott rendezése.

49. §. (Kh.) A ki a hatóságnál tett bejelentés nélkül az utczán vagy nyilvános téren fáklyásmenetet rendez ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A ki pedig ilyen fáklyásmenetet a hatóság betiltása ellenére rendez, vagy e tilalmat tudva, a fáklyásmenet kivitelénél közreműködik: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

50. §. (Kh.) A ki a hatóság közzétett tilalma ellenére a városban vagy más községben kivilágitást rendez, úgyszintén az is, a ki a tilalmat tudva a kivilágitás rendezésében közreműködik: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. A 49. §. 1. pontjának tárgya a bejelentés nélkül rendezett fáklyásmenet. Ezért csupán a rendező felelős, kinek a bejelentés kötelessége lett volna. A kötelesség gondatlan elmulasztása is büntetendő. (28. §.)

2. A 2. pont hatósági tilalmat feltételez. E tilalom megszegéséért mindenki felelős, a ki azt tudva, a fáklyásmenetben mégis résztvett. Ez eset tehát csak szándékos lehet.

3. Az 50. §. lényege is a hatóság közzétett tilalmának

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szándékos megszegése. A bejelentés elmulasztása ez esetben nem büntethető.

4. Mindkét kihágás felett a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. §. 1. pont.) E hatóságok iránt lásd az É. T. 42. §., s a kh. elj. 8. §-át.

III. FEJEZET.

A VALLÁS ÉS ANNAK SZABAD GYAKORLATA ELLENI KIHÁGÁSOK.

1. A vallási tisztelet tárgyainak meggyalázása.

51. §. *A ki az állam által elismert valamely hitfelekezet vallásos tiszteletének tárgyát, a vallásos szertartásra rendelt helyiségen kivül és nem a vallásos szertartás alkalmával, nyilvánosan meggyalázza és ez által közbotrányt okoz: nyolcz napig terjedhető elzárással büntetendő.*

1. E §. a btk. 190., 191. és 420. § aihoz csatlakozik.

2. Az istenkáromlástól (190. §.) abban külömbözik e kihágás, hogy ahhoz az elkövetés nagyobb nyilvánossága, s az isteni lényt sértő szándék szükséges. Ezek híján a vallás eszményi tárgyainak (ideértve a Szűz-Máriát és a szenteket is) meggyalázása a jelen §. alá esik.

3. A 191. §. vétségétől az választja el a jelen kihágást, hogy amaz a vallási szertartásra rendelt tárgyaknak a szertartásra rendelt helyiségben vagy a szertartás végzése alatti meggyalázására vonatkozik: míg itt e kellék ellenkezője szükséges.

4. A 420. §. tényálladéka a vallási szertartáshoz tartozó testi dolog szándékos megrongálása vagy megsemmisítése, a jelen kihágás ugyanannak meggyalázása által létesül. Meggyalázás és közbotrány okozása iránt lásd Illés: Kt. 126. l.

5. E kihágást szándékosan és gondatlanul lehet elkövetni. (28. §.)

6. Elsőfokúlag a kir. járásbiróság (É. T. 40. §. 5 pont), másodfokúlag a kir. Tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

2. Az 1868. évi LIII. tcz. némely intézkedésének megszegése.

52. §. *A ki az 1868. évi LIII. tcz. 19. §-ának az ünnep- és vasárnapokra vonatkozó intézkedését meg-*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szegi: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

53. §. *A ki életkorának tizennyolczadik évét még be nem töltött kiskorú egyént az 1868. évi LIII. tcz. rendelkezése ellenére más vallásfelekezetbe felvesz: két hónapig terjedhető elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.*

54. §. *A ki az 1868.évi LIII. törvényczikk 22. §-ában foglalt intézkedés ellenére, a megholtnak eltemetését erőszakkal, vagy fenyegetéssel megakadályozza: háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.*

1. Az 52. §-ban hivatkozott 19. §. szerint egy vallásfelekezet tagjai sem kötelezhetők a más vallásfelekezetűek ünnepeinek megtartására; vasárnap azonban minden nyilvános s nem elodázhatatlan munka felfüggesztendő, más ünnepen pedig a templom és a szertartás közelében mindaz mellőzendő, a mi a szertartást zavarhatná. E rendelkezés megszegését helyezi büntetés alá az 52. §. (Illés Kt. 127—129. l.)

2. Az 52. §. kihágásától különbözik a vasárnapi munkaszünet megszegése, melyről az 1891. évi XIII. tcz. szól.

3. Az 53. §. tárgya a 18 éven aluli kiskorú egyén tiltott felvétele más vallásfelekezetbe. Az 1868. évi LIII. tcz. rendelkezéseivel szemben tilos dolgot követ el a lelkész, a ki: *a)* oly intenczióval kereszteli meg a gyermeket, hogy ez által azt e törvény 12., 16. és 18. §§-ai ellenére saját felekezetébe veszi fel; *b)* az áttérő kiskorú egyént a 2. és 14. §§. ellenére saját egyházába fölveszi. (Illés: Kt. 129—130. l.)

4. E §-sal függ össze az 1890 évi február hó 26-án kiadott úgynevezett elkeresztelési rendelet. (A gyermekek vallásáról szóló 1894. évi XXXII. tcz. életbeléptekor e rendelet teljesen, a jelen 53. §. pedig nagyrészt hatályát veszti.)

5. Az 54. §-ban felhivott 22. §. szerint «a temetőben a különböző vallásfelekezetek tagjai vegyesen és akadálytalanul temetkezhetnek». E temetkezési szabadságot védi a jelen §. (Illés: Kt. 134—135. l.)

6. Minthogy az 1868. évi LIII. tcz. a törvényesen bevett keresztény vallásfelekezetek viszonosságáról szól a fennebbi §§. védelme is csak ezekre vonatkozik.

7. Elsőfokúlag mindegyik kihágás felett a kir. járásbíróság. (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag az 52. §. esetében a kir. törvényszék, az 53. és 54. §§ eseteiben a kir. Tábla ítél. (1883. évi VI. tcz. 1. és 6. §§.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

IV. FEJEZET.

PÉNZ- ÉS ÉRTÉKPAPIROK HAMISÍTÁSÁRA VONATKOZÓ KIHÁGÁSOK.

1. Pénz, értékpapir és bélyeg hamisítása forgalombahozás czélzata nélkül.

55. §. A ki nem azon czélból, hogy forgalomba tétessék, nagyobb mennyiségben:

1. hamis fémpénzt vagy papirpénzt készit, vagy készittet;

2. a valódi fém- vagy papirpénzen olyan változást eszközöl vagy eszközöltet, hogy az nagyobb értékűnek látszassék;

3. a valódi fémpénz fémtartalmát csökkenti vagy csökkenteti: két hónapig terjedhető elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

56. §. A ki nem azon czélból, hogy forgalomba tétessék, hamis vagy meghamisított pénz készítésére, illetőleg meghamisitására, erőmütani, vagy vegyészeti készületet, ércz- vagy falemezt vagy lenyomatot használ, habár ily eszközökkel csak egy hamisitványt vagy több hamisitványnak egy vagy több részét állitotta is elő: két hónapig terjedhető elzárással, és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

57. §. A ki az 55. és 56. §§-ban meghatározott cselekményt, a büntető-törvénykönyv 210. és 211. §-aiban meghatározott értékpapirokra vonatkozólag követi el: két hónapig terjedhető elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel; az pedig, a ki azt a büntető-törvénykönyv 412. §-ában meghatározott bélyegjegyekre vonatkozólag követi el: egy hónapig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E §§. a btk. 203., 210., 211. és 412. §§-aihoz csatlakoznak.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Az 55. §. tárgya a pénzhamisítás, mely csak a forgalombahozás czélzatának hiánya s az által különbözik a btk. 203. §-ának bűntettétől, hogy itt a hamisítványok «nagyobb mennyiségben» való előállítását kívánja meg a törvény.

3. Az 56. §. kivételesen egy hamisítványnak vagy több hamisítvány egy vagy több részének előállítását is kihágásnak nyilvánítja, ha ez erőműtani vagy vegyészeti, tehát sokszorozó eszközök használatával (ellentétben pl. a bankjegy lerajzolásával) történik.

4. Az 57. §. csak kiterjeszti az előző §§. intézkedéseit a btk. 210. és 211. §§-aiban megjelölt értékpapirokra, s a 412. §-ban meghatározott bélyegjegyekre.

5. Elsőfokúlag a kir. járásbiróság. (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. Tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

2. Előkészület pénz- és bélyeghamisításra.

58. §. Egy hónapig terjedhető elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a ki a hamis pénz, vagy az ezzel egyenlőnek tekintett értékpapir, vagy hamis bélyeg készítésére alkalmas lemezt, mintát, metszetet, bélyegnyomót, a hatóságnak vagy a közforgalmi papir kiadására jogositottnak engedelme nélkül készit, vagy azt másnak, mint a jogosított megrendelőnek adja át, úgyszintén, a ki e tárgyakról másnak lenyomatot ád.

1. A pénzhamisítás kisérletéhez a hamisítás megkezdése lévén szükséges (203. §. 6. jegyz.) az e czélra szolgáló eszközök készítése és továbbadása csak előkészülete a hamisításnak, mely csak a jelen §. alapján büntethető.

2. Ha az előkészület pénzhamisításra irányzott szövetséggel jön kapcsolatba: a btk. 205. §-a alkalmazandó.

3. Elsőfokúlag a kir. járásbiróság. (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. Tábla itél (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

3. Pénz vagy bélyegnek látszó tárgyak készítése.

59. §. A ki oly minőségü érmeket, emlékpénzeket, játékjegyeket, czimjegyeket, hirdetéseket, árujegyeket, vagy más hasonló tárgyakat készit, melyek felületes megtekintés mellett könnyen fémpénznek, illetőleg papirpénznek vagy bélyegjegynek tekinthetők, úgy-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szintén az is, a ki az ily minőségű tárgyakat forgalomba hozza: kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E kihágás nem a pénz- és bélyeghamisítással, hanem a csalással (btk. 379. §.) áll kapcsolatban, a mennyiben az itt felsorolt tárgyak csalásra használhatók fel.

2. Egyetlen érem vagy más hasonló tárgy készítése és forgalombahozása nem állapítja meg e kihágást, hanem itt is, mint az 55. §§. esetében, nagyobb mennyiség szükséges. (Illés: Kt. 148. l.)

3. Elsőfokúlag a kir. járásbíróság. (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. törvényszék itél. (1883. évi VI. tcz. 1. §.)

V. FEJEZET.

A CSALÁDI ÁLLÁS ELLENI KIHÁGÁSOK.

60. §. *Egy hónapig terjedhető elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő azon anyakönyvvezető:*

1. a ki az állam törvényei szerint érvényes házasságból született gyermeket, noha e körülményt tudta: az anyakönyvbe, mint az állam törvényei szerint törvényest, be nem jegyzi, vagy viszont a törvénytelen gyermeket törvényesnek jegyzi be;

2. a ki azon esetben, ha az anyakönyvben törvénytelen születésűnek bejegyzett gyermek az illetékes hatóság által jogerejűleg törvényes születésűnek nyilvánittatott: a hatóságnak azon meghagyását, hogy a törvényessé nyilvánitást vagy törvényesitést az anyakönyvbe bejegyezze, nem teljesiti;

3. a ki az anyakönyvben törvényes születésűnek bejegyzett gyermekre vonatkozólag, ha azt a bíróság jogerejű itélete által törvénytelen születésűnek nyilvánitotta: az illetékes hatóság által vele közlött itéletnek ezen tartalmát, a felhivás ellenére, az anyakönyvbe be nem jegyzi.

1. Az 1. pont első esete pl. az, ha a katolikus és nem katolikus fél között kötött házasságot a kat. pap érvényes-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nek el nem ismeri, s az abból született gyermeket törvényesnek be nem jegyzi, vagy ha a lelkész a különváltan élő házasfél gyermekét, minthogy az tényleg nem a férjtől való, nem jegyzi be törvényesnek.

2. Az 1. pont második esetében pozitiv irányban szükséges, hogy a lelkész törvényesnek jegyezze be a törvénytelen gyermeket. Ha tehát a lelkész kitöltetlenül hagyja a kérdéses rovatot: kihágás nem létesül.

3. A 2 és 3. pontok feltétele az anyakönyvben levő helytelen bejegyzés, mely vagy tévedésből származik, vagy az 1. pont alatti kihágás eredménye. Az utóbbi esetben, ha a lelkész a 2. vagy 3. pont szerinti kötelességét nem teljesíti: a kihágás kettős irányban létesül, a mi azonban nem eredményez halmazatot, hanem csak súlyosító körülményül szolgál.

4. A jelen kihágást csak szándékosan lehet elkövetni. (Illés: Kt. 153. l)

5. Elsőfokúlag a kir. járásbiróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. Tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

VI. FEJEZET.

A KÖZBIZTONSÁG ELLENI KIHÁGÁSOK.

1. Fegyvertartás tilalmának megszegése.

61. §. (Kh.) A kik hatóság vagy magánosok elleni erőszak, gyilkosság, rablás, zsarolás, lopás vagy két izben elkövetett orvvadászat miatt megbüntettetvén, büntetésük kiállása után, a hatóság által fegyverbirhatástól eltiltattak ha e tilalmat megszegik, tiz napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetnek.

1. Az itt felsorolt büntetendő cselekményeket a btk. 163., 165., 168., 175—177., 278., 333—338., 344—349., 350—353. §§-ai, s az 1883. évi XX. tcz. 26. és 27. §§-ai határozzák meg.

2. A fegyverbirhatás tilalmát a biróság itélete alapján s a büntetés kiállása után a közigazgatási hatóság mondja ki. (Illés: Kt. 156—157. l.)

3. A tilalom megszegése csak szándékos lehet. (28. §.)

4. E kihágás felett a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. §. 1. pont.) E hatóságok iránt lásd az É. T. 42., s a kh. elj. 8. §-át.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Csavargás és koldulás.

62. §. (Kh.) Az, a kinek bizonyos lakhelye nincs, vagy azt elhagyja és foglalkozás vagy munka nélkül csavarog, ha a hatóság által kitűzött határidő alatt sem a fentartására szolgáló eszközöket, sem azt, hogy azok tisztességes megszerzésére törekszik, kimutatni nem képes: mint csavargó, nyolcz napig terjedhető elzárással büntetendő.

63. §. (Kh.) A ki csavargás miatt megbüntettetett és büntetése kiállása után két év alatt ismét csavargásban találtatik: egy hónapig terjedhető elzárással büntetendő.

64. §. (Kh.) A szülők, gyámok, gondnokok vagy felügyelők, a kik életkoruk tizenhatodik évét még be nem töltött gyermekeiket, gyámolt- vagy gondnokoltjukat vagy a felügyeletük alatt álló egyént csavarogni engedik, vagy csavargásának megakadályozása végett, a házi fegyelem rendszabályait a lehetőségig nem alkalmazzák: száz forintig, visszaesés esetében, ha utolsó büntetésük kiállásától két év nem mult el: kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

65. §. Azon helyeken, a hol javító-intézet létezik: az életkoruk tizenhatodik évét be nem töltött csavargók a hatóság által javító-intézetbe szállittatnak és abban egy évig terjedhetőleg neveltetnek.

66. §. (Kh.) A ki hatósági engedély nélkül nyilvános helyen, vagy házról-házra koldul, vagy a ki tizenhat éven alóli gyermekeket a koldulásra biztat, vagy koldulni küld, vagy e czélból másnak rendelkezésére bocsát nyolcz napig terjedhető elzárással büntetendő.

A kolduló gyermekekre a 65. §. intézkedése alkalmazandó.

67. §. (Kh.) Egy hónapig terjedhető elzárással büntetendő az a ki koldulás miatt megbüntettetvén, ha utolsó büntetése kiállásától két év nem mult el,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

hatósági engedély nélkül nyilvános helyen vagy házról-házra ismét koldul.

***68. §.** (Kh.) Két hónapig terjedhető elzárással büntetendők azon hatósági engedély mellett vagy a nélkül koldulók:*

1. a kik éltük tizennegyedik évét túlhaladták, ha három tagnál nagyobb számban ugyanazon helyen együtt; vagy

2. a kik a hatóság által megállapított időn kívül koldulnak;

3. a kiknél a koldulás alkalmával fegyver van;

4. a kik nyitva nem levő lakásba, előzetes engedély nélkül bemennek;

5. a kik nyomort, szerencsétlenséget, testük valamelyik tagjának hiányát vagy hibás voltát, látó-, halló-, beszélő-tehetségük hiányát, vagy elmetehetségük megzavarodását színlik.

***69. §.** A 62—68. §-ok intézkedései által a tolonczozásra nézve fennálló szabályok nem érintetnek. Csavargás vagy koldulás miatt elítéltek, büntetésük kiállása után is, ha belföldiek: illetőségük helyére utasíthatók; ha pedig külföldiek az országból kiutasíthatók.*

1. A 62—65. §§. a csavargásról, a 66—68. §§. a koldulásról szólnak.

2. Csavargás miatt (62. és 63. §§.) rendszerint csak 16 éven felüli egyének büntethetők, a fiatalabbakért szülőik vagy felügyelőik lévén felelősek. (64. §.) Ha mindazonáltal az ily kiskorú elítéltetik: a 65. §. feltevése mellett javító-intézetbe (19. §.) szállítandó (btk. 42. §. 1—3 jegyzet).

3. A 63. §. alkalmazhatásának nem feltétele az, hogy a hatóság fentartási eszközeinek megszerzésére és kimutatására utasítsa a visszaesésben talált csavargót.

4. A 64. §. a 27. §. kifolyása.

5. Koldulás (66. §.) miatt a 16 éven aluli kiskorú is büntethető, ha reá nézve a btk. 84. vagy a jelen törvény 27. §-ának esete forog fenn. Az ily korú gyermek felhasználásának módozatairól lásd Illés: Kt. 162. l.

6. A 67. §. megfelel a csavargásra vonatkozó 63. §-nak; a 68. §. a koldulás minősített s legveszélyesebb eseteit sorolja fel.

7. Mindegyik esetben a közigazgatási hatóság itél. (É. T.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

41. §. 1. pont). E hatóságok iránt lásd az É. T. 42., s a kh. elj. 8. §-át.

8 A 69. §-ban említett intézkedések nem a kihágás felett ítélő, hanem az illető rendőri hatóság teendőihez tartoznak. Elitélés esetén úgy az eltolonczolás, mint a kitiltás a büntetés kiállása után alkalmazandó. A tolonczozás iránt az 1885. évi tolonczszabályzat intézkedik. (Illés: Kt. 164. l.)

3. A kitiltó rendelet megszegése.

70. §. (Kh.) A ki a magyar állam területéről, vagy annak egyik részéről, vagy valamely vidék, város vagy község területéről, a hatóság által jogerejüleg kitiltatott és a tilalom tartama alatt oda, a honnan kitiltatott, a hatóság engedélye nélkül visszamegy egy hónapig terjedhető elzárással büntetendő.

1. E §. részint a btk. 64. §-a alapján bíróilag-kimondott visszatérési tilalom megszegőire, részint a rendőrség által bizonyos helyről vagy az országból kitiltott egyénekre alkalmazandó. Az eltolonczolt vagy illetőségi helyére utasított egyén (69. §.) nem tekinthető bizonyos helyről kitiltottnak.

2. Uzsoravétség miatt elitélt egyénre nézve is kimondhatja a bíróság az illető községből való kitiltást, habár az elitélt belföldi. (1883. évi XXV. tcz. 2. §.)

3. Ez eset, mint egyenes megszegése a tilalomnak, csak szándékos lehet (28. §.)

4. A bíráskodást a közigazgatási hatóság gyakorolja. (É. T. 41. §. 1. pont.) E hatóságok iránt lásd ez É. T. 42., s a kh. elj. 8. §-át.

4. Útlevél stb. hamisítása.

71. §. A ki alkalmazás, eltartás, vagy segélynyerés czéljából, a hatóságok vagy magánszemélyek félrevezetésére hamis útlevelet, katonai elbocsátó-levelet, iparkönyvet, cselédkönyvet, képesítvényi vagy igazoló bizonyítványt készit, vagy a valódit meghamisítja, vagy ily hamis vagy hamisított okiratot használ, vagy ilynemű valódi, de másnak számára kiállított okiratot a maga részére használ: egy hónapig terjedhető elzárással büntetendő.

1. A jelen §., a mennyiben tárgyai közokiratok, kivételt állapít meg a közokirathamisítás alól. (Btk. 391. §. 5. jegyz.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Az útlevelet külföldre utazás céljából a belügyminiszter állítja ki; katonai elbocsátó levelet a katonai szolgálatnak eleget tett vagy arra alkalmatlanná vált egyének részére a katonai hatóság ád ki.

3. Az iparkönyv az iparossegéd részére kiállított munkakönyv (1884. évi XVII. tcz. 100 §.); a cselédkönyvet az 1876. évi XIII. tcz. 69. s köv. §-ai értelmében a helyi hatóság adja ki.

4. Képesítvényi bizonyítványok pl. az iparos- vagy kereskedősegédek képesítő okmányai; igazoló bizonyítvány pl. az iparhatósági igazolvány, a könyöradomány gyűjtésére jogosító községi bizonyítvány stb.

5. Az elkövetés módozatai: *a)* a hamisítás; *b)* a hamisítvány használata; *c)* a más nevére szóló valódi okirat használata.

6. A cselekmény valakinek megtévesztésével alkalmazásra, eltartásra vagy segélynyerésre lévén irányozva (Illés: Kt. 169. l.): ehhez képest e kihágás csak szándékos lehet (28. §.)

7. Elsőfokúlag a kir. járásbíróság. (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. Tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

5. Név, állás és lakhely be nem irása vagy hamis beirása a vendégkönyvbe.

72. §. (Kh.) A ki szállodákban, vendéglőkben, az idegeneknek nyilvántartására hatóságilag megrendelt vendégkönyvbe vagy jegyzékbe, ha a könyv vagy jegyzék átadása mellett arra felhivatott, nevét, állását és lakhelyét be nem irja: ötven forintig tertedhető pénzbüntetéssel büntetendő. A ki pedig a hatóság tévedésbeejtése végett nevét, állását vagy lakhelyét hamisan irja be: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

73. §. (Kh.) Vendéglősök vagy szálloda-tulajdonosok, a kik náluk megszállott idegent, a hatóságilag meghatározott idő alatt, az előbbi szakaszban megjelölt bejegyzésre fel nem hivják, vagy a mennyiben az idegen a felhivásnak a hatóságilag kiszabott idő alatt eleget nem tenne, erről a hatóságot nem értesitik. ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Ugyanezen büntetés éri a szolgaszemélyzetnek azon

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tagját is, a kit a szolgálatadó által e tekintetben reá bizott kötelességnek elmulasztása terhel.

1. A 72. §. a szálló vendégre, a 73. §. a vendéglősre és szolgaszemélyzetre vonatkozik.

2. A budapesti szállodák és vendéglőkre nézve a bejelentési kötelességet az 1879. évi XXVIII. tcz. 3., 4., 9., 10., 17. és 19. §-ai szabályozzák.

3. A vendégkönyv mellett említett jegyzék alatt a bejelentési lapok értendők. Az írni nem tudónál a bemondás helyettesíti a beirást.

4. E kihágások felett a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. §. 1. pont.) Lásd ezekről az É. T. 42, s a kh. elj. 8. §-át.

VII. FEJEZET.

A KÖZREND ÉS KÖZSZEMÉREM ELLENI KIHÁGÁSOK.

1. Záróra megszegése.

74. §. (Kh.) Vendéglősök, korcsmárosok vagy kávéháztulajdonosok, a kik vendéglőjükben, korcsmájukban vagy kávéházaikban, a hatóságilag megállapított zárórákon túl vendégeket időzni engednek, úgyszintén, a kik a hatósági közegek azon meghagyásának, hogy helyiségeiket zárják be, nem engedelmeskednek, valamint azok is, a kik a hivatásában eljáró hatósági közeget be nem bocsátják, vagy eljárását akadályozzák, vagy pedig vendégeiket az elől elrejtik: ötven forintig, visszaesés esetében pedig, ha utolsó büntetésük kiállásától két év nem mult el: kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Azon vendég pedig, a ki a záróra után a vendéglős, korcsmáros, kávéház-tulajdonos vagy ezek megbizottjának vagy a hatósági közegnek felhivására el nem távozik, vagy elrejtőzik; huszonöt forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E §. csak ott alkalmazható, a hol a helyi hatóság szabályrendelettel zárórát állapított meg. Budapesten az 1884. évi 743. sz. kgy. szabályr. határozza meg a zárórákat. (Budapest szabályrendeletei: II. k. 32. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. A záróra itt azt az időt jelenti, a melyen túl a vendéglőben vagy kávéházban vendégnek tartózkodni nem szabad. Ettől különbözik az az idő, midőn a zenélést vagy nyilvános mulatozást be kell szüntetni anélkül, hogy a helyiség bezárandó volna.

3. E kihágás felett a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. §. 1. pont.) Lásd ezekről az É. T. 42, s a kh. elj. 8. §-át.

2. Nyilvános verekedés.

75. §. (Kh.) Verekedés az utczán, vagy nyilvános téren, korcsmában, vendéglőben, vagy más nyilvános vagy a közönség használatának nyitva álló helyen, ha testi sértés nem követtetett el: nyolcz napig terjedhető elzárással és ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A büntetés mindazok ellen alkalmazandó, a kik a verekedésben részt vettek, vagy másokat a verekedésre felhivtak vagy bátoritottak. A ki ilyen verekedés közben fegyvert, vagy más veszélyes eszközt ragad: tizenöt napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E kihágás lényeges ismérvei a tettlegesség kölcsönössége és az elkövetés helyének nyilvánossága. Az utóbbi által sérti a verekedés a közrendet. (Illés: Kt. 178—183. l.)

2. Az egyoldalú, habár nyilvános bántalmazás rendszerint a btk. 261. §-a alá esik. (Tettleges becsületsértés.)

3. «Más nyilvános vagy a közönség használatának kitett hely» alatt oly helyek értendők, melyek hasonló rendeltetésűek, mint az utcza, korcsma stb. Ilyenek pl. a községház, tárgyalási terem, kávéház, szinház stb.

4. A verekedésben résztvevők mindnyájan tettesek lévén: e kihágásnál a társtettesség (btk. 70. §.) ki van zárva.

5. Testi sértés esetén is megállapítható a kihágás, ha a sértést csak a verekedők egyike okozta, vagy ha pl. könnyű testi sértés miatt senki sem emelt panaszt. (Btk. 312. §.)

6. E kihágás természeténél fogva rendszerint szándékos. (28. §.)

7. A biráskodást a közigazgatási hatóság gyakorolja. (É. T. 41. §. 1. pont). E hatóságok iránt lásd az É. T. 42., s a kh. elj. 8. §-át.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Nyilvános mulatság vagy mutatvány rendezése hatósági engedély nélkül.

76. §. (Kh.) A ki nyilvános tánczvigalmat, álarczos-menetet, hangversenyt, tüzi-játékot, állat-seregletet, kiállitást vagy hasonló látványt, a melyre fennálló miniszteri rendelet vagy szabályrendelet szerint, a hatóság engedélye szükségeltetik, ennek engedélye nélkül vagy az engedély megszegésével rendez, illetőleg tart: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

77. §. (Kh.) Kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő azon szintársulati igazgató: a ki a belügyminisztertől nyert jogositvány nélkül vagy habár azzal, de a hatóság engedélye nélkül szini előadást tart, vagy a nyert engedélyt megszegi.

Visszaesés esetében, ha utolsó büntetése kiállásától két év nem mult el: a pénzbüntetés háromszáz forintig felemelhető.

1. A 76. §-ban felsorolt mulatságok és látványosságok rendezéséhez a helyi hatóság engedélye szükséges. Ugyanez szükséges szini előadások tartásához is, habár erre a jogot a belügyminiszter adja meg.

2. Azokat a mulatságokat és előadásokat, melyek után bélyegilleték fizetendő, az 1875. évi XXV. tcz. 7. és 8. §-ai sorolják fel. Ehhez járul a főváros 1884. évi 382, sz. kgy. szabályrendelete. A mely mulatságért vagy előadásért díj nem jár: ahhoz hatósági engedély sem szükséges.

3 Mindkét kihágás felett a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. §. 1. pont). Lásd ezek iránt az É. T. 42., s a kh. elj. 8. §-át.

4. A rend fentartását czélzó hatósági intézkedések megszegése.

78. §. (Kh.) A ki nyilvános ünnepélyek, népünnepek, körmenetek vagy más csoportosulások alkalmával, a szerencsétlenségek kikerülése és a rend fentartása czéljából tett hatósági intézkedéseket megszegi: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. E kihágás tárgya a rendőrség valamely alkalmi intézkedése, melyet vagy előre falragaszokon tesz közzé, vagy a csoportos összejövetel alkalmával hirdet ki.
2. Hasonló esetben mindig, tehát az 1874. évi XXXIII. tcz. 103. §-a helyett is, a jelen §. alkalmazandó. (M. K. 1887 51. Bm.)
3. E kihágás felett a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. §. 1. pont és 42. §.)

5. Csalárd szemfényvesztés.

79. §. Varázsolással, szellemek idézésével, jóslásokkal, kártyavetéssel, álomfejtésekkel, ráolvasással s mások rászedésére számított hasonló szemfényvesztésekkel üzletszerűleg foglalkozók: nyolcz napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők. Visszaesés esetében, a menynyiben ez a büntetés kiállásától számitandó két év alatt történnék: a büntetés egy hónapig terjedhető elzárásig és kétszáz forintig emelhető.

1. E kihágás a csalás fogalmához csatlakozik. Főkülömbség az, hogy a szemfényvesztésnek itt felsorolt módjai rendszerint nem tekinthetők ravasz fondorlatnak (btk. 379. §. 5. jegyz.), s hogy a jelen kihágás teljességéhez a károsítás bekövetkezése és bizonyítása nem szükséges.
2. Az üzletszerűség kellékéből önkényt folyik, hogy e kihágás csak szándékos lehet. (28. §.)
3. Elsőfokúlag a kir. járásbiróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. törvényszék itél. (1883. évi VI. tcz. 1. §.)

6. Nyilvános emlékművek és a közönség oltalma alá helyezett más tárgyak megrongálása.

80. §. (Kh.) A ki nyilvános helyen felállított emlékszobrot, emlékművet, sírt, síremléket, képet vagy más művészeti tárgyat szándékosan bemocskol; a ki köztemetőt, nyilvános sétányt, kertet, útmelletti, vagy más ültetvényt, azok kerítését vagy nyilvános téren létező, és a közönség használatára szolgáló asztalt, padot, világitásra szolgáló lámpát, végre az, a ki valamely útmutatót, község- vagy mértföldjelzőt, vagy jogosan felállitott tilalomtáblát szándékosan megron-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

gál, vagy bemocskol: három napig terjedhető elzárással és húsz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E §. csak annyiban alkalmazható, a mennyiben a cselekmény a btk. 420. §-a, vagy a halászati, út- és mezőrendőri törvény alá nem esik.

2. A nyilvános emlékmű, szobor, sír vagy síremlék «meg. rongálása» a btk. 420. §-a, bemocskolása a jelen §. alá esik.

3. A halászati terek megjelölésére szolgáló tilalmi táblák megrongálása és bemocskolása az 1888. évi XIX. tcz. 65. §-ának *c)* pontja szerint büntetendő. (Lásd még e törvény 64. §. *d)* pontját.)

4. A közutak mellett levő ültetvények és kerítések, valamint az útmutatók, s a község- vagy mértföldjelzők megrongálásáról az 1890. évi I. tcz. 125 §-a intézkedik.

5. Az 1894. évi XII. tcz. 93. §-ának *b)* pontja a magán határ- és tilalmi jelek, 94. §-ának *a)* pontja a gazdasági czélra szolgáló megfigyelő eszközök, hatósági jelek vagy mérnöki jelvények megrongálásáról és megsemmisítéséről szól.

6. A jelen kihágás csak szándékos lehet. (28. §.)

7. A biráskodást a közigazgatási hatóság gyakorolja. (É. T. 41. §. 1. pont és 42. §.)

7. Közszemérem elleni kihágások.

***81. §.** (Kh.) Kéjnők, a kik a reájuk vonatkozó hatósági szabályokat meg nem tartják egy hónapig terjedhető elzárással büntettetnek.*

***82. §.** (Kh.) A ki a gyógy- vagy szülész-intézetek, úgyszintén a fürdők felállítására és kezelésére nézve, a közszemérem szempontjából kiadott szabályokat megszegi: háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.*

***83. §.** (Kh.) A ki a közönség szemléletének kitett helyen, szemérmet sértő módon öltözet nélkül fürdik: nyolcz napig terjedhető elzárással büntetendő.*

1. E §§. alkalmazhatásának egyik feltétele, hogy a cselekmény ne essék a btk. 248. vagy 249. §-a alá.

2. A 81. és 82. §§. tárgya valamely hatósági szabályrendelet megszegése lévén: az itéletben e szabályr. számára és megfelelő pontjára hivatkozni kell. Budapesten a kéjnőkről

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

az 1884. évi 837., a fürdőkre vonatkozólag az 1887. évi 900. sz. kgy. szabályrendelet intézkedik. (Illés: Kt. 191. és 194. l.)

3. A 83. §. magában foglalja a kihágás egész tényálladékát. A közönség szemléletének kitett hely nem minden nyilt hely, hanem csak az, a hol a közönség megfordulni szokott.

4. Mindegyik kihágás felett a közigazgatási hatóság. (É. T. 41. §. 1. pont es 42. §.) itél.

8. Botrányt okozó részegség és lerészegítés.

84. §. (Kh.) A ki nyilvános helyen botrányt okozó részeg állapotban jelen meg: huszonöt forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

85. §. (Kh.) A ki mást korcsmában, vendéglőben, utczán vagy más nyilvános helyen szándékosan lerészegit, továbbá a kik szeszes italok eladásával iparszerűleg foglalkoznak, és ezek megbizottjai, ha részegnek, noha ezen állapotát tudják, még szeszes italt adnak: ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

A pénzbüntetés száz forintig emelhető: ha a kihágás a tizennegyedik évet még be nem töltött kiskorú ellen követtetett el.

Ha a kihágást oly egyén követi el ismételve, ki szeszes italok eladásával iparszerűleg foglalkozik és e miatt már két izben büntetve volt, a mennyiben utolsó büntetésének kiállásától két év nem mult el: üzlete folytatásától is három hónaptól egy évig terjedhető időtartamra eltiltható.

1. A 84. §. alapján a teljes részegségbe jutott egyén is elitélhető, ha lerészegedését szándékosan vagy gondatlanul ő maga idézte élő, ellenben felmentendő a btk. 76. §-a alapján az, ki vétlenül jutott ily állapotba. (Illés: Kt. 195—198. l.)

2. A 85. §. egyik esete az, ha valaki mást nyilvánosan lerészegít, — a másik az, ha valaki részegnek, tudva ez állapotát, szeszes italt kimér. Mindegyik kihágás csak szándékos lehet. (28. §.)

3. E kihágások felett a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. §. 1. pont és 42. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

9. Állatkínzás.

86. §. (Kh.) A ki nyilvánosan botrányt okozó módon állatot kinoz, vagy durván bántalmaz, úgyszintén, ki az állatkínzás ellen kiadott rendeletet vagy szabályrendeletet megszegi: nyolcz napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E kihágás első esete az, a melynek tényálladékát a jelen §. meghatározza (a ki — állatot kinoz, vagy durván bántalmaz).

2. Más esetben akkor alkalmazandó e §., midőn valamely rendelet vagy szabályr. állatkinzásnak nyilvánít oly cselekményt, a mely a jelen §. meghatározása szerint nem esik e fogalom alá. Ez esetben a rendelet számára és megfelelő pontjára kell hivatkozni.

3. A forgalomba hozott kisebb élő állatokkal való bánásmódról az 1892. évi 31060. sz. F. m. rendelet intézkedik. (M. K. 1892. 30. sz.)

4. E kihágás felett a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. §. 1. pont és 42. §.)

VIII. FEJEZET.

SZERENCSEJÁTÉK ÁLTAL ELKÖVETETT KIHÁGÁSOK.

87. §. A ki nyilvános, vagy a közönségnek nyitva álló helyen szerencsejáték-vállalatot tart, valamint az is, a ki a vállalkozót a szerencsejáték üzésében segíti: két hónapig terjedhető elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A közönségnek nyitva álló helynek tekintendő azon magánlak is, melybe azon czélból, hogy szerencsejátékban részt vegyen: bevezetés mellett vagy annélkül, mindenki bebocsáttatik.

88. §. A ki a 87. §-ban megjelölt helyiségben a szerencsejátékban részt vesz: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

89. §. A 87. §-ban meghatározott büntetéssel büntetendő azon vendéglős, szálloda-, kávéháztulajdonos

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vagy korcsmáros a' ki bármely helyiséget szerencsejáték üzésére, kiad vagy ilyen használatra átenged.

A megjelölt személyek, ha a jelen szakaszban meghatározott kihágás miatt, két izben már megbüntettettek, s utolsó büntetésüktől fogva két év még nem telt el: az 1872. évi VIII. tcz. 91. §-a értelmében, vendéglős-, szálloda-, korcsma-, vagy kávéháziparuk folytatásától is eltiltandók.

E tilalom legrövidebb tartama egy év, leghosszabb tartama pedig öt év.

***90. §.** A jelen fejezet esetében mindig lefoglalandó azon pénz is, mely a szerencsejáték czéljából kitéve találtatik, valamint mindazon eszközök is, melyekkel a szerencsejáték üzetik, vagy melyek e czélra használtatnak.*

***91. §.** Szerencsejátéknak tekintetik az, melyben a nyereség vagy veszteség kizárólag a véletlentől függ.*

Az állami lotto, vagy hatósági engedély mellett rendezett bármely más sorsjáték a jelen fejezet alá eső szerencsejátéknak nem tekintetik.

1. A 87. és 89. §§. azok büntetését határozzák meg, a kik a szerencsejáték üzésére alkalmat nyujtanak, a 88. §. a szerencsejátékban résztvevőkről szól. (Illés: Kt. 203—208. l.)

2. A 89. §-ban hivatkozott ipartörvényt az 1884. évi XVII. tcz. 155. §-a helyettesíti.

3. A 90. § rendőri intézkedésről szól, de azért az ítéletben is kell a lefoglalt tárgyakról, a btk. 61. §-a értelmében rendelkezni. (25. §.)

4. A szerencsejáték (91. §.) legszokottabb eszközei a kártya és a koczka. A ferbli az *56. sz. döntvény* szerint szerencsejáték. (B. T. XII. 193.)

5. A lóversenyeknél felállított totalizatőr a pénz- és földm. m. engedélyével működik, tehát nem tiltott szerencsejáték. Engedély nélkül való felállítása azonban az 1894. évi XXIX. tcz. 10. §-a alá eső kihágás. Ezt megelőzőleg már az 1891. évi 1469. sz. b. m. rendelet 10 napig terjedhető elzárással és 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő kihágásnak nyilvánitotta azt, ha valaki az ily fogadásokat nem a lóverseny idején és helyén közvetíti. (M. K. 1891. 18. sz.)

6. A fennebbi §§. eseteiben elsőfokúlag a kir. jbiróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. törvényszék itél. (1883. évi VI. tcz. 1. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

IX. FEJEZET.

A KÖZEGÉSZSÉG ÉS TESTI ÉPSÉG ELLENI KIHÁGÁSOK.

1. Kuruzslás.

92. §. *Száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:*

1. a ki szabályszerű jogosítvány nélkül, fizetésért vagy jutalomért, orvosi, sebészi, fogorvosi, vagy pedig olyan helyeken, a hol szülész vagy szülésznő van és ezek akadályozva nincsenek, szülészi teendőt végez;

2. a ki szabályszerű jogosítvány nélkül gyógyszert betegek számára árul vagy elad, vagy bizonyos gyógyszert, hatósági tilalom ellenére, habár ingyen osztogat vagy ád.

Visszaesés esetében, ha az ezen kihágást elkövetőnek utolsó megbüntetése óta két év még nem telt el: egy hónapig terjedhető elzárás és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetés állapítandó meg.

1. E §. első pontja az 1876. évi XIV. tcz. 52. §-át helyettesíti.

2. Orvosi, sebészi és fogorvosi gyakorlatra csak az orvosi oklevél képesít. (1876. évi XIV. tcz. 43–47. §§.)

3. Érvágást, köpölyözést és nadályozást az 1876. évi 49399. sz. b. m. rendelet szerint bizonyos feltételek mellett nem-orvos (pl. borbély) is végezhet. (Illés: Kt. 214. l.)

4. Az úgynevezett fogtechnikusok, kik mesterséges fogak és fogsorok készítésével foglalkoznak, az 1871. évi 18644. sz. b. m. rendelet szerint, fogorvosoknak nem tekinthetők, s így a szájüregben semmiféle műtétet nem végezhetnek.

5. A szülésznői gyakorlatra az 1876. évi XIV. tcz. 49. és 50. §-ai vonatkoznak. A hol rendes-szülész vagy szülésznő nincs: más tapasztalt nő is végezheti e teendőt.

6. Gyógyszert betegek részére csak arra jogosított gyógyszerész vagy orvos adhat el. (1876. évi XIV. tcz. 126., 129. és 136. §§.)

7. A titkos vagy tiltott gyógyszer készítése és árulása az 1876. évi XIV. tcz. 63. §-a szerint külön belügyminiszteri engedély nélkül mindenkinek tiltva van.

8. E kihágás felett elsőfokúlag a kir. járásbíróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. Tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Gyógysegély megtagadása vagy elhalasztása.

93. §. Azon gyakorló orvos és sebész, a ki veszély esetében az első orvosi segélynyujtást alapos ok nélkül megtagadja vagy elhalasztja, továbbá azon gyakorló orvos vagy sebész, a ki járvány idejében rendes működési területén a hatósági kirendelést el nem fogadja, vagy a járvány folytán megbetegültek részéről kért első orvosi segélyt, s a mennyiben lakhelyén más orvos a gyakorlatot nem üzi, a további gyógykezelést alapos ok nélkül megtagadja vagy elhalasztja: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetés éri azon szülészt vagy szülésznőt: a ki sürgős esetekben a hivatásával járó s igénybe vett szolgálatot, valamint azon gyógyszerészt is, a ki az orvosilag rendelt gyógyszer kiszolgáltatását alapos ok nélkül megtagadja, vagy elhalasztja.

94. §. Az állam, a törvényhatóság vagy a község által alkalmazott azon orvos, sebész, szülész vagy szülésznő, a ki ezen hivatalos alkalmaztatásával egybekötött orvosi, sebészi, illetőleg szülészi szolgálatot alapos ok nélkül megtagadja vagy elhalasztja: háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

95. §. Az állam, a törvényhatóság vagy község által alkalmazott azon orvos vagy sebész, a ki a járványos betegség idején, habár lemondás folytán, de lemondásának szabályos elfogadtatása előtt, hivatalát elhagyja, vagy orvosi vagy sebészi alkalmaztatásával egybekötött szolgálat teljesítését alapos ok nélkül megtagadja, vagy elhalasztja: két hónapig terjedhető elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanazon büntetés éri azokat is: a kik állami, törvényhatósági vagy községi kórházakban mint gyógyszerészek, felügyelők, ellenőrök, vagy mint betegápolók, határozott időtartamra alkalmazva lévén, járvány idején hivatalukat vagy szolgálatukat azon idő lejárta előtt elhagyják.

96. §. A 95. §-ban meghatározott büntetéssel büntetendő azon gyógyszerész is: a ki járvány idején

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

gyógyszertárát elhagyja vagy az orvosilag rendelt gyógyszer kiszolgáltatását, alapos ok nélkül megtagadja, vagy elhalasztja.

97. §. Azon állatorvos, a ki sürgős esetekben a hivatásával járó szolgálatot alapos ok nélkül megtagadja, vagy elhalasztja: ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha pedig állami, törvényhatósági vagy községi hivatalos alkalmazásban lévő állatorvos ezen hivatalos alkalmazásával egybekötött állatorvosi szolgálatot alapos ok nélkül megtagadja, vagy elhalasztja: kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

98. §. Egy hónapig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő azon állami, törvényhatósági vagy községi hivatalos alkalmazásban levő állatorvos: a ki marhavész idején, habár lemondás folytán, de ennek szabályos elfogadása előtt, hivatalos állását elhagyja, vagy az ezzel egybekötött szolgálat teljesítését alapos ok nélkül megtagadja, vagy elhalasztja.

1. A 93—96. §§. az orvos, gyógyszerész és szülész, a 97. és 98. §§. az állatorvos azonos kötelességszegéseire vonatkoznak. Az utóbbi két §-t az állategészségügyről szóló 1888. évi VII. tcz. 147. és 148. §-ai szószerint átvették.

2. A magánorvos gyógyítási kötelességét az 1876. évi XIV. tcz. 46., 84. és 85., a hatósági orvosokét e törvény 64—66. és 145. §-ai határozzák meg.

3. A gyógyszerész, szülész illetőleg szülésznő kötelességei, különösen járvány idején hivatásukból s a fennebbi §§. rendelkezéséből önkényt következnek. (Illés: Kt. 220—222. l.)

4. Az állatorvos képesítésének feltételeit az 1888. évi VII. tcz. 117—119., kötelességeit e törvény 130., 132. és 139. §-ai állapítják meg.

5. Mindegyik kihágás szándékos és gondatlanságból eredő lehet. (28. §.)

6. Elsőfokúlag a kir. járásbíróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. Tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

7. A pénzbüntetés a 97. és 98. §§. eseteiben állategészségügyi czélokra ítélendő meg. (1888. évi VII. tcz. 156. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. Járványos vagy ragályos betegség terjedésének megakadályozására vonatkozó szabályok megszegése.

99. §. (Kh.) Azon családfő, a kinek családjában, vagy háznépe között; azon iparos, gyáros vagy bányatulajdonos, a kinek műhelyében, gyárában, illetőleg bányatelepén, segédei, tanonczai, illetőleg munkásai közt; úgyszintén azon növelde-tulajdonos, a kinek intézetében valamely járványos vagy ragályos betegség kiütött, ha azon időtől kezdve, melyben a betegség természetéről magának tudomást szerzett, huszonnégy óra alatt orvosi segélyről nem gondoskodik: háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetés éri azon orvost is: a ki valamely járvány vagy ragály kiütését, az erről szerzett tudomása után huszonnégy óra alatt a hatóságnak fel nem jelenti.

100. §. (Kh.) Az egy város területén vagy több község közt a személyes közlekedést fentartó bérkocsik vagy a közönség használatára szolgáló más szállítási eszközök tulajdonosai, kik kocsijaikon, illetőleg más szállítási eszközeiken, ragályos vagy járványos betegségben levő egyént szállítottak, és tudva ezen körülményt, mielőtt az arra használt kocsit vagy más szállítási eszközt az e czélra hatóságilag megszabott módon fertőtlenítették volna, azt a közönség használatára bocsájtják vagy abba szállítás végett valakit felvesznek: tizenöt napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Nyolcz napig terjedhető büntetés éri azon kocsist vagy a tulajdonos szolgálatában levő más személyt: a ki a jelen szakaszban megjelölt körülményt tudva, az ebben meghatározott kihágást, habár a tulajdonos meghagyásából követte el.

101. §. (Kh.) Ha a ragályos vagy járványos betegségben szenvedőnek szállításáról a tulajdonos nem birt tudomással: a 100. §-ban meghatározott tizenöt napig terjedhető elzárás büntetése egyedül azon kocsist vagy a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tulajdonos szolgálatában levő azon személyeket éri, a kik e körülményről tudomással birtak és ezt a tulajdonosnak be nem jelentették, vagy a kocsit, illetőleg a szállítási eszközt, ennek újabbi szállításra való használata előtt, a hatóságilag megszabott módon nem fertőtlenítették.

102. §. *(Kh.) A ki a felügyelete alatt levő állaton a veszettség vagy más, akár az emberekre, akár az állatokra veszélyes betegség jelét észleli, és azon állatot azonnal el nem különíti, vagy másként ártalmatlanná nem teszi, egyszersmind pedig az észlelt betegségről a hatóságnak jelentést nem tesz: háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.*

103. §. *(Kh.) A ki a beteg állatokról az emberek egészségére háramolható veszélyek kikerülése végett kiadott valamely rendeletet vagy szabályrendeletet más, mint a 102. §-ban körülírt esetben szegi meg: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.*

1. A 99—101. §§. az emberek, a 102. és 103. §§. az állatok ragályos betegségeinek terjedéséből származható veszélyek megelőzését czélozzák. Az utóbbi §§-at az 1888. évi VII. tcz. 149. és 150. §§-ai szószerint átvették.

2. A 99. §. első bek. az 1876. évi XIV. tcz. 82. §-át helyettesíti. A 2. bek. szerint a bejelentés elmulasztásáért az orvos felelős. Ha más mulasztja el a bejelentést: az 1876. évi XIV. tcz. 80. §-a alapján büntetendő.

3. A fertőtlenítés módját járvány esetén az 1876. évi XIV tcz. 81. §-a szerint a törvényhatóság állapítja meg. A mennyiben ez a szállítási eszközök fertőtlenítésére vonatkozik: a szabályok megszegése a fennebbi 100. és 101. §§. alá esik. (Illés: Kt. 227—228. l.)

4. A 102. és 103. §§. kiegészítik a btk. 446. §-át, melyet az 1888. évi VII. tcz. 146. §-a szó szerint átvett. Ha tehát valaki a marhavész terjedésének megakadályozása végett kiadott zár- vagy felügyeleti szabályokat sérti meg: cselekménye nem a jelen §§., hanem az 1888. évi VII. tcz. 146., illetőleg 152. §-a alá esik.

5. A 103. §. oly állati betegségeket feltételez, melyek az emberek egészségére ártalmasak lehetnek, s a melyek terjedésének meggátlása végett a hatóság különös óvóintézkedéseket tett. Ezzel szemben lásd az 1888. évi VII. tcz. 154. §-ának *g)* pontját.

6. Mindegyik kihágás szándékos és gondatlanságból eredő lehet. (28. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

7. A biráskodást a közigazgatási hatóság gyakorolja. (É. T. 41. §. 1. pont.) Lásd ezek iránt az É. T. 42., s a kh. elj. 8. §-át.

8. A pénzbüntetés a 102. és 103. §§. eseteiben állategészségügyi czélokra itélendő meg. (1888. évi VII. tcz. 156. §.)

4. Az emberi élelemre levágandó állatokra vonatkozó szabályok megszegése.

104. § (Kh.) Egy hónapig terjedhető elzárással és száz forint pénzbüntetéssel büntetendő:

1. a ki az emberi élelemre levágandó marhák vagy más állatok megvizsgálására, s az ezekkel való bánásmódra vonatkozó egészségügyi szabályokat megszegi;

2. a ki olyan marhát vagy állatot, melyet a fennálló szabály szerint csak a közvágóhidon szabad levágni, máshol vágat, vagy vág le; vagy

3. a ki olyan helyeken, a hol közvágóhid nincsen, a marhák vagy más állatok levágása iránt kiadott rendeletet vagy szabályt megszegi, s az ekként levágott marha vagy állat husát emberi élelemre árulja, adja vagy használja;

4. a ki elhullott vagy levágott beteg marha vagy állat husát, e körülményt tudva, emberi eledelre használja, vagy e czélra másoknak adja.

Visszaesés esetében, ha az utolsó büntetés kiállásától két év nem mult el: a büntetés két hónapig terjedhető elzárásig és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetésig emelhető.

1. E §-t az 1888. évi VII. tcz. 151. §-a szó szerint átvette.

2. A szarvasmarha levágásánál s a juhok, kecskék és sertések leszurásánál megtartandó egészségügyi vizsgálat (állat- és húsvizsgálat) szabályait az 1888. évi VII. tcz. 14. §-a állapítja meg. A magánhasználatra levágandó marha egészségügyi vizsgálatának elmulasztása az utóbbi törvény 154. §-ának *c)* pontja alá esik, míg a juhok, kecskék és sertések leszurásánál e mulasztás csak akkor büntetendő, ha húsuk közfogyasztásra van szánva. (Illés: Kt. 231. l.)

3. A közvágóhidon való vágást (2. pont) is az 1888. évi VII. tcz. 14. §-a szabja meg. E törvény megszegése magánhasználatra szánt szarvasmarha levágásánál szintén a 154. §. *c)* pontja alá esik. Budapesten mindennemű szarvasmarha,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

borjú, birka, juh, bárány és kecske csupán a közvágóhidon vágható, illetőleg szúrható le. (Főv. szabr. I. k. 389. l.)

4. A hol közvágóhid nincs (3. pont): a marhák vagy más állatok levágása iránt kiadott hatósági szabályok irányadók.

5. A negyedik pont elhullott vagy levágott beteg állat húsának kimérését feltételezi. Az élő beteg állat eladása, vagy levágása, habár kimérés czéljából, magában véve nem büntethető.

6. Az 1—3. pontok eseteiben a szándék és gondatlanság, a 4. pont esetében azonban csupán a szándékos elkövetés büntetendő. (28. §.)

7. A biráskodást a közigazgatási hatóság gyakorolja. (É. T. 41. §. 1. pont és 42. §.)

8. A pénzbüntetés állategészségügyi czélokra itélendő meg. (1888. évi VII tc. 156. §.)

5. Ivóvíz megrontása.

105. §. (Kh.) A ki az emberek használatára szolgáló kútba, vízvezetékbe vagy forrásba ronda vagy undorító tárgyat dob: három napig terjedhető elzárással büntetendő.

A ki pedig közhasználatban levő kutat, vízvezetéket vagy forrást szándékosan akkéntront meg, hogy vize élvezhetetlenné válik, vagy használhatósága félbeszakad: tizenöt napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E §. kiegészíti a btk. 315. §-át, mely a kutak stb. megmérgezéséről szól. Itt a víz oly eltisztátalanításáról van szó, a mely nem esik a mérgezés fogalma alá.

2. A §. első bek. a víz gondatlan, a 2. szándékos megrontására vonatkozik.

3. Másnemű mint az itt felsorolt vizek megrontása ártalmas anyagokkal az 1885. évi XXIII. tcz. 185. §-ának *f)* p. alá esik.

4. E kihágás felett a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. §. 1. pont és 42. §.)

6. Dajkaságra vállalkozás ragályos betegséggel.

106. §. (Kh.) Azon nőszemély, a ki tudva, hogy ragályos betegségben vagy bujakórban szenved, mint dajka szolgálatba lép, vagy ha szolgálatba lépte után esik

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ragályos betegségbe vagy bújakórba, ezen körülményt, mihelyt annak tudomására jő, azonnal fel nem fedezi: két hónapig terjedhető elzárással büntetendő.

1. E §. kiegészíti az 1876. évi XIV. tcz.-nek a gyermekek védelmét czélzó intézkedését. (19. §)

2. E kihágás csak szándékos lehet (28. §.), mert a szolgálatbalépő vagy szolgálatban álló dajkának tudnia kell, hogy ragályos betegségben szenved.

3. A biráskodást a közigazgatási hatóság gyakorolja. (É. T. 41. §. 1. pont és 42. §.)

7. Mérgező vagy ártalmas tárgyakra, s mérgekre vonatkozó szabályok megszegése.

107. §. (Kh.) Nyolcz napig terjedhető elzárással büntettetik: a ki az ételeknek réz-, czin- vagy más ércz-edényekben való főzésére nézve fennálló szabályokat megszegi, úgyszintén a ki az elárusításra vagy szétosztásra szánt étel- és italczikkek tartására s az azokkal való bánásmódra vonatkozó szabályokat megszegi.

108. §. Gyógyszerészek, vegyészek, úgyszintén mérgek vagy az életre vagy egészségre ártalmas mennyiségben mérget tartalmazó szerek készítői, továbbá azok, a kik ilyen szereket gyárukban vagy iparukban használnak, vagy házukban, illetőleg az általuk birt valamely helyiségben tartanak, végre az ilyen szerek elárusítói: egy hónapig terjedhető elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők:

1. ha a készítésnél vagy elárusításnál nem használnak kizárólag e czélra rendelt mérlegeket és eszközöket;

2. ha a mérget vagy mérges szert nem tartják eléggé szilárd anyagból készült és elzárt külön tartályban vagy készülékben;

3. ha a gyárukban, iparüzletükben az egy napi szükségletet fölülmuló mérget vagy mérget tartalmazó szert külön helyen vagy helyiségben elzárva nem tartják;

4. ha az ezen szakaszban meghatározott szerek készítésére, tartására, elárusítására vagy elszállításra nézve kiadott egyéb rendeletet vagy szabályt megszegik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. A 107. §. háttere az 1876. évi XIV tcz. 14. §-a. (Illés: Kt. 237—238. l.) Tárgyai a közfogyasztásra szánt étel- és italczikkek.

2. Az ártalmas étel- és italczikkek szándékos készítése és tartása a btk. 314. §-ába ütközvén: itt csak a gondatlanság esik büntetés alá.

3. A mesterséges ásványvizek gyártásáról az 1873. évi 24199., a szikvízgyártásról az 1869. évi 649. sz. b. m. rendelet intézkedik, az utóbbi a rendelet áthágásának büntetését is megállapítván. Az előbbi rendelet megszegése a fennebbi 107. §. alá esik.

4. A 108. §. összefügg az 1876. évi XIV. tcz. 17. §-ával, melyet a következő belügyminiszteri rendeletek egészítenek ki: *a)* 1869. évi 2789. sz. a. a méregszerek zár alatt tartásáról; *b)* 1874. évi 36685. sz. a. a méregtartalmú festékek közhasználatáról; *c)* 1875. évi 26033. sz. a. gyógyszerek, anyag és méregárúczikkek eladásáról; *d)* 1885. évi 20476. sz. a. a fertőtlenítő anyagok készítéséről és elárusításáról (Illés: Kt 239—242. l.)

5. A §. 1. és 2 pontja az említett 1869. évi rendelettel függ össze; a 3. azonban független a felsorolt rendeletektől. A 4. pont hátteréül az említett 1874., 1875. és 1885. évi rendeletek szolgálnak.

6. Mindegyik kihágás szándékos és gondatlanságból eredő lehet (28. §)

7. A 107. §. kihágása felett a közigazgatási hatóság. (É. T 41. §. 1. pont és 42. §.), a 108. §. eseteiben elsőfokulag a kir. járásbíróság (É. T. 40. §. 5. pont). másodfokúlag a kir. Tábla itél (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

8. Mellékbüntetés gyanánt a kihágás tárgyainak elkobzása is kimondandó (25. §.)

8. A robbanó és gyujtó anyagokra vonatkozó szabályok megszegése.

109. §. *(Kh.) A ki a robbanó vagy könnyen meggyuló anyagok készítésére, tartására, őrzésére, elárusítására, elszállítására vagy alkalmazására vonatkozó szabályokat megszegi: tizenöt napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.*

110. §. *(Kh.) Tizenöt napig terjedhető elzárással és száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a ki a miniszteri rendelet vagy szabályrendelet által megállapított intézkedések megszegésével épületet, sziklát, követ, földet vagy bármely más tárgyat felrobbant.*

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. A robbanó szerek készítésére s a velük való kereskedésre csak a belügyminiszter adhat engedélyt (1884. évi XVII. tcz. 10. §. 2. pont és 20. §.). A lőporgyártás állami egyedárú (34. §. 4. jegyz.)

2. A robbanó szerek tartásáról az 1885. évi 17041. sz., a gyufagyártásról az 1869. évi 5089. sz. bm. rendelet intézkedik; az ásványolaj szállítását az 1870. évi 2970. sz. bm. rendelet szabályozza. (Illés: Kt. 245. l.)

3. A robbanó anyagok vasuton való szabályellenes szállítása az alábbi 111. § alá esik.

4. A robbantás csak egyik módja lévén a robbantó szer alkalmazásának, — ha ez szabályellenesen történt: a kihágás már a 109. §. szerint is büntetendő volna, ha ez esetről a 110. §. külön nem intézkednék. E §-t kiegészíti az utakról szóló 1890. évi I. tcz. 120. §-a.

5. Mindegyik kihágás szándékos és gondatlan lehet (28. §.)

6. A bíráskodást a közigazgatási hatóság gyakorolja. (É. T. 41. §. 1. pont és 42. §.)

9. Gépek és közlekedési eszközökre vonatkozó biztonsági szabályok megszegése.

111. §. Egy hónapig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a ki a gőz- vagy más gépekre, mozdonyokra, vaspályákra vonatkozó, az életbiztonság, az egészség oltalma végett kiadott rendeletet vagy szabályrendeletet megszegi.

112. §. (Kh.) A ki vaspályán, vagy ahhoz tartozó épületekben, a biztonság szempontjából kiadott rendeletet vagy intézkedést, — miután a felügyelő személyzet tagja által figyelmeztetve lett, — megszegi: ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

113. §. (Kh.) Kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a ki valamely híd vagy komp fentartására jogosítva vagy kötelezve lévén, azt az életbiztonságra veszélyes állapotban tartja, vagy a hatóságnak, az életbiztonság szempontjából, a közlekedésre nézve kiadott intézkedéseit nem teljesíti.

Visszaesés esetében, ha a büntetés kiállása óta még két év nem mult el: a büntetés egy hónapig terjedhető elzárás és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetésben állapítható meg.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Ezen intézkedések kiterjednek azokra is: a kik a tulajdonukhoz tartozó területen mocsárok, süppedékek, árkok vagy más mélységek fölötti átjárás céljából szükséges készülék felállítására és fentartására kötelezvék, s erre vonatkozólag a jelen szakaszban meghatározott valamely mulasztással terheltetnek.

114. §. Két hónapig terjedhető elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők: a kik a közlekedést gőzhajón, gőzkompon, gőzsiklón vagy lóvonatu vaspályán eszközlik és az ezekre nézve az életbiztonság szempontjából kiadott hatósági rendeletnek nem felelnek meg.

Ha ilyen vállalat valamely társaság vagy egylet tulajdonát képezi: a jelen szakasz esetében a vállalat vezetésével megbizott személy lesz megbüntetendő.

1. A gőzkazánokra vonatkozó szabályokat a k. és keresk. m. 1886 évi 22790. sz a. kiadott rendelete foglalja magában. E szabályok megszegése részint a rendelet 17., részint a fennebbi 111. §. alá esik. (Illés: Kt. 247. l.)

2. A gőzhajók gépei iránt a k. és k. m. 1869. évi április hó 21-én kiadott ideiglenes utasítása intézkedik (248. l.); a vasuti mozdonyokra nézve az 1851-ben kiadott, s az 1867. évi XVI., valamint az 1878. évi XX. tcz. 8. czikke által érvényben hagyott üzletrendtartás irányadó (249. l.)

3. A robbanó vagy könnyen meggyuló anyagok vasuti szállítását az 1886. évi 24486. sz. k. m. rendelet szabályozza (249. l.)

4. A vaspályát használó vagy ezzel érintkezésbe jövő közönség kötelességeit az 1851. évi üzletrendtartás 93—103. §§-ai írják elő. (250. l.) E szabályok megszegése is a 111. §. alá esik.

5. A 112. §. ama különös intézkedések és utasítások megszegésére vonatkozik, melyeket a vaspálya felügyelő hivatalnoka vagy közege valamely előre nem látott, az üzletrendtartás által nem provideált esetre nézve a biztonság szempontjából kiád (251. l.)

6. Az 1887. évi 51201. sz. b. m. rendelet szerint kihágás miatt 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő a szülő, rokon vagy gyám, kiknek gondjai alatt levő 12 éven aluli gyermekek a vasuti közlekedés biztonságát veszélyeztetik.

7. A 113. §. nem terjed ki a vasuti hidak és viaduktokra, a melyek, mint a vaspálya alkotó részei, a 111. §. alá esnek. A híd vagy komp s az ezekkel összefüggő le- vagy fel-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

járó jókarban tartásának elhanyagolása, részint a fennebbi 113. §., részint az 1890. évi I. tcz. 118. §-a alapján büntetendő. (Illés: Kt. 254. l.)

8. A 114. §. a villamos vasutra is vonatkozik. A gőzhajó közlekedésére nézve az 1869. évi hajózási rendszabály állapítja meg a biztonsági intézkedéseket (255. l.); a gőzkomp, gőzsikló, lóvasút és hasonló közlekedési eszközök használatát illetőleg a helyi szabályok irányadók.

9. E kihágások mindegyike szándékos és gondatlanságból eredő lehet (28. §.)

10. A 111. és 114. §§. eseteiben elsőfokúlag a kir. járásbíróság. (É. T. 40. §. 5 pont), másodfokúlag a kir. törvényszék (1883. évi VI. tcz. 1. §.), — a 112. és 113. §§. kihágásai és a fennebbi 6. pont alatt említett kihágás felett a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. §. 1. pont és 42. §.)

10. Tiltott lövöldözés és lövöldenyitás.

115. §. (Kh.) Ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

1. a ki a hatóság tilalma ellen valamely községben vagy ennek közvetlen közelében lő;

2. a ki lőfegyvert használatra vagy töltött lőfegyvert felügyeletre olyan egyénnek enged át, a ki az erre szükséges jártassággal vagy értelmi tehetséggel nem bir.

116. §. (Kh.) Egy hónapig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a ki a hatóság külön engedélye nélkül nyilvános lövöldét nyit vagy a hatóságnak erre vonatkozó rendeletét megszegi.

1. A fegyverrel való gondatlan bánás a 115. §. szerint csak veszélyeztető cselekmény gyanánt szerepel. Ha a gondatlanság valakinek halálát vagy súlyos t. sértését okozta: a jelen kihágást a btk. 290., illetőleg 310. §-ának vétsége abszorbeálja.

2. A 115. §-t kiegészíti az 1890. évi I tcz. 121. §-a.

3. A 116. §. azon alapul, hogy lövöldét csak hatósági engedélylyel s a hatóság által jóváhagyott alapszabályokkal lehet alapítani. Ennélkül a lövöldözés, habár lövőházban, a 115. §. 1. pontja alá esik.

4. Mindegyik kihágás felett a közigazgatási hatóság itél. É. T. 41. §. 1. pont és 42. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

11. Épitkezési és útrendőri kihágások.

117. §. A ki épitkezés vagy valamely épület javítása vagy lebontása, vagy az állvány felállítása vagy leszedése alkalmával a biztonság szempontjából kiadott szabályokat megszegi: egy hónapig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetés éri azt is: a ki roskadó épületét a hatóság meghagyására s az az által megszabott időben le nem rontja, vagy a hatóság meghagyásához képest ki nem javittatja és addig is az életbiztonság szempontjából szükséges intézkedéseket meg nem teszi.

118. §. (Kh.) A ki szilárd anyagból levő tárgyat mások veszélyeztetésével eldob vagy levet, valamint az is, a ki olyan tárgyakat, melyek eldőlése vagy leesése által az utczán, udvaron, folyosón vagy más járt helyen levő egyének megsérülhetnek, a kellő megerősítés nélkül állit ki vagy függeszt fel: ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

119. §. (Kh.) Ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a ki városban vagy más községben:

1. a szabad közlekedést akadályozza vagy nehezíti az által, hogy a fennálló szabályylyal ellenkezőleg az utczán vagy téren árukat, hordókat, ládákat, tüzi- vagy épületfát, kévéket vagy más nagyobb halmazt képező anyagokat lerak vagy lerakat; vagy

2. olyan tárgyaknak megengedett lerakása esetében a figyelmeztető jeleket fel nem állitja;

3. a figyelmeztető jeleket ledönti vagy elviszi, s a menyben ez lámpa volna, azt eloltja;

4. a megengedett lerakás esetében, azon tárgyakat a hatóság által meghatározott időre el nem szállitja.

120. §. (Kh.) A ki városokban vagy más községekben sebes vagy vigyázatlan hajtás vagy lovaglás által mások személyét vagy vagyonát veszélyezteti, vagy a kocsizásra, szánkázásra, lovaglásra, valamint a lovak kiszabadulásának megakadályozására vonatkozó szabályokat

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

megszegi: három napig terjedhető elzárással és ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanazon büntetés éri a jelenlevő tulajdonost vagy gazdát: a ki kocsisának vagy szolgálatában levő más személynek ezen kihágását észreveszi és annak azt meg nem tiltja.

Visszaesés esetében, ha az utolsó büntetés kiállásától két év nem mult el, a büntetés egy hónapig terjedhető elzárásig és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetésig emelhető.

1. A 117. §. az építési rendészet szabályainak megszegésére vonatkozik. Minthogy ez iránt általános érvényű szabályunk nincs: az illető törvényhatóság vagy város szabályrendelete irányadó.

2 A 118—120. §§. az emberek által járt úton előforduló s a testi és életbiztonságot veszélyeztető cselekményeket helyezik büntetés alá. (Illés: Kt. 261—268 l.)

3. A 118. §. a kihágás teljes tényálladékát magában foglalja; a 119. és 120. §§. alkalmazhatása azonban valamely hatósági szabályrendelet vagy speciális intézkedés megszegésétől függ, melyre az itéletben hivatkozni kell. A két utóbbi §-t az 1890. évi I. tcz. 124. §-a szó· szerint átvette.

4. A 119. §. csak a város vagy község belső területére vonatkozik. A szabad közlekedés hasonló akadályozása e területen kívül az 1890. évi I. tcz. 129. §-a alá esik.

5. A 120. §. kihágásának elkövetési helye szintén csak a város vagy község belterülete lehet. Az ezenkívül előforduló hasonló cselekmény büntetését az 1890 évi I. tcz. 107. §-a állapítja meg.

6. A mennyiben a felsorolt cselekmények bármelyike súlyosabb eredményt idézne elő: a kihágást a btk. 290. vagy 310. §-ának vétsége abszorbeálja.

7. Mindegyik esetben a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. §. 1. pont és 42. §.)

12. Veszélyes állat tiltott és gondatlan tartása.

121. §. *(Kh.) Nyolcz napig terjedhető elzárással és száz frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a ki hatósági engedély nélkül veszélyes vadállatot tart, vagy ha ez iránt engedélylyel bir, az ilyen állatok tartására és őrzésére nézve fennálló szabályokat vagy a fenforgó esetre kiadott külön hatósági utasítást megszegi.*

122. §. *(Kh.) Egy hónapig terjedhető elzárással és*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az: a kinek birtokában vagy felügyelete alatt veszélyes vadállat vagy olyan kutya vagy más olyan állat van, melyről tudja, hogy az ember életére vagy testi épségére nézve veszélyes tulajdonsággal bir, s mindamellett a veszély megelőzésére és megakadályozására szükséges elővigyázati és oltalmi intézkedéseket nem alkalmazza.

Ugyanezen büntetés éri a veszélyes vadállat birtokosát vagy felügyelőjét: a ki az esetben, ha a vadállat kiszabadult, annak kézrekerítése vagy ártalmatlanná tétele végett a szükséges intézkedéseket azonnal meg nem teszi, egyszersmind pedig lehetség szerint a hatóságot az eseményről azonnal nem értesíti.

1. A 121. §. hatósági intézkedések vagy szabályok megszegését feltételezi, míg a 122. §. ezektől függetlenül határozza meg a kihágás tényálladékát.

2. A 121. §. tárgya csak hatósági engedélylyel tartható vad állatok, a 122. §. kihágásáé egyéb veszélyes állatok.

3. Ha veszélyes állat súlyos t. sértést okoz, s gazdáját gondatlanság terheli: a btk. 310. §-a alkalmazandó. Könnyű t. sértés esetén a gondatlanság a jelen §§. alá esik.

4 Mindegyik esetben a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. §. 1. pont és 42 §.)

13. A holttesttel való bánásra és a köztisztaságra vonatkozó szabályok megszegése.

123. §. *(Kh.) Ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a ki a holttest bonczolására, eltemetésére, a temetés helyére, a holttest kiásására vagy annak más helyre vagy más községbe szállítására fennálló szabályokat megszegi.*

124. §. *(Kh.) Húsz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő azon háztulajdonos: a ki a házában, vagy azzal összefüggő helyiségben, vagy közvetlenül a ház vagy helyiség előtt elhullott állatnak a fennálló szabályok szerinti elásatásáról nem intézkedik, illetőleg utóbbi esetben e végből a hatóságnak jelentést nem tesz, továbbá a ki városban vagy más községben elhullott álla-*

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tot, az ott fennálló szabályok ellenére, házában vagy lakásán, vagy az ezekkel összefüggő valamely helyiségben tart, az udvarra, utczára vagy térre kidob, annak elásatásáról nem intézkedik, vagy elásatásánál a fennálló szabályokat meg nem tartja.

125. §. (Kh.) A ki városban vagy más községben a szemétkihordásra vagy a pöczegödrök tisztitására fennálló szabályt megszegi, vagy a hatóság tilalma ellenére házában, udvarában vagy annak közelében nagyobb mennyiségü szemetet, trágyát, vagy más könnyen rothadó anyagot összegyülni enged: húsz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Járvány esetén a büntetés száz forintig emelhető fel.

1. A holttest bonczolásáról az 1876. évi XIV. tcz. 111. és 112. §§-ai, s az ezt kiegészitő 1888. évi b. m. rendelet, — a temetkezésről a hivatk. tcz. 110., 113., 114., 117., 119—122., a holttest kiásásáról és áthelyezéséről a törvény 118. és 123. §§-ai, s az 1875. évi 25194. sz. a. kiadott b. m utasitás intézkednek. (Illés: Kt. 273. l.)

2. A 124. és 125. §§. részint megállapitják a kihágás tényálladékát, részint a feltételezett köztisztasági szabályok megszegését helyezik büntetés alá. Utóbbi esetben e szabályokra is hivatkozni kell az itéletben.

3. A ki az állati hullát valamely út árkába dobja: nem a fennebbi 124. §., hanem az 1890. évi I. tcz. 122. §. alá esik.

4. Mindegyik kihágás felett a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. §. 1. pont és 42. §.)

X. FEJEZET.

A TULAJDON ELLENI KIHÁGÁSOK.

1. Lopás, jogtalan használat és vagyonrongálás.

126. §. A ki két forint értéket felül nem haladó élelmi vagy élvezeti czikket lop, a mennyiben azon körülmények egyike sem forog fenn, melyek a büntető-törvénykönyv szerint a lopást büntetté minősitik: nyolcz napig terjedhető elzárással büntetendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Az eljárás csak a sértett fél indítványára indítandó meg.

127. §. Nyolcz napig terjedhető elzárással büntetendő: a ki idegen ingó dolgot tudva, jogtalanul használ és ez által azt megrongálja vagy értékben csökkenti, vagy a jogtalan használat által egyéb módon kárt okoz.

Ugyanezen büntetéssel büntetendő: a ki másnak ingatlan vagyonát szándékosan és jogtalanul megrongálja, vagy annak a földtől el nem választott termékét felhasználja, a mennyiben az okozott kár öt forint értéket meg nem halad.

Az eljárás csak a sértett fél indítványára indítandó meg.

1. A lopás fogalma itt i a btk. 333. §-a értelmében veendő.

2. Élelmi czikk az emberek eledeléül szolgáló tápszer. Az állatok tápszerei ide nem tartoznak. (B. T. XII. 250. XVI. 13., 59.)

3. Élvezeti czikk pl. a nyalánkság, a szeszes italok, a szivar stb. A tüzifa nem az. (B. T. XVI. 13., 212 XX. 181.)

4. Két frton felüli érték esetén az élelmi vagy élvezeti czikk lopása 50 frtig vétség (btk. 334. §.), ezenfelül s a 336—338. §§. eseteiben bűntetté minősül.

5. Ha e kihágás laksértéssel (btk. 332. §.) jön kapcsolatba: az *51. sz. döntvény* szerint eszmei halmazat létesül. (B. T. XI. 277.)

6. A 127. §. egyik esete az idegen ingó dolog jogtalan használata (furtum usus), a mennyiben a tettes ez által kárt okoz. (Illés: Kt. 282. l.)

7. Az idegen ingatlan megrongálása és a földtől el nem választott termék felhasználása 5 frt értéken felül a btk. 421. §-a alá esik (Lásd e §. jegyzeteit.)

8. E kihágások mindegyike csak szándékos lehet (28. §.)

9. Elsőfokúlag a kir. járásbiróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a 126. § esetében a kir. Tábla (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.), a 127. §. kihágása felett a kir. törvényszék itél (u. a. tcz. 1. §.)

10. Az indítványozási jog iránt lásd a btk. 110—116. §§-ait.

2. Összejátszás árverés meghiusítására.

128. §. A ki összebeszélés, a nyereségben való osztozás vagy más jutalom vagy előny igérete által a nyilvános

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

árverés eredményének meghiusítására vagy csökkentésére működik, úgyszintén a ki ilyen czélból nyereségi részt, jutalmat vagy előnyt elfogad: két hónapig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E kihágás határos a csalással (btk. 379. §.), melytől abban különbözik, hogy itt már a bűnös összejátszás kár okozása nélkül is büntetendő.
2. Az elkövetés csak szándékos lehet (28. §.)
3. Elsőfokúlag a kir. járásbiróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. Tábla itél (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

3. Gyanus dolog megszerzése, zálogbavétele vagy eltitkolása.

129. §. A ki valamely dolgot megszerez olyan körülmények között, a melyekből gyanítható, hogy az lopás, sikkasztás, rablás, zsarolás vagy jogtalan elsajátítás következtében jutott birtokosa vagy birlalójának kezéhez, vagy ugyanilyen körülmények között a dolog elidegenítésére közreműködik: egy hónapig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Visszaesés esetében, ha az utolsó büntetés kiállásától két év nem mult el, a büntetés két hónapig terjedhető elzárásig és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetésig emelhető.

131. §. Ékszerészek, aranymívesek, arany- és ezüstóra-készítők vagy árusok, továbbá zsibárusok, a kik olyan dolog megvételére vagy zálogba vételére szólíttatnak fel, mely iránt hatóságilag tudósíttattak, akár pedig magánfelek által értesíttettek, hogy jogtalanul került birtokosának vagy birlalójának kezeihez, ha a hatóságot a legrövidebb idő alatt nem értesítik és a lehetőségig nem működnek oda, hogy azon dolog s az azt kináló személy a hatóság hatalmába kerüljön: háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig, ha utolsó büntetésük kiállása óta két év még nem telt el: két hónapig terjedhető elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

132. §. A ki a birtokában levő és jóhiszemüleg zálogba vett, megvett vagy más módon megszerzett olyan dolgot, mely büntetendő cselekmény folytán jutott előbbi birtokosának kezeihez, azon időtől számított negyvennyolcz óra alatt, midőn e körülményt megtudta, a hatóságnak fel nem jelenti: kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. A kihagyott 130. §-t az 1881. évi XIV. tcz. 23. §-a helyettesíti. (Lásd a külön kihágások közt.)

2. A 129. §. kihágása az orgazdasággal határos (btk. 370. §. 4. jegyz.) A tulajdon elleni kihágásból (126. §) származó gyanus dolog megszerzése a jelen §. alapján sem büntethető. (B. T. XII. 356. C.)

3. A 131. §. czélja a lopott és hasonló gyanús tárgyak könnyebb értékesíthetésének megakadályozása, s e szempontból különösen az ékszerészek, órások és zsibárusok kötelességeit írja elő.

4. A 132. §. kiegészíti a vagyon elleni büntetendő cselekményekről szóló törvényes intézkedéseket, ideértve a fennebbi 126. és 129. §§-at is. Bármelyik büntetendő cselekmény útján jutott a dolog az előző birtokos kezére: a jóhiszemű átvevőnek feljelentési kötelessége azonnal beáll, mihelyt e körülményt megtudta.

5. Elsőfokúlag mindegyik esetben a kir. járásbiróság. (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a 129. és 131. §§. kihágásai felett a kir. Tábla (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.), a 132. §. esetében a kir. törvényszék itél (u. a. tcz. 1. §.)

4. Tiltott zárfelnyitás vagy kulcskészítés.

133. §. Lakatosok vagy más iparosok, a kik lakatokat vagy zárakat készítenek vagy árulnak, ha valamely lakást, helyiséget, pénztárt vagy zárral ellátott bármely tartályt másnak rendeletéből nyitnak fel, mint a kinek a felnyitásra való jogosultságáról maguknak tudomást szereztek: kétszáz frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Ugyanezen büntetéssel büntetendők, ha olyan kulcsot, melylyel valamely lakás, helyiség, pénztár vagy zárral ellátott más tartály felnyitható, másnak rendeletéből készítenek, vagy másnak adnak át, mint annak, a kiről tudják, hogy arra jogosultsággal bir.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

134. §. A 133. §-ban megjelölt személyek, ha valamely kulcsot viasz- vagy más lenyomat után másnak rendeletére készítenek el, mint a kiről tudják, hogy a laknak, helyiségnek vagy tartálynak a lenyomat után készített kulcscsal való felnyitására jogosultsággal bir, vagy a viasz- vagy más lenyomat után készített kulcsot a felnyitásra jogosultsággal nem biró személynek adják át: nyolcz napig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

135. §. Két hónapig terjedhető elzárással és háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők a 134. §-ban megjelölt személyek: ha úgynevezett általános kulcsot, másnak, mint az ennek birtoklására és használatára jogosítottnak átadnak.

Ha pedig ilyen általános kulcs kellő vigyázat hiányában tőlük ellopatott vagy pedig elsikkasztatott: a gondatlanság miatt ötven forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

1. E §§. czélja az idegen zár felnyitásával elkövetett lopás (336. §. 4. pont) megelőzése. A ki tudja, hogy ily lopáshoz nyujt a jelen §§. értelmében segítséget: az részes az illető lopásban.

2. A 133. §. 1. bek. a zár tiltott felnyitására, e §. 2. bek. s a 134. és 135. §§. a kulcs tiltott készítésére és átadására vonatkoznak.

3. A 133. §. esetében valódi zárhoz készít a lakatos kulcsot, a 134. §. szerint viasz- vagy más lenyomat után; a 135. §. szerint pedig úgynevezett generalis kulcsot készít. A két utóbbi esetben a körülmények gyanusabbak és így a gondatlanság is fokozottan súlyosabb beszámítás alá esik.

4. Elsőfokúlag mindegyik esetben a kir. járásbiróság. (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. Tábla itél (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

5. A mértékekre, s a hús és kenyérnemüek eladására vonatkozó szabályok megszegése.

136. §. (Kh.) A ki kereskedésében, raktárában, iparüzletében vagy árudájában hatósági hitelesítéssel el nem látott súly-, hossz- vagy ürmértéket használ, úgyszintén ha a súly-, hossz- vagy ürmértékre nézve kiadott szabá-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

lyokat megszegi: száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel, — visszaesés esetében pedig, ha utolsó büntetésének kiállása óta két év még nem telt le: nyolcz napig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A kihágást elköveti az is: a ki hitelesítéssel el nem látott súly-, hossz- vagy ürmértéket kereskedésében, raktárában, iparüzletében vagy árúdájában, habár használatlanul, tart.

***137. §.** (Kh.) A ki azon esetben, midőn az iparhatóság az 1872. évi VIII. tcz. 34. §-a alapján, a hús- és kenyérnemüek kicsinyben való eladásánál, azok súly szerinti árának kifüggesztését rendelte el, azt nem teljesíti: húsz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.*

***138. §.** (Kh.) Száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a ki az előbbi szakaszban megjelölt esetben, a súly és ár szerint meghatározott hús- vagy kenyérnemüt magasabb áron vagy csekélyebb súlyban, vagy pedig rosszabb minőségben árusítja el.*

Visszaesés esetében, ha az utolsó büntetésnek kiállása óta két év még nem telt el, a pénzbüntetés háromszáz forintig felemelhető.

1. Az 1876. évi január hó 1-je óta az 1874. évi VIII. tcz. által behozott métermérték van érvényben. A 136. § kihágása e tcz. 10—16. §§-aival függ össze. (Illés: Kt. 296 l.)

2. E kihágás tárgyai részint hitelesítéssel ellátandó, részint hitelesítési kényszernek alá nem vetett, de közhasználatra szánt súly-, hossz és ürmértékek. Az 1876. évi 2162. sz. fm. rendelet szerint az utóbbiak is ellátandók a szükséges jelzéssel.

3. A bor, sör, vagy szesz tartására használt hordók hitelesítésének ellenőrzéséről az 1876. évi 25734. sz. fm. rendelet szól; az 1875. évi 58438. sz. alatt kiadott rendelet szerint pedig az arany, ezüst, platina, drágakövek, ékszerek és gyógyszerek szigorú mérlegekkel és súlyokkal mérendők.

4. A 137. §-ban hivatkozott törvényt az 1884. évi XVII. tcz. 54. §-a helyettesíti, mely szerint az iparhatóság elrendelheti, hogy a hús és kenyér súly szerinti árai az üzlethelyiségben kifüggesztessenek.

5. A 138. §. alapja szintén az ipartörvény említett szakasza. Alkalmazhatásának feltétele, hogy az iparos a hatóság in-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tézkedése ellenére a §-ban kiemelt visszaélések valamelyikét elkövesse.

6. A hiányos kimérés hitelesített mérleggel csalás, vagy a fennebbi 138. §., illetőleg az 1888. évi 70000 sz. rendelet alá eső kihágás.

7. Mindhárom kihágás felett a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. §. 1. pont és 42. §.)

6. Tűzrendőri szabályok s közveszély idején kiadott hatósági intézkedések megszegése.

141. §. (Kh.) A ki a tüzvész kiütésének vagy terjedésének meggátlása céljából kiadott szabályokat megszegi: háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A ki pedig a tüzvész kiütése esetén az oltásra, a rendre és biztonságra nézve kiadott szabályokat szegi meg: három napig terjedhető elzárással és ötven frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

142. §. (Kh.) A ki tüzvész vagy vízáradás esetén nem engedelmeskedik a hatóság azon meghagyásának, hogy a fenyegető, vagy már bekövetkezett közveszély elhárítására, illetőleg megszüntetésére személyesen vagy háznépének, cselédeinek munkájával, szekereinek, víz-járműveinek, avagy az oltalom szempontjából szükséges egyéb eszközeinek, nemkülönben hámos lovainak vagy vonó marhának ideiglenesen a hatóság rendelkezése alá bocsátása által közreműködjék, a mennyiben abban alapos okok által nem akadályoztatott: száz frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A ki pedig ezen esetekben a segítéstől másokat visszatart vagy lebeszél: nyolcz napig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. A tűzrendőri szabályokat az 1888. évi 53888. sz. a. kiadott, s az ez által fentartott 1869. évi 3365. sz. bm. rendeletek határozzák meg.

E rendeletek megszegése részint a jelen 141. §., részint az 1888. évi rendelet 30. §-a alapján büntetendő. (Illés: Kt. 304. l.)

2. Ha a tűzrendőri szabályok megszegése tűzvészt eredményez: a btk. 425. §-ában meghatározott vétség e kihágást abszorbeálja.

3. A 142. §. alkalmazhatásának feltétele a magánosokhoz

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

közveszély idején intézett hatósági meghagyás, melynek az illető a §-ban jelzett irányban nem engedelmeskedik. E §. egyébként csak a tüzvészre nézve áll fenn, mert az árvízre vonatkozólag az 1890. évi I. tcz. 123. §-a tartalmaz megfelelő intézkedést.

4. A 141. §. kihágása szándékos és gondatlanságból eredő, a 142. §. esete (a nem engedelmeskedés) csak szándékos lehet (28. §.)

5. Mindegyik esetben a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. §. 1. pont és 42. §.)

7. Hatályon kívül helyezett szakaszok.

1. A 139. §-t, mely a hatóságilag megállapított árszabály megszegéséről szól, az 1884. évi XVII. tcz. 156. §-a helyezte hatályon kívül.

2. A 140. §-t, melynek tárgya a sütő, mészáros és kénysepről-ipar időelőtti megszüntetése vagy törvényellenes folytatása, az ipartörvény 158. §-ának *f)* pontja helyettesíti.

3. Az 143. §-t, mely a gátrendőri és a belvizek levezetésére vonatkozó szabályok megszegéséről szól, az 1885. évi XXIII. tcz. 193. §-a helyezte hatályon kívül.

XI. FEJEZET.

ZÁRÓ HATÁROZATOK.

144. §. A jelen törvény hatályba lépte és az átmeneti intézkedések iránt külön életbeléptetési törvény rendelkezik.

145. §. A jelen törvény végrehajtásával az igazságügyi és belügyi miniszterek bizatnak meg.

E törvény életbeléptetéséről is az 1880. évi XXXVII. tcz. (É. T.) intézkedett. Hatályba lépett 1880. év szeptember hó 1-én.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

c)

EGYÉB TÖRVÉNYEKBEN ELŐFORDULÓ KIHÁGÁSOK.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

30. §. (T.) Ujság vagy időszaki lap, melynek tartalma akár részben, akár egészen politikai tárgyak körül forog, és havonkint legalább kétszer jelenik meg, csak a következő feltételek teljesítése mellett adathatik ki:

1. a mely hatóságban a lap megjelenend, annak alispánjához, főkapitányához, grófjához, polgármesteréhez benyujtatik a nyilatkozat, melyben ki leend téve a tulajdonos vagy felelős kiadó, vagy felelős szerkesztő neve, laka és a nyomda, melyben a lap nyomatni fog;

2. ha a lap naponkint jelenik meg, biztositékul 10,000 frt, ha ritkábban, 5000 frt tétetik le készpénzben, vagy fekvő birtokra kettős biztositékkal betáblázott kötelezvényben;

3. sajtóvétségérti elmarasztalás esetében a pénzbüntetés a biztositékból vonatik le, s az ekként támadt hiányt a marasztaló itélet után 10 nap mulva ki kell pótolni, különben annak megtörténtéig a lap nem fog megjelenhetni;

4. a mely időpontban a lap vagy füzet szétküldetik: annak egy példánya a bejegyzett felelős személy aláirásával, a helybeli hatóság elnökénél tétetik le. Ki e szabály ellen vét: 200 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

31. §. Ki az előbbi §-ban elősorolt föltételek betöltése nélkül időszaki lapot kiad: egy évi fogságig és 500 forintig terjedhető büntetéssel sujtatik.

35. §. (Jb.) Az elmarasztaló itélet meghozatván: az illető tulajdonosok vagy kiadók tartoznak azt lapjuk legközelebbi számában közzétenni, 100 frt büntetés terhe alatt.

38. §. (T.) Ki titkolt nyomdát s könyomdát bir, t. i.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mely nincs bejelentve, műszereinek kobzásán túl, 1 évi fogházzal és 2000 frtig terjedhető büntetéssel fog büntettetni.

40. §. (Jb.) Úgy a nyomtatványokból, mint az ábrázolatokból két példány a helybeli hatóságnak átadandó, egyik a hatóságé, másik bekötve a nemzeti múzeumé lesz.

41. §. (Jb.) A mely nyomdatulajdonos bármely nyomtatványra nevét és lakát ki nem teszi, vagy álnevet tesz ki, — ha a nyomtatvány sajtóvétséget foglal magában — büntársnak tekintetik; ellenkező esetben 100 forintig terjedhető büntetésben marasztaltathatik.

44. §. (Jb.) Ki olyant árul, melyen a nyomdatulajdonos neve s laka kitéve nincs; a nála találtatott példányok elkobzásán felül, 50 forintig terjedhető büntetéssel büntetendő.

1. A 30. §. 1—3. pontjai, s a 38. §. alá tartozó esetek, tekintve a szabadságvesztés három hónapon felüli tartamát: vétség,* a 30. §. 4. pontja, s a 35., 40., 41. és 44. §§. esetei kihágás gyanánt büntetendők. (É. T. 7. §. 4. bek.)

2. A 30. §. tárgyai az időszaki nyomtatványok; megszegéséért csak a nyomdász és kiadó felelős. (B. T. III. 191.)

3. A 35. §. csak az esküdtszéki sajtóbíróság által hozott marasztaló ítéletekre vonatkozik. (34. §.)

4. A 38. §. vétségének alanya csak a nyomdász lehet. Tiltott nyomda az 1884. évi XVII. tcz. 182. §-a értelmében az, a melyet valaki szabályszerű bejelentés nélkül állít és tart fenn. Biztosíték nem szükséges.

5. A 40. §. esetében a 30. §. 4. pontjának büntetése alkalmazandó. (Illés: Kt. 324. l.)

6. A 41. §. kivételes esetében a fokozatos felelősségről szóló 13. és 33. §§. a nyomdászra nem alkalmazhatók. A sajtóvétségben való részesség azonban a 41. §. kihágását abszorbeálja.

7. A 44. §. nem vonatkozik az olyan zugkönyvárúsra vagy házalóra, ki a nyomdatulajdonos nevével és lakával ellátott nyomtatványokat az ez iránt fennálló hatósági intézkedések ellenére árul. (45. §.)

8. A 31. és 38. §§-ban említett «fogság» helyett «fogház» alkalmazandó. (É. T. 12. §.)

9. Sajtórendőri vétség fölött a kir. törvényszék (É. T. 39. §.), s. r. kihágás felett a kir. járásbíróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag az utóbbi esetben is a kir. Tábla

* Ez az egyetlen vétség a jelen sorozatban, melybe a tárgy összefüggésénél jutott.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.) A 31. § korlátozó intézkedését az É. T. 46. §-a megszüntette.

10. Az erdélyi részekben az É. T. 7. §-a folytán az 1852. évi sajtórendtartás, az ezt módosító és kiegészítő 1871. évi 1498. sz. a. kiadott b. és i. m. rendelettel van érvényben. (Illés: Kt. 326—332. l.)

II. NÉPISKOLAI TÖRVÉNY ÁTHÁGÁSA.

(1868. évi XXXVIII. tcz.)

4. §. Ha a szülő, gyám és gazda, a tankötelezett növendéket az iskolától visszatartja, ebbeli kötelessége teljesítésére komolyan fig yelmeztetendő; és ha az e czélra szolgáló erkölcsi eszközök felhasználása sikertelennek bizonyulna be, s a tankötelezett növendék az iskolától továbbra is visszatartatnék, a kötelességét ekként teljesíteni nem akaró szülő, gyám vagy gazda első izben 50 krra, második izben 1 frtra, harmadik izben 2 forintra, negyedik izben 4 forintra büntettessék az iskolai pénztár javára.

1. E rendelkezés az É. T. 4. §-ának 1. pontja alapján van érvényben.

2. Tanköteles gyermek, ki 6. évét meghaladta. (1—3. §§.)

3. A gazda és iparosra nézve, a jelen §-nak megfelelően intézkedik az 1876. évi XIII. tcz. 111, illetőleg az 1884. évi XVII. tcz. 157. §-a.

4. E kihágás felett a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. és 42. §§.)

III. LÓÁLLÍTÁSI KÖTELESSÉG MEGSZEGÉSE.

(1873. évi XX. tcz.)

9. §. Azon lótulajdonos, ki a lóállításra vonatkozó felszólításnak eleget nem tesz: lova előállítására kényszerítendő; s ha a mulasztást igazolni nem tudná: az illetékes közigazgatási tisztviselő által a kényszerállításból eredő költségek megtérítésében, azonfelül pedig az állításra kötelezett minden egyes lova után tíz forinttól száz forintig terjedhető pénzbirságban elmarasztalható a törvényhatósági szegényalap javára.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. E tcz. a hadsereg és a honvédség lószükségletének fedezéséről szól mozgósítás esetében. A jelen kihágás az É. T. 4. §-ának 1. pontja alapján maradt hatályban.

2. Mozgósítás esetén minden lótulajdonos köteles hadiszolgálatra alkalmas lovait az államnak megfelelő kárpótlás mellett átengedni. (1. §.)

3. Lóállítási kerületek a vármegyék járásai és a th. városok. (5. §.) Minden th. évenkint egy vagy több lóavató bizottságot alakít, mely elé a honv. m. által kitüzendő határnapon az állítási év január 1-én 4. évüket meghaladott lovakat vezetnek. (6—8. §§.)

4. Az állítási kötelezettség alól ki vannak véve: *a)* az udvartartásra szolgáló s a közszolgálatban, valamint az állami méntelepeken levő lovak (1. §.); *b)* a tenyésztésre használt mének, és ama kanczák, a melyeknek szopós csikójuk van, vagy a melyek a lótenyésztési bizottságok által engedélyezett mének által fedeztettek. (8. §. 2. bek.)

5. E kihágás felett a közig. hatóság itél. (É. T. 42. §.) Pénzbirság helyett pénzbüntetés értendő. (Ktk. 15 §.)

IV. VÁLASZTÁSI KIHÁGÁSOK. (1874. évi XXXIII. tcz.)

93. *(Jb.)* ***§.*** *Azon közhivatalnok vagy lelkész, ki a választók összeirására szükséges adatokat, illetőleg okiratokat a kellő időben ki nem adja, vagy azok kiadását megtagadja: 500 forintig terjedhető birsággal büntetendő.*

94. ***§.*** *(Ja.) A ki saját vagy más nevének a választók névjegyzékébe leendő felvétele, vagy a fölvettnek abból való kitörlése végett az összeiró küldöttség vagy a központi választmány előtt tudva hamis, hamisított vagy lényegében valótlanságot tartalmazó okiratot használ: 500 frtig terjedhető birsággal vagy három hónapig terjedhető fogsággal büntetendő.*

103. ***§.*** *Ki a választás színhelyén a rendet zavarja, vagy oda fegyvert vagy botot visz, és azt a rendre ügyelő közeg felhivására rögtön át nem adja, az illetékes közigazgatási hatóság által rendőri úton három naptól egy hónapig terjedhető fogsággal büntetendő.*

104. ***§.*** *A párt vagy jelölt zászlóját, jelvényét imaházra, állami, törvényhatósági, városi vagy községi középületre, vagy nyilvános iskolára kitüzni tilos; tilos továbbá a zászló vagy jelvény erőszakos eltávolítása oly*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

helyről, hova azoknak kitűzése törvényesen meg van engedve.

Nyilvános pártgyülés, pártünnepély, körmenet, rendezett tanácsú városokban a polgármesternél, másutt a törvényhatósági tisztviselőnél s ha ilyen helyben nincs, a községi elöjáróságnál a megelőző napon mindig bejelentendő.

Aki a zászlót, jelvényt a fentebb megjelölt tiltott helyekre kitűzte, vagy kitűzését elrendelte, vagy ki a zászlót vagy jelvényt oly helyről, hova annak kitűzése megengedve van, erőszakosan eltávolítja vagy megrongálja, vagy a be nem jelentett nyilvános pártgyülést, pártünnepélyt, körmenetet rendezte: a közigazgatási hatóság által rendőri úton 100 forintig terjedhető birsággal vagy 20 napig terjedhető fogsággal büntetendő.

105. §. *A büntetésből befolyt pénzek azon törvényhatóság rendelkezésére bocsátandók, melynek területén a megbüntetett cselekmény elkövettetett, s ez által népnevelési célokra, vagy a területén létező közkórház, vagy szegények alapjára fordítandók.*

106. §. *A 94. §-ban meghatározott törvényszegés miatt, a bünvádi eljárás csak akkor indítható meg, ha a cselekmény elkövetése után hat hó alatt, a 93., 103. és 104. §-okban felsoroltak miatt pedig akkor, ha a cselekmény elkövetése után 30 nap alatt a bíróságnál vagy közigazgatási hatóságnál feljelentetett.*

1. A 93. és 94. §§. az É. T. 5. §. 5. pontja, a 103. és 104. §§. az É. T. 4. §. 1. pontja alapján maradtak érvényben. Mindegyik §. az országgyűlési választásokra vonatkozik.

2. A 93. §. a választási törvény 33. §-án alapul, s összefügg e törvény 17—30. §-aival. A kihágás akkor is létesül, ha nem az összeíró küldöttség, hanem a választó kéri az őt megillető okiratok kiadását, s ezt az illető közhivatalnok vagy lelkész megtagadja.

3. A 94. §. a választási törvény 36. §-ával függ össze. E kihágás kivétel a közokirathamisítás (btk. 391. §.) fogalma alól, noha eszközei hamis vagy hamisított közokiratok (pl. adókönyv, anyakönyvi kivonat stb.). Bevégzéséhez a hamisítvány használata szükséges. Kisérlete nem büntethető. (Ktk. 26. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

4. A 103. §. csak akkor alkalmazható, ha a cselekmény a btk. 165. §-a alá nem esik. A ktk. 78. §-át a jelen §. megelőzi.

5. A mennyiben a 104. §. által tiltott körmenet fáklyásmenettel van kapcsolatban: a jelen §. a ktk. 49. §-át abszorbeálja.

6. A 94., 103. és 104. §§-ban említett fogság helyett elzárás, pénzbirság helyett mindegyik esetben pénzbüntetés alkalmazandó. (É. T. 12. §.) Az előbbinek maximuma 2 hó, az utóbbié 300 frt lehet. (É. T. 5. §. utolsó bek. és ktk. 16. §.)

7. A 93. és 94. §§. eseteiben elsőfokúlag a kir. járásbíróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. Tábla (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.), — a 103. és 104. §§. kihágásai felett a közigazgatási hatóság itél. (É. T. 41. és 42. §§.)

V. ZUGIRÁSZAT. (1874. évi XXXIV. tcz.)

39. §. *(Jk.) Ki annélkül, hogy ügyvéd lenne, a feleknek bíróságok vagy hatóságok előtti képviseletét üzletszerüen folytatja: a kir. ügyész, kamaraügyész, vagy magánfél panasza folytán 5—50 forintig, ismétlés esetében pedig 20—100 forintig terjedhető pénzbirsággal büntetendő, s az ítéletben egyszersmind kimondandó, hogy az ekként megbüntetett egyén a feleknek képviseletétől eltiltatik.*

Ha a felek képviseletétől ítéletileg eltiltott egyén ezen üzletszerü foglalkozást továbbra is folytatná: ily esetben három hónapig terjedhető fogsággal fenyítendő.

1. E §., melyet az É. T. 5. §-ának 3. pontja tartott fenn, az ügyvédrendtartásnak az ügyvédek jogairól és kötelességeiről szóló V. fejezetében fordul elő. Alapja az előző 38. §.

2. A gyakorlatban zugirászatnak tekintik azt is, ha valaki az ügyfél részére díjért beadványt készít, habár azt maga a fél irja alá. Az üzletszerűség itt a díjért való cselekvéssel egyértelmű, s fenforog ismétlés nélkül is. (Illés: Kt. 337—339. l.)

3. Fogság helyett elzárás, pénzbirság helyett pénzbüntetés értendő. (É. T. 12. §.)

4. Elsőfokúlag a kir. járásbíróság (É. T. 40. §. 6. pont), másodfokúlag a kir. Tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

VI. CSELÉDRENDŐRI KIHÁGÁSOK. (1876. évi XIII. tcz.)

107. §. *A jelen törvény határozmányainak áthágása, a mennyiben egyes szakaszokban más nem foglaltatik,*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

cselédnél, mezei munkásnál és napszámosnál tíz, gazdánál és munkaadónál huszonöt forintig terjedhető pénzbírsággal, nem-fizetés esetén megfelelő egyszerű elzárással, és pedig a cselédnél minden két forint után egy napot, más személyeknél minden öt forint után egy napot számítva, fenyítendő.

108. §. Különösen pedig azon cseléd, ki a gazda tudta és jóváhagyása nélkül az engedett időn túl gyakrabban kimarad, 2 forinttól 10 forintig, ki a gazda tilalma ellenére látogatásokat elfogad, 2 forinttól 10 forintig, ki a gazda engedélye nélkül valakit éjszakára befogad, 4 forinttól 24 forintig terjedhető birsággal vagy megfelelő (107. §.) elzárással fenyítendő.

109. §. Azon cseléd vagy mezei munkás és napszámos, ki gazdáját tettlegesen bántalmazza, az ellen fellázad, annak ellenszegül, jogos parancsainak teljesítését megtagadja, a mennyiben a cseléd tette a btk. szerint büntetendő cselekményt nem képez: 50 forintig terjedhető birsággal fenyítendő.

110. §. Azon cseléd vagy mezei munkát vállalt munkás, ki cseléd-, illetőleg munkatársait engedetlenségre ösztönzi, vagy azokat arra csábítja, hogy gazdájukat, illetve munkaadójukat bizonyos cselekményre vagy igéretekre kényszerítsék az által, hogy munkáik vagy kötelességeik teljesítésével, a törvényszerű felmondás mellőzésével, a szerződés lejárta előtt egyszerre vagy egyenként felhagyjanak, az ebből támadható károk megtérítésén felül, a mennyiben az eset körülményei bünfenyítő eljárást nem igényelnek: 50 forintig terjedhető birsággal, vagy a 107. §. aránya szerint megfelelő elzárással fognak fenyíttetni.

111. §. Azon gazda ellen, ki tanköteles gyermek-cselédjének az iskola látogatására kellő időt nem enged, a népiskolai közoktatás tárgyában keletkezett 1868: XXXVIII. tcz. 4. §-ában kiszabott büntetés és eljárás alkalmazandó.

Azon gazda pedig, ki az ily gyermek-cselédet testi kifejlődését és növését akadályozó nehéz munkával terheli, vagy ki az ily gyermekcseléd irányában kegyetlenkedik, a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mennyiben az eset bünfenyítő eljárás alá nem tartozik: 50 forintig terjedhető birsággal fog büntettetni, mely ismétlés esetében megkétszeresittetik.

112. §. Azon cselédszerző, ki személye felett nem rendelkezhető egyént az atya vagy gyám, vagy hatóság beleegyezése nélkül, vagy egy oly egyént ajánl elszegődésre, ki arra még, vagy már nem jogosult: a cselédszerzési dijak visszafizetésén kivül 5 forinttól 50 forintig, azok pedig, kik a jelen törvény 82. §-a ellenére foglalkoznak cselédszerzéssel, attól eltiltandók, s a mellett 10 forinttól 100 forintig terjedhető birsággal sujtandók.

Ugyanezen büntetés alkalmazandó azon cselédszerzőre is, ki valamely cselédet szolgálatának elhagyására csábít.

1. E rendelkezések az É. T. 4. §. 1. pontja alapján maradtak hatályban.

2. Cselédrendőri kihágást követhet el: a cseléd (1., 3., 5., 9. és 64. §§.), a mezei munkás (84. §.), a napszámos (96. §.), a gazda és a munkaadó, s a cselédszerző. (112. §.)

3. A 107. §-ban említett kihágások, melyekre az előző §§. külön büntetést állapitanak meg: a 17., 19., 25., 57., 73., 76., 79., 80., 90. és 94. §§-ban foglaltatnak. (Illés: Kt. 341. l.)

4. A 107 §. büntetése alá esik: a cseléd, ki a 6—9., 42. és 78., a mezei munkás, ki a 84., 86—89., a napszámos, ki a 105., s a gazda, ki a 6—9., 14., 30., 44., 45—47. §§. rendelkezéseit megszegi. (342. és 343. l.)

5. A 108. §. a 42. és 43. §§. tilalmának súlyosabb megsértésére állapit meg büntetést. A 42. §. tilalmának enyhébb megszegése a 107. §. alá esik. (343. l.)

6. A 109. §. tettleges bántalmazás esetén nem alkalmazható, mert e cselekmény a btk. 261 §-a alá esik.

7. A 110. §. csak akkor alkalmazható, ha a cselekmény magánosok elleni erőszakká (btk. 177. §.) nem fajul. Lásd még az 1884. évi XVII. tcz. 164. §-át.

8. A 111. §. összefügg a 29. és 31. §§-kal. Ha a gazda testi sértést okoz, s a btk. 313. §-ának esete fenn nem forog: a testi sértés (btk. 301. s köv. §§.) büntetése a jelen kihágást abszorbeálja.

9. A 112. §. összefügg a 6—9. §§-kal, de csak akkor alkalmazható, ha a cselekmény az 1887. évi XVII. tcz. 158. §-a alá nem esik. A cselédszerzéstől való eltiltásra nézve is ez utóbbi törvény 155. §-a irányadó.

10. Pénzbirság helyett pénzbüntetés, fogság helyett elzárás értendő. (É. T. 12. §.) A pénzbüntetés átváltoztatása a ktk. 22. §-a alapján eszközlendő, s az illető község sze-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

gényalapja javára (114. §.), a 111. §. esetében népiskolai czélokra itélendő meg.

11. A biráskodást a közigazgatásg hatóság gyakorolja. (É. T. 41. és 42. §§.)

VII. KÖZEGÉSZSÉG ELLENI KIHÁGÁSOK.

(1876. évi XIV. tcz.)

7. §. Jelen törvénynek, úgy az ennek alapján fentartott vagy kibocsátandó rendeleteknek vagy szabályzatoknak áthágásai, a mennyiben büntettet vagy vétséget nem képeznek, a fennálló, illetőleg az alkotandó szabályrendeletek vagy az eddigi gyakorlat szerint, ezek hiányában pedig 300 forintig terjedhető birsággal, nem fizethetés esetében 60 napig terjedhető fogsággal közigazgatási úton büntetendők.

20. §. Aki a gyermekek ápolására és gondozására törvényszerüleg hivatva van vagy azt magára vállalta, tartozik a 7 évnél fiatalabb gyermeket megbetegedés esetén mielőbb orvosi segélyben részesíttetni.

21. §. A 20. §-ban foglalt kötelezettség elmulasztása ott, hol helyben vagy a közegészségi körben orvos van: 10 forintig terjedhető birsággal, esetleg 2 napi fogsággal büntetendő.

26. §. Altató vagy kábító szereknek orvosi rendelet nélkül való alkalmazása, minden egyes esetnél 5—20 frtnyi birsággal, esetleg 4 napig terjedhető fogsággal büntetendő.

35. §. A 28., 31. és 33. §§. rendszabályai ellen vétők, az eset súlyosságához képest 100 frtig, esetleg 20 napi fogságig terjedhető büntetéssel fenyítendők.

95. §. A himlőoltás teljesítése a himlőanyag szedése és megőrzése körül szükséges elővigyázat 1—10 forintig, esetleg 2 napi fogságig terjedhető büntetés terhe alatt pontosan megtartandó.

1. E rendelkezések az É. T. 4. §-ának 1. pontja alapján maradtak érvényben.

2. Nem alkalmazható e törvény, ha a kihágás a ktk. 92—96., 99., 104., 107., 108., 121—125. §-ai alá esik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A 7. §. alapján büntetendő a 9., 10., 13., 14., 18., 24., 25., 37., 39., 53., 54., 56—59., 67., 72., 73., 75., 76., 80., 101., 104., 125. és 127. §§. rendelkezéseinek megszegése. (Illés: Kt. 347—349. l.)

4. A 20. és 21. §§. együtt alkalmazandók. Hátterük a 142. §., mely a községi és körorvosokról szól.

5. A 26. §. kiegészítése a 25. §-nak, mely a dajkaságba adott csecsemők és kisdedekre vonatkozik. A ragályos betegséggel szolgálatba álló dajka büntetéséről lásd a ktk. 106. §-át.

6. A 35. §-ban felhívott 28., 31. és 33. §§. a szülő, gyám, tanító és iskolaigazgató kötelességeit határozzák meg ragályos betegség esetén. (Illés: Kt. 349. l.)

7. A 95. §. kihágásának alanya a himlőoltásra hivatott orvos. (94. §.) Ha az oltásból halál vagy súlyos t. sértés származik (btk. 290. és 310. §§.): az ügy fenyítő útra tartozik.

8. A védhimlőoltásra vonatkozó szabályok megszegésének büntetését az 1887. évi XXII. tcz. 11. és 12. §-ai határozzák meg. Ezek szerint: *a)* 1—50 frtig, ismételt megintés után a fennebbi 7. §. alapján 300 frtig terjedhető pénzbüntetés éri a szülőt, vagy a gyermek gondviselőjét, ki annak első beoltását az első, II. vagy III. évben elmulasztja; *b)* 10—50 frtig büntetendő az iskolaigazgató, a néptanító vagy iparos-gazda, a ki a 12 éven felüli gyermeket, noha ez újra beoltva nincs, az iskolába illetőleg üzletébe felvesz. (Illés: Kt. 422. l.)

9. Pénzbirság helyett pénzbüntetés, fogság helyett elzárás alkalmazandó. (Ktk. 15. §.) A pénzbüntetés az illető község közegészségügyi czéljaira itélendő meg (7. §.); átváltoztatása iránt a ktk. 22. §-a irányadó.

10. Elsőfokúlag: *a)* kis- és nagyközségekben a főszolgabiró; *b)* rendezett tanácsú városokban a polgármester vagy helyettese; *c)* sz. kir. városokban a kapitányi hivatal; *d)* Budapesten a kerületi előljáróság e czélra kijelölt egy vagy több tagja; másodfokúlag az alispán (*a*, *b*), illetőleg a városi tanács, harmadfokon a B. m. itél. (4. §.)

11. Az egészségre ártalmas anyagok és készítmények elkobzása iránt a B. m. 1876. évi 31026. számú rendeletével részletesen intézkedett.

VIII. A KÖTELES BEJELENTÉS ELMULASZTÁSA BUDAPESTEN. (1879. évi XXVIII. tcz.)

19. §. *A jelen törvény vagy ennek alapján kiadott B. m. rendeletek áthágása — a mennyiben azzal súlyosabb*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

beszámítás alá eső cselekmény összekötve nincs — rendőri úton annyiszor mennyiszer 50 krtól 50 frtig terjedhető birsággal büntetendő.

A pénzbüntetés kiszabásánál meghatározandó egyszersmind az elzárás tartama, mely behajthatatlansága esetében ennek helyébe lép.

Ezen átváltoztatásnál két frtot felül nem haladó pénzbüntetés helyett, 12 óránál hosszabb ideig tartó elzárás nem állapítható meg.

Két frttól 10 frtig egy napi, azon felül pedig minden 10 frtig terjedő összeg helyett egy-egy napi elzárás állapítható meg.

1. E rendelkezés az É. T. 4. §-ának 1. pontja alapján maradt hatályban; de némi korlátozást szenved a ktk. 72. és 73. §§-ai által.

2. A bejelentés kötelessége a bel- és kültelkekre, s minden be- és kiköltözésre vagy ideiglenes tartózkodásra kiterjed. (1. és 2. §§.) A bejelentésre köteles személyeket (háztulajdonos, bérlő, intézeti igazgatók, vendéglősök stb.), valamint a bejelentendő egyéneket a 3. §. sorolja fel. (Illés: Kt. 351. l.)

3. A bejelentés módozata és ideje iránt lásd a 6., 7. és 10. §§-at.

4. A ki a bejelentéshez szükséges adatokat be nem mondja stb., szintén e törvény alapján büntetendő. (9. §.)

5. Elsőfokúlag a bejelentési hivatal élén álló alkapitány, másodfokúlag a közigazgatási bizottság, harmadfokon a B. m. itél. (20. §.) Két egybehangzó határozat ellen felebbvitelnek helye nincs. (21. §.)

IX. ERDEI KIHÁGÁSOK. (1879. évi XXXI. tcz.)

1. Erdei lopás.

90. §. *A ki valamely erdőben létező élőfát, vagy ott létező levágott, de eladásra vagy felhasználásra még fel nem dolgozott fát lop (69. §.), az ellopott fa értékét, s kártérítésül ezen érték egy negyedrészét tartozik megtéríteni; ezenfelül pedig a két összeggel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő.*

91. §. *A lopott fa értékét és kártérítésül ezen értékkel egyenlő összeget tartozik megfizetni, ezenfelül pedig a két*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

összeggel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő az, a ki az erdőben:

a) *szórtan fentartott hagyonczot, fölfát vagy magfát, avagy tíz évesnél fiatalabb csemetét lop;*

b) *ritkás erdőből több, vagy zárt erdőből annyi egymás mellett álló fát lop, hogy ez által hézag támad:*

c) *a termőföld megkötésére védeszközül szolgáló vagy sarjadzás végett meghagyott tuskót kiás és ellop, avagy habár nem az ezen pontban megjelölt czélok valamelyikére szolgáló tuskót lop el, de az annak ellopása végett kiásott gödröt nem tölti be.*

92. §. *A ki valamely élőfa ágait, galyait letöri vagy levágja és ellopja, (illetőleg jogtalanul eltulajdonitja): ezen tárgy értékét s kártérítésül ez érték felét tartozik megtéríteni, s egyszersmind a két összeggel egyenlő pénzbüntetésre itélendő.*

A ki pedig valamely élőfáról annak kérgét lehasítja és ellopja, a fa és a kéreg értékét tartozik megtéríteni s ezen felül azon értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő.

93. §. *A ki valamely elszáradt vagy az elemek által letört fát, ágat, galyat vagy tuskót lop el (illetőleg eltulajdonit), ezen tárgy értékét egyszeresen tartozik megtéríteni s ezen értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntettetik.*

94. §. *A ki valamely nem élőfa kérgét hántja le, s ellopja vagy már lehántott fakérget lop: a fakéreg értékét megtéríteni tartozik, s egyszersmind ezen értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntettetik.*

A ki száraz vagy zöld faleveleket vagy mohot lop: a lopott tárgy értékét s kártérítésül ugyanannyit fizetni tartozik, ezenfelül pedig az értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntetendő.

95. §. *A ki gubacsot, tölgy-, bükk-, fenyő- vagy más erdei magot, vagy erdei gyümölcsöt, gombát, korhadékot, földet, anyagot, tőzeget, meszet, gyephantot, fagyökeret, füvet vagy egyéb erdei terméket lop (eltulajdonit), annak értékének megtérítésén felül az értékkel egyenlő pénzbüntetéssel büntettetik.*

Ha pedig a tettes az erdei magot, gubacsot vagy gyü-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mölcsöt leverte vagy leszakgatta: a fentebbi pontban meghatározott fizetéseken felül kártérítésül az értékkel egyenlő összeget is tartozik fizetni.

96. §. A ki fanedvet (gyanta, terpentin, nyir, és jávorlé) top: a lopott tárgy értékét megtéríteni, s kártérítésül azzal egyenlő összeget tartozik fizetni, s azonfelül a két összeggel egyenlő pénzbüntetésre ítélendő.

99. §. A kisérlet büntetésénél a büntetőtörvények erre vonatkozó rendelkezései alkalmazandók.

Ha az eltulajdonítani szándékolt dolognak, a büntetés kimérésénél alapúl szolgáló értéke nem határozható meg, a kisérlet 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. Az erdőtörvény büntető rendelkezései az É. T. 8. §-a alapján vannak érvényben.

2. Az erdei lopás szinhelye nemcsak idegen, hanem közös erdő is lehet, ha ez által más közbirtokos joga megsértetik (70 §.)

3. E kihágás tárgya csak a 90—96 §§-ban felsorolt erdei fa vagy termék lehet, a mennyiben a lopott dolog értéke 30 frtot túl nem halad. (69. §.) Ez értéken felül a cselekmény vétség vagy büntett. Több lopásnál az érték szerinti minősítés a btk. 335. §-a alapján történik. (73. §.)

4. Az erdei lopás is, tekintet nélkül a dolog értékére, büntetté minősül, ha a cselekmény a btk. 336—338. §§-ai alá esik. (74. §.) A 336. §-nak különösen 5—7. pontjai fordulhatnak elő. (Illés: Kt. 357. l.) A visszaesés hatálya megszünik, ha az utolsó büntetés kiállása óta három év eltelt. (74. §. 3. bek.)

5. E kihágás kisérlete is büntetendő (80. és 96. §§.) A lopás kisérlete iránt lásd a btk. 333 §-ának 6. jegyzetét.

6. A részesség tekintetében az általános szabályok (ktk. 26. §) irányadók. (80. §.)

7. A büntetés, elévülés, indítványozási jog stb. iránti rendelkezéseket lásd alább az 5. czím alatt.

2. Orgazdaság és bűnpártolás.

97. §. Az orgazdaság és bünpártolás, a mennyiben erdei kihágást képező cselekményből származó dologra, illetőleg ily kihágás tettesére vonatkozólag követtetik el: 5 forinttól 25 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntettetik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Orgazdák és bünpártolók az értéket, a kárt és a költségeket a tettesekkel egyetemlegesen megfizetni tartoznak.

98. §. Ha a visszaesés az orgazdára nézve forog fenn: ennek cselekménye, tekintet nélkül az erdei kihágásban bünös tolvajra, a büntetőtörvények rendelkezései szerint minősítendő.

Erdei kihágásokra vonatkozó orgazdaság esetében a visszaesés hatálya 3 év alatt szünik meg.

116. §. A ki a 115. §-ban megjelölt rendelet megszegésével erdőterméket elad, vagy vesz, 2 forinttól 10 forintig terjedő pénzbüntetéssel, s a mennyiben más erdei kihágás is forogna fenn, egyszersmind az erre rendelt büntetéssel is büntetendő.

1. Az orgazdaság anyagi ismérveit a btk. 370. §-a határozza meg. Az eltérés itt csak az, hogy a dolognak erdei kihágásból kell származnia.

2. Visszaesésben elkövetett orgazdaság (btk. 371. §.) forog fenn akkor is, ha valaki csak erdei lopás vagy orgazdaság miatt volt előzőleg megbüntetve, s ezután három év eltelte előtt ismét erdei kihágásra vonatkozó orgazdaságot követ el.

3. Bűnpártolás iránt lásd a btk. 374. és 375. §-ait.

4. A 116. §. csak szankcióval látja el a 115. §-t, mely szerint a B. m. elrendelheti, hogy bizonyos vidéken erdei terméket csak az adhat el, a ki annak jogos szerzését az eladó bizonyítványával igazolja E rendelkezés megszegése akkor is a 116. §. alá esik, ha az eladott erdei termék nem vicziózus eredetű.

5. A 116. §. kihágása hivatalból üldözendő. (82. §.) A büntetés, elévülés stb. iránt lásd az alábbi 5. czímet.

3. Erdei kártétel.

100. §. A ki oly erdőben, melyben a legeltetésre nincs joga, szándékosan vagy gondatlanságból legeltet, az okozott kár és hajtópénz megtérítésén felül, pénzbüntetéssel a következő mértékben büntetendő:

1.	*1 drb. szarvasmarháért*	*50*	*kr.*
2.	*„ kecskéért*	*50*	*„*
3.	*„ ló, öszvér vagy szamárért*	*40*	*„*
4.	*„ juhért*	*15*	*„*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

5.	1 drb. sertésért makkoltatás idején	30	kr.
6.	« « « idején kivül	10	«
7.	« szopós csikóért	05	«
8.	« ludért	02	«
9.	egyéb baromfiért darabonkint	01	«

Ha a legeltetés 15 éven aluli, vagy tilalom alatt álló erdőben vagy pedig véderdőben, avagy futó homokban álló erdőben történik: a fentebbi 1—7. alatt felszámított pénzbüntetés mindenik darab állatért kétszeresen veendő.

Ha pedig a legeltetés hat éven aluli, mesterséges ültetvények vagy erdei vetések közt, avagy faiskolában történt, a pénzbüntetés háromszoros összegben szabandó ki.

101. §. *Az előző §. határozatai az esetben is alkalmazandók, ha a legeltetésre jogosított ebbeli jogosultságát, a legeltetés helyére, idejére, vagy a legeltetett állatok fajára, avagy azok számára nézve túllépte.*

102. §. *Legeltetési kihágás esetében a kártérítési összeg a 100. §-ban megszabott pénzbüntetés felénél s ha az az említett szakasz 1—7. pontja alatt felsorolt állatokkal 15 éven aluli vagy laza talajú erdőben, vagy nedves időjáráskor történt, vagy ha a kárttevő egy napnál tovább legeltetett: annak teljes összegénél kevesebb nem lehet.*

103. §. *A 100. §-ban meghatározott büntetés felére szállítható le, ha valaki az azon §-ban megjelölt valamely állatot másnak erdejébe legeltetési szándék nélkül ugyan, de jogtalanul behajt; vagy a felügyeletére bizott állatot másnak erdejébe gondatlanságból bemenni engedi.*

Ha mindazonáltal valamely állat csak az erdőbe való menekülés által óvathatott meg a fenyegető közvetlen veszélytől: ez esetben büntetésnek nincs helye.

104. §. *Jogtalan legeltetés, vagy valamely állatnak idegen erdőbe való jogtalan behajtása esetében, a kártérítésen és a pénzbüntetésen felül, az állatok után hajtópénz is fizetendő.*

A hajtópénz nagyságát, mindenik állatnemre nézve a közigazgatási bizottság a 85. §. értelmében határozza meg. A szárnyas állatokat behajthatatlanságuk esetében joguk-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ban áll az erdőőrizettel megbizott egyéneknek lelöni, mely esetben a lelőtt állatok a helyszinén hagyandók, s az állat tulajdonosa által elvihetők.

105. §. A ki élőfát le- vagy bevágás, megfurás, rovatozás, gyürüzés, jelzés, lehámozás, fürészelés, a gyökerek feltakarása, gyantanyilások fel- vagy továbbszakitása által. vagy bármi más módon megrongál, az okozott kár megtérítésén felül 15 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A ki pedig az élőfa galyát vagy ágát letöri, levágja, megvagdalja, vagy a fát más hasonló módon rongálja: az egész élőfa értékének egy tized részétől annak egész értékéig terjedő kártérítést tartozik fizetni, s azonfelül 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

106. §. A levágott fáknak vagy más erdei terméknek, a kerítésnek, ároknak, medernek, partnak, töltésnek, hidnak, átmetszetnek, útnak, ergettyűnek vagy csúsztatónak, vizfogónak, vagy a fausztatásra szolgáló más eszközöknek, továbbá tilalmi táblának, jelző vagy útmutató póznának, a távolsági vagy bármely más az erdőmüvelés vagy használat czéljából alkalmazott jelnek, vagy müveknek megrongálása, ugyszintén a szénégetésre összehordott vagy ölbe rakott fák szétbontása: 50 krtól 25 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az okozott kár mindenik esetben megtérítendő.

107. §. A ki másnak erdejében jogtalanul földet, érczet, köszenet, követ, gyepet vagy egyéb talaj-alkatrészeket ás, vagy erdőbe követ vagy más, a talajra nézve kártékony anyagot hord: a kár és az odahordott anyag elhordása által okozott költség megtérítésén felül, 50 krtól 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

108. §. A ki idegen erdőben faizási vagy alomhordási, vagy egyéb termékszedésre engedélylyel bir, de a fát, galyat, almot, vagy egyéb erdei terméket nem a meghatározott mennyiségben, időben vagy nem azon erdőrészből viszi, melyből annak vételére jogosítva van, 50 krtól 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetéssel büntetendő az is, a ki az alom-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

gyüjtésnél vagy galyszedésnél vasgereblyét vagy vágóeszközt használ, vagy pedig az őt illető faizási vagy erdőtermék-szedési jogával visszaélve, azt vagy másra ruházza, vagy másnak érdekében gyakorolja; vagy pedig a szedett fát, illetőleg erdei terméket eladja, s egyáltalán, ha a megjelölt jogának határán túllép.

1. Az erdei kártétel is csak akkor kihágás, ha az okozott kár 30 frtot meg nem halad, akár egy, akár több kártételből álljon elő ez összeg. (69. §.) Nagyobb kár szándékos okozása a btk. 418. vagy 421. §-a alá esik.

2. A 100. §. tárgya a tilos, a 101. §-é az idő, hely stb. tekintetében jogtalan legeltetés.

3. A 100. és 101. §§. szerint a legeltetésnek szándékosnak kell lennie, a 103. §. esetében a gondatlanság büntettetik.

4. A 105—108. §§. az erdei kártétel egyéb eseteire vonatkoznak, melyek mindegyike szándékos és gondatlanságból eredő lehet. (80. §.)

5. Ha valaki gondatlansága által 30 frtot meghaladó kárt okoz: a cselekmény erdei kihágás gyanánt büntetendő.

6. A büntetés, indítvány stb. iránt lásd az alábbi 5-ik címet.

4. Veszélyes erdei kihágások.

109. §. *Két frttól 20 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntettetik:*

1. a ki a 9. §. határozmányainak megsértésével az erdőben vagy annak közelében tüzet gerjeszt;

2. a ki az általa vagy hozzájárulásával, vagy jelenlétében gerjesztett tüzet kellő felügyelet nélkül hagyja, vagy a tüzveszély kikerülésére szükséges és a létezett viszonyok közt eszközölhetővé vált intézkedéseket elmulasztja;

3. a ki a jelen törvény 11. §-ának eleget tenni elmulasztja;

4. a ki erdőégés esetében annak oltására kötelezve lévén, ezen kötelezettségének alapos ok nélkül nem tesz eleget, vagy az oltást vezető hatósági közeg rendelkezését alapos ok nélkül nem teljesíti.

110. §. *Azon közigazgatási hivatalnok, ideszámítva a községi előljárót is, a ki erdőégés esetében, a hivatalánál fogva őt illető intézkedések körül kötelességét megszegi,*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szintén az előbbi §. büntetésével büntetendő. Megyei közigazgatási hivatalnok ellen, ily vád esetében, az elsőfokú bíróságot a legközelebbi erdei kihágási bíróságok közül, a másodfokú erdei bíróság bíróküldés által határozza meg.

111. §. A ki valamely erdőben jogtalanúl vagy engedély nélkül, vagy az engedélyezett helyen kívül ergettyűt (csúsztatót) készít; meszet vagy szenet éget, szurkot, hamuzsirt, vagy kátrányt főz, kormot készít, fürész, vagy egyéb gödröt ás; farakodó- vagy dolgozó-helyet vagy műhelyet felállít; épület-, szerszám- vagy egyéb használatra szánt fát farag, vagy más hasonló munkát teljesít: 5 frtól 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő és a fent elősorolt cselekmények által esetleg okozott kárt szakértői becsü alapján megtéríteni köteles.

Ily esetben, ha az erdőbirtokos kívánja, az ezen czélokra netán felállított építmények és művek a kihágást elkövetőnek, vagy annak költségén, a ki ezért magánjogi felelősséggel tartozik, elhordandók, s az előbbi állapot visszaállítandó.

112. §. Ha a 109. §. 1., 2. és 3. alatt meghatározott cselekmény vagy mulasztás folytán gondatlanságból tüzkár származott: a cselekmény vagy mulasztás vétséget képez, s a büntetőtörvények rendelkezései szerint lesz büntetendő.

Ugyanezen szabály alkalmazandó az esetben is, ha a tüzvész a mész- vagy szénégetés, a szurok- vagy kátrányfőzés, avagy a koromkészités vagy hamunyerés végett gerjesztett tüzből gondatlanság folytán származott, úgyszintén ha a tüz az égés következtében nyerendő hamu jogtalan eltulajdonitásának czéljából gerjesztetett, habár tüzvész nem származott.

113. §. A ki az erdőben engedély nélkül kocsival tilos úton jár vagy habár azon erdőségben makkoltatásra vagy legeltetésre jogosított is, marhát tilos úton hajt; a ki engedély nélkül új utat tör, vagy 6 évesnél fiatalabb utánnövések közt jár: 50 krtól 20 frtig terjedhető büntetéssel büntetendő.

114. §. A ki idegen erdőben, a nélkül, hogy ahhoz

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

jogosultsága volna, a közútakon kivül találtatik, ha ottani jelenléte közbiztonsági vagy az erdőtulajdon biztonsága szempontjából aggályosnak tünik fel: az erdészszemélyzet tagjai által az erdőből kiutasítható, és ha fejsze, fürész, vagy az erdőtermék szedésére alkalmas más eszköz vagy fegyver volna birtokában, az tőle elveendő.

A mennyiben a tettes az erdőben való tartózkodásra, illetőleg fegyverviselésre vonatkozó jogosultságát a hatóság előtt sem tudná igazolni, az által a fentnevezett s nála talált tárgyak elkobzandók.

Ha az erdőből kiutasított személy a meghagyásnak nem tesz eleget: 5 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő; ha pedig ellenszegül: cselekménye közhatóság elleni erőszak büntettét képezi.

1. E kihágások egy része akkor is büntetendő, ha nem idegen erdőben követtetik el. (71. §.)

2. A 109. §-ban felhivott 9. §. szerint az erdőben vagy annak közelében csak 100 méter távolságon belül, s kellő óvatossággal szabad tüzet rakni, melyet távozás után el kell oltani, — míg a 11. §. szerint az, a ki elhagyott tüzet talál, köteles azt eloltani, s ha már nem tudná: köteles segítséget hívni.

3. A 110. §. kiegészíti az előbbit, s a hivatalos kötelesség elmulasztását helyezi büntetés alá.

4. A 111. §-ban felsorolt cselekmények egy része szintén tűzvészt idézhet elő, míg más része a véghezvitelükhez szükséges eszköz által válik veszélyessé.

5. Ha valaki gondatlanság által tűzvészt okoz (112. §.) a btk. 425. §-a alapján büntetendő.

6. A 113. §. akkor alkalmazandó, ha kár nem történt. Ellenkező esetben erdei kártétel forog fenn.

7. A 114. §. kihágása határos a hatóság elleni erőszakkal. (Btk. 165. §.). A fel nem esketett erdőőr csak kiutasíthatja, de le nem tartóztathatja a tilosban talált egyént. (38. §.)

8. A büntető eljárás a 109. és 110. §§. eseteiben hivatalból indítandó meg. (82. §.) A büntetés, elévülés stb. iránt lásd a következő czimet.

5. Az erdei kihágásokra vonatkozó közös intézkedések.

1. A pénzbüntetés minden személyre s minden kihágás után külön állapítandó meg. (75. és 83. §§.) Behajthatatlansága esetére három forintnál kisebb pénzbüntetés helyett

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

egy napi, ezenfelül minden további 1—3 frtnyi összeg helyett szintén egy napi elzárás alkalmazandó (76. és 77. §§.); tíz napnál hosszabb idejű elzárás azonban nem állapítható meg. (78. és 83. §§.) Kártérítés helyett elzárásnak nincs helye. (79. §.)

2. A lopás kisérletétől eltekintve (90—96. §§. 5. jegyz.) minden erdei kihágásnál a kisérletre, részességre, a szándék és gondatlanságra, s a büntetést kizáró vagy enyhítő körülményekre nézve az általános szabályok (ktk 12., 26—28. §§.) alkalmazandók. (80. §.)

3. Nem büntethető az, a kit útközben, akár az erdőben, akár annak közelében oly baj ért, mely miatt kénytelen volt erdei kihágást elkövetni, de ezt az erdőfelügyelőnek azonnal, vagy a községi előljárónak 24 óra alatt feljelenti. (81. §.)

4. Az eljárásnak, kivéve a 109., 110. és 116. §§. eseteit, csak a sértett fél indítványára van helye. (82. §.) Lásd ez iránt a btk. 110—116. §-ait.

5. A családfő, gyám, gondnok, iparos és gazda az érték, kár és költség tekintetében együtt felelős a felügyelete, illetőleg rendelkezése alatt álló személylyel, ha ez a felügyeleti jog elmulasztása folytán erdei kihágást követ el. (84. §) E rendelkezés nem érinti a ktk. 27. §-át.

6. Az eltulajdonított érték, a kár és a hajtópénz megállapíthatása végett a közig. bizottság saját területe részére egy vagy több érték- és árszabályt készít, mely a földmívelési miniszter jóváhagyása után közhirré teendő, s minden 3. évben, vagy esetleg korábban megújítandó. (85. §.) Ily árszabály hiányában az érték és kár rendes becsű útján állapítandó meg. A 102. §. ez iránt külön intézkedik.

7. Az erdei kihágás az elkövetés napjától számított két év alatt évül el (86. §.); szünetelésére és isméti megkezdésére nézve azonban az általános büntető törvény (btk, 108. és 109. §§.) irányadó. (87. §.) A büntetés a jogerőre emelkedéstől számított három év alatt évül el; ez időt azonban az itélet végrehajtására irányzott s az elitélt ellen intézett hatósági cselekmény félbeszakítja. (88. §.) A megtérítendő kár a polgári törvények szerint évül el. (89. §).

8. A bíróságokról és az eljárásról a 117—164. §§. intézkednek. Az eljárás részletes szabályait az 1881. évi 35839. számú belügyminiszteri rendelet tartalmazza. (Illés: Kt. 369—377. l.)

9. Elsőfokúlag megyékben a főszolgabiró, városokban a kapitány vagy a tanács által megbizott tisztviselő, Budapesen a kerületi előljáró, — másodfokúlag a külön e czélra alakított erdei kihágási bíróság itél, melynek ülésére a kir. ügyész is meghivandó. (117-122. §§.) A másodfokú határozat ellen csak a kir. ügyész által használható semmiségi panasznak van helye a kir. Kuriához. (158. és 161. §§.)

10. Tíz frtot felül nem haladó kár esetén kis és nagy

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

községekben a községi biró vagy helyettese elé is viheti panaszos az ügyet elsőfokú elintézés végett. (118. §.)

X. ZÁLOGÜZLETRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK MEGSZEGÉSE. (1881. évi XIV. tcz.)

23. §. (Jb.) A zálogüzlet-tulajdonosok, ha üzletük gyakorlása közben a jelen törvény intézkedéseit vagy tilalmát megszegik: 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig, a mennyiben utolsó büntetésük kiállása óta két év még el nem telt: egy hónapig terjedhető elzárással és 300 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Ez utóbbi esetben a zálogüzlet folytathatása is birói ítélettel betiltandó. A tilalom legrövidebb tartama egy év, leghosszabb tartama öt év.

24. §. (Jb.) A kik a nélkül, hogy a jelen törvény értelmében engedélyt nyertek volna, zálogüzletet folytatnak, vagy akár önállóan, akár más üzletük mellett kézi zálogra iparszerüen kölcsönt adnak: 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig, a mennyiben utolsó büntetésük óta két év még el nem telt: két hónapig terjedhető elzárással és 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

1. A 23. §. a ktk. 130. §-át helyettesíti. E §. a 3—9., 13., 15—21. §§. intézkedéseinek megszegésére állapít meg büntetést. (Illés: Kt. 378. l.)

2. A F. m. 1881. évi 24381. sz. a. kiadott rendelete szerint e törvény 3—7., 11—15., 17—19. és 26. §-ai a törvényhatóságok, községek, részvénytársaságok vagy szövetkezetek által fentartott zálogintézetek igazgatóira is vonatkoznak (28. §.), ellenben nem terjednek ki a királyi zálogházakra, a nyers terményekre és árúkra előleget adó üzletekre, és az értékpapir-kölcsönügyletre, a mennyiben ezt nem a jelen törvény alá eső zálogüzlet folytatja. (27. §.)

3. A 24. §. az engedély elnyerésének mellőzését helyezi büntetés alá. Itt tehát közömbös az, hogy mennyiben szegte meg az illető a jelen törvény egyéb intézkedéseit is.

4. Elsőfokúlag a kihágások tekintetében illetékes bíróság (25. §.), tehát a kir. járásbíróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. tábla itél. (Illés: Kt. 379. l.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XI. KIVÁNDORLÁS TILTOTT KÖZVETITÉSE.

(1881 évi XXXVIII. tcz.)

2. §. A ki belügyminiszteri engedély nélkül a kivándorlást közvetíti, a mennyiben a büntető törvények súlya alá eső cselekményt nem követett el: kihágást követ el, s annyiszor mennyiszer 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel és két hónapig tartható elzárással büntethető, azon hatóságok által és azon eljárás szerint, melyeket az 1880. évi XXXVII. tcz alapján kiadott belügyminiszteri rendelet megállapít.

1. Kivándorlás közvetitésére engedélyt csak magyar állampolgár, büntetlen, csőd alatt nem levő, teljes korú egyén nyerhet, ki biztosítékul 5000 frtot letesz. (3. §.)

2. B. m. engedély kell ahhoz is, hogy valaki külföldi ügynökségekkel összeköttetésbe léphessen. (6. §.) A B. m. mindkét irányban visszavonhatja az engedélyt. (5. és 7. §§.)

3. Az engedélyt nyert egyén kötelességeit, melyeknek megszegése szintén a 2. §. alá esik, a 8., 9. és 11. §§. határozzák meg. (Illés: Kt. 380. l.)

4. A «büntetőtörvények súlya alá eső cselekmény» pl. a csalás, melyet a kivándorlási ügynök, mint ilyen, elkövet.

5. A biráskodást a közigazgatási hatóság gyakorolja. (É. T. 42. §.)

XII. A MŰEMLÉKEK FENTARTÁSA IRÁNTI SZABÁLYOK MEGSZEGÉSE. (1881. évi XXXIX. tcz.)

15. §. (Jb.) A ki történeti vagy művészeti emlék becsével biró, s a földben levő építményt vagy a földszinén levő építmények történeti vagy művészeti emlék becsével biró, eltakart tartozékát fedezte fel, s a 2. §-ban előszabott feljelentést a felfedezés napjától számitandó 8 nap alatt megtenni elmulasztotta: 5—100 frtig terjedhető birságban marasztalandó.

A birságban nem marasztalható el oly személy, kiről műveltségi állapotánál fogva fel kell tenni, hogy a felfedezett tárgy emlékbecsének ismeretével nem birt.

16. §. (Jb.) A ki a fentartandónak nyilvánított műemléket vagy ennek tartozékát önhatalmúlag ledönti, le-

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

bontja vagy rongálja, vagy ennek ledöntését, lebontását vagy rongálását elrendeli vagy saját telkén megengedi, a mennyiben cselekménye a büntető törvények alá nem esik: 50—500 frtig terjedhető birságban marasztalandó, s azonfelül tartozik tűrni, hogy a műemlék, a mennyiben helyreállítható, az ő költségén állíttassék helyre.

Ha ezen törvényellenes cselekmény azon törvényhatóság, község vagy egyház gyülése vagy képviselőtestülete határozatainak kifolyása, a mely a műemléknek tulajdonosa: a gyülés vagy képviselőtestület azon tagjai marasztalandók el egyetemlegesen a birságban, a kik az illető határozat hozatalához hozzájárultak.

1. Műemlék a földben vagy a föld színén levő minden «építmény» és tartozéka, mely történeti vagy művészeti emlék becsével bír. (1. §.)

2. A 15. §-ban felhivott 2. §. szerint a műemlék felfedezője a községi előljáróságnál köteles azt bejelenteni; a föld tulajdonosa, s a községi előljáróság pedig 60, illetőleg 30 napig köteles annak jókarban tartásáról gondoskodni.

3. A 16. §. tárgya a közoktatásügyi miniszter által fentartandónak nyilvánított műemlék. (3. §.) Gonosz szándékú rongálás és vagyoni kár esetén a btk. 421. vagy a ktk. 127. §-a alkalmazható.

4. A pénzbirság itt szabadságvesztésre át nem változtatható (18. §.), s a műemlékek fentartására szolgáló alapra fordítandó. (17. §.)

5. Elsőfokúlag a kir. járásbiróság itél. (17. §.) Az eljárás csak a v. és k. miniszter indítványára indítható meg. (18. §.)

XIII. A FILLOXERA ELLENI ÓVÓINTÉZKEDÉSEK MEGSZEGÉSE. (1883. évi XVII. tcz.)

12. §. *A phylloxera terjedésének megakadályozása végett elrendelt intézkedések ellen elkövetett kihágások 100 frtig, ismétlés esetében 200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel fenyítendők.*

A pénzbüntetés behajthatatlansága esetében elzárás alkalmazandó; ez okból a pénzbüntetés megállapításánál egyúttal az e helyett alkalmazandó elzárás tartama is meghatározandó. Ezen átváltoztatásnál 2 frtot felül nem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

haladó összeg helyett 12 óránál hosszabb ideig tartó elzárás nem állapítható meg.

Két frttól 10 frtig egy napi, azonfelül pedig minden 10 frtig terjedő összeg helyett egy-egy napi elzárás állapítandó meg.

1. Az óvóintézkedések egy része arra vonatkozik, hogy külföldről e féreg terjedését okozható szőlővesszők vagy termékek be ne hozassanak (1. és 2. §§.), más részük arra irányul, hogy e növények forgalma az ország határán belül megakadályoztassék. (3. és köv. §§.)

2. Az osztrák-magyar monarchia, Német- és Franczia-ország, Portugál, Svájcz, Luxemburg, Belgium, Hollandia, Szerbia és Olaszország közt az 1882. évi XV. és az 1889. évi XLI. tczikkbe iktatott nemzetközi filoxeraegyezmény áll fenn. (Illés: Kt. 384. l.)

3. Elsőfokúlag megyékben a főszolgabiró, városokban és Budapesten a polgármester, másodfokúlag a közig. bizottság, harmadfokon a földmív. m. itél. A behajtott pénzbüntetés az adóhivatalba szállítandó, s a F. m. által e törvény intézkedéseinek végrehajtására fordítandó. (13. §.)

XIV. AZ ORSZÁG CZIMERÉNEK TILTOTT HASZNÁLATA.

(1883. évi XVIII. tcz.)

9. §. *A magyar korona országai egyesített czimerének s az ország külön czimerének a jelen törvénybe ütköző használata kihágást képez és két hónapig terjedhető elzárással s 300 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő, azon eljárás szerint s azon hatóság által, melyeket az 1880: XXXVII. tcz. által nyert felhatalmazás alapján kiadott belügyminiszteri rendelet megállapít.*

1. A magyar korona országainak egyesített czímere törvényesen még megállapítva nincs. (Illés: Kt. 385. l.)

2. A magyar czímert csak az a magános használhatja, a ki erre a miniszterelnöktől engedélyt nyer. (1. és 2. §§.) Az engedély érvényét jogerős birói határozat vagy a miniszterelnök visszavonása szüntetheti meg.

3. A pénzbüntetés az illető község szegényalapja részére itélendő meg. (9. §.) A biráskodást a közig. hatóság gyakorolja. (É. T. 42. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XV. VADÁSZATI KIHÁGÁSOK. (1883. évi XX. tcz.)

26. §. A ki a tulajdonosnak, vagy ha a vadászat bérbe van adva, a haszonbérlőnek engedélye nélkül vadász: 10 frttól 50 frtig, és ha a vadászat lóháton történt, 20 frttól 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sujtandó.

27. §. Ha az orvvadászat éjjel vagy kerített helyen vagy tiltott eszközökkel történt, vagy ha az orvvadász álczázva avagy másképen ismeretlenné téve találtatik, vagy ha nevét eltagadja, avagy álnévvel azt, ki tetten kapja, félrevezetni igyekszik, vagy azt veszélyesen fenyegeti, ellene fegyvert fog vagy erőszakot használ: 100 frttól 200 frtig terjedhető pénzbüntetésben marasztalandó el.

Azonfelül, a mennyiben az elszámlált esetek a büntető törvényekben is tiltott cselekményt képeznek, a bünvádi eljárás külön megindítandó.

28. §. Ha a haszonbérbe adott vadászati téren a tulajdonosok valamelyike a haszonbérlőt vagy azt, a ki engedélyével vadász, megtámadja vagy akadályozza: annyiszor a mennyiszer 10 frttól 50 frtig terjedhető pénzbüntetésben marasztalandó.

29. §. A ki tiltott időben vadász: 5 frttól 50 frtig büntetendő.

30. §. A ki a vadak fiait elfogja, a madarak fészkeit (kivéve a 12. és 13. §§-ban említett ártalmasokét) elrombolja, tojásait elszedi: 1—10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel sujtandó.

31. §. A ki tiltott időben hasznos vadat lő, árul vagy vesz, ha a vad nála találtatik, a következő pénzbüntetésekben marasztalandó: szarvas- vagy dámvad-bikáért darabonkint 60 frt, szarvas- vagy dámvad-tehénért 50 frt, őzért 20 frt, fajdfáczán és túzokért 5 frt, úgy minden más vadért darabonkint 3 frt pénzbüntetésben.

Ezenkivül a lefoglalt vad a helyi szegények javára elkobzandó.

32. §. A ki ebet szándékosan valamely reá nézve tilos vadászati térre visz, úgyszintén az is, a ki a nyáj-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

őrző ebekre vonatkozó intézkedés ellen vét: 1—10 frtig büntettetik.

***33. §.** A megelőző §-okban foglalt kihágások ismétlése esetében a büntetés megkétszerezendő oly módon, hogy a kiszabandó pénzbüntetés a megelőző esetben alkalmazottnak mindig kétszeresét tegye; mely azonban a 300 frtot meg nem haladhatja.*

1. A 26. és 27. §§. az orvvadászatot határozzák meg, a 28. §. pedig ezzel kapcsolatban a jogosan vadászónak megakadályozását helyezi büntetés alá.

2. Saját területén vadászhat a tulajdonos, ha birtoka 200 holdat meghalad, vagy be van kerítve, vagy ha a földbirtokosok területeiket 200 holdnál nagyobb vadászati területté egyesítik; míg a kisebb, s a községi területek rendszerint haszonbérbe adandók. (2—4. §§.) Ez alapon itélendő meg, hogy mikor vadász valaki reá nézve tiltott területen (orvvadászat).

3. A minősített orvvadászat (27. §.) hatóság e. erőszakká (btk. 165. §.) fajulhat, ha a tetten ért orvvadász pl. a feleskedett erdőőrnek erőszakosan ellenszegül.

4. A 28. §. folyománya a 3. §-nak, mely szerint a kisebb földbirtokos bérbe adni köteles vadászóterületét. (2. jegyz.)

5. A 29. és 31. §§. a tilos időben való vadászást, illetőleg vadlövést helyezik büntetés alá. Minden időben tilos a vadászás a zergegidára, a siket- és nyirfajd jérczére és az éneklő madárra. (9. §. *d), e)* és *h)* pont.) Általában tilos febr. 1-től aug. 15-ig vadászni. (9. §.) Az ettől eltérő tilalmi időket szarvasbikára, dámvadra, szarvas-, dámvad- és őzteheénre nézve stb. lásd Illés: Kt. 391. l.

6. A 30. §-nak megfelelő tilalmat a 9. §. *i)* pontja állapítja meg.

7. A 31. §. alkalmazását korlátozza a 10. §., mely szerint a tilalmi idő első 14 napján meg van engedve vadat árulni.

8. A 32. §. háttere a 16. §., mely szerint a vadászati területre a jogositotton kívül senkinek sem szabad bárminő ebet bocsátani, kivéve a kellő kolonczczal ellátott nyájőrző ebeket.

9. Az ismétlés magasabb büntetése (33. §.) az 1883. évi XXIII. tcz. 36. §-ának *c)* pontjához képest csak három éven belül alkalmazható. Ez időn túl a korábbi büntetés hatályát veszti. (Illés: Kt. 393. l.)

10. A ki a kihágás elkövetésénél családtagjait, szolgáit, napszámosait stb. használja segítségül: az ezekre kiszabott pénzbüntetésekért szintén felelős. (35. §.)

11. A pénzbüntetés fele részben a feljelentőé, másik fele

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

az illető község szegényei javára itélendő meg. (36. §.) Átváltoztatásánál a ktk. 22. §-ának megfelelő szabály alkalmazandó. (37. §.)

12. A biráskodást a közig. hatóság (É. T. 42. §.) gyakorolja. (47. §.) Az eljárás rendszerint csak a sértett fél panaszára indítandó meg, a 29., 30. és 31. §§. eseteiben azonban a rendőrség vagy községi hatóság feljelentése is elegendő. (39. §.)

13. A mennyiben a vadászati kihágással kapcsolatban jövedéki áthágást is követ el valaki: e miatt a vadászati és fegyveradóról szóló 1883. évi XXIII. tcz. alapján külön büntetés éri. (Illés: Kt. 395—397. l.)

XVI. KÁROS HITELÜGYLETEK KÖTÉSE.

(1883. évi XXV. tcz.)

1. Hitelezési ügylet biztosításának tiltott módja.

17. §. (Jb.) A ki kiskorúaktól vagy olyan személyektől, a kikre a becsületszóval megerősített fizetési igéret meg nem tartása állásuk elvesztését vonhatja maga után, a 2. §. esetén kívül valamely hitelügyletből eredő kötelezettség teljesítését a becsület zálogával, becsületszóval, esküvel, vagy hasonló kifejezésekkel igérteti meg magának és ezen igéretet az adós ellen bármely úton felhasználja: kihágást követ el és 2 hónapig terjedhető elzárással és 300 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

18. §. (Jb.) Az előző §-ban meghatározott büntetés alkalmazandó arra is, a ki a tényállást ismerve, az ilyen módon biztosított követelést megszerzi és a biztosítást az adós ellen érvényesíti.

1. Az 1—16. §§. az uzsora vétségéről szólanak (lásd a Btk. 385. §-a kapcsán).

2 Kiskorú az, a ki 24. évét még be nem töltötte, illetőleg már korábban férjhez nem ment. A becsületszóval tett igéret meg nem tartása különösen a katonáknál vonja maga után az állás elvesztését.

3. A nyert biztosíték felhasználása nemcsak a beperlés, hanem pl. a levélben vagy nyilvánosan tett felhivás is.

4. Elsőfokúlag a kir. járásbiróság itél, mely ez esetben a tényálladék megállapításánál nincs a bizonyítékok teljességéhez kötve. (17. §. 2. bek.) Másodfokon a kir. tábla jár el. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. Korcsmai tiltott hitelezés.

24. §. (Jb.) A ki a 22. és 23. §§. határozatainak kijátszása czéljából valamely színlelt ügylet, vagy váltó, vagy más kötelező ügylet alakját használja fel: kihágást követ el és 30 napig terjedhető elzárással és 200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

26. §. Ezen fejezet szövege minden községben évenkint szokott módon kihirdetendő és minden italmérési helyiségben a vendégek által könnyen látható helyen, magyarul és az illető község jegyzőkönyvi nyelvén kifüggesztendő, és olvasható állapotban tartandó.

Azon vendéglős, korcsmáros vagy italmérő, a ki ezen §. rendeletét nem teljesíti, az illetékes közigazgatási hatóság által, a községi szegényalap javára, 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. A 22. és 23. §§. szerint a korcsmai hitelezés összege, melyet minden törvényhatóság szabályrendelettel állapít meg, 8 frtnál nagyobb nem lehet. Ennél nagyobb összeget a biróság korcsmai adósság czímén nem itél meg A hitelezés elburkolása valamely álügylettel a 24. §. alá esik.

2. A korcsmai hitelezés nem vonatkozik a szállodákban, vendéglőkben és korcsmákban megszállott vendégeknek a szállástadó által nyújtott hitelre. (25. §.)

3. A 24. §. esetében elsőfokúlag a kir. járásbiróság (24. §. 2. bek.), másodfokúlag a kir. tábla (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.), a 26. §. kihágása felett a közig. hatóság (É. T. 42. §.) itél.

XVII. RÉSZLETÜGYLETRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK MEGSZEGÉSE. (1883. évi XXXI. tcz.)

14. §. (Jb.) A kik a jelen törvény intézkedéseit vagy tilalmait megszegik: 300 frtig terjedő pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig, ha utolsó büntetésük kiállása óta 2 év még el nem telt: egy hónapig terjedhető elzárással és 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők. Ez utóbbi esetben a részletüzlet folytatása is öt évig betiltható.

Az itt meghatározott esetekben a kihágások tekintetében illetékes kir. bíróságok itélnek.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A pénzbüntetésből befolyt összegek ipari czélokra az illető törvényhatóságnak kiszolgáltatnak.

A lottó-jövedéki s a bélyeg- és illeték-törvények és szabályok intézkedései a fönnebbiek által nem érintetnek.

1. E tcz. a budapesti tőzsdén jegyzett értékpapiroknak részletfizetés mellett való eladására vonatkozik. Egyéb értékpapirokra nézve részletügyletet kötni nem szabad. (1. és 2. §§.) A ki e korlátozás ellen vét: a jelen §. alá esik.

2. A részletügylettel foglalkozó kötelességeit, melyeknek megszegése kihágást képez, a 3—7., 9. és 11. §§. határozzák meg. (Illés: Kt. 401—402. l.)

3. E kihágásban részes lehet az is, a ki a tiltott módon már létrejött ügylet lebonyolításához pl. a részletfizetések beszedése által hozzájárul.

4. Az iparhatóság időnkint köteles a részletüzletet megvizsgálni, s a szabálytalanságot az illetékes járásbiróságnak feljelenteni. (12. §.) Másodfokúlag a kir. tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

XVIII. IPARI KIHÁGÁSOK. (1884. évi XVII. tcz.)

156. §. 50 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő:

a) *a ki valamely engedélyhez nem kötött ipart önállóan üz anélkül, hogy e törvény 4., 5., 6., 7., 8., 9. §-ának megfelelt volna;*

b) *a ki árszabályok által korlátolt üzletek gyakorlásánál a hatóság által megszabott díjaknál magasabbakat szed.*

157. §. 20 frttól 200 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő:

a) *a ki ezen törvénynek a segédek, tanonczok és gyári munkások felvételét, alkalmazását és a velük való bánásmódot szabályozó rendeleteit áthágja vagy a segédszemélyzet iskolai oktatására vonatkozó kötelességeit nem teljesíti;*

b) *azon iparos vagy gyáros, ki a munkások bérét árúczikkekben szolgáltatja ki, vagy más szabályellenes eljárás által a munkásokat károsítja:*

c) *azon iparos vagy gyáros, ki segédet kellő igazolás nélkül (90. §.) fogad fel;*

d) *a ki czégén, nyomtatványain vagy hirdetéseiben oly*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

jelzőket, jelvényeket vagy adatokat használ, melyek a tényleges üzleti viszonyoknak vagy a valóságnak meg nem felelnek. (58. §.)

158. §. 100 frtról 300 frtig terjedő pénzbüntetésben elmarasztalandó:

a) *a ki a 10. §-ban felsorolt iparágak valamelyikét megkezdi, mielőtt a kellő engedélyt megkapta volna;*

b) *a ki a 25. §-ban előszámlált üzlettelepek valamelyikét felállítja, mielőtt a megkívántató jogerejü engedélyt megnyerte volna:*

c) *a ki a 25. §-ban felsorolt üzlettelepek valamelyikét hatósági engedély nélkül átalakítja, vagy pedig az engedélyező okmányban megállapított feltételeknek meg nem felel;*

d) *a ki az 51. §-ban előszámlált esetekben igazolvány nélkül kezdi meg az árusítást, vagy az 51. §-ban említett könyveket hanyagul vagy éppen nem vezeti;*

e) *azon gyáros, a ki a 114. §-ban megállapított kötelessége teljesítését elmulasztja; fenmaradván úgy a polgári, mint a büntetőtörvény szerinti felelőssége, ha mulasztása miatt valamely baleset történt;*

f) *a ki az 55. §-ban megnevezett iparüzletek egyikét bejelentés nélkül félbeszakítja vagy pedig az abbanhagyási szándék bejelentése után a hatóság által megszabott idő lejártáig nem folytatja, vagy azt ebbeli kötelességének kijátszására szolgáló módon folytatja.*

159. §. Azon segédet vagy gyári munkást, ki munkájából jogtalanul kilép, az iparhatóság visszahozathatja, kötelessége teljesítésére szoríthatja, sőt ezenfelül még 20 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetheti.

160. §. A ki a 163. §-ban említett összebeszélések és egyezmények létesítése, terjesztése vagy foganatosítása céljából, a munkaadókat vagy munkásokat, illetőleg segédeket szabad akaratuk érvényesítésében fenyegetés vagy tettleges bántalmazás által akadályozza, vagy akadályozni törekszik; amennyiben a büntetőtörvények szerint súlyosabb büntetésnek helye nem volna, 300 frtig terjedő büntetéssel és 20 napig terjedő elzárással büntethető.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. Engedélyhez nem kötött ipar (156. § *a)* pont) az, a mely nem esik a 10. §. alá. Ily esetben, ha az illető kellő képesítéssel bir: csak bejelenti az ipar üzését, s erről iparhatósági igazolványt nyer. (4—9. §§.)

2. A 156. §. *b)* pontja a ktk. 139. §-át helyettesíti. Árszabályt állapíthat meg az iparhatóság pl. a cselédközvetítésnél, a hordár- és bérkocsiüzletnél, a húseladásnál (53. §.) stb.

3. A 157. §. *a—c)* pontjai alá esik az iparos vagy gyáros, ki a tanonczokra, segédekre és gyári munkásokra vonatkozó törvényes intézkedéseket megszegi. Az *a)* pont a 60—66., 73., 75., 89., 98., 103., 104., 106., 108, 112., 113, 115—117. és 160., — a *b)* pont a 118—120., — a *c)* pont a 90. és 108. §§-kal függ össze. (Illés: Kt. 407—408. l.)

4. A 157. §. *d)* pontjában hivatkozott 58. §. a czég tartalmának valódiságát védi; de csak akkor alkalmazható, ha a keresk. tkv. 21. vagy 24. §-ának esete fenn nem forog. E pont alá tartozik az árúvédjegy kötelező használatának mellőzése is. (1890. évi II. tcz. 31. §.)

5. A 158. §. *a—c)* pontjai alapján az büntetendő, a ki engedélyhez vagy telepengedélyhez kötött ipart űz megfelelő engedély nélkül. Lásd ezekről a 10, 25—33. és 161. §§-at. (Illés: Kt. 409—410. l.)

6. A *d)* pontban hivatkozott 51. §. a végeladásnál és tömeges elárusításnál megtartandó s az úgynevezett vándor vagy mozgó üzletre vonatkozó szabályokat állapítja meg. Másnemű végeladás az 52. §. alá esik.

7. Az *e)* pontban felhozott 114. §. a gyári munkások életének és egészségének biztosítására szükséges intézkedéseket szabja meg. Ezek megszegése súlyosabb esetekben a btk. 290. vagy 310. §-a alá esik.

8. Az *f)* pont a ktk. 140. §-át helyettesíti. A hivatkozott 55. §. a sütő-, mészáros- vagy kéményseprő-iparra vonatkozik. (Illés: Kt. 410. l.)

9. A segéd vagy gyári munkás kilépésére (159. §.) a 92, 93. és 95. §§. vonatkoznak.

10. A 164. §. háttere a 162. §., mely szerint az iparos és gyári munkások bizonyos irányú összebeszélései és egyezményei érvénytelenek. A 164. §. azonban nem ezt, hanem az összebeszélésre vagy egyezményre való kényszerítést helyezi büntetés alá; — a mennyiben a btk. 177. §-ának esete fenn nem forog. (Illés: Kt. 412. l.)

11. A jelen kihágásokra a ktk. általános határozatai is alkalmazandók. A pénzbüntetés az ipari és keresk. oktatás czéljaira fordítandó s a közadók módjára hajtandó be. (165. §.)

12. Az iparűzés jogától rendszerint senki sem foszthető meg; az iparhatóság mindazonáltal határozott vagy határozatlan időre megfoszthatja a fogadó, korcsma, sör- és kávéház és pálinkamérés tartása, valamint a kéményseprés, a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

zsibáruskodás, robbanó szerek készítése és eladása, s a cselédszerzés jogától azt, a ki a közerkölcsiség és közrendészet szempontjából megbizhatatlan. (155. és 179. §§.) A 157. §. *a)* s a 158. §. *a—c)* pontjainak eseteiben az iparhatóság szintén kimondhatja a 160. és 161. §§. értelmében a jogvesztést.

13. Elsőfokúlag megyékben a főszolgabiró, r. t. városokban a v. tanács, th. városokban a rendőrkapitány, Bpesten a ker. előljáróság, — másodfokúlag megyékben az alispán, th. városokban a tanács, — harmadfokon az iparügyi miniszter itél. (166. §.) Az eljárás és felebbezés iránt lásd a 180. és 181. §§-at.

XIX. VÍZRENDŐRI KIHÁGÁSOK. (1885. évi XXIII. tcz.)

184. §. Kihágást követ el és 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

1. a ki a 15. §-ban megállapított távolságon belül forrásokat nyit, galléridkat vagy ártézi kutakat csinál vagy a 16. §-ban megállapított védterületen belül engedély nélkül fúrásokat eszközöl;

2. a ki a vízfolyásból hatóságilag meg nem állapított müvek segélyével vizet elvezet (38. §.);

3. a ki a 42. §. alá eső munkálatokat hatósági engedély nélkül létesíti;

4. a ki az előtéren, nemkülönben a fakadó és szivárgó vizek ellen való védelemre szükséges területeken a szabályrendeletileg megállapított művelési módoktól eltér (49. §.);

5. a ki az engedélyokiratban megállapított legmagasabb, vagy legalacsonyabb vízszint meg nem tartja (52. §.);

6. a ki a vízmosások meggátlására elrendelt munkálatokat a kitüzött záros határidő alatt nem eszközli (55. §.);

7. a ki a 143. §-ban foglalt tilalmat áthágja;

8. azon társulati közeg, ki a 147. és 148. §-okban előírt értesítést elmulasztja.

Visszaesés esetében, ha az utolsó büntetés kiállásától két év még nem mult el, egy hónapig terjedhető elzárás állapítandó meg.

185. §. Száz frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő:

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. a ki vizeket ártalmas anyagokkal megfertőztet (24. §.), a mennyiben az az 1879. évi XL. tcz. 105. §-ába nem ütközik;

2. a ki a 25. §-ban szabadnak nyilvánított vizhasználatokat nem a kijelölt helyeken vagy nem a fennálló szabályok értelmében gyakorolja;

3. a ki a 40. §-ban megállapitott kötelességét nem teljesíti;

4. azon vízhasználatra jogosított, a ki a hatóságilag megjelölt távolságig a medret, partot és töltéseket jókarban nem tartja (53. §.);

5. a ki a 63. §. értelmében a terhére eső átjárókat, hidakat vagy átereszeket fel nem építi vagy jókarban nem tartja;

6. azon part- és mederbirtokos, a ki a 66. §-ban megállapított szolgalmak gyakorlását meg nem engedi vagy akadályozza;

7. a ki a 142. és 144. §-okban foglalt tilalmat áthágja és ellene vét;

8. azon társulati közeg, a ki a 145. §-ban előirt bejelentést elmulasztja.

1. E §§-on kivül a 146. §. is tartalmaz büntető intézkedést. (Illés: Kt. 415. l.)

2. A 184. § 1. pontjában hivatkozott 15. §. a forrásoktól vagy vizművektől 100 méternyi, épületektől, vas- vagy kőutaktól 40 méternyi távolságra tiltja a furásokat stb.; a 16. §. szerint pedig a F. miniszter az ásvány- és gyógyvizekre nézve védterületet jelöl ki, a melyen belül másoknak furásokat stb. eszközölni tilos.

3. A 2. és 3. pontok a hatósági engedély alá eső, s a 38. és 42. §§-ban megjelölt vizi műveknek hatósági engedély nélkül való létesítését helyezi büntetés alá. (Illés: Kt. 415. l.)

4. A 4. pontban hivatk. 49. §. szerint a folyók melletti ártéren bizonyos szélességben s a fakadó és szivárgó vizek elleni védelemre szükséges területen csak a F. m. által megállapított művelési mód alkalmazható.

5. Az 5. pont alapja az, hogy az oly vizi műveknél (duzzasztó művek, gátak), melyekre nézve az engedélyokirat a víz megfelelő magasságban való tartását állapítja meg: a tulajdonosnak gondoskodni kell arról, hogy a víz a legmagasabb vagy legalacsonyabb ponton túl ne emelkedjék, illetőleg ne sülyedjen. (52. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

6. A 6. pontban említett záros határidőt, mely alatt az illető birtokosok elgátlásokat, forrásokat és beültetéseket létesíteni kötelesek, a hatóság állapítja meg. (55. §.)

7. A 7. pont a 143. §-ban felsorolt árvédelmi töltések és ezekhez tartozó művek, s védültetvények rongálására vonatkozik. (Illés: Kt. 417. l.)

8. A 8. pontban hivatk. 147. és 148. §§. az árvízveszély megelőzése szempontjából a víz emelkedéséről és a védelmi művek minőségéről teendő értesítésekre vonatkoznak. Ezek elmulasztása állapítja meg a kihágást.

9. A 185. §. 1. pontja és a ktk. 105. §-a közti különbségről lásd e §. 3. jegyzetét.

10. A 2. pontban hivatk. 25. §. szerint a hatóság által kijelölt helyeken házi szükségletre és öntözésre vizet meríteni, továbbá itatni, mosatni, usztatni, fürdeni és jeget vágni mindenkinek szabad. Másnemű vízhasználathoz külön engedély szükséges.

11. A 3. pont a meder és partok jókarban tartására vonatkozó, s a 40. §. által előírt kötelesség megszegéséről szól; míg a 4. pont arra vonatkozik, a ki hatósági engedély alapján gyakorol vízhasználatot, s ennek folyományaként köteles az engedélyokirat által kijelölt távolságban (53. §.) a medret, partot és töltést jókarban tartani. (Illés: Kt. 419. l.)

12. Az 5. és 6. pontok a víz használatával összekötött szolgalom létezését feltételezik. Különösen a 68 §. szerint köteles az illető birtokos a vízparton vontató utat, s a kikötésre és közlekedésre helyet engedni.

13. A 7. pont a vízfolyás, meder, part és víziművek rongálására (142. §.), s arra vonatkozik, a ki a védtöltés patkájára vagy lejtőjére tömeges tárgyakat rak le, vagy azon legeltet, szekerez, lovagol és marhát hajt (144. §.)

14. A 8. pont ellen az a társulati közeg vét, aki az árvédelmi társulat igazgatójának, mérnökeinek stb. nevét és lakását a hatóságnál a 145. §. rendelete ellenére be nem jelenti.

15. E kihágásokra is a ktk. általános határozatai érvényesek (187. §.)

16. Elsőfokúlag megyékben a főszolgabiró, r. t. városokban a polgármester, th. városokban a rendőrkapitany, Budapesten a ker. elöljáróság, — másodfokúlag megyékben az alispán, th. városokban a polgármester, Budapesten a városi tanács, — harmadfokúlag a F. m. itél (177. §.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XX. A SELYEMTENYÉSZTÉSRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK MEGSZEGÉSE. (1885. évi XXV. tcz.).

4. §. A ki a jelen törvény intézkedései ellen vét, kihágást követ el, és közigazgatási úton 100 frtig, ismétlés esetén 200 frtig terjedő pénzbüntetéssel fenyítendő.

1. E kihágást az követi el, a ki egészségtelen petéket használ, s a ki peték árulását vagy kiosztását, továbbá selyemgubók beváltását stb. engedély nélkül eszközli (1. és 2. §§.)
2. Az is a jelen §. alá esik, a ki oly egyéntől vesz petéket, ki az elárusításra jogosítva nincs. (Illés Kt. 422. l.)
3. A biráskodást a közig. hatóság. (É. T 42. §.), legfelső fokon a F. m. gyakorolja.

XXI. LAKÁSI SZÁNDÉK BE NEM JELENTÉSE KÜLFÖLDI ÁLTAL. (1886. évi XXII. tcz.)

15. §. A külföldi a községben lakhatik, települhet s a község kötelékébe felvétethetik.

Ha a községben állandóan lakni akar: tartozik azt bejelenteni; és ha kimutatja, hogy a község terhelése nélkül magát s családját tartósan fentartani képes, tőle a lakhatási engedély csak erkölcsisége ellen fenforgó alapos gyanu esetén tagadható meg, mód adatván neki a maga igazolására.

A külföldi, ha a községben három hónapig való tartózkodás után az elöljáróság által előrebocsájtott felhivás daczára lakási szándékát a felhivásban kitüzendő 8 napi határidő alatt be nem jelenti: a közigazgatási hatóság által 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő kihágást követ el; és ha a felhivás daczára lakási szándékát be nem jelentvén vagy lakási engedélyt nem kapván, távozni nem akar: a távozásra rendőri kényszerrel is szorítható.

Lakási szándék vélelmeztetik, ha a külföldi három hónapon át a községben tartózkodik.

1. E tcz. a községek rendezéséről szól. A jelen §. 5. és 6. bek. a települési engedély és a községi kötelékébe való felvétel feltételeit határozza meg.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. A távozásra való rendőri kényszerítést a kihágás miatti elitélésnek, s ezután ujabb felhivásnak kell megelőznie.

3. A bíráskodást a közig. hatóság. (É. T. 42. §.) gyakorolja.

XXII. ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI KIHÁGÁSOK.

(1888. évi VII. tcz.)

152. §. Kihágást követ el, és 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) *a ki állatokat vagy nyers terményeket a jelen törvény 5., 6., 41., 43., 44., 45., 46., 49., 50. és 51. §-aiban megjelölt belépési állomások kikerülésével, vagy korlátozások figyelemben tartása nélkül hoz be;*

b) *a ki a marhavész alkalmából a hatóság által az 52—56. §-ok alapján elrendelt intézkedések ellen vét.*

153. §. Kihágást követ el, és 200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) *azon vásártulajdonos vagy bérlő, a ki a 11. §-ban megkövetelt állategészségügyi rendtartást nem alkalmazza;*

b) *a ki a 20. §-ban előirt intézkedéseket az állatok vasúti és hajószállitásánál nem tartja meg;*

c) *a ki a 29. és 30. §-ok alapján elrendelt elkülönitést kellően nem hajtja végre;*

d) *a ki a 34., 61., 70., 75., 79., 84., 89., 99. és 102. §-ok ellenére beteg állatok husát, tejét és nyerstermányét forgalomba hozza vagy fölhasználja;*

e) *a ki a 123. §. intézkedései ellenére állatokat gyógykezel.*

154. §. Kihágást követ el, és 100 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő:

a) *a ki a 8. §. ellenére állatokat marhalevél nélkül elád, megvesz vagy szállit;*

b) *az a mészáros, marhakereskedő vagy marhahizlaló, a ki a 12. és 13. §-okban kivántaknak nem felel meg;*

c) *a ki a 14. §. rendeleteinek ellenére állatot vágóhidon kivül és állategészségügyi vizsgálat nélkül vág vagy szúr le:*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

d) *az a pásztor, a ki a 15. §. ellenére állatot fogad nyájába;*

e) *a ki a 17. §. ellenére marhát legelőre hajt;*

f) *a ki a 18. §. ellenére állatokat arra ki nem jelölt utakon hajt;*

g) *a ki a 23. §. ellenére az állatok olynemü megbetegedését nem jelenti be, mely betegség az emberekre vagy az állatokra nézve veszélyes;*

h) *a ki a 31., 32. és 33. §§. alapján elrendelt korlátozásokat szegi meg;*

i) *a ki a 68. §. alapján kiadott rendelet ellenére kutyáját megkötve nem tartja;*

j) *a ki a 62., 71., 77., 86. és 103. §-ok ellenére beteg állatokat gyógyít, beolt, rajtuk műtétet végez, illetőleg hulláját boncolja;*

k) *a ki a 91. és 95. §-ok ellenére lovat vagy szarvasmarhát tenyésztésre alkalmaztat;*

l) *a ki a 48. §. ellenére marháját a törzskönyvvezetőnek be nem jelenti.*

1. E §§-on kívül a 146—151. §§. is kihágásokat állapítanak meg. A 14^c. §. azonban a btk. 446. §-ával azonos, a 147—151. §§. a ktk. 97., 98., 102—104. §§-aival egyeznek meg. Lásd ezeket az illető helyen.

2. A 152. §. mindegyik esete a marhavész terjedése ellen irányzott törvényes, illetőleg hatósági óvóintézkedések megszegésében áll. A különbség tehát e két kihágás, s a 146. §. (btk. 446. §.) alá eső vétség közt csak az, hogy az utóbbi a btk. 75. §-a folytán szándékos, míg a jelen §. esete gondatlan cselekvés vagy mulasztás. (Illés: Kt. 426—428: l.)

3. A 153. §. *a)* pontja által említett állategészségügyi rendtartást a vásárokra nézve a F. m. állapítja meg. A 11. §. további rendelkezéseit lásd Illés: Kt. 429. l.

4. A *b)* pontban hivatkozott 20. §. szerint főszabály, hogy az állat csak marhalevéllel szállítható, s a fel- és lerakodásnál egészségi szempontból szakértőileg megvizsgálandó.

5. A *c)* pont alatti 29. és 30 §§. a ragadós betegségbe esett állatok elkülönítéséről, illetőleg az ily állatok vagy ezek nyers terményei forgalombahozásának korlátozásáról szólnak.

6. Az *d)* pont alatt felsorolt §§. rendelkezéseinek megszegéséért a beteg vagy elhullott állat tulajdonosa vagy birtokosa felelős. (Illés: Kt. 430. l.)

7. Az *e)* pont az állatokra vonatkozó kuruzslást (állat-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

orvosi teendők jogosulatlan végzése dijért vagy jutalomért) helyezi büntetés alá.

8. A 154. §. *a)* pontjában hivatk. 8. §. szerint ló, szarvasmarha, juh, kecske és sertés csak a gazdaság üzésénél, legeltetésnél és usztatásnál szállítható marhalevél nélkül.

9. A *b)* pontban említett 12. §. a más községből behozott marha bejelentéséről és elkülönítéséről szól, a 13. §. pedig tiltja, hogy a mészáros vagy marhakereskedő járvány idején idegen istállóba menjen.

10. A *c)* pont s a ktk. 104. §-ának 1. és 2. pontja közti különbségről lásd az utóbbi §. 2 jegyzetét.

11. A *d)* pont ellen az vét, aki a község engedélye nélkül más állatot fogad be a neki átadott állatok közé (15. §.); míg az *e)* pont alá az esik, a ki marhát telelő helyéről községi számbavétel és egészségi vizsgálat nélkül, s a ki a község által számba nem vett marhát hajt a legelőre (17. §).

12. Az *f)* pont levágásra és kereskedésre szánt állatokról szól, melyek nem vasúton vagy gőzhajón szállíttatnak (18. §.)

13. A *g)* pont rendelkezésével szemben a ktk. 102. és 103. §§-ai az emberekre vagy állatokra nézve veszélyes állati betegségekről szólnak.

14. A *h)* pontban említett §§. a ragadós betegség kitörésekor, s az ily betegségbe esett állatokkal való bánásmódnál követendő szabályokat tartalmazzák. (Illés: Kt. 432. l.)

15. Az *i)* pont alatti 68. § a veszett kutya vagy más állat elleni védekezésről szól; míg a *j)* pontban felhivott §§. a lépfenés, takonykóros és veszett állatok megengedett gyógyításáról és bonczolásáról, s a ragadós tüdőlob és orbáncz beoltásáról intézkednek. (Illés: Kt 432. l.)

16. A *k)* pont ellen az vét, a ki tenyészbéna lovat fedeztetésre bocsát (91. §.), s a ki az ivarszervén hólyagos kiütéssel biró lovat vagy szarvasmarhát tenyésztésre használja (95. §.)

17. Az *l)* pontban hivatk. 48 §. szerint a romániai és szerbiai határszélen a szarvasmarha behozatalának ellenőrzése végett minden községben törzskönyv vezetendő.

18. A ktk. általános határozatai e kihágásokra is érvényesek. (157. §.) A pénzbüntetés állategészségügyi czélokra itélendő meg (156. §)

19. Elsőfokúlag megyékben a főszolgabiró, r. t. városokban a polgármester, th. városokban a kapitányi hivatal, Budapesten a ker. előljáró, Fiumében a rendőrfőnök, a magyar-horvát tengerparton a révkapitány, — másodfokúlag megyékben az alispán, városokban a városi tanács, a magyar-horvát tengerpartra nézve a m. kir. tengerészeti hatóság, — harmadfokúlag a F. m. itél (158. §.)

20. Az itéletben a 155. §-ban felsorolt állatok és tárgyak elkobzása is kimondandó.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XXIII. KÁBELKIHÁGÁSOK. (1888. évi XII. tcz.)

2. §. (Jb.) Kihágást követ el, és 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

1. a tenger alatti kábel lerakásával vagy kijavításával foglalkozó azon hajós, a ki a jelzésekre vonatkozó és az összeütközések megelőzése czéljából megállapított szabályokat nem követi;

2. az a hajós vagy vizi jármü vezetője, ki az 1. pontban meghatározott jelzéseket észreveszi, vagy észrevehetné és a tenger alatti kábel lerakásával vagy kijavításával foglalkozó hajótól legalább is egy tengeri mértföldnyi távolságra nem marad, vagy ily távolságra nem vonul vissza;

3. az a hajós vagy vizi jármü vezetője, a ki a tenger alatti kábelek fekvésének jelzésére rendelt bójokat észreveszi, vagy észrevehetné és ezen bójok vonalától is egynegyed tengeri mértföldnyi távolságban nem marad.

3. §. (Jb.) Kihágást követ el, és 8 napig terjedhető elzárással büntetendő:

1. az a hajós vagy vizi jármü vezetője, a ki a szükség esetét kivéve a tenger alatti kábeltől, melynek fekvését a bójok vonalából vagy más módon felismerhette, egynegyed tengeri mértföldnyinél kisebb távolságban horgonyt vetett, vagy a ki járművét a tenger alatti kábelek jelzésére rendelt bójokhoz megerősítette;

2. a halászjármü vezetője, ki halászeszközeit vagy hálóit a tenger alatti kábel lerakásával vagy kijavításával foglalkozó hajótól legalább is egy tengeri mértföldnyi távolságra nem tartja.

Ezen határozat azonban csak azon megszorítással alkalmaztatik, hogy a halászhajóknak, a melyek az elfogadott jelekkel ellátott távirászhajót észreveszik vagy észrevehetnék, foglalkozásuk befejezésére és a nyert figyelmeztetéshez való alkalmazkodásra 24 órai halasztás van adva.

3. A halászjármü vezetője, a ki halászeszközeit vagy hálóit a tenger alatti kábelek fekvésének jelzésére rendelt

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

bójok vonalától legalább is egynegyed tengeri mértföldnyi távolságra nem tartja.

4. §. (Jb.) A ki a 2. és 3. §-okban meghatározott esetekben valamely tenger alatti kábelt elszakít vagy oly módon megrongál, hogy a rongálás a távirdai összeköttetést egészben vagy részben félbeszakíthatja vagy gátolhatja: kihágást követ el, és 8 naptól két hónapig terjedhető elzárással büntetendő.

8. §. (Jb.) Kihágást követ el, és 6 napig terjedhető elzárással büntetendő, a ki a vizi járműnemzetiségét igazoló okiratok elömutatását akkor, a midőn a tenger alatti kábelek védelme iránt kötött egyezmény 10. czikke szerint jegyzőkönyv felvételének helye van, megtagadja.

1. Az 5. és 6. §§. vétségeket állapítanak meg (lásd a btk. 439—441. §§-ai kapcsán); a 7. §. a büntetlenség feltételeit sorolja fel.

2. E kihágások részletes elemzését lásd Illés: Kt. 435—437. l.

3. A 4. §. kihágása csak gondatlanságból követhető el. A megfelelő szándékos cselekmény, valamint az oly gondatlanság, mely a kábel használhatóságának félbeszakítását eredményezi: az 5. és 6. §§. alá eső vétség.

4. Elsőfokúlag a kir. járásbiróság itél (12. §.), — és pedig a nyilt vagy idegen tengeren elkövetett kihágás felett az illető magyar hajó anyakikötőjének birósága, vagy az, melynek kikötőjébe a hajó először betért, vagy a hol a tettes kézrekerült (14. §.), másodfokúlag a kir. Tábla jár el. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

5. E kihágások hivatalból üldözendők (12. §.)

XXIV. HALÁSZATI KIHÁGÁSOK. (1888. évi XIX. tcz.)

62. §. Kihágást követ el, és 200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:

a) *a ki kábító, mérgező és robbanó szerekkel halász (23. §.);*

b) *a ki a halászat gyakorlására jogosítva nincs, ha a halászatot éjjel, tilalmi időben kijelölt kiméleti helyen, vagy tiltott eszközzel üzi; vagy pedig ha a halászatot álczázva, vagy magát felismerhetetlenné téve üzi, vagy a*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tettenéröt veszélyesen fenyegeti, ellene fegyvert fog, vagy erőszakot használ, a mennyiben a veszélyes fenyegetés, fegyverfogás, vagy erőszak súlyosabb büntetés alá eső cselekményt nem képez.

***63. §.** Kihágást követ el, és 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:*

a) *a ki a jelen törvény 2., 18., 20., 21., 26. és 27. §-aiban foglalt tilalmakat megszegi;*

b) *a ki a 23. §. a)—d) és f)—h) pontjaiban foglalt tilalmakat megszegi.*

***64. §.** Kihágást követ el, és 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:*

a) *a ki a 22. §. szerint csak irásbeli engedély mellett kifogható halakat és rákokat ily engedély nélkül kifog;*

b) *a ki a halászatra jogosított engedélye nélkül nyereségvágyból halász vagy rákász;*

c) *azon tulajdonos, ki a haszonbérbe adott halászati területen a haszonbérlőt, vagy azt, a ki annak engedélyével üzi a halászatot vagy rákászatot, megtámadja, vagy a halászat vagy a rákászat üzésében megakadályozza;*

d) *a ki a 11. és 17. §-okban megállapított területek határainak megjelölésére szolgáló táblákat károsítási szándékból megsemmisíti, elviszi, vagy más helyre átteszi;*

e) *a ki hamisított halászjegy használata mellett halász.*

***65. §.** Kihágást követ el, és 25 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:*

a) *a ki a halászatra jogosítottnak engedélye nélkül, de nem nyereségvágyból halász vagy rákász;*

b) *a ki a zárt vizekből fogott halak vagy rákok származását igazoló községi bizonyítványt felmutatni nem képes (28. §.):*

c) *a ki a 11. és 17. §-okban megállapított területek határainak megjelölésére szolgáló táblákat szándékosan megrongálja vagy bemocskolja;*

d) *a ki a 9. §-ban említettek felszólítására a halászattal azonnal fel nem hagy, azoknak sem nevét, sem lakását meg nem mondja, zálogot nem ád, vagy a felszólítót a*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

legközelebbi elöljárósághoz követni nem akarja, vagy a felszólítónak hamis nevet vagy lakást mond be;

e) *a ki a nélkül, hogy halászjegygyel birna, másnak nevére szóló, vagy érvényességére nézve lejárt halászjegy mellett halász;*

f) *a ki saját nevére szóló jegyét használat végett másnak adja át.*

66. §. *Kihágást követ el, és 5 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő: a ki halászjegy nélkül halász (8. §.), a mennyiben az előző szakaszokban meghatározott kihágási esetek valamelyike fenn nem forog, és a ki halászjegygyel bir, azt azonban a 9. §-ban említetteknek felszólítására elő nem mutatja.*

1. A halászat és rákászat joga rendszerint a meder tulajdonosát, árvíz esetén azokat illeti, kiknek területét a kiöntés elborítja. (1. és 2. §§.) A kivételeket a 3—7. §§. határozzák meg. (Illés: Kt. 438—439. l.)

2. A 62. §. *a)* pontja a halászat tiltott módját, *b)* pontja a minősített orvhalászatot helyezi büntetés alá (439—440. l.) Az orvhalászat enyhébb eseteiről a 64 §. *b)* és 65. §. *a)* pontja szól.

3. A tilalmi időt a 21. §. a különböző halnemekre nézve különbözőleg állapítja meg. Általános tilalmi idő nincs.

4. A 63. §. *a)* pontjában hivatk. §§. szerint tilos az árvízből a halak visszatérését a mederbe akadályozni (2. §.), a tilalmi idő alatt nyílt vizekben halászni és rákászni (18. és 21. §§.), bizonyos méretűeknél kisebb halakat fogni és eladni (20. és 27. §§.), s kiméleti tereken halászni, békát fogni, csónakázni stb. (26. §.)

5. A *b)* pontban említett 23. §. illető pontjai szerint tilos az engedély nélküli halikraszedés, bizonyos méretű halfogó eszközök használata, s a halászás éjjel, valamint (a horgászást kivéve) gátak, zsilipek, stb. közelében.

6. A 64. § *a)* pontjában hivatkozott 22. §. szerint a hatóság irásbeli engedélye kell ahhoz, hogy valaki a 18., 20. és 21. §§. tilalma ellenére tenyésztés végett halat és rákot fogjon.

7. A *b)* pont az üzletszerű orvhalászatról, a *c)* pont arról az esetről szól, midőn a tulajdonos a 14. §. szerint haszonbérbe köteles adni a halászati területet.

8. A *d)* pont a halászati jog megjelölésére szolgáló, s a kiméleti tereken felállított tilalmi táblákat védi, míg az *e)* pont a 8. §. értelmében szükséges halászati jegy hamisításáról, s az ily hamisítvány használatáról szól.

9. A 65. §. *a)* pontja az egyszerű orvhalászat; *b)* pontja

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

pedig arról az esetről szól, midőn valaki a zárt vízben (13. §.) tilalmi idő alatt fogott halat vagy rákot községi igazolvány nélkül (28. §.) adja el.

10. A *c)* pont tárgyai a 64. §. *d)* pontjában említett tilalmi táblák. Ezek rongálása és bemocskolása e pont külön intézkedése nélkül a ktk. 80. §-a alá esnék.

11. A *d)* pontban említett 9. §. a csend- és rendőrök, a közbiztonsági közegek és pénzügyőrök, továbbá a halászati jog tulajdonosa, haszonbérlője és alkalmazottja, s az erdei, mezei és gátfelügyelők ellenőrzési kötelességéről, illetőleg jogáról szól.

12. Az *e)* és *f)* pontok a halászati jegygyel űzött kisebb visszaélésekre vonatkoznak, s kiegészítik a 64. §. *e)* pontját; míg a 66. §. egyik esete a halászati jegy nélkül való halászás, másik az ily jegy elő nem mutatása az előbbi pontban felsorolt személyeknek.

13. A ktk. általános határozatai e kihágásokra is érvényesek (69. §.) A pénzbüntetés felerészben a közgazdasági alap, fele részben az illető község szegényei javára itélendő meg (68. §.)

14. Elsőfokúlag megyékben a főszolgabiró, városokban a rendőrkapitány, Budapesten a ker. előljáró, — másodf. az alispán, illetőleg a városi tanács, — harmadf. a F. m. itél (66. és 7c. §§.) Felebbezésnek 15 nap alatt két egybehangzó határozat ellen is helye van (61. §.)

XXV. TELEGRÁF- ÉS TELEFONKIHÁGÁS.

(1888. évi XXXI. tcz.)

VI. §. (Jb.) A ki közterület által vagy mások tulajdonát képező magánterület által elválasztott telkén vagy birtokán előzetes engedély nélkül táviró, távbeszélő vagy villamos jelző berendezést létesít vagy engedély nélkül fentart, vagy a ki a magánhasználatú távirdát a magánhasználat természetével ellenkező módon használja: kihágást követ el, és a kereskedelmi miniszter vagy megbizott közege indítványára 50—300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. Az itt említett villamos készüléket, kivéve a ház belsejében vagy összefüggő birtokon, akár köz akár magánhasználatra csak a keresk. miniszter, bizonyos esetekben csak a törvényhozás engedelmével lehet felállítani és berendezni, (1—5. §§.)

2. A közhasználatra szánt villamos készülékkel az követi

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

el a kihágást, a ki azt engedély nélkül állítja fel vagy rendezi be; az engedélyhez kötött magánczélra szolgáló villamos készülékre nézve pedig az, a ki azt díjért mások használatára bocsájtja.

3 E kihágás felett az illető kir. bíróság (11. §. 2. bek.) elsőfokúlag tehát a járásbíróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokon a kir. Tábla itél (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

XXVI. KATONAI KIHÁGÁSOK. (1889. évi VI. tcz.)

35. §. A legközelebb ujonczállításra felhivott korosztályokban (38. §.) álló mindegyik hadköteles tartozik a megelőző év november havában beiratása végett illetőségi községének, avagy állandó tartózkodási helyének elöljáróságánál, akár irásban, akár személyesen élő szóval jelentkezni.

A ki ezen jelentkezést a nélkül, hogy legyőzhetetlen akadályok hátráltatták volna, elmulasztja, kihágást követ el, és 5—100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

44. §. Azon hadköteles, a ki a sorozás vagy felülvizsgálatra kitüzött időre meg nem jelenik, s késedelmét nem igazolja, úgyszintén az is, a ki ezen kihágás elkövetésénél mint bünrészes közreműködik: 10—200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

(Jb.) A ki azonban oly szándékkal, hogy magát a hadkötelezettség alól kivonja, marad el a sorozásról vagy felülvizsgálatról, habár csak ideiglenesen szolgálatra képtelennek találtatik vagy ha póttartalékba osztatik: önként jelentkezése esetében három naptól egy hónapig terjedhető elzárással és 15—150 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, ha pedig nem önként jelentkezett: 6 naptól 2 hónapig terjedhető elzárással és 30—300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha a hadköteles szökevény a sorozó illetőleg felülvizsgáló bizottság előtt azon év végéig nem jelent meg, melyben életének 36. évét betöltötte: 15 naptól 2 hónapig terjedhető elzárással és 50—300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A 2. és 3. bekezdésben meghatározott kihágások bün-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

részese 3 naptól 2 hónapig terjedhető elzárással és 15—300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

50. (Jb.) §. A nősülés a hadköteles-kor előtt és a harmadik korosztályból való kilépés előtt nincs megengedve.

A ki e tilalom áthágásával nősült meg, kihágást követ el és 30—300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az engedély nélküli nősülésben bűnrészes hivatalos közeget ugyanezen pénzbüntetés éri, fenmaradván ellene még a hivatali szabályok szerinti eljárás.

61. §. (Jb.) Katonai hatósági engedély nélkül nem nősülhetnek:

b) *a közös hadsereg és a honvédség állományba nem vett ujonczai;*

c) *a tartósan szabadságolt sorhadkötelesek, kivéve azokat, a kik sorhadi szolgálatuk három utolsó hónapjában állanak és azokat, a kik a 32. §. 2. bekezdése alapján avagy családi tekintetekből szabadságoltattak;*

d) *a helyi alkalmazásra előjegyzett nyugdijas tisztek;*

f) *a tartósan szabadságolt honvédlegénység, mely a 3. korosztályt még túl nem haladta, kivéve azokat, a kik tényleges szolgálatukat még a 3. korosztályból való kilépés el tt leróták.*

Ezen tilalom áthágása esetében az 50. §-ban foglalt büntető határozatok alkalmaztatnak.

A bűnrészesek ugyanazon büntetés alá esnek.

1. A 35. és 44. §§. tárgya az ujonczállítás előli szökés, az 50. és 61. §§-é a tiltott, illetőleg engedélynélküli nősülés.

2. A 35 §-ban hivatk. 38. §. szerint minden ujonczállításra három korosztály hivatik fel. Ugyane §. szerint a felhivott azon év decz. 31-éig szorítható hadkötelessége teljesítésére, a melyben 36. évét betöltötte.

3. A 35. §. 2. bek. alá esik a katonailag ki nem képzett népfelkelő, ki az évenkinti jelentkezést (személyesen vagy irásban) az e czélra kijelölt polgári hatóságnál elmulasztja, míg a katonailag kiképzett népfölkelésre kötelezettek ebbeli mulasztására nézve a 62. §. 2. bek. irányadó (1893. évi XXXVII. tcz. 1. és 2. §§.). Az utóbbi §. szerint a tényleges szolgálatban nem álló szabadságolt és tartalékos egyének tartózkodási helyük minden változtatását kötelesek a nyilvántartó hatóságnak bejelenteni, s ha ezt elmulasztják: a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

honv. m. által rendeleti úton megállapított pénzbüntetéssel büntetendők.

4. A 44. §. 2. bek. esetében, a besorozott hadszökevény büntetésül önkénytes jelentkezés esetén rendes szolgálati idején kívül még egy évet, ha pedig nem önként jelentkezett, még két évet köteles szolgálni. (44. §.)

5. Bűnrészes az, a ki az ujonczszökevény elmaradását előmozdítja vagy őt erre csábítja (46. §.)

6. Az 50. §. alól kivétetik az, a kit az ujonczállításnál törültek, a 3. korosztályban be nem soroztak, vagy a ki a honv. minisztertől nősülési engedélyt nyert (50. §. 1. és 2. bek.)

7. A 61. §. kihagyott *a)* és *c)* pontjai a katonai hatóság alá tartozó személyekre vonatkoznak. A *c)* pont alól kivétetnek a tanítóképzőintézet növendékei a 32 §-ban megállapított feltételek alatt, s a katonai kiképeztetésük után béke idejére szabadságolt egyének (34. §. 7. bek.)

8. A pénzbüntetés hováfordítása és átváltoztatása iránt lásd a 66. § t.

9. A büntető eljárás a 35. §. s a 44. §. 1. bek. esetében 6 hó, a 44. §. többi, s az 50. és 61. §§. eseteiben három év alatt évül el (67. §.) Ez idő kezdete iránt lásd Illés: Kt. 447. l.

10. A 35. §. és a 44. §. 1. bek. esetében a közigazgatási hatóság (É. T. 42. §.), a többi esetekben a kir. bíróság itél (60. §.), elsőfokúlag tehát a kir. járásbíróság (É. T. 40. §. 5. pont), másodfokúlag a kir. Tábla (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

XXVIII. ÚT- ÉS VÁMRENDŐRI KIHÁGÁSOK. (1890. évi I. tcz.)

1. A forgalom biztonságának veszélyeztetése.

107. §. A közúton való hajtásnak és kitérésnek a forgalom biztonsága érdekében szabályozására a következők állapíttatnak meg:

a) *minden járművel balra kell hajtani, szembejövő járműnek balra kell kitérni, az előtte haladónak pedig jobbról kell eléje kerülni;*

b) *hidakon más járműnek eléje hajtani tilos,*

c) *udvari, katonai, posta- és tűzoltó-, valamint mentőjárműveknek minden más, akár szembejövő, akár azokkal egy irányban haladó jármű feltétlenül kitérni tartozik;*

d) *oly utakon, melyeken akár az útpálya keskenysége,*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

akár más okból csak egy járt nyom létezik, az a) *alatti elvek megtartásával üres jármű a személyszállítónak vagy terheltnek, — személyszállító a súlyosan terheltnek, — egyenlő járművek közül a lejtőről lefelé jövő a felmenőnek egészen, végre egyenlő minőségűek és sík pályán egymásnak fél nyomszélességre kitérni tartoznak. Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 20 frtig terjedhető büntetéssel büntetendők.*

108. §. Három méternél nagyobb nyilású hidaknál, kivévén a bolthajtásos hidakat, továbbá javítás alatt álló minden hídon a sebes hajtás feltétlenül tilos.

Javítás vagy átépítés alatt álló hidaknál szükség esetén megtiltható az is, hogy a hídra egy járműnél több egyszerre reáhajthasson. Ezen tilalom végrehajtására kirendelt őrnek, valamint az úti személyzet ide vonatkozó bármely külön intézkedéseinek mindenki engedelmeskedni tartozik. Építés alatt levő hidaknál az építést végrehajtó vállalat által oly jelek alkalmazandók, melyek által az utazó közönség figyelmeztetve van. Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

109. §. Szabadon hajtott állatcsoportokkal (nyájakkal, csordákkal, falkákkal stb.) való találkozásnál minden járművel lépésben kell hajtani mindaddig, míg az állatcsoport mellett elhalad, annak tulajdonosa és hajcsárai pedig kötelesek akár szembejövő, akár hátuk mögül előre hajtó járműveknek megállás nélküli elhaladhatására, az útpályán elégséges utat nyitni, és ennek gyors eszközlésére az állatcsoport melletti elégséges vezetőt, hajcsárt stb. alkalmazni.

Kisebb állatcsoportokkal csak az út fele részét szabad elfoglalni; egyes állatok pedig féken vagy pányván vezetendők. Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

110. §. Üres vagy terhelt járműveket az útpályán hagyni, vagy vonó állatokkal ellátottakkal az úton huzamosan álldogálni nem szabad.

Azon járművekkel, melyekkel a hosszabb ideig való

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

megállás elkerülhetetlenül szükséges, az út egyik oldalára kell állani, úgy, hogy mellettük két egymással szembe jövő járműnek az útpályán közlekedhetésére kellő tér maradjon. Még az útpályán eltört, leroskadt, vagy feldőlt járművek is csak a szükséges segély megszerzéséig maradhatnak, de akkor is felügyelet alatt és éjjel lámpával világítva legyenek. Az ily járművekről lerakott tárgyak, árúk stb. az útpadkákon helyezendők el, és onnét legkésőbb hat óra alatt eltávolítandók. Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 20 frt erejéig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

111. §. A járművet vezető kocsisnak a hajtás alatt aludni, a járművet vezetés nélkül hagyni, vagy egyszerre több járművet vezetni tilos. Hogy mennyiben lehet ez utóbbi határozat alól kivételnek helye, a hatóság állapítja meg.

Tilos továbbá több terhes járműnek egymás után való akasztása, mely szabály alól csak uj vagy javított vagy baleset által megsérült teljesen üres járművek és esetleg kézi kocsik képeznek kivételt. Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 20 frt erejéig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

112. §. Minden járműnek éjjel és sötét időben feltünő helyen vagy lámpával világítva kell lennie, vagy a vonó állatok legalább egyike csengővel látandó el.

Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

113. §. A járművekhez hátul kettőnél több állatot, vagy a vonó állatok mellé szintén két állatnál többet kötni tilos, söt (egy sorba fogott) hármas fogatnál csak egy köthető.

A járművekre a rakomány három métert meghaladó szélességben nem rakható.

Ha mégis oly tárgyak szállítása fordul elő, melyek három méternyi szélességet meg nem haladó részekre el nem oszthatók, a fuvar tulajdonosa gondoskodni tartozik arról, hogy a szélesebb rakomány által a közlekedés szükség felett ne korlátoztassék (a többi közt, hogy segélyre kellő

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

számú munkás rendelkezésre álljon, s a kitérés lehetősége biztosíttassék), továbbá, hogy az úton levő műtárgyak sérülést ne szenvedjenek.

Az ezen határozatok ellen vétők 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

114. §. Némely vidéken szokásban levő vetéskapuk állítása, vagy meglevők fentartása csak oly feltétellel engedhető meg, ha azoknak a közlekedési járművek előtti megnyitására e szolgálatra alkalmas egyén alkalmaztatik, ki éjjel-nappal a helyszinén van és őrhelyét el nem hagyja. Ezen őrnek a kapu felnyitásáért a járművektől díjt követelni vagy elfogadni tilos és a kapunyitással késedelmeskednie nem szabad.

Ily kapuk éjjel lámpával világítandók.

Az ezen §. határozatai ellen vétők 20 forint erejéig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők, ezenfelül az esetleg beszedett díjak visszatérítendők.

115. §. Ha fahidakon 4000 kg. elegysúlyt meghaladó járművek, továbbá vasúti mozdonyok és gőzekék mozdonyainak avagy más nagyobb súlyú gépek szállítása céloztatik, erről az államépítészeti (esetleg törvényhatósági mérnöki) hivatalhoz 48 órával előre jelentés teendő és a netán szükséges megerősítések vagy alátámasztások vagy bármi intézkedés a kiküldött közeg rendelete szerint az átszállító költségére eszközlendők.

A költségek az átszállító által előre fizetendők.

Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 100 frtig terjedhető büntetéssel büntetendők, továbbá az okozott károk, valamint a szükséges helyreállítások költségeinek megtérítésére kötelezendők.

116. §. A kompokon (réveken) vagy hajóhidakon történő szállítást illetőleg a következő rendőri intézkedések tartandók szem előtt:

a) *a kompok (révek), illetve hajóhidak csak a 75. §. szerint szükséges forgalomba helyezési engedély kiadása után és annak határozatai értelmében használhatók;*

b) *ha a rendesnél jelentékenyen nagyobb járművek, súlyos gépek, nevezetesen vasúti mozdonyok, gőzekék mozdo-*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nyainak szállítása czéloztatik, azok szállításánál a hidakra nézve a 115. §-ban megállapított határozatok követendők;

c) *a révészek és vizen átjáró hajók vezetői oklevéllel birni nem kötelesek ugyan, azonban a közbiztonság érdekében szükséges, hogy józan, jó magaviseletű egyének legyenek. E végből az illető hatóság részéről kiállított erkölcsi bizonyítványnyal kell birniok.*

Főrévészi szolgálatot csak oly egyén teljesíthet, ki legalább is két éven át révész volt, s a komp- és ladikvezetésben kellő jártasságot tanusított s erről kis- és nagy községekben a főszolgabiró, rendezett tanácsú városokban a polgármester, törvényhatósági joggal felruházott városokban a rendőrkapitány, illetőleg a tanácsnak a rendőri ügyek vezetésével megbizott tagja által kiállított bizonyítványt tud felmutatni;

d) *a törvényhatóság első tisztviselője által hivatalosan aláirt hirdetményben, mely a kompon, illetve hajóhidon, valamint mindkét parton a műtárgyhoz vezető út vagy hidlás közelében a közlekedő közönség és a kezelő személyzet tájékoztatása és alkalmazkodás végett könnyen látható helyen kifüggesztendő, felsorolandók:*

1. az átkelésre nézve hatóságilag megállapított díjak,

2. a komp vagy hajó megengedhető merülése és maximalis hordképessége súly szerint, továbbá az is, hogy a kompon hány személy, lábas jószág és szekér nyerhet helyet, a mint ez a forgalomba helyezési engedélyben (75. §.) megállapíttatott.

A kompnak megengedhető legmélyebb merülése a komp mindkét oldalán világos szinre festett táblával, illetve vonallal jelölendő meg;

e) *hajózható és tutajozható folyókon a kompok éjjel — akár közlekednek, akár állanak — fehér fényű világgal látandók el. Előbbi esetben a komp farán, utóbbi esetben a kompnak a folyam felé eső részén;*

f) *azon réveknél, melyeknél hossz- vagy keresztkötél van alkalmazva, ha a víz hosszában, akár gőzös, akár egyéb járműi közeledik, a hosszkötelet használó komp tartozik*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

azonnal azon oldalra menni, melyen a többi járművek közlekedését nem gátolja, a keresztkötelet használó komp pedig köteles a kötelet leereszteni. A kötél-leeresztésért semmi díj nem szedhető.

A hosszkötelen járó éjjel csakis azon oldalon állhat, melyen állva a többi hajó közlekedését nem zavarja.

A keresztköteleknél használt úgynevezett «galambok» és a hosszköteleknél a legfelső és legszélső uszányok éjjel szintén fehér fénynyel világítandók meg;

g) *a kompok közlekedése a folyam hosszában haladó járművek közlekedését nem gátolhatván, a révészek kötelesek az átjáró vonalhoz közlekedő egyéb járművek elhaladását megvárni.*

Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 100 frtig terjedő pénzbüntetéssel büntetendők, ezen felül az illetéktelenül szedett díjak visszafizetésére, végül a szükséges intézkedések végrehajtására záros határidő alatt kötelezendők.

117. §. A hajó-, jármos- vagy forgóhidak, szóval a felnyitható hidak tulajdonosai vagy bérlői, kötelesek a hidat, — a hajók és talpak alábocsátása czéljából — naponként kétszer, hatóság által megállapított időben, ingyen kinyitni.

De ezenkívül is kötelesek a vizi közlekedés érdekében a hidat bizonyos hatóságilag megállapított díjért, mindannyiszor kinyitni, midőn az szükséges.

Az ezen hidnyitás alól a hidtulajdonosok vagy bérlők csak az esetben menthetők fel, ha a hidnyitás magas vízállás vagy vihar miatt veszélyes, vagy épen lehetetlen volna.

A hidak kinyitására vonatkozó jelzések körüli eljárásra nézve a hajózási rendszabályok tartandók szem előtt.

Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők, ezenfelül az illetéktelenül szedett díjak visszafizetésére közigazgatási úton kötelezendők.

118. §. Ki valamely komp, híd, az azokhoz felvezető- és lejárók vagy valamely útszakasz fentartására jogosítva vagy kötelezve van, köteles az érintett tárgyakat a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

közlekedés igényeinek megfelelő állapotban tartani, és a hatóságnak e részben kiadott intézkedéseit teljesíteni.

Az ezen határozatok ellen vétők 50 frt erejéig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők, és a szükséges intézkedések végrehajtására záros határidő alatt kötelezendők.

Visszaesés esetében — ha a büntetés kiállása óta még hat hónap nem mult el — a büntetés 100 frtig terjedhető pénzbüntetésben állapítandó meg.

Ha pedig a hidak és kompok az életbiztonságra veszélyes állapotban tartatnak, vagy a hatóságnak az életbiztonság szempontjából a közlekedésre nézve kiadott intézkedései nem teljesíttetnek, az 1879. évi XL. tcz. 113. §-a határozatai érvényesek.

119. §. Utak mellett kő-, kavics-, föld- vagy homokbányák és gödrök csak hatósági engedély és az engedélyben kikötendő föltételek megtartása mellett, illetőleg csak akkor és úgy nyithatók és tarthatók üzemben, hogy ez által az úton való szabad közlekedés ne hátráltassék, és az útfentartás vagy az út és műtárgyak kárt ne szenvedjenek. Oly gödrök és bányáknál, melyek fenékszine az út felszinétől mérve 1 méternél mélyebben fekszik, az út szélén a bányatulajdonos által védkorlátok állítandók. Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

120. §. A mennyiben a bányatörvény nem intézkedik, azon bányáknál, melyek robbantások segélyével műveltetnek, a bányanyithatásra kiadandó engedély feltételeiben azon távolság, mely mellett robbantások bármely időben eszközölhetők, esetleg azon megszorítások és elővigyázati rendszabályok, melyek mellett ily művelés közelebb is — és mily távolban megengedtetik — megállapítandók.

Az ezen §. határozatai ellen vétők az 1879. évi XL. tcz. 109. és 110. szakaszainak határozatai értelmében 15 napig terjedhető elzárással és 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

121. §. Községek belterületén egyáltalában, községeken kivül pedig járművek, illetőleg szabadon hajtott álla-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tok közelében ostorral cserdíteni, lőni vagy robbanó töltényeket eldurrantani tilos.

Az ezen határozat ellen vétők 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

122. §. Út mellett fekvő épületeknek út felőli oldalán, vagy az út mellett közvetlenül levő helyeken vagy az úton haladó járműveken oly tárgyakat, melyektől az igavonó és más állatok megrémülhetnek, továbbá nyers húst, állatbőröket stb. takaró nélkül felaggatni vagy szállítani nem szabad. Az útárkokba állati hullákat vagy egyéb undort vagy ijedelmet okozó tárgyakat dobni nem szabad, azoknak eltávolításáról pedig a község elöljárói gondoskodni tartoznak.

Az ezen határozat ellen vétők 20 frt erejéig büntetendők.

123. §. Hófuvás, hegyomlás és árviz alkalmával kötelesek azon községek lakosai, melyek határain valamely állami vagy törvényhatósági út átvonul, továbbá a melyek az érintett utak közlekedésének biztosításánál közvetlenül érdekelve vannak, az útvonalon szükséges közlekedés biztosítása érdekében az államutakra nézve a kereskedelemügyi miniszter, törvényhatósági utakra nézve az illető törvényhatóság által törvényszerűen megállapított szabályrendelet szerint díjtalanul, minden betudás nélkül közreműködni.

Hófuvások alkalmával ezen kötelezettség a hónak csak egy jármü elhaladhatására szükséges nyomszélességben és kitérőkkel leendő eltávolítására terjeszthető ki.

A ki hófuvás vagy vízáradás esetén nem engedelmeskedik a hatóságnak, a fennérintett szabályrendelet határozataihoz képest kiadott azon meghagyásának, hogy a közlekedés veszélyeinek és akadályainak elhárítására, illetőleg megszüntetésére személyesen vagy háznépének, cselédeinek munkájával, szekereinek, vízi járműveinek avagy az oltalom szempontjából szükséges egyéb eszközeinek, nemkülönben hámos lovainak vagy vonó marháinak ideiglenesen a hatóság rendelkezése alá bocsátása által közreműködjék, a mennyiben abban alapos okok által nem aka-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

dályoztatott: száz (100) frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A ki pedig ezen esetekben a segítéstől másokat visszatart vagy lebeszél: nyolcz (8) napig terjedhető elzárással és kétszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Önként értetik, hogy az, a ki a községi közmunka alól a jelen törvény szerint föl van mentve, nem rendelendő ki s e részben a jelen szakasz határozatai nem alkalmazhatók.

1. A kihagyott 124. §. azonos a ktk. 119. és 120. §.-aival (3. jegyz.)

2. Közutak: *a)* az állami, törvényhatósági és községi utak; *b)* a vasuti állomásokhoz vezető, — *c)* az egyesek vagy társulatok által a közforgalom czéljaira létesített utak. (1. §.) A hidak, kompok és hajóhidak, mint nyilvános közlekedési eszközök szintén tárgyai a fennebbi §§-nak.

3. A kihágás részint magán a közúton, hídon, stb., részint az út mentén vagy annak közelében követhető el.

4. A 107—115. §§. az úttesten illetőleg hidon elkövetett kihágásokról intézkednek. (Illés: Kt 455—456. l.) A 107. §. határos a ktk. 120. §-ával.

5. A 116—118. §§. a komp, hajóhíd és felnyitható híd forgalmának biztonságát veszélytető kihágásokat határozzák meg. A 118. §. csak akkor alkalmazható, ha a mulasztás a ktk. 113. §-a alá nem esik.

6. A 119—122. §§. az utak mentén vagy azok közelében a forgalom biztonsága ellen elkövetett kihágásokat határozzák meg. A 120. §. esete a ktk. 109. és 110 §§-ai alapján büntetendő; a 121. és 122. §§. csak annyiban alkalmazhatók, a mennyiben a ktk. 115., illetőleg 124. §-ának esete fenn nem forog.

7. A 123. §. összefügg a ktk. 142. §-ával, a mely csak annyiban alkalmazható, a mennyiben a kihágás a jelen §. alá nem esik.

8. A 123. §. kihágása csak szándékos, a többieké szándékos és gondatlanságból eredő lehet. (Ktk. 28. §.)

9. A pénzbüntetés és a biráskodás iránt lásd az alábbi 6. czímet.

2. Az úttest és tartozékainak épsége elleni kihágások.

125. §. *Az úttestnek és összes tartozékainak, az úttöltésnek és bevágásoknak, azok oldalainak, az útárkoknak, azokban összegyülő vagy műtárgyak alatt átfolyó víz-*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nek elvezetésére szolgáló árkoknak, csatornáknak vagy csővezetékeknek, az útpályának, az útpadkáknak, világító eszközöknek, az úton levő hidaknak, átereszeknek és töltésöknek, mindezek egyes alkatrészeinek, hajóhidaknak, kompoknak, ladikoknak s az ezek használatára szolgáló berendezéseknek, csuszamlásoknál a viz levezetésére előállított árkoknak, szivárgóknak, folyókáknak, az út támvéd és bélfalainak, kő- vagy más anyagokból készített védműveknek és burkolatoknak, korlátoknak és kerékvetőknek, kilométer oszlopoknak, hektométert jelző vagy a műtárgyak számozására alkalmazott karóknak, útmutató, intő és községmutató tábláknak, mindezeken levő feliratoknak, számoknak és jeleknek, útmesteri és útkaparói lakoknak, azok melléképületeinek és kerítéseinek, az út mellé ültetett fasoroknak, védültetvényeknek, sövényeknek, szóval minden a közlekedés czéljaira szolgáló, vagy azok fentartására megkivántató bármely létesítménynek, úgy szándékos, mint vétkes mulasztásból vagy gondatlanságból származott rongálása kihágást képez.

Ilyen kihágások, a mennyiben rossz szándék forgott fenn, 15 napi elzárásig és 100 frt pénzbüntetésig, ha pedig rossz szándék nem forgott fenn, 30 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők, továbbá kötelesek a tettesek az okozott kárt megtéríteni.

126. §. *Tilos az útpadkáknak és árkoknak, kő, kavics, föld vagy más anyagok nyerése szempontjából kivájása, az útárkok betömése, azok vízfolyásának elgátlása, szemét, kő, föld, trágya, fa vagy más anyagoknak azokba hányása, más mederbe folyó patakok, források, vízelvezetéseknek, trágyalé, pöczegödör-, iszap- és szennyvizeknek belevezetése, hidaknak, csatornáknak, csővezetékeknek betömése, azok levezető árkainak elgátlása, beültetése, az árok vizének elfolyása ellen védgátak vagy sövények emelése, az útnak vagy bármely ahhoz tartozó résznek magánhasználatra elfoglalása és átalakítása, a mennyiben az 1885 : XXIII. tcz. mást nem rendelne.*

Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők, és a megbünte-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tett cselekmény által okozott károkat is megtéríteni kötelesek.

127. §. Az út testében, annak árkaiban vagy tartozékain magánfelek által saját használatukra szolgáló csatorna-, víz- és csővezetékek, hidak és átereszek, szóval bárminő létesítmények csak a kellő tervek s leirásokkal felszerelt kérelem alapján az illetékes hatóság részéről nyert előleges engedély mellett építhetők.

Az ezen határozatok ellen vétők 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők, azonfelül kötelesek az előbbeni állapotot saját költségükön záros határidő alatt visszaállítani, esetleg az e végből az illető hatóság által végrehajtott intézkedések folytán felmerült kiadásokat megtéríteni.

128. §. Közutaknak helyi érdekü vasutak elhelyezésére leendő igénybevétele iránt az 1880: XXXI., illetve 1888: IV. tcz., lóvonatu vasutak részére pedig a kereskedelemügyi miniszter által kiadott, illetőleg kiadandó szabályrendelet intézkedései mérvadók. Az ezekben megszabott eljárás megtartása előtt a közutakat ily czélokra igénybe venni vagy azokon bármely munkálatokat kezdeni, tilos.

Az ezen határozat ellen vétők esetről-esetre 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

1. A 125. §. az utak és tartozékai épségének közvetlen megsértését helyezi büntetés alá. Szándékosság esetén e §. a btk. 421. s a ktk. 80. és 127. §-aival érintkezik A két utóbbi §-t a jelen §. kizárja, míg a btk. 421. §-a az utóbbi előtt alkalmazandó. (Illés: Kt. 458—459. l.)

2. A 126. §-ban felsorolt cselekmények nem rongálják meg közvetlenül, hanem csak a megrongálás veszélyének teszik ki az úttestet és tartozékait.

3. A 127. és 128. §§. azokra vonatkoznak, a kik az úttesten hatósági engedély nélkül, vagy az engedélyezettől eltérő módon létesítenek bizonyos műveket A helyi érdekü vasútat rendszerint a keresk. miniszterium, bizonyos esetekben azonban csak a törvényhozás engedélyezheti. A lóvonatu vasút engedélyezése a keresk. minisztertől függ.

4. Lásd még az alábbi 6. czímet.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

3. A közutak és egyéb műtárgyak fentartásának veszélyeztetése.

129. §. Az útpályának s tartozékainak fentartása érdekében tiltva van:

a) *fedanyag-halmoknak szándékos elgázolása, útárkokba leszórása vagy magánczélokra felhasználása;*

b) *az útpályákra és padkákra kőnek, sárnak, hónak, szemétnek, trágyának stb. a szomszéd telkekről, földekről, vagy máshonnan való kihordása, áthányása;*

c) *az udvarokon összegyülő vagy ereszekről lefolyó víznek nem az útárokba, hanem a pályára vezetése, bárminő folyadéknak arra kiöntése;*

d) *szálfáknak, fatörzseknek, vasalkatrészeknek, ekéknek és boronáknak, vagy más tárgyaknak akár előtaligával, akár a nélkül az útpályán végig, vagy az oldalárkokon átcsúsztatása és vonszolása, lejtőkön a kerekeknek súrló vagy alabor nélküli megkötése;*

e) *jéghasító lánczoknak máshol, mint jégen való alkalmazása.*

Ugyancsak a fentebbi érdek szempontjából:

a) *a járműveknél a keréktalp vasa lehetőleg lapos és kiálló szegek vagy csavarfejek nélkül készült legyen;*

b) *oly útszakaszok, melyek szalma, széna, vagy egyéb terményeknek nagyobb mennyiségben való szállítása következtében a szállított terményeknek hulladékai által nagyobb mérvben ellepetnek, a fuvarosok, illetőleg a szállított termény tulajdonosai által tisztítandók.*

Az ezen szakasz határozatai ellen vétők 50 forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

130. §. Tilos az út testének és az ahhoz tartozó bármely tartozéknak és területnek magánczélokra még ideiglenes elfoglalása is, nevezetesen tilos azokra követ, fát, téglát vagy más anyagokat, gazdasági terményeket, gyártmányokat, árúczikkeket lerakni. Kötelesek ezeknél fogva a gyárak, raktárak, termelőhelyek, gazdasági telepek, korcsmák és vendéglők tulajdonosai illetve bérlői fel- és lerakó helyekről, továbbá a fuvarok elhelyezésére és az etetésre

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szükséges területekről, végül az azokhoz a közúti forgalom akadályozása nélkül vezető ki- és bejáró utakról saját költségükön gondoskodni. A községi előljáróságok pedig a bérvagy teherkocsik számára állóhelyekül csak szélesebb útrészeket jelölhetnek ki, vagy e czélra az út mellett alkalmas helyekről gondoskodni tartoznak.

Az ezen határozatok ellen vétők 30 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

Ezeken felül városban és községben az 1879. évi XL. tcz. 119. §-a szem előtt tartandó.

***131. §.** A 130. §-ban érintett helyeken a gyárak, raktárak, termelőhelyek, gazdasági telepek, vendéglők és korcsmák tulajdonosai, illetve bérlői tartoznak saját költségükön intőtáblákat felállítani és fentartani, melyekre kiirandó, hogy az úton etetés, állongálás és rakodás vagy lerakás tilos, továbbá ezen tilalomnak megtartásáról lehetőleg gondoskodni.*

Az ezen határozat ellen vétők 10 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

***132. §.** Az utak melletti épületek, kerítések, eleven sövények az út árkának külső szélétől, vagy a hol ilyen nem létezik, az úttöltés lábától 1 m. távolságnál közelebb nem helyezhetők. Egy méternél kisebb távolság csak ott tűrhető meg, hol azt az útfentartás czélja megengedi, de ezen távolság sem lehet fél méternél kisebb.*

Az ezen határozatok ellen vétők 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

***133. §.** Erdők, berkek és sürü faültetvények az út mindkét felén az útárok szélétől számítandó legfeljebb 10 méter távolságig letarolandók, illetve megritkítandók és úgy ezek, valamint az élő sövények oly magasságig, mely az útfentartásra, illetve közbiztonságra nem hátrányos, levágandók. A viszonyokhoz képest egyes helyeken azok vágatása korlátozható vagy egészen betiltható.*

A ki a hatóság e részbeni meghagyásait nem teljesíti, illetve a hatóság e részben kiadott határozatai értelmében kivánt állapot előállításáról és fentartásáról saját költségén nem gondoskodik: 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

büntetendő, szükség esetén pedig a terhére hatóságilag foganatosítandó munkák költségeinek megtérítésére kötelezendő.

A fák az útárok külső szélétől számítva félméter, s egymástól legalább 15 méter távolságra ültetendők akként, hogy egyik fa nem a másik oldalon lévő fával, hanem a fák közti tér közepével legyen átellenben.

A ki a hatóság e részbeni meghagyásait nem teljesíti: 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

135. §. *Az úttal határos építkezéseknél elkerülhetetlenül szükséges állványok és anyagok csak az államépítészeti (esetleg törvényhatósági mérnöki) hivatal engedélye mellett helyezhetők el.*

A ki ily engedélyt előzetesen ki nem eszközöl, vagy az engedély feltételei ellen vét, — illetőleg azokat figyelmen kívül hagyja, — 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő; szükség esetén a terhére hatóságilag végrehajtandó munkálatok költségeit megtéríteni tartozik.

136. §. *Járművekkel való átjárás czéljából az utak árkait betömni, elgátolni, az utak padkáit leásni stb. tilos.*

Kiágazó utczákra és útakra, valamint telkekre és mezei birtokokra csak az útárok fölött épített, a vízfolyás czéljaira kellő nyilással biró hidakon szabad átjárni. — Ilyen hidak külső területeknél, szántó- és rétföldeknél hordozhatók is lehetnek, ellenben állandó telepek és tanyáknál, oldalutaknál és utczáknál szilárd szerkezettel építendők.

A hatóságok által a fentebbi határozatok értelmében kiadott meghagyások ellen vétők 20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

137. §. *A ki az utak árkait, padkáit, a töltések és bevágások rézsüit állatokkal legelteti, feltúrni engedi, vagy az úton ételt: 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ezen tilalom a baromfilegeltetésre nem terjed ki.*

1. A közútak fentartására nézve részint magán az úton véghezvitt bizonyos cselekmények, részint az út mellett vagy annak közelében létesített munkálatok lehetnek hátrányosak.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. A 129—131. §§. az útpályán a közút vagy tartozékai fentartásának veszélyeztetésével elkövetett kihágásokat határozzák meg. A 129. és 130. §§. csak annyiban alkalmazhatók, a mennyiben a ktk. 119. §-ának esete fenn nem forog.

3. A 132—137. §§. az út mellett vagy annak közelében elkövetett, s a közút fentartását megnehezítő vagy biztonságát veszélyeztető kihágásokat helyezik büntetés alá. (Illés: Kt. 463. l.) Az út mentén szükséges faültetésekre nézve a mezőrendőri törvény irányadó. (134. §. 1. bek.)

4. Lásd még az alábbi 6. czímet.

4. Út, híd stb. építése engedély nélkül.

138. §. Kihágást követ el, és 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, a ki a jelen törvény I. rész VII. és VIII. fejezete értelmében szükséges hatósági engedély nélkül épít vagy az engedélyben foglalt határozatokat és feltételeket figyelmen kívül hagyja.

Ezeken felül a forgalom, illetve a vámszedés is beszüntethető. (98. §.)

139. §. A kompoknak és réveknek a vizikönyvekbe bevezetésére vonatkozólag a jelen törvény 80. §. második kikezdésében foglalt határozatok ellen vétők 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

1. A 138. §. által feltételezett engedélyt rendszerint a keresk. miniszter, kivételesen a törvényhatóság első tisztviselője adja meg. (55., 64., 70., 71. és 74. §§.)

2. A 139. §-ban említett 80. §. szerint a kompok és révek a vízi könyvbe bevezetendők. E könyvek iránt lásd az 1885. évi XXIII. tcz. 189. és 190. §-ait.

3. Lásd még az alábbi 6. czímet.

5. Vámszedési kihágások.

140. §. A ki vámot szed a nélkül, hogy a jelen törvény határozatai értelmében engedélyezett vagy igazolt és érvényben fennálló vámszedési joggal birna: 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, azonfölül mindazok részére, kiktől a vámdíjakat beszedte, a fizetett vámdíjakat visszatéríteni tartozik.

A vámszedés azonnal beszüntetendő és a fizetett vámdíjak közigazgatási úton megítélendők és behajtandók.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

141. §. A ki valamely közhasználatra szánt kompot (révet) vagy hajóhidat a forgalomba-helyezési engedély (75. §.) kiadása előtt vagy az abban foglalt határozatok és feltételek figyelmen kívül hagyásával vett üzletbe: 50 frtig, ismétlés esetében, ha a büntetés kiállása óta még két év nem mult el, 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Önkényt érthetőleg azon esetben, ha az 1879. évi XL. tcz. 113. §-ába ütköző cselekmény vagy mulasztás forog fenn, ezen §. határozatai nyernek alkalmazást.

Úgy az első, mint a második pont értelmében előforduló ismétlés esetében a komp (rév), illetve hajóhid forgalomba helyezési és vámszedési engedélye bizonyos időre felfüggeszthető, sőt az, illetve a vámjog véglegesen megszüntethető. (98. §.)

142. §. A ki valamely vámtárgy fentartására jogosítva vagy kötelezve lévén, azt rossz karban tartja, vagy a hatóságnak e részben kiadott intézkedéseit nem teljesíti: 50 frtig, ismétlés esetében, ha a büntetés kiállása óta még két év nem mult el, 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Önkényt érthetőleg azon esetben, ha az 1879. évi XL. tcz. 113. §-ának határozataiba ütköző cselekmény vagy mulasztás forog fenn, ezen §. határozatai nyernek alkalmazást.

Úgy az első, mint a második pont értelmében előforduló ismétlés esetében a vámszedési engedély bizonyos időre felfüggeszthető, sőt az, illetve a vámjog véglegesen megszüntethető. (98. §.)

143. §. A ki több vámot szed, mint a mennyire jogosítva van, az a tényleg beszedett vámdíjaknak tízszeres összegével büntetendő.

Ismétlés esetében, ha a büntetés óta még hat hónap nem mult el, a vámdíjaknak húszszoros összegével büntetendő, továbbá a vámszedési engedély bizonyos időre felfüggeszthető, sőt az, illetve a vámjog véglegesen megszüntethető.

Másrészt, a ki a vámtárgyat használja, de nem fizet, illetve a fizetés alól magát kivonja, hacsak a törvény értel-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

mében nem vámmentes, a vámdíjaknak tízszeres összegében elmarasztalandó. (100. §.)

144. §. A vámdíjszabályzat a vámtárgy mindkét oldalán a vámsorompóknál látható helyen és olvashatóan kifüggesztendő.

Az ezen határozat ellen vétők 20 frtig, ismétlés esetében, ha a büntetés kiállása óta még hat hó nem mult el, 40 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

A ki a kompokon, hidakon és útszakaszokon a vámdíj fizetésének biztosítására vámsorompókat emelt, tartozik a sorompók mellett éjjel és nappal jelenlévő éber őrt állítani, továbbá a sorompókat éjjel vörös üvegü lámpával világítani. Az ezen határozatok ellen vétők 20 frt erejéig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők.

1. E §§. általában a vámszedéssel űzött visszaélést helyezik büntetés alá. A 141. §-ban említett üzletbevétel is azt jelenti, hogy valaki a kompot, révet vagy hajóhidat vámszedés mellett közhasználatra bocsátja.

2. Csupán a 143. §. 3. bekezdése állapít meg oly kihágást, melyet a vámtárgyat használó egyén követhet el.

3. A ktk. 113. §-ára való hivatkozás a 141. és 142. §§-ban azt jelenti, hogy a mennyiben a vámtárgy tulajdonosa azt az életbiztonságra veszélyes állapotban tartja: nem e §§., hanem a ktk. említett §-a alkalmazandó.

4. Lásd még az alábbi 6. czímet.

6. Biráskodás, pénzbüntetés hováfordítása, eljárás.

1. A fennebbi kihágások felett elsőfokúlag megyékben a főszolgabiró, városokban a rendőrkapitány vagy a tanács által megbizott tisztviselő, Budapesten a ker. előljáró, másodfokúlag az alispán, illetőleg a v. tanács, Budapesten a főkapitány, harmadfokúlag a keresk., Budapesten ezzel egyetértőleg a B. m. itél. (102. és 151. §§.)

2. A ktk. általános határozatai e kihágásokra is érvényesek. Az elévülés (ktk. 31. §.) nem szünteti meg az illetőnek kártérítési, s a munkálatok helyreállítására vonatkozó kötelességét. (105. §.)

3. Az eljárás tekintetében az 1880. évi 38547. sz. B. m. rendelet irányadó. (151. §.)

4. A pénzbüntetés a kihágás tárgyához képest az állami, törvényhatósági vagy községi útalap javára itélendő meg. (152. §.)

5. A keresk. miniszter a városok belterületeire, s az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

azokon átvonuló közútakra, valamint a községi útakra nézve a szükséghez képest rendeletileg megváltoztathatja a jelen büntető határozatokat. (153. §.)

XXVIII. KÖTELEZŐ ÁRÚVÉDJEGY MELLŐZÉSE.

(1890. évi II. tcz.)

31. §. Ha a keresk. miniszter a 6. §. alapján bizonyos árúnemekre elrendeli, hogy azok forgalomba bocsátásuk előtt az általa meghatározott módon belajstromozott védjegygyel láttassanak el: az, a ki ezen rendeletet megszegi, kihágást követ el és az 1884 évi XVII. tcz. 157. §. d) *pontjának megfelelőleg 20—200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő és azonkívül az illető árúk mindenkor elkobzandók.*

A biráskodásra az 1884 évi XVII. tcz. 166. §-ában meghatározott iparhatóságok illetékesek, a melyek a hozzájuk utalt ipar-kihágási ügyekben előirt eljárást követik.

1 E kihágás összefügg ugyane tcz.-nek az árúvédjegy bitorlásáról szóló 23. s köv. §-aival. (Lásd a btk. 413. §-a helyén).

2. A 6. §. szerint a keresk. m. bizonyos árúnemekre nézve elrendelheti, hogy azok forgalombabocsátásuk előtt belajstromozott védjegygyel láttassanak el. E rendelet megszegése a fennebbi 31. §. szerint az 1884. évi XVII. tcz. 157. §-ának *d)* pontja alá eső ipari kihágás. (Lásd az illető helyen.)

3. Az 1888. évi XXIII. tcz. 25. §-a szerint az elárusítandó czukrot lajstromozott árújegygyel kell ellátni; e rendelkezés megszegése azonban jövedéki kihágás.

XXIX. VASÁRNAPI MUNKASZÜNET MEGSZEGÉSE.

(1891. évi XIII. tcz.)

6. §. A ki az 1., 2., 4. és 5. §-okban foglalt határozatokat megszegi, kihágást követ el és 1 frtól 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utaltatik.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. Vasárnap és Szent István napján az ipari munkának szünetelnie kell, és pedig reggeli 6 órától kezdve legalább 24 óráig. (1. és 2. §§.)

2. A keresk. miniszter rendeleti úton meghatározhatja azokat a munkanemeket, a melyeket kivételesen, a közvagy magánérdek szempontjából, a szüneti napon is végezni lehet; ez esetben azonban köteles intézkedni az iparos, hogy munkása havonkint legalább egy, vagy kéthetenkint fél vasárnapon át szüneteljen. (3. és 4. §§.)

3. A keresk. miniszter a 3. §. alapján először az 1891. évi 37892. sz. a. kiadott rendelettel szabályozta a munkaszünetet (Illés: Kt. 470. l.); ezt azonban az 1893. évi 1859. sz. a. kiadott rendelettel több tekintetben módosította. Az utóbbi rendelet pl. déli 12 óráig megengedi az eladást.

4. A bányászat, kohászat, az állami pénzverés és egyedárúságok tekintetében a szüneti napon is végezhető munka szabályozása iránt a pénzügyminiszter rendelettel intézkedhetik. (5. §.) Ez alapon a pénzügym. az 1891. évi 1740. sz. alatti rendeletet adta ki. (Illés: Kt. 470. l.)

5. E kihágás határos a ktk. 52. §-ának esetével. (7. §.)

6. A biráskodást a közigazgatási hatóság (É. T. 42. §.) gyakorolja.

XXX. IPAROSOK BETEGSEGÉLYEZÉSÉRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK MEGSZEGÉSE. (1891. évi XIV. tcz.)

83. §. Kihágást követ el, és a mennyiben súlyosabb büntetésnek nem lenne helye:

a) *20 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő, a ki a 26. §-ban körülirt bejelentést elmulasztja vagy azzal késik;*

b) *50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a pénztári tag, a ki betegség szinlelése által a betegsegélyző pénztártól bármiféle segélyezést igénybe vesz;*

c) *200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az a munkaadó, a ki a 22. §. szerint tiltott szerződést köt, vagy a ki a nála alkalmazott pénztári tag javára, tudva, a ténylegesnél magasabb bért vagy fizetést számít be.*

1. Az e törvény értelmében alapítandó betegsegélyző pénztárhoz bizonyos ipari és gyári alkalmazottaknak tartozniok kell, míg mások abba önként beléphetnek. (1—4. §§.)

2. Az *a)* pontban említett 26. §. szerint a munkaadó

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

köteles a nála alkalmazott ipari munkást a betegsegélyző pénztárnál bejelenteni.

3. A *b)* pont kihágását az követheti el, ki a betegsegélyző pénztár fizető tagja. Ha az illető a segély elnyerése végett a ktk. 71. §-ában említett valamely okiratot hamisít vagy jogtalanul használ: az utóbbi §. súlyosabb büntetése alkalmazandó.

4. A *c)* pont ellen a 22. §. megszegésével az a munkaadó vét, ki az alkalmazottal oly szerződést köt, hogy díjából betegsegélyezési czélra $^2/_3$-nál többet levonhat stb.

5. A biráskodást az iparhatóságok gyakorolják (1884. évi XVII. tcz. 13. jegyz.), mindazonáltal a jelen törvényben megállapított illetékesség és módozatok szerint. (78., 79. és 84. §§.)

XXXI. LŐFEGYVEREK MEGVIZSGÁLTATÁSÁNAK ELMULASZTÁSA. (1891. évi XXXIV. tcz.)

5. §. *A fegyverkészítők vagy kereskedők, valamint ezek alkalmazottjai, amennyiben az ezen törvény 1. és 2. §-ában előirt bélyeggel el nem látott kézi lőfegyvereket árusítanának, szállítanának, vagy árusításra készen tartanának: kihágást követnek el, s az 1884. évi XVII. tcz.-ben megállapított iparhatóságok által s az ott megállapított eljárás szerint 10—300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők. A fegyverek ez esetben hivatalból megvizsgálandók.*

A mennyiben a használatra kielégítőknek találtattak, a fegyverek az illetőknek visszaadandók, ellenkező esetben a fegyverek elkobzandók és használhatatlanokká teendők.

1. A magyar állam területén készült vagy külföldről behozott, de próbajegygyel el nem látott minden kézi lőfegyver az e czélra kijelölt próbaállomások egyikén megvizsgálandó és próbajegygyel ellátandó. (1. §) A kaliber megváltoztatása esetén a vizsgálatot ismételni kell. (2. §.) A katonai szakbizottságok által eszközölt vizsgálat azonos hatályú a jelen törvény által kivánt vizsgálattal. (7. §.)

2. A használatban levő fegyverek csak akkor esnek e törvény alá, ha kaliberüket megváltoztatják. (8. §.)

3. A ktk. 35. §-a e kihágásra ki nem terjed. (6. §.)

4. A biráskodás iránt lásd az 1884. évi XVII. tcz. 13. jegyzetét.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

XXXII. A RAGADÓS TÜDŐLOB KIIRTÁSÁRA VONATKOZÓ SZABÁLYOK MEGSZEGÉSE. (1893. évi II. tcz.)

7. §. Ha valaki a birtokában levő szarvasmarhát, melyért a jelen törvény értelmében megállapítandó kártalanítási járulék fizetendő, eltitkolja: ez által kihágást követ el, mely az 1888. évi VII. tcz. 156. §-ában megjelölt czélokra fordítandó 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

. Kártalanítási járulék fizetendő az állampénztárból az olyan szarvasmarháért, mely a ragadós tüdőlob gyökeres elfojtása czéljából hatósági rendelet folytán levágatott. (3. és 4. §§.) Levágandó pedig nemcsak a megbetegedett, hanem -- a F. m. rendeletére — a fertőzés gyanújába esett szarvasmarha is. (1. és 2. §§.)

2. Azokat az eseteket, melyekben a levágott állat birtokosa nem kap kárpótlást: az 5. §. sorolja fel.

3. A biráskodást az 1888. évi VII. tcz.-re való hivatkozás folytán a közigazgatási hatóság gyakorolja. A pénzbüntetés e tcz. 156. §-a alapján állategészségügyi czélokra ítélendő meg.

XXXIII. MESTERSÉGES BOROK KÉSZÍTÉSE ÉS FORGALOMBAHOZÁSA. (1893. évi XXIII. tcz.)

5. §. Kihágást követ el, és a mennyiben cselekménye a büntető törvények vagy a közegészségügyi törvény vagy szabályok szerint súlyosabb büntetés alá nem esik: 25 frtól 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az,

a) *ki a mesterséges bor készítésére vagy gyártására szolgálható anyagokat kifejezetten e czélra való használhatóság végett hirdeti, vagy forgalomba hozza;*

b) *ki a 2. §-ban körülirt mesterséges bort forgalomba hozza;*

c) *ki a 3. §. első bekezdésében említett borokat «tokaji», «hegyaljai» vagy «szamorodni» elnevezés alatt forgalomba hozza;*

d) *ki a 3. §. 2. bekezdésében említett italokat nem a rendeletben előirt megnevezések alatt raktározza vagy hozza forgalomba;*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

e) *ki bort oly vidék megjelölésével hoz forgalomba, mely vidéken az nem termett, illetőleg mely vidék jellegének meg nem felel (lásd 4. §.);*

f) *ki bort oly szőlőfaj megjelölésével hoz forgalomba, a melyből az nem készült (Lásd 4. §.)*

6. §. *Kihágást követ el, és a mennyiben cselekménye a büntető törvénykönyvek határozványai szerint súlyosabb büntetés alá nem esik, 25 frttól 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel és két hónapig terjedhető elzárással büntetendő: ki a 2. §-ban említett mesterséges bort készíti vagy gyártja.*

1. Mérges vagy az egészségre ártalmas anyagokkal való borkészítés, illetőleg hamisítás a btk. 314. és 315., s a ktk. 107. §-a alá esik.

2. Az 5. §. *a)* pontja az 1. §. tilalmán alapul.

3. A 2. §. szerint (6. pont) mesterséges a bor, ha az nem szőlőmustból készült, s ha ahhoz tisztított szeszen vagy konyakon kívül más anyagot kevernek. A must javításának okszerű módja, melyet a keresk. és földm. m. határoznak meg, ide nem tartozik.

4. A 3. §. első bek. *(c)* pont) oly természetes bort említ, a melyhez külföldi mazsolaszőlőt adtak hozzá; e §. 2. bek. szerint pedig *(d)* pont) a pezsgőt, ürmöst, törköly- vagy gyümölcsbort csak e minőségük megnevezése alatt szabad forgalomba hozni.

5. Az 5 §. *e)* és *f)* pontjai szó szerint ismétlik a 4. §. tilalmát.

6. A 6. §. kiegészíti az 5. §. *b)* pontját, csakhogy az előbbi a mesterséges bor készítésére, az utóbbi ennek forgalombahozására vonatkozik.

7. A biráskodást a közig. hatóság (É. T. 42. §.) gyakorolja. Két egybehangzó itélet ellen is lehet fellebbezni. (7. §.) A bíróság a büntető itélet közzétételét s a bor elkobzását is elrendelheti. (8. és 9. §§.)

8. Feljelentés esetén az eljáró hatóság a gyanús borból 2—2 liternyi mennyiséget vesz mintául, s ezt a bor mesterséges voltának megállapítása végett az illetékes szakértő bizottságnak adja át. (10. §.) E bizottságokat vegykisérleti állomással felszerelve a keresk. és földm. m. állítják fel. (11. §.)

9. Ha a mesterséges bor valamely czélra még felhasználható: az az elitélt költségén denaturalizálandó, s neki visszaadandó, vagy az itélő hatóság által megjelölt jótékony czélra fordítandó. Ha azonban a kérdéses bor vagy annak egy része már fel nem található: az elitélt a szakértő bizottság

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

által megállapított értéket a községi szegényalap javára tartozik lefizetni. (12. §.)

10. Az 5. §. *b)* pontja s a 6. §. alapján elitélt egyén a kérdéses bormennyiség után járó állami boritaladót is tartozik megfizetni. (14. §.)

11. E törvény a külföldi mesterséges borokra is alkalmazandó, habár azok mint ilyenek vannak megjelölve. (16. §)

XXXIV. IPARI ÉS GYÁRI MUNKÁSOK BALESET ELLENI VÉDELMÉRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK MEGSZEGÉSE.

(1893. évi XXVIII. tcz.)

37. §. Az, a ki a jelen törvényben előirt kötelezettségek teljesítését elmulasztja, kihágást követ el és az alantabb megállapított pénzbüntetéssel sujtandó, — fenmaradván úgy a polgári — mint büntető törvény szerinti felelössége, ha mulasztása miatt valamely baleset történt.

Ehhez képest az a munkaadó, ki a jelen törvény 1. §-ában előirt kötelezettség teljesítését elmulasztja, 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ha a mulasztásból másra testi sértés származott, a munkaadó — a mennyiben mulasztása az általános büntetőtörvények súlya alá nem esik — 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Az alkalmazott, ki a jelen törvény 2. §-ában említett kötelezettséget megszegi, 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

38. §. Az a munkaadó, ki az iparhatóság által az alkalmazottak életének, testi épségének vagy egészségének megóvása végett kiadott rendeleteket a kitüzött időn belül nem teljesíti, vagy ily rendeletek foganatosítását megtagadja: 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ugyanezen büntetéssel sujtandó az, ki az ilyen rendeletek foganatosításának ellenszegül.

39. §. Az a munkaadó, a ki az iparfelügyelőnek a jelen törvény értelmében megvizsgálható helyiségekbe való belépést meg nem engedi, vagy annak a jelen törvény értelmében adandó fölvilágositásokat meg nem adja, vagy másokat ily felvilágositások megadásától vagy panaszaik

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

előterjesztésétől eltilt, vagy az iparfelügyelőnek a jelen törvény értelmében tehető kérdésére valótlan feleletet ad, vagy másokat valótlan feleletek adására rábírni törekszik, avagy a ki az iparfelügyelőnek a jelen törvény értelmében megtekinthető okmányok és kimutatások felmutatását megtagadja, úgyszintén az, a ki az iparfelügyelőnek a jelen törvény értelmében megvizsgálható helyiségekbe való belépést ellenszegüléssel megakadályozza, vagy azt gátolja, hogy az iparfelügyelő a 24. §. értelmében a gyári alkalmazottakkal tanuk nélkül érintkezhessen, — a menynyiben a cselekmény az általános büntetőtörvények súlya alá nem esik, — kihágást követ el és 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Visszaesés esetében, ha az ezen kihágást elkövetőnek utolsó megbüntetése óta két év még el nem telt, a pénzbüntetés 300 frtig terjedhet.

1. A jelen törvény szoros összefüggésben áll az 1884. évi ipartörvénynyel.

2. A 37. §. 2. és 3. bekezdésének alapul szolgáló 1. §. szerint a munkaadó köteles ipartelepén mindazt létesíteni és fentartani, a mi az alkalmazottak életének, testi épségének és egészségének biztosítása érdekében szükséges. E kötelességeket részletesen az 1. §. *a)—i)* pontjai sorolják fel.

3. A 37. §. 3. bek. akkor alkalmazható, ha a munkaadó kötelességmulasztása folytán 8 napnál rövidebb idejű testi vagy egészségsértés állott be Súlyosabb sérülés esetén a gondatlanság a btk. 310. §-a alá esik.

4. A 37. §. 4. bek. ellen az a munkás vét, a ki a munkaadó által az élet és testi épség biztosítása iránt tett intézkedéseket meg nem tartja, vagy nem teljesíti. (2. §.)

5. A 38. §. az iparhatóság által kiadott speczialis rendeletek megszegését helyezi büntetés alá. A munkaadó e rendeletek nem teljesítése, a munkás pedig az által követi el a kihágást, hogy a rendelet foganatosításának ellenszegül.

6. A 39. §. e törvénynek az iparfelügyelőkről szóló II. fejezetével függ össze. E szerint a keresk. m. a gyári és ipari telepek ellenőrzését neki alárendelt iparfelügyelők által gyakorolja, a kik e minőségükben állami hivatalnokok. (8. és 9. §§.)

7. A felügyelet egyik tárgya, hogy megtartatnak-e az ipari és gyári munkások baleset elleni védelmére vonatkozó törvényes és hatósági intézkedések. (14. §.) A 15—17. §§. felsorolják ama gyári és ipartelepeket, melyekre a felügye-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

let kiterjed, a 19. §. szerint azonban ezt a keresk. m. a felmerülő szükséghez képest bármely ipartelepre kiterjesztheti.

8. Az iparfelügyelő jogait a telep megvizsgálása tekintetében a 20., 21. és 24., a munkaadó vagy helyettese megfelelő kötelességeit a 22. §. határozza meg. E kötelességek megszegését, illetőleg az iparfelügyelő megakadályozását törvényes jogai gyakorlatában helyezi büntetés alá a 39. §.

9. Tekintve, hogy az iparfelügyelő közhivatalnok: erőszakkal vagy fenyegetéssel való akadályozása, mint hatóság e. erőszak, a btk. 165. §-a alá esik.

10. E kihágások eseteiben az iparhatóságok járnak el. (1884. évi XVII. tcz. 13. jegyzet.) A felebbezésnek halasztó hatálya van. (40. §.) A pénzbüntetés ipari vagy keresk. oktatás czéljaira fordítandó (41. §.)

XXXV. CSOMAGOKBAN ÁRULT CZIKKEK TÖRVÉNYELLENES MEGJELÖLÉSE. (1893. évi XXXIV. tcz.)

4. §. A ki a jelen törvény 1. §-ában megállapított kötelezettség ellen vét, s az árúkat mennyiségileg nem a valósághoz híven és nem a törvényes mértékben jelöli meg, — vagy a ki oly árúkat, a melyekre nézve a jelen törvény 2. §-a alapján kibocsátott miniszteri rendeletben elrendelt megjelölés kötelezettsége forog fenn, a kötelezett megjelölés nélkül vagy szabályellenes megjelöléssel közvetlenül a fogyasztó közönségnek belföldön elad vagy ennek részére eladásra készletben tart — amennyiben ténye súlyosabb beszámítás alá nem esik — kihágást követ el, és 100 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig, amennyiben utolsó büntetése kiállása óta két év még nem telt el, 200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő

Szabályellenes megjelölést használ az is, és az ezen §-ban meghatározott büntetéssel büntetendő, ki az árún vagy burkolatán oly felirást alkalmaz, mely alkalmas arra, hogy a közönséget az abban foglalt mennyiség iránt tévedésbe ejtse.

5. §. Amennyiben a cselekmény súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágást követ el és a jelen törvény szerint 200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetében pedig, ha az utolsó büntetése kiállása óta két év még nem

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

telt el, egy hónapig terjedhető elzárással és 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, ki habár szabályszerű megjelöléssel ellátott oly árúcsomagokat bocsát közvetlenül a fogyasztó közönségnek belföldön árúba, melyekről tudta, vagy rendes kereskedői gondosság mellett tudnia kellett, hogy az azokon feljegyzett mennyiség a feltüntetett tartalomnak meg nem felel.

6. §. Oly árúknál, melyek természetes minőségüknél fogva a rendes kereskedői gondosság alkalmazása daczára, hosszabb fekvés által súlyban vagy mértékben rendszerint veszteséget szenvednek, ily apadás kihágás tényálladékát nem képezheti.

Arra nézve, hogy az apadás ily módon bekövetkezettnek tekintendő-e, kétség esetén szakértők hallgatandók meg.

1. Az 1. § szerint a belföldi forgalomra szánt árúczikkeknél, melyek zárt burkolatokban, vagy bizonyos darabszám vagy méret szerint adatnak el, a csomagon vagy árún megjelölt mennyiségnek valódinak, s törvényes mértékben kifejezve kell lennie. Súly szerinti megjelölésnél a burkolat be nem számítható. E szabály megszegése első esete a 4. §. kihágásának.

2. A 2. § szerint a kereskedelmi miniszter bizonyos árúkra nézve a mennyiség megjelölését kötelezőleg elrendelheti, valamint megállapíthatja azt is, hogy a megjelölés az árún vagy burkolatán, s darabszám, súly vagy méret szerint eszközöltessék-e. Ily esetben a megjelölés mellőzésében áll a 4. § kihágása.

3. A 4. §. 2. bek. az abban körülírt kihágás teljes tényálladékát magában foglalja.

4. Az 5. §. arra az esetre vonatkozik, midőn a csomag megjelölése egyébként szabályszerű, de a tartalom nem felel meg a kitüntetett mennyiségnek. Aki maga eszközli az ily megjelölést: az az 1. és 4. §§. alá esik; a ki pedig ily árút tudva vagy gondatlanul elád: az 5. §. alapján büntetendő, hacsak a 6. §. esete fenn nem forog.

5. Súlyosabb beszámítás alá esik pl. a csalás, melynek tényálladéka a jelen kihágásokat abszorbeálja.

6. Az eljárás az iparhatóságok (1884. évi XVII. tcz. 13. jegyz.) köréhez tartozik, mely a kihágás tárgyát képező árúkészletet is elkobozhatja, valamint arra is jogosítva van, hogy alapos gyanu esetén az üzletben levő árúczikkeket az 1. és 2. §§. szempontjából megvizsgálja (7—9. §§.)

7. A hordókban eladott borra, sörre és szeszre nézve az

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1874. évi VIII. tcz. 13. §-át s a vevő kártérítési jogát e törvény nem érinti (3. és 10. §§.)

XXXVI. MEZŐRENDŐRI KIHÁGÁSOK. (1894. évi XII. tcz.)

93. §. Kihágást követ el, és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az:

a) *a ki gazdasági terményeket gyümölcsös kertből, szőlőből, faiskolából vagy a mezőről lop, vagy a ki másnak földiől el nem választott termékét jogosulatlanul leszedi, levágja vagy ellopja, a mennyiben a dolog értéke hatvan koronát meg nem halad. De ha ezen esetek valamelyikénél azon körülmények forognak fenn, melyeknél a lopás, tekintet nélkül a dolog értékére, a büntető törvénykönyv 336. §-a szerint büntettnek minősíttetik: az eset büntettet képez akkor is, ha a lopott tárgy értéke a hatvan koronát meg nem haladja, azon kivétellel, hogy ha a gazdasági terményeknek az itt felsorolt helyekről való ellopása bemászás által bekerített helyekről vitetik véghez, mely esetek kihágást képeznek, ha a lopott dolog értéke hatvan koronát meg nem halad;*

b) *a ki magán határ- és tilalmi jeleket jogosulatlanul szándékosan megsemmisít, elvisz, más helyre áttesz, megrongál vagy kiás;*

c) *a ki a gazdasági terményeket, a fákat és a csemetéket vagy gyümölcseit jogosulatlanul rongálja, levágja, kitördeli, legalyazza vagy kiássa, a mennyiben az általa okozott kár hatvan koronánál nem nagyobb.*

Ezen esetekben az eljárás csak a károsult fél indítványára indítandó meg. A c) pont esetében az eljárás, ha a kihágás a közutakon lévő fákon és csemetéken követtetett el, hivatalból indítandó meg.

94. §. Kihágást követ el, és kétszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az:

a) *a ki gazdasági czélra szolgáló megfigyelő eszközöket, hatósági jeleket vagy mérnöki jelvényeket jogosulatlanul rongál, megsemmisít, elvisz, vagy más helyre áttesz, a mennyiben az általa okozott kár hatvan koronát meg nem halad;*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

b) *a ki jogtalanul zálogol;*

c) *a ki jogos zálogolást meghiusítani törekszik, a mennyiben cselekménye a büntető törvénykönyv 165. és 368. §-a értelmében súlyosabb beszámítás alá nem esik;*

d) *a ki mezei közös dülő-utat jogosulatlanul megszükít, másfelé irányít, elszánt vagy megrongál;*

e) *a ki, bár tulajdonát képező, szabadban levő kórót, trágyát, tarlót, avart, nádast, tőzeget oly helyen meggyújt, hogy abból másnak kára származhat és azt felügyelet nélkül hagyja, vagy a ki másnak hasonló tulajdonán gondatlanságból tűzesetet idéz elő;*

f) *a ki másnak területén jogosulatlanul legeltet;*

g) *a ki apaállatot, tenyész-igazolvány megszerzése nélkül, másoknak tenyésztési célokra átenged, vagy a ki ily állatot másnemű állatokkal együtt a közös legelőre hajt;*

h) *a ki másnak földjén jogosulatlanul szekerez vagy azon marhát hajt;*

i) *a ki a vetésforgóra és legeltetésre nézve megállapított rendelkezéseket nem tartja meg;*

k) *a ki nem arankamentes luczerna- vagy lóhere-magot termelés czéljából forgalomba hoz;*

l) *a ki kendert vagy lent nem a hatóság által kijelölt helyen és megállapított módozatok mellett áztat.*

Az eljárás a b), e), f), h) *esetekben a károsult fél indítványára, az* a), c), d), g), i), k), l) *esetekben pedig hivatalból indítandó meg.*

95. §. *Kihágást követ el, és száz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő:*

a) *a ki idegen szántóföldről, rétről, legelőről, kertből, gyümölcsösből vagy szőlőből füvet, trágyázó, vagy fűtőanyagot jogosulatlanul szed;*

b) *a ki állatokat felügyelet nélkül legeltet;*

c) *a ki a közös vagy községi legelőkön és oly határokon vagy határrészeken, hol a nyomásos gazdálkodás van elfogadva, engedély nélkül külön csordákban, csürhékben és ménesekben legeltet;*

d) *a ki a közutakon, köztereken vagy utczákon levő szederfákról (morus alba) selyemtenyésztési czélra a lomb-*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

szedést jogtalanul megakadályozza, vagy a lombot megfertőztetés által selyemtenyésztési czélra használhatatlanná teszi;

e) *a ki szántóföldön hátrahagyott mezőgazdasági eszközöket jogosulatlanul használ;*

f) *a ki idegen területre jogosulatlanul megy vagy jogtalanul azon átjár és onnét az illető felhivása folytán el nem távozik, vagy a ki tilalmi jelzéssel ellátott idegen területre jogosulatlanul megy vagy jogtalanul azon átjár, a mennyiben cselekménye a büntető-törvény 421. §-a értelmében súlyosabb beszámítás alá nem esik;*

g) *a ki másnak mivelés alá vett földeire állatokat gondatlanságból bemenni enged vagy betiltott mezei utat használ;*

h) *a ki jogosulatlanul tarlóz vagy böngész;*

i) *a ki másnak földjére jogosulatlanul trágyát, csontot, döglött állatot, követ, cserepet és szemetet visz, illetőleg elás; avagy ha másnak földjén gödröt ás, vásznat fehérit, ruhát szárit vagy kendert áztat:*

k) *a ki a káros állatokat, illetőleg növényeket a hatóság figyelmeztetése daczára a kitüzött határidő alatt irtani elmulasztja;*

l) *a ki a homok-, agvag-, kő-, mész- és egyéb gödröket vagy kútakat bekeriteni a hatóság utasitása ellenére elmulasztja:*

m) *a ki parancsoló szükség nélkül a rábizott állatokat kellő felügyelet nélkül hagyja;*

n) *a ki az utak vagy bekerített földek elzárására szolgáló kerítéseket, sorompókat, kapukat és más hasonló készülékeket jogosulatlanul kinyit;*

o) *a ki a hasznos madarakat pusztítja, azoknak fészkeit és tojásait, fiait elszedi vagy azokat hatósági engedély nélkül forgalomba hozza;*

p) *a ki a rothadásos méh törzseit a baj felismerése után azonnal meg nem semmisíti;*

r) *a ki saját területén bárminemü döglött állatot tudva elásatlanul hagy, vagy bármely területen elásott döglött állatot jogosulatlanul kiás.*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Az eljárás az a), e). f), g), h), i) *és* n) *pontok alatti esetekben a károsult fél indítványára, a* b), c), d), k), l), m), o), p) *és* r) *pontok alatti esetekben hivatalból indítandó meg.*

96. §. *A mennyiben a jelen törvény 78. §-ában foglalt intézkedés szerint a szolgálatból elbocsátott vagy kilépő mezőőr esküjének letételéről tanuskodó bizonyítványát és szolgálati jelvényét, legkésőbben a szolgálatból való eltávozása előtti napon, a községi előljáróságnak át nem adná: kihágást követ el és egyszáz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.*

1. E kihágásokat csak oly területen lehet elkövetni, mely a mezei rendőrség felügyelete alá tartozik. A mely helyre való behatolás vagy jogtalan bemenetel a magánlak megsértését képezi (btk. 330 és 332. §§.) ott nem lehet mezőrendőri kihágást elkövetni, habár a kérdéses bekerített hely pl. gyümölcsöskert vagy szőllő volna is. Nem lehet e kihágások színtere az erdő sem (1879. évi XXXI. tcz.)

2. A mezőr. kihágás tárgyai: a gazdasági termények (pl. fa, csemete, gyümölcs), a földtől el nem választott termék, gazdasági határ- és tilalmi jelek és megfigyelő eszközök, mezei dülő-utak, kóró, trágya stb. A díszfák és dísznövények s a virág csak mint a földtől el nem választott termék tartoznak ide.

3. A 93. §. *a)* pontjának első esete a mezőr. lopás, melynek tárgya csak 60 korona értéket felül nem haladó gazdasági termény lehet, kivéve ha nagyobb kár esetén panaszos kártérítési igényét 60 koronára szállítja le (97. §.)

4. A mezőr. lopás bűntetté, illetőleg vétséggé minősül: *a)* ha a lopott tárgy értéke 60 koronát felülhalad (btk. 334. §.); *b)* ha a lopás a btk. 336. §-a alá esik, kivéve e §. 3. pontjának azt az esetét, midőn a tettes bekerített helyről bemászással lop.

5. Vajjon bűntetté minősül-e a mezőr. lopás a btk. 337. és 338. §§-ainak eseteiben: ez a 93. §. *a)* pontjának hiányos szerkezete folytán kétes. A szavak értelme tagadó, a törvény rációja igenlő választ ád; mert ha ez esetekben megmaradna a lopás kihágásnak; ez a legnagyobb visszásságokra vezetne.

6. A mezőr. lopásra vonatkozó orgazdaság és bűnpártolás nem büntethető, mert ehhez a btk. 370., 374. és 375. §§-ai szerint bűntett vagy vétség szükséges.

7. A 93. §. *a)* pontjának 2. esete határos a btk. 421. §-ával. Az utóbbi §. alkalmazandó, ha valaki 60 korona értéket felülhaladó terméket (97. §.) használ fel. Ily értékű

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

termék ellopása mezőr. területről nem a 421. §. alá esik, hanem közönséges lopás. (Btk. 333. §. 3. jegyz.)

8. A földtől el nem választott termék ellopása is bűntetté, illetőleg vétséggé minősül a fennebbi 4. és 5. pontok eseteiben.

9. A 93. §. *b)* pontja kivétel a btk. 407. §-a alól, a mely különben, ha e pont hiányoznék, alkalmazandó volna. Károsítási szándék esetén mindazonáltal a 407. §. alá esik a gazdasági határjel megsemmisítése, elvitele és áthelyezése.

10. A 93. §. *c)* pontja a btk. 421. §-ával (a ki másnak ingatlan vagyonát szándékosan megrongálja) azonos. Ha tehát a kár 60 korona értéket felülhalad (97. §.) az utóbbi §. alkalmazandó.

11. A 94. §. *a)* pontja csak az esetben alkalmazható, ha a cselekmény tárgyánál fogva az 1891. évi XLI. tcz. alá nem esik. A mennyiben a kár 60 korona értéket felülhalad (97. §.): a szándékos rongálás a btk. 421., ha pedig a kérdéses tárgy a földhöz erősítve nincs: a 418. §. alkalmazandó.

12. A *b)* és *c)* pontok a 83—85. és 89. §§-on alapulnak. Ezek szerint a mezőőr, s a földbirtokos vagy helyettese lefoglalhatja a lopáson vagy kártételen ért egyéntől a lopott tárgyakat s a rongálásra használt eszközöket. A mezőőr hivatalos felszólítására mindenki engedelmeskedni köteles (83. §). A felesketett mezőőr nyilvános őr lévén (81. §.): az ellene elkövetett erőszak a btk. 165. §-a alá esik.

13. A *d)* pont háttere a mezei közös dülő-utakról szóló V. fejezet (36—42. §§.) Amennyiben az elszántás vagy megrongálás értéke 60 koronát felülhalad (97. §.): a cselekmény a btk. 421. §-a alá esik.

14. Az *e)* pont csak az esetben alkalmazható, ha a cselekmény gyujtogatássá vagy gondatlan tűzvész okozásává (btk. 422. és 425. §§.) nem válik.

15. Az *f)* pont a legeltetésről szóló II. fejezettel (18—23. §§.), a *g)* pont az állattenyésztésről szóló III. fejezettel (24—31. §§.) függ össze.

16. A *h)* pont a 41. és 42. §§-kal van kapcsolatban. Az előbbi szerint minden községben meghatározandó a marhacsapás, az utóbbi kimondja, hogy a birtokos engedélye nélkül vert mezei, szekér-, vagy gyalogút tilalma közhírré teendő.

17. Az *i)* pont a földbirtok gazdasági használatáról szóló I., s a legeltetésről szóló II. fejezettel van kapcsolatban, míg a *k)* pont önállóan határozza meg a kihágás fogalmát. Az *l)* pont a 17. §. tilalmán alapul.

18. A 95. §. *a)* és *h)* pontjai és részben *i)* pontja károsító cselekményeket sorolnak fel. A mennyiben a kár 60 koronát felülhalad (97. §.): a körülményekhez képest lopás, vagy a btk 421. §. alá eső vétség létesül.

19. A *b)* és *c)* pont abban különbözik a 94. §. *f)* pont-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

jától, hogy az utóbbi a jogosulatlan legeltetésről szól, míg itt a szabálytalan legeltetésről van szó. Ez esetben a kár nem irányadó.

20. A *d)* pont a selyemtenyésztés érdekeit védi. A lomb használhatatlanná tétele károsítással jár, s ez esetben a cselekmény esetleg a btk. 421. §-a alá esik.

21. Az *e)*, *f)* és *g)* pontok s az *i)* pont annyiban, a mennyiben a vászonfehérítésre, ruhaszárításra és kenderáztatásra vonatkozik: mások tulajdonának jogtalan használatát helyezik büntetés alá. A károsítás ez esetekben legfeljebb esetleges következménye a cselekménynek.

22. A *k)* és *o)* pontok a kártékony állatok és növények irtásáról és a hasznos állatok oltalmazásáról szóló VII. fejezettel (50—60 §§.) vannak összefüggésben.

23. Az *l)*, *m)*, *n)*, *p)* és *r)* pontok oly cselekményeket tilalmaznak, a melyek az emberek vagy állatok biztonságára vagy egészségére, vagy mások vagyonára nézve veszélyesek

24. A 96. §-ban említett 78. §. szerint a mezőőr az eskü letételéről szóló bizonyítványt, s a szolgálati jelvényeket, felesketése után a főszolgabirótól veszi át, szolgálatból való kilépése után pedig a községi előljáróságnak köteles azokat visszaadni.

25. A kihágás súlyosabb beszámítás alá esik, ha azt valaki vasár- és ünnepnapon, vagy ezt megelőző köznapon éjjel, bekerített helyen, figyelmeztetés ellenére vagy szekéren megjelenve követi el. (98. §.) Visszaesés esetén, ha az utolsó büntetés kiállása óta két év még el nem telt, a 93—95. §§. büntetéseinek kétszerese is megállapítható. (99. §.)

26. A ktk. általános határozmányai e kihágásokra is érvényesek. (100. §.)

27. A befolyt pénzbüntetés fele része az orsz. közgazdasági alapot, másik fele a községet illeti. Az utóbbi rész felhasználása iránt a B. és F. m. rendeletileg intézkednek. (101. §.)

28. Elsőfokúlag Budapesten a ker. előljáró, th. városokban a rendőrkapitány vagy a tanács által megbízott tisztviselő, r. t. városokban a polgármester vagy helyettese, kis- és nagyközségekben 40 korona értéken felül a főszolgabiró, — másodfokon a közig. bizottság, harmadfokon a F, m. itél. Ha a kár 40 koronát meg nem halad (110. §.): nagy községekben a biró egy előljáró és a jegyzővel, kis községekben a biró két előljáróval, másodf. a főszolgabiró, harmadf. a közig. bizottság bíráskodik. (103. §.)

29. A büntetéssel egyidejűleg a költségek és a kártérítés érdemében is kell határozni. (108—113. §§.)

30. A pénzbüntetést helyettesített elzárás meghatározásánál 5 koronáig terjedő pénzbüntetés helyett egy napi elzárás állapítandó meg, az elzárás azonban 12 óránál kevesebb

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

nem lehet. (114. §.) Elzárás helyett megfelelő közmunkára is elitélhető vádlott, amit ha nem teljesítene: minden egy napi közmunka helyébe egy napi elzárás lép. (115. §.)

31. Felebbezésnek a kézbesítéstől számított 15 nap alatt van helye. Két egybehangzó határozat ellen csak akkor lehet felebbezni, ha az eljárt hatóság nem volt illetékes, ha nem a jelen törvény alá eső cselekmény fölött itélt, vagy ha a felebbezés a közérdek szempontjából indokolt. (117. §.)

XXXVII. ÜZLETSZERŰ FOGADÁSOK KÖZVETÍTÉSE A LÓVERSENYEN ENGEDÉLY NÉLKÜL.

(1894. évi XXIX. tcz.)

***10. §.** A ki a jelen törvény 1. szakaszában meghatározott tilalmat megszegi, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és 300 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő azon hatóságok által és azon eljárás szerint, melyet az 1880. évi XXXVII. tcz. által nyert felhatalmazás alapján kiadott belügyminiszteri rendelet megállapit.*

1. Az 1. §. szerint előre kinyert engedély nélkül tilos a lóversenypályán rendezett versenyekre, vagy azokon résztvevő lovasokra, istállókra vagy lovakra való üzletszerű vagy nyilvános fogadás (bockmaker, fogadási iroda), s a kölcsönös fogadások közvetítése (totalisateur).

2. Az engedélyt irásbeli kérelem alapján a pénzügyminiszterrel egyetértőleg a földmüvelési miniszter adja meg (2. §.), és pedig csak lóversenyeket rendező társaságnak, melyről feltehető, hogy a törvény követelményének megfelel, a visszaéléseket nem tűri meg, sőt azok megakadályozására is képes. (3. §.)

3. Lásd még e kérdésről a ktk. 91. §-ának 5. jegyzetét.

4. E kihágás felett a közig. hatóság itél. (É. T. 42. §.)

XXXVIII. ANYAKÖNYVI KIHÁGÁSOK.

(1894. évi XXXIII. tcz.)

***80. §.** (Jb.) A jelen törvény 35., 36., 37., 39., 40., 42., 68., 69. §-ai értelmében bejelentésre kötelezett, ha a bejelentést a megszabott határidőben nem teljesíti, a mennyiben cselekménye súlyosabb beszámitás alá nem esik, kihá-*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

gást követ el és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A bejelentés elmulasztása miatt az eljárás megindításának nincsen helye, ha a bejelentés nem ugyan az arra legközelebb kötelezett részéről, de mégis kellő időben történt.

81. §. Az anyakönyvvezető feljelentése alapján a 14. §-ban megjelölt közvetlen felügyelő hatóság jogosúlt a jelen törvény értelmében bejelentésekre, vagy egyéb cselekményekre kötelezetteket ezen kötelezettségük teljesítésére pénzbírságok által szorítani, melyek azonban egyes esetben 20 koronát meg nem haladhatnak.

A határozat ellen a felsőbbfokú hatósághoz lehet felebbezni; másodfokú határozat ellen további felebbezésnek helye nincs.

82. §. (Jb.) A bejelentésre kötelezett, ki tudva valótlan bejelentést tesz, a mennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik, kihágást követ el és a 80. §. szerint büntetendő.

83. §. (Jb.) A ki a jelen törvény 44. §-ában foglalt rendelkezést megszegi, kihágást követ el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

1. E törvény hatálybalépésének napját a születési és halotti anyakönyveket illetőleg a miniszterium határozza meg. A házassági anyakönyvek vezetése a házassági törvény életbelépése napján kezdődik. (90. §.)

2. A 80. §. kihágását az követi el, a ki:

a) a gyermek születését az illetékes anyakönyvvezetőnél egy hét alatt, — ha pedig a gyermek halvaszülött vagy szülés közben elhalt: a legközelebbi hétköznapon be nem jelenti (35. és 39. §§.);

b) a talált gyermekről a községi előljáróságnál azonnal, de legkésőbb a következő napon jelentést nem tesz. (40. §.);

c) a gyermek utónevét pótlólag az anyakönyvvezetőnél két hónap alatt. (42. §.);

d) a halálesetet a halotti anyakönyv vezetőjénél a legközelebbi hétköznapon be nem jelenti (68. §.)

3. A születés bejelentésére fokozatosan a törvényes atya, a bába, az orvos, a szülésnél jelen volt személyek és azok kötelesek, kiknek lakásán a szülés történt. Az anya is köteles a bejelentésre, mihelyt erre képes. (35 §.) Az utóbb nevezettek csak akkor kötelesek a bejelentésre, ha előzőjük nincs, vagy kötelességét nem teljesíti. A bejelentés meg-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

bizott által is teljesíthető, ki a születésről közvetlen tudomással bír. A bejelentés szóbeli. (36. §.)

4. A szülőházban, kórházban, vagy más nyilvános polgári vagy katonai intézetben történt születésről az intézet előljáróságának kell a bejelentést megtenni. (37. §.)

5. A talált gyermeket a találó, illetőleg a községi előljáróság köteles bejelenteni. (40. §.); az utónév bejelentésének kötelessége pedig a szülőt, illetőleg a gyámot terheli. (42. §.)

6. A haláleset bejelentésére fokozatosan kötelesek: a családfő, a családtagok, az, a kinek lakásán a haláleset történt és a háztulajdonos, ha a házban lakik. A 36. és 37. §§. ez esetben is érvényesek. (69. §.)

7. A 81. §-ban említett közvetlen felügyelő hatóság: Budapesten és th. városokban a polgármester; rt. városokban szintén a polgármester, — ha pedig ez volna az anyakönyvvezető: az alispán; nagy és kis községben a főszolgabiró. E felügyelő hatóság kisebb fokú hanyagság miatt az anyakönyvvezetőt vagy helyettesét is 20 koronáig terjedhető rendbirsággal büntetheti. (14. §.) A pénzbirság ez esetekben közigazgatási úton hajtandó be és a községi szegénypalap javára fordítandó. (84. §.)

8. A 82. §. kihágása csak annyiban létesül, a mennyiben a valótlan bejelentés családi állás elleni büntetté vagy vétséggé nem minősül, vagy a btk. 400. §-a alá nem esik.

9. A 83. §. szerint az büntetendő, a ki más családi és utónevet visel, mint a mely születési anyakönyvébe be van jegyezve, kivéve az írói és művészi álnevek használatát. (44. §.)

10. A jelen törvény életbelépte előtt vezetett anyakönyvekből továbbra is az illető lelkészek kötelesek kivonatokat szolgáltatni. A ki ezt megtagadja: kihágás miatt egy hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. (94. §.) E rendelkezés kivétel a btk. 480. és 481. §-ai alól.

11. E kihágások felett elsőfokúlag a kir. jbiróság (85. és 94 §§.), másodfokúlag a kir. Tábla itél. (1883. évi VI. tcz. 6. és 7. §§.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

D)

A BÜNTETŐTÖRVÉNYKÖNYVEK

ÉLETBELÉPTETÉSÉRE VONATKOZÓ 1880. ÉVI XXXVII. TCZ. (É. T.).

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. Hatályba lépett és hatályban hagyott törvények, rendeletek és szabályok.

1. §. A magyar büntető törvénykönyv a büntettekről és vétségekről, úgyszintén a magyar büntető törvénykönyv a kihágásokról 1880. évi szeptember hó 1-sö napján lépnek hatályba.

2. §. E határnaptól kezdve hatályukat vesztik a törvényeknek, rendeleteknek, szabályoknak és szabályrendeleteknek mindazon rendelkezései, továbbá a szokásjognak mindazon megállapításai, melyek a magyar büntetőtörvénykönyvek intézkedéseinek tárgyát képező valamely cselekményre vagy mulasztásra büntetést határoznak.

3. §. Ugyanezen határnaptól kezdve hatályukat vesztik a törvényeknek, rendeleteknek, szabályoknak s szabályrendeleteknek mindazon intézkedései és a szokásjognak mindazon megállapításai, melyek a magyar büntető törvénykönyvek intézkedéseinek tárgyát nem képező valamely cselekményre vagy mulasztásra büntetést határoznak, a mennyiben a következő szakaszok kivételeket nem állapítanak meg.

4. §. Hatályban maradnak azon magyar törvények és magy. királyi miniszteri rendeletek. melyek a magyar büntető törvénykönyveknek intézkedései alá nem eső valamely cselekményre vagy mulasztásra büntetést állapítanak meg: ha

1. a büntetésnek az előforduló esetre való alkalmazása közigazgatási hatóság előtti eljárásnak képezi tárgyát, vagy ha

2. a büntetés a kir. bíróságok által alkalmaztatik ugyan, de fegyelmi vagy rendbüntetést képez.

5. §. Hatályban maradnak továbbá:

1. a törvényesen bevett vallásfelekezetek viszonosságáról szóló 1868: LIII. t. cz. 10-ik §-a;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. a vadászatról szóló 1872: VI. t. cz. 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28., 29. és 32. §-ai, valamint a vadász- és fegyveradóról szóló 1875. évi XXI. t. cz. 15., 16. és 17. §-ai;

3. az ügyvédi rendtartást tárgyazó 1874: XXXIV. t. cz. 39. §-a;

4. a véderőről szóló 1868: XL. t. cz. 42. §-a;

5. az 1848: V. és erdélyi II. t. cz. módosításáról és kiegészítéséről szóló 1874: XXXIII. t. cz. 93. és 94-ik §-ai.

Az 1. pontban idézett törvény megszegése vétséget, a 2—5. pontban idézett törvények megszegése pedig kihágást képez.

6. §. A független felelős magyar miniszterium alakításáról szóló 1848: III. t. cz. 32., 33., 34., 35. és 36. §-ainak intézkedései érintetlenül hagyatnak.

7. §. A sajtótörvényt tárgyazó 1848: XVIII. t. cz. 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 15., 16., 18., 19., 20., 24. és 26. §-ai helyébe a büntettekről és vétségekről szóló büntetőtörvénykönyv megfelelő intézkedései lépvén: az idézett törvénycikk többi szakaszai, a jelen törvény 46. §-ában foglalt változtatással érvényben maradnak.

Nyomtatvány útján elkövetett büntettek és vétségek eseteiben, az 1848: XVIII. t. cz. 13. és 33. §-ai alapján felelősségre vonandó személyekre nézve, a büntettekről és vétségekről szóló büntető-törvénykönyvnek a felelősséget tárgyazó mindazon intézkedései, a melyek az 1848: XVIII. t. cz. 13. és 33. §-aiból folyó felelősséggel ellentétben állanak, — nem alkalmazandók.

Az ország erdélyi részeiben és a polgárosított határőrvidéken, az ott érvényben levő sajtó-rendtartásoknak mindazon rendelkezései, melyek a büntettekről és vétségekről szóló büntető törvénykönyv intézkedéseinek tárgyát nem képezik, — beleértve a nyomtatványokban foglalt büntetendő cselekményekért való különös felelősség szabályozását tárgyazó intézkedéseket is, — továbbra is hatályban maradnak.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

A hatályban hagyott jogszabályokba ütköző cselekmény vagy mulasztás, ha arra három hónapi időtartamot meghaladó szabadságvesztésbüntetés van megállapítva, vétséget, ellenesetben pedig kihágást képez.

8. §. A mezei rendőrségről szóló 1840 : IX. tcz., a későbbi törvények által tett változtatásokkal, úgyszintén az 1879 : XXXI. tcz. hatályba léptéig, az erdei kihágásokról szóló törvények és szabályok továbbra is hatályban maradnak.

9. §. Érintetlenül maradnak az egyenes adók, a jövedékek, a fogyasztási adók és az illetékek iránt fennálló törvényeknek, és a törvény által fentartott szabályoknak megsértését tárgyazó büntető intézkedések, a mennyiben a magyar büntető törvénykönyvek intézkedései azokat meg nem változtatták.

10. §. Az ipartörvényt tárgyazó 1872 : VIII. tcz. 91. §-a, úgy a 90. és 92. §§-nak azon intézkedései, melyek szerint az ott érintett egyének iparos-tanonczok tartásának és fiatal munkások alkalmazásának jogától birói itélet által egy évnél hosszabb időn eltilthatók és üzletük birói itélet által egy évnél hosszabb időre megszüntethető : hatályon kívül helyeztetnek.

11. §. A 4. §. szerint érintetlenül hagyott törvényekben megállapított szabadságvesztés-büntetés helyett, a mennyiben ennek időtartama két hónapot meghalad, a megállapított időtartamú fogház, ellenkező esetben pedig, a megállapított időtartamú elzárás alkalmazandó.

Ha az ezen §. szerint érintetlenül hagyott miniszteri rendeletekben a szabadságvesztés-büntetés tartama 15 napot, a pénzbüntetés összege pedig 100 frtot meghalad : az elzárás 15 napra, a pénzbüntetés összege pedig 100 frtra szállíttatik le.

12. §. Az 5. és 7. §§. eseteiben, ha szabadságvesztésbüntetés alkalmazásának van helye, a vétségnek minősített cselekmény vagy mulasztás a fentartott külön jogszabályban megállapított időtartamu fogházzal, a kihágásnak minősített cselekmény vagy mulasztás pedig elzárással büntetendő.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

13. §. A 4. és 9. §§. szerint érintetlenül hagyott törvények, rendeletek és szabályok alapján kiszabott pénzbüntetések átváltoztatásánál, ha 300 frtot túl nem haladó pénzbüntetés változtatandó át: elzárás, ellenesetben pedig fogház alkalmazandó.

14. §. Az 1881. évi február hava 28-ikáig érvényben maradnak a törvényhatóságoknak, a törvényhatósági joggal fel nem ruházott szabad királyi és a rendezett tanáccsal biró városoknak mindazon szabálynyrendeletei, melyek a magyar büntető törvénykönyvek intézkedései alá nem eső valamely cselekményre vagy mulasztásra büntetést állapítanak meg.

A fentartott szabálynyrendeletben megállapított szabadságvesztés-büntetések helyett azonban elzárás alkalmazandó, melynek leghosszabb tartama, valamint a pénzbüntetés legnagyobb összege, a kihágásokról szóló büntető-törvénykönyv 16. §-ában meghatározott megkülönböztetések szerint, az ott megállapított leghosszabb időtartamot s legmagasabb összeget nem haladhatja meg.

15. §. Kötelesek a törvényhatóságok, a törvényhatósági joggal fel nem ruházott szabad királyi, valamint a rendezett tanáccsal biró városok, az előző szakaszban érintett azon szabálynyrendeleteket, melyeknek fentartását szükségesnek tartják, 1880. évi deczember hó első napjáig újabb megerősítés végett a belügyminiszterhez felterjeszteni.

A belügyminiszter által ujólag meg nem erősített szabálynyrendeletek 1881. évi február 28-ikán érvényüket vesztik.

1. Az 1. §. alapján 1880. év szept. 1-én mindkét büntetőtörvénykönyv a magyar állam egész területén, Horvát-Szlavonország kivételével (btk. 5. és ktk. 2. §§.) életbe lépett.

2. A 2. és 3. §§. alapján ugyane napon hatályukat vesztették mindama büntető törvények és szabályok, melyeket a következő §§. érvényben nem hagytak.

3. A 4. §. 1. pontja alapján hatályban maradtak az 1868. évi XXXVIII. tcz. 4., az 1873. évi XX. tcz. 9., az 1874. évi XXXIII. tcz. 103. és 104., az 1876. évi XIII. tcz. 107—112., az 1876. évi XIV. tcz. 7., 20., 21., 26., 35. és 95., s az 1879. évi XXVIII. tcz. 19. §§-ai. (Lásd a *C)* alatti csoportban.)

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

E §. 2. pontja alá eső cselekmények nem tartoznak a büntető biráskodás körébe.

4. Az 5. §. 1. pontjában említett vétséget lásd a btk. 257. §-a után; a 3. pont által fentartott kihágást, s az 5-ik pont alatt említett választási törvény 93. és 94. §-ait lásd a *C)* alatti kihágások közt, IV. és V. számok alatt. A 2. pont által fentartott két törvényt az 1883. évi XX. és XXIII. tczikkek, a 4. pont alatt említett véderőtörvényt az 1889. évi VI. tcz. megfelelő §-ai helyettesítik. (Lásd *C)* XV. és XXVI. alatt.)

5. A 6. §. tárgya a rendes büntető törvénykezés keretén kívül esik.

6. A 7. §. 1. bek. folytán az 1848. évi XVIII. tcz. által meghatározott sajtóvétségek helyébe a btk. ama §-ai léptek, melyek a sajtó útján is elkövethető büntettekről és vétségekről szólanak (lásd az illető helyeken); ellenben hatályban maradtak e tcz.-nek a sajtórendőri esetekre vonatkozó 30., 31., 35., 38., 40., 41. és 44. §-ai. (Lásd *C)* I. alatt.)

A 2. bekezdésben említett 13. és 33. §§. a fokozatos felelősségről szólnak, s a részességgel vannak összefüggésben. (Btk. 71. és 72. §§. 4. jegyz.)

A 3. bek. az Erdélyben érvényes 1852. évi sajtórendtartásnak a sajtórendőri kihágásokra, a sajtóügyi eljárásra, s az együttes felelősségre vonatkozó intézkedéseit tartotta fenn. (C. I. 10. jegyz.)

7. A 8. §-ban említett mezőrendőri törvényt az 1894. évi XII. tcz. (*C)* XXXVI.) helyettesíti; az ugyanott említett erdőtörvény időközben hatályba lépett. (Lásd *C)* IX. alatt.)

8. A 9. §. által érintett jövedéki áthágások a rendes büntető törvénykezés keretén kivül esnek.

9. A 10. §-ban említett ipartörvényt az 1884. évi XVII. tcz. helyettesíti. (Lásd *C)* XVIII. alatt.)

10. A 11. §. a ktk. 16. §-án, a 12. §. a btk. 20. és a ktk. 15. §-án alapul; míg a 13. §. a btk. 53. s a ktk. 22. §-ának folyománya.

11. A 14. és 15. §§. átmeneti intézkedése 1881. évi febr. 28-án hatályát vesztette, kivéve, hogy még ma is az utóbbi §. alapján itélendő meg, hogy a korábban keletkezett szabályrendeleteknek kihágást megállapító részei érvényben maradtak-e.

2. A korábbi és az új törvények közti eltérések kiegyenlítése.

16. §. *Ha korábbi cselekményekért a büntettekről és vétségekről szóló büntető törvénykönyv 2-ik §-ának intézkedéséhez képest, az elkövetéskor fennállott jogszabályok*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

alapján, a szabadságvesztés-büntetésnek olyan neme lenne kiszabandó, melyet a magyar büntető törvénykönyvek nem ismernek: az ezen büntető törvénykönyvekben megszabott szabadságvesztés-büntetések közül az lesz alkalmazandó, mely a korábbi jogszabályok szerint kimérendett büntetésnek leginkább megfelel. Fegyház alkalmazásának mindazonáltal csak akkor van helye, ha a cselekmény a magyar büntető törvénykönyv szerint fegyházzal lenne büntetendő, az elkövetés idejében fennállott jogszabályok szerint pedig két évi időtartamot meghaladó «börtön», «tömlöcz», «rabság» vagy «súlyos börtön» lett volna megállapítandó.

17. §. Valamely büntetendő cselekmény miatti elítéltetéssel az eddigi törvények szerint egybekapcsolt azon következmények, vagy hatályok, melyek a büntettekről és vétségekről szóló büntető törvénykönyvben megállapított mellékbüntetések közt nem fordulnak elő: ezen büntető törvénykönyv életbeléptével erejüket vesztik, akár állapíttattak legyen meg azok az ítéletben, akár az elítéltetésnek magából a törvényből folyó következményeit képezzék.

18. §. A büntetendő cselekményeknek, vagy bizonyos nemű büntetéseknek az eddigi törvényeken alapuló azon következményei, melyek mint mellékbüntetések a büntettekről és vétségekről szóló büntető törvénykönyvben is előfordulnak, az elítélt kérelmére a bíróság által megszüntetendők, ha olyan cselekmény képezné azoknak az alapját, a mely miatt az ilynemü mellékbüntetések ezen büntető törvénykönyv szerint nem alkalmazhatók.

19. §. Azon következmények és hatályok, melyek a büntettekről és vétségekről szóló büntető törvénykönyvben előfordulnak ugyan, de az elítéltet határozatlan időre terhelnék, vagy pedig hosszabb tartamra állapíttattak meg, mint a mennyire a büntettekről és vétségekről szóló büntető törvénykönyv szerint megállapíthatók, az ezen törvénykönyv 57-ik §-ában megállapított tiz évi leghosszabb időtartam elteltével erejöket vesztik s erről az elítélt kérelmére a bíróság által igazolvány adatik ki.

20. §. Az előző §. eseteiben, ha a korábban elkövetett cselekmény a büntettekről és vétségekről szóló büntető tör-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

vénykönyv szerint vétséget képez, az elitélt a bíróságnál kérelmezheti, hogy a mellékbüntetés tartama három évre szállíttassék le. E leszállításnál a cselekmény minősítésére nézve a büntettekről és vétségekről szóló büntető törvénykönyvnek megfelelő határozatai alkalmazandók. A netalán fenforgott enyhítő körülmények e minősítésnél figyelembe nem vehetők.

21. §. A 17—20. §§. rendelkezései a büntetendő cselekmény miatti elitéltetés folytán elvesztett nyugdíj-igényekre vagy kegydíjakra nem terjednek ki.

22. §. A kereskedelmi és iparkamarákról szóló 1868: VI. tcz. 9. §-ának azon rendelkezése, mely szerint kamarai bel- vagy küllaggá az választható, a ki polgári jogai teljes élvezetében van, a magyar büntető törvénykönyvek hatálybalépte után akként alkalmazandó, hogy választhatók azok, a kik a büntettekről és vétségekről szóló büntető törvénykönyv 54-ik §-ában felsorolt mellékbüntetés alatt nem állanak.

Az ügyvédi rendtartás tárgyában hozott 1874: XXXIV. tcz. 24. §-ának intézkedése érintetlenül hagyatik.

23. §. A büntett, vétség vagy kihágás miatti elitéltetésnek hatása arra nézve, hogy az elitélt mint tanu, illetőleg végrendeleti tanu elfogadható-e, vagy vallomása bizonyító erővel bir-e: az illető törvényeknek rendelkezései szerint itélendő meg.

Ott, a hol ezen törvényekben nyereségvágyból elkövetett büntett vagy kihágás kifejezés használtatik: a nyereségvágyból elkövetett vétség is értendő.

24. §. A büntető törvényekbe ütköző cselekmény vagy mulasztás magánjogi következményeit megállapító polgári törvények érintetlenül maradnak. — E tekintetben büntett alatt minden oly vétség is értendő, melynek büntetése egy évet meghaladó fogházbüntetésben van megállapítva.

Az ország erdélyi részeiben és a polgárosított katonai határőrvidéken, az ott alkalmazásban levő polgári törvénykönyv 768. §-ában előforduló büntetés helyett, élet-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

fogytig vagy 15 évig tartó fegyházbüntetés értendő. Ugyanezen törvénykönyvnek 61., 574. és 868. §-ai hatályon kívül helyeztetnek.

25. §. A gyámsági és gondoksági ügyek rendezéséről szóló 1877: XX. törvénycziknek azon intézkedései, melyek a büntetendő cselekmény miatt elitéltnek a gyámság vagy gondnokság viselhetésétől való kizárása iránt rendelkeznek (1877: XX. t. cz. 43. §. g), 45. §.), a büntettekről és vétségekről szóló büntető törvénykönyv hatálybaléptétől fogva ezen törvénykönyvnek értelmében alkalmazandók. A gyámsági és gondnoksági ügyek rendezéséről szóló törvénynek az atyai hatalom megszüntetését és felfüggesztését tárgyazó intézkedései, a büntettekről s vétségekről szóló büntető-törvénykönyvvel ellentétben nem állván, érintetlenül maradnak. Ugyanezen t. cz. 28. §-ának e) pontja és zárpontja mindazokra hatályos, a kik egy évnél hosszabb ideig tartó szabadságvesztés-büntetésre itéltettek.

26. §. A fennálló törvényeknek vagy rendeleteknek azon intézkedései, melyek szerint közhivatalnokok, ügyvédek, vagy hatósági szolgák hivataluktól, állásuktól vagy szolgálatuktól fegyelmi uton elmozdíthatók, illetőleg az ügyvédi lajstromból kitörölhetők, a magyar büntető törvénykönyvek által nem szenvednek változást. Ezen intézkedés azon esetre is áll, ha az elkövetett cselekményre hivatalvesztést a magyar büntető törvénykönyvek nem állapítanak meg, vagy ha a hivatalvesztés kimondása, a büntettekről és vétségekről szóló büntető törvénykönyv 54. §-ának második bekezdése alapján, a bíróság által mellőztetett.

27. §. Az előző szakasznak intézkedései a büntettekről és vétségekről szóló büntető törvénykönyv 55. §-ának 4. pontjában megjelölt czímek, rendek, díszjelek vagy ezek viselhetési jogosítványának a fennálló szabályok szerinti elvesztésére is kiterjednek.

28. §. Azok, a kik a magyar büntető törvénykönyvek hatálybalépte előtt büntető vagy fegyelmi úton az ügyvédség gyakorlatától elmozdíttattak, illetőleg mindenkorra

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

eltiltattak, valamint azok is, a kik ellen a magyar büntető törvények életbe lépte után fegyelmi uton az ügyvédségtől való elmozdítás jogérvényesen kimondatott: a kiszabott szabadságvesztés-büntetés kiállásától, illetőleg a fegyelmi határozat jogerőre emelkedésétől számított tíz év elteltével, az ügyvédek lajstromába leendő felvétel végett jelentkezhetnek; a felett azonban, hogy a felvétel iránti kérelemnek hely adható-e vagy nem, a fenforgó körülményeknek s különösen a jelentkező időközi foglalkozásának, társadalmi és erkölcsi magaviseletének figyelembe vételével, az ügyvédi kamara választmánya határoz, mely határozat ellen, ha a felvételnek hely nem adatik, a jelentkező fellebbvitellel élhet a legfőbb itélőszékhez, ha pedig a felvétel iránti kérelemnek hely adatik, az iratok, a kamarai ügyész által a határozat kézbesítésétől számított tizenöt nap alatt netalán beadandó észrevételekkel együtt, végelintézés végett a legfőbb itélőszékhez hivatalból felterjesztendők. Ha a felvétel iránti kérelem jogérvényesen elutasíttatik: az eljáró ügyvédi kamara által a többi ügyvédi kamara hivatalból értesítendő, és a felvétel iránti jelentkezés ugyanazon, vagy valamely más ügyvédi kamaránál, csak újabb öt év eltelte után ujítható meg.

A fentebbi rendelkezések alkalmazandók azokra is, kik a magyar büntető törvénykönyvek életbelépte után hivatalvesztésre itéltetnek: azon különbséggel, hogy ezek felvétel végett első izben a mellékbüntetésre kiszabott határidő eltelte után jelentkezhetnek.

***29. §.** Azon büntetendő cselekmények miatt, melyekre vonatkozólag a magyar büntető törvénykönyvek szerint csak a sértett fél indítványára indítható meg a büntető eljárás: ezen törvénykönyvek hatályba lépte után az eljárás megindításának csak a sértett fél indítványára van helye, habár a cselekmény előbb követtetett is el.*

Ez esetben a büntettekről és vétségekről szóló büntető törvénykönyv 112. §-ában megállapított határidő azon naptól számíttatik, a melyen a magyar büntető törvénykönyvek hatályba lépnek, a mennyiben azon napig az elkövetett cselekmény és annak elkövetője a sértett félnek

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tudomására jutott, s a büntethetőség elévülés által még el nem enyészett.

30. §. *Ha az előző szakaszban megjelölt büntetendő cselekmény miatt a büntető eljárás az új büntető törvénykönyveknek hatálybalépte előtt indíttatott meg, és elsőbirósági itélet még nem hozatott: az a büntető törvénykönyvek hatályba lépte után csak azon esetben folytatandó, ha a feljelentés a sértett fél által történt. Ha pedig az eljárás a sértett fél feljelentése nélkül, hivatalból indíttatott meg: az félbeszakítandó, s azok, a kik a magyar büntető törvénykönyvek értelmében az indítványtételre jogosítva lennének, a vizsgáló biró által az iránt: vajjon az eljárás folytatását és esetleg vádlottnak megbüntetését kivánják-e, harmincz napi záros határidő kitüzésével nyilatkozatra hivandók fel, azon kijelentés mellett, hogy nyilatkozat nem adás esetében az eljárás meg fog szüntettetni. Az igenlő nyilatkozat a magyar büntető törvénykönyvek által kivánt indítványt pótolja.*

31. §. *A 29. és 30. §§. rendelkezései a büntettekről és vétségekről szóló büntető törvénykönyv 112. §-a második bekezdésében megjelölt esetekre nem terjednek ki.*

32. §. *A magyar büntető törvénykönyvek hatályba lépte előtt elkövetett büntetendő cselekmények büntethetősége az ezen törvénykönyvekben meghatározott idő alatt évül el, a mennyiben a korábbi jogszabályok rövidebb elévülési határidőt nem állapitottak meg.*

Az elévülés félbeszakítására vagy kizárására nézve, az előbbi törvényekben megállapított, de a magyar büntető törvénykönyvekbe fel nem vett feltételek hatálytalanok.

Ugyanezen szabályok állanak a büntetéseknek a magyar büntető törvénykönyvek hatálybalépte előtt megkezdett elévülésére is.

33. §. *A polgári eljárás alá tartozó és a magyar büntető törvénykönyvek hatálybalépte előtt megindított becsületsértési és hatalmaskodási ügyek, az eddigi törvények szerint folytatandók és döntendők el.*

A magyar büntető törvénykönyvek hatálybalépte után azonban a korábban elkövetett becsületsértési és hatalmas-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

kodási ügyek, a mennyiben a 32. §. szerint el nem évültek, az illetékes büntető bíróság előtt teendők ugyan folyamatba, de a megállapítandó pénzbüntetés a korábbi törvényekben foglalt pénzbirság összegét meg nem haladhatja.

34. §. Rögtönbírósági eljárás esetében az ez alá tartozó büntettekre a halálbüntetés ezentúl is alkalmazható.

1. Ez intézkedések túlnyomóan a btk. 2. §-ának folyományai.

2. A btk. szabadságbüntetései közül nem fordultak elő a korábbi törvényekben és gyakorlatban a fegyház és államfogház. Az utóbbihoz a sajtóvétség miatt kiszabott fogház végrehajtása állott legközelebb.

3. A 17—21. §§. alapja az, hogy a btk. a hivatal és politikai jogvesztés mellékbüntetését bizonyos korlátok közé szorította (54—56. §§.), s legfeljebb 10 évi tartamra engedi kiterjeszteni (57. §.), míg a korábbi gyakorlat, s különösen az ausztriai és katonai btk. szerint egyéb jogkövetkezmények is terhelték az elítéltet, és pedig rendszerint élete fogytáig.

4. A 22. §. a btk. keretén kívül eső jogelvonásról szól. E szerint: *a)* nem lehet a keresk. és iparkamara tagja az, a ki hivatal- és politikai jogvesztésre el van ítélve; *b)* három éven át nem lehet tagja az ügyvédi kamara választmányának, a ki bűntett miatt el volt ítélve. (1874. évi XXXIV. tcz. 24. §.)

5. A 23—28. §§. is a btk. keretén kívül eső jogkövetkezményekre vonatkoznak. Ilyenek: *a)* a bűntett vagy vétség miatti elitélés magánjogi következményei (23—25. §§.); *b)* a fegyelmi úton való elitélésnek az illető közhivatalnokra, ügyvédre vagy hatósági szolgára nézve beálló jogkövetkezményei. (26—28. §§.) Ezeket a fennebbi §§. a btk által igényelt módosításokkal érvényben hagyták.

6. A 29—31. §§. átmeneti intézkedései már elavultak: mert ma már nem képzelhető 1880. év szept. hó elseje előtt elkövetett oly bűntett vagy vétség, mely iránt az eljárás megindítása vagy folytatása a sértett fél indítványától függne.

7. A 32. §-nak is csekély gyakorlati értéke van: mert a btk. már 15 év óta fennáll s ennél hosszabb elévülési időt a 106. és 120. §§. csak a legsúlyosabb esetekben állapítanak meg.

8. A 33. §. szintén idejét multa. Gyakorlati értéke csak az, hogy a mennyiben valakit a korábbi törvények alapján a sértett fél javára ítéltek el pénzbirságra: ez, mint magánjogi követelés, csak 32 év alatt évül el.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

9. A rögtönbirósági szabályzat oly büntettekre is megállapítja a halálbüntetést, melyek a btk. szerint szabadságvesztéssel büntetendők. Ez eltérés kiegyenlítésére vonatkozik a 34. §.

3. A szabadságbüntetés tartama alatt elkövetett bűntett vagy vétség büntetése.

35. §. *Ha életfogytig tartó fegyházra ítélt fegyencz oly büntettet követett el, melyre 10 évig terjedhető, vagy ennél hosszabb tartamu fegyházbüntetést állapít meg a törvény: az illetékes bíróság által sötét magánzárkába való elzáratásra, és ezenfelül hetenkint két napon át kenyér és víz melleti böjtölésre ítélendő.*

A sötét magánzárkába való elzárás öt évi tartamot nem haladhat fölül és egyfolytában két napnál hosszabb ideig nem alkalmazható; a sötét magánzárkában töltött két nap elteltével a büntetés e sulyosítása három napra félbeszakítandó és ennek lejárta után újból két napig alkalmazandó.

Enyhébb büntetés alá eső büntett elkövetése esetében, az életfogytig tartó fegyházra ítélt szintén sötét magánzárkában való elzárásra, böjtöléssel, vagy a nélkül ítélendő. A sötét magánzárkában való elzárás mindazonáltal három évig terjedhető tartamot nem haladhat fölül és szintén a föntebbi pontban körülirt félbeszakításokkal hajtandó végre.

36. §. *Az, a ki büntett miatt határozott időtartamú szabadságvesztés-büntetésre van ítélve, ha büntetésének tartama alatt oly büntetendő cselekményt követ el, melyre szintén határozott időtartamú szabadságvesztés-büntetés van megállapítva: az illetékes bíróság által a büntettekről és vétségekről szóló törvénykönyv szerint büntetendő, de előbbi és újabb szabadságvesztés-büntetésének együttes tartama husz évet meg nem haladhat.*

37. §. *Az életfogytig terjedő fegyházra ítélt fegyencz, ha vétséget követ el: fegyelmi uton a fegyenczek elleni fegyelmi büntetésül alkalmazható valamely büntetésre ítélendő.*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. A 35. és 37. §§. az életfogytig tartó fegyházra elitélt egyénekre vonatkoznak, a mennyiben az illető az e §§-ban említetteknél enyhébb beszámítású cselekményt pl. kihágást követ el: a fegyházrendtartás alapján büntetendő. (Illés: Bt. I. k. 104. l.)

2. A 36. §. tárgya is csak büntett vagy vétség lehet. Ez azonban nem állván halmazatban a korábban elkövetett büntetendő cselekménynyel: a büntetést e miatt külön kell megállapítani; a *18. sz. döntvény* szerint mindazonáltal ugyanazon büntetési nemben kell azt kiszabni, melyet az elitélt kitölt, de az enyhébb büntetés tartama a súlyosabb büntetési nem súlyához képest arányosítandó. (B. T. VI. 146.)

3. A 36. §. kivételt állapít meg a btk. 22. §-a alól, mely szerint a határozott idejű fegyház leghosszabb tartama csak 15 év lehet.

4. Biráskodás és eljárás.

38. §. Addig, míg a büntető eljárás külön törvény által szabályoztatik, az e részben eddig fennálló törvények, rendeletek, szabályok és törvényes gyakorlat a következő szakaszokban foglalt változásokkal érintetlenül hagyatnak.

39. §. A kir. törvényszékek hatásköréhez utaltatnak:

1. a büntettek;

2. azon vétségek, melyek a 40. §. szerint a királyi járásbíróságok hatásköréhez utalva nincsenek.

A nyomtatvány utján (büntető törvénykönyv 63. §.) elkövetett büntettek és vétségekre nézve, a sajtóbíróságok és esküdtszékek hatásköre érintetlenül hagyatik.

A budapesti és marosvásárhelyi kir. törvényszékeknek az 1871: XXXI. törvényczikk 25. §-ában szabályozott kivételes illetősége alá, a büntettekről és vétségekéől szóló büntető törvénykönyv második része I., II., III., IV. és XI. fejezeteiben foglalt büntettek és vétségek tartoznak, a 209. §. szerint büntetendő vétség kivételével.

40. §. A kir. járásbíróságok hatásköréhez utaltatnak:

1. a büntettekről és vétségekről szóló büntetőtörvénykönyv 209., 246., 249., 327., 332., 360., 365., 366., 367., 368., 421., 440., 446. és 452. §-ai, és a 248. §. első bekezdése szerint büntetendő vétségek; úgy a 302-ik §.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

első bekezdése szerint büntetendő könnyű testi sértés vétsége;

2. a büntettekről és vétségekről szóló büntetőtörvénykönyv 258. és 261. §-ai szerint büntetendő vétségek, azon eseteket kivéve, a melyekben az eljárás a büntető törvénykönyv 269., 270., 271. és 272. §§-ai szerint hivatalból indítandó meg;

3. a büntettekről és vétségekről szóló büntetőtörvénykönyv 316. és 323. §-ai szerint büntetendő vétségeknek azon esetei, melyeknek büntetése hat hónapot meg nem haladó fogházban van megállapítva;

4. a büntettekről és vétségekről szóló büntető törvénykönyv 302. §-ának első bekezdése szerint büntetendő súlyos testi sértés vétsége, továbbá a 339-ik §. szerint büntetendő lopás vétsége és a 359-ik §. szerint büntetendő sikkasztás vétsége, úgy a két utóbbi vétséggel kapcsolatos orgazdaság vétsége (370-ik §.); mindezek azonban csak annyiban, a mennyiben hat hónapi időtartamot meghaladó fogházbüntetés alkalmazásának esete fenn nem forog;

5. azon kihágások, melyek a 41. §. szerint a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalva nincsenek;

6. a véderőről szóló 1868: XL. t. cz. 42., 46. és 47. §-ai, úgy az ügyvédi rendtartást tárgyazó 1874. évi XXXIV. tcz. 39. §-a szerint büntetendő cselekmények.

A 4-ik pontban felsorolt esetekben, a mennyiben hat hónapi időtartamot meghaladó fogházbüntetés mutatkozik kiszabandónak: a kir. járásbíróság, a vizsgálat befejezése után, az iratokat szabályszerű elintézés végett, az illetékes kir. törvényszékhez köteles beterjeszteni. — A kir. járásbíróság ezen határozata ellen jogorvoslatnak helye nincsen; és a kir. törvényszék, a nélkül, hogy a büntetés kiszabása tekintetében korlátozva lenne, a beterjesztett ügyben eljárni köteles.

***41. §.** A 4. §. szerint érintetlenül hagyott törvényekbe és miniszteri rendeletekbe ütköző büntetendő cselekményeken fölül a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utaltatnak:*

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

1. a kihágásokról szóló büntető törvénykönyv 43., 44., 45., 47., 49., 50., 61., 62., 63., 64., 66., 67., 68., 70., 72., 73., 74., 75., 76., 77., 78., 80., 81., 82., 83., 84., 85., 86., 99., 100., 101., 102., 103., 104., 105., 106., 107., 109., 110., 112., 113., 115., 116., 117., 118., 119., 120., 121., 122., 123., 124., 125., 136., 137., 138., 139., 140., 141. és 142. §§-ai szerint büntetendő kihágások;

2. a kihágásokról szóló büntető törvénykönyv 46. §-ában meghatározott kihágások, ha azok közigazgatási hatóság, hivatalnok vagy közeg ellen követtetnek el;

3. a vadászatról szóló 1872: VI. t. cz., úgy a vadászés fegyveradóról szóló 1875: XXI. tcz. 16. §-ának b) *és* c) *pontja szerint büntetendő kihágások;*

4. a miniszteri rendelet által megállapított kihágások, a mennyiben kifejezetten a járásbíróságok hatásköréhez nem utaltatnak;

5. a törvényhatósági és városi szabályrendelet által megállapított kihágások.

42. §. A 41. §. szerint a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt ügyekre nézve, a mennyiben egyes törvények eltérő rendelkezést nem tartalmaznak, a biráskodási jog első fokban illeti:

1. megyékben a szolgabirákat;

2. városokban a kapitányt, vagy a tanács által e részben megbizott tisztviselőt;

3. Budapest mindenik kerületében az illető kerületi kapitányt.

A magyar büntető törvénykönyvek életbeléptetése előtt, a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágási ügyekben követendő eljárás, a belügyminiszter által az igazságügyminiszterrel egyetértőleg a törvényhozás további intézkedéseig, rendeleti uton szabályozandó.

43. §. A kir. járásbíróságok hatásköréhez tartozó kihágási ügyekben, a másodbirósági itélet ellen csupán az anyagi büntetőtörvény nem helyes alkalmazása miatt, és ez esetben is csak akkor van további felebbvitelnek helye:

1. ha büntetendő cselekmény esete nem forog fenn;

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

2. ha büntettet vagy vétséget képező cselekmény kihágásnak minősíttetett.

44. §. A kir. járásbíróságok hatáskörébe utalt vétségek eseteiben, az eljárásra nézve a kihágási ügyekben eddig követett szabályok szolgálnak irányadóul.

A kir. járásbíróságok által, a hatáskörükbe utalt vétségek és kihágások eseteiben követendő eljárás tárgyában szükséges intézkedések az igazságügyminiszter által, a büntető eljárás törvényhozási szabályozásáig, rendeleti uton teendők meg.

45. §. Büntettek és a kir. törvényszékek hatáskörébe utalt vétségek eseteiben a kir. törvényszéknek a vizsgálat megindítását vagy folytatását elrendelő határozata, továbbá a kir. táblának azon határozata ellen, mely által a kir. törvényszéknek vád alá helyezést elrendelő határozata helybenhagyatik, felebbvitelnek helye nincsen.

46. §. A sajtótörvényt tárgyazó 1848: XVIII. t. cz. 31. §-ának a felebbvitel kizárására vonatkozó intézkedése hatályon kivül helyeztetik.

47. §. A magyar büntető törvénykönyvek hatályba léptekor folyamatban levő büntető ügyekben, az eljárás az előbbi törvények szerint illetékes bíróságok előtt folytatandó.

A jelen törvény 43. és 45. §-ainak rendelkezései, a magyar büntető törvénykönyvek hatálybalépte előtt hozott határozatokra nem alkalmazandók.

1. A 38. §. folytán ma is az 1871. évi ideigl. bűnv. elj. szabályzat irányadó.

2. A 39. §. a törvényszékek rendes és kivételes hatósági körét határozza meg. Kivételes a sajtóügyek s az állam elleni büntettek felett való biráskodás.

3. Nyomtatvány útján elkövetett büntettek és vétségekre nézve az 1891. évi 16352. sz. a. kiadott i. m. rendelet szerint 1893. év január hó elseje óta sajtóügyi és esküdtszéki bírói hatósággal az ujonnan szervezett 11 kir. tábla székhelyén levő törvényszékek ruháztattak fel, — a fiumei, fehértemplomi, karánsebesi és pancsovai kir. törvényszékek sajtóbirósági hatásköre, az esküdtszék kizárásával, továbbra is fentartatván. Ehhez képest a budapesti kir. törvényszék sajtóügyi hatósága a fiumei, a temesvári törvényszéké a

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

fehértemplomi, karánsebesi és pancsovai törvényszékek területére nem terjed ki.

4. A budapesti és marosvásárhelyi kir. törvényszékek kivételes biráskodása a 39. §. 3. bek. által felsorolt esetekben az 1871. évi XXXI. tcz. 25. §-án alapul. A kir. táblák szétosztása óta az 1890. évi XXV. tcz. 3. §a folytán a budapesti kir. törvényszék illetősége a budapesti, debreczeni, győri, kassai, nagyváradi, pécsi, pozsonyi, szegedi és temesvári; a marosvásárhelyi törvényszéké a marosvásárhelyi és kolozsvári kir. táblák területére terjed ki. (Illés: Bt. II. k. 7. l.)

5. A 40. §. 1—4. pontjai a btk. keretébe tartozó ama vétségeket sorolják fel, a melyek felett elsőfokulag a kir. járásbíróság itél. Az illető vétségnél ez mindenütt ki van tüntetve

Az 5. pont feleslegessé teszi a 6.-at, mert az ebben kiemelt kihágások szintén nem tartoznak azok közé, a melyeket a 41. §. a közigazgatási hatósághoz utal.

6. A 41. §. az illető kihágásoknál mindenütt értékesítve lőn. A 3. pont az 1883. évi XX. és XXIII. tczikkek folytán elavult.

7. A 42. §. alapján a belügym. 1880. évi aug. 17-én 38547. sz. a. kiadott rendeletével szabályozta a közigazgatási hatóság előtti büntető eljárást. (Illés: Kt. 525—553. l.) E rendelet 8. §-a jelöli meg a kihágási ügyekben biráskodásra hivatott hatóságokat, s az első fokozatra nézve szó szerint átvevén a fennebbi 42. §. intézkedését: ezután kimondja, hogy a mennyiben egyes törvények másként nem rendelkeznek, másodfokúlag megyékben az alispán, városokban a tanács, Budapesten a főkapitány, harmadf. a belügym. itél.

8. A 42. §. alá eső ügyekben az 1890. évi 2608. sz. a. kiadott belügym. rendelet szerint csak a következő korlátozás mellett lehet felebbezéssel élni: *a)* az elsőfokú itélet ellen nincs helye felebbezésnek, ha az 2 frtot meg nem haladó pénzbüntetést állapít meg, kivéve ha vádlottra ugyanez itéletben elzárás is van kiszabva, ha a bűnjelek elkobzása vagy a foglalkozástól való eltiltás is kimondatott; *b)* a másodf. itélet ellen csak akkor lehet felebbezéssel élni, ha abban 10 frtot meghaladó pénzbüntetés, elzárás, bűnjelek elkobzása vagy foglalkozástól való eltiltás van kimondva. E szabályok akkor is alkalmazandók, ha a pénzbüntetés a ktk. 21. §-a alapján lett kiszabva; a külön törvényeknek a felebbezésre vonatkozó rendelkezéseit azonban e rendelet nem érinti.

9. A 44. §. alapján az igazságügym. 1880. évi aug. 15-én 2265. sz. a. kiadott rendeletével szabályozta a járásbíróság előtti büntető eljárást. (Illés: Kt. 479—523. l.) A járásbíróság itélete ellen részint a törvényszékhez, részint a kir. táblához történik a felebbvitel. Másodfokon a kir. törvényszék itél a ktk. 36., 39., 40., 42., 46., 48., 52., 59., 79., 87., 88.,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

89., 111., 114., 127., 132. és 143. §-ai, s a csupán pénzbüntetéssel büntetendő becsületsértés (btk. 261. és 273. §§.) valamint a könnyű testi sértés eseteiben (301. §. és 302. §. 1. bek.); míg más esetekben az illetékes kir. tábla itél másodfokúlag. (1883. évi VI. tcz. 1. és 6. §§.)

10. A járásbirósági büntető ügyekben hozott másodfokú itéletek ellen az 1883. évi VI. tcz szerint csak a következő korlátok közt van helye a további felebbvitelnek:

a) a törvényszék másodf. itélete ellen vádlott csak akkor élhet felebbezéssel a kir. táblához, ha a másodbiróság őt az elsőfokú felmentéssel szemben elitélte, vagy ha különben szabadságvesztésre vagy 200 frtot meghaladó pénzbüntetésre itélte (2. §.);

b) a kir. ügyész és magánvádló csak akkor felebbezhet a törvényszék másodf. itélete ellen, ha az elsőfokúlag elitélt vádlott felmentetett, vagy ha büntett avagy oly vétség forog fenn, a mely nem tartozik másodfokon a kir. törvényszékhez (3. §.);

c) a kir. tábla másodf. itélete ellen csupán az anyagi büntetőtörvény nem helyes alkalmazása miatt, s ez esetben is csak akkor van további felebbvitelnek helye a kir. Kuriához, ha büntetendő cselekmény fenn nem forog, vagy ha valamely büntett, vagy elsőfokúlag a kir. törvényszékhez utalt vétség kihágásnak, vagy a kir. jbiróság hatásköréhez utalt vétségnek minősíttetett. (7. §)

Az utóbbi rendelkezés folytán a fennebbi 43. § hatályát vesztette.

11. A 45. §. szintén a felebbvitel korlátozásáról szól, míg a 46. §. a felebbezésnek a sajtótörvény 31. §-a által felállított korlátozását szüntette meg. Mindkét §. ma is érvényes.

12. A 47. §. átmeneti intézkedése már idejét multa.

5. Záró határozatok.

48. §. Fiumét illetőleg felhatalmaztatik az igazságügyminiszter, hogy a magyar büntetőtörvénykönyveket külön rendelettel léptesse hatályba, és ezen rendeletben a kihágásokat illetőleg, az ottani viszonyoknak megfelelő módosításokat megtehesse.

49. §. Ezen törvény végrehajtásával az igazságügyi és belügyi miniszterek bizatnak meg.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

TÁRGYMUTATÓ.

Aberrátió ictus: 34., 124., 130.
Abolitió: 44.
Absorbtió: 39.
Aggkor és testi gyengeség: 38.
Alkalmatlan eszköz és tárgy: 25.
Alkotmány elleni bűntett és vétség: 50., 67., 68.
Amerikai párbaj 120.
Amnesztia: 44.
Anyakönyvi hamisítás: 176; — kihágások: 250., 366.
Aranyműves és órás kihágása: 281.
Álarczos menet tiltott rendezése: 258.
Állam elleni kihágások: 237—240.
Államfogház: 9., 13., 16., 18., 19., 37., 42, 48., 51., 52., 54—56., 58., 60., 61—63., 68., 120., 125—128., 209., 219.
Állategészségügyi vétség: 204; — kihágások: 266., 268., 269., 324., 354.
Állat levágása élelemre: 269., 324; — lelövése tilosban: 303.
Állat vagy állati nyers termény tiltott behozatala: 324.
Állati hulla elásása másnak földén: 362.
Állati hulla el nem takarítása: 279., 341., 342., 362.
Állatkínzás: 262.
Állatok szállítása vasúton és hajón: 324; — elkülönítése járvány miatt; 324; — tiltott gyógykezelése: 324., 325; — eladása stb. marhalevél nélkül: 324; — tiltott befogadása a nyájba: 325.; — hajtása tilos úton: 325., 361.; — veszélyes betegségének be nem jelentése: 325.; — veszetsége elleni intézkedés: 325.; — tiltott átengedése tenyésztésre: 361.; — felügyelet nélkül hagyása: 362.
Állatorvos kihágásai: 266.
Állatsereglet tilos tartása: 258.
Állatvásár tilalom ellen: 324.
Álom és álomittasság: 31.
Árszabályellenes díjszedés: 317.
Ártatlan személy vizsgálat alá helyezése: 217.
Ártér tiltott művelése: 320, 321.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Artézi kút tiltott fúrása: 320.
Árulás, katonai: 55.; — diplomácziai: 57.
Árúvédjegy bitorlása: 187.; — kötelező használata: 319. 351.
Árverés meghiusítása: 280.
Árvédelmi töltés rongálása: 322.
Árvíz idején jelentés elmulasztása: 320., 322.
Árvíz okozása: 198.
Ásványolaj szállítása: 273.
Ásványvíz gyártása: 272; — közelében furás 321.
Áttérés más vallásra: 247.

Bank- és államjegy hamisítása: 83., 84., 86., 87.
Bankszabadalom megsértése: 88.
Bántalmazás: 71., 78.; — mint testi sértés: 129; — mint hivatali vétség: 217.
Becsületsértés: 109.; — hatóság stb. ellen nyilvánosan: 110.; — hatóság előtti ügyben 112.; — mint felhatalmazási vétség: 113.; — holtak ellen 115.; — kölcsönös és nyomban viszonzott: 116.; — mint zsarolási fenyegetés: 156.; — a a régi jogban: 380.
Behivási parancs iránti engedetlenség: 5.; — erre való csábítás: 208.
Bejelentés Budapesten: 256., 298.
Bekerített birtok: 70., 82, 144.: — hely: 148., 149.
Beleegyező megölése: 119.
Belföldön elk. büntett és vétség: 4.; — kihágás: 225.
Bemászás lopásnál: 148, 149., 360.
Beszámitást kizáró és enyhítő okok: 30.
Beteg állat levágása élelemre: 269.; — husának stb. forgalombahozása: 324.; — tiltott gyógyítása: 325.; — használata tenyésztésre: 325.
Betörés: 70., 148., 149.
Bélyeghamisítás: 186.; — mint kihágás: 248.
Bérkocsi fertőtlenítése: 267.
Bíróságok rágalmazása: 144.; — hatásköre: 383.
Bizonyítványhamisítás: 178, 185., 186., 254.
Biztosítási csalás: 168.; — gyujtogatással: 170., 196.; — hajó elsülyesztésével: 204.
Börtön: 9., 11., 13., 16., 18., 37.
Bűnhalmazat korrekczionálizácziónál: 37.; — eszmei és anyagi: 39.; — büntetése: 40; — kihágásoknál: 234.
Bűnjelek elkobzása: 24.; — koholása: 94.
Bűnpártolás: 166., 167.: — szemben az orgazdasággal: 167.; — vagyoni haszon végett: 167.; — hozzátartozók irányában: 167.; — hivatali: 218.; — erdei lopásnál: 302.
Bűnsegéd fogalma: 27.; — büntetése: 28., 29.
Büntetés az enyhébb törvény szerint: 4.; — kiállása külföldön: 7.; — nemei: 9.; — maximuma és minimuma: 10.; — átmeneti végrehajtása: 18.; — középmértéke: 36.,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

37.; — enyhítése: 36., 37.: — lefokozása: 37.; — kiállása más helyett: 167.; — kihágásoknál: 275.; — jogkövetkezményei: 376.
Büntetőtörvény területi hatálya: 4., 225.
Büntett forrása: 3.; — belföldön elkövetve: 4.; — külföldön elkövetve: 5.; — büntetései: 9.; — lefokozása vétséggé: 10., 22., 37., 44., 46.; — feldicsérése: 69.; — magánjogi következményei: 377.; — bíróságai: 383.
Bűnvádi eljárás ideigl. szabályozása: 383., 385.

Causalitás: 124., 130., 137.
Correctionalisatio: 10., 22., 37., 44., 46.
Czég hamis jelzése: 317., 319.
Czímbitorlás: 242.
Czím és rang elvesztése: 21., 23., 378.
Czímer (országos) tiltott használata: 239., 312.; — sértése: 239.
Családi állás elleni bűntettek és vétségek: 105.; — elévülés: 106.; — érvénytelen házasság kötése által: 106.
Családi állás elleni kihágás: 250.
Családi lopás: 151.; — sikkasztás: 157.: — csalás: 175.
Csalárd bukás: 174.; — esetei: 188.; — vétkes bukással: 189.
Csalárd szavazás választásnál: 74.
Csalás: 167—175.; — bűntette és vétsége: 167.; — biztosítási: 168., 170.; — hitelezési: 170.; — kiskorú és gondnokolt személy ellen: 170.; — a hitelező kijátszása által: 174.; — bélyeghamisítás által: 186.
Csavargás: 252.
Csábítás bűntettre: 28; — hamis tanuzásra és esküre: 90., 92.; — fajtalanságra: 102.; — behivási parancs iránti engedetlenségre és szökésre: 208.; — szolgálat elhagyására: 295.
Cselédkönyv hamisítása: 254.
Cseléd lopása: 148., 150., 151.; — kihágásai: 294.; — bántalmazása: 296.
Cselédszerző kihágásai: 296.
Csomagokban árult czikkek tiltott megjelölése: 358.
Csoport: 61., 64, 70., 71., 145., 196., 197., 242.
Csoportosulás: 60., 62., 63., 64., 70., 71., 242.

Dajka által ragályozás: 270.
Dajkasággal visszaélés: 297.
Delegáczió ellen lázadás: 60.; — lázítás: 68.; — rágalmazás és becsületsértés: 110., 113.
Delegatus ellen hatóság elleni erőszak: 64.; — nyilvános rágalmazás: 110.
Delictum collectivum lásd összefoglalt büntett.
Diplomácziai árulás: 57.
Dolus determinatus és eventualis: 30.
Döntvények: 2. sz. 37., 130.; 3. sz. 4., 44.; 5. sz. 121.; 7. sz.

DIT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

47.; 8. sz. 244.; 12. sz. 19.; 13. sz. 132.; 14. sz. 47.; 18. sz. 11., 43., 383.; 20. sz. 91.; 21. sz. 169., 179.; 22. sz. 115.; 24. sz. 152.; 25. sz. 47., 99.; 26. sz. 90.; 28. sz. 39., 66.; 29. sz. 146.; 30. sz. 35.; 32. sz. 108.; 33. sz. 42., 200.; 34. sz. 147.; 35. sz. 113.; 37. sz. 130.; 38., sz. 77.; 39. sz. 213.; 42. sz. 22., 221.; 43. sz. 130.; 44. sz. 147.; 48. sz. 213.; 49. sz. 37.; 50. sz. 147., 165.; 51. sz. 39., 145., 280.; 53. sz. 150.; 55. sz. 105., 56. sz. 263.; 58. sz. 212.; 59. sz. 37., 44.; 60. sz. 34.; 61. sz. 105.; 62. sz. 150.; 65. sz. 178.; 67. sz. 110.; 68. sz. 159., 163.

Eb vitele tilos vadászterületre: 313.
Egészségsértés súlyos és könnyű: 128., 129., 133.
Egyházi hatóság: 64., 110.
Egyházi személy hivatalvesztése: 22.; — okirathamisítása: 176., 177.; — mint közhivatalnok: 212.
Egység szemben a halmazattal: 39.
Elévülés az enyhébb törvény szerint: 4.; — hivatalvesztésnél: 21., 23.; — ideje: 43., 48.; —kezdete: 43., 44., 48., 49.; — félbeszakítása: 44., 48., 49.; — kivételes határidői: 44.; — hatása a mellékbüntetésre: 48., 49.; — hamis tanuzásnál: 90.; — hamis vádnál: 96.; — házasságtörésnél: 102.; — kettős házasságnál: 104.; — családi állás elleni büntettnél: 106.; — kitétel és elhagyásnál: 123.; — személyes szabadság megsértésénél: 138., 139.; — csalárd és vétkes bukásnál: 191.; — katonai vétségeknél: 207.; — kihágásoknál: 235; — választási kihágásnál: 293.; — erdei kihágásnál: 308; — a régi jog szempontjából: 380.
Elismert vallás: 78.
Eljárási költség: 47., 49.
Elkeresztelés: 247.
Elkobzás: 23., 44., 49., 232., 238., 240., 272., 298., 307., 313.
Ellenállhatatlan kényszer: 31.
Elmebetegség és -zavar: 39., 49.; — orvosszakértői megállapítása: 31.
Előkészület: 25.; — felségsértésre: 51., 53.; — hűtlenségre: 59.; — lázadásra: 61.; — hatóság elleni erőszakra: 67.; — pénzhamisításra: 84., 85., 243.; — gyilkosságra: 119., 123.; — párviadalra: 126.; — gyujtogatásra: 197., 198.; — fogolyszöktetésre: 216.
Elvétés: 34.
Elzárás maximuma: 230., 231., 234., 235.; — mint helyettesítő büntetés: 231., 235.; — mint összbüntetés: 234; — lefokozása pénzbüntetésre: 231.; — fogság helyett: 373.
Emberölés lásd szándékos és gondatlan emberölés.
Emberrablás: 140. 141.
Emlékszobor rongálása: 193.; — bemocskolása: 259.
Engedélyhez kötöti és nem kötött ipar üzése: 317., 318.
Enyhébb törvény: 3., 7., 373.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Erdei lopás: 146., 147., 149., 165, 166.; — esetei: 299.; — kisérlete: 301.
Erdei kártétel: 194., 302.; — veszélyes kihágások: 305.
Erdei kihágás mint orgazdaság és bűnpártolás: 301.
Erdei kihágás büntetlensége, elévülése, birósága: 308.
Erdei termék tiltott megvétele: 302.
Eredménytelen felhivás: 52., 59., 62., 67., 68.
Erős indulat: 31., 118., 119., 131.
Erőszak: 31.; — lázadásnál: 61.; — hatóság e. erőszaknál: 66.; — magánosok e. erőszaknál: 70.; — választásnál: 71.; — vallásháborításnál: 78.; — személyes szabadság megsértésénél: 81., 140., 141.; — nemi erőszaknál: 97., 98.; — gyermekrablásnál: 137.; — nőragadásnál: 139.; — laksértésnél: 144.; — rablásnál és zsarolásnál: 153., 155.
Erőszakos nemi közösülés: 97, 98., 99.; — vérfertőztetéssel: 97., 99.; — büntetlensége: 98., 99.; — gyermekrablásnál: 137. 138.
Error in objecto: 34
Esküdt megvesztegetése: 214.
Esküdti képesség felfüggesztése: 21.
Esküdtszék: 24.
Excessus mandati: 29.
Ékszerész kihágása: 281.
Élelmi czikk hamisítása: 135.; — tiltott készítése és tartása: 271.
Élelmi és élvezeti czikk lopása: 146, 147., 149., 164., 279.
Élet elleni bűntettek és vétségek: 118.
Életfogytig tartó fegyház: 10., 12., 16., 17., 19., 23., 26., 35., 36., 37.. 40., 41., 43., 48., 51., 56., 98., 100., 118., 124.. 153., 196., 197., 199, 200., 204., 382.
Élőfa rongálása: 194. 304.; — mint kihágás: 248., 343., 360.
Építkezési kihágások: 276.
Érték a lopásnál: 146., 147.; — orgazdaságnál: 147., 165.; — sikkasztásnál: 156., 157., 159.; — csalásnál: 167—169.; — okirathamisításnál: 180., 181.; — vagyonrongálásnál: 194., 280.; — gyujtogatásnál: 196.; — élelmi czikk lopásánál: 279.; — erdei és mezőrendőri kihágásnál: 299., 302., 308., 360.
Értékpapir hamisítása: 180., 181.; — tiltott részletügyletnél: 317.
Érvénytelen házasság kötése: 106., 107.

Fajtalanság: 97., 99.; — természet elleni: 100.
Fáklyásmenet tiltott rendezése: 145. 294.
Fegyelmi büntetések hatályban tartása: 371.
Fegyelmi ügyben hamis tanuzás: 91.
Fegyház 9., 10., 11., 16., 17., 19., 37.
Fegyver: 66., 150.; — tiltott szerzése és készítése: 237., 239.; — tartása tilalom ellen: 251.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Fegyveres erő elleni bűntettek és vétségek: 206—211.; — kihágások: 230., 332., 372.
Fegyveres erő jogtalan alkalmazása: 217.
Fegyveres lopás: 148.; — koldulás: 253.; — verekedés: 257.
Felbujtó fogalma és büntetése: 27—29.
Felbujtók és vezetők: 60.
Felebbezés korlátozása: 386., 387.
Felhatalmazási vétségek: 46., 110., 113., 115.
Felhivás: 28.; — felségsértésre: 51., 53.; — hűtlenségre: 59.; — lázadásra; 61.; — bűntett vagy vétségre: 67.; — másra kiszabott pénzbüntetés fedezésére: 240.
Feljelentés elmulasztása felségsértésnél: 53.; — törvényellenes fogvatartásnál: 80, 81.
Feljelentési határidő választási visszaéléseknél: 73., 76., 292.
Felmentésre alkalmas bizonyítékok elhallgatása: 96.
Felségsértés külföldön: 5.; — esetei és büntetése: 50., 54.; — fel nem jelentése: 53.; — kisérletének stb. büntetlensége: 53.; — birósága: 51.
Feltételes szabadonbocsátás: 17., 18.
Feltöréses lopás: 148., 149.
Felügyelő bizottság: 15., 17.
Felvétel más vallásba (tiltott): 247.
Fenyegetés: 31.; — lázadásnál: 61.; — hat. e. erőszaknál: 66.; — magánosok e. erőszaknál: 71.; — választásnál: 71.; nemi erőszaknál: 97—99.; — gyermekrablásnál: 137.; — nőragadásnál: 139.; — laksértésnél: 144.; — rablás és zsarolásnál: 152., 153., 155.; — mint kihágás: 241.
Ferbli, mint szerencsejáték: 263.
Fémpénz: 83., 84.
Fiatalkor a beszámításnál: 34—36.
Filloxerakihágás: 311.
Fizetésképtelenség: 174., 190., 191.
Fogadás közvetítése lóversenyen: 366.
Fogház: 9., 11., 14., 15., 18., 37.; — fogság helyett: 373.
Foglalkozástól való eltiltás: 23., 124., 133., 232., 261., 263., 294., 296., 309., 319.
Fogolyszöktetés: 205., 216.
Fogorvos és fogtechnikus: 265.
Fokozatos felelősség: 29., 290.
Folytatólagos bűntett: 39., 70., 85., 95., 99., 101., 102., 158.
Fordítás-hamis: 176.
Forgalmon kívüli pénz hamisítása: 83.
Forrás tiltott nyitása: 320.
Földmérési jelek rongálása: 183. 360.
Földtől el nem választott termék: 194., 280., 360.
Furtum usus: 146., 280.: — possessionis: 162.
Fű, trágyázó és fütőanyag tilos szedése: 361.
Fürdés szemérmetlen módon: 260.; — tiltott helyen: 327.
Fürdőszabály szemérmetsértő megszegése: 260.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Gazda sértése cselédével szemben: 109.; — felelőssége a cselédért: 233., 308., 314.; — kihágásai: 291., 295.
Gazdasági termény lopása: 360.
Gondatlan hamis tanuzás és eskü: 92.; — emberölés: 124.; — súlyos t. sértés: 133.
Gondatlanság részességnél: 27.; — fogalma és nemei: 30.; — mint tévedés: 34.; — katonai vétségnél: 210.; — kihágásoknál: 233.
Gondnokolt személy ellen csalás: 170.
Gondnokság elvesztése: 21., 23.
Gőzhajó, sikló és kompra vonatkozó kihágások: 274.
Gőz vagy más gépekre vonatkozó kihágások: 273.
Gőzhajózási hivatalnok vagy szolga büntette és vétsége: 200., 201., 203.
Gyanus dolog megszerzése: 164., 281.; — zálogbavétele: 281.; — eltitkolása a jóhiszemű szerző által: 282.
Gyám, gondnok stb. a nemi erőszaknál: 97., 99.; — fajtalanságra való csábításnál: 102.; — meglopása: 151.; — hűtlen kezelése: 159.; — felelőssége kihágásnál: 233., 252., 274., 308.; — kihágásai: 291. 297.
Gyámság elvesztése: 21., 23., 378.
Gyári munkás testi és életbiztonsága elleni kihágás: 319.
Gyári munkás kihágásai: 318. 319., 352.
Gyáros kihágásai: 317., 318., 319., 356.
Gyermekcsempészet: 106.
Gyermek kora: 34., 35.; — kitétele: 105., 122.; — gyógyításának és beoltásának elmulasztása: 297., 298.
Gyermekölés: 119., 120., 121.
Gyermekrablás: 137.
Gyilkosság: 50., 51., 118., 119., 123., 136., 140., 154., 155., 196., 199., 200., 204., 241.
Gyóntató pap tanuzási mentessége: 93.
Gyógysegély megtagadása orvos, gyógyszerész, vagy szülész által: 265., 266.; — állatorvos által: 266.
Gyógyszer tiltott eladása: 265.
Gyógyszerész titoksértése: 143.; — kihágásai: 265., 271.
Gyógyvíz mellett tiltott furás: 321.
Gyufagyártás: 273.
Gyujtogatás lázadásnál: 61.; — büntette: 195.; — vétsége: 197.; — büntetlensége: 198.
Gyulékony anyag készítése szabályellenesen: 272.; — vasuti szállítása: 274.
Gyüjtemény tárgyainak rongálása: 193.

Hadi erő elleni kihágás: 237.
Hadi titok kikémlelése és közzététele: 209.
Hajó szándékos rongálása: 200.
Hajó elsülyesztése stb.: 203., 204.
Hajón elkövetett lopás: 148.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Hajtópénz: 302.
Halak visszatérésének akadályozása: 330.
Halála a bűntevőnek: 43., 44.; — az elitéltnek: 47., 49.
Halálbüntetés: 9., 10., 21., 26., 35., 36., 40., 41., 43., 48., 51., 118., 124., 154., 381.
Halált okozó testi sértés: 131.
Halfogás irásbeli engedély nélkül: 329.
Halászati kihágások: 328; — tilalomtábla rongálása: 329.
Halászás tiltott szerekkel, helyen, időben és módon: 328., 330.; — jogtalan akadályozása: 329.; — kis méretű halakra: 330.; — hamisított stb. halászjegygyel: 329, 330.; — zárt vízben: 329., 330.; — halászjegy nélkül: 330.
Halikraszedés tilalma: 330.
Hamis eskü: 90.; — a fél tanukénti kihallgatása által: 91.; — gondatlanságból: 92.; — büntetlen esetei: 93.; — az igazvallomás visszavonása által: 94.
Hamis kitöltése okiratnak: 182.
Hamis kulcs: 144., 148., 149.
Hamis másolat és fordítmány: 176.
Hamis okirat használata: 182.
Hamis tanuzás büntető ügyben: 88.: — polgári ügyben 89., 90.; — szakértő, fordító és tolmács által 89.; — ünnepélyes bizonylással: 89.; — eskü nélkül: 90.: — fegyelmi ügyben: 91.; — gondatlanságból: 92.; — büntetlen esetei: 93.; — visszavonása: 93., 94.
Hamis vád: 94.; — bünjelek kohólása által: 95.; — felmentésre alkalmas bizonyítékok elhallgatása által: 96.
Hangverseny tiltott rendezése: 258.
Hasznos madarak pusztítása: 362.
Hatalmaskodás: 389.
Határ- és földmérési jelek rongálása stb.: 183.
Határ és tilalmi jelek: 183., 360.
Határjelhamisítás: 183.
Hatóság: 64., 69., 90., 95., 110., 112., 185.; — rágalmazása vagy becsületsértése: 110., 114.
Hatóság elleni erőszak a törvényh. testület tagjai és a hatóságok ellen: 63.; — a hatóság tagjai és közegei ellen: 64; — minősített esetei: 66.; — mellékbüntetése: 67.
Hatóság előtti rágalmazás; 95, 108., 109., 116.
Hatóság iránti engedetlenség: 142.; — csoportosulás esetén: 258; — közveszély idején: 285., 341., 342; — választás idején: 292.; — mint erdei kihágás: 307.
Hatóság és közcsend elleni kihágások: 240—246.
Hatóság közege és tagja: 65., 110.
Hatósági hirdetmény rongálása: 244.; — rendelet elleni izgatás: 68.
Hatóságsértés kihágása: 243.
Házalás könyvekkel: 290.
Házassági akadály eltitkolása a lelkész által 301., 307.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Házasság intézménye ellen izgatás: 68.
Házasságtörés: 102.
Házi fegyelem: 135., 296.; — lopás: 148., 150, 151.; — sikkasztás: 157.
Házjog megsértése közhivatalnok által: 81.
Házközösség lopásnál: 148., 151.
Házkutatás törvényellenes: 82.
Híd, komp, átjáró rossz karban tartása: 273., 322.; — forgalmának biztonsága elleni kihágások: 337—340.; — rongálása a közúton: 343.
Himlőoltás elmulasztása: 298.; — gondatlanul: 297., 298.
Hirdetmény tiltott közzététele: 244.
Hitelezési csalás: 170.
Hitelező kijátszása vagyonátruházás által: 174.; — csődön kívül: 174.; — csalárd bukás által: 188.
Hitelezők megvesztegetése a csődben. 190.
Hitelezés tiltott biztosítása: 315.
Hitfelekezet elleni lázadás: 60; — izgatás: 68.
Hivatal- és politikai jogvesztés külföldi bűntettesnél: 7., 9.; — esetei és tartama: 21., 22., 23.; — kiskorú egyéneknél: 35.; — mint összbüntetés: 42.; — az elévülésnél: 49.; — egyes büntettek és vétségeknél: 54., 55., 59., 63., 76., 141., 155., 157., 164., 172., 179., 189., 197., 209., 211., 221.; — kihágásoknál: 231.
Hivatali bűntettek és vétségek 212—222.; — sikkasztás: 212.; — megvesztegetés: 214.; — visszaélés vétsége: 216.; — erőszak: 217.; — bűnpártolás: 218.; — titoksértés: 219., 237.; — kötelesség megtagadása: 220., 292.
Hivatalképesség elvesztése: 21., 23.
Hivatalos presszió választásnál: 76.
Hivatalos titok elárulása, mint hűtlenség: 58.; — mint magánvétség: 143.; — mint hivatali vétség: 219.
Hivatalvesztés: 21., 54., 63., 67., 76., 83., 93., 104., 123., 141., 158., 160., 166., 183., 185., 190., 199., 205.
Hivatásbeli titok megsértése: 143.
Holtak rágalmazása és sértése: 115.
Holttest bonczolása, kiásása, áthelyezése: 278., 279.
Horvát alattvaló, mint magyar honos: 5., 18.
Horvátországban elk. büntetendő cselekmény: 5.
Horvát országgyűlés rágalmazása: 113.
Hozzátartozók: 32., 33., 53., 75., 93., 96., 99., 100., 115., 116., 118., 129., 131., 137., 151., 153., 163., 166., 175., 190.
Hús és kenyér szabálytalan eladása: 284.
Hűtlen kezelés: 159., 160., 215.
Hűtlenség külföldön: 5.; — katonai és diplomácziai árulás által: 55., 57.; — bírósága: 57.; — mellékbüntetése: 58.; — elhatárolása a katonai vétségtől: 211.; az állam elleni kihágástól: 237.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Időszaki lap bejelentése és biztosítéka: 289.
Időszámítás módja: 4.
Igazoló bizonyítvány hamisítása: 254.
Indítvány az enyhébb törvény szerint: 4.; — külföldön elk. bűntettek és vétségeknél: 7.; — mint az eljárás megindításának feltétele: 44., 46.; — határideje: 45., 46.: — több sértett fél esetén: 45., 47.; — sajtóvétségeknél: 46.; — visszavonása: 46., 47.; — nemi erőszaknál és megfertőztetésnél: 98., 99.; — vérfertőztetésnél: 101.; — szemérem elleni bűntettnél: 101; — házasságtörésnél: 102.; — rágalmazásnál és becsületsértésnél: 113., 117; — könnyű t. sértésnél: 134; — személyes szabadság megsértésénél; 139.; — lopásnál: 151.; — sikkasztásnál: 157.; — hűtlen kezelésnél: 159.; — jogtalan elsajátításnál: 163.; — uzsoránál: 173.; — csalásnál: 175.; — árúvédjegy bitorlásánál: 188; — vagyonrongálásnál: 193., 194., 280.; — kihágásoknál: 235; — élelmiszerlopásnál: 280.; — jogtalan használatnál: 280.; — erdei kihágásnál: 308.; — vadászati kihágásnál: 315.; — a korábbi jog szerint: 379., 380.
Indítványi bűncselekmények: 46.
Indítványra jogosított személyek: 45., 47.
Ingatlan ismételt eladása: 169., 179.
Ingatlan rongálása, elfoglalása stb.: 194., 311.; — gyujtogatás által: 194., 196.; — mint kihágás: 280.
Ingó dolog rongálása: 192.; — gyujtogatás által: 193., 196.
Intellektualis hamisítás választásnál; 75; — hamis tanuzásnál: 92.; — családi állás elleni bűntettnél: 106.; — fogalma: 179., 181., 185.
Ipari és gyári munkások betegsegélyezése: 152.; — védelme baleset ellen: 356.
Ipari kihágások: 284., 286., 290., 373.; — esetei: 317., 352.
Iparkönyv hamisítása: 254.
Iparos-gazda kihágásai: 298., 317., 356.; — felelőssége: 308.
Iparos kihagásai: 317., 319.
Iparos-segéd kihágásai: 318., 319., 352.
Iparűzés jogától való megfosztás: 319.
Iskolaigazgató kihágása: 297., 298.
Iskolábajáratás elmulasztása: 291., 295., 317.
Istenkáromlás: 77.; — mint kihágás: 246.
Itélet közzététele hamis vádnál: 96.; — rágalmazásnál és becsületsértésnél: 117.; — megtagadása mint kihágás: 289., 290.
Izgatás a törvény stb. ellen: 68.

Javító-intézet: 10., 15., 16., 20., 34., 35., 230., 252.
Járványkihágások: 265., 266., 267., 279., 324.
Jégvágás tiltott helyen: 322.
Jogos védelem: 32.; — közhivatalnok ellen: 32.; — szülők ellen: 33.; — túllépése: 33.
Jogtalan toborzás: 63.; — letartóztatás és fogvatartás: 79.,

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

80., 81., 140.; — befogadás a fogházba: 80., 81.; — elsajátítás: 161—163.; — kényszerítés: 217., 218.; — használat: 280.
Jövedéki áthágás: 373.
Juhok leszurása élelemre: 269., 324.

Katonai büntető törvény: 5.; — árulás: 55.; — szolgálat az ellenségnek: 56.; — becsületbíróság: 91.; — szállítási szerződés megszegése: 210.; — jelleg színlelése: 242; — elbocsátó-levél hamisítása: 254.; — kihágások: 332.
Katonaság rágalmazása: 114.
Katonaszabadítás ravasz fondorlattal: 206.
Katonaszökevény pártolása: 208.
Kazánrendőri kihágás: 274.
Kábelvétség: 202.; — kihágás: 230., 327.
Káros hitelügylet tiltott hitelbiztosítás által: 315.; — korcsmai hitelezés által: 316.
Kártérítés: 49., 81., 91., 125., 134., 141., 201.
Kecske leszurása élelemre: 269., 324.
Kegyelmezés: 43., 44., 47., 48., 49.
Kenderáztatás tilos helyen: 361.
Kereskedelmi könyv stb. hamisítása: 180., 181., 188., 189., 190.; — társaság és egylet bukása: 192.
Kereskedelmi kamara tagjának választhatósága: 377.
Kereskedő bukása: 188., 189, 191.; — kihágásai: 238., 271., 272., 319., 358.
Kerítés (lonocinium): 102.
Kerítés és kert (nyilvános) rongálása: 259.
Kettős házasság: 104.; — elévülése: 105.
Kéjnő kihágásai: 260.
Kéményseprő kihágásai: 286., 319.
Kémkedés: 210.
Kényszervallatás: 217.
Képesítő bizonyítvány hamisítása: 254.
Kiadása a bűntettesnek: 8., 230.
Kiadási szerződések: 8.; — eljárás: 9.
Kiadó felelőssége: 290.
Kiállítás tiltott rendezése: 258.
Kiegyezés a sértett féllel: 46.
Kihágás forrásai: 225.; — büntetései: 230.; — kisérlete és részesei: 233.; — halmazata: 234.; — elévülése: 235.
Kihágási törvények és szabályok hatálya: 225., 230.; — érvényességük föltételei: 226.; — megszünése: 228.; — viszonyuk a btk. általános részéhez: 229.
Kincstalálás: 161.
Kínzás letartóztatásnál: 140.
Király megölése, testi vagy szabadságsértése: 50.; — bántalmazása és sértése: 60.; — sérthetetlensége ellen izgatás: 68.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Királyi ház tagjainak bántalmazása és sértése: 55.
Királyi ügyész rágalmazása: 114.
Királysértés külföldön: 5.
Kisérlet fogalma: 25.; — büntetése: 26.; — büntetlensége: 26.; — felségsértésnél: 51., 53.; — hűtlenségnél: 57.; — hatóság e. erőszaknál: 66.; — hamis vádnál: 95.; — testi sértésnél: 130., 131., 132., 133.; — kihágásnál: 233.; — erdei lopásnásnál: 301.
Kiskorú hivatalvesztése: 23.; — (12—20 éves) büntetése: 34—36.; — elleni uzsora: 172.
Kiskorú és gondnokolt személy megcsalása: 170.
Kitétel és elhagyás: 105., 122., 123.
Kitiltó rendelet megszegése: 172., 173., 254.
Kiutasítás és kitiltás: 24., 253., 254.
Kivándorlás közvetítése: 310.
Kivilágítás tilalom ellen: 245.
Koholt követelés a csődben: 188., 189., 190.
Koldulás: 252.
Koldulásra felhasználás: 137., 252.
Komp és rév bevezetése a vizi könyvbe: 348.
Konzuláris biráskodás: 5.
Korcsmai tiltott hitelezés: 316.
Korlátolt beszámíthatóság: 31.
Kormány ellen lázadás: 60., 61.; — rágalmazás: 114.
Kormány tagja ellen erőszak; 64.
Kölcsönös becsületsértés: 116.
Könnyű testi sértés: 128.; — bírósága: 129.; — gondatlanságból: 134.; — házi fegyelem közben: 135.
Kötelesség megtagadása közhivatalnok által: 220.
Közbiztonság elleni kihágások: 251—256.
Közbotrány: 77., 103., 246, 261., 262.
Közcsend elleni kihágások: 240.
Közegészség elleni bűntettek és vétségek: 135.; — kihágások: 264., 297.
Közhelyen levő tárgyak (asztal, pad, lámpa) rongálása: 259.
Közhitelpapir a pénzhamisításnál: 86.; — okirathamisításnál: 180., 181.
Közhivatal és szolgálat elvesztése: 21., 22.
Közhivatalnok bűntettei és vétségei: 72., 73., 76., 79—83., 96., 143., 148., 150., 155, 156., 160., 168., 169., 176., 178., 205., 212—221., 237.; — kihágásai: 292., 305.; — fegyelmi vétségei: 378.
Közhivatalnok rágalmazása: 114.; — szinlelése: 144., 168., 169., 244.; — vagyonának rongálása: 192.; — fogalma: 212
Közjegyző, mint közhivatalnok: 91., 212., 214.
Közjegyzőség elvesztése: 21., 22.
Közkönyvtár tárgyainak rongálása: 193.
Közlekedés akadályoztatása vagy veszélyeztetése: 276.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Közokirathamisítás választásnál: 74.; — anyagi: 175.; — hivatali: 176., 178.; — okirat megsemmisítése által: 177., 179.; — intellektuális: 177., 179.
Közrend és közszemérem elleni kihágások: 256—262.
Községi bizonyítvány hamisítása: 185.
Községjelző rongálása: 259., 343.
Közszemérem elleni kihágás: 260.
Köztisztaság elleni kihágások: 278.
Közveszélyű büntettek és vétségek: 200—205.
Közvetítő intézet: 16.
Kulcs tiltott készítése: 282.
Kumulácziό mérsékelt: 41.
Kuruzslás: 264.
Kút mérgezése: 135; — megrontása: 270.
Külállam uralkodójának, követének rágalmazása: 114.
Külföldi büntevő megbüntetésének feltételei: 6.; — kiadása: 8.; — feltételes szabadonbocsátása: 17.; — hivatalvesztése: 23.; — kiutasítása: 24.; — hűtlenségnél: 57.; — lázadásnál: 61.; — pénzhamisításnál: 84.
Külföldi büntető törvény alkalmazása: 7., 8.; — ítélet végrehajtása: 9.
Külföldi egyén lakási szándékának bejelentése: 323.
Külföldi uralkodó és követ rágalmazása: 114.
Külföldön elk. bűntett és vétség: 5.; — kihágás: 230.
Külföldre menekülés a katonai szolgálat elől: 206

Lak: 70., 82., 144.
Lakatos kihágásai: 282.
Lakási szándék be nem jelentése külföldi által: 323.
Laksértés: lásd magánlak megsértése.
Lázadás külföldön: 5.; — esetei és büntetése: 60., 63.; — rablással stb. összekötve: 61.; — bírósága: 61.; — büntetlensége: 62.; — jogtalan toborzás által: 63.
Lefoglalt követelés jogt. felvétele: 158., 163.
Legeltetés erdőben: 302.; — töltésen: 322.; — az út mentén: 347; — mezőn: 361.
Lelkész megtámadása: 78.; — kettős házasságnál: 104.; — családi állás elleni bűntett és vétségnél: 106., 107; — közokiratthamisításnál: 176.; — kihágásai: 247., 250., 292., 368.
Lerészegítés: 261.
Levéltitok megsértése: 82., 142.
Lopás fogalma: 146.; — egyszerű és minősített esetei: 146—150.; — büntetése: 150.; — mint kihágás: 279.; — erdei: 299.; — mezőrendőri: 360.
Lóállítás elmulasztása: 291.
Lókivitel tilalma: 237.
Lóvasuti szabályok megszegése: 274.
Lövöldenyitás engedély nélkül: 275.
Lövöldözés tiltott: 275., 340, 342.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Lőfegyver gondatlan tartása vagy átengedése: 275.; — kötelező megvizsgáltatása: 353.
Lőporgyártás: 238., 273.

Magánelzárás: 12., 14., 15., 19., 230.
Magánélelmezés: 15.
Magánhivatalnok csalása: 168., 169.
Magánlak megsértése közhivatalnok által: 82., — magánszemélyek által: 144.
Magánokirathamisítás: 180.
Magánosok elleni erőszak: 70.; — betöréssel és nyilt helyen: 70.; — a munkabér felemelése vagy leszállítása végett: 70.
Magzatelhajtás: 121.
Marha (idegen) bejelentése: 324.
Marha levágása élelemre: 269.; — tilos kihajtása a legelőre: 325., 361.; — behozatala Szerbiából és Romániából: 326.
Marhavész elleni szabályok megszegése: 204., 266., 268., 324.
Megfertőztetés: 98., 99.; — büntetlensége: 98., 99.; — gyermekrablásnál: 137.
Meghatalmazott csalása: 168., 169.
Megvesztegetés választásnál: 75.; — a csődeljárásban: 190.; — passziv: 214.; — aktiv: 215.
Mellékbüntetések: 9., 10., 19., 233.; — halmazatnál: 42.; — a korábbi törvényekben: 376.
Mentelmi jog: 9.
Mezei munkás kihágása: 295.; — sorompó stb. tiltott kinyitása: 362.; — utak rongálása és tiltott használata: 361, 362.; — gazdálkodás tiltott módon: 361.
Mezőgazdasági eszközök tilos használata: 362.
Mezőőr kihágása: 363.
Mezőrendőri lopás: 146., 147., 149., 360., 363.; — kihágások: 360, 373.
Méh rothadásos törzsének megsemmisítése: 362.
Méreg készítése és elárusítása: 271.
Mérgezés által testi sértés: 131., 133.
Mérleg hamisítása: 181.; — készítésének elmulasztása: 191.
Mérnöki jelek rongálása: 183., 360.
Mértékekre vonatkozó kihágások: 283.
Mértföldjelző rongálása: 259.
Mészáros kihágásai: 284., 286., 319., 324.
Miniszter ellen erőszak: 63.; — rágalmazása: 114.; — felelőssége: 372.
Miniszteri rendelet kihágásokról: 225., 226., 228., 230., 234.
Mulasztás mint cselekmény: 3.
Munkaadó kihágásai: 295.
Munkabér felemelése vagy leszállítása: 70.
Munka megszüntetésére biztatás: 295.; — összebeszélés: 318.
Műborkészítés: 354.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Műemlékek rongálása: 194., 310.
Művészeti tárgy bemocskolása: 259.

Napszámos kihágásai: 295.
Nemi erőszak esetei: 97.; — büntetése: 104.
Nemi közösülés: 99.
Nemzetiség elleni lázadás: 60., 61.; — izgatás: 68.
Népfelkelő kihágása: 333.
Népiskolai törvény megszegése: 291.
Név, állás eltagadása: 242., 313., 329.; — be nem írása vagy hamis beírása vendégkönyvbe: 255.
Nőragadás: 99., 139.
Nyilvános mutatvány tiltott rendezése: 258.
Nyilvános rágalmazás és becsületsértés: 110.
Nyilvánosság: 68., 103., 108., 110., 241., 257., 261.
Nyomda be nem jelentése: 289, 290.
Nyomdász kihágása: 290.
Nyomtatvány elkobzása és fogalma: 24., 290. — köteles példányainak beszolgáltatása: 289., 290.
Nyug- és kegydíj elvesztése: 21., 22.; — a korábbi törvények szerint: 233.

Okirathamisítás: 175—183.; — közokiráth. által: 175.; — magánokirath. által: 180.; — kitöltetlen irat hamis kitöltése és h. okirat használata által: 182
Okirat megsemmisítése stb.: 179., 181.; — rongálása: 193.
Okozatosság: 124., 130., 137.
Orgazdaság: 147.; — bűntette és vétsége: 164., 165.; — visszaesésben: 164., 165.; — üzletszerű: 164., 165.; — büntetése: 165.; — erdei lopásnál: 301.
Ország címerének használata: 312.
Országgyűlés ellen lázadás: 60.; — lázítás: 68.; — rágalmazás: 110., 113.
Országgyűlés tagjai ellen erőszak: 64.
Orv-halászat: 328—330.; — vadászat: 313., 314.
Orvosi titoksértés: 143.; — bizonyítvány hamisítása: 184., 185.; — segítség megtagadása: 265.
Orvos kihágásai: 265., 266., 267., 298.
Osztály ellen lázadás: 60.; — izgatás: 68.
Osztrák honos: 5., 6., 8., 18, 24., 84.; — hűtlenségnél: 57.
Osztrák-magyar monarchia elleni bűntettek: 50., 55., 56., 58., 68.
Önbiráskodás: 147., 155., 169., 180.
Öncsonkítás: 129., 206.
Öngyilkosságban részesség: 120.
Önkéntes elállás kísérletnél: 27.; — felségsértésnél: 53.; — hűtlenségnél: 60.; — lázadásnál: 62.
Öntudatlan állapot: 30., 152., 153; — nemi erőszaknál: 98.
Összbüntetés: 40., 41., 42.; — alakítása több külön büntetésből: 42.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Összebeszélés munkabeszüntetésre: 318., 319.
Összefoglalt büntett: 39., 99., 100., 118., 119., 122., 136., 138., 140., 141., 154., 196., 197., 199., 200., 204., 213.

Papirpénz: 83., 84.
Párbajsegédek, orvosok és tanuk: 125., 126., 128.
Párbajszabályok megszegése: 127.
Pártgyűlés vagy körmenet tiltott rendezése: 293.
Párviadal: 125.; — büntetlensége: 126.; — az ellenfél megsebesítésével vagy megölésével: 127.
Párviadalra kihivás, buzdítás, kiállás: 125.
Pertörlés: 44.
Pénzbüntetés: 9., 11.; — mint fő- és mellékbüntetés: 18.; — hovafordítása: 20.; — mint a hagyaték terhe: 20.; — leszállítása: 37.; — halmozása: 42.; — elévülése: 49.; — maximuma a kihágásoknál: 230., 231., 234., 235.; — átváltoztatása elzárásra: 231., 235.; — lefizetése más helyett: 240.; — a korábbi törvényekben: 373.
Pénzérték számítása: 4.
Pénzhamisítás külföldön: 6.; — hamisítvány előállítása által: 83.; — hamisítvány forgalombahozása és kiadása által: 85.; — közhitelpapiron: 86.; — mint kihágás: 248.; — előkészülete: 249.
Pénzhamisítvány csalárd használata: 85., 86.; — kiadásának vétsége: 86.
Pénznek látszó tárgy készítése: 249.
Politikai jogok gyakorlatának felfüggesztése: 21., 22., 76.
Pótbüntetés fogságban elk. büntettre: 42.
Pöczegödör tisztítása: 279.
Præjudicialis kérdés az elévülésnél: 44.; — kettős házasságnál: 104.; — rágalmazásnál: 113.
Præmeditátió: 30., 119.
Præterintentionalis büntettek: 27., 130., 132.

Rablás lázadással: 61.; — fogalma: 152., 153.; — büntetése: 153., 155.; — visszaesésben: 153., 154.; — emberöléssel és testi sértéssel: 153., 154.
Rablási fenyegetés: 152
Rablásnak tekintett lopás: 152., 153.
Rabsegélyezés: 20.
Rabszolgaságba juttatás: 140., 141.
Ragadós tüdőlob állatoknál: 354.
Ragályos betegség elleni szabály megszegése: 136.
Ragályos betegség: 267.; — állatnál: 268., 325., 364.; — dajkánál: 270.; — be nem jelentése: 297.
Ravasz fondorlat csalásnál: 169.; — katonaszabadításnál: 206.
Rágalmazás: 107.; — közönséges és hatóság előtti: 108., 109.; — sajtó útján; 108.; — kereskedő hitele ellen: 108.; — hatóság stb. ellen nyilvánosan: 110.; — közhiva-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

talnok ellen: 111.; — családi és női becsület ellen: 111.: — hatóság előtti ügyben: 112.; — mint felhatalmazási vétség: 113.; — holtak ellen: 115.; — kölcsönös: 116.; — közzétételével való fenyegetés: 156., 241.
Rákászás tiltott helyen, időben és módon: 328—331.
Rendbüntetések: 113., 244., 371.
Rend- és díszjelek elvesztése: 21., 23., 378.
Rendőri büntetés vétségnél: 35., 235.
Részegség: 31.; — mint kihágás: 261.
Részesség nemei: 27.; — büntetése: 27—30.; — kihágásoknál: 233.
Részletügyletre vonatkozó kihágások: 316.
Robbanó anyag készítése: 272.; — vasuti szállítása: 274.
Robbantás: 196., 272., 340., 342.
Rögtönbiróság: 154., 381.

Saját dolog jogt. elvétele: 162.
Saját vagyon felgyujtása: 195., 196.
Sajtóbiróság és esküdtszék: 24., 383., 386.
Sajtóbűntettek és vétségek: 28., 52., 55., 59., 62., 68., 69., 103., 108., 110., 142., 143., 156., 210., 219.
Sajtórendőri vétségek és kihágások: 233., 289.
Sajtórendtartás Erdélyben: 29., 291., 372.
Sajtótermék lefoglalása: 24.
Sajtótörvény hatálya: 372.
Sanyargatás: 81., 140.
Sebes és gondatlan hajtás: 276., 334., 342.
Sebészi segély megtagadása: 265.
Selyemtenyésztési kihágás: 323., 362.
Sertés leszurása élelemre: 269., 324.
Sétahely rongálása: 259.
Siketnéma beszámítása: 36.
Sikkasztás: 147.; — magán: 156—158.; — visszaesésben: 157.; — zártörréssel: 158.; — hivatali: 212.
Sír vagy síremlék rongálása: 193.; — bemocskolása: 259.
Sorsjegyek tiltott hirdetése: 245.
Strike: 71., 378., 319.
Súlyosító és enyhítő körülmények: 29.; — mérlegelése: 36.
Súlyos testi sértés: 128., 132., 133.; — gyermekrablásnál: 137.; — nőragadásnál: 139.; — letartóztatásnál: 140.; — rablásnál: 153., 154.
Sütő iparos kihágása: 284., 286., 318., 319.
Szabadságbüntetés alatt elk. bűntett vagy vétség: 382.
Szállitási eszközök fertőtlenítése: 267.
Szállítási szerződés megszegése: 210.
Szándék fogalma és nemei: 30.; — kihágásoknál: 233.
Szándékos emberölés: 118.; — több emberen stb.: 119.; — erős felindulásban: 119.; — beleegyező ellen: 119.; — rablással: 153., 154.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Szederfa pusztítása: 361.
Szellemidézés: 259.
Személyben vagy tárgyban való tévedés: 34.
Személyes szabadság megsértése: 79., 137—141.
Személyes tulajdonságok és körülmények: 29.
Szemérem bűntettek és vétségek: 97; — kihágások: 269.
Szemérem elleni bűntett: 101.; — vétség: 103.
Szemérem elleni erőszak: 97., 98., 99.; — vérfertőztetéssel: 97., 99.; — büntetlensége: 98., 99.
Szemétkihordás: 279.
Szemfényvesztés: 169., 259.
Szentségtörő lopás: 148., 149.
Szerencsejáték kihágása: 262.
Szerzői jog bitorlása: 3.
Szikvízgyártás: 272.
Szini előadás tiltott rendezése: 258.
Szobor rongálása: 183., 193.; — bemocskolása: 259.
Szolgálat elhagyására biztatás: 295.
Szolgálati viszonyban lopás: 148., 151.; sikkasztás: 157.
Szökevény katona pártolása: 208.
Szökésre csábítás: 208.
Szöktetés: 138.
Szövetség: 25., 27.; — felségsértésnél: 51., 53.; — hűtlenségnél: 57., 59.; — lázadásnál: 61 62.; — hatóság e. erőszaknál: 67.; — pénzhamisításnál: 85., 86 — gyilkosságnál: 123.; — gyujtogatásnál: 198.
Szubszidiaritás: 39., 110., 155, 182., 216, 242.
Szülész és szülésznő titoksértése: 143.; — kihágásai: 265.
Szülészi segély megtagadása: 265.
Szülő mint kerítő: 102.; — bántalmazása: 110.; — megölése: 118.; — testi sértése: 129., 131.; — felelőssége kihágásnál: 233., 252., 274., 308., 314.; — kihágásai: 291., 297., 298.

Talált dolog elsajátítása: 161.
Tanár és tanító mint közhivatalnok: 212.
Tanári és tanitói állás elvesztése: 21., 22.
Tanító kihágása: 297., 298.
Tankönyv és szer tiltott használata: 240.
Tanuzási képesség korlátozása: 377.
Tánczvigalom tilalom ellen: 258.
Társtettes fogalma: 27.; — büntetése: 28., 29.
Táviró-készülék rongálása: 201.
Távsürgönytitok megsértése: 82., 142.
Telegráf és telefon kihágás: 331.
Temetés megakadályozása: 247.; — szabályellenes eszközlése: 278., 279.
Temető rongálása: 259.
Tenger alatti kábel rongálása: 202., 327.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Tengeren elkövetett bűntettek: 5.
Terhes nő testi sértése: 129., 131.
Természet elleni fajtalanság: 100.
Terület ellen felségsértés: 50.
Területkivüliség: 5.
Testi épség elleni kihágások: 265.
Testi sértés: 81., 99., 100., 103., 122., 124.; — súlyos és könnyű: 128—131.; — minősített: 129.; — kisérlete: 131., 132., 133.; — halált okozó: 131.; — többek bántalmazása által: 132.; — mérgezés által: 133.; — gondatlan: 133.
Tettleges bántalmazás lelkész ellen: 78.; — közhivatalnok által: 217.
Tettleges becsületsértés: 110., 157.
Tévedés (jogbeli és ténybeli): 33., 34.
Tévedésből birtokbavett dolog elsajátítása: 162.
Tilalomtábla rongálása: 259., 302., 328., 330., 331.
Tiltott nősülés (katonai): 211., 333.; — fegyver és lőszer: 237.; — hirdetés: 244.
Titoksértés: 58., 82., 142., 143., 209., 219., 237.
Tolonczolás: 253.
Totalizatör, mint szerencsejáték: 263., 366.
Többek bántalmazása által testi sértés: 132.
Több gyujtogatás: 196.
Törvény elleni izgatás: 68., 69.
Törvényhatósági szabályrendelet kihágásokról: 225., 226., 228., 230., 231., 234.; — a ktk. hatálybalépte előtt: 373.
Törvényszékek hatásköre: 383., 386.
Tulajdon elleni izgatás: 68.; — kihágások: 279.
Tűz gerjesztése erdőben: 305.; — mezőn: 361.
Tűzijáték tiltott rendezése: 258.
Tűzrendőri kihágás: 285.
Tűzvészokozás vétsége: 197., 307.

Ujonczállítás előli szökés: 207., 211., 333.
Ujság bejelentése és biztosítéka: 289.
Út forgalmának biztonsága elleni kihágás: 334.
Út melletti kihágások: 340., 341.; — berakása, elfoglalása stb.: 345.; — építése engedély nélkül: 348.
Útak fentartására nézve hátrányos kihágások az úttesten: 345., 346.; — az út mentén: 346., 347.
Útlevél stb. hamisítása: 178., 254.
Útmutató rongálása: 259.
Útrendőri kihágások: 273., 275., 276., 279.; — esetei: 334.
Úttesten elk. kihágások: 334—337., 342—344.
Úttest építése engedély nélkül: 344.; — épsége elleni kihágások: 342.
Úttest és tartozékainak rongálása: 342., 343.
Uzsora vétsége: 171—173., 315.
Ügyvéd fegyelmi ügyében h. tanuzás: 91.; — tanuzási men-

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

tessége: 93.; — fegyelmi vétsége: 113., 378.; — titoksértése: 143.; — csalása: 168. 169.; — hatóságsértése: 244.; — kizárása a kamara választmányából: 377.
Ügyvédi büntettek és vétségek: 220.
Ügyvédség elvesztése: 21., 22.; — visszaszerzése: 378.
Ügyviselő, követ rágalmazása: 114.
Ügyvivő csalása: 168., 169.
Ültetvény rongálása: 194., 259., 322., 343.
Ünnep megzavarása: 246.
Üzleti helyiség: 70., 82., 144.
Üzletszerű orgazdaság: 164., 165.; — uzsora: 172.; — szemfényvesztés: 259.; — zugirászat 294.; — fogadásközvetítés a lóversenyen: 366.

Vad eladása tilalmi időben: 313.
Vadak fiainak elfogása, fészekszedés stb.: 313.
Vadállat tartása: 277.
Vadászati kihágások: 313., 371.
Vadászás megakadályozása: 313., 314.; — tiltott időben: 313., 314.
Vadász- és fegyveradóra vonatkozó kihágások: 315., 371.
Vagyonrongálás: 192—195.; — ingó dolgon: 192.; — közérdekű tárgyakon: 193.; — ingatlanságon: 194., 280.; — erdőben: 302.
Vallás elleni büntettek és vétségek: 77.; — lelkész megtámadása által: 78.
Vallásháborítás: 77.
Vallási szertartás megzavarása a szertartásra rendelt helyen: 77., 78.
Vallási szertartás tárgyainak rongálása: 193.
Vallási tisztelet tárgyainak meggyalázása: 78., 193.; — mint kihágás: 246.
Valódiság kifogása rágalmazásnál és becsületsértésnél: 111.
Valótlan követelés elismerése csalárd bukásnál: 188., 189., 190.; — bejelentése a csődeljárásban: 190.
Vasárnap megzavarása: 246
Vasárnapi munkaszünet 351.
Vaspálya megrongálása szándékosan: 200.; — gondatlanságból: 201.
Vasut építése engedély nélkül: 344.
Vasuti hamis jelzés szándékosan: 200.; — gondatlanságból: 201.
Vasuti hivatalnok vagy szolga bűntette és vétsége: 200., 201., 203.
Vasuti kihágások: 273., 274.
Választási büntettek és vétségek: 71., — feljelentésének határideje: 73., 76.; — kihágások: 292., 372.
Választási jog ellen erőszak: 71.
Választás meghamisítása, vagy meghiusítása: 73., 74.; —

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

csalárd szavazás által: 74.; — megvesztegetés által: 75.; — hivatalos presszió által: 76.
Választók névjegyzékére vonatkozó hamisítások: 72., 74.; — összeirására vonatkozó kihágások: 292., 293.
Választóképesség felfüggesztése: 21., 22.
Váltójegyző hamisítása: 176.
Váltóhamisitás: 180., 181.
Váltópénz hamisítása: 84.
Vámszedési kihágások: 348—350.
Városi szabályrendelet kihágásokról: 225., 226., 228., 230, 231, 234.
Vegyész kihágásai: 271.
Vendéglősök stb. kihágásai: 255., 256., 299., 316., 346.
Verekedés: 110., 132., 257.
Veszett kutya stb. elkülönítése: 325.
Veszettség állatnál: 268.
Veszélyes állat tiltott és gondatlan tartása: 277.
Veszélyes fenyegetés: 60., 65.; — mint kihágás: 241.
Védkötelezettség kijátszása (külföldre szökés, katonaszabadítás és csonkítás): 206.
Végeladás tiltott módja: 318., 319.
Végszükség joga: 33
Véletlenül birtokbavett dolog elsajátítása: 162.
Vérfertőztetés: 99., 100.
Vészjelzés ok nélkül vagy hamisan: 241.
Vétkes bukás: 190.
Vétség forrása: 3.; — belföldön elkövetve: 4.; — külföldön elkövetve: 5.; — büntetései: 9.; — kisérlete: 25.; — rendőri büntetése: 35., 235.
Villamos vasut: 275.
Vis absoluta: 31, 153.
Viselt hivatal elvesztése: 22., 42., 83., 186., 203., 214, 221., 232, 240.
Visszaesés a feltételes szabadonbocsátásnál: 18.; — mint súlyosító körülmény: 37.; — az elévülés szempontjából: 49.; — lopásnál: 149., 152.; — rablásnál: 153., 154.; — sikkasztásnál: 157.; — orgazdaságnál: 164., 165.; — csalásnál: 168., 169.; — uzsoránál: 172.; — árúvédjegy bitorlásánál: 187.
Vízáradás okozása szándékosan: 198.; — gondatlanságból: 199.
Vízfolyás elvezetése: 320.
Vízforrás végett tiltott furás: 220.
Víz használatával összekötött szolgalom elleni kihágás: 321.
Vízi művek létesítése engedély nélkül: 320., 321.; — rongálása: 322.
Vízmagasság megtartása duzzasztó műveknél és gátaknál: 320., 321.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

Vízmeder, part és töltés jókarban tartása: 321, 322., — rongálása: 321., 322.
Víz mérgezése: 135.; — megrontása: 270.; — megfertőztetése: 321.; — tiltott használata: 321., 322.
Vízmosás meggátlására elrendelt munka elmulasztása: 320.
Vízrendőri kihágás: 286.; — esetei: 320.
Vizsgálati fogság beszámítása: 38.

Zálogbatétel mint sikkasztás: 155., 156.
Zálogolás a mezőn: 361.
Zálogüzlet tiltott módja: 309.
Záróra megszegése: 256.
Zár tiltott felnyitása és készítése: 282., 283.
Zártörés: 158.
Zászló sértése: 239.; — tiltott használata: 239.; — tiltott kitűzése vagy eltávolítása választásnál: 293.
Zugirászat: 294, 372.
Zugkönyvárulás: 290.
Zsarolás: 154—156.; — becsületsértő fenyegetéssel: 155., 156.; — közhivatalnok által: 155, 218.
Zsibárus kihágása: 281.

DTT - Magyar Jogi Portál 2017 — Országgyűlési Könyvtár (www.ogyk.hu)

ORSZÁGGYŰLÉSI
·KÖNYVTÁR·

714_OGYK_000279486_00391573

Edvi Illés Károly
A magyar büntetőtörvények zsebkönyve 1895

https://go.ogyk.hu/ogy01-000279486

A digitalizálás az Országgyűlési Könyvtár Digitalizáló Műhelyében készült a "DTT – Magyar Jogi Portál" projekt (2017) keretében.

Attribution (CC-BY-4.0)
Nevezd meg!